ตามรอยพระพุทธบาท

ฉบับรวมเล่ม ๑-๔

โดย พระชัยวัฒน์ อชิโต

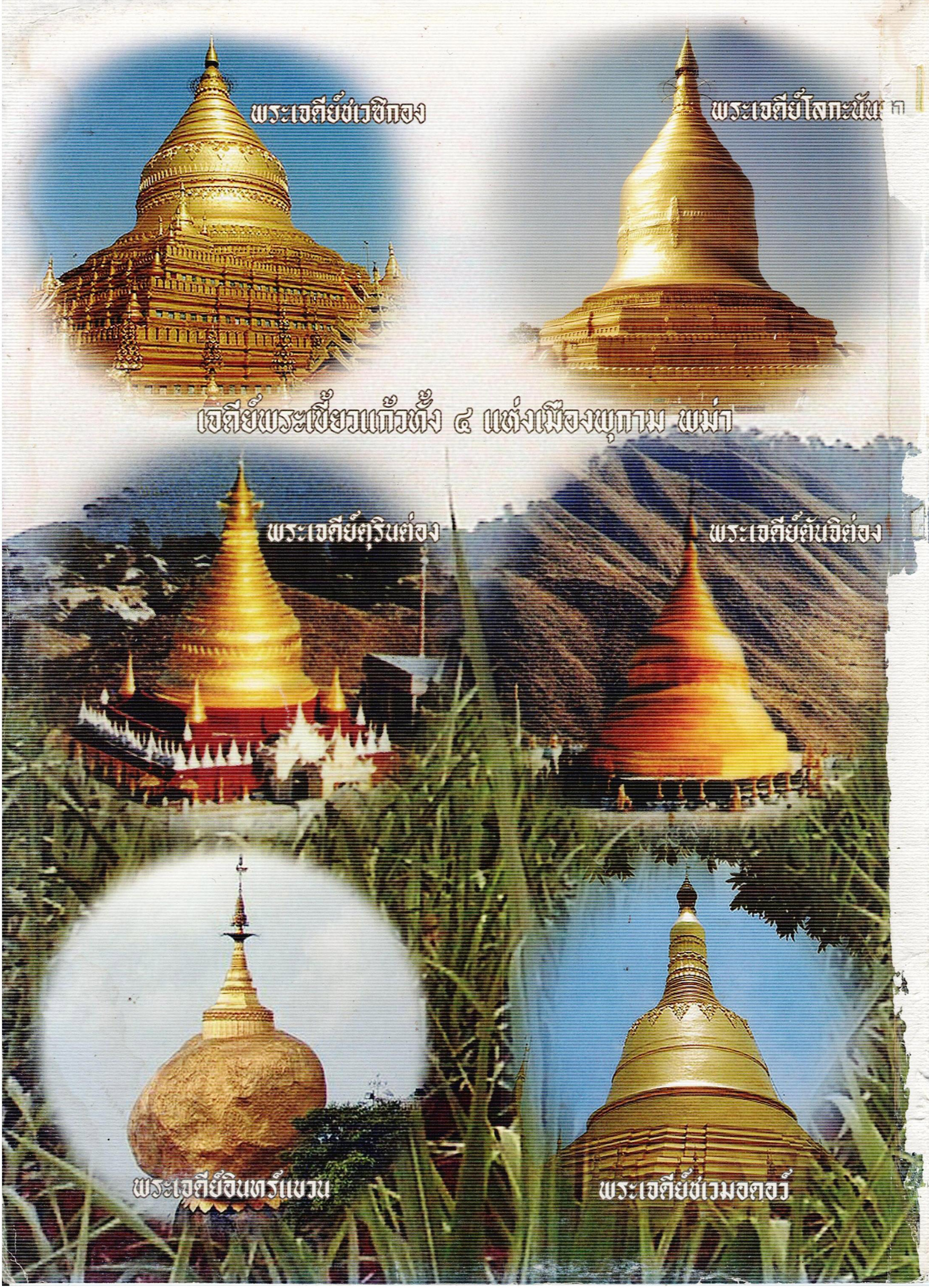
พระเจดีย์ชเวซิกอง
พระเจดีย์โลกะนัน
เจดีย์พระเขี้ยวแก้วทั้ง ๔ แห่งเมืองพุกาม พม่า
พระเจดีย์ตุรินต่อง
พระเจดีย์ตันจิต่อง
พระเจดีย์อินทร์แขวน
พระเจดีย์ชเวมอดอว์

สมเด็จองค์ปฐม (ทรงเครื่องพระนิพพาน)
ณ พระอุโบสถ วัดสิริเขตคีรี (วัดพระร่วง) อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

ท่านพ่อพระร่วงโรจนฤทธิ์ ท่านแม่พระนางวิสุทธิเทวี

ณ วัดสิริเขตคีรี (วัดพระร่วง) อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

ตามรอยพระพุทธบาท

ฉบับรวมเล่ม ๔

โดย

พระชัยวัฒน์ อชิโต

สำนักงานธัมมวิโมกข์

วัดท่าซุง อ.เมือง จ.อุทัยธานี

สงวนลิขสิทธิ์
ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์การพิมพ์ พ.ศ.๒๕๓๗
(นายศุภเดช สืบตระหง่าน นิติศาสตรบัณฑิต, เนติบัณฑิตไทย)

พิมพ์ที่...เยลโล่การพิมพ์ ๔๕/๑๑๐๐-๐๑, ๔๕/๑๑๔๗-๔๘ ทีเค ซอย ๑๐
แขวงบางบอน เขตบางบอน กทม.๑๐๑๕๐ โทร (๐๒) ๔๑๗-๗๕๙๑ - ๒
(พิมพ์ครั้งแรก : วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๐ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม)

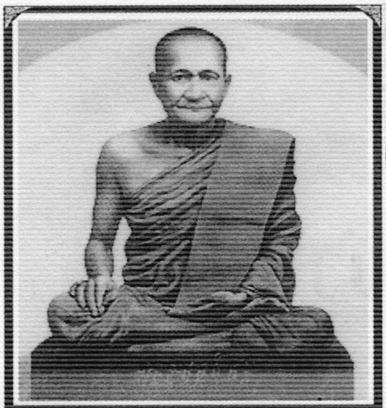

พระครูวิหารกิจจานุการ
หลวงพ่อปาน โสนันโท

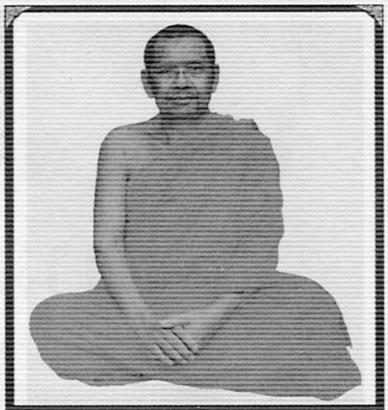

พระราชพรหมยาน
(พระมหาวีระ ถาวโร)

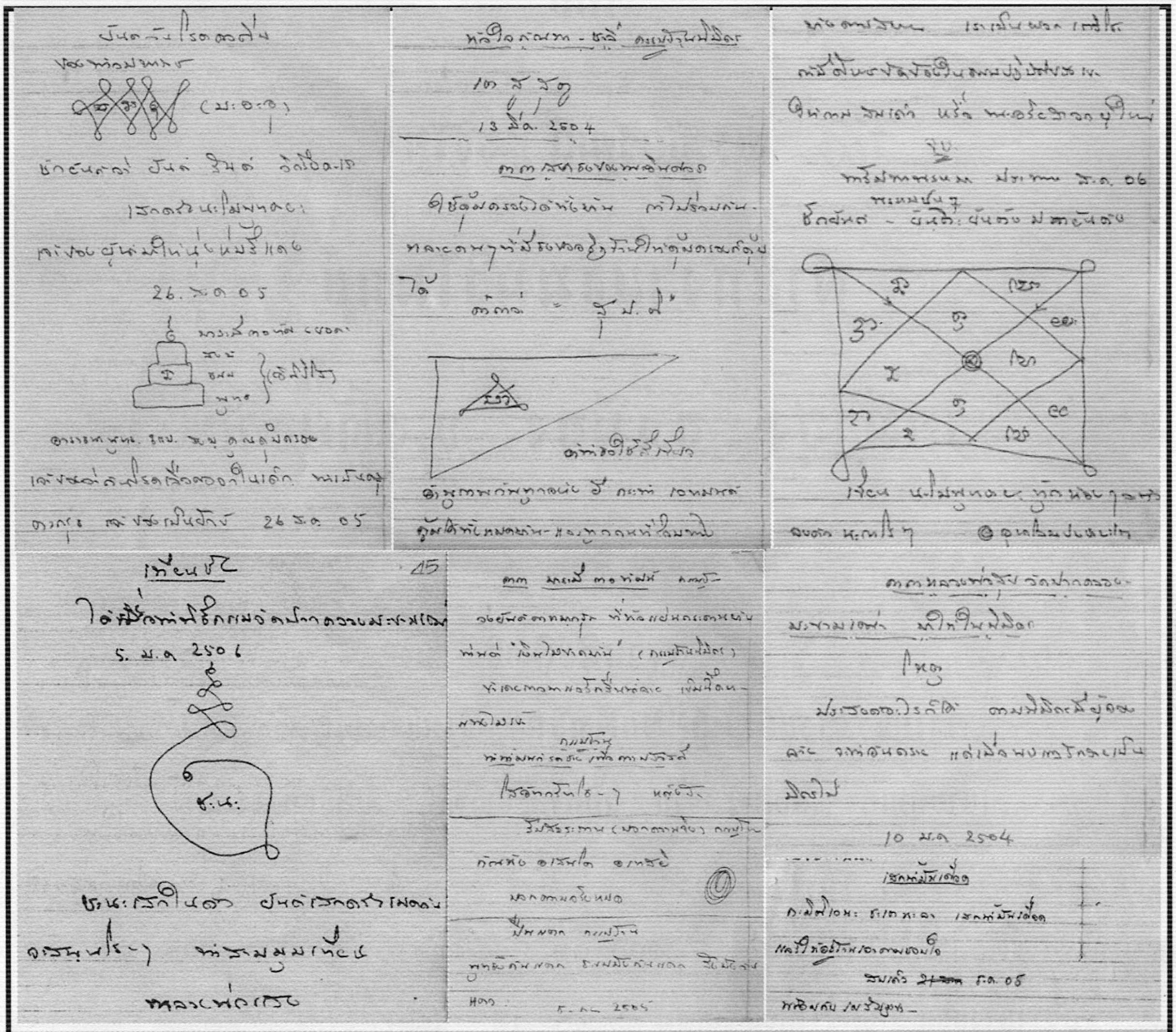

วัดบางนมโค
อ.เสนา จ.พระนครศรีอยุธยา

หลวงพ่อฤาษีลิงดำ
วัดท่าซุง อ.เมือง จ.อุทัยธานี

อารัมภบท

การจัดทำหนังสือรวมเล่ม ๔ นี้ คงจะรวบรวมได้ครบถ้วน ทั้งเรื่องที่ไปในประเทศและที่ไปต่างประเทศ นับว่าเป็นเรื่องที่บังเอิญจริงๆ นับตั้งแต่ทำหนังสือรวมเล่ม ๑ จนถึงรวมเล่มที่ ๔ ขนาดความหนาของจำนวนหน้า ๔๓๔ หน้า เท่ากันทุกเล่ม ส่วนภาพปกหน้าคือ **พระพุทธบาท ๕ แห่ง** ในพระไตรปิฎก ได้แก่ **สุมนกูฏ ๑ สุวรรณมาลิก ๑ สุวรรณบรรพต ๑ โยนกปุระ ๑ นัมทานที ๑**

ผู้จัดทำจึงคิดว่า ท่านผู้อ่านทั้งหลายน่าจะเก็บสะสมไว้เป็นสมบัติ หรือจะนำไปถวายตามวัดต่างๆ มอบไว้ตามห้องสมุดทั่วไป ทั้งในโรงเรียนหรือเรือนจำก็ตาม จะมีคุณค่าของท่านผู้อ่านทุกประเภท เพราะได้รวบรวมเรื่องราวไว้ทั่วทุกแห่ง พอที่ท่านทั้งหลายจะได้ค้นคว้าหาความรอบรู้กันต่อไป

อีกประการหนึ่ง การจัดทำหนังสือเล่มนี้ คณะทีมงานได้จัดทำอย่างรีบเร่ง แต่ก็เข้มข้นไปด้วยเนื้อหาสาระ เพื่อให้เป็นอนุสรณ์แห่งการตาม **"รอยพระพุทธบาท** และ **พระบรมธาตุเจดีย์ทั่วสกลชมพูทวีป"** เนื่องในวโรกาสศุภมงคลที่ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙** แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จะมีพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

อีกทั้งในปีนี้นับเป็นปีที่ ๑๕ แห่งการมรณภาพของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระราชพรหมยานมหาเถระ** ทางคณะศิษยานุศิษย์นำโดย **ท่านพระครูปลัดอนันต์ พทฺธญาโณ** ได้จัดงานบำเพ็ญกุศลถวายเป็นทักขิณานุปทาน และมีการอุปสมบทหมู่ในงานธุดงค์ ๒๐๐ กว่ารูป เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์พระประมุขของชาติอีกด้วย

ในปีนี้น้ำไม่ท่วมเหมือนปีที่แล้ว วัดท่าซุงจึงพ้นวิกฤตการณ์ไปได้อีกปีหนึ่ง แต่เจ้าอาวาสท่านก็ได้เสริมถนนในป่าหลังวัดสูงขึ้นมาอีกประมาณ ๕๐ เซ็นติเมตร จึงคิดว่าการจัดงานธุดงค์ปีนี้ คงจะราบรื่นและสะดวกเท่าที่ควร ไม่เหมือนปีที่แล้วต้องรีบสูบน้ำออกจากวัดกันทั้งวันทั้งคืน

สำหรับเนื้อเรื่องในหนังสือเล่มนี้ คงจะมีต่อเรื่องภายในประเทศจากปี ๒๕๔๗ จนจบในปี ๒๕๕๐ และต่างประเทศก็ครบถ้วนทุกประเทศ ส่วนการจัดพิมพ์นั้นก็จะได้เพิ่มภาพสีภายในเล่มเป็น ๒๐ หน้า แม้ภาพจะเล็กเกินไป แต่ก็ยังสวยงามกว่าภาพขาวดำ

ผู้ที่ร่วมจัดทำหนังสือตั้งแต่เล่มแรกก็มีการพิสูจน์อักษร, จัดภาพสี, และออกแบบปก เป็นต้น มีดังนี้ คือ **คุณสำราญ แก่นสมบัติ, คุณกาญจนา ไพศาลภาวนา, แม่ชีทัศนีย์** (แต๋ว) **อาจบุตร, คุณมายิน เดียวสุรินทร์, คุณทนงฤทธิ์ สีทับทิม, คุณอชิระ** (ซ้ง) **- คุณชวการ** (ปุ้ย) **ธรรมปูชิตย์, คุณวัชรพล** (ปุ๋ม) **ศรีขวัญ, คุณสุภาวดี** (แพรว) **พรประสิทธิกุล, คุณธนพนธ์** (เล็ก) **เมธาธนาพิสิฐ**

นอกจากนี้ก็ยังมีผู้ร่วมงานตามรอยพระพระพุทธบาทอีกหลายคน ที่มีหน้าที่ต่างๆ ใน

การเดินทาง เช่น ขับรถ, เตรียมทำบายศรี และเครื่องสักการบูชา, เสบียงอาหาร, ถ่ายภาพนิ่งและบันทึกภาพวีดีโอ, และบันทึกการเดินทางเหล่านี้ เป็นต้น ถือว่าทุกคนก็มีส่วนร่วมในความสำเร็จของงานทั้งหมดนี้

ผลงานเหล่านี้ได้พยายามถ่ายทอดไปตามความเป็นจริงที่ได้บันทึกไว้บ้าง ดูจากภาพถ่ายบ้าง พอนานเข้าบางทีก็ลืมไป อย่างเรื่องไปต่างประเทศ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ เพิ่งจะนำมาเล่า จึงคิดว่าอาจจะมีข้อบกพร่องไปบ้าง คงจะต้องขออภัยท่านผู้อ่าน หรือผู้ที่เคยร่วมเดินทางไปด้วยกันไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ส่วนเนื้อหาสาระภายในเล่มนี้ ตามที่ผู้พิสูจน์อักษรตรวจแล้ว ทุกคนก็บอกว่ามีเนื้อเรื่องที่หลากหลายดี โดยเริ่มตั้งแต่ประเทศศรีลังกา, อินเดีย, เนปาล, ปากีสถาน, เป็นต้น แล้วไปจบลงที่ประเทศเมียนม่าร์ (พม่า) ซึ่งถือว่าสถานที่นี้มีความงดงามและยิ่งใหญ่อลังการกว่าประเทศใดๆ ทั้งหมดในชมพูทวีปนี้

ซึ่งผู้เขียนต้องใช้เวลาเดินทางไปพม่าหลายครั้ง ถือว่ามากที่สุดกว่าประเทศอื่นๆ ฉะนั้น เรื่องประวัติความเป็นมาของสถานที่แต่ละแห่ง และในหลายๆ ประเทศ คงจะทำให้เห็นภาพพจน์โดยรวมว่า การเผยแผ่พระพุทธศาสนามีความเป็นมาอย่างไร มีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า หรือว่าถูกทำลายด้วยวิธีใด

อีกทั้งได้ค้บพบหลักฐานต่างๆ ชัดเจนว่า ในอดีตพระพุทธศาสนาได้เคยรุ่งเรืองมาก่อนในประเทศต่างๆ ซึ่งในสมัยปัจจุบันไม่หลงเหลือให้เห็นเลย เพราะถูกทำลายทั้งสถานที่และคัมภีร์ที่สั่งสอนไว้ นอกจากท่านผู้อ่านจะได้พบกับเรื่องราวการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดนแล้ว ยังได้พบกับ **บันทึกพิเศษ** อีกด้วย ซึ่งเป็นของ **พระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ** ที่นับวันจะหาอ่านได้ยากยิ่ง

ทั้งนี้ คงจะทราบถึงความรู้สึกที่จะต้องเป็นผู้นำในการรับผิดชอบศาสนกิจทุกอย่าง ภาระหน้าที่ต่างๆ ที่จะต้องทำนั้น จะต้องทำอยู่บนความทุกข์ยากลำบากของสังขาร ที่ป่วยไข้ไม่สบายอยู่เสมอ ผู้เขียนก็ปลื้มใจที่ได้นำมาให้ท่านทั้งหลายผู้เป็นลูกหลาน และที่เป็นคณะศิษยานุศิษย์ของท่านได้อ่านกันในเล่มนี้

สุดท้ายนี้ **งานตามรอยพระพุทธบาท** ที่ผู้เขียนได้เล่ามาทั้งหมด นับตั้งแต่รวมเล่ม ๑ จนถึงเล่มที่ ๔ นี้ ถือว่าเป็นงานที่ทำเพื่อรับใช้พระพุทธศาสนา แม้จะต้องลำบากทั้งกายและใจ แต่ก็ต้องยอมทำเพื่อรักษามรดกธรรมของท่านไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานที่สำคัญที่พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาแต่ละแห่ง ก็มีผู้ช่วยสืบหาค้นหาข้อมูลและช่วยนำทางไปด้วย

จึงขออนุโมทนาทุกท่านที่ได้แจ้งข้อมูล หรือได้นำไปกราบไหว้ **รอยพระพุทธบาท** และ **พระมหาธาตุเจดีย์** ในแต่ละแห่ง บางครั้งก็ได้ไปร่วมกันบูรณะ เพื่อช่วยกันอธิษฐานจิต ให้สถานที่เหล่านี้ได้สถิตอยู่ตลอด ๕ พันปี พวกเราจึงมีส่วนช่วยกันจรรโลงพระพุทธศาสนาในเรื่องปูชนียสถานให้รุ่งเรืองสืบไป ขอให้ทุกท่านจงมีผลถึงที่สุดแห่งทุกข์ในปัจจุบันนี้เทอญ.

พระชัยวัฒน์ อชิโต

๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐

สารบัญ

ชื่อเรื่อง "ตามรอยพระพุทธบาท" นับตั้งแต่ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ - ๒๕๕๐ หน้า

รอยพระพุทธบาทที่ค้นพบใหม่..1

ภาคเหนือ	๔ - ๑๒ มกราคม ๒๕๔๗	2
ภาคอีสาน	๑๖ - ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗	29
ภาคตะวันออก - ภาคอีสาน	๓ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๗	35
ภาคเหนือ	๑๗ - ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘	60
ภาคเหนือ	๑๘ - ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘	66
ภาคกลาง	๒๗ กุมภาพันธ์ - ๒ มีนาคม ๒๕๔๘	72
ภาคอีสาน	๑๔ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๘	81
รวมภาค	๑๐ - ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘	110
ภาคเหนือ	๑๑ - ๑๖ มกราคม ๒๕๔๙	135
ภาคเหนือ	๑๙ - ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙	150
ภาคอีสาน	๒๘ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๙	156
ภาคตะวันตก	๓ - ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๙	165
รวมทุกภาค	เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๐	170
- การเดินทางไปประเทศต่างๆ -		
ศรีลังกา	ปี ๒๕๓๗, ๒๕๔๕	181
อินเดีย - เนปาล	๑๖ - ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘	216
ปากีสถาน	๒๘ ธันวาคม - ๑ มกราคม ๒๕๓๘	247
เกาหลีใต้	๑๓ - ๑๗ มีนาคม ๒๕๓๘	253
อินโดนีเซีย	๒๐ - ๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๘	255
เวียดนาม	๒๒ - ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๔	262
จีน	ปี ๒๕๓๙, ๒๕๔๔, ๒๕๔๗	270
สิบสองปันนา	๑๗ - ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๙	312
เมียนม่าร์	ปี ๒๕๓๙, ๒๕๔๓, ๒๕๔๕	327
สหรัฐอเมริกา - ยุโรป - นิวซีแลนด์ - ออสเตรเลีย - สแกนดิเนเวีย		413

รายนาม "ผู้ร่วมทำบุญ" ค่าพิมพ์หนังสือ...432

รอยพระพุทธบาทดิน

พบเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๐

(ขนาดยาว ๔๐ ซ.ม. กว้าง ๒๒ ซ.ม.)

ณ บ้านนางบรรจง ยอดแก้ว อ.เมือง จ.นครปฐม

พระเชียงแสน ๔ แผ่นดิน อ.เชียงแสน จ.เชียงราย

เดินทางไปพระพุทธบาทบ้านห้วยผึ้ง อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน

รอยพระพุทธบาทบนม่อนอรหันต์ (ผาเต้า) อ.ลี้ จ.ลำพูน

แม่ชีบุญเดินนำไปไหว้พระพุทธบาทบ้านห้วยผึ้ง ที่อยู่ริมลำธาร

ลำแสงส่องกระจายหลังก้อนเมฆ ด้านซ้ายจะเห็นดอยวางบาตร

พบรอยวางบาตรอยู่บนดอยวางบาตร (ดอยผาด่าน)

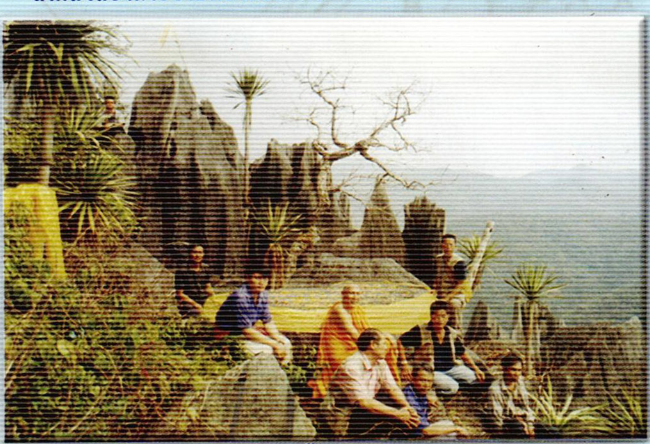

อยู่บนยอดสุดของดอยนี้ จึงได้นำผ้าสไบไปห่มบูชา

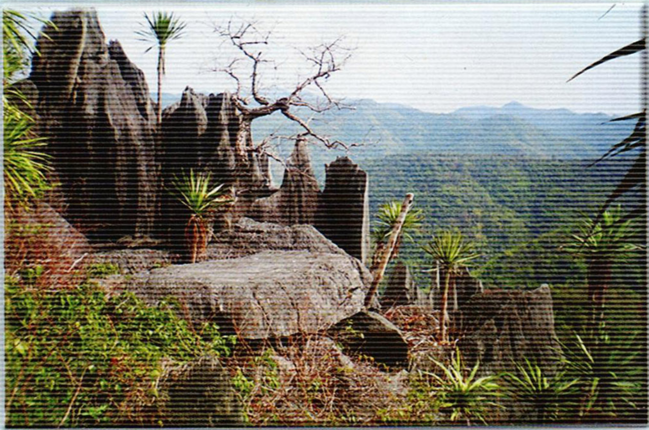

พระแท่นบัลลังก์ บนดอยวางบาตร อ.เมือง จ.แพร่

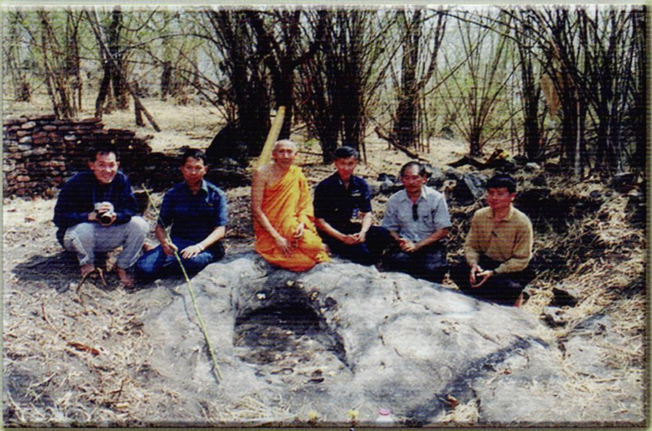

เขาพระบาทน้อย กองบินที่ ๒ อ.เมือง จ.ลพบุรี

รอยพระพุทธบาท บนเขาจอมทอง อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา

พระพุทธบาทคู่อยู่ที่หลวงพ่อโตองค์ใหญ่ อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

ถ้ำแกลบ อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา

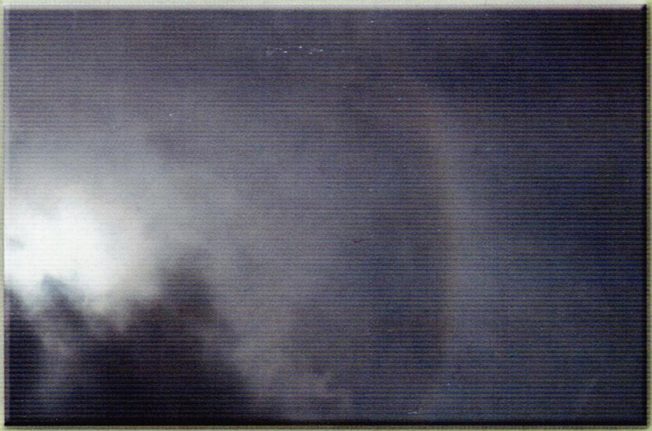

พระอาทิตย์ทรงกลด ขณะทำพิธีบวงสรวงบนเขาพริก

รอยพระพุทธบาท บนเขาพริก อ.สอยดาว จ.จันทบุรี

รอยพระพุทธบาท ริมทะเลใกล้ศาลเจ้าแม่หาดเล็ก จ.ตราด

พระประทักษ์, พระสุพจน์ นำไปที่ภูดานหลวง จ.สกลนคร

รอยพระพุทธบาทที่ค้นพบใหม่
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐
(นับลำดับจากรวมเล่มที่ ๑ เมื่อปี ๒๕๔๘)

๕๕๖. **พระพุทธบาทรอยวัว** บ้านห้วยเป้า ต.ทุ่งข้าวพอง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

๕๕๗. **พระพุทธบาทห้วยเกี๋ยง** (ห้วยเขียง) บ้านน้ำริน ม.๒ ต.ผามอก อ.ลอง จ.แพร่

๕๕๘. **พระพุทธบาทหินหลุม** บ้านปาระแนะ ๒ อ.ละหานทราย จ.บุรีรัมย์

๕๕๙. **พระพุทธบาทบ้านทรงวาด** (โพธิสถานมงคลธัญ) ถ.ทรงวาด เขตสัมพันธ์วงศ์ กรุงเทพมหานคร

๕๖๐. **รอยพระพุทธบาทบ้านแยง** วัดถ้ำธาราสวรรค์ ม.๔ อ.นครไทย จ.พิษณุโลก

๕๖๑. **พระพุทธหัตถ์ไขว้ และรอยพระพุทธบาทเมืองตู** เชียงกู่ เมืองเชียงรุ่ง สิบสองปันนา

๕๖๒. **พระพุทธบาทบ้านบ่อ** (ห่างจากวัดราชฐานหลวง ๕๐๐ เมตร) บ้านบ่อ เชียงกู่ เมืองเชียงรุ่ง สิบสองปันนา

๕๖๓. **พระพุทธบาทบนเขาช่องกระจก อ.เกาะคา จ.ลำปาง**

๕๖๔. **พระพุทธบาทถ้ำตาเบและที่ห้วยไคร้** บ้านนาล่าม ต.กุดหมากไซ อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี

๕๖๕. **วัดพระพุทธบาทบัวขาว** ต.อุบมุง อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี

๕๖๖. **วัดเขาพนมดงรัก** ต.ดงรัก อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ

๕๖๗. **พระพุทธบาทบ้านโนนรัง** วัดเฉลิมเกียรติราษฎร์รังสรรค์ ต.หนองเขียด อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น

๕๖๘. **รอยพระพุทธบาทคู่บ้านโนนเห็ดไคล** ต.โนนกอก อ.เกษตรสมบรูณ์ จ.ชัยภูมิ

๕๖๙. **รอยพระพุทธบาท วัดเขาพระธรรมขันธ์** ต.เนินหอม อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี

๕๗๐. **รอยพระพุทธบาทบ้านนาหินลาด** ต.นาหินลาด อ.ปากพลี จ.นครนายก

๕๗๑. **รอยพระพุทธบาท วัดถ้ำบ่อทอง** ต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี

๕๗๒. **รอยพระพุทธบาท สำนักสงฆ์ถ้ำเอราวัณ** ต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี

๕๗๓. **รอยพระพุทธบาทดิน** บ้านเลขที่ ๙๑ หมู่ ๔ ต.มาบแค อ.เมือง จ.นครปฐม

๕๗๔. **รอยพระพุทธบาทเขาเลื่อม** (ถ้ำเพชร) อ.คลองหาด จ.สระแก้ว

๕๗๕. **รอยพระพุทธบาทเขาสามยอด** (เข้าทาง รพ.อานันทฯ) อ.เมือง จ.ลพบุรี

๕๗๖. **พระพุทธหัตถ์เกาะง่ามใหญ่ (เกาะรองเท้า)** อ.ปะทิว จ.ชุมพร

๕๗๗. **พระพุทธบาทวัดถ้ำบ่อน้ำทิพย์** อ.กาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานี

๕๗๘. **พระพุทธบาทวัดเขาถ้ำหมี** ต.หนองมะค่าโมง อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี

๕๗๙. **พระพุทธบัลลังก์ วัดเจ้าโรงจี** (หินใหญ่) เมืองเมียวดี ประเทศพม่า

(รอยพระพุทธบาทที่ยังไม่ได้สำรวจ)

๕๘๐. **พระพุทธบาทบนยอดภูกระดึง** อ.ภูกระดึง จ.เลย

๕๘๑. **น้ำตกพรหมโลก**

อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช

๕๘๒. **วัดสะพานหิน (วัดธนพัฒนาราม)** ต.มิตรภาพ อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี

๕๘๓. **พระพุทธบาทอยู่กลางทุ่งนา** (ก่อนถึงพระพุทธบาทน้อย ต.สองคอน อ.แก่งคอย จ.สระบุรี

หมายเหตุ : รอยพระพุทธบาทที่ **วัดป่ารัตนเจดีย์** บ.ลำวังหิน ต.สามแยก อ.วิเชียรบุรี จ.เพชรบูรณ์ เปลี่ยนชื่อเป็น **วัดลำจังหัน** บ.ลำจังหัน ต.สามแยก อ.วิเชียรบุรี จ.เพชรบูรณ์

พระธาตุม่อนทรายนอน อ.งาว จ.ลำปาง เพิ่งพบคัมภีร์ใบลานจารึกไว้ว่า บรรจุพระบรมสารีริกธาตุส่วน **แก้มขวา** ของพระพุทธเจ้า

****

พระบรมธาตุที่พบใหม่

๖๗๖. **วัดมหาราชฐานหลวง** (พระเจดีย์คู่ มีต้นโพธิ์ขึ้นตั้งแต่ฐานถึงยอด) บ้านบ่อเชียงกู่ เมืองเชียงรุ่ง สิบสองปันนา

๖๗๗. **พระธาตุมอญจิ่ง** ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

๖๗๘. **พระธาตุดอยอ่างขาง** อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

๖๗๙. **พระธาตุหัวกว๊าน** ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน จ.เชียงราย

๖๘๐. **พระธาตุพีพวย** บ้านโนนทัน ต.สระโพนทอง อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ

****

พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์

๘๗. **หลวงพ่อธรรมจักร** วัดธรรมามูลวรวิหาร อ.เมือง จ.ชัยนาท

****

ดอยวางบาตร (ดอยผาด่าน) จ.แพร่

ตามรอยพระพุทธบาท

ภาคเหนือ

๔ - ๑๒ มกราคม ๒๕๔๗

การ **"ตามรอยพระพุทธบาท"** ฉบับนี้ถือว่าใกล้จะหมดสิ้นกันแล้ว ในปี ๒๕๔๗ นี้ นับเป็นปีที่ ๑๒ ยังมีสถานที่ตกค้างอยู่บ้าง จึงได้วางแผนออกเดินทางกันตั้งแต่ต้นปี โดยมี **คณะพระจำเนียร สุธัมมกาโม** ร่วมเดินทางไปด้วย เพื่อจะนำทางไปที่แม่ฮ่องสอน พร้อมกับนัดพบ **คณะคุณวรวิทย์ ทองแท้** และ **คุณจตุชัย (โอ๋) มหาวงศนันท์** จากเชียงใหม่ แต่ก่อนที่จะเล่าเรื่องต่อไป ขอสรุปสถานที่ต่างๆ ดังนี้

ภาคเหนือ

๑. **สำนักสงฆ์ถ้ำป่าไผ่** อ.ลี้ จ.ลำพูน
๒. **วัดพระพุทธบาทผาผึ้ง** ต.แม่ลาน อ.ลี้ จ.ลำพูน
๓. **พระพุทธบาทผาเต้า** (รอยเท้าพระอานนท์) บ.ก้อทุ่ง อ.ลี้ จ.ลำพูน
๔. **วัดพระธาตุเจดีย์น้อย** ต.แควมะกอก อ.ฮอด จ.เชียงใหม่
๕. **พระพุทธบาทถ้ำพระเจ้าเมืองยวม** ต.บ้านกาศ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน
๖. **ถ้ำแก้วโกมล** อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
๗. **พระพุทธบาทเมืองแม่ลาน้อย** อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
๘. **ถ้ำแม่หุ (พระพุทธบาทบนผาแดง)** อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
๙. **สำนักสงฆ์ทุ่งสารภี** อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
๑๐. **สำนักสงฆ์พระพุทธบาทห้วยผึ้ง** บ้านห้วยผึ้ง อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
๑๑. **พระพุทธบาทป่าปุ๊** ต.ผาบ่อง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
๑๒. **วัดน้ำฮู** อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
๑๓. **วัดพระพุทธบาท** ต.เวียงเหนือ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
๑๔. **วัดม่วงสร้อย** ต.แม่นาเติง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
๑๕. **พระพุทธบาทบ้านป่ายางมูเซอ** บ.ป่ายาง ต.แม่นาเติง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
๑๖. **พระเจดีย์วัดหลวง** ต.เวียงใต้ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
๑๗. **พระธาตุ - พระพุทธบาท วัดเมืองแปง** ต.เมืองแปง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
๑๘. **วัดสกิทาคา (ผาลาด)** ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
๑๙. **พระธาตุเสด็จ** (ธาตุกุด) อ.แม่สรวย จ.เชียงราย
๒๐. **พระธาตุชัยมงคล** ต.ท่าก๊อ อ.แม่สรวย จ.เชียงราย
๒๑. **วัดพระเจ้าทองทิพย์** ต.ศรีถ้อย อ.แม่สรวย จ.เชียงราย
๒๒. **วัดทรายขาว** ต.ทรายขาว อ.พาน จ.เชียงราย
๒๓ **วัดพระธาตุหมอกมุงเมือง** อ.พญาเม็งราย จ.เชียงราย
๒๔. **วัดพระธาตุดอยแก้ว** (ม่อนหินแก้ว) ต.ไม้ยา อ.พญาเม็งราย จ.เชียงราย
๒๕. **วัดอุทราราม** ต.เวียง อ.เทิง จ.เชียงราย
๒๖. **พระพุทธบาท - พระธาตุดอยทา** ต.เวียง อ.เทิง จ.เชียงราย
๒๗. **วัดพระนั่งดิน** ต.เวียง อ.เชียงคำ จ.พะเยา
๒๘. **วัดหัวทุ่ง** ต.ทุ่งผาสุข อ.เชียงคำ จ.พะเยา
๒๙. **พระธาตุจอมจ้อ** อ.เทิง จ.เชียงราย
๓๐. **พระธาตุศิลาคำ** ต.ปล้อง อ.เทิง จ.เชียงราย
๓๑. **พระธาตุสร้อยทอง** ต.ดอยลาน อ.เมือง จ.เชียงราย
๓๒. **วัดป่าปฐมพุทธาราม** (เนินพระมาลัย) ต.นางแล อ.เมือง จ.เชียงราย
๓๓. **วัดถ้ำเสาหินพญานาค** บ.ถ้ำปลา อ.แม่สาย เชียงราย
๓๔. **พระเจดีย์วัดมรรคาราม** อ.แม่สาย จ.เชียงราย
๓๕. **พระธาตุดอยเวียงแก้ว** (พระธาตุนางคอย) บ.เวียงแก้ว ต.ศรีดอนมูล อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
๓๖. **พระพุทธบาทผาลาด** (ดอยเวียงแก้ว) บ.เวียงแก้ว ต.ศรีดอนมูล อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
๓๗. **พระเชียงแสนสี่แผ่นดิน** อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
๓๘. **พระเจดีย์วัดชัยมงคล** ต.สันทราย อ.แม่จัน จ.เชียงราย
๓๙. **พระธาตุจอมกิตติ** อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
๔๐. **พระพุทธบาทผาลาด** ต.นางแล อ.เมือง จ.เชียงราย
๔๑. **พระธาตุดอยตุง** อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
๔๒. **พระธาตุดอยน้อย** ต.จำป่าหวาย อ.เมือง จ.พะเยา
๔๓. **วัดสันปูสี** ต.หัวเมือง อ.สอง จ.แพร่
๔๔. **ดอยวางบาตร** บ.แม่ลัวะ ต.ป่าแดง อ.เมือง จ.แพร่

****

อุทัยธานี - ลี้ - แม่ฮ่องสอน

พวกเราออกเดินทางจากวัดท่าซุง ตอนเช้ามืดประมาณตีสี่ วันอาทิตย์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ โดยมีจุดนัดพบกันที่ **อุทยานแห่งชาติแม่ปิง** อ.ลี้ จ.ลำพูน แต่พอมาถึงได้แวะเข้าไปที่ **สำนักสงฆ์ถ้ำป่าไผ่** กันก่อน เพื่อชมพญานาคที่หน้าบันไดศาลาหลังใหญ่

ขณะที่เข้าไปก็ได้พบกับ **คณะคุณวรวิทย์** โดยบังเอิญ ทั้งที่นัดพบกันไว้ที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิง เมื่อได้พบกันก่อนเวลานัดหมาย จึงได้ร่วมกันทำบุญสร้างโบสถ์กับ **ท่านอาจารย์สิงห์** เป็นเงิน **๕,๕๐๐ บาท** แล้วจึงชักชวนกันออกเดินทางไปที่ **วัดพระพุทธบาทผาผึ้ง** เพื่อรอ**คุณโอ๋** ที่ยังมาไม่ถึง

หลังจากเดินขึ้นไปกราบไหว้รอยพระพุทธบาทเกือกแก้วกันแล้ว จึงออกเดินทางต่อไปที่ **อุทยานแห่งชาติแม่ปิง** แล้วนั่งรถไปที่ท่า

10.1/3

ต้องนั่งเรือหางยาวไปที่ดอยผาเต้า

พบรอยพระพุทธบาทอยู่บนยอดดอย

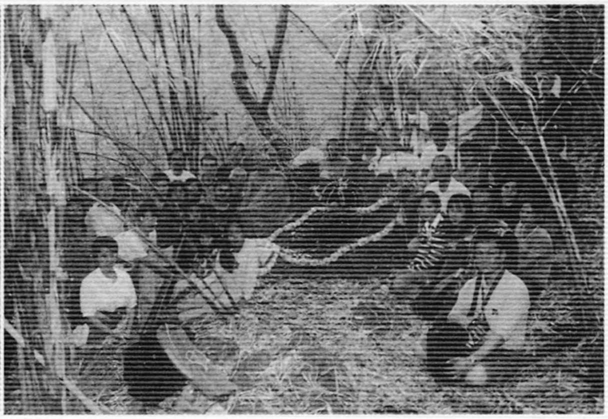

เรือที่เรียกว่า **บ้านก้อทุ่ง** อีกประมาณสิบกว่ากิโลเมตร ท่าเรือแห่งนี้สามารถนั่งเรือล่องแม่น้ำปิงไปที่ **พระธาตุแก่งสร้อย** ได้ ปัจจุบันมีเรือนำเที่ยวไปถึง **เขื่อนภูมิพล** ด้วย

แต่พวกเราคงไปไม่ถึงกันหรอก จะไปแค่ **ม่อนอรหันต์** หรือ **ผาเต้า** หรือ **รอยเท้าพระอานนท์** เรียกกันหลายชื่อ ตามข้อมูลที่ **หลวงปู่ชัยวงศ์** บอกผู้เขียนไว้ก่อนจะมรณภาพเพียงไม่กี่เดือน ซึ่งได้ตามหาจนพบหลายแห่งแล้ว ยังเหลือแต่ที่นี่เพียงแห่งเดียว ปีก่อนๆ ก็ได้เคยมาหาครั้งหนึ่งแล้วแต่ก็ไม่เจอ ถามใครก็ไม่มีใครรู้เรื่อง

จนกระทั่ง **คุณซ้ง (อชิระ)** ซึ่งเป็นทีมงานของผู้เขียนได้พบข้อมูลของ **คุณโอ๋** ในอินเตอร์เน็ต จึงได้ติดต่อสอบถามหนทางที่จะไปพร้อมกับนัดหมายในวันนี้ด้วย ปรากฏว่าคณะผู้เขียนและคณะคุณวรวิทย์ได้ไปติดต่อเช่าเรือไว้ ๒ ลำ ในขณะนั้น **คุณโอ๋** และเพื่อนๆ ได้มาถึง คือ **คุณฉัตรณรงค์ รัตนวงศ์, คุณภราดร** (ท๊อป) **ศิริวรรณ,** และ **คุณวิภาดา** (หล้า) **ปรีดี** จึงได้สอบถามเป้าหมายที่จะเดินทางต่อไป

ในขณะที่นั่งล้อมวงคุยกันในแพ บางคนก็ยืนฟังอยู่ห่างๆ คนที่จะไปทั้งหมดประมาณ ๔๗ คน รวมทั้งเด็กตัวเล็กๆ อีก ๒ - ๓ คน จึงทำให้ผู้เขียนรู้สึกหนักใจและเป็นห่วง เพราะฟังคุณโอ๋บอกหนทางที่จะไปแล้ว เราจะต้องลงเรือไปแล้วเดินขึ้นเขากัน ซึ่งคุณโอ๋บอกว่าเดินขึ้นไปประมาณ ๑ ชั่วโมง

แต่ที่ไหนได้..พอไปจริงๆ กลับใช้เวลามากกว่านั้น และในขณะที่พวกเราจะเดินทางเป็นเวลาเที่ยงด้วย แดดกำลังร้อนจัดพอดี แต่ก็จำเป็นที่จะต้องไป เพราะโอกาสจะไปนั้นหายากมาก เมื่อทุกคนตัดสินใจจะไปกันหมด จึงลงเรือเต็มทั้งสองลำ พร้อมทั้งช่วยขนบายศรีและเครื่องบูชากันไปด้วย

เรือหางยาววิ่งไปทางซ้าย (ไปทางเดียวกับพระธาตุแก่งสร้อย) ประมาณ ๑๐ นาทีเท่านั้นเอง เรือก็เทียบฝั่งให้พวกเราเดินขึ้นเขาไป ทุกคนต่างก็เดินเท้าขึ้นไป บางคนต้องช่วยหิ้วสิ่งของด้วย เป็นทางเดินขึ้นเขาตามธรรมชาติ บางช่วงก็สูงชัน บางช่วงก็ต้องเดินฝ่าป่าไผ่เข้าไป ใช้เวลาเดินประมาณ ๒ ชั่วโมง โดยมีเจ้า

หน้าที่อุทยานฯ ร่วมเดินทางไปด้วย

เมื่อเดินเข้าไปใกล้เป้าหมาย คุณโอ๋ก็ได้บอกตำแหน่งรอยพระพุทธบาท ซึ่งประทับอยู่บนโขดหินไม่ใหญ่มากนัก พวกเราได้ช่วยกันปัดกวาดใบไม้ที่ปกคลุมอยู่ ปรากฏว่าเป็นรอยเกือกแก้วเบื้องซ้าย กว้าง ๗๕ ซ.ม. ยาว ๑๒๔ ซ.ม. ลึก ๒๘ ซ.ม. ทุกคนรู้สึกดีใจที่ได้พบเห็น โดยเฉพาะผู้เขียนที่ได้เสาะแสวงหามาหลายปีแล้ว นับว่าโชคดีที่ได้พบ เพราะเป็นรอยที่อยู่บนเขากลางป่าลึก ไม่มีอะไรเป็นจุดที่สังเกตเลย

ผู้เขียนจึงได้ให้คุณโอ๋และเพื่อนๆ เล่าถึงสาเหตุที่มาพบรอยพระพุทธบาทแห่งนี้ ซึ่งพวกเขาได้เล่าว่า นับเป็นเรื่องบังเอิญจริงๆ ที่ **หลวงปู่ชัยวงศ์** เคยเล่าให้ฟังว่า ดอยผาเต้ามีรอยเท้าอยู่ เรียกว่า **"รอยเท้าพระอานนท์"** ซึ่งท่านเคยเห็นเมื่อตอนที่ท่านอายุ ๘ ขวบ ในตอนนั้นน้ำยังไม่ท่วม แล้วท่านได้เขียนแผนที่ให้ไว้

จากนั้นได้มาหาครั้งแรกก็ไม่พบ โดยมาถึงบริเวณถ้ำที่อยู่บนไหล่เขา แต่มืดเสียก่อนจึงต้องเดินทางกลับไป หลังจากนั้นในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ คุณโอ๋พร้อมเพื่อนๆ รวม ๑๑ คน ได้กลับมาสำรวจอีกครั้ง โดยเดินเป็นหน้ากระดานเรียงแถว เดินขึ้นไปต่อจากที่เคยสำรวจครั้งก่อนนั้น คือเลยจากหน้าถ้ำขึ้นไปอีก

เมื่อเดินขึ้นมาถึงตรงบริเวณนี้ รู้สึกเหนื่อยจึงนั่งพัก ขณะนั้นเอามือลองเขี่ยใบไม้ที่ปกคลุมออก ปรากฏว่าเป็นร่องหลุมคล้ายรอยพระพุทธบาท จึงได้ปัดกวาดทำความสะอาดกันด้วยความดีใจ บริเวณใกล้ๆ ก็ยังมีก้อนหินเล็กๆ ที่ถูกนำมาเรียงไว้เป็นเจดีย์ เหมือนกับ

ผู้เขียนได้กราบหลวงปู่ชัยวงศ์เป็นครั้งสุดท้าย

จะบอกไว้เป็นสัญลักษณ์ ตามที่หลวงปู่ชัยวงศ์บอกไว้ ต่อมาคุณโอ๋จึงได้นำเรื่องนี้ลงในอินเตอร์เน็ต นับเป็นความโชคดีที่พวกเรากำลังค้นหาพอดี จึงได้นัดหมายเดินทางกันมาในครั้งนี้

การเดินขึ้นเขาในตอนเที่ยงนี้ นับว่ามีความยากลำบาก แต่ทุกคนก็มีจิตใจเข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะเชียงใหม่ มีพ่อลูกอ่อนคนหนึ่งสามารถอุ้มลูกขึ้นมาได้ด้วย แม้เด็กๆ อีก ๒ - ๓ คน ก็ขึ้นมาได้อย่างสนุกสนาน จึงทำให้คลายความวิตกลงไปได้ แล้วจึงช่วยกันปัดกวาดทำความสะอาดบริเวณนี้

จากนั้นก็ช่วยกันจัดเตรียมบายศรี และนำผ้าทองชักขึ้นเป็นธงถวายไว้บนยอดไม้ และนำผ้าทองไปห่มที่เจดีย์หิน ที่คนโบราณได้ก่อเอาไว้เป็นเครื่องหมาย ส่วนคุณโอ๋และเพื่อนๆ ได้นำสัปทนทองมาถวายด้วย จึงช่วยกันผสมปูนทรายหล่อเป็นขาตั้งสัปทน

ครั้นได้จัดเตรียมเครื่องสักการบูชาแล้ว จึงได้เปิดเทปหลวงพ่อบวงสรวง และทำพิธีสรงน้ำปิดทองโปรยดอกไม้ จนรอยพระพุทธบาทมีกลิ่นหอมและสวยสดงดงามขึ้น พวกเราเกือบ ๕๐ ชีวิตที่ได้ขึ้นมาพบสถานที่แห่งนี้ นับว่า

มีโอกาสน้อยมาก ถ้าไม่มีคนนำทางมา หากจะให้กลับไปอีกครั้ง คงจะจำทางไม่ได้เสียแล้ว

จึงคิดว่าน่าจะเป็นคณะแรกที่ขึ้นไปพบ ตอนหลังทราบว่าคุณโอ๋และเพื่อนๆ ได้ขึ้นไปทำศาลาครอบเอาไว้แล้ว ขออนุโมทนาด้วยนะ เมื่อทำพิธีกันเสร็จแล้ว จึงเดินทางมาลงเรือที่จอดรออยู่ แล้วแยกย้ายกันกลับ โดยมีนัดกับคุณวรวิทย์และภรรยาพร้อมด้วยเพื่อนๆ จากเชียงใหม่ว่า จะช่วยทำบายศรีรออยู่ที่ดอยสุเทพ

แต่มีเพื่อนของคุณวรวิทย์อีก ๔ คน ขอติดตามผู้เขียนร่วมเดินทางไปต่อที่แม่ฮ่องสอน คือ **คุณสมพร อรุณรุ่งรัตน, คุณชัยณรงค์** (ตั้ม) **สินมาลา, คุณการุณ** (ตูน) **สุอรุณ** และ **คุณนวล** พร้อมทั้งเตรียมบายศรีไปด้วย ๔ ชุด แล้วได้กลับมาค้างคืนที่ **สำนักสงฆ์ถ้ำป่าไผ่** เพื่อที่จะเตรียมตัวเดินทางในวันรุ่งขึ้น

เป็นอันว่า รอยพระพุทธบาท ๕ แห่ง ที่ **หลวงปู่ชัยวงศ์** บอกไว้ก่อนมรณภาพ ผู้เขียนก็ได้ตามหาครบถ้วนแล้ว แต่ที่หายากจริงๆ ก็คือ **พระบาทนกแขวก** และ **ม่อนอรหันต์** นอกนั้นเป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว สถานที่ ๕ แห่งมีชื่อดังนี้

๑. **พระบาทนกแขวก** อยู่ในป่าใกล้พระบาทห้วยต้ม แต่ตอนนั้นยังไม่มีใครหาพบ

๒. **พระบาทโป่งแดง, พระธาตุกวางคำ** บ้านหัวขัว อ.ทุ่งหัวช้าง (ปัจจุบันสร้างจำลองทับไปแล้ว)

๓. **ม่อนอรหันต์** ต้องนั่งเรือที่บ้านก้อ

๔. **พระพุทธบาทวัวหล้า** ต.นาโป่ง อ.เถิน จ.ลำปาง

๕. **พระพุทธบาทบ้านปาง** อยู่ระหว่างบ้านปางกับบ้านไฮ ต.ศรีวิชัย อ.ลี้ จ.ลำพูน

วันจันทร์ที่ ๕ ม.ค. ๔๗ ออกเดินทางเวลา ๐๔.๐๐ น. เพื่อไปค้นหารอยพระพุทธบาทแห่งใหม่ **คุณโอ๋** บอกว่าอยู่ใกล้พระพุทธบาทแก้วข้าว อ.ฮอด จ.เชียงใหม่ แต่ก็หาไม่เจอ (ต่อมาก็ได้หาพบในปี พ.ศ. ๒๕๔๘) ในขณะที่ค้นหากันประมาณตีห้า ได้พบพระธาตุที่กำลังบูรณะอยู่ ชื่อ **วัดพระธาตุเจดีย์น้อย** ต.แควมะกอก อ.ฮอด จ.เชียงใหม่ ได้พบแม่ชีด้วย

พวกเราจึงเลิกค้นหารอยพระพุทธบาท เข้าไปร่วมทำบุญกับแม่ชี **๒,๐๐๐ บาท** (ในขณะที่ไปถึงเจ้าอาวาสไม่อยู่) ตามประวัติเล่าว่าในสมัย **พระแม่เจ้าจามเทวี** ได้มาบูรณะเมื่อครั้งเดินทางมาจากเมืองละโว้ ต่อมา **ท่านครูบาเจ้าศรีวิชัย** ก็ได้มาบูรณะเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓

แม่ชีได้เล่าไว้เพียงแค่นี้ พวกเราจึงขึ้นไปบูชาพระธาตุ แม่ชีก็ตามขึ้นไปด้วยมีอาการคล้ายประทับทรง แล้วให้พรเป็นภาษาจีน, ไทยใหญ่, แขก, และไทย ฟังดูแล้วแปลกๆ ดี จึงบอกว่าช่วยให้โชคลาภแก่คนที่มานี้ด้วย เสียงแหบๆ บอกว่า ๙๕ ปรากฏว่างวดนั้นออก ๙๖ จึงไม่มีใครถูกกัน หลังจากนั้นออกเดินทางสู่แม่สะเรียงต่อไป ชื่อเดิมของแม่สะเรียงคือ **"เมืองยวม"** (ไม่ใช่อำเภอขุนยวม)

พระพุทธบาท ๔ รอย
ณ ถ้ำพระเจ้าเมืองยวม อ.แม่สะเรียง

ขบวนรถเดินทางมาถึงทางเข้า มีป้ายบอกทางไป **ถ้ำพระเจ้าเมืองยวม** บ้านแม่ต๊อบเหนือ ต.บ้านกาศ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน จึงเลี้ยวซ้ายเข้าไปในป่าลึก ผ่านร่องน้ำลำธาร ปรากฏว่ารถแวนของ **คุณเกษม วันงาม** เกือบจะไปไม่ได้ **คุณชูศักดิ์ ชารีฟสกุล** และ **คุณ**

พระพุทธบาทบนยอดเขาถ้ำพระเจ้าเมืองยวม

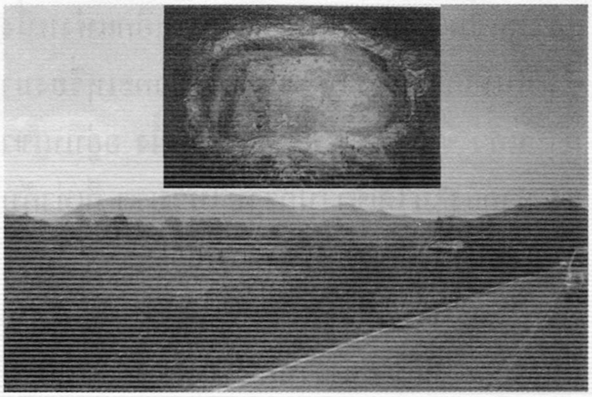

ชูชาติ รัตนสุนทร พร้อมกับพวกเราต้องลงมาช่วยกันเข็นรถ ในที่สุดรถทั้งสามคันก็สามารถผ่านไปได้ จนกระทั่งสุดทางที่เชิงดอยนั้น

รวมระยะทางประมาณ ๖ ก.ม. ต้องขับรถเข้าไปประมาณ ๔๐ นาที จอดรถไว้แล้วเดินขึ้นดอย แต่ก่อนถึงทางขึ้น จะมีบ่อน้ำทิพย์อยู่ริมห้วย จึงช่วยกันตักขึ้นมาอธิษฐานดื่มกินเป็นสิริมงคล เส้นทางนี้ถ้าเป็นหน้าฝนคงจะหมดสิทธิ์ที่จะมาได้ ต้องเดินเท้ามาจากปากทางเลยทีเดียว ส่วนทางเดินขึ้นเขาและมณฑปครอบพระพุทธบาท อดีตเจ้าอาวาส **วัดพระธาตุจอมมอญ** คือ **อาจารย์สวัสดิ์** (ปัจจุบันลาสิกขาบทแล้ว และได้เสียชีวิตในเวลาต่อมา) เป็นผู้สร้าง

นับว่าท่านเป็นผู้ค้นพบเป็นคนแรก แล้วได้บุกเบิกสถานที่แห่งนี้ จนเป็นที่รู้จักกันดีทั่วไป โดยเฉพาะท่านจำเนียรได้เคยมาที่นี่แล้ว ผู้เขียนจึงขอให้ท่านเป็นผู้นำทางมาในครั้งนี้ พระจำเนียรได้เดินนำขึ้นไปทันที ตามขั้นบันไดที่แซะดินไว้เป็นขั้นๆ ทำให้เดินง่ายขึ้น ถึงบนไหล่เขา มีมณฑปพระพุทธบาทเป็นจุดแรก เวลา ๑๐.๓๕ น. ใช้เวลาเดินประมาณ ๒๐ นาที

จากนั้นได้เดินต่อไปอีกประมาณ ๕ นาที ถึงรอยพระพุทธบาทที่อยู่บนยอดเขา มีมณฑปครอบรอยพระพุทธบาทองค์ปัจจุบัน ภายในได้สำรวจพบรอยพระพุทธบาทเพิ่มอีกหลายรอย จึงช่วยกันทำความสะอาด แล้วทำพิธีบวงสรวงเป็นการถวายเครื่องสักการบูชา มีบายศรีและผ้าสไบทอง เป็นต้น รวมหมดทุกรอยในเขตนี้

หลังจากนั้นจึงพักฉันเพล ก่อนที่จะไปบูชารอยอื่นๆ บริเวณนี้ คือ รอยพระพุทธบาทของพระพุทธกัสสป ซึ่งอยู่บนยอดเขาบนถ้ำ ถ้ำนี้มีน้ำไหลผ่านหน้าถ้ำ เรียกว่า "ห้วยอีกึ" (ห้วยกล้วย) ส่วนมณฑปข้างล่างเป็นรอยพระพุทธบาทของพระพุทธกกุสันโธ จะมีรอยพระหัตถ์ ๓ รอย ประทับอยู่ด้านบนรอยพระพุทธบาท ด้านหลังมณฑปจะมีต้นไม้ใหญ่ขึ้นโอบก้อนหินที่มีรอยพระพุทธบาทของพระพุทธโกนาคม รอยทั้งหมดมีขนาดต่างกันดังนี้

๑. **รอยพระพุทธกกุสันโธ** ข้างขวากว้าง ๑๐๐ ซ.ม. ยาว ๒๒๐ ซ.ม. ลึก ๔๑ ซ.ม.

๒. **รอยพระพุทธโกนาคม** เบื้องซ้าย กว้าง ๕๗ ซ.ม. ยาว ๑๘๗ ซ.ม. ลึก ๗๑ ซ.ม.

๓. **รอยพระพุทธกัสสป** เป็นเบื้องซ้าย กว้าง ๕๐ ซ.ม. ยาว ๑๓๓ ซ.ม. ลึก ๓๖ ซ.ม.

๔. **รอยพระพุทธสมณโคดม** เบื้องขวา กว้าง ๓๗ ซ.ม. ยาว ๗๔ ซ.ม. ลึก ๑๒ ซ.ม.

สรุปที่นี่มีรอยพระพุทธบาทรวม ๒๑ รอย, รอยพระพุทธหัตถ์ ๓ รอย และบ่อน้ำทิพย์ ๑ บ่อ จากนั้นเดินทางลงมาถึงเชิงดอยใช้เวลา ๑๐ นาที รวมเวลาที่อยู่บนเขา ๓ ชั่วโมงครึ่ง เวลา ๑๔.๐๐ น. ออกเดินทางไป **ถ้ำแก้วโกมล** อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน

รอยพระพุทธบาทแม่ลาน้อย บนถ้ำแม่หุ - ถ้ำแก้ว

ภายในถ้ำประกอบไปด้วยแร่แคลไซด์เป็นผลึกสีขาวแวววาว จึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน บนเขาหลังถ้ำแก้วมีรอยพระพุทธบาท แต่ว่าจะต้องไปขึ้นอีกทางหนึ่ง คือไปทาง **ถ้ำแม่หุ** โดยขับรถลงมาจากถ้ำแก้ว แล้วอ้อมไปทางด้านหลัง เดินผ่านหน้าถ้ำแม่หุไปตามทางธรรมชาติจนถึงยอดเขา ด้วยความเหนื่อยล้าพอสมควร

วันนี้พวกเราจำต้องเดินขึ้นยอดเขาเป็นแห่งที่สอง เริ่มเดินเวลา ๑๖.๐๕ น. ใช้เวลา ๔๐ นาที ขณะเดินขึ้นถึงยอดเขามีลมพัดมาวูบหนึ่งอย่างแรง แต่ก็ไม่ทำให้พวกเราหวั่นไหว คงเดินมุ่งไปที่ศาลามุงสังกะสีเล็กๆ อยู่เบื้องหน้า ภายในมีรอยพระพุทธบาทและรอยประทับนั่ง (นั่งขัดสมาธิเพชร) เป็นรอยเบื้องขวากว้าง ๓๔ ซ.ม. ยาว ๗๐ ซ.ม. ลึก ๑๐ ซ.ม.

ขณะเปิดเทปหลวงพ่อบวงสรวง มีลมพัดมาตีหลังคาสังกะสีของศาลาสั่นจนดังลั่น แต่ก็ทำพิธีจนเสร็จสิ้น แล้วเดินลงมาที่ถ้ำแม่หุ ซึ่งพระจำเนียรเคยมาจำพรรษา ถ้ำด้านหน้าจะไม่ลึกมากนัก มีแท่นพระและรูปพระฤาษี ถ้าเดินเข้าไปอีกจะเป็นถ้ำที่ใหญ่กว่าภายนอก

พอออกมาถึงปากทางได้พบ **สำนักสงฆ์ทุ่งสารภี** ท่านจำเนียรรู้จักกับเจ้าสำนัก คือ **ท่านอาจารย์สามัคคี** จึงขอพักค้างคืนที่นี่ กลางคืนก็นั่งคุยกันถึงเรื่องรอยพระพุทธบาท ผู้เขียนได้เล่าให้ท่านฟังว่า ได้ติดตามสำรวจรอยพระพุทธบาทและพระบรมธาตุไปทุกแห่งแล้วก็ลงบัญชีไว้

พอพูดมาถึงตอนนี้ ท่านก็นิ่งไปชั่วขณะ แล้วพูดขึ้น ยังมีรอยพระพุทธบาทอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นที่เคารพกราบไหว้ของชาวกะเหรี่ยงมานานแล้ว ชื่อ **พระพุทธบาทห้วยผึ้ง** อยู่บนเขาสูง หากยังไม่ได้เข้าไปกราบไหว้บูชา ก็เท่ากับว่าผู้เขียนบันทึกเอาไว้ไม่ครบถ้วน

ครั้นได้ยินคำนี้ก็นึกขึ้นได้ว่า เมื่อหลายปีก่อนเคยได้ยินชาวบ้านเล่าให้ฟังว่า อำเภอแม่ลาน้อยมีรอยพระพุทธบาทอยู่ในหมู่บ้านกะเหรี่ยง แต่ไปยากมาก ต้องมีคนนำทางไป ในครั้งนั้นจึงได้แค่ข้อมูล ยังไม่สามารถจะเข้าไปได้ โดยเฉพาะพระจำเนียรก็ได้เล่าให้ฟังว่า ตนเองเคยคิดจะเข้าไปหลายครั้งแล้ว แต่พอจะไปทีไร ต้องมีอาการป่วยไข้ไม่สบายเสียก่อนทุกครั้ง

แต่ในครั้งนี้อยากจะเข้าไปด้วย ผู้เขียนจึงบอกว่า หากเข้าไปในป่าลึก พวกเราไม่มีรถโฟร์วีลที่จะเข้าไป พอพูดจบท่านสามัคคีพูดขึ้นทันทีว่า ท่านยินดีจะให้ยืมรถที่วัด ๒ คัน เป็นอันว่าตกลงกันในคืนนั้นทันที พวกเราที่เข้าไปซื้อของในตลาดกลับมาบอกว่า มองเห็นพระจันทร์ทรงกลดเป็นวงชัดเจนและกว้างมาก คล้ายกับพระอาทิตย์ทรงกลด

ผู้เขียนจึงได้เล่าเรื่องการเดินทางในวันพรุ่งนี้ ซึ่งเดิมไม่มีในโปรแกรม พอตัดสินใจว่าจะไปแน่นอน ท่านคงแสดงเหตุแห่งความสำคัญที่สมควรจะไป คืนนั้นได้วางแผนหาคนขับรถและออกไปสั่งร้านอาหารเตรียมเสบียงไว้ด้วย จำนวนคนที่จะไปประมาณ ๒๐ คน ทางที่จะไปเป็นทางลูกรังไต่ไปตามภูเขาเรื่อยๆ ระยะทางประมาณ ๓๐ กว่ากิโลเมตร

ในยามค่ำคืนนั้น ผู้เขียนรู้สึกดีใจไม่นึกว่าจะได้พบหนทางที่จะไปรอยพระพุทธบาทแห่งนี้ ทั้งที่มีข้อมูลมานานแล้ว ถ้าหากพระจำเนียรไม่ชวนมาพักค้างคืนที่นี่ พวกเราคงจะพลาดโอกาสอันดีไปอย่างแน่นอน อีกทั้งพระจำเนียรก็จะได้ไปให้สมกับความตั้งใจเสียที หวังว่าในคราวนี้คงไม่มีอาการป่วยตัดหน้าเสียก่อนนะ

ตอนดึกมีสามเณรอายุ ๔๘ ปี ได้ต้มน้ำยาสมุนไพรมาถวายและนั่งคุยด้วยได้เล่าว่า เมื่อก่อนปีใหม่ได้ไปที่รอยพระพุทธบาทแห่งนี้ และมีความรู้สึกว่าอยากจะทำทางต่อจากถนนแยกเข้าไปถึงที่รอยพระพุทธบาท โดยคิดว่าเผื่อมีคนมาบูชาจะได้สะดวกขึ้น ปรากฏว่าเพิ่งทำเสร็จได้ไม่นานผู้เขียนก็ได้ไปบูชาตามที่คิดไว้

รอยพระพุทธบาทห้วยผึ้ง

วันอังคารที่ ๖ ม.ค. ๔๗ จัดเตรียมสิ่งของกันแต่เช้ามืด รถยนต์ที่จะไปเติมน้ำมันกันตั้งแต่เมื่อคืนแล้ว เมื่อถึงเวลาจึงออกเดินทางไปรับเสบียงอาหาร พร้อมกับซื้อปลาเค็มและผลไม้ไปฝากแม่ชี (เป็นน้องสาวของท่านอาจารย์สามัคคี) ที่อยู่ที่นั้นด้วย ค่าอาหารค่าน้ำมันรถรวมประมาณ ๑,๕๐๐ บาท

เมื่อพร้อมกันแล้วจึงออกเดินทางเวลา ๐๖.๕๐ น. ถึงบริเวณพระพุทธบาท ๑๐.๕๐ น. รวมเวลาประมาณ ๔ ชั่วโมง เพราะเป็นทางขึ้นเขา ต้องเลี้ยวไปเลี้ยวมา บางช่วงก็จะต้องข้ามลำธารเล็กๆ ผ่านบ้านแม่งะ จะมองเห็นพระพุทธรูปแต่ไกล

เมื่อเดินทางไปได้สักพักถึงบ้านสะปึ๋ง ต้องลงจากรถไปช่วยกันหาก้อนหินและท่อนไม้มาหนุนไว้ เนื่องจากเป็นร่องลึกมีน้ำไหลผ่านเดินทางมาตามไหล่เขาเรื่อยๆ จนถึงทางเข้าบ้านพระบาทห้วยผึ้ง จะมีทางแยกขวามือมีป้ายบอกไปพระพุทธบาทห้วยผึ้ง จึงให้คนลงส่วนหนึ่งเดินเท้าลงไปก่อน แล้วนำรถไปจอดไว้ที่หมู่บ้านเพื่อรับชาวบ้านที่เป็นชาวกะเหรี่ยงมาด้วย

แต่จริงๆ แล้วตรงทางแยกนี้ สามเณรและแม่ชีได้มาช่วยกันทำทาง จนรถสามารถไปถึงรอยพระพุทธบาทแล้ว แต่พวกเราเดินลงกันไปก่อนตามขั้นบันได เนื่องจากรอยพระบาทอยู่ในลำห้วย ขณะนั้นมีแม่ชีอยู่ ๓ - ๔ คน มีแม่ชีตัวน้อยอายุ ๗ ขวบ กำพร้าพ่อแม่ซึ่งได้เสียชีวิตจากโรคเอดส์ นำมาเลี้ยงไว้ตั้งแต่อายุ ๓ ขวบ แล้วให้กินยาสมุนไพรและให้รักษาศีลเจริญกรรมฐาน จนอาการผอมแห้งหายไป

ปัจจุบันมีสุขภาพแข็งแรง แต่ก็ยังมีรอยแผลผุพองตามตัว ซึ่งจะต้องคอยดูแลเรื่องอาหารการกิน แม่ชีตัวน้อยนี้ชื่อ **"แม่ชีบุญ"** หน้าตาน่ารักน่าเอ็นดู แก้มยุ้ย ช่างพูด เห็นพวกเรามากันก็ออกมาต้อนรับ พูดคุยเป็นกันเองยังกะรู้จักกันมานานแล้ว พวกเราช่วยกันขนของเข้าไปในโรงครัว ที่นี่ไม่มีพระสงฆ์อยู่เลย

แม่ชีน้องสาวของท่านอาจารย์สามัคคีได้เล่าด้วยความตื่นเต้นดีใจว่า ได้เตรียมทำ**ข้าวมธุปายาส** ไว้นานแล้ว แต่ว่าจะหาส่วนผสม เช่น ข้าว, ถั่ว, งา, และน้ำผึ้ง เป็นต้น ได้ครบต้องใช้เวลานานมาก เพราะอยู่ในป่าลึกเช่นนี้หาสิ่งของเหล่านี้ยากมาก พอดีได้ฝันเห็นพระพี่ชายว่ากำลังสรงน้ำ จึงนึกอยากจะฝากข้าวมธุปายาสไปถวายพระพี่ชายถึงที่วัด

คณะผู้ร่วมเดินทางไปบ้านห้วยผึ้ง

วันนั้นเป็นวันพระพอดี ได้หาสิ่งของครบถ้วนจึงลงมือทำ พอทำเสร็จก็ได้ยินเสียงเข้ามา เมื่อเห็นพระพี่ชายมาเยี่ยมจึงรู้สึกดีใจมาก คิดในใจว่านานๆ จะปรุงข้าวมธุปายาสได้สักครั้งก็แสนยาก เวลานี้เราปรุงสำเร็จแล้ว และพระพี่ชายมาพอดี ถือว่าเป็นบุญใหญ่มาก จึงได้จัดสำรับอาหารพร้อมข้าวมธุปายาส ซึ่งผู้เขียนก็ได้มีโอกาสลิ้มรสไปด้วย

หลังจากฉันเพลเสร็จแล้ว จึงจัดเตรียมบายศรีที่รอยพระพุทธบาท ซึ่งท่านอาจารย์เพิ่งทำมณฑปเสร็จใหม่ๆ จึงได้ร่วมทำบุญย้อนหลังกับท่าน ๓,๐๐๐ **บาท** (ทั้งที่ก่อนหน้านี้ก็ได้ทำบุญกับท่านที่วัดไปแล้ว ๕,๐๐๐ **บาท**) ถวายแม่ชี ๓ คน **รวม ๕๐๐ บาท** และให้แม่ชีตัวน้อยอีก ๑๐๐ **บาท** ปรากฏว่าแม่ชีบุญเอาเงินนั้นร่วมสร้างมณฑปไปด้วย นับว่ามีใจบุญสมกับชื่อจริงๆ

ในขณะที่จะทำพิธีบวงสรวง มีชาวกะเหรี่ยงมาร่วมพิธีด้วยหลายคน จึงแจกเงินให้เด็กๆ อีกด้วย แล้วจึงทำพิธีบวงสรวง ปรากฏว่าบริเวณนี้มีรอยพระพุทธบาทหลายรอย คือ

๑. พระพุทธบาทเกือกแก้วขวา (ในมณฑป) คล้ายที่ปักษ์ใต้ กว้าง ๑๐ ซ.ม. ยาว ๔๒ ซ.ม.

๒. พระพุทธบาทเกือกแก้วซ้าย (อยู่ในน้ำ) กว้าง ๖๕ ซ.ม. ยาว ๑๘๔ ซ.ม.

๓. พระพุทธบาทเกือกแก้วขวา (ในศาลา) กว้าง ๑๑ ซ.ม. ยาว ๒๕ ซ.ม.

๔. พระพุทธบาทเกือกแก้วซ้าย (ในศาลา) กว้าง ๑๐ ซ.ม. ยาว ๑๙ ซ.ม.

๕. พระพุทธบาทเบื้องขวา (หินในลำธาร) กว้าง ๑๔ ซ.ม. ยาว ๓๗ ซ.ม.

๖. พระพุทธบาทเบื้องซ้าย (หลังโรงครัว) กว้าง ๑๖ ซ.ม. ยาว ๔๐ ซ.ม.

รอยที่ ๖ นี้ได้เสี่ยงอธิษฐานขออัญเชิญมาจากลำธารขึ้นไว้บูชาในมณฑป เนื่องจากเป็นก้อนหินไม่ใหญ่นัก วันนั้นเป็นวันพระพอดี แม่ชีจึงให้ชาวกะเหรี่ยงช่วยกันยกจนเป็นผลสำเร็จ สำหรับรอยพระพุทธบาทห้วยผึ้งนี้ เดิมได้ค้นพบเมื่อสิบปีก่อน บริเวณนี้เดิมน้ำท่วมถึงจึงไม่สามารถทำนาได้ จากนั้นน้ำก็ได้ลดลง และเมื่อได้มาถากถางที่จึงได้พบรอยพระพุทธบาท

รอยพระพุทธบาทแห่งนี้ จึงถือว่าเป็นหัวใจของชาวกะเหรี่ยง เพราะถ้าปีไหนฝนแล้งก็จะมาขอให้ฝนตกได้ และปีไหนฝนตกมากเกินไปก็จะมาขอให้ฝนหยุดตก พวกเขาจึงมีความเคารพนับถือมาก สมัยก่อนจะมีงานสรงน้ำเป็นประจำปี แต่ปัจจุบันนี้เสื่อมหายไปหมดแล้ว เนื่องจากมีศาสนาคริสต์เข้ามาเผยแผ่

ด้วยเหตุนี้ ท่านอาจารย์สามัคคีจึงคอยอุปถัมภ์สถานที่นี้ โดยการให้แม่ชีมาอยู่เฝ้ารักษาไว้ มิฉะนั้นอาจจะตกไปเป็นของศาสนาอื่นไป เท่ากับท่านได้คอยปกป้องสมบัติของพระพุทธ

ให้เงินแม่ชีบุญภายในมณฑปพระบาทห้วยผึ้ง

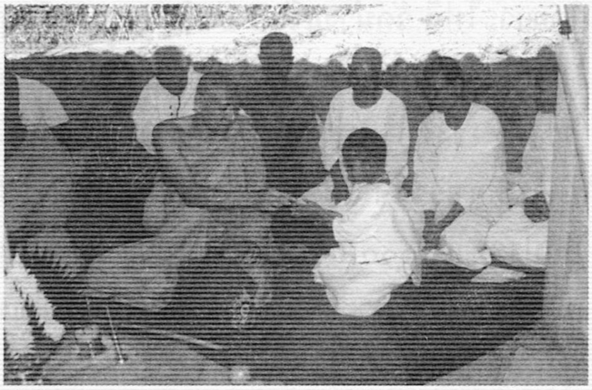

ศาสนาไว้ด้วยดี หลังจากผู้เขียนกลับมาแล้วจึงได้ให้พระจำเนียรซื้อข้าวไปถวายเป็นกระสอบบ้าง บางครั้งแม่ชีมาเยี่ยมผู้เขียนที่วัด ก็ได้มอบปัจจัยไว้เป็นค่าใช้จ่ายในสำนัก คราวละหลายพันบาท ถือว่าเป็นกำลังใจให้แก่ผู้ดูแลรักษา

ขอเล่าเรื่องต่อไปอีกว่า หลังจากทำพิธีบวงสรวงแล้ว ก็ได้สรงน้ำโปรยดอกไม้ทุกรอยและถวายผ้าห่มสไบสีทองไว้เป็นการบูชา จากนั้นก็มอบเงินให้แม่ชีตัวน้อยอีก ๑๐๐ บาท เพื่อไว้ใช้จ่าย พร้อมกับแหนบหลวงพ่อไว้เป็นที่ระลึก สร้างความประทับใจให้แก่แม่ชีตัวน้อยเป็นอย่างยิ่ง เข้าทักทายกับพวกเราอย่างเป็นกันเอง จนถึงกับจะขอเดินทางกลับมาด้วย

แต่พวกเราก็ได้ปลุกปลอบใจ บอกว่าไว้คอยให้แม่ชีพามาเที่ยวที่วัดท่าซุงทีหลัง จากนั้นก็ร่ำลาแม่ชีทุกคน ที่อุตส่าห์จัดทำอาหารถวายพระ และเลี้ยงพวกเราทุกคน ออกเดินทางกลับมาอีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นถนนที่แคบกว่า โดยผ่านบ้านขุนแม่ฮุ - บ้านแม่แป - บ้านแม่ปาง แต่ใช้เวลาน้อยกว่าครั้งแรก โดยเริ่มเดินทางเวลา ๑๔.๐๐ น. ถึงที่สำนักสงฆ์ทุ่งสารภี ๑๖.๐๐ น. เร็วกว่าตอนขาไปถึง ๒ ชั่วโมง

กลับทางนี้จะดีกว่า เพราะเป็นทางลงเขาตลอด จึงทำให้กลับมาปลอดภัย สำเร็จสมความตั้งใจทุกอย่าง พระจำเนียรก็สบายดีตลอด ไม่มีอาการไข้เหมือนครั้งก่อน คงจะเป็นเรื่องของกาลเวลาอย่างแน่นอน หากยังไม่ถึงเวลาคงจะยังมีอุปสรรคอยู่ พวกเราทุกคนจึงมีส่วนได้นำภาพและบันทึกเรื่องราวมาเล่าสู่กันฟัง มิฉะนั้นเรื่องราวเหล่านี้ คงจะสูญหายไป หรือไม่ก็คงจะรู้กันอยู่แค่หมู่ชาวกะเหรี่ยงแค่นี้เอง

บัดนี้ ชาวไทยทั้งหลายก็ได้รับทราบว่า ร่องรอยของพระศาสดาได้ประทับตราสัญลักษณ์ไว้ อันเป็นขอบเขตของพระพุทธองค์ ซึ่งพวกเราได้แต่อธิษฐานจิต ขอให้สถานที่เหล่านี้เป็นของพระพุทธศาสนาตลอด ๕ พันปีเทอญ จากนั้นก็กราบลาท่านอาจารย์สามัคคี ซึ่งเป็นชาวกรุงเทพฯ แต่ก็มาทนลำบากเพื่อรักษาเขตแดนพระพุทธศาสนาเอาไว้

ถึงแม้จะเป็นเวลาเย็น แต่พวกเราก็ยังมีข้อมูลข้างหน้าอีก คือ อ.ปาย จ.แม่ฮ่อนสอน แต่ขณะที่รถวิ่งใกล้จะถึงตัวเมืองแม่ฮ่องสอนนั้น ได้แวะเข้าไปไหว้ **รอยพระพุทธบาทบ้านป่าปุ๊** ต.ผาบ่อง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน ซึ่งอยู่ข้างถนน เป็นรอยพระพุทธบาทเบื้องขวาใหญ่มากขนาดกว้าง ๕๖ ซ.ม. ยาว ๑๔๔ ซ.ม. ขณะที่ไปถึงนี่มืดมาก ต้องจอดรถไว้ที่ไหล่ทางตรงข้ามกับศาลาครอบพระพุทธบาท แล้วเดินข้ามถนนมา

เมื่อส่องไฟฉาย จึงได้เห็นอย่างชัดเจน แล้วช่วยกันผูกผ้าสีทองเป็นซุ้มประตูบูชารอยพระพุทธบาท สถานที่แห่งนี้ศักดิ์สิทธิ์มาก มีผู้รับเหมาเพื่อขยายถนน แต่พอรถเกรดที่จะปรับ

พื้นที่ พอมาถึงบริเวณนี้เครื่องจะดับทันที จึงได้เลิกล้มไป แล้วได้มีการสร้างมณฑปใหม่ ซึ่งผู้เขียนเดินทางมาร่วมฉลองด้วย จะได้เล่าในตอนปี พ.ศ. ๒๕๔๙

คืนนั้นได้เดินทางต่อไปถึงอำเภอปาย เวลาประมาณ ๒๒.๐๐ น. เข้าพักที่ **วัดน้ำฮู** โดยลูกชายของ **ท.พ.ญ.วัลลภา ไชยยศ** เป็นผู้ติดต่อไว้ล่วงหน้า เพราะบอกว่าจะไปถึงดึก เจ้าอาวาสท่านก็ต้อนรับเป็นอย่างดี ตอนเช้าจึงได้ทำบุญบำรุงวัด ๕๐๐ บาท วันนี้เป็นวันพุธที่ ๗ ม.ค. ๔๗ หลังจากนมัสการ **หลวงพ่ออุ่นเมือง** พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่มีน้ำในพระเศียร แล้วเตรียมตัวที่จะเดินทางต่อไป

ทั้งนี้ ได้รับข้อมูลจากลูกชายคุณหมอวัลลภา ไชยยศ (เดิมอยู่เพชรบูรณ์ ปัจจุบันอยู่กรุงเทพฯ) ซึ่งขึ้นมาทำกิจการด้านรีสอร์ทที่นี่ ได้แจ้งว่าที่นี่มีรอยพระพุทธบาท ๒ แห่ง จึงได้นำไปที่แห่งแรก คือ **วัดพระพุทธบาท** ต.เวียงเหนือ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน เป็นรอยเบื้องขวาอยู่ภายในมณฑป กว้าง ๕๓ ซ.ม. ยาว ๑๒๒ ซ.ม. ได้กราบไหว้บูชาและทำบุญกับเจ้าอาวาส **๕๐๐ บาท** แล้วออกเดินทางต่อไป

ส่วนแห่งที่สองชื่อว่า **พระพุทธบาทบ้านป่ายางมูเซอ** ต.แม่นาเติง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน ก่อนเดินทางคุณหมอวัลลภาแจ้งว่า หมู่บ้านนี้ยังเข้าไปไม่ได้ เนื่องจากมีการปราบปรามยาเสพติด อาจจะเป็นอันตรายได้ แต่ผู้เขียนอยากจะลองเข้าไปสำรวจดูก่อน ซึ่งลูกชายของคุณหมอก็ต้องรีบกลับไปก่อน บอกว่ามีธุระจะต้องไปทำบุญบ้าน

ผู้เขียนพร้อมคณะจึงต้องสืบหากันเอง โดยแวะไปที่ **วัดม่วงสร้อย** บังเอิญพบพระภิกษุรูปหนึ่งอายุประมาณ ๖๐ ปี ท่านบอกว่าไปอีกไม่ไกล จึงขอให้ท่านช่วยนำทาง แล้วท่านก็นำไปที่อุทยานฯ จอดรถไว้แล้วเดินเท้าเข้าไปอีกประมาณ ๑๐๐ เมตร แหม..ค่อยยังชั่ว ตอนแรกมีชื่อว่า **"มูเซอ"** นึกว่าจะต้องเดินขึ้นเขาสูงกันอีกแล้ว

แต่พอเข้าไปถึงใกล้ๆ ก้อนหินใหญ่ก้อนหนึ่ง สูงประมาณ ๒ เมตร ยาว ๕ เมตร มีต้นไม้ใหญ่ปกคลุม ด้านหน้ามีศาลเพียงตา มีธูปเทียนบูชา มองดูแล้วน่าเลื่อมใส บรรยากาศตอนนั้นก็ร่มครึ้มดี ก้อนหินนี้มองแล้วคล้ายแท่นที่ประทับ ด้านล่างมีรอยเท้าช้างและรอยเท้าสัตว์อื่นๆ บริเวณใกล้เคียงมีบ่อน้ำทิพย์ด้วย

ชาวบ้านที่มายืนแวดล้อมเล่าว่า บ่อน้ำทิพย์นี้ ถึงแม้จะเห็นเป็นรูเล็กๆ ก็ตาม แม้แต่หน้าแล้งน้ำก็ไม่เคยแห้ง เวลาป่วยไข้ไม่สบายก็มาเอาน้ำไปรักษาโรคได้ ส่วนด้านบนก้อนหินแท่นที่ประทับนั่ง เป็นรอยพระพุทธบาทเบื้องซ้าย กว้าง ๓๘ ซ.ม. ยาว ๘๘ ซ.ม. จึงได้ช่วยกันจัดเตรียมบายศรี และนำผ้าสีทองห่มรอบก้อนหินนี้

สำหรับบายศรีที่จัดเตรียมมานี้ ได้ทำมาจากบ้านภรรยาคุณวรวิทย์ที่เชียงใหม่ มีคนช่วยทำกันหลายคน ส่วนคุณสมพรเป็นผู้อาสาขับรถขนบายศรีและเครื่องบูชา โดยมีภรรยาไปด้วยคอยตกแต่งดอกไม้ นับว่าการเดินทางครั้งนี้ มีเครื่องบูชาไปอย่างครบถ้วนจริงๆ

เพื่อให้สมกับเป็นสถานที่อันประเสริฐ

ก้อนหินพระพุทธบาท บ้านป่ายางมูเซอ

พวกเราก็ได้จัดทำเครื่องสักการะไปเท่าที่จะทำกันได้ แล้วจึงทำพิธีบวงสรวงอย่างสมพระเกียรติคุณของพระพุทธองค์ ทุกหนทุกแห่งที่ได้ไปในครั้งนี้ โดยเฉพาะที่แม่ฮ่องสอนมีสถานที่สำคัญอีกหลายแห่ง ทั้งที่มีข้อมูลอยู่แล้วก็ดี หรือที่จะพบใหม่เพิ่มขึ้นอีกโดยบังเอิญ

นั่นก็คือว่าระหว่างที่กราบไหว้รอยพระพุทธบาทที่อำเภอปายนั้น ผู้เขียนได้ติดต่อพูดโทรศัพท์กับท่านอาจารย์สิงห์ที่ถ้ำป่าไผ่ ปรากฏว่ามีรอยพระพุทธบาทที่ **เมืองแปง** อีกแห่งหนึ่งที่พวกเราไม่เคยรู้มาก่อน จึงไม่รอช้าต้องรีบทำเวลาให้ทัน ๑๖.๐๐ น. เนื่องจากนัดไว้ว่าจะไปทำพิธีบวงสรวงที่ **วัดสกิทาคา** (ผาลาด) เชิงดอยสุเทพ จากเดิมนัดไว้วันที่ ๘ ม.ค. ๔๗ แต่เนื่องจากว่า **สมเด็จพระบรมราชินีนาถ** จะเสด็จที่ภูพิงค์ราชนิเวศน์ จะปิดการจราจรบนดอยสุเทพ จึงต้องเลื่อนเวลามาเร็วขึ้น

หลังจากเข้าไปจอดรถใน **วัดหลวง** ต.เวียงใต้ อ.ปาย เพื่อรอให้พวกเราไปซื้ออาหารเพล ผู้เขียนก็ได้เข้าไปกราบไหว้พระเจดีย์ในวัดหลวง ต่อจากนั้นก็รีบเดินทางไปที่ **วัดเมืองแปง** ต.เมืองแปง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน เพื่อกราบไหว้พระธาตุเก่าแก่ภายในวัดที่ **ท่านครูบาเจ้าศรีวิชัย** เคยมาบูรณะเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๑ แล้วไปบูรณะพระเจดีย์ที่ **บ้านวัดจันทร์** อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ จากนั้นกลับมาบูรณะที่นี่ต่อจนเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๔

นับว่าโชคดีที่ได้มาพบ ถ้าอาจารย์สิงห์ไม่บอก สถานที่แห่งนี้คงตกสำรวจไปแล้ว ซึ่งคล้ายกับที่พระพุทธบาทห้วยผึ้ง ที่พวกเราไม่มีข้อมูลมาก่อน แต่มาได้ข้อมูลระหว่างการเดินทาง ตอนนี้ก็พักฉันเพลกัน เสร็จแล้วเจ้าอาวาสได้ให้พระที่วัดช่วยนำทางไปที่ **พระพุทธบาทเมืองแปง** อยู่ไม่ไกลจากวัดมากนัก โดยพระที่นำทางจำผู้เขียนได้ เพราะเคยพบกันที่วัดโขงขาวเมื่อหลายปีก่อน

รอยพระพุทธบาทแห่งนี้มีการสร้างพระมณฑปครอบไว้นานแล้ว เป็นรอยเบื้องขวา มีขนาดกว้าง ๓๗ ซ.ม. ยาว ๗๘ ซ.ม. มีขนาดไล่เลี่ยกับที่บ้านป่ายางมูเซอ ซึ่งเป็นรอยเบื้องซ้าย นับว่าได้กราบไหว้ครบถ้วนทั้งซ้ายและขวาในเขตอำเภอปาย พระที่นำทางเล่าประวัติว่า เมื่อครั้งพระพุทธเจ้าเสด็จมา ได้บรรทมที่บนเขา แล้วมาประทับรอยพระพุทธบาทรอยนี้ และเสด็จต่อไปที่เมืองปาย ตนเองเคยเห็นแสงพระธาตุเสด็จลอยในบริเวณนี้ด้วย

เมื่อบูชารอยพระพุทธบาทแล้ว จึงรีบเดินทางมาส่งพระที่วัด พร้อมกับถวายปัจจัย ๓๐๐ **บาท** ระหว่างกลับเห็นป้ายทางเข้า **บ้านวัดจันทร์** แต่คงไม่ทันเวลาต้องไว้คราวหน้านะ เพราะเวลาบ่ายสองโมงแล้ว รีบเร่งออกไปทาง **แม่มาลัย** เกรงจะไม่ทันเวลานัดหมาย ต้องใช้

วิทยุคอยบอกให้ค้นหลังคอยแซงขึ้นมา เพราะถนนเส้นนี้คดเคี้ยวมาก ประมาณ ๔๐ กว่ากิโลเมตร ปกติใช้เวลา ๓ - ๔ ชั่วโมง แต่พวกเราก็สามารถทำเวลาได้ทันนัดหมายสี่โมงเย็นพอดี

พอขึ้นมาถึงหน้าองค์พระธาตุเก่าแก่ที่อยู่ภายในวัดสกิทาคา ซึ่ง **ท่านครูบาศรีวิชัย** เคยมาบูรณะ ที่ผู้เขียนเคยเล่าให้ฟังแล้วว่า ยังไม่เคยทำพิธีบวงสรวงที่พระธาตุดอยสุเทพ เพราะคิดว่าบริเวณนี้ท่านครูบาฯ สร้างขึ้นใหม่ ครั้นพอได้มาเห็นเมื่อปีที่แล้ว จึงได้รู้ว่าสร้างตั้งแต่สมัย **พระเจ้ากือนา** คือ **วัดโสดา, วัดสกิทาคา** (ผาลาด), **วัดอนาคามี** (ร้างไปแล้ว), ส่วน **วัดอรหันต์** น่าจะเป็นบนพระธาตุดอยสุเทพ

เมื่อผู้เขียนเดินขึ้นไป ท่ามกลางสายตาของผู้คนที่กำลังรอคอย จึงมองสบตากันเหมือนจะบอกว่ามาทันเวลาพอดีนะ ได้เห็นทุกคนนั่งล้อมรอบบายศรีที่กำลังจัดทำอย่างรีบเร่ง ชาวเชียงใหม่หลายสิบคน มีทั้งคณะ อ.อำไพ สุจนิล และคณะคุณพรพิลาศ (ปุ้ม) ที่มิได้เอ่ยชื่ออีกมากมาย อุตส่าห์มารอคอยเพื่อร่วมพิธีที่สำคัญนี้

คณะคุณวรวิทย์ ทองแท้ ซึ่งมีภรรยาเป็นหัวเรี่ยวหัวแรง พร้อมคณะได้มาช่วยกันเต็มที่ ขาดแต่คุณวรวิทย์ที่จะต้องไปรับลูกที่โรงเรียน เมื่อจัดโต๊ะบายศรีเรียบร้อยแล้ว ผู้เขียนก็ได้เล่าประวัติความเป็นมา และวัตถุประสงค์การทำพิธีในครั้งนี้แล้ว จึงได้เริ่มเปิดเทปหลวงพ่อบวงสรวงทันที ท่ามกลางพวกเราที่เป็นลูกศิษย์ของท่านที่ได้มาทำพิธีร่วมกัน

ทุกคนต่างนั่งพนมมือตั้งจิตอธิษฐานน้อมนึกถึงคุณพระพุทธเจ้า ที่พระองค์เคยเสด็จขึ้นไปบนพระธาตุดอยสุเทพ แล้วชี้พระหัตถ์ลงไปเบื้องล่างแล้วตรัสพยากรณ์ว่า ต่อไปจะเป็นมหานครรักษาพระพุทธศาสนาไว้ครบถ้วน ๕ พันปี ในสมัยต่อมาประมาณปี พ.ศ. ๑๘๒๔ **พระเจ้ากือนา** ได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุขึ้นมาบนหลังช้างต้น ทรงเสี่ยงสัจจาธิษฐานว่าสมควรจะประดิษฐานอยู่ตรงไหน

ปรากฏว่าช้างได้เดินขึ้นมาแล้วลื่นตรงบริเวณนี้ จึงได้ชื่อว่า **"ผาลาด"** ซึ่งเพี้ยนมาจากคำเหนือว่า **"ผะเลิด"** แปลว่า ลื่น, ล้ม จากนั้นช้างก็เดินขึ้นไปตายบนยอดดอย จึงได้ทรงสร้างพระเจดีย์บรรจุพระบรมธาตุส่วนหน้าผาก ซึ่ง **พระมหาสุมน** ได้อัญเชิญมาจากเมืองสุโขทัย โดยพระบรมสารีริกธาตุเกิดปาฏิหาริย์เพิ่มอีก ๑ องค์ เพราะฉะนั้นพระบรมธาตุองค์เดิม จึงได้บรรจุไว้ที่ **วัดบุปผาราม** (สวนดอก)

หลังจากทำพิธีบวงสรวงแล้ว พวกเราได้ถวายผ้าไตรแด่พระสงฆ์ที่มาร่วมพิธี ๔ รูป พร้อมทั้งถวายปัจจัยร่วมบูรณะ **๗,๕๐๐ บาท** ด้วย พระที่ร่วมพิธีมีทั้งพระที่วัดนี้และพระที่มาจากวัดอื่น คือ **ท่านวิชัย (แป๊ะ)** เจ้าอาวาสวัดแม่สะลาบ อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ต่อจากนั้น **คุณชัยรัตน์ จูจันทร์** หัวหน้าสถานีควบคุมไฟป่า ซึ่งมีสำนักงานอยู่สูงขึ้นไปอีก ได้นิมนต์ผู้เขียนขึ้นไปยังที่ทำการ ความจริงเคยขึ้นมาครั้งหนึ่งแล้ว เพราะที่ทำการตั้งอยู่บนเนิน คล้ายเป็นฐานวิหารหรือพระเจดีย์ ซึ่งสงสัยว่าน่าจะเป็น **วัดอนาคามี** มาก่อน จึงมีเรื่องไม่ดีเกิดขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งผู้เขียนได้แนะนำให้ชำระหนี้สงฆ์และขอขมาโทษ ที่บริเวณด้าน

หน้าจะมีศาลพระภูมิอยู่แล้ว เพื่อจะได้ไม่เป็นเวรเป็นภัยแก่ผู้ปฏิบัติงาน

หลังจากนั้นก็เดินทางมาพักค้างคืนที่บ้าน **คุณวรวิทย์ ทองแท้** ที่หมู่บ้านสวนผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ เจ้าของบ้านได้จัดที่พักและอาหารเลี้ยงพวกเราเป็นอย่างดี คืนนั้นก็ช่วยตามช่างมาซ่อมรถของคุณเกษมที่มีปัญหาเรื่องเบรคทำท่าจะไปไม่ไหวตั้งแต่แม่ฮ่องสอนแล้วละต้องนำรถไปซ่อมที่อู่ กว่าจะเสร็จร่วมเที่ยงคืน

เชียงใหม่ - เชียงราย

เมื่อฉันอาหารเช้าแล้วจึงออกเดินทางสู่ อ.แม่สรวย จ.เชียงราย คณะคุณสมพรไม่ได้ร่วมเดินทางไปด้วย ส่วนรถของคุณเกษมต้องรอเปลี่ยนอะไหล่ แล้วจะขับตามไปภายหลัง ในระหว่างทางเห็นป้าย **พระธาตุเสด็จ (ธาตุกุด)** ต.ท่าก๊อ อ.แม่สรวย จ.เชียงราย จึงแวะเข้าไปกราบไหว้และทำบุญ **๒,๐๐๐ บาท** พร้อมผ้าไตร

ตอนนี้ก็ยังไม่มีเป้าหมายแน่นอน จึงเดินทางแบบสบายใจ ไม่ต้องเร่งทำเวลาเหมือนวันที่ผ่านมาแบบน่าหวาดเสียว พวกเรานั่งคุยกันไปในรถถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมา จนกระทั่งถึง **วัดพระเจ้าทองทิพย์** ต.ศรีถ้อย อ.แม่สรวย จ.เชียงราย ซึ่งเป็นพระพุทธรูปเก่าแก่อายุกว่า ๔๐๐ ปีมาแล้ว

ในขณะนั้นทางวัดกำลังสร้างศาลาอยู่พอดี จึงได้ร่วมทำบุญเป็นเงิน **๕๐๐ บาท** แล้วออกเดินทางต่อไป ในขณะที่รถวิ่งผ่านเห็นป้ายเชิญร่วมสร้างพระอุโบสถ และพระเจดีย์สูง ๓๕ เมตร จึงบอกให้ย้อนกลับมาทำบุญที่ **วัดทรายขาว** ต.ทรายขาว อ.พาน จ.เชียงราย

รถวิ่งเข้ามาในวัดเห็นพระเจดีย์กำลังก่อสร้าง และบันไดปั้นพญานาคไว้สวยงามมาก จึงได้ทำบุญร่วมสร้างทุกอย่าง **๒,๕๐๐ บาท** ในขณะนั้นเห็นพระอาทิตย์ทรงกลดแต่ไม่เต็มวงอยู่เพียงชั่วครู่ ภายในบริเวณวัดจึงร่มครึ้มซึ่งเป็นเวลาตอนบ่าย จึงวางแผนที่จะพาญาติโยมแวะมาทำบุญในตอนขากลับ ต่อจากนั้นจึงออกเดินทางไปที่อำเภอเทิง เพื่อหาข้อมูลจาก **ท่านครูบาเบิ้ม** ณ วัดพระธาตุหมอกมุงเมือง ต.ไม้ยา อ.พญาเม็งราย จ.เชียงราย

เนื่องจาก **ช่างเนียร** (ช่างของวัดท่าซุง) และลูกน้องมี **ช่างปื๊ด** เป็นต้น เคยมาหล่อพระที่นี่และเคยไปกราบรอยพระพุทธบาทแห่งหนึ่งซึ่งจำไม่ได้ว่าชื่ออะไร แต่ให้ไปถามครูบาเบิ้ม ซึ่งท่านเป็นคนเชียงราย อายุไม่มากนัก ขณะนั้นท่านกำลังสร้างพระอุโบสถจากไม้ยมหอม ซึ่งจะต้องนำมาจากประเทศลาว ครูบาเบิ้มบอกให้ไปหาคนนำทางที่แถวบ้านทุ่งขันไชย

หลังจากร่วมทำบุญกับครูบาเบิ้มจำนวนเงิน **๒,๐๐๐ บาท** แล้วจึงออกเดินทางสืบหารอยพระพุทธบาทต่อไป ในระหว่างทางแวะถามพระที่ **วัดพระธาตุดอยแก้ว** (ม่อนหินแก้ว) ท่านก็บอกให้ไปทาง **วัดอุทราราม** บ้านทุ่งขันไชย ต.เวียง อ.เทิง จ.เชียงราย จึงร่วมทำบุญและหาคนนำทาง ได้เด็กคนหนึ่งซึ่งกำลังปั่นจักรยานเข้ามาในวัดพอดี จึงติดต่อให้นำทางไปทันที

พระพุทธบาทดอยทา

ปรากฏว่าทางไปรอยพระพุทธบาทเข้าทางถนนข้างกำแพงวัด รถวิ่งไปประมาณ ๑๐ นาที จากนั้นจอดรถไว้เดินผ่านไร่ข้าวโพด ขึ้นเขาอีก

พระพุทธบาทดอยทา อ.เทิง จ.เชียงราย

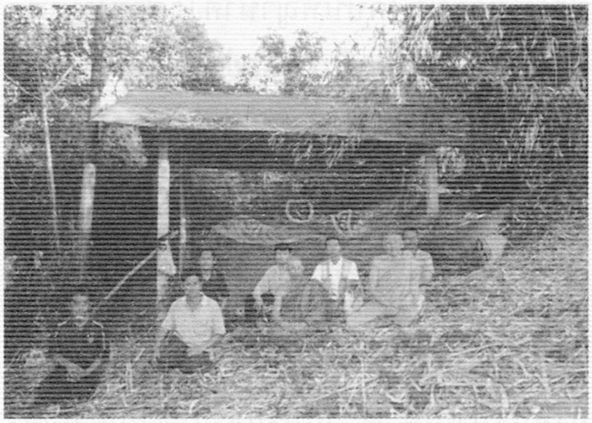

ประมาณ ๒๐ นาที จะพบมณฑปหลังคาสังกะสีคลุมก้อนหินขนาดใหญ่ไว้ ภายในเป็นรอยพระพุทธบาทเบื้องขวาและเบื้องซ้าย ๒ รอย พระพุทธบาทเกือกแก้วซ้ายอีก ๑ รอย ทั้งยังมีบ่อน้ำทิพย์อีกด้วย ปัจจุบันได้เหือดแห้งไปหมดแล้ว เนื่องจากสร้างหลังคาคลุมไว้นั่นเอง

ท่านครูบาเบิ้มเล่าประวัติให้ฟังว่าที่นี่จะมีประวัติเกี่ยวกับเต่าน้อยทองคำ ภายใต้ก้อนหินมีพระพุทธรูปต่างๆ เป็นจำนวนมาก แต่ได้ถูกโจรขุดไปหมดแล้ว ด้านบนดอยลูกนี้มีพระธาตุร้างเก่าแก่มาแต่โบราณ เรียกกันว่า **พระธาตุดอยทาอุทราคำ** ต้องใช้เวลาเดินขึ้นประมาณครึ่งวัน (ผู้เขียนเคยร่วมทำบุญบูรณะพระธาตุองค์นี้ กับอดีตเจ้าอาวาส **วัดพระธาตุจอมจ้อ** อ.เทิง ไปแล้ว)

เพราะฉะนั้น พระพุทธบาทแห่งนี้ จึงมีชื่อว่า **พระพุทธบาทดอยทา** จากพระบาทเดินขึ้นไปอีกประมาณครึ่งดอย บนหน้าผามีบ่อน้ำทิพย์ ๒ บ่อ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ ฟุต เมื่อบูชารอยพระพุทธบาทเสร็จก็ต้องไชโยโห่ร้องกัน มีวัยรุ่น ๓ - ๔ คน เดินลงมาจากพระธาตุดอยทา ใช้เวลาเดินหลายชั่วโมง ขณะนั้นสี่โมงกว่าแล้วคงขึ้นไม่ทัน จึงได้แต่โมทนาบุญด้วย รีบเร่งออกเดินทางสู่**อำเภอเชียงคำ** ทันทีก่อนที่จะมืดค่ำ

รอยพระพุทธบาท

ณ วัดพระนั่งดิน และ วัดหัวทุ่ง

สำหรับวัดแห่งนี้เคยมาหลายครั้งแล้ว แต่เพิ่งได้ข่าวว่ามีรอยพระพุทธบาท จึงได้เดินทางมาอีก เมื่อเข้ามาถึงภายในบริเวณวัดพระนั่งดิน พบก้อนหินขนาดพอสมควรวางพิงอยู่โคนไม้หน้าวิหาร สังเกตดูจะเห็นร่องเป็นรอยเท้าขนาดไม่ใหญ่มากแต่ชัดเจน และรอยเท้าใหญ่ซึ่งมีเพียงแค่ครึ่งเท้าด้านที่มีนิ้ว ก้อนหินที่ประทับรอยพระพุทธบาทบาทนี้ มีสัณฐานคล้ายพระพุทธบาท

ในขณะนั้น ทางวัดกำลังเตรียมจัดงานฉลองพัดยศและตำแหน่งของท่านเจ้าอาวาส จึงได้ร่วมทำบุญกับเจ้าอาวาส ๖๐๐ **บาท** พร้อมทั้งได้ปิดทองลูกนิมิตด้วย แล้วท่านได้เล่าประวัติว่า ก้อนหินนี้ได้มาจากในป่า ระหว่างวัดหัวทุ่งและวัดทุ่งลม นอกจากนี้ทางวัดหัวทุ่งก็ยังมีหินอีก ก้อนหนึ่งที่มีรอยเท้าคล้ายกับที่นี่

พวกเราได้ฟังดังนั้น จึงออกเดินทางต่อไปที่วัดหัวทุ่งทันที ถึงแม้จะเป็นเวลาใกล้ค่ำ แต่ระยะทางจากวัดพระนั่งดินไป ๑๐ กว่ากิโลเมตรเท่านั้น เพียงชั่วครู่เดียวก็ไปถึงวัด พบรอยพระพุทธบาทเบื้องซ้าย กว้าง ๗ ซ.ม. ยาว ๒๓ ซ.ม. มีขนาดเท่ากับรอยพระพุทธบาทเบื้องขวา ซึ่งอยู่ที่วัดพระนั่งดิน

เจ้าอาวาสท่านบอกว่าเจ้าอาวาสที่วัดพระนั่งดินให้มา แต่เดิมหินก้อนนี้อยู่ที่ เขาจำกูด (เฟิร์น) ในป่าท้ายหมู่บ้าน เดิมมีอยู่ ๒ ก้อน และบริเวณใกล้เคียงยังมี **รอยเท้าม้า** และ **ร้อยแส้** บน

หิน อีกทั้งยังมีบ่อน้ำทิพย์ซึ่งไม่เคยแห้ง มีพระธาตุเจดีย์ชื่อว่า **พระธาตุจอมกูด** แต่ได้ร้างไปแล้ว

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ชาวบ้านได้นำหินทั้งสองก้อนลงมาจากบนเขา แล้วนำมาถวายที่นี่หนึ่งก้อน และถวายไว้ที่วัดพระนั่งดินก้อนหนึ่ง เมื่อครั้งที่นำหินสองก้อนมานั้น ปรากฏว่ามีเสียงฟ้าร้องคำราม ท่านเองเคยเห็นแสงพระธาตุเสด็จขึ้นจากรอยพระพุทธบาทลอยไปยังหลังวัดด้วย

ต่อมามีเด็กขึ้นมาเล่นบนก้อนหินนี้ กลับไปบ้านจึงไม่สบาย เลยต้องปั้นเป็นรูปเสืออยู่บนก้อนหินด้านข้างรอยพระพุทธบาท เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กขึ้นไปเล่น และนำก้อนหินไปไว้ที่ข้างบันไดทางขึ้นหอพระ ตอนที่มาเป็นเจ้าอาวาสใหม่ๆ ทางวัดมีเงินเหลือเพียง ๕๙ บาท สิ่งก่อสร้างต่างๆ ในวัดก็ค้างไว้

ในภายหลังมีคนไม่เคยรู้จักกันมาที่วัดได้เห็นรอยเท้านี้แล้วก็บริจาคเงินและเป็นเจ้าภาพสร้างพระอุโบสถ เมื่อทางวัดจะจัดงานทีไร จะมีฝนตกทุกครั้ง ภายหลังมีคนต้องการซื้อก้อนหินนี้ในราคาสองหมื่นบาท ทางวัดได้เทพื้นปูนซีเมนต์ยึดติดก้อนหินไว้ไม่สามารถขยับได้ ผู้เขียนจึงแนะนำให้สร้างหลังคาคลุมรอยพระพุทธบาทไว้ แล้วมอบทุนไว้ในเบื้องต้น **๒,๐๐๐ บาท**

ในตอนนี้ ท้องฟ้ามืดค่ำแล้ว แต่ยังไม่รู้ว่าจะไปพักค้างคืนที่ไหน ท่านเลยบอกให้ย้อนกลับไปพักที่พระธาตุจอมจ้อ ในอำเภอเทิง เพราะเคยไปพักหลายครั้ง และท่านจำเนียรยังไม่เคยไปที่พระธาตุแห่งนี้ ก่อนถึงทางขึ้นพระธาตุ ได้แวะให้ฆราวาสทานอาหารเย็นกันก่อน แล้วจึงขึ้นไปบนพระธาตุจอมจ้อ ซึ่งอยู่บนดอยกลางใจเมืองเทิง ปรากฏว่าได้เปลี่ยนเจ้าอาวาสใหม่แล้ว

โดยเจ้าอาวาสองค์เก่าได้ย้ายไปเป็นรองเจ้าคณะจังหวัดเชียงราย ส่วนเจ้าอาวาสองค์ใหม่นี้ท่านมีโครงการจะทาสีทององค์พระธาตุ พวกเราจึงได้ร่วมทำบุญ **๕๐๐ บาท** คืนนั้นพระจันทร์ทรงกลด จึงได้พักผ่อนกันด้วยความปลื้มใจ ในตอนเช้าวันศุกร์ที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๗ หลังจากบูชาพระธาตุกันแล้ว จึงออกเดินทางกันต่อไปทางจังหวัดเชียงราย

เทิง - แม่จัน - แม่สาย - เชียงแสน

ในตอนนี้ **คุณเกษม** ได้ขับรถมาจากเชียงใหม่ไปรอที่นั่น เมื่อรถแล่นมาได้สักครู่เห็นป้ายชื่อ **พระธาตุศิลาคำ** ต.ปล้อง อ.เทิง จ.เชียงราย จึงได้เลี้ยวรถเข้าไป ปรากฏว่าเป็นพระธาตุสร้างใหม่ทาสีทอง โดยสร้างครอบพระธาตุองค์เก่าเอาไว้ จึงได้ร่วมทำบุญ **๑,๒๐๐ บาท** แล้วเดินทางต่อไปที่ **พระธาตุสร้อยทอง** ต.ดอยลาน อ.เมือง จ.เชียงราย

พระธาตุนี้อยู่บนดอยสูงพอสมควร ต้องผ่านหมู่บ้าน เมื่อมาถึงไม่พบใคร จึงบูชาพระธาตุกันโดยไม่รู้ประวัติความเป็นมาแล้วออกเดินทางเข้าเชียงรายไปทางอำเภอแม่จัน โดยมีคณะคุณเกษมมารออยู่ก่อนแล้ว จึงได้ชักชวนกันแวะที่ **วัดปฐมพุทธาราม** ต.นางแล อ.เมือง จ.เชียงราย

ทั้งนี้เพื่อมาดูสถานที่พักค้างคืนและคณะที่จะติดตามมาอีกประมาณ ๑๐๐ คน ในวันเสาร์ที่ ๑๐ ที่จะถึงนี้ หลังจากที่ไหว้พระธาตุจอมกิตติแล้ว ซึ่งผู้เขียนยังตกลงใจไม่ได้ว่าจะพาไปพักค้างคืนกันที่ไหนดี เมื่อติดต่อกับ **ท่านสมบูรณ์** เจ้าสำนักว่าพอจะจัดสถานที่พักและจัดเลี้ยงอาหารได้แล้ว

จึงออกมาฉันเพลที่อำเภอแม่จัน เป็นข้าวซอย อาหารทางเมืองเหนือ...แต้ๆ เจ๊า..!

เมื่อเสร็จแล้วจึงเดินทางต่อไปทางอำเภอแม่สายระหว่างทางเห็นป้ายชื่อ **วัดถ้ำเสาหินพญานาค** ซึ่งไม่เคยเห็นมาก่อนและชื่อแปลกดีจึงบอกให้รถแวะเข้าไป โดยอยู่ใกล้ๆ กับ **ถ้ำปลา** ครั้นเข้าไปถึงเห็นวิหารขนาดใหญ่ทรงกลมสร้างค้างไว้ จากนั้นเดินอ้อมไปทางด้านหลังจะพบอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ มีร้านอาหารเปิดขายรอบๆ และมีเรือยนต์ขนาดเล็ก นั่งได้ประมาณ ๑๐ คน เพื่อพาไปชมถ้ำที่อยู่เชิงเขาอีกด้านหนึ่ง

ซึ่งสามารถนั่งรถไปก็ได้ โดยขับรถอ้อมไปตามอ่างเก็บน้ำ แล้วเดินอีกเล็กน้อย เรือขนาดเล็กจึงต้องนำพวกเราไป ๒ เที่ยว คนขับเรือเป็นชาวไทยใหญ่ จึงไม่ได้ข้อมูลเกี่ยวกับถ้ำเสาหินพญานาคมากนัก ทราบเพียงว่าทางวัดตั้งชื่อตามลักษณะของเสาหินที่อยู่ด้านหน้าถ้ำ ซึ่งคล้ายกับพญานาค เมื่อชมถ้ำและร่วมทำบุญสร้างมหาวิหาร **๕๐๕ บาท** แล้วจึงออกเดินทางต่อ ขณะที่รถวิ่งได้เห็นป้ายเชิญร่วมสร้างพระเจดีย์ จึงบอกให้แวะเข้าไป ทั้งที่ไม่มีในรายการอีกเหมือนกัน

วัดนี้มีชื่อ **วัดมรรคาราม** ต.ศรีเมือง อ.แม่สาย จ.เชียงราย มองเห็นศาลาหลังใหญ่ ซึ่งมีเจ้าภาพเป็นครอบครัวชาวอังกฤษสร้างถวาย จึงได้ร่วมทำบุญกับท่านเจ้าอาวาส เพื่อร่วมสร้างพระเจดีย์ **๕๐๐ บาท** แล้วเดินไปคุยกับช่างก่อสร้างว่ารับเหมาจนเสร็จและมีฉัตรให้พร้อม เจ้าภาพเพียงแต่หาทุนและเตรียมจัดงานฉลองเท่านั้น โดยราคารับเหมาประมาณ ๑ ล้านบาทขึ้นไป ขึ้นอยู่กับแบบและความยากง่ายขององค์พระธาตุ

รอยพระพุทธบาทผาลาด ณ บ้านเวียงแก้ว

ผู้เขียนซักถามพอจะรู้ความแล้ว จึงเดินทางไปถึงตลาดแม่สาย แล้วเลี้ยวขวากลับไปทางเชียงแสน เพื่อค้นหา **รอยพระพุทธบาทผาลาด** ตามที่ได้ข้อมูลมาว่า จะต้องไปสืบหาที่ **วัดพระธาตุดอยเวียงแก้ว** ต.ศรีดอนมูล อ.เชียงแสน จ.เชียงราย ได้พบท่านเจ้าอาวาส ซึ่งพวกเราเคยมาเมื่อปีก่อนแล้ว ท่านได้นำภาพถ่ายของพระธาตุก่อนที่จะบูรณะมาให้ดู

การไปครั้งนี้ช่างกำลังปั้นพญานาคบนกำแพงแก้วรอบองค์พระธาตุ ซึ่งมีลักษณะงดงามและเกล็ดจะไม่เหมือนกับที่อื่น จึงได้ร่วมทำบุญกับท่าน **๕๐๐ บาท** เมื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับรอยพระพุทธบาทผาลาด ท่านถึงกับสงสัยว่ารู้ได้อย่างไร แล้วท่านได้บอกทางว่า ให้ไปทางหมู่บ้านแล้วเลี้ยวซ้ายทางไปสุสาน ขอให้สังเกตพระธาตุองค์เล็กๆ อยู่บนลานหินก็แล้วกันนะ

เมื่อออกเดินทางมาตามที่ท่านบอกไว้เห็นพระธาตุแต่ไม่เห็นลานหิน เพราะมีต้นไม้ขึ้นปกคลุมเต็มไปหมด พวกเราจึงปีนขึ้นไปถางทาง จึงเห็นลานหินที่ลาดเอียง ซึ่งอยู่ไม่สูงนัก โดยมีชาวบ้านแถวนั้น ๒ - ๓ คน นำมีดพร้ามาช่วยถางด้วย จนบริเวณลานหินและพระธาตุสะอาดเรียบร้อย

ในบริเวณผาลาดนี้มีพระพุทธบาทรวม ๕ รอย เป็นรอยเกือกแก้ว ๓ รอย และมีเฉพาะส้น ๒ รอย และยังมีบ่อน้ำทิพย์ซึ่งได้นำกลับมาด้วย ชาวบ้านเล่าให้ฟังว่า เมื่อคืนที่บริเวณนี้มีฝนตกโปรยลงมาเล็กน้อย ยังคิดอยู่ว่าวันนี้คงจะมีคนมาทำบุญแน่ ซึ่งตอนแรกพวกเรายังไม่ค่อยเชื่อเพราะคนพูดยังมีอาการเหมือนคนเมาสุรา

แต่เมื่ออีกสองคนที่เหลือก็ยืนยันว่า มีฝนตกเมื่อคืนจริง จึงทำให้พวกเราแปลกใจ คงเป็นไปด้วยอำนาจพุทธานุภาพอย่างแน่นอน ชาวบ้านบอกว่าแต่เดิมรอยชัดเจนกว่านี้มาก และเคยมีคนเห็นดวงไฟสว่างลอยขึ้นบริเวณนี้ จากนั้นชาวบ้านได้ช่วยกันถางทางนำเดินต่อขึ้นไปบนดอยอีกเล็กน้อย พบบ่อน้ำทิพย์ขนาดไม่ใหญ่มาก น้ำใสสะอาด มีน้ำผุดขึ้นมาตลอดเวลา ชาวบ้านได้ต่อท่อน้ำลงไปที่ข้างใต้พระธาตุด้านล่าง

หลังจากบูชาเสร็จแล้วจึงได้เดินทางเลียบมาตามแม่น้ำโขง ตามตำนานสมัยพระเจ้าพรหมมหาราช เรียกบริเวณนี้ว่า **เวียงสีทวง** ส่วนทางแม่สายเรียกว่า **เวียงพางคำ** นั่งรถมาจนกระทั่งถึง **สามเหลี่ยมทองคำ** ซึ่งเป็นที่ไหลรวมของแม่น้ำทั้งสองสาย คือ แม่น้ำโขงและแม่น้ำสบรวก เป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างไทย พม่า และ ลาว จึงเรียกว่า "สามเหลี่ยมทองคำ" จะเป็นทองคำแท้หรือเป็นทองคำเทียมที่ผิดกฎหมายก็ไม่ทราบได้

ฉะนั้น จึงไม่ต้องสนใจที่ชื่อ ในขณะนี้ที่น่าสนใจได้เห็นสิ่งที่มีค่ายิ่งกว่าทองคำ นั่นก็คือ **พุทธรัตนะ** ซึ่งอยู่ในแก้ว ๓ ประการ พวกเราจึงไม่รอช้ารีบขับรถเข้าไปทันทีเมื่อได้เห็นเขากำลังสร้างพระพุทธรูปองค์ใหญ่อยู่ริมแม่น้ำโขง หน้าตักกว้าง ๘.๙๙ เมตร สูง ๑๕ เมตร เรียกกันว่า **"พระเชียงแสน ๔ แผ่นดิน"**

เมื่อได้สนทนากับนายช่างซึ่งมาจากอยุธยาจึงได้ข้อมูลว่างบประมาณ ๒๕ ล้านบาท จัดสร้างโดยคณะสงฆ์และประชาชนชาวจังหวัดเชียงรายเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติแด่ **สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ** เนื่องในวโรกาสทรงมีพระชนมายุครบ ๗๒ พรรษา จึงได้ร่วมกันทำบุญโดยฝากเงินไว้กับหัวหน้าช่างคนนี้แหละ เป็นเงิน **๒,๐๐๐ บาท** และพาญาติโยมมาอีกในวันต่อมาหลังจากทำพิธีที่พระธาตุจอมกิตติแล้ว

ต่อจากนั้นจึงได้เดินทางมาบนพระธาตุจอมกิตติในเวลาเย็น จัดเตรียมสถานที่และทำความสะอาด (เพื่อรอรับคณะ **ท่านพระครูปลัดอนันต์** จะมาทำพิธีบวงสรวงในวันพรุ่งนี้) จากนั้นจึงเดินทางย้อนกลับมาทางอำเภอแม่จัน ในระหว่างทางเห็นป้ายเชิญทำบุญสร้างพระเจดีย์อีก จึงคิดว่าในปีนี้เป็นปีมิ่งมหามงคล ตามวัดต่างๆ มักจะมีการสร้างถาวรวัตถุไว้เป็นอนุสรณ์ เช่นที่ได้ทำบุญสร้างพระธาตุที่ **วัดมรรคาราม** มาแล้ว

คณะตามรอยพระพุทธบาทไม่รอช้า ถึงแม้จะไม่เป็นผู้ริเริ่มสร้าง ก็ขอเป็นผู้ร่วมสร้างด้วยก็แล้วกัน จึงได้ร่วมสร้างพระเจดีย์ ๑,๐๐๐ **บาท** ณ **วัดชัยมงคล** ต.สันทราย อ.แม่จัน จ.เชียงราย สูง ๒๐ เมตร ทาสีทอง ใช้งบประมาณ ๑ ล้านบาท แล้วเดินทางกลับมาที่วัดป่าปฐมพุทธาราม โดยมี **คณะท่านอาจินต์** มาพักค้างคืนที่นี่ด้วย

ตอนเช้าวันเสาร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๗ หลังจากฉันเช้าแล้วจึงออกเดินทางไปร่วมพิธีกับท่านเจ้าอาวาสวัดท่าซุง ณ **พระธาตุจอมกิตติ** แล้วจึงชักชวนญาติโยมประมาณร้อยกว่าคน เดินทางไปทำบุญร่วมสร้าง **"พระเชียงแสน ๔ แผ่นดิน"** ซึ่งมีการทำบุญอีก ๑๔,๐๐๐ **บาท** โดยการใส่ไปในร่มของผู้เขียน เนื่องจากขณะที่เดินกางร่มไปนั้น เมื่อจะหุบร่มลงปรากฏว่าร่มก็จะกางออกเองอยู่หลายครั้ง จึงต้องนำร่มคันนี้เป็นที่รับปัจจัยของญาติโยมที่ร่วมสร้างพระพุทธรูปองค์นี้

ร่วมสร้างพระเชียงแสน ๔ แผ่นดิน

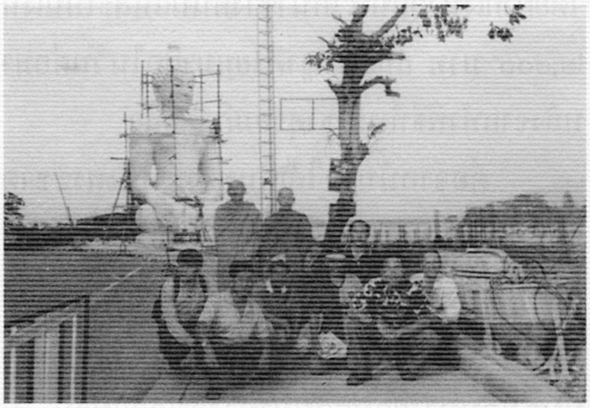

พระพุทธบาทผาลาด ณ บ้านนางแล

เมื่อได้ทำบุญและถ่ายรูปร่วมกันเป็นที่ระลึกบริเวณหน้าองค์พระ ซึ่งเป็นเพียงแม่แบบสำหรับหล่อเท่านั้น โดยจะแบ่งการเททองเป็นระยะๆ แล้วจึงออกเดินทางย้อนกลับไปที่ **พระพุทธบาทผาลาด** ต.นางแล อ.เมือง จ.เชียงราย ซึ่งอยู่ใกล้ๆ วัดป่าปฐมพุทธารามนั่นเอง โดยผ่าน **วัดนางแลใน** ไปที่น้ำตก

สถานที่แห่งนี้เคยไปมาแล้ว แต่ครั้งนี้ได้นำญาติโยมที่ไม่เคยมา เพื่อกราบไหว้รอยพระพุทธบาท ซึ่งเป็นที่สำคัญมาก เนื่องจากมีรอยพระโพธิสัตว์อยู่ด้วย คือมี **รอยเท้าวัว** อยู่ในหินอย่างชัดเจน หินก้อนนี้แบนราบ น่าจะเป็นแท่นที่ประทับมาก่อนด้วย

การไปครั้งนี้เปลี่ยนแปลงไปจากครั้งก่อนมาก มีการล้อมรั้วและสร้างศาลเอาไว้ใกล้ๆ และสถานที่ก็ดูสะอาดขึ้นมาก จึงพากันเดินข้ามลำธาร ได้พบรอยพระพุทธบาทเพิ่มขึ้นอีกมาก จากจุดแท่นที่ประทับขึ้นไปที่ประปาภูเขา ซึ่งเดิมเคยสำรวจจากประปาภูเขาขึ้นไปถึงสวนของชาวบ้าน และผู้เขียนเคยปรารภว่า ไว้มีโอกาสน่าจะมาสำรวจย้อนไปทางท้ายน้ำ

ครั้งนี้จึงสมหวังเพราะครั้งนี้น้ำในลำธารน้อยกว่าเดิมมาก รอยพระพุทธบาทที่พบในครั้งนี้ไม่ซ้ำกับที่เคยสำรวจในครั้งก่อน บรรยากาศวันนี้ร่มรื่นมาก ญาติโยมทั้งชายและหญิงที่ติดตามมาหลายสิบคนต่างช่วยกันค้นหาด้วย ทำให้พบรอยพระพุทธบาทเพิ่มขึ้น คือพบใหม่จากครั้งก่อนอีก ๑๐ กว่ารอย ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับที่ **อุทยานแห่งชาติเขาหลัก** จ.พังงา อยู่บนโขดหินริมชายทะเล

ครั้นได้บูชากันเสร็จแล้ว จึงเดินทางกลับมาพักค้างคืนที่วัดป่าปฐมพุทธาราม บางส่วนก็แยกไปพักที่รีสอร์ต แต่ก็มาร่วมทานอาหารเย็นตามที่ทางวัดจัดเตรียมไว้ แล้วร่วมกันทำบุญเป็นเงิน **๗๐,๐๐๐ บาท** และคณะท่านอาจินต์ทำเพิ่มอีก **๑๒,๐๐๐ บาท** คืนนี้มีคนมาพักมากกว่าที่แจ้งไว้ ช่วงนี้อากาศหนาวมาก โยมที่อยู่เชียงราย(ขออภัยนึกชื่อไม่ออก) ได้ไปช่วยซื้อหามาให้หลายสิบผืน

ในเช้ามืดตีห้า วันอาทิตย์ที่ ๑๑ มกราคม ต้องเดินทางขึ้นดอยตุง ใช้เวลาเดินทาง ๑ ชั่วโมง ก่อนออกเดินทางแม่ครัวของวัดได้เตรียมอาหารเช้าใส่กล่องสำหรับพระและฆราวาสทุกคน จึงต้องขออนุโมทนาไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย จากนั้นก็ได้ร่วมทำพิธีบวงสรวงกับท่านเจ้าอาวาสวัดท่าซุงที่พระธาตุดอยตุง จนกระทั่งฉันอาหารเพลเสร็จ ซึ่งจัดเลี้ยงโดยคณะ **คุณนิรมล (ต๋อย)**, **คุณโส่ย** แล้วเดินทางกลับโดยมีรถตามมาด้วย ๒๐ คัน

ทั้งนี้ ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าจะนำญาติโยมมาร่วมทำบุญสร้างโบสถ์, ศาลา, และพระเจดีย์ที่ **วัดทรายขาว** อ.พาน จ.เชียงราย รวมเป็นเงิน **๑๗,๑๒๐ บาท** แล้วจึงเดินทางเข้าเมืองพะเยา

ร่วมงานพิธีเททองพระพุทธรูป ณ วัดสันปูสี

โดยนัดหมายให้คนมารอรับที่แยกแม่ต๋ำ เพื่อนำไปที่ **วัดพระธาตุดอยน้อย** ต.จำป่าหวาย อ.เมือง จ.พะเยา ได้ร่วมกันสร้างศาลาเป็นเงิน **๑๕,๕๐๐ บาท** ซึ่งผู้เขียนเคยร่วมสร้างแท่นพระประธานและเคยเป็นเจ้าภาพทาสีองค์พระธาตุด้วย อันเป็นสถานที่ที่ **ท่านครูบาเจ้าศรีวิชัย** เคยมาบูรณะ โดยมีรูปปั้นอยู่ตรงเชิงบันไดทางขึ้นพระธาตุ

เมื่อได้เดินขึ้นบันไดไปบูชาองค์พระธาตุที่บรรจุพระเกศาธาตุและพระบรมสารีริกธาตุส่วนนิ้วก้อยของพระพุทธเจ้าแล้ว จึงได้ลาเจ้าอาวาสคือ **ท่านไพโรจน์** และ **โยมกัลยา** ผู้ประสานงานแล้วได้ออกเดินทางล่องลงมาที่ **วัดสันปูสี** ต.หัวเมือง อ.สอง จ.แพร่ เพื่อร่วมงานพิธีเททองหล่อพระพุทธรูป โดยมีรถของญาติโยมตามมาด้วยสิบกว่าคัน ส่วนที่เหลือแยกกลับกรุงเทพฯ

สำหรับงานพิธีเททองครั้งนี้เจ้าอาวาสคือ **ท่านสุรศักดิ์** พร้อมกับโยมที่เป็นพี่ชายของ **คุณนงเยาว์** ที่อยู่สุราษฎร์ธานี ได้นิมนต์ไว้ก่อนแล้ว จึงได้นัดหมายไว้ว่าจะเดินทางไปพระธาตุดอยตุงก่อน แล้วจึงจะกลับมาร่วมพิธีในครั้งนี้ ท่านจึงได้นิมนต์ผู้เขียนจุดธูปเทียนและเททองในครั้งนี้

มอบพระพุทธรูปให้แก่โรงเรียนด้วย

ด้วย ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหน้าตัก ๖ ศอก มีชื่อว่า "พระพุทธชินบัญชรมหาศรีศากยมุนี"

ก่อนพิธีได้เดินชมบริเวณวัด ซึ่งกำลังก่อสร้างพระเจดีย์ "พระบรมธาตุชินบัญชร" และพระอุโบสถก็กำลังสร้างอยู่ด้วย ผู้เขียนจึงได้ชักชวนญาติโยมที่ร่วมเดินทางมาด้วยร่วมทำบุญทุกอย่างเป็นเงิน **๓๓,๓๗๙ บาท** หลังจากทำพิธีเททองแล้ว จึงได้มอบพระพุทธรูปหน้าตัก ๓๐ นิ้ว ให้แก่ตัวแทน **โรงเรียนวัดต้นหนุน** ที่ผู้เขียนเป็นเจ้าภาพ โดยให้พี่ชายของคุณนงเยาว์ ซึ่งเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนนี้มารับพระที่บ้านช่างเนียรไว้ก่อนหน้านี้แล้ว

หลังจากเสร็จพิธีแล้ว ทางวัดได้จัดเลี้ยงอาหารแก่พวกเราทุกคน ส่วนใหญ่เดินทางกลับกรุงเทพฯ สำหรับพวกเราชุดเดิมค้างคืนกันที่วัด ตอนหัวค่ำมีชาวบ้านมานั่งคุยให้ฟังว่า วันนี้ช่างสุมไฟหุ่นต้นแบบ สุมยังไงก็ใช้งานไม่ได้ จนกระทั่งผู้เขียนโทรศัพท์มาแจ้งว่า เดินทางมาใกล้จะถึงวัดแล้วขอให้ทางวัดจัดคนมารอนำทางเข้าวัดด้วย ปรากฏว่าหุ่นที่สุมไฟไว้จึงใช้งานได้ นี่เป็นเรื่องที่ชาวบ้านเขาเล่าให้ฟัง

แสงสว่างส่องกระจายอยู่หลังก้อนเมฆ

ดอยวางบาตร (ผาด่าน) จังหวัดแพร่

ตอนเช้าวันจันทร์ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๗ อันเป็นวันสำคัญที่สุด ถือเป็นวันประวัติศาสตร์ก็ว่าได้ นั่นก็คือได้พบ **รอยวางบาตร** ของพระพุทธเจ้าบนยอดภูเขาสูงที่สุดในจังหวัดแพร่ ทั้งที่ไม่คิดว่าจะได้พบ เนื่องจากไม่เคยมีใครพบเห็นมาก่อนนั่นเอง เพียงแต่รู้ตาม **ตำนานพระธาตุเชิงชุม** เท่านั้นว่า เป็นพุทธประเพณีของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ที่จะเสด็จมาบิณฑบาตที่เมืองแพร่ แล้วไปฉันที่พระพุทธบาทสี่รอย แม่ริม เชียงใหม่

แต่ใน **ตำนานพระธาตุจอมแจ้ง** อ.เมือง จ.แพร่ ได้กล่าวไว้ว่า องค์สมเด็จพระบรมศาสดาได้เสด็จมาถึงภูเขาลูกหนึ่ง อันตั้งอยู่ทางทิศใต้แห่งโกศัยบุรี *(เมืองแพร่)* มีสัณฐานอันสดใสงดงาม เป็นที่พอพระหฤทัยมาก พระองค์จึงได้ทรงวางบาตรของพระองค์ลงตั้งไว้บนยอดเขาลูกนั้น ซึ่งมีศิลาอันเกลี้ยงเกลาและงดงาม จึงเห็นปรากฏเป็นรอยก้นบาตรมาตราบเท่าทุกวันนี้ ปัจจุบันนี้เรียกว่า **"ดอยปูกวาง"** ดังนี้

ผู้เขียนพร้อมคณะได้ออกเดินทางจากวัดสันปูสีตั้งแต่เช้ามืด โดยพระจำเนียรและคณะได้ขอแยกตัวไปทางแม่สอดก่อน จึงคงเหลือแต่พวกเราเพียง ๗ - ๘ คน คือ ผู้เขียน, ซ้ง, ปุ้ย, ทนงฤทธิ์, สำราญ, เล็ก, วิทยา, บุ๋ม ที่จะต้องผจญภัยชนิดไม่คิดไม่ฝันมาก่อน แต่ก็คุ้มค่าที่เสี่ยงภัยในครั้งนี้

ในคืนนั้นพวกเรานอนหลับกันสบายดี แต่ผู้เขียนได้ครุ่นคิดถึงการขึ้น **ดอยวางบาตร** ที่ได้ตกค้างมาหลายปีแล้ว ก่อนนอนจึงได้ตั้งจิตคิดว่าขอให้ได้พบคนที่จะนำทางไปดอยวางบาตรเถิด พอวันรุ่งขึ้นจึงออกมาจากวัดได้แค่ครึ่งทาง พี่ชายของคุณนงเยาว์ได้ขับรถมอเตอร์ไซค์มานำทางจนถึงถนนใหญ่และมอบข้าวกล่องสำหรับมื้อเช้าไว้ให้ ซึ่งพวกเราทุกคนรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ทั้งๆ ที่มิได้บอกให้จัดเตรียมไว้เลย เกิดจากน้ำใจไมตรีที่ได้มอบให้แก่พวกเราทุกคน

และด้วยข้าวกล่องชุดนี้นี่แหละ จึงเป็นเหตุสำคัญที่สุด คือหลังจากเดินทางเข้าสู่ตัวเมืองแพร่แล้วได้แวะฉันเช้าในร้านอาหาร ส่วนข้าวกล่องนั้นเก็บไว้เป็นเสบียงในมื้อกลางวัน จากนั้นว่าจะไปหาข้อมูลที่วัดพระธาตุจอมแจ้ง แต่ปรากฏว่า **ท่านพระครูอุดมขันติคุณ** เจ้าอาวาสองค์เดิม ซึ่งเคยให้ข้อมูลเกี่ยวกับดอยวางบาตรได้มรณภาพไปแล้ว

ผู้เขียนถึงกับอึ้งมืดแปดด้าน ไม่รู้จะไปตั้งต้นที่ไหนดี จึงบอกให้ไปทางพระธาตุดอยเล็งก็แล้วกัน เพราะปีก่อนโน้นเคยขึ้นไปบนพระธาตุซึ่งอยู่บนยอดเขาสูง จะสามารถมองเห็นดอยวางบาตรได้ ในขณะที่รถวิ่งผ่านไปทางพระธาตุช่อแฮ เมื่อเลยไปได้สักครู่ ผู้เขียนมองไปทางหน้ารถเห็นท้องฟ้ายามเช้า มีก้อนเมฆบังพระอาทิตย์พอดี ลำแสงพุ่งกระจายออกมาเป็นรัศมีสวยงาม จึงบอกให้จอดรถเพื่อถ่ายรูปกัน

ถ่ายภาพคนบอกทางได้เฉพาะด้านหลังเท่านั้น

ในระหว่างที่รถหยุดข้างถนนนั้น มีชายคนหนึ่งอายุประมาณ ๗๐ ปี ขับมอเตอร์ไซค์ผ่านมาพอดี จึงได้โบกขอให้หยุด เพื่อถามทางไปดอยวางบาตร โยมคนนี้ใส่เสื้อม่อฮ่อมแบบชาวเหนือทั่วไป ผิวขาว คางเหลี่ยม รูปร่างผอมเกร็ง แต่ดูแข็งแรงได้บอกว่า ไปทางดอยเล็งไม่ได้ต้องย้อนกลับไปที่ตลาด แล้วเลี้ยวขวาไปบ้านหนองแซม

จากนั้นตรงไปที่บ้านแม่ลัวะ แล้วให้ไปถามชาวบ้านที่บ้านแม่ลัวะ เขาจะรู้จักทางไปดอยวางบาตรดี ขณะที่โยมให้ข้อมูลอยู่นั้น ซึ่งยังนั่งอยู่บนรถเครื่องแบบผู้หญิง **ซ้ง** ซึ่งกำลังบันทึกภาพวีดีโออยู่ไม่สามารถที่จะบันทึกภาพของโยมคนนี้ไว้ได้ เนื่องจากกดปุ่มบันทึกไม่ลง ทั้งที่กล้องนี้ได้บันทึกภาพหลายวันแล้วน่าจะยังใช้ได้เป็นปกติดี

แม้กระทั่งตอนที่บันทึกภาพก้อนเมฆบังพระอาทิตย์ แล้วแพนกล้องไปทางดอยวางบาตรก็ยังสามารถบันทึกภาพได้ตลอดเวลา แต่พอหันกล้องวีดีโอมาทางโยมคนนี้ ปรากฏว่ากดปุ่มค้างไม่สามารถจะกดลงไปได้ ซึ่งผู้เขียนก็แปลกใจที่เห็นซ้งกดเทปค้างอยู่เช่นนั้น ส่วน **บุ๋ม** เป็นผู้ถ่ายภาพนิ่งก็ไม่สามารถบันทึกภาพด้านหน้าไว้ได้เช่นกันได้แต่ภาพด้านหลัง ซึ่งพอจะมองเห็นเลขทะเบียนท้ายรถมอเตอร์ไซค์ได้ในระยะไกล

เมื่อผู้เขียนคะยั้นคะยอขอให้โยมช่วยนำทางไปหน่อย เพราะถ้าไปไกลๆ แล้วจะหาคนนำทางได้ยาก ตาลุงคนนี้บอกว่า

"ไปเถอะ..เดี๋ยวก็จะมีคนนำทางเอง..!"

แล้วแกก็ขี่รถเครื่องออกไป พวกเราก็จำใจต้องย้อนกลับมาตามทางที่แกบอกไว้ พอจะถึงบ้านลัวะเป็นทางขึ้นดอยสูงไปเรื่อยๆ ประมาณ ๑๑ ก.ม. ที่นี่เป็นหมู่บ้านที่อยู่บนเขาสูงและไกลมาก แต่ก็มีไฟฟ้าใช้เพียงหมู่บ้านเดียว ตอนแรกว่าจะไปถามข้อมูลจากพระที่วัด แต่เมื่อพบคนเฒ่าคนแก่หลายคนนั่งคุยอยู่ จึงแวะเข้าไปถาม ไม่มีคนรู้จักดอยวางบาตรเลย

พวกเราถึงกับงงไปเลย อะไร..ขับรถขึ้นมาถึงบนยอดดอยแล้วยังไม่ได้เรื่องอะไรอีกเหรอ ผู้เขียนจึงให้ซ้งย้อนภาพวีดีโอที่ถ่ายไว้เมื่อเช้าให้ดูจึงรู้ ต่างร้องบอกกันว่า ที่นี่เขาเรียกว่า **"ผาด่าน"** อ้าว..แล้วกัน นี่..ชาวบ้านที่นี่ไม่รู้จักดอยวางบาตรเลยหรือ ชื่อนี้ได้หายไปหมดแล้ว กลับกลายมาเป็น **"ดอยผาด่าน"** ไปนั่น แล้วเขาบอกให้ไปถาม อบต. ชื่อ **นายวงศ์วาด กอบคำ** อายุประมาณ ๔๐ ปีเศษ เป็นทั้งประธาน อบต. และไกด์นำเที่ยวประจำหมู่บ้านอีกด้วย

โดยที่บ้านจะเป็นพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ได้เก็บของโบราณของ **"ชาวลัวะ"** ไว้ในขณะที่พวกเราไปถึง อบต. กำลังนั่งกินข้าวอยู่บนบ้าน จึงขึ้นไปสอบถามขอให้ช่วยนำทาง ตามปกติตอนนี้จะไปทำไร่แล้ว แต่วันนี้รู้สึกขี้เกียจยังไม่อยากไป

มีสุนัขตามนายพราน (เสื้อขาว) ขึ้นไปด้วย

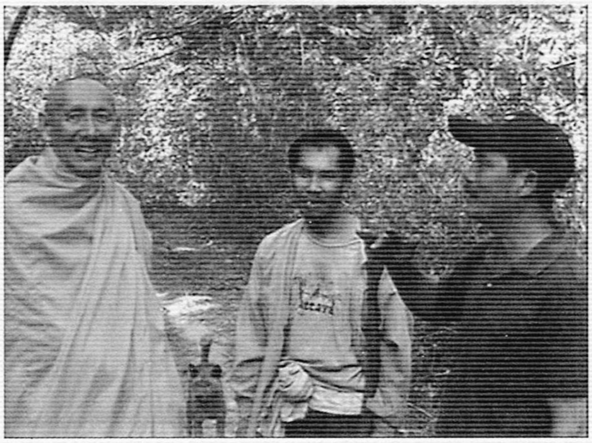

ที่ดอยนั่นเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าพ่อผาด่าน เลยขึ้นไปจะเป็น **"ถ้ำวิหาร"** และ **"ผาบ่อง"** แต่ถ้าจะเลยไปนั่นจะต้องหาพรานป่าช่วยนำทางอีกที เพราะพรานคนนี้เคยขึ้นไปล่าสัตว์ข้างบนอยู่เสมอ

จึงให้ อบต.นั่งรถมาด้วย ระหว่างที่รถวิ่งมาจะผ่าน **"น้ำออกฮู"** เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของที่นี่ แต่เอาไว้ตอนขากลับ รถวิ่งไปตามเส้นทางธรรมชาติเข้าไปในป่าลึก ระหว่างทางเห็นต้นไม้ถูกโค่นล้มลงมาขวางทาง รู้สึกว่าเพิ่งจะมีคนตัดลงมาไม่นาน จึงต้องจอดรถเพื่อนำกิ่งไม้ออก ทันใดนั้นได้เห็นคนที่ตัดวิ่งลงมาจากเชิงเขาริมทางรีบนำกิ่งไม้ออกไปทันที

ฝ่าย อบต. ได้เห็นชายคนนี้ ซึ่งมีอายุประมาณ ๓๐ ปีเศษ แล้วก็อมยิ้ม เมื่อผู้เขียนถาม เขาจึงสารภาพว่าความจริงเขาไม่รู้ทางมากนักหรอก แต่ระหว่างที่นั่งรถได้นึกถึงนายพรานคนนี้แหละ ซึ่งมีชื่อว่า **นายวิวัฒน์ ประดิษฐ์บุญ** ถ้าหากได้พบเขาก็สามารถนำทางไปบนยอดดอยนี้ได้ พวกเราถึงกับโล่งอกกันไปตามๆ กัน

จะว่าเสี่ยงก็เสี่ยงเหมือนกัน หากไม่เจอพรานป่าคนนี้ แล้วเหตุการณ์จะเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ ด้วยเหตุที่เกิดอย่างพลิกผันเช่นนี้ พวกเราจึงได้คนนำทางโดยไม่ได้นัดหมาย ดังที่ตาลุงคนนั้นบอกไว้ทุกประการ นายพรานคนนี้ก็เหมือนกับคนอื่นๆ เมื่อถามว่ารู้จักดอยวางบาตรไหม แกก็งงเหมือนกัน ครั้นได้ย้อนภาพในวีดีโอให้ดูแล้ว ซึ่งเป็นยอดดอยลูกเดียวที่สูงเด่น แต่ส่วนปลายยอดจะเว้าคล้ายกับก้นบาตร ที่ชาวบ้านนี้เรียกกันว่า **"ผาบ่อง"** นั่นเอง

ในตอนที่พวกเราย้อนเล่าเรื่องของ **ตาลุง** คนที่บอกทางนั้น ทั้ง อบต. และพรานป่า ถึงกับร้องอุทานว่า ชายคนนี้คงไม่ใช่คนแน่ เพราะเขาอยู่ที่นี่มาตั้งแต่กำเนิด แม้แต่ยายของเขาซึ่งมีอายุเกือบ ๙๐ ปี แล้วยังไม่เคยเอ่ยชื่อดอยวางบาตรนี้เลย ดอยนี้เขาเรียกว่า "ดอยผาด่าน" มานานแล้ว และตาลุงคนนี้ก็อยู่ถึงตัวเมืองแพร่ จะรู้ได้ดีกว่าพวกเขาได้อย่างไร

แต่จะรู้ดีหรือไม่ก็ตาม เมื่อพวกเราได้เล่าต่อไปอีกว่าพอจะถ่ายรูปด้านหน้าก็ไม่ติด บันทึกวีดีโอก็กดปุ่มค้าง เสียดายที่ไม่ได้สังเกตว่า ตาลุงคนนี้ตากระพริบหรือไม่ เพราะถ้าเป็นคนต้องกระพริบตา แต่ก็ผ่านไปเถอะ ถึงอย่างไรเราก็ได้พบคนนำทางทั้งสองคน ตามที่แกบอกไว้แล้ว

เมื่อได้รู้เป้าหมายกันแล้ว คุณวิวัฒน์ก็รีบขับรถมอเตอร์ไซค์ของตนนำทางไปทันที โดยมีสุนัข ๒ ตัวที่มาด้วยวิ่งไล่ตามไป เป็นอันว่าตั้งใจจะมาตัดฟืนกลับบ้าน แล้วก็ตัดตรงอื่นก็ไม่ตัด ทั้งที่ป่าไม้ออกจะกว้าง ดันเข้ามาตัดในบริเวณที่รถของเราจะวิ่งผ่าน และทำไมต้องตัดให้ล้มขวางทางเอาไว้ด้วย นี่ก็เป็นประเด็นที่ฝากเอาไว้ให้ท่านผู้อ่านช่วยวินิจฉัยด้วย

บริเวณแท่นหินนี้ธรรมชาติจัดสรรไว้สวยงาม

ส่วนพวกเราไม่มีเวลาแล้ว เพราะจะต้องรีบติดตามต่อไป ระยะทางจากหมู่บ้านเข้ามาสุดทางที่รถจะวิ่งต่อไปได้ใช้เวลาประมาณ ๔๐ นาที จากนั้นก็จอดรถไว้แล้วนำเครื่องบูชาและเสบียงที่เตรียมไว้ เดินไปตามทางเท้าระยะทาง ๒ กิโลเมตร จะมองเห็นยอดดอยอีกลูกหนึ่งชื่อ **ผาแดง** ซึ่งมีลักษณะคล้ายหัวช้างที่อยู่ตรงข้ามกับ **ผาด่าน**

ในระหว่างทางแลเห็นดอกรักป่า มีสีแดงสวยงามมาก จนถึง **ศาลเจ้าพ่อผาด่าน** ตั้งอยู่เชิงเขา เป็นศาลที่ชาวบ้านทำขึ้นแบบง่ายๆ คือมีแค่เสาไม้และหลังคาสังกะสีเก่าๆ จึงได้นำผ้าทองผูกถวายและกราบไหว้บูชาเพื่อขอพรจากท่าน ชาวบ้านที่นี่นับถือมาก หากมีไฟไหม้ครั้งใด ป่าไม้จะถูกไฟไหม้หมด แต่ศาลของท่านก็ไม่เป็นไร ในตอนกลับจึงได้มอบเงินไว้บูรณะ ๑,๐๐๐ **บาท**

จากนั้นเดินขึ้นเขาสูงชันไปเรื่อยๆ จนมาถึงหน้าถ้ำเล็กๆ แล้วเดินเลยไปอีกทางขวาเป็นทางชัน ซึ่งเดิมผู้เขียนนึกว่านายพรานจะนำมาที่วางบาตรตามที่ตกลงกันไว้ แต่พอไปถึงกลายเป็นก้อนหินใหญ่แบนเรียบ คล้ายกับพระแท่นที่ประทับนั่ง ลักษณะเป็นแท่นหินเรียบขนาดใหญ่อยู่ริมหน้าผาสูงสุด

อีกทั้งบริเวณนี้โดยรอบ เหมือนมีคนขึ้นมาจัดเป็นสวนหินอย่างมีระเบียบสวยงาม ทั้งๆ ที่ความจริงไม่มีใครมาทำไว้หรอก เป็นธรรมชาติหรือพุทธานุภาพที่จัดสรรไว้นั่นเอง คือรอบๆ แท่นหินนี้จะมีต้นจันทร์ผาขึ้นประปราย และมีชะง่อนหินแหลมเป็นฉากอยู่เบื้องหลังพระแท่น ตามที่นิยมตกแต่งก้อนหินไว้ในสวนหย่อม

ระยะเวลาการเดินทางจากจุดเริ่มต้น เมื่อเวลา ๐๙.๔๕ น. ถึงที่นี่เป็นเวลา ๑๑.๔๕ น. ใช้เวลาเดิน ๒ ชั่วโมงเต็ม ก่อนที่จะกราบไหว้ จึงได้ฉันเพลกันก่อนด้วยข้าวกล่องที่โยมครูจัดให้มาเมื่อตอนเช้ามืดนั่นแหละ แล้วก็ยังมีเหลือพอที่จะเฉลี่ยให้ อบต. และนายพราน พร้อมกับสุนัขอีก ๒ ตัว ที่ร่วมเดินทางมาด้วย

เป็นอันว่า พวกเราทั้งพระและฆราวาสกับสุนัขรวมเป็น ๑๒ ชีวิต ต่างก็รอดตายจากเสบียงอาหารที่นำติดตัวมาด้วยนี้ ถึงแม้จะหกไปบ้างในระหว่างเดินขึ้นเขา เพราะเป็นทางลาดชันและลื่นมาก แต่ก็คงมีปริมาณพอที่จะประทังชีวิตทั้งคนและสัตว์ในสภาวะคับขันเช่นนี้ได้

เมื่อเรียบร้อยแล้วได้เดินขึ้นไปสำรวจโดยรอบ พร้อมกับบอกให้ซ้งกับปุ้มบันทึกวีดีโอและถ่ายภาพนิ่งไว้ทุกแง่ทุกมุม ท่ามกลางบรรยากาศที่สดชื่นแจ่มใส พร้อมกับสูดลมหายใจเข้าปอดลึกๆ แล้วจินตนาการนึกถึงภาพ ตอนที่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วขณะประทับนั่งบนแท่นหินนี้ ซึ่งเหมือนกับปูลาดด้วยผ้าอาสนะ พระองค์หันพระพักตร์เล็งดูโลกได้อย่างชัดเจน

เพราะถ้าหากเรายืนเบื้องหลังพระแท่นนี้

จะเห็นทิวเขาสลับซับซ้อนที่อยู่ต่ำกว่าไกลออกไป โดยไม่มีต้นไม้มาบดบังทัศนียภาพตรงนี้เลย หลังจากทำพิธีสักการบูชาพระแท่นที่ประทับและถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึกแล้ว ผู้เขียนจึงได้ถามนายพรานอีกว่า รอยวางบาตรอยู่ที่ไหน..?

ซึ่งความจริงเขาไม่รู้หรอก แต่ทั้งคู่ก็ไม่ยอมบอกความจริง คือเขาไม่พูดอะไรเลย ทำให้พวกเราเข้าใจคิดว่าเขารู้ เขาได้พาเดินย้อนกลับมาทางเดิมอีกเล็กน้อย แล้วนำไปที่ถ้ำแห่งหนึ่งที่เรียกว่า **"ถ้ำวิหาร"** ภายในถ้ำกว้างใหญ่แต่ไม่ลึกมาก แสงสว่างส่องเข้าไปถึง มองเห็นด้านในถ้ำมีแท่นคล้ายที่ประดิษฐานพระพุทธรูปในวิหาร และมีหินงอกหินย้อยอยู่ด้านบนทั้งสองด้านคล้ายกับม่าน ถ้ายืนหน้าถ้ำจะมองเห็นอุตรดิตถ์ได้

พวกเราได้ชมถ้ำกันพอสมควรแล้ว แต่ก็ยังไม่ได้พบในสิ่งที่ปรารถนา ผู้เขียนจึงคาดคั้นนายพรานต่อไปอีก แล้วรอยวางบาตรละไปทางไหนกันแน่ เพราะตั้งแต่เริ่มเดินขึ้นมา เราบอกให้เขานำมาที่รอยวางบาตร จนบัดนี้เราก็ยังไม่ได้พบเห็นตามที่ตั้งใจ ในใจคิดว่าคงจะหมดหวังกันเสียแล้ว เพราะเห็นเขาเงียบไป เมื่อสอบถามจึงได้รู้ว่าพรานป่าเคยมาล่าสัตว์ถึงแค่นี้เอง ยังไม่เคยขึ้นไปถึงบนยอดเขาและไม่รู้จักที่วางบาตรเลย

ในตอนแรกพวกเรานึกว่าเขารู้ ส่วน อบต. นั้น ยังไม่เคยขึ้นมาข้างบนนี้เลย ผู้เขียนยังไม่ละความพยายาม จึงได้ซักถามต่อไปว่า ตามภาพวีดีโอที่ให้ดูก่อนแล้ว ยอดเขานี้มีส่วนเว้าเข้าไป แล้วส่วนที่เว้าอยู่ตรงไหนละ ขอให้เขานำขึ้นไปตรงนั้นก็แล้วกัน

นายพราน และ อบต. จึงได้นำพวกเราเดินย้อนกลับไปอีก พอมาถึงจุดที่พอจะมองเห็นส่วนเว้าของยอดเขาได้ ทั้งสองคนบอกให้พวกเรารออยู่แถวนี้ จะขอขึ้นไปสำรวจก่อน แล้วก็พากันปีนป่ายไปตามโขดหินขึ้นไปอีก ซึ่งเป็นการยากสำหรับพวกเรา แม้แต่สุนัขที่ตามนายพรานมาด้วย มันก็เห่าหอนเสียงดังลั่นป่าอยู่ด้านล่าง พยายามจะปีนตามเจ้าของไปให้ได้ ใช้ปากกัดตามซอกหินและใช้เท้าตะกุยจนเลือดไหล

เมื่อโยมสองคนเดินขึ้นไปสักครู่หนึ่งนั้น ผู้เขียนก็คิดในใจว่า แล้วเขาจะรู้ได้อย่างไรว่าเป็นรอยวางบาตร ถ้าหากเราไม่ปีนเขาตามไป คงจะมาเสียเวลาเป็นแน่ ขึ้นมาสูงถึงขนาดนี้แล้ว ถ้าหาไม่เจอคงจะเสียดายแย่ คิดดังนี้แล้วจึงรีบปีนตามขึ้นไป โดยบอกพวกเราให้รออยู่ก่อน

ครั้นปีนป่ายขึ้นไปถึงบนยอดสุดแล้ว ได้พบกับโยมสองคน ต่างก็พากันอุทานด้วยความตกใจว่า หลวงพ่อขึ้นมาได้อย่างไร ผู้เขียนได้แต่มองหน้าแล้วยิ้มๆ เพราะเรื่องปีนป่ายนี้ถนัดอยู่แล้ว เขาบอกว่าได้เดินค้นหาไปทั่วแล้วแต่ก็ยังไม่พบ ผู้เขียนจึงย้อนถามว่า แล้วตรงส่วนเว้าละอยู่ที่ไหน เขาชี้มือบอกให้หันหลังกลับลงไป

เพียงเท่านี้แหละ ที่ผู้เขียนหันหน้ากลับไปมอง พลันก็ได้เห็นรอยวางบาตรขนาดใหญ่อยู่ริมหน้าผา เส้นผ่าศูนย์กลาง ๖๒ ซ.ม. ลึก ๑๒ ซ.ม. จึงรีบตะโกนด้วยความดีใจ บอกให้พวกเรารีบปีนขึ้นมาทันที ทุกคนถึงกับหายเหนื่อย เมื่อได้พบในสิ่งที่สูงค่า ซึ่งมีค่าสูงจริงๆ ชนิดว่าอยู่เหนือยอดสุดแห่งภูเขาลูกนี้ โดยเฉพาะใกล้ๆ ที่วางบาตร จะเป็นยอดหินแหลมคล้ายหงอนพญานาค หรือถ้ามองไกลๆ เหมือนกับยอดพระเจดีย์ก็ได้

ยอดแหลมคล้ายหงอนพญานาค

รอยวางบาตรและรอยพระบาทอยู่ใกล้กัน

นับว่าพระพุทธองค์ได้ทรงเลือกสถานที่วางบาตรได้อย่างเหมาะสมที่สุด คืออยู่ตรงส่วนเว้าของยอดเขา แต่ไม่ได้อยู่ตรงกลางนะ อยู่แค่ใกล้ส่วนปลายสุดเท่านั้น ขอให้ดูตำแหน่งตามรูปภาพก็แล้วกัน ในขณะนั้นก็พบ **รอยพระพุทธบาทเบื้องขวา** กว้าง ๒๑ ซ.ม. ยาว ๖๓ ซ.ม. อยู่ใกล้บริเวณนี้ด้วย

รวมความว่าการขึ้นมาบนยอดเขานี้ ได้มีโอกาสพบเกินจากตำนาน คือนอกจากรอยวางบาตรแล้ว ยังได้พบรอยพระพุทธบาทและพระพุทธบัลลังก์อีกด้วย ซึ่งบนยอดสุดนี้ไม่เคยมีใครได้พบเห็นมาก่อน รวมทั้งพรานป่าคนนี้ด้วย ทั้งที่ขึ้นมาล่าเลียงผาอยู่เสมอ แต่ก็ไม่เคยขึ้นมาถึงส่วนสุดของภูเขานี้ จึงถือว่าวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๗ เป็นวันประวัติศาสตร์ ได้แนะนำให้ อบต. ชักชวนชาวบ้านขึ้นมาริเริ่มสรงน้ำให้เกิดเป็นประเพณีในวันที่ ๑๒ ของทุกปี

พร้อมอุปมาให้ข้อคิดว่า ชาวบ้านเหล่านี้ได้แต่กราบไหว้ผู้ที่เฝ้าบ้าน แต่ไม่เคยรู้จักเจ้าของบ้านเลย พอพูดเช่นนี้ทั้งสองคนก็เข้าใจทันที หมายถึงชาวบ้านได้แต่กราบไหว้ **เจ้าพ่อผาด่าน** ซึ่งเป็นผู้อารักขาดอยวางบาตรแห่งนี้ อันเป็นของพระพุทธเจ้านั่นเอง ต่อจากนั้นจึงได้ทำพิธีบวงสรวง ถือเป็นการฉลองสมโภชในการค้นพบสิ่งที่ประเสริฐสุด นับว่าเป็นครั้งแรกในพุทธกาลนี้ที่จะได้ประกาศพระเกียรติคุณให้ขจรขจายต่อไป

ในขณะทำพิธีบวงสรวง ข้างบนจะไม่มีลมพัดเลยทั้งๆ ที่อยู่บนยอดเขา อีกทั้งบริเวณรอยวางบาตรก็ร่มเย็น เนื่องจากมียอดหินพญานาคบังไว้พอดี อีกทั้งมีก้อนเมฆมาปิดบังพระอาทิตย์ไว้ด้วย จึงช่วยให้หายเหนื่อยเหนื่อย แต่ข้างบนไม่ค่อยมีที่ยืนมากนัก ต้องยืนเกาะชะง่อนหินไว้ มิฉะนั้นจะตกไปข้างล่าง ด้านบนสามารถมองเห็นเทือกเขาที่กั้นระหว่างแพร่กับอุตรดิตถ์ได้

เมื่อทำพิธีและบันทึกภาพไว้เรียบร้อยแล้ว ต่างก็เดินลงมาจากยอดเขาทันที เนื่องจากใกล้เวลาเย็นแล้ว โดยนายพรานได้เอามีดตัดปลายไม้ไผ่ให้แหลมคม แล้วเขี่ยดินให้เป็นขั้นบันได เพื่อให้ผู้เขียนได้เดินลงมาแต่บางครั้งก็พลาดท่าเกือบตกเขา เนื่องจากลื่นไถล โชคดีที่จับต้นไผ่ไว้ทัน ไม่เช่นนั้นคงเหลือแต่ชื่อแล้วละ

ตามธรรมดาการขึ้นเขาลงเขา เขาจะทำ

ทางวกไปวนมาเพื่อไม่ให้ชันเกินไป แต่ด้วยเวลาที่มีจำกัด เขาได้พาเดินลงมาตรงๆ ถ้าเสียหลักล้มลงเมื่อใด เมื่อนั้นก็ต้องกลิ้งลงไปเป็นลูกขนุนอย่างแน่นอน พวกเราเดินจนมาถึงเชิงเขา พอที่จะหันกลับมาแหงนขึ้นไปดูบนยอดเขา จะมองเห็นผ้าธงบนแท่นหินที่ประทับซึ่งอยู่ไกลออกไป และผ้าสีทองผูกไว้ที่ยอดหินพญานาค จะเห็นว่าอยู่ใกล้เข้ามาหน่อย แต่สูงกว่าแท่นที่ประทับนั่ง

จึงให้พวกเราบันทึกภาพตำแหน่งเอาไว้ทั้งสองแห่ง แล้วนั่งอุทิศส่วนกุศลที่ริมทางเดิน จากนั้นเดินมาที่รถและนั่งรถย้อนกลับมาทางเดิมที่จอดรถไว้แล้วเดินลงมาตามไหล่เขา จะเห็นน้ำผุดขึ้นมาจากดิน มีน้ำใสเป็นแอ่งไม่ใหญ่มาก จากนั้นเดินขึ้นเนินไปเล็กน้อย จะพบถ้ำไม่ลึกมาก ด้านหน้าถ้ำมีแอ่งหินคล้ายพระพุทธบาท

เมื่อเดินกลับมาที่รถได้มอบหนังสือและพระพุทธรูปปางประทับพระบาทให้เป็นที่ระลึก อบต.บอกว่าจะจัดงานไหว้รอยวางบาตร วันที่ ๑๒ มกราคม เป็นประจำทุกปี เนื่องจากเป็นวันที่ค้นพบนั่นเอง แล้วได้ยืนถ่ายภาพร่วมกัน ปรากฏว่านายพรานนั่งคุกเข่า คือไม่ยอมยืนเหมือนกับคนอื่น นับว่าเหตุการณ์เหล่านี้ คงจะช่วยกล่อมเกลาจิตใจของเขาได้ดีอย่างเร็วพลัน

แน่ละ..ทุกคนที่ได้ร่วมเหตุการณ์ในครั้งนั้น คงไม่ลืมภาพแห่งความทรงจำ ถ้าจะลำดับเรื่องราวที่ผ่านมา คงไม่นึกไม่ฝันว่าจะขึ้นไปพบรอยวางบาตรได้สมประสงค์ ทั้งนี้ อาจจะเป็นอานุภาพของเจ้าพ่อผาด่าน จึงดลใจให้พบตาลุงคนนั้น ในขณะที่มีแสงกระจายบนท้องฟ้า แล้วได้มาพบ อบต. กับนายพรานโดยบังเอิญ

นับว่าเป็นเรื่องเหลือเชื่อทั้งนั้น แม้ข้าวกล่องก็เป็นอาหารกลางวันได้ทุกคน มีเหลือพอแม้กระทั่งสุนัข ๒ ตัว ทุกอย่างลงตัวไปหมดอย่างไม่น่าเป็นไปได้แต่ก็เป็นไปแล้วเพราะอะไรรู้ไหม สิ่งที่เป็นไปได้ประการสุดท้ายในขณะที่เดินทางกลับ เป็นเวลาใกล้มืดแล้ว ระหว่างทางที่มาถึงศาลเจ้าพ่อผาด่าน ปรากฏมีแสงฟ้าแลบมาจากที่ไกล และมีฝนปรอยลงมาเล็กน้อย ซึ่งสังเกตได้ที่ด้านหน้ากระจกรถ

รถได้วิ่งมาถึงถนนใหญ่สายแพร่-เด่นชัย มองเห็นน้ำเจิ่งนองเต็มถนน แสดงว่าฝนเพิ่งตกผ่านไปเมื่อสักครู่นี้เอง นับเป็นปรากฏการณ์พิเศษ นั่นก็คือ **"ฝนตกนอกฤดูกาล"** เพราะในขณะนั้นยังเป็นฤดูหนาว จึงคิดว่าเทวดาฟ้าดินท่านคงจะอนุโมทนาการกับพวกเรา อันเป็นคณะแรกที่ได้พบสถานที่แห่งนี้ ซึ่งซ่อนเร้นอยู่นานนับร้อยนับพันปีก็เป็นได้

จึงเป็นอันว่าการเดินทางกราบไหว้สถานที่พระพุทธเจ้าเสด็จ ได้เสร็จสิ้นไปทีละจังหวัด นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยเฉพาะจังหวัดแพร่ ก็เพิ่งจะได้ครบถ้วนในปีนี้เอง ถือว่า **"ดอยวางบาตร"** เป็นสถานที่สุดท้าย ซึ่งต้องรอเวลามานานหลายปี ทั้งที่มีข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เพิ่งจะมาพบในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ นี่เอง

สรุปการเดินทางครั้งนี้ นับตั้งแต่วันที่ ๔ - ๑๒ มกราคม ๒๕๔๗ นับตั้งแต่ลำพูน - แม่ฮ่องสอน - เชียงใหม่ - พะเยา - เชียงราย - แพร่ นับสถานที่รวม ๔๗ แห่ง ได้ร่วมกันทำบุญเป็นเงิน **ประมาณ ๒๐๕,๗๔๔ บาท** ยังไม่รวมค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีกประมาณหมื่นกว่าบาท ฯ

ลพบุรี - นครราชสีมา - ชัยภูมิ
วันที่ ๑๖ - ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

๑. **เขาพระบาทน้อย** กองบินที่ ๒
ต.เขาพระงาม อ.เมือง จ.ลพบุรี
๒. **วัดโนนกลุ่ม** บ.โนนกลุ่ม อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
๓. **วัดเสมาคีรีวนาราม** ต.ลาดบัวขาว อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
๔. **วัดถ้ำจำปา** ต.ลาดบัวขาว อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
๕. **พระพุทธบาทน้ำตกหินเพิง**
บ.คลองนอก ต.มิตรภาพ อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
๖. **พระพุทธบาทวะภูแก้ว** บ.วะภูแก้ว
ต.มะเกลือใหม่ อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา
๗. **พระพุทธบาทในปั๊มน้ำมัน พี.ที.** (บ.คลังเจริญโคราช)
ถ.มิตรภาพ อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา
๘. **อนุสาวรีย์ท่านย่าโม** อ.เมือง จ.นครราชสีมา
๙. **ที่พักสงฆ์เขาเทพบุตร**
ต.อุดมทรัพย์ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา
๑๐. **วัดบ่อแดง** ต.ภูหลวง อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา
๑๑. **พระพุทธบาทเขาจอมทอง**
บ.ตลิ่งชัน ต.จระเข้หิน อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา
๑๒. **พระพุทธบาทวัดเขาถ้ำแกลบ**
ต.จระเข้หิน อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา
๑๓. **พระพุทธบาทวัดสุวรรณบรรพต** (ถ้ำวัวแดง)
บ.เฉลียงโคก ต.เฉลียง อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา
๑๔. **พระพุทธบาทวัดป่าเขาคงคา** บ.โนนระเวียง
ต.โคกกระชาย อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา
๑๕. **พระพุทธบาทวัดซับบาง**
ต.ครบุรี อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา
๑๖. **พระธาตุวัดศาลาทอง**
ถ.เบญจรงค์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา
๑๗. **พระธาตุวัดหนองหญ้างาม** อ.เมือง จ.นครราชสีมา
๑๘. **พระพุทธบาทถ้ำพระ - เขาเต่า**
ต.บ้านใหม่ อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา
๑๙. **พระธาตุวัดจระเข้หิน**
ต.จระเข้หิน อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา
๒๐. **พระพุทธบาทวัดป่ามหาวัน**
ต.ครบุรีใต้ อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา
๒๑. **พระพุทธบาทวัดเสาเดี่ยว** (เขาภูหลวง)
ต.ภูหลวง อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา
๒๒. **พระพุทธบาทวัดเขาชาด**
ต.มะเกลือเก่า อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา
๒๓. **วัดป่าอ่างแก้ว** ต.มะเกลือใหม่
อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา
๒๔. **วัดศิลาทอง** ต.มะเกลือใหม่ อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา
๒๕. **วัดโกรกเดือนห้า** ต.ตีนเขา อ.เมือง จ.นครราชสีมา
๒๖. **มหาวิทยาลัยสุรนารี** อ.เมือง จ.นครราชสีมา
๒๗. **บ้านสะพานหิน** อ.เมือง จ.นครราชสีมา
๒๘. **บ้านสันกบงาม** ต.เสมา อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา
๒๙. **พระเจดีย์วัดเขาทองวนาราม**
ต.มิตรภาพ อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
๓๐. **สำนักสงฆ์เขาวง** ต.โนนแดง อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ
๓๑. **เขาพระบาท** ต.โนนแดง อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ

****

อุทัยธานี - ลพบุรี - นครราชสีมา

สำหรับการเดินทางในครั้งนี้ ผู้เขียนได้รับข้อมูลจาก **พ.อ.อ.ชาญปกรณ์ (จ่าเป้า) เป้าทอง** ได้แจ้งว่าภายใน **กองบินที่ ๒** มีรอยพระพุทธบาทอยู่ระหว่างเขาช่องขาดและเขาพระบาทน้อย จ่าเป้าได้เริ่มค้นหาเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๖ โดยได้ทราบข้อมูลจาก **นายจำรัส** ซึ่งขึ้นมาไหว้เป็นประจำ แต่ตอนนั้นรอยพระพุทธบาทถูกดินถมทับไปหมดแล้ว

ต่อมามีคนได้นิมิตมาบอกตำแหน่งและลองขุดดู โดยผู้ที่ได้นิมิตขอลงจอบแรก ปรากฏว่าได้พระเครื่องที่อยู่บริเวณนั้น และพบซากอิฐโบราณเป็นจำนวนมาก ทางกรมศิลปากรได้มาตรวจสอบดูแล้ว สันนิษฐานว่าเป็นอิฐสมัยกรุงศรีอยุธยา บริเวณนี้มีเจ้าพ่อที่รักษาดูแลอยู่ ๓ องค์ คือ **เจ้าพ่อขุนด่าน, เจ้าพ่อพันสิงห์** และ **เจ้าพ่อปู่เคิ่ม**

ด้วยเหตุนี้ วันจันทร์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ผู้เขียนพร้อมคณะจึงได้เดินทางมาที่นี่ซึ่งเป็นเขตทหารอากาศ แต่จ่าเป้าได้ติดต่อจนสามารถนำเข้าไปได้ ต้องจอดรถไว้ที่เชิงเขาแล้วเดินขึ้นไปประมาณ ๑๕ นาที ได้พบกับรอยพระพุทธบาทเบื้องขวาใหญ่ ขนาดกว้าง ๖๗

เขาพระบาทน้อย กองบินที่ ๒ จ.ลพบุรี

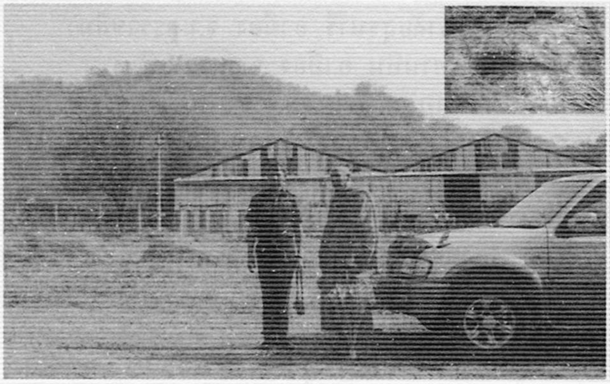

มีซากอิฐโบราณมากมาย

ซ.ม. ยาว ๑๔๐ ซ.ม. มีซากอิฐมากมาย จึงคิดว่าน่าจะเป็นมณฑปครอบพระพุทธบาทเก่าแก่มาแต่โบราณ แล้วได้หักพังลงมาหมด

ตามที่ได้เห็นรอยพระพุทธบาท ยังมีสภาพเป็นธรรมชาติเดิมๆ ไม่มีการตกแต่งแต่อย่างใด นับว่าหาดูได้ยากนัก ในขณะนั้นได้มีท่านรองผู้บังคับการกองบินที่ ๒ มาร่วมพิธีบวงสรวงด้วย นายทหารอากาศทั้งสองปรารภว่าอยากจะสร้างมณฑปครอบรอยพระพุทธบาท จากนั้นจ่าเป้าและภรรยาได้นิมนต์ไปฉันเพลที่บ้านพักภายในค่ายทหาร

เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงออกเดินทางไปที่ **วัดโนนกลุ่ม** อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา ซึ่งเป็นวัดที่สร้าง **สมเด็จพระพุฒาจารย์** (โต พรหมรังสี) องค์ใหญ่ที่สุดในโลก โดยนัดพบกับคณะ **คุณเพชร, คุณซิ้ม, คุณศราวุธ** ไว้ที่นี่บ่ายสองโมง หลังจากทักทายกันพอสมควรแล้ว จึงได้เดินชมก้อนหินในบริเวณนั้น ที่ได้นำมาแต่งสวนหย่อม เห็นมีร่องรอยคล้ายรอยเท้าทะลุก้อนหินใหญ่

ต่อจากนั้นก็เดินขึ้นไปกราบไหว้หลวงปู่โต (คุณสรพงศ์ ชาตรี เป็นผู้สร้าง) ได้เข้าไปดู **รอยพระพุทธบาทคู่** ที่นำมาจากบ้านน้ำเมา แล้วจึงเดินทางต่อไปที่ **วัดเสมาคีรีวนาราม** เพื่อขึ้นไปไหว้รอยพระพุทธบาท อันประดิษฐานภายในมณฑปที่อยู่ริมไหล่เขา ซึ่งเป็นการแกะสลักหินให้ลึกลงไปเป็นรอยพระพุทธบาทจำลอง และมีบ่อน้ำทิพย์ด้วย โดยทางวัดได้ทำขอบบ่อให้สูงขึ้นมาจากพื้นเล็กน้อย

ต่อมาคณะโคราชก็ได้นำต่อไปที่ **วัดถ้ำจำปา** ยังอยู่ในเขตอำเภอสีคิ้วเช่นกัน ภายในวัดมีบ่อน้ำหลายบ่อทะลุถึงกัน ซึ่งไม่เคยแห้ง นอกจากนี้ยังมีก้อนหินที่วางซ้อนกันอยู่เรียกว่า **"หินเทิน"** ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (คล้ายที่ อ.ชุมตาบง จ.นครสวรรค์) ทางวัดได้มุงหลังคาครอบไว้ มีร่องรอยการปิดทองไปทั่ว

ในเขตนี้ยังมีรอยพระพุทธบาทที่ **น้ำตกหินเพิง** อีก จึงได้เดินทางสำรวจกันต่อไป พบว่าเป็นรอยพระพุทธบาทอยู่ตามลำธาร ซึ่งมีสภาพน้ำแห้งไปหมดแล้ว เหลือแต่น้ำขังอยู่ในรอยพระพุทธบาทบ้าง พวกเราได้ช่วยกันค้นหาไปจนถึง **รอยพระพุทธบาทบ้านวะภูแก้ว** อ.สูงเนิน เป็นเวลามืดค่ำแล้วต้องเดินทางกลับ

ระหว่างทางแวะเข้าไปที่ **ปั๊มน้ำมัน พี.ที.** ที่เคยมาแล้ว และเคยติดต่อจะขอมาไว้วัดท่าซุง

แต่ก็ยังไม่คืบหน้าจนป่านนี้แล้ว ครั้งนี้พอจะทราบประวัติความเป็นมาว่า ได้มาจากการขุดหนองน้ำที่ **บ้านส้มกบงาม** แล้วได้บรรทุกรถมาเติมน้ำมันที่ปั๊มนี้ เจ้าของปั๊มจึงขอซื้อไว้เพื่อนำมาแต่งสวนหย่อมที่ทางเข้าปั๊ม พวกเราเห็นแล้วก็อยากได้ เพราะเป็นพระพุทธบาท ๔ รอยซ้อนทับกัน ส่วนด้านข้างก็มีรอยประทับนั่งด้วย คืนนั้นพักที่บ้าน **คุณภูษิต - คุณซิม** ในตลาดสีคิ้ว

สีคิ้ว - วังน้ำเขียว - ปักธงชัย - ครบุรี

ตอนเช้าวันอังคารที่ ๑๗ ได้ไปร่วมพิธีบวงสรวงที่ **อนุสาวรีย์ท่านย่าโม** กับคุณดาวและคุณใจเพชร ซึ่งเป็นการถวายบายศรีประจำปีพอดี เสร็จพิธีแล้วคุณใจเพชรได้นำไป **ที่พักสงฆ์เขาเทพบุตร** ต.อุดมทรัพย์ อ.วังน้ำเขียว เพื่อสำรวจรอยพระพุทธบาท

พระเจ้าสำนักได้นำขึ้นไปที่รอยพระพุทธบาท ซึ่งเป็นเบื้องขวา ๓ รอย มีอยู่รอยหนึ่งท่านได้แต่งให้นิ้วเท้าชัดเจนขึ้น ปรากฏว่าเท้าของตัวเองเน่ารักษายังไงก็ไม่หาย คุณใจเพชรจึงแนะนำให้ทำบายศรีขอขมา แล้วนำน้ำในรอยพระพุทธบาทไปดื่มและทาจึงหาย

ก่อนจะเดินทางต่อไป ผู้เขียนได้ทำบุญกับท่าน **๑,๘๒๐ บาท** แล้วไปที่ **วัดปอแดง** ต.ภูหลวง อ.ปักธงชัย ภายในวัดมีพระพุทธรูปปางไสยาสน์ที่แกะสลักจากหินทรายสีเขียวก้อนเดียว ขนาด ๖ เมตร และพระพุทธรูปนอนเช่นเดียวกันที่แกะจากไม้ตะเคียนใหญ่

หลังจากฉันเพลแล้ว จึงเดินทางต่อไปที่ **วัดเขาจอมทอง** ต.จระเข้หิน อ.ครบุรี ได้

บนยอดเขาจอมทอง มีชะง่อนผาคล้ายหัวเต่า

เดินขึ้นบันไดไปประมาณ ๕๐๐ กว่าขั้น เพราะรอยพระพุทธบาทอยู่บนยอดเขาสูง ๒ รอย รอยหนึ่งอยู่ริมชะง่อนผา ที่โผล่ยื่นออกไปคล้ายหัวเต่า และมีบ่อน้ำทิพย์อยู่ในซอกเขาด้วย **คุณศราวุธ** เล่าว่า ตอนที่มาสำรวจครั้งแรก ได้ยินเสียงฟ้าร้องและฝนตกด้วย

พวกเราได้ทำพิธีบวงสรวงบายศรีแล้ว ได้ยืนชมทิวทัศน์ จะเห็นอ่างเก็บน้ำอยู่เบื้องล่าง **คุณใจเพชร** ชี้มือไปข้างหน้าบอกว่า เราจะเดินทางต่อไปที่ **วัดเขาถ้ำแกลบ** เมื่อไปถึงแล้วได้พบกับเจ้าอาวาส ท่านได้ให้ชมรูปปั้น **พระนางผมหอม** ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปผู้หญิงผมยาวนั่งกอดเข่า ครั้งแรกที่คุณใจเพชรมาสำรวจแต่ไม่พบ พระนางผมหอมได้ไปเข้าฝันบอกว่า

"มาหารอยพระบาทแล้วลงไปข้างล่างที่ถ้ำทำไมไม่ไปด้านบนนี้ละ..?"

คุณใจเพชรจึงได้ย้อนกลับมาหาใหม่จนพบเป็น **รอยพระพุทธบาทเบื้องซ้าย** อยู่กลางชะง่อนผา ส่วน **รอยเกือกแก้วเบื้องขวา** อยู่ข้างชะง่อนผา สำหรับ **ถ้ำแกลบ** เป็นชะง่อนหินที่ยื่นออกมา ภายในถ้ำเคยมีขี้แกลบจริงๆ เกิด

ขึ้นด้วย เมื่อเดินมาได้เล็กน้อย จะเห็นยอดเขาจอมทองโดยมีน้ำในเขื่อนล้อมรอบ

ผู้เขียนได้ทำบุญ ๑,๐๐๐ **บาท** และถวายไว้เพื่อสร้างมณฑป ๒๐,๐๐๐ **บาท** จากนั้นเดินทางต่อไปที่ **วัดสุวรรณบรรพต** (ถ้ำวัวแดง) ภายในผนังถ้ำมีภาพแกะสลักรูปพระอิศวร อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานอยู่ริมถนน

ส่วนด้านบนเป็นสำนักสงฆ์ มีรอยพระพุทธบาทอยู่บนลานหิน ๗ รอย และบ่อน้ำทิพย์ ๘ บ่อ เรียงเป็นวงกลม เจ้าอาวาสไม่อยู่จึงไม่ได้คุยเรื่องสร้างมณฑปครอบ ภายหลังทราบว่ามีโยมเป็นเจ้าภาพสร้างครอบไปแล้ว หลังจากทำพิธีสักการบูชาแล้วได้เดินทางต่อไปที่ **วัดป่าเขาคงคา** ถึงวัดก็เป็นเวลาพลบค่ำพอดี

ต้องเดินขึ้นเขาไปตามขั้นบันได รอยพระพุทธบาทอยู่นอกรั้วด้านซ้ายของโบสถ์ที่อยู่บนเขา พวกเราช่วยกันจุดเทียนรอบๆ จะเห็นรอยนิ้วได้อย่างชัดเจน เป็นเบื้องขวากว้าง ๒๕ ซ.ม. ยาว ๕๕ ซ.ม. จากนั้นจะเดินทางกลับ คุณศราวุธบอกว่ายังมีที่ **วัดซับยาง** อีกหนึ่งแห่ง แต่ก็ไปไม่ทันแล้ว เพราะต้องกลับมาค้างคืนที่บ้าน **คุณดาว - คุณใจเพชร** ในเมืองโคราช ในคืนนั้นมีลูกศิษย์หลวงพ่อที่อยู่โคราชได้มาสนทนากันหลายคน

ในเมือง - ครบุรี

วันพุธที่ ๑๘ หลังจากฉันเช้าแล้วได้เข้าไปในเมืองเพื่อไหว้พระธาตุที่ **วัดศาลาทอง** และ **วัดหนองหญ้างาม** จากนั้นก็ย้อนกลับไปทางครบุรีอีก เนื่องจากเมื่อวานไปไม่ทันมืดเสียก่อน

ที่ถ้ำพระเห็นรอยนิ้วเท้าชัดเจน (ตรงศรีชี้)

คราวนี้ไปที่ **ถ้ำพระ - เขาเต่า** มีพระอาศัยอยู่รูปเดียว เรียกกันว่า **หลวงปู่เตี่ย** (สงัด ยโสธโร) ท่านมีอายุ ๗๐ ปีแล้ว เป็นชาวกรุงเทพฯ

ในบริเวณนี้มีรอยพระพุทธบาทซ้ายและขวาซ้อนทับสวนทางกัน, รอยประทับนั่งขัดสมาธิเพชร, รอยพระพุทธหัตถ์, รอยเกือกแก้วเบื้องขวา, บ่อน้ำทิพย์ (อยู่บริเวณเดียวกับถ้ำเย็น) และที่สำคัญยังมีรอยพระพุทธบาทเบื้องซ้ายมองเห็นนิ้วพระบาทชัดเจน กว้าง ๑๔ ซ.ม. ยาว ๓๔ ซ.ม. ลักษณะประทับชี้ขึ้นบนที่ข้างผนัง ตรงทางขึ้นก้อนหินที่เป็นรูปเต่า

คือถ้ำที่ท่านอาศัยอยู่นี้ อยู่ใต้ก้อนหินคล้ายหัวเต่าที่ยื่นออกมา ข้างซ้ายของหินเต่าจะมีรอยนิ้วเท้า ปรากฏอยู่บนผนังหินตามธรรมชาติ และตรงนั้นก็เป็นทางขึ้นเนินเขา เหมือนจะเป็นเครื่องหมายบอกให้เดินขึ้นไปอีก ครั้นเดินขึ้นไปที่เนินเขาก็จะพบแอ่งน้ำเป็นรอยพระพุทธบาทขนาดใหญ่ ซึ่งมีรอยนิ้วเช่นกัน จึงมอบปัจจัยไว้สร้างมณฑปครอบ ๕,๐๐๐ **บาท**

หลังจากที่พวกเรากลับไปแล้ว วันรุ่งขึ้นเป็นวันพระ หลวงปู่ก็ได้ขึ้นไปบนเขาลูกนี้อีก

สูงประมาณ ๒ กิโลเมตร เพื่อหารอยพระพุทธบาทอีกรอยหนึ่ง ซึ่งชาวบ้านที่มีอายุ ๗๐ ปีคนหนึ่งได้เคยบอกไว้ แล้วก็ได้พบรอยพระพุทธบาท มีรอยนิ้วและรอยธรรมจักรด้วย ก่อนที่จะกลับก็ได้แนะนำให้หลวงปู่เตี่ยย้ายที่อยู่ใหม่

สรุปได้ว่า **อำเภอครบุรี** นี้มีสถานที่สำคัญหลายแห่งที่จะไปกราบไหว้อีก คือ พระเจดีย์ที่ **วัดจระเข้หิน** และรอยพระพุทธบาทที่ **วัดป่ามหาวัน** ที่พวกเราเคยแวะมาแล้ว ครั้งนี้มีข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า มีคนเคยเห็นดวงไฟขึ้นบนยอดเขา จึงได้สร้างโบสถ์ทับไว้ ข้างโบสถ์มีรอยพระพุทธบาท แต่ต้นไม้ขึ้นทับไว้ ส่วนด้านหลังโบสถ์ก็มีรอยพระบาทเกือกแก้ว และรอยใหญ่ที่ข้างหินใกล้กับที่วางบาตร รวมมีพระพุทธบาท ๓ รอยด้วยกัน

ครบุรี - ปักธงชัย - สูงเนิน

เมื่อได้กราบไหว้ครบถ้วนแล้ว จึงเดินทางย้อนกลับมาที่ **วัดเสาเดี่ยว** (เขาภูหลวง) ต.ภูหลวง อ.ปักธงชัย มีเรื่องเล่าว่า เสาหินนี้เป็นเสาหลักเมืองเก่า ข้างในเป็นมรกต ได้พบกับลูกศิษย์หลวงพ่อที่อยู่จันทบุรี เป็นญาติคุณวันดี เวสารัชชานนท์มาปฏิบัติธรรมที่นี่

ต่อมาเจ้าอาวาสได้นำทางเดินไปประมาณ ๕ นาที เป็นคล้ายกับถ้ำ ได้กำหนดเขตให้เป็นโบสถ์ ฉะนั้นผู้หญิงจึงห้ามขึ้น เมื่อเดินขึ้นมาบนหลังถ้ำ พบแอ่งน้ำขนาดไม่ใหญ่มาก ท่านเล่าให้ฟังว่า น้ำในแอ่งจะแห้งก็เมื่อมีพระมายืนยัน และน้ำในแอ่งก็จะแห้งไป แล้วรอยพระพุทธบาทก็จะเปิดเผยออกมาให้เห็น

ขณะที่พวกเราไปถึง เห็นรอยพระพุทธบาทเบื้องซ้าย กว้างคืบ ยาวศอก ส่วนเบื้องขวายังมีน้ำขังและโคลนตม จึงได้กราบไหว้บูชาและทำบุญ **๕๐๐ บาท** จากนั้นได้เดินทางมาที่ **วัดเขาชาด** ต.มะเกลือเก่า อ.สูงเนิน พบรอยพระพุทธบาทนับร้อยรอย อยู่ตามผนังหินทั่วไป และมีรอยคล้ายลำตัวผึ้ง จึงตั้งชื่อว่า **"พระพุทธบาทผาผึ้ง"**

ส่วนใหญ่เป็นรอยเกือกแก้ว มีขนาดเล็กใหญ่ไม่เท่ากัน รูปร่างเหมือนกับผึ้งจริงๆ ไม่ทราบว่าสถานที่นี้เป็นที่พระพุทธเจ้าเคยเสวยพระชาติเป็น **พญาผึ้ง** หรือไม่ บริเวณนี้เจ้าอาวาสเคยเห็นดวงไฟลอยขึ้น จากนั้นก็ได้เดินทางต่อไปที่ **วัดป่าอ่างแก้ว** และ **วัดศิลาทอง** ต.มะเกลือใหม่ อ.สูงเนิน เป็นที่สุดท้ายในวันนี้

พวกเรามาถึงก็เป็นเวลาใกล้ค่ำอีกแล้ว นับตั้งแต่วันแรกของการเดินทาง รายการไหว้พระบาทที่คณะโคราชเตรียมไว้ให้นั้น ปรากฏว่าบรรจุไว้เต็มเพียบ โดยเฉพาะพอมาถึงวัดป่าอ่างแก้วนี้ ต้องส่องไฟฉายกัน พบว่ามีบ่อน้ำใหญ่ ๒ บ่อ ส่วนวัดศิลาทองมีบ่อน้ำ ๑ บ่อ ทางวัดได้กั้นขอบบ่อเอาไว้ จึงไม่ทราบว่าเป็นอะไรกันแน่ ได้กราบไหว้และร่วมทำบุญกันแล้ว จึงเดินทางมาพักค้างคืนที่บ้านคุณซิ้มที่สีคิ้ว

ในเมือง - สูงเนิน - สีคิ้ว

ในตอนเช้าวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ เป็นวันสุดท้ายของงวดนี้ คงจะเหลือรายที่อยู่ในเมืองโคราช จึงเดินทางกลับเข้าไปอีก แต่ก่อนที่จะเดินทางไป ได้ร่วมทำบุญหล่อพระ ๒ องค์ หน้าตัก ๓ ศอก และ ๔ ศอก กับคุณภูษิต และคุณซิ้ม ที่วัดใหม่สันติ **จำนวน ๒,๐๐๐ บาท**

แล้วแวะถ่ายภาพรอยพระพุทธบาทที่ปั๊มน้ำมัน พี.ที.ในตอนเช้าอีกครั้งหนึ่ง

เนื่องจากวันก่อนไปถึงเป็นเวลาใกล้ค่ำ ภาพไม่ชัดเจน เสร็จแล้วจึงไปสมทบกับคุณดาวและคุณใจเพชร ได้ร่วมทำบุญค่าบายศรีกับคุณใจเพชร ๕๐๐ **บาท** และค่าทำบายศรีที่จะไปสร้างพระใหญ่ที่ อ.หลังสวน จ.ชุมพร อีก ๕,๐๐๐ **บาท** จากนั้นไปชมต้นไม้กลายเป็นหินที่ **วัดโกรกเดือนห้า** ต.ตีนเขา อ.เมือง ปรากฏว่าเจ้าอาวาสได้สะสมไว้ให้ชมเป็นจำนวนมาก

ต่อจากนั้นได้มาที่ **มหาวิทยาลัยสุรนารี** เพื่อชมก้อนหินที่ประดับในสวนหย่อม หน้าอาคารสุรนิทัศน์ บางก้อนมีลักษณะคล้ายรอยเท้า จากนั้นจึงเดินทางต่อไปที่ **บ้านสะพานหิน** อ.เมือง แต่ไม่พบรอยพระพุทธบาท จึงไปที่ **บ้านสันกบงาม** ต.เสมา อ.สูงเนิน เพื่อแวะดูหลุมที่ชาวบ้านมาขุดเพื่อร่อนทอง แต่ละหลุมจะดูคล้ายรอยพระบาท ก่อนหน้าที่จะถึงนี้ที่หนองหอย ชาวบ้านได้ขุดสระน้ำและพบก้อนหินเป็นจำนวนมาก ซึ่งก้อนหินพระพุทธบาทสี่รอยที่ **ปั๊ม พี.ที.** ก็ได้มาจากที่นี่

จากสูงเนินกลับมาที่สีคิ้วอีก เพื่อไปไหว้พระเจดีย์ที่ **วัดเขาทองวนาราม** ซึ่งสร้างทับก้อนหินขนาดใหญ่หลายก้อน จึงบูชาด้วยการห่มผ้าสีทอง พระเจดีย์ก็ทาสีทองด้วย จึงดูงดงามอร่ามตา เสร็จแล้วจึงได้นั่งฉันเพลที่นี่จากอาหารที่ญาติโยมเตรียมนำมาตั้งแต่ตอนเช้า

สีคิ้ว - จัตุรัส - บ้านเขว้า

เป็นอันว่า **"รายการไหว้พระบาท"** ในจังหวัดนครราชสีมาก็ครบถ้วนแล้ว จึงได้เดินทางจากสีคิ้วขึ้นไปทาง อ.จัตุรัส จ.ชัยภูมิ จนไปถึง **สำนักสงฆ์เขาวง** ต.โนนแดง อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ ซึ่งคุณภูษิตและคุณซิ้มเคยมาสำรวจไว้แล้ว จึงเป็นเรื่องไม่ยากในการเดินทาง ไม่เหมือนกับที่พวกเราเคยหากันเอง กว่าจะพบแต่ละแห่ง ต้องแวะถามชาวบ้านหลายครั้ง

รอยพระพุทธบาทในบริเวณนี้มี ๒ แห่ง คือ ที่อยู่ใกล้สำนักสงฆ์มีประมาณ ๕๐ รอย มีทั้งรอยธรรมดาและเกือกแก้ว ทั้งซ้ายและขวา อีกทั้งยังมีรอยที่ประทับนั่งและบ่อน้ำทิพย์อีกด้วย ได้ทำพิธีบวงสรวงด้วยบายศรีที่ช่วยกันทำบนท้ายรถกระบะของคุณดาวและคุณใจเพชร ๓ พาน แล้วจะได้ไว้เป็นที่สุดท้าย ณ สถานที่นี้แม่ชีได้เล่าให้ฟังว่า เคยเห็นดวงไฟขึ้นที่หน้าศาลา มีพระธาตุโปรยลงมาและมีผงสีชมพูด้วย

ส่วนอีกแห่งหนึ่งอยู่ไม่ไกลนัก คืออยู่ด้านข้างเขาวง เป็นเขาอีกลูกหนึ่ง เรียกกันว่า **"เขาพระบาท"** มีรอยพระพุทธบาทเบื้องขวาสี่รอย และรอยไม้เท้า (อยู่ข้างพระบาทสี่รอย) รอยเกือกแก้วและรอยเบื้องซ้ายอีก รวมเป็น ๔ แห่งด้วยกัน โดยเฉพาะบนยอดเขาพระบาทนี้ ซึ่งเป็นเขาไม่สูงมากนัก ผู้เขียนอยากจะสร้างมณฑปครอบไว้ แต่ก็ยังไม่มีโอกาสสักที

ฉะนั้น จึงได้แต่กราบไหว้บูชาแล้วแยกย้ายกันเดินทางกลับ นับตั้งแต่วันที่ ๑๖ - ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เป็นเวลา ๔ วัน ได้ทำบุญรวม **เป็นเงิน ๓๘,๐๖๐ บาท** ขออนุโมทนาทุกคนที่ร่วมเดินทางครั้งนี้ ทั้งที่เอ่ยชื่อหรือไม่ก็ตาม จึงถือว่าได้มีส่วนร่วมในนาม **"คณะตามรอยพระพุทธบาท"** กันทุกคน ฯ

ภาคตะวันออก - ภาคอีสาน
วันที่ ๓ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๗

๑. **วัดลำดวน** ต.หนองเสม็ด อ.เมือง จ.ตราด
๒. **ศาลเจ้าแม่หาดเล็ก** บ.หาดเล็ก อ.คลองใหญ่ จ.ตราด
๓. **วัดเขาพริกวนาราม** ต.ทุ่งขนาน อ.สอยดาว จ.จันทบุรี
๔. **เขาจำปา** บ.ป้องกันตัวเองชายแดนไทย-กัมพูชา ต.ทุ่งขนาน อ.สอยดาว จ.จันทบุรี
๕. **วัดโพธิ์ย้อย** ต.ปะคำ อ.ปะคำ จ.บุรีรัมย์
๖. **วัดเขารัตนธงไชย** อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.บุรีรัมย์
๗. **วัดโคกมะม่วง** (หน่วยพิทักษ์ป่าน้ำผุด) ต.โคกม่วง อ.ปะคำ จ.บุรีรัมย์
๘. **ผามออีแดง** เขาพระวิหาร อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ
๙. **วัดภูลำดวน** ต.โคกสะอาด กิ่งอ.น้ำขุ่น จ.อุบลราชธานี
๑๐. **ปราสาทเขาพระวิหาร** ประเทศกัมพูชา
๑๑. **ผลาญดอนเตีย** บ้านโดนเอาว์ ต.รุง อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ
๑๒. **ผลาญจำปา** บ้านโดนเอาว์ ต.รุง อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ
๑๓. **วัดป่าโนนสมบูรณ์** ต.หัวดอน อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี
๑๔. **ริมแม่น้ำเซบาย** อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี
๑๕. **ร่องมะโกรก** บ.ท่าหลวง อ.ตระการพืชผล จ.อุบลฯ
๑๖. **วัดดานขุมคำ** บ.ตาลใหม่ อ.ดอนตาล จ.มุกดาหาร
๑๗. **วัดป่านาทามวนาวาส** ต.ป่าไร่ อ.ดอนตาล จ.มุกดาหาร
๑๘. **น้ำตกตาดทิพย์** บ.ท่าสะอาด ต.ผาย้อย อ.หนองพอก จ.ร้อยเอ็ด
๑๙. **วัดป่าสุทธิธรรมวิเวก** อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด
๒๐. **ภูน้ำจั้น** บ.คงเหนือ ต.เหล่าใหญ่ อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์
๒๑. **สำนักสงฆ์ถ้ำมะเฟือง** บ.โพนสว่าง ต.กุดสิมคุ้มใหม่ อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์
๒๒. **น้ำตกผาระแงง** (ดานตากผ้า) บ.ชาด ต.นาคู อ.นาคู จ.กาฬสินธุ์
๒๓. **น้ำตกผาระแงง** (อ่างหิน)
๒๔. **ห้วยขอนผุ** บ.โคกกลาง ต.จันทร์เพ็ญ อ.เต่างอย จ.สกลนคร
๒๕. **บ้านโคกกลาง** ต.จันทร์เพ็ญ อ.เต่างอย จ.สกลนคร
๒๖. **บนหน้าผาพญาเต่างอย** อ.เต่างอย จ.สกลนคร
๒๗. **ริมลำน้ำพุง** อ.เต่างอย จ.สกลนคร (เยื้องศาลเต่างอย)
๒๘. **บ้านห้วยหวด** ต.จันทร์เพ็ญ อ.เต่างอย จ.สกลนคร
๒๙. **วัดถ้ำหินตาด** บ.นาอ่าง ต.นาตาล อ.เต่างอย จ.สกลนคร
๓๐. **วัดนาอ่าง** (อ่างคำ) ต.นาตาล อ.เต่างอย จ.สกลนคร
๓๑. **ภูดานหลวง** บ.โนนเจริญ ต.นาตาล อ.เต่างอย จ.สกลนคร
๓๒. **วัดดานหินคำ** บ.โนนวิเศษ ต.คงมะไฟ จ.สกลนคร
๓๓. **หน้าวัดเชิงดอยเทพรัตน์ฯ** บ.ม่วง ต.ห้วยยาง อ.เมือง จ.สกลนคร
๓๔. **น้ำตกคำหอม** ต.ห้วยยาง อ.เมือง จ.สกลนคร
๓๕. **ถ้ำเสรีไทย** ต.ห้วยยาง อ.เมือง จ.สกลนคร
๓๖. **น้ำตกกรากกะเฌอ** อ.กุดบาก จ.สกลนคร
๓๗. **น้ำตกภูมะแงว** บ.กุดแฮด อ.กุดบาก จ.สกลนคร
๓๘. **วัดถ้ำช้าง** ต.โคกภู อ.ภูพาน จ.สกลนคร
๓๙. **ดอนปู่ตา** บ.คำเพิ่ม ต.โคกภู อ.ภูพาน จ.สกลนคร
๔๐. **ถ้ำฟีม (สำนักสงฆ์ดวงแก้วมณีสีสัตนาค)** อ.ภูพาน จ.สกลนคร
๔๑. **วัดป่าโคกกลาง** อ.เต่างอย จ.สกลนคร
๔๒. **สำนักสงฆ์ดานน้ำพุ** บ.น้ำพุ ต.หลุบเลา อ.ภูพาน จ.สกลนคร
๔๓. **ที่พักสงฆ์บ่อน้ำทิพย์ศิลาราม** ต.โคกภู อ.ภูพาน จ.สกลนคร
๔๔. **น้ำตกห้วยยาง** บ.โนนเจริญ อ.ภูพาน จ.สกลนคร
๔๕. **สำนักสงฆ์อุดมพร** บ.น้อยทับม่วง อ.เมือง จ.สกลนคร
๔๖. **วัดภูดานฮัง** บ.หนองปลาดุก ต.พังขว้าง อ.เมือง จ.สกลนคร
๔๗. **น้ำตกประชาสุขสันต์** บ.ประชาสุขสันต์ ต.ขมิ้น อ.เมือง จ.สกลนคร
๔๘. **วัดผาบิ้ง** บ.ประชาสุขสันต์ ต.ขมิ้น อ.เมือง จ.สกลนคร
๔๙. **ซ่งน้ำพุ** (พบใหม่) อ.โพนนาแก้ว จ.สกลนคร
๕๐. **วัดพุทธโมกข์** อ.โพนนาแก้ว จ.สกลนคร
๕๑. **วัดป่าดอนธาตุ** ต.รามราช อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม
๕๒. **น้ำตกตาดขาม** อุทยานแห่งชาติภูลังกา ต.นางัว อ.บ้านแพง จ.นครพนม
๕๓. **น้ำตกตาดโพธิ** อุทยานแห่งชาติภูลังกา (บ้านนาโพธิ์) ต.ไผ่ล้อม อ.บ้านแพง จ.นครพนม
๕๔. **วัดถ้ำแคน** ต.โพธิ์หมากแข้ง อ.บึงโขงหลง หนองคาย
๕๕. **วัดหินแหบ** บ.บัวโคก อ.บึงโขงหลง จ.หนองคาย
๕๖. **วัดถ้ำศรีลาบำเพ็ญธรรม** (ถ้ำฆ้อง) บ.นาสาร ต.โพธิ์หมากแข้ง อ.บึงโขงหลง จ.หนองคาย
๕๗. **อ่างมโนราห์** บ.นาอ่าง ต.โพธิ์หมากแข้ง อ.บึงโขงหลง จ.หนองคาย
๕๘. **น้ำตกกินรี** อ.บึงโขงหลง จ.หนองคาย
๕๙. **ภูถ้ำพระ** (ภูวัว) บ.ถ้ำพระ ต.โสกก่าม อ.เซกา จ.หนองคาย
๖๐. **น้ำตกเจ็ดสี** (ห้วยกะอาม) บ.สีเขียว

ต.บ้านต้อง อ.เซกา จ.หนองคาย
๖๑. **วัดป่าด่านศรีสำราญ** ต.ชุมภูพร อ.ศรีวิไล หนองคาย
๖๒. **วัดป่าดานเทพนิมิต** ต.ศรีชมภู อ.โซ่พิสัย หนองคาย
๖๓. **หลังวัดถ้ำจันทร์** ต.ศรีชมภู อ.โซ่พิสัย หนองคาย
๖๔. **วัดสว่างอารมณ์** (ถ้ำศรีธน) บ.โนนศิลา ต.โนนศิลา อ.ปากคาด จ.หนองคาย
๖๕. **วัดศรีบุญเรือง** บ.น้ำโมง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
๖๖. **วัดศรีชมภูองค์ตื้อ** บ.น้ำโมง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
๖๗. **พระพุทธบาทดิน** บ้านนาโพธิ์ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
๖๘. **ผาจ่อง** (พระบาทห้วยเหี้ย) บ.ปากโสม อ.สังคม จ.หนองคาย
๖๙. **ถ้ำพรหมวิหาร** บ.ห้วยยางคำ ต.กุดจับ อ.กุดจับ จ.อุดรธานี
๗๐. **วัดสุวนาราม** อ.ศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู
๗๑. **วัดป่าพุทธศิลาอาสน์** บ.สมสนุก ต.นากอก อ.ศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู
๗๒. **วังทอง** (ภูลาดกั่ว) บ.วังลาน ต.ผานกเค้า อ.ภูกระดึง จ.เลย
๗๓. **ภูตะเภา** บ.สามสวน ต.สามสวน อ.บ้านแท่น ชัยภูมิ
๗๔. **วัดโพธิ์** บ.จอก อ.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ
๗๕. **สวนป่าโพธิธรรม** ต.โคกมั่งงอย อ.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ

****

อุทัยธานี - ตราด - จันทบุรี

เนื่องจาก **คุณอมร เกษมผลกูล** จ.ตราด ได้มาบวชธุดงค์ที่วัดท่าซุงทุกปี แจ้งว่ามีรอยพระพุทธบาทอยู่ในป่าสวนยางของ **คุณป้านที** จึงได้นัดหมายกันในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๗ หลังจากได้แวะที่ **"บ้านสาวจันท์"** โดยคุณพ่อคุณแม่ของ **สายชล อิมเอียม** และสามีถวายเพลแล้ว คุณอมรพร้อมลูกชายได้นำเข้าไปทาง **วัดลำดวน** ต.หนองเสม็ด อ.เมือง จ.ตราด

พบว่ายังคงสภาพเดิม คือเป็นรอยที่อยู่บนหินตามธรรมชาติ มีรอยเบื้องขวา ๒ รอย ใหญ่สุดกว้าง ๒๗ ซ.ม. ยาว ๕๐ ซ.ม. และยังมีรอยเท้าสัตว์อยู่บริเวณใกล้ๆ คุณป้าเล่าว่าเคยเห็นดวงไฟลอยไปที่เจดีย์ร้างด้วย หลังจาก

อยู่ใกล้ศาลเจ้าแม่หาดเล็ก

ทำพิธีบวงสรวงแล้ว จึงเดินทางต่อไปที่บ้านหาดเล็ก อ.คลองใหญ่ จ.ตราด

ได้จอดรถไว้แล้วเดินเข้าไปทางร้านค้าส่วนใหญ่จะเป็นชาวกัมพูชา จะมี **ศาลเจ้าแม่หาดเล็ก** อยู่ริมชายทะเล ถ้าเดินไปตามสะพานปูนเล็กน้อย มีก้อนหินอยู่ข้างสะพานหลายก้อนที่เขาเอามาถมไว้ จะเห็นรอยเท้าเล็กๆ อยู่ที่หินก้อนหนึ่ง เป็นรอยข้างขวา ขนาดกว้าง ๑๖ ซ.ม. ยาว ๓๐ ซ.ม. และข้างๆ ยังมีรอยนิ้วมืออีกด้วย

ในขณะที่เข้าไปสำรวจนั้น ปรากฏว่ามีบรรดาพ่อค้าแม่ขายทั้งหลายเข้ามามุงดู จึงได้อธิบายให้เขาเข้าใจว่า ก้อนหินก้อนนี้มีความสำคัญ ควรจะรักษาความสะอาดไว้ให้ดี อย่าทิ้งขยะลงมาตรงบริเวณนี้ และไม่ควรเดินข้ามไปข้ามมา จากนั้นก็เดินขึ้นมาบนถนน ในขณะนั้นปรากฏมีลมพายุคล้ายงวงช้างอยู่กลางทะเล

พวกเราต่างไม่รอช้า รีบขึ้นรถจากลากันไปในทันใด แล้วย้อนขึ้นไปทาง **วัดเขาพริกวนาราม** บ้านเขาสะท้อน ต.ทุ่งขนาน อ.สอยดาว จ.จันทบุรี ไปถึงวัดก็ดึกดื่นแล้ว จึงได้นอนพักเอาแรงกันในวันรุ่งขึ้น เนื่องจากว่ามีข้อมูล

มาก่อนแล้วว่า รอยพระพุทธบาทแห่งนี้อยู่บนยอดเขาสูงชัน

ทั้งนี้ จาก **นสพ.เดลินิวส์** ได้แจ้งข่าวว่า ชาวบ้านได้พบเห็นลำแสงประหลาดรูปทรงคล้ายจานบิน พุ่งขึ้นเป็นเส้นตรงจากยอดเขาพริก ก่อนเลี้ยวหักมุมเป็นแนวนอนหายวับไปสุดขอบฟ้า ปรากฏการณ์ลักษณะนี้เกิดขึ้นในหมู่บ้านหลายครั้ง โดยชาวบ้านเห็นมานานหลายสิบปีแล้ว ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในคืนวันขึ้น ๑๔ ค่ำ และคืนวันขึ้น ๑๕ ค่ำ

นายณรงค์ชัย สุขเย็น ผู้ใหญ่บ้านเขาสะท้อน เคยถ่ายภาพลำแสงนี้ได้เมื่อวันที่ ๑๓ มิ.ย. ๔๖ ซึ่งเป็นวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เวลาประมาณ ๒๒.๐๐ น. เวลาต่อมาในวันที่ ๒๐ ม.ค. ๔๗ **น.ต.ทองสุข ลาดแดง** รองหัวหน้าชุดควบคุมทหารพรานนาวิกโยธินที่ ๒ จ.จันทบุรี และ **ร.ท.พรศักดิ์ คันโธ** ผบ.ร้อยทหารพรานนาวิกโยธิน ๕๒๖ กองทัพเรือ อ.สอยดาว จ.จันทบุรี รับแจ้งจากชาวบ้านว่ามีรอยประหลาดขนาดใหญ่คล้ายรอยเท้ามนุษย์ที่ยอดเขาพริก

จึงไปตรวจสอบพร้อมกับเจ้าหน้าที่ พบรอยเท้าด้านซ้ายบนผลาญหินอย่างชัดเจน มีความกว้าง ๑๐๗ ซ.ม. ยาว ๑๔๗ ซ.ม. ลึก ๑๒๙ ซ.ม. ปลายเท้าหันไปทางตะวันตก ซึ่งเป็นเขต **หมู่บ้านบ่อยาง** ต.ทุ่งขนาน ที่ก่อนหน้านี้เจ้าหน้าที่ชุดเดียวกัน ได้ไปตรวจสอบรอยเท้าเช่นเดียวกัน กว้าง ๖๐ ซ.ม. ยาว ๑๔๑ ซ.ม. ลึกลงไปในก้อนหิน ๑๓๙ ซ.ม.

และเมื่อนำมาเปรียบเทียบรอยทั้งสองแห่งที่พบ ทำให้มีความน่าเชื่อว่าเป็นรอยเท้าคนเดิน เนื่องจากในส่วนที่คล้ายหัวแม่เท้าทั้งสองรอย หันมาชนกันในแนวเดียวกัน โดยรอยแรกที่ยอดเขาพริกหันมาทางทิศตะวันตก ส่วนรอยที่ ๒ บ้านบ่อยาง หันมาทางทิศตะวันออก ระยะทางห่างกันประมาณ ๕.๕ กิโลเมตร

ในขณะที่ **นางนิภา เจียมโฆสิต** หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรมจันทบุรี กล่าวว่า ยังไม่สามารถยืนยันว่าจะเป็นรอยพระพุทธบาทหรือไม่ จะต้องตรวจสอบอย่างละเอียดอีกครั้ง แต่โดยหลักการแล้ว หากเป็นรอยพระพุทธบาทหรือผู้สำเร็จอรหันต์ รอยฝ่าเท้าต้องเป็นก้นห้อยเท่านั้น ส่วนขนาดไม่ใช่หลักเกณฑ์สำคัญ ในประเทศไทยที่รู้จักกันดีคือ **พระบาทพลวง** บนเขาคิชฌกูฏ จ.จันทบุรี และ **อ.พระพุทธบาท** จ.สระบุรี

นี่เป็นเนื้อข่าวโดยย่อที่ผู้เขียนนำมาลงให้ทราบไว้ก่อน ในตอนนี้ขอย้อนกลับมาเล่ารุ่งเช้าวันที่ ๔ มิ.ย. ๔๗ หลังจากได้ทำบุญสร้างศาลาวัดเขาพริก ๑,๐๐๐ **บาท** และถวายส่วนองค์พระที่นำทางอีก ๕๐๐ บาทแล้ว จึงได้ออกเดินทางพร้อมด้วยผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านอีก ๒ - ๓ คน โดยผู้ที่นำทางบอกว่าให้พวกเราไปที่บ้านบ่อยาง (บ.ป้องกันตัวเองชายแดนไทย-กัมพูชา) ก่อน ตอนนี้ก็มี **หนุ่ม** พี่ของสายชล และสามีของสายชลเดินทางจากบ้านสาวจันท์มาสมทบด้วย

รถได้วิ่งเข้าไปในไร่ของชาวบ้าน ซึ่งอยู่ใกล้ๆ **เขาจำปา** เป็นเทือกเขาที่กั้นเขตแดนระหว่างไทย-กัมพูชา มองเห็นศาลาโปร่งหลังหนึ่ง ที่ทางทหารเรือมาสร้างครอบรอยพระพุทธบาทไว้อยู่กลางป่าปาล์ม ซึ่งมีลักษณะเป็นรอย

รอยพระพุทธบาทบ้านบ่อยาง เขาจำปา

ใหญ่ประทับจมลงไปในพื้นหินตามธรรมชาติ ผู้เขียนได้เข้าไปสำรวจแล้วพบว่าเป็นรอยซ้อนกันถึง ๔ รอย

ชาวบ้านในพื้นที่มีความมั่นใจว่าเป็นรอยพระพุทธบาท จึงได้แจ้งไปยังทหารที่ดูแลพื้นที่ให้มาตรวจสอบ **น.อ.ชัยวัฒน์ คุ้มทิม** หัวหน้าชุดควบคุมทหารพรานนาวิกโยธินที่ ๒ กล่าวว่า นอกจากจะพบหินรอยพระพุทธบาท ยังมีการค้นพบถ้ำหินปูนบนเขาน้อยที่มีความสวยงาม รวมทั้งหินประหลาดที่ตั้งอยู่บนยอดเขา เมื่อลองใช้หินเคาะจะมีเสียงดังกังวานคล้ายเสียงของระฆัง

นายชัยชาญ พูนผล ปลัดอาวุโส อำเภอสอยดาว กล่าวหลังจากได้เห็นรอยพระพุทธบาทและหินระฆัง ว่าจะแจ้งต่อ **นายวิทยา ปิณฑะแพทย์** ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี (ในขณะนั้น) เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้จะเข้ามาเที่ยวชม เนื่องจากบริเวณดังกล่าว มีพื้นที่ติดแนวชายแดนประเทศกัมพูชา

เมื่อพวกเราได้เข้าไปทำความสะอาดและกราบไหว้บูชาด้วยดอกไม้บายศรีที่เตรียมไปแล้ว จึงได้มอบเงินไว้ ๕๐๐ **บาท** เพื่อซื้อสังกะสีมุงหลังคาศาลาพระพุทธบาท ต่อจากนั้นได้ย้อนกลับไปทางเขาพริก เดินขึ้นเขาไปประมาณครึ่งชั่วโมง พบพระพุทธบาทรอยใหญ่ดังกล่าวแล้ว ยังได้พบเพิ่มเติมในบริเวณนั้นอีก ๑๗ รอย และรอยวางบาตร ๑ รอย

แต่ก่อนที่จะเล่าต่อไป อยากจะเล่าย้อนก่อนที่ขึ้นไปบนเขา ผู้เขียนได้เข้าไปสัมภาษณ์ชาวบ้านคนหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้เห็นเหตุการณ์ตามที่ นสพ.เดลินิวส์ลงข่าวไว้ คือ **นางกิมเอง ธงชัย** อายุ ๕๕ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๓๘ หมู่บ้านเขาสะท้อน กล่าวว่า บ้านตนอยู่ห่างจากยอดเขาพริกประมาณ ๑๐๐ เมตร จำได้ว่าสมัยสาว ๆ เคยเห็นลำแสงพุ่งออกจากยอดเขานี้นานเกือบ ๓๐ ปี แล้วเคยเห็นมาหลายสิบครั้งจนเป็นเรื่องธรรมดา แต่ก็ไม่รู้เป็นแสงอะไรกันแน่

บางครั้งลูกเล็กบางครั้งลูกใหญ่ พุ่งขึ้นเป็นเส้นตรงสู่ยอดฟ้าและหายไป เลี้ยวหักมุมเป็นแนวนอน ลำแสงนี้จะเกิดขึ้นในช่วงกลางคืนของวันขึ้น ๑๔ ค่ำ และขึ้น ๑๕ ค่ำ เวลาที่เงียบ ไม่มีลมพัด ไม่ใช่ตนเท่านั้นที่เห็น ยังมีชาวบ้านและญาติพี่น้องอีกหลายคนเห็นกันทั้งนั้น ตนเชื่อว่าเป็นพระธาตุเสด็จไปยังที่ไหนสักแห่ง หรืออาจเป็นมนุษย์ต่างดาวก็เป็นได้

นางอ่อนโยน รักชื่น อายุ ๗๒ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๗๐ หมู่บ้านเขาสะท้อน กล่าวว่าตนเห็นลำแสงนี้มาหลายครั้ง ล่าสุดเมื่อเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา ได้ยินเสียงคนงานเอะอะโวยวายดูลำแสงดังกล่าว ตนจึงตื่นขึ้นมาดูก็

รอยพระพุทธบาทบนเขาพริก จ.จันทบุรี

เห็นลำแสงนี้เหมือนกับที่เคยเห็นเมื่อต้นปี เป็นลำแสงพุ่งตรงขึ้นฟ้า แล้วเลี้ยวหักมุมพุ่งขึ้นเหนือดวงจันทร์

เมื่อใกล้ถึงดวงจันทร์ก็เลี้ยวหักมุมพุ่งขึ้นเหนือดวงจันทร์อีก แล้วหายไปในที่สุด ซึ่งลำแสงจะเปลี่ยนสีไปด้วยจากสีเขียว สีเหลือง และขาวนวล ตนเชื่อว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์บนยอดเขาพริกแสดงปาฏิหาริย์ให้ชาวบ้านเห็น

ต่อมาผู้สื่อข่าวได้ติดต่อ **น.อ.สาโรจน์ พึ่งพานิช** หัวหน้าชุดควบคุมทหารพรานนาวิกโยธิน ๒ จ.จันทบุรี ว่ามีเครื่องบินผ่านบริเวณดังกล่าว ในช่วงที่ชาวบ้านเห็นแสงไฟหรือไม่ หรือเรดาร์ตรวจจับสิ่งแปลกปลอมบนอากาศได้หรือไม่ ซึ่ง **น.อ.สาโรจน์** เปิดเผยว่า

"บริเวณนี้ไม่มีเครื่องบินผ่านมาเป็นเดือนแล้ว ตนยืนยันลำแสงที่ชาวบ้านเห็น ไม่ใช่เครื่องบินทหารหรือเครื่องบินตำรวจแน่ อีกทั้งไม่มีสิ่งแปลกปลอมบนอากาศปรากฏในจอเรดาร์เลย เรื่องลำแสงประหลาดนี้ ลูกน้องตนเคยมารายงานหลายครั้ง เคยหารือกันก็ไม่รู้เป็นแสงอะไร แต่ไม่ใช่เครื่องบินผ่านแน่นอน ซึ่งในวันขึ้น ๑๔ ค่ำที่จะถึงนี้ ตนจะไปร่วมสังเกตการณ์กับผู้สื่อข่าวด้วย อยากรู้เหมือนกันว่าเป็นแสงอะไรกันแน่..."

ขอนำเรื่องราวไว้เพียงแค่นี้ ต่อไปก็จะเล่าเหตุการณ์ตอนที่พวกเราขึ้นไปบนเขาพริก แล้วได้สำรวจพบอีกรวมแล้วทั้งหมด ๑๘ รอย เป็นรอยก้าวย่างลงจากเขา ในวันต่อมา **นสพ.เดลินิวส์** ก็ได้ลงข่าวเรื่องนี้อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ผู้เขียนกำลังยืนอยู่ที่พระพุทธบาทรอยใหญ่มีน้ำขังอยู่ พร้อมกับ **นายบุญช่วย กระดังงา** (ชาวบ้านคนนี้แหละที่เป็นผู้พบเห็นครั้งแรก) ทันใดนั้นก็ได้มีเหตุอัศจรรย์เกิดขึ้น

ในขณะที่ผู้เขียนเอาไม้ปักลงไป เพื่อวัดระดับน้ำในรอยพระพุทธบาท พลันก็มองเห็นเงาพระอาทิตย์ทรงกลดอยู่ในน้ำ จึงได้แหงนหน้าพร้อมกับร้องบอกพวกเราด้วยความดีใจ ทุกคนจึงได้มองเห็นพระอาทิตย์ทรงกลดกำลังเปล่งรัศมีเป็นวงกลมอย่างสวยงาม ท่ามกลางสายตาของชาวบ้านทุกคน โดยเฉพาะสามีของสายชลมีความปีติยินดีเป็นอย่างยิ่ง

พวกเราจึงได้ยกมือพนมนึกถึงพระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ได้ทรงจาริกมาประทานรอยพระพุทธบาทไว้ ณ สถานที่แห่งนี้ ถึงแม้จะไม่ปรากฏเป็นรอยก้นหอยตามที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกัน แต่เมื่อมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นในวันนี้ ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันและพิสูจน์ได้ว่า ตามที่ชาวบ้านเขาสะท้อนได้เคยเห็นลำแสงขึ้นจากยอดเขานี้ ที่ปรากฏเฉพาะคืนวันโกนและวันพระเท่านั้น จะต้องเป็นแสงสีรัศมีของรอยพระพุทธบาทแห่งนี้อย่างแน่นอน

พวกเราทุกคนจึงมีความปีติเช่นกัน ต่างก็ช่วยกันทำความสะอาด บูชาด้วยดอกไม้ดาวเรืองโดยรอบ (**เจ๊เซี้ยง** และลูกสาวที่อยู่ปากคลองตลาด เป็นเจ้าภาพ) และนำผ้าสไบทองไปห่มพระพุทธรูปยืนปางประทานพรองค์หนึ่ง ซึ่งมีผู้สร้างไว้บนแท่นประทับอยู่ในบริเวณนี้ แล้วเปิดเทปบวงสรวงของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ เพื่อร่วมกันอธิษฐานจิตให้สถานที่แห่งนี้ จงเป็นที่ตั้งแห่งพระพุทธศาสนาตลอดห้าพันปี

นับว่ากาลเวลามาถึง สถานที่สำคัญจึงได้ปรากฏแก่ชาวไทย โดยเฉพาะการเดินทางในครั้งนี้ จะเป็นเส้นทางเลียบชายแดนประเทศกัมพูชา จึงขอให้ผู้อ่านติดตามกันต่อไป จากภาคตะวันออกสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จันทบุรี - ตาพระยา - บุรีรัมย์

ในระหว่างทางได้แวะเยี่ยมเยียน **"คณะตาพระยา"** ต่อจากนั้นก็ขึ้นไปทาง **วัดโพธิ์ย้อย** อ.ปะคำ จ.บุรีรัมย์ เพื่อสืบหาทางไปรอยพระพุทธบาทที่ **วัดโคกมะม่วง** แต่ไม่มีใครรู้จัก จึงร่วมทำบุญสร้างศาลา ๕๐๐ **บาท** แล้วไปพักที่ **วัดเขารัตนธงไชย** ต.เจริญสุข อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.บุรีรัมย์ (**ติ๋ว ตาคลี** มาสร้างพระไว้)

ในตอนเช้าวันเสาร์ที่ ๕ มิ.ย. ๔๗ ได้ทำบุญกับ **ท่านอาจารย์ไสว** เจ้าอาวาสแล้ว ท่านได้นำเข้าไปในป่าข้างวัด จะเห็นป้ายบอกทางไปรอยพระพุทธบาท ที่นี่ถ้าไม่มีคนนำทางมาคงจะหาไม่เจอ ได้พบก้อนหิน ๒ ก้อน เป็นรอยเบื้องซ้าย ขนาดกว้าง ๔๗ ซ.ม. ยาว ๑๒๒ ซ.ม. อีกก้อนหนึ่งมีเพียงส้นพระบาทเท่านั้น จึงได้นำผ้าสไบทองห่มโดยรอบ

รอยพระพุทธบาทอยู่ในป่าใกล้กัน ๒ รอย

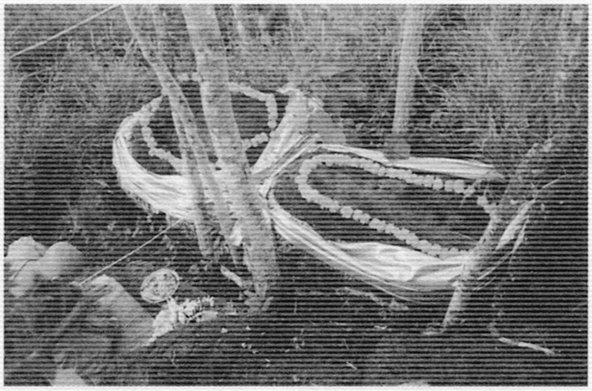

ในบริเวณนี้ยังเป็นป่าเขาธรรมชาติ ชาวบ้านได้พบเห็นมานานแล้ว แต่เรียกกันว่ารอยคนใหญ่ พวกเราได้กราบไหว้บูชาแล้ว พระอีกรูปหนึ่งก็ได้นำไปที่ **วัดโคกมะม่วง** อยู่ในเขตหน่วยพิทักษ์ป่าน้ำผุด ต.โคกม่วง อ.ปะคำ จ.บุรีรัมย์ ต้องจอดรถแล้วเดินเท้าเข้าไปในป่า พบรอยพระพุทธบาทบนพื้นหิน เป็นลักษณะย่างก้าว เบื้องขวาและเบื้องซ้ายมีขนาดเท่ากัน คือกว้าง ๑๐ ซ.ม. ยาว ๒๓ ซ.ม.

สำหรับสถานที่นี้ เมื่อวานได้มาสืบหาครั้งหนึ่งแล้ว พร้อมกับคณะตาพระยาที่ติดตามมาด้วย แต่หาคนนำทางเข้าไปไม่ได้ พวกตาพระยาจึงขอกลับก่อน ส่วนพวกเราก็ไปค้างคืนที่วัดเขารัตนธงไชย (วัดสระสะแก) บังเอิญมีพระรูปหนึ่งรู้จักสถานที่นี้ จึงสามารถนำพวกเราเข้ามาพบจนได้ นับเป็นเรื่องที่เหลือเชื่อ คือไม่นึกไม่ฝันว่าจะได้พบนั่นเอง

เนื่องจากสถานที่นี้เรียกกันว่า **ดงใหญ่** เดิมทีเป็นสำนักของ **อาจารย์ประจักษ์** ที่เคยมีข่าวกับกรมป่าไม้เมื่อหลายปีก่อน แล้วท่านได้ลาสิกขาบท วัดโคกมะม่วงจึงร้างไป การที่จะเข้าไปสืบหารอยพระพุทธบาท จึงเป็นเรื่อง

อ.ณรงค์ (คนนั่งกลาง) บนผามออีแดง

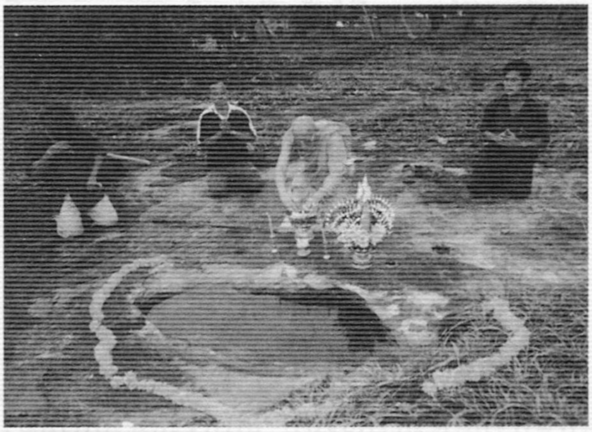

ที่ยากมาก กว่าจะได้พบแต่ละแห่งนั้น ต้องตรากตรำลำบากวนไปวนมาด้วยประการฉะนี้แล

แต่ก็เป็นสิ่งที่ง่ายนะ สำหรับท่านผู้อ่านที่สนใจ เพียงแค่เปิดอ่านหนังสือเล่มนี้ไปเรื่อยๆ ท่านจะรู้ว่ามีคุณค่ามหาศาล แต่ถ้าท่านซื้อแล้วนำไปวางไว้ นับเป็นที่น่าเสียดาย คือไม่คุ้มค่ากับการลงทุน หมายถึงผู้เขียนต้องลงทุนลงแรงในการค้นหา แล้วต้องมานั่งบรรยายเป็นตัวอักษร พร้อมกับลงทุนพิมพ์เป็นหนังสืออีก

เป็นอันว่า ท่านจะเห็นคุณค่าหรือไม่ก็ตาม ส่วนใหญ่ก็ได้ช่วยสนับสนุนเงินทุนเป็นค่าพิมพ์กันมากมาย ทำให้ผู้เขียนมีกำลังที่จะได้เขียนให้จบเสียที ในตอนนี้ก็ต้องอำลาพระที่นำทาง ได้ถวายท่านไป ๑,๐๐๐ **บาท** พร้อมกับให้รางวัลเด็กตัวเล็กๆ คนหนึ่งอีก ๑๐๐ บาท แล้วออกเดินทางสู่ อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ

บุรีรัมย์ - ศรีสะเกษ - อุบลราชธานี

ในขณะที่เดินทางอยู่นั้นได้ติดต่อกับลูกศิษย์หลวงพ่อฯ คือ **คุณพงศ์พร จึงธนะวงศ์** แล้วได้พบกับ **อ.ณรงค์ หาญชนะ** ที่ผามออีแดง เมื่อไปถึงปรากฏมีหมอกปกคลุมทั่วบริเวณนั้นทั้งๆ ที่เป็นเวลาบ่ายสามโมง จึงได้จอดรถแล้วเดินขึ้นไปบนหน้าผาจุดชมวิว ได้พบรอยพระพุทธบาททั่วบริเวณนั้น ๘ รอย มีทั้งรอยเล็กและรอยใหญ่ บางรอยก็มีน้ำขังอยู่ด้วย

จากนั้นไปพักค้างคืนที่บ้านพักภายใน **อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร** โดยมีลูกศิษย์หลวงพ่อฯ เป็นเจ้าหน้าที่อยู่ที่นี่ ให้การต้อนรับจัดสถานที่จัดเลี้ยงอาหารเป็นอย่างดี เช้าวันที่ ๖ มิ.ย. ๔๗ ชาวกันทรลักษ์หรือ **"คณะหมูยอ"** หลายสิบคนได้นำอาหารเช้ามาถวายและจัดเลี้ยงพวกเราด้วย พร้อมกับขอร่วมเดินทางไปสำรวจรอยพระพุทธบาทด้วย

ทั้งนี้ เรามีเป้าหมายคือที่ **วัดภูลำดวน** ต.โคกสะอาด กิ่ง อ.น้ำขุ่น จ.อุบลราชธานี ตามที่มีข่าวจาก **นสพ.เดลินิวส์** ฉบับวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งว่า

"..ชาวบ้านฮือฮาพบรอยพระพุทธบาทเปิดเผยขึ้นเมื่อเวลา ๐๗.๐๐ น. วันที่ ๒๓ ก.พ. **พ.ต.อภิชัย ขอขจายเกียรติ** เสนาธิการหน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารพรานที่ ๒๓ อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ ได้นำคณะสื่อมวลชนพร้อมชาวบ้าน ไปสำรวจรอยเท้ามนุษย์ขนาดใหญ่ ในป่าติดกับวัดภูลำดวน ห่างชายแดนไทย-กัมพูชาประมาณ ๕ ก.ม.

ต่อมาได้พบกับหลวงพ่อสำรอง กิตติวัฒโน เจ้าอาวาสวัดภูลำดวน ได้พาเดินไปดูรอยเท้าดังกล่าว ซึ่งอยู่ลึกลงไปในโพรงหินปรากฏมีรอยเท้าคนขนาดใหญ่ กว้าง ๘๖ ซ.ม. ยาว ๑๖๐ ซ.ม. มีน้ำขังอยู่ในรอยเท้าเล็กน้อย

ด้านหลวงพ่อสำรองกล่าวว่า รอยเท้านี้

นักแสวงโชคกลุ่มหนึ่งพบเมื่อปี ๒๕๓๗ ที่ผ่านมา ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นรอยเท้าของใคร และไม่มั่นใจว่าจะเป็นรอยพระพุทธบาทหรือไม่ แต่น่าจะมีอายุมากกว่า ๔,๐๐๐ ปี อย่างไรก็ตามคงต้องให้นักโบราณคดีมาตรวจสอบดูอย่างละเอียดอีกครั้ง...”

เมื่อมีข้อมูลที่เป็นข่าวดังนี้แล้ว ผู้เขียนจึงได้จัดตารางการเดินทาง ดังที่กล่าวแล้วว่าการเดินทางสำรวจครั้งนี้ มักเป็นจุดสำคัญตามแนวตะเข็บชายแดนไทย-กัมพูชาแทบทั้งสิ้น ฉะนั้นการเดินทางเข้าไปที่วัดภูลำดวนจึงไม่ใช่ง่าย ต้องบุกป่าฝ่าดงเข้าไปด้วยรถโฟร์วีล ลุยเข้าไปประมาณครึ่งชั่วโมง แล้วลงเดินต่ออีกเล็กน้อย โดยมีเจ้าหน้าที่อุทยานฯ ร่วมนำทางไปด้วย

ครั้นไปถึงแล้วได้พบกับเจ้าอาวาส ท่านได้นำไปที่ศาลาครอบพระพุทธบาท มุงหลังคาด้วยสังกะสี ต่อมาพวกเราได้ร่วมกันถวายเงินต่อเติมอีก ๓,๕๐๐ **บาท** ถวายส่วนองค์ ๕๐๐ **บาท** เพราะเห็นว่าเป็นที่กันดารมาก จากนั้นผู้เขียนได้ปีนลงไปในโพรงหิน ซึ่งภายในกว้างกว่าปากหลุม ส่วนก้นหลุมยาวรีเป็นรูปเท้าคน แตกต่างจากปากหลุมที่มีลักษณะกลมมน สรุปได้ว่าปากหลุมแคบกว่าก้นหลุมนั่นเอง

ขณะปีนไม้ที่พาดไว้ลงไปนั้น ได้พบซากงูด้วย แต่ก็ไม่ได้ตกใจอะไร จึงเอาไฟฉายส่องดู ปรากฏว่าเป็นรอยใหญ่มาก สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นรอยพระพุทธบาทเบื้องซ้าย เพราะมีลักษณะเหมือนกับที่พบเห็นมาหลายแห่งแล้ว

หลังจากได้กราบไหว้บูชาและอธิษฐานเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศแล้ว จึงได้ไปกราบไหว้พระเจดีย์ที่อยู่ใกล้บริเวณนี้ ภายในองค์พระเจดีย์เป็นที่ประดิษฐาน **พระศรีอาริยเมตไตรย** ด้วย แล้วจึงเดินทางย้อนกลับมาที่ **ปราสาทเขาพระวิหาร** ได้เดินขึ้นไปชมกันทั่วถึงแล้ว จนกระทั่งได้เวลาฉันเพล **คณะกันทรลักษ์** จึงได้กลับมาจัดเลี้ยงที่ผามออีแดง

นับว่าการเดินทางครั้งนี้ ได้ทั้งบุญได้ทั้งบรรยากาศบนหน้าผาสูงชัน ที่สามารถมองเห็นทิวทัศน์ได้โดยรอบ อีกทั้งได้มีโอกาสมาเยี่ยมเยียนคณะศิษย์หลวงพ่อฯ ทางด้านนี้ด้วย ซึ่งมีความศรัทธามั่นคงมานานหลายปีแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **“คณะหมูยอ”** มีการจัดรถบัสเดินทางมาวัดท่าซุงทุกปี การพบกันในครั้งนี้ลูกหลานหลวงพ่อทุกคนรู้สึกดีใจที่ได้มีโอกาสตามรอยพระพุทธบาทด้วยกัน

พวกเราได้นั่งทานข้าวกลางวันด้วยกัน พร้อมสนทนาเรื่องรอยพระพุทธบาทบนหน้าผาแห่งนี้ มีหลายคนที่ยังไม่รู้เรื่องกันเลย และที่แปลกใจแก่สายตาทุกคน คือขณะที่กลับมาจากวัดภูลำดวน ได้เห็นหมอกปกคลุมทั่วบริเวณนี้ เหมือนกับเมื่อวานที่พวกเราได้เห็นเช่นกัน

แต่เรื่องนี้จะเป็นด้วยอานุภาพหรือเปล่าก็ไม่อาจทราบได้ หรือจะเป็นด้วยบริเวณนี้มีแต่รอยพระพุทธบาท จึงได้มีปรากฏการณ์เช่นนี้ ตามที่ได้สำรวจพบว่า นอกจากมีรอยพระพุทธบาทบนผามออีแดงแล้ว ยังพบรอยพระพุทธบาทอยู่ตามบริเวณทางเดินไปปราสาทเขาพระวิหารเต็มไปหมด มีปรากฏนับเป็นสิบรอย

ด้วยเหตุนี้ จึงมีผู้สงสัยว่าทำไมปราสาทเขาพระวิหาร จึงได้สร้างหันหน้ามาทาง

รอยพระพุทธบาทที่ผลาญดอนเตีย

ด้านประเทศไทยนี้ ซึ่งไม่ใช่ทิศตะวันออกตามที่สร้างปราสาทไว้หลายแห่งในประเทศเขมร พวกเราจึงได้ข้อสรุปว่า สมัยโบราณคงจะได้ประจักษ์กับรอยพระพุทธบาทบนผามออีแดง จึงได้สร้างปราสาทบนยอดเขาพระวิหาร ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับผามออีแดง เพื่อบูชารอยพระพุทธบาทขององค์สมเด็จพระบรมโลกนาถนั่นเอง

ผลาญดอนเตีย - ผลาญจำปา

นี่เป็นถ้อยคำที่นั่งสนทนาวินิจฉัยกันในวันนั้น เสร็จเรียบร้อยแล้ว **อ.ณรงค์** ได้นำทางต่อไปที่ **บ้านโดนเอาว์** ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนมีเจ้าหน้าที่ทหารประจำการณ์อยู่ เพราะว่าเป็นแนวตะเข็บชายแดนไทย-กัมพูชาเช่นกัน ซึ่งมีรอยพระพุทธบาท ๒ แห่งอยู่ใกล้กัน

จุดแรกที่นำไปคือ **ผลาญดอนเตีย** อยู่กลางป่าโปร่งเลยหน่วยทหารพรานไปเล็กน้อย มีชาวบ้านหลายคนร่วมเดินทางมาด้วย พบว่าเป็นรอยใหญ่เบื้องขวาอยู่บนผลาญหิน กว้าง ๗๕ ซ.ม. ยาว ๑๖๖ ซ.ม. ในขณะนั้นมีฝนปรอยลงมาเบาๆ พร้อมทั้งมีเสียงฟ้าคำรามลั่นตลอดเวลา จนกระทั่งเดินทางกลับ

ผู้เขียนได้เห็นเหตุอัศจรรย์เช่นนั้น จึงได้มอบเงินให้ **อ.ณรงค์** พร้อมด้วยคณะช่วยกันจัดสร้างมณฑปครอบ ต่อมาภายหลังได้สร้างเสร็จแล้ว ทางกรมป่าไม้ไม่อนุญาต จึงต้องระงับไว้เพียงแค่นั้น ปัจจุบันนี้กำลังทำเรื่องขออนุมัติอีกครั้งหนึ่ง ต่อจากนั้นจึงเดินทางไปที่ **ผลาญจำปา** ซึ่งอยู่ห่างกันไม่ไกลเท่าใดนัก

เมื่อเข้าไปสำรวจแล้ว สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นรอยนิ้วพระหัตถ์ (นิ้วหัวแม่มือซ้าย) จึงได้มอบเงินให้สร้างมณฑปอีกเช่นกัน รวมทั้งสองแห่งเป็นเงิน **๒๐,๐๐๐ บาท** ต่อจากนั้นจึงได้ขอบคุณและอำลาคณะศิษย์ชาวกันทรลักษ์ทุกคน พวกเราจะไม่ลืมน้ำใจไมตรีที่ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี แล้วจึงออกเดินทางต่อไป

นับเป็นระยะทางไกลพอสมควร กว่าจะมาถึง **วัดป่าโนนสมบูรณ์** ต.หัวดอน อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี **ท่านสมหมาย โกวิโท** เจ้าอาวาสได้จัดเตรียมที่พักไว้ ตามที่นัดหมายกันไว้ก่อนแล้ว พร้อมทั้งนัดกับ **ท่านประทักษ์** (ตุ๋ย) และ **ท่านสุพจน์** จากสกลนคร ให้มาเจอกันที่นี่ด้วย คืนนั้นได้ทำบุญกับท่าน **รวม ๑๕,๐๐๐ บาท**

รุ่งเช้าวันจันทร์ที่ ๗ มิ.ย. ๔๗ หลังจากฉันเช้าแล้ว ท่านจึงได้นำไปที่ริมแม่น้ำเซบาย ท่ามกลางสายฝนที่พรมลงมาตั้งแต่เช้ามืด จนกระทั่งรอไม่ไหว ตัดสินใจไปทั้งที่ฝนกำลังตกอยู่นั่นแหละ เพราะตามข้อมูลที่ท่านเคยบอกผู้เขียนไว้ว่า ให้รีบมาไหว้รอยพระพุทธบาทแห่งนี้ ถ้าเขาสร้างเขื่อนเสร็จแล้ว ต่อไปคงจะไม่มีโอกาสได้เห็นรอยพระพุทธบาทนี้ตลอดไป

จึงนับว่าโชคดีที่ผู้เขียนไปทันพอดี เพราะ

รอยพระพุทธบาทอยู่ริมลำน้ำเซบาย

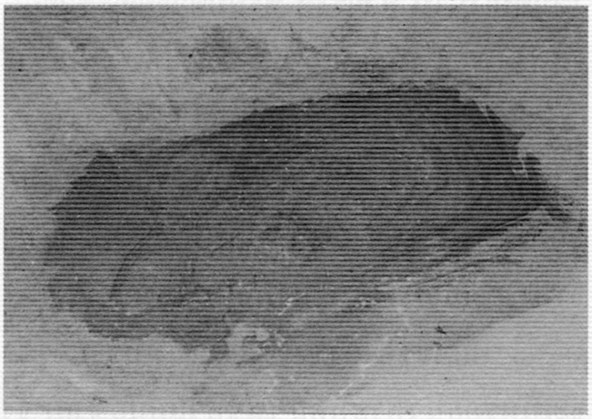

หลังจากนั้น ท่านสมหมายบอกว่าน้ำท่วมไปหมด ไม่สามารถจะลงไปดูรอยพระพุทธบาทได้อีกแล้ว การได้กราบไหว้ในครั้งนี้ จึงถือว่าเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายจริงๆ เพราะถ้าไม่ได้มาก็จะเสียดายเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นพระพุทธบาทสี่รอย ที่มีลักษณะเป็นรอยเส้นซ้อนกันเหมือนกับที่ในป่าขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

พวกเราและชาวบ้านที่ติดตามมาด้วยต่างก็ช่วยกันขุดทรายออกไป แล้วเอาน้ำมาล้างรอยพระพุทธบาท เพื่อให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น ท่านสมหมายบอกว่า ตามธรรมดาจะเห็นรอยพระพุทธบาทได้เฉพาะเดือนเมษายน ซึ่งเป็นตอนหน้าแล้งน้ำในแม่น้ำจะแห้ง ถ้าเลยไปน้ำก็จะมาก

แต่ปีนี้แปลกมากที่น้ำยังไม่มาก น้ำจึงยังไม่ท่วมรอยพระพุทธบาท ทั้ง ๆ ที่เป็นเดือนมิถุนายนแล้ว รอยพระพุทธบาทแห่งนี้อยู่ริมตลิ่งใกล้สะพานข้ามลำน้ำเซบาย ขณะไปถึงถูกทรายถมทับอยู่ลึกประมาณ ๖๐ ซ.ม. ปรากฏอยู่บนพื้นหินทรายแดงที่เป็นริ้วรอยตามธรรมชาติจริงๆ โดยเฉพาะรอยจะนูนเป็น ๔ รอยซ้อนกันอย่างชัดเจน บริเวณใกล้ๆ กันนั้นยังมีรอยเล็กๆ อยู่ใกล้ลำน้ำอีก ๒ รอย

ทุกคนมีความปลื้มปีติยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาในครั้งนี้ จึงได้ทำพิธีบวงสรวงบายศรีที่เตรียมไป พร้อมทั้งกราบไหว้บูชาคุณพระพุทธเจ้าทั้งสี่พระองค์ แล้วจึงออกเดินทางต่อไปที่ **รอยพระพุทธบาทร่องมะโกรก** บ.ท่าหลวง อ.ตระการพืชผล จ.อุบลฯ ได้แวะฉันเพลบนบ้านร้างกลางไร่ของชาวบ้านแถวนั้นก่อน

ทั้งนี้ โดยการนัดหมายของท่านประทักษ์กับโยมชาวบ้านคนหนึ่งชื่อ **คุณปราณี แผงสีคำ** หลังจากฉันภัตตาหารเพลแล้ว โยมผู้หญิงคนนี้จึงได้เดินนำไปที่รอยพระพุทธบาท ซึ่งอยู่ในป่าละเมาะบนผลาญหินมีอยู่หลายรอยด้วยกัน แต่มีรอยซ้ายกว้าง ๓๖ ซ.ม. ยาว ๘๘ ซ.ม. ซึ่งผู้เขียนได้มอบเงินให้โยมคนนี้สร้างศาลาหลังเล็กๆ ครอบเอาไว้ เป็นเงิน **๕,๐๐๐ บาท** เนื่องจากขณะนั้นพระอาทิตย์ทรงกลดพอดี

ตามข้อมูลที่โยมเล่าว่า สถานที่แห่งนี้ปู่ย่าตายายได้พบเห็นกันมานานแล้ว นอกจากรอยนี้ก็ยังมีแอ่งน้ำอยู่ใกล้กัน โยมบอกว่าตอนเด็กๆ เคยเห็นเป็นรอยนิ้วมืออีกด้วย พวกเราจึงช่วยกันวิดน้ำออก แต่ก็เห็นไม่ชัดเจน คงจะเสื่อมสึกหรอไปตามกาลเวลา

ภายหลังสร้างศาลาครอบพระบาทร่องมะโกรก

นี่เป็นคำบอกเล่าพอที่จะถ่ายทอดกันไว้เพื่อท่านผู้อ่านทั้งหลายจะได้รับทราบ ว่าบ้านเมืองของเรานี้ มีสิ่งสำคัญของพระพุทธเจ้าได้ปรากฏอยู่ทั่วทั้งแผ่นดิน ท่านจะเชื่อหรือไม่ก็ตาม แต่ความจริงก็คือความจริง **คณะตามรอยพระพุทธบาท** จึงมีหน้าที่ต้องตามล่าหาความจริงกันต่อไป โดยการนำของ **ท่านประทักษ์** (ตุ๋ย) กับ **ท่านสุพจน์** เป็นพระสาย **พระอาจารย์หนุน** วัดพุทธโมกข์ อ.โพนนาแก้ว จ.สกลนคร

สำหรับพระทั้งสองรูปนี้ ท่านได้ช่วยสืบหารอยพระพุทธบาททางภาคอีสานไว้มากมายหลายสิบแห่ง แล้วส่งข้อมูลพร้อมภาพถ่ายให้ผู้เขียนไว้ก่อนล่วงหน้า จากนั้นก็นัดหมายกันว่าจะไปไหนบ้าง ในตอนนี้คงจะต้องลาโยมผู้หญิง พร้อมกับฝากฝังให้ช่วยสร้างศาลาให้สำเร็จด้วย ฉะนั้นระหว่างเดินทางยังไม่กลับถึงวัด ปรากฏว่าโยมทำศาลาเสร็จเรียบร้อยแล้ว

จึงนับว่าสร้างสำเร็จก่อนที่อื่นๆ ส่วนผลานิสงส์ในการสร้างมณฑปครอบพระพุทธบาทไม่ต้องพูดถึง ถือว่าสูงสุดในด้านวิหารทาน น่าจะมีผลมากกว่าวิหารทานธรรมดาๆ ทั่วไป เพราะถือว่าเป็นการสร้างพระคันธกุฎี คือเป็นที่ประทับของพระพุทธเจ้าโดยตรงนั่นเอง

อุบลราชธานี - มุกดาหาร - ร้อยเอ็ด

เป็นอันว่า พวกเราได้ทำตามแบบอย่างท่านทั้งหลายในอดีต ที่มักนิยมสร้างมณฑปครอบพระพุทธบาท เช่น ท่านครูบาเจ้าศรีวิชัย, ท่านครูบาวัดพระบาทตากผ้า, ท่านครูบาอภิชัย (ขาวปี), และหลวงปู่ครูบาชัยวงศา เป็นต้น

ในปัจจุบันนี้ ผู้เขียนก็ได้สร้างไว้หลายแห่ง โดยสร้างปีละ ๒ - ๓ แห่ง ในตอนนี้ก็จะนับเป็นแห่งที่ ๓ แล้ว และจะสร้างเป็นจุดที่ ๔ ที่บ้านน้ำพุ จ.สกลนคร ด้วยเหตุอัศจรรย์เกิดขึ้นอย่างไร จะได้เล่าในโอกาสต่อไป ส่วนในตอนนี้คงจะเดินทางไปที่ **วัดดานขุมคำ** บ.ตาลใหม่ ต.ดอนตาล อ.ดอนตาล จ.มุกดาหาร

พอไปถึงก็ได้พบกับเจ้าอาวาส ท่านได้สร้างมณฑปครอบพระพุทธบาทเอาไว้แล้ว จึงได้ร่วมทำบุญด้วย ๑,๐๐๐ บาท และถวายพระเณรอีกรวม ๑,๓๐๐ บาท จากนั้นก็ได้กราบไหว้รอยพระพุทธบาทข้างซ้ายที่อยู่ภายในมณฑป มีขนาด ๔๕ ซ.ม. ยาว ๖๖ ซ.ม. ลึกมาก และยังมีรอยที่อยู่ด้านนอกอีก ๒ - ๓ รอย บางรอยก็ซ้อนทับกันทั้งซ้ายและขวา สถานที่นี้น่าจะเป็นพระพุทธบาทสี่รอยด้วยอีกแห่งหนึ่ง

หลังจากนั้นก็เดินทางต่อไปที่ **วัดป่านาทามวนาวาส** ต.ป่าไร่ อ.ดอนตาล จ.มุกดาหาร เป็นรอยเบื้องซ้ายใหญ่มากอยู่ภายในมณฑป ขนาดกว้าง ๘๘ ซ.ม. ยาว ๑๘๖ ซ.ม. ด้านหน้ามณฑปก็ยังมีรอยเกือกแก้ว ๒ รอย และรอยธรรมดาข้างซ้ายอยู่ข้างแท้งก์เก็บน้ำหน้ากุฏิเจ้าอาวาส

ร้อยเอ็ด - กาฬสินธุ์

เมื่อถวายปัจจัยท่าน ๕๐๐ **บาท** แล้วจึงเดินทางต่อไปที่ **น้ำตกตาดทิพย์** บ.ท่าสะอาด ต.ผาย้อย อ.หนองพอก จ.ร้อยเอ็ด ขณะที่มาถึงก็เป็นเวลาค่ำคืนแล้ว แต่พวกเราก็ฝืนทนสำรวจบริเวณน้ำตกโดยรอบ พบรอยพระพุทธบาทเกือกแก้วหลายรอย โดยเฉพาะรอยด้านซ้ายกว้าง ๓๓ ซ.ม. ยาว ๘๙ ซ.ม. ได้สัดส่วนสวยงามตามธรรมธาติเหนือคำบรรยาย

ต่อจากนั้นก็ต้องรีบเดินทางไปพักค้างคืนที่ **วัดป่าสุทธิธรรมวิเวก** อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด **ท่านกิตติพงษ์** เจ้าอาวาสให้การต้อนรับจึงได้ทำบุญกับท่าน **๒,๐๐๐ บาท** ในยามเช้าวันอังคารที่ ๘ มิ.ย. ๔๗ นับเป็นวันที่ห้าของการเดินทาง นับลำดับที่ ๒๐ แห่งแล้ว เริ่มเมื่อยล้าไปตามธรรมดา แต่หลังจากพักผ่อนและทานอาหารเช้าแล้ว เราก็มีพลังพอที่จะเดินทางต่อไป

สำหรับสถานที่เหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นพระสาย **วัดพุทธโมกข์** ด้วยเหตุที่ติดตามรอยพระพุทธบาท จึงทำให้รู้จักพระสายนี้มากมายจนกระทั่งพอที่จะจัดงานทอดกฐินรวม ๔๕ วัดในปี ๒๕๔๘ นั่นเอง ต่อจากนั้นพระมัคคุเทศก์คือ **ท่านประทักษ์ ธัมมธโร** และ **ท่านสุพจน์สุวโจ** ก็ได้นำไปไหว้รอยพระพุทธบาทกันต่อไป

ขบวนรถทั้งสองคัน คือรถของผู้เขียนและรถของคุณทนงฤทธิ์ได้เดินทางสู่ **ที่ทำการชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจภูน้ำจั้น** บ.ดงเหนือ ต.เหล่าใหญ่ อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ ในขณะรถวิ่งใกล้ทางเข้ามีป้ายบอก **"ปลาโบราณ ภูน้ำจั้น ๔๐๐ ม."** ปรากฏว่ามีละอองฝนโปรยปรายลงมาที่กระจกหน้ารถ แล้วก็หยุดหายไปในทันใด

แต่พวกเราก็ขับรถเลยไปก่อน เพราะว่าจะต้องไปสำรวจพระพุทธบาทที่อยู่ในป่าลึกเข้าไปอีก พบอยู่ตามลำธารเป็นรอยเบื้องขวาเล็กๆ กว้าง ๑๕ ซ.ม. ยาว ๓๖ ซ.ม. จากนั้นก็ย้อนกลับมายัง **ที่ทำการชุดเฉพาะกิจ** ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เมื่อได้พบกับเจ้าหน้าที่ที่มาจากศูนย์วิจัยไดโนเสาร์ภูกุ้มข้าว จ.กาฬสินธุ์ จึงได้รู้ว่าสถานที่นี้เป็นที่สำคัญมาก เนื่องจากขุดพบซากฟอสซิลของปลาดึกดำบรรพ์ที่มีอายุกว่า ๖๕ ล้านปี เรียกว่า **ปลาเลปิโดเทส** ในขณะนั้นเจ้าหน้าที่กำลังสำรวจอยู่ ได้มุงหลังคากั้นตาข่ายล้อมรอบบริเวณนั้น ซึ่งเปิดให้ผู้ที่สนใจเข้าชมได้ โดยมีรูปภาพพร้อมกับคำอธิบายไว้ด้วย

เมื่อชมซากปลาโบราณเสร็จแล้ว จึงเดินออกมาจากป่ากลับเข้ามาที่ทำการฯ ขณะที่เดินอยู่นั้นก็ได้คุยกันถึงคำว่า **น้ำจั้น** ภาษาอีสานหมายถึง **"น้ำผุด"** นั่นเอง ซึ่งอยู่หน้าที่ทำการตรงทางที่จะเลี้ยวเข้ามา เป็นน้ำที่ไหลซึมออกมาตามธรรมชาติ เกิดเป็นสระน้ำเล็กๆ มีใบบัวลอยอยู่ ข้างสระน้ำมีแท่งหินก้อนใหญ่อยู่ด้วยจึงเกิดความสงสัยว่าน่าจะมีอะไรซ่อนเร้น

พบรอยใหม่ที่ริมสระน้ำ ณ ภูน้ำจั้น

ผู้เขียนจึงเดินลงไปที่ริมสระน้ำ มองลงไปที่ก้อนหินเล็กๆ ก้อนหนึ่งเห็นมีรอยเท้าเล็กๆ จึงได้บอกให้พวกเรามาช่วยกันดู ปรากฏว่าเป็นรอยเบื้องซ้าย มีขนาดไล่เลี่ยกับรอยเบื้องขวาที่เพิ่งจะไปกราบไหว้กันมา คือ กว้าง ๑๒ ซ.ม. ยาว ๓๓ ซ.ม.

รวมความว่า พวกเราโชคดีที่ได้กราบไหว้ครบทั้งสองรอย คือรอยซ้ายและรอยขวาในเวลาเดียวกัน และก็อยู่ห่างกันไม่มาก โดยเฉพาะรอยที่อยู่ริมหนองน้ำนี้ที่เรียกกันว่า **"ภูน้ำจั้น"** ความสำคัญอยู่ที่ตรงนี้นี่เอง

เรื่องที่พบรอยพระพุทธบาทรอยนี้โดยบังเอิญ ทำให้นึกถึงตอนที่รถวิ่งผ่านบริเวณนี้แล้วมีฝนตกลงมาเป็นละออง น่าจะเป็นสิ่งบอกเหตุว่ามีสิ่งสำคัญของพระพุทธเจ้าอยู่ตรงนี้นั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **"ปลาโบราณ"** ผู้เขียนสันนิษฐานว่า การที่พระพุทธองค์เสด็จมาประทานรอยพระพุทธบาทไว้ เพื่อเป็นอนุสรณ์ที่พระองค์อาจจะเคยเสวยพระชาติเป็น **พญาปลาโพธิสัตว์** อยู่ตรงบริเวณนี้ก็เป็นได้

นี่เป็นเรื่องที่ไม่มีหลักฐานอะไร มีแต่เพียงข้อสังเกตตามประสบการณ์ที่ผ่านมาว่า การที่พระพุทธองค์แสดงรอยพระพุทธบาทไว้ที่ตรงไหน แสดงว่าที่ตรงนั้นอาจจะเคยอยู่อาศัยมาก่อน, หรืออาจจะเป็นที่พระพุทธเจ้าองค์ก่อนเคยเสด็จมาแล้ว, หรือเมื่อมีผู้ทูลขอพระองค์จึงประทับรอยไว้เพื่อกราบไหว้บูชา

ต่อจากนั้นก็อำลาเจ้าหน้าที่ แล้วออกเดินทางไปที่ **สำนักสงฆ์ถ้ำมะเฟือง** บ.โพนสว่าง ต.กุดสิมคุ้มใหม่ อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์ พบรอยพระพุทธบาทหลายแห่ง มีทั้งรอยเกือกแก้วและรอยธรรดา โดยเฉพาะรอยพระพุทธบาทคู่เห็นเป็นรอยนิ้วตะแคงอยู่บนหินก้อนหนึ่ง มีขนาดกว้าง ๓๐ ซ.ม. ยาว ๖๖ ซ.ม. เท่ากัน

หลังจากได้สำรวจกันโดยรอบแล้ว ถึงเวลาฉันเพลกัน พระทั้งสามรูปก็ตั้งวงฉันบนพื้นลานหินใต้ต้นไม้ใหญ่แถวนั้น พอดีมีแม่ชีและโยมช่วยขับรถอีแต๋นจาก **วัดป่าโคกกลาง** ของ **ท่านสุพจน์** นำมาส่งให้ด้วย จึงช่วยให้เกิดรสชาติยิ่งขึ้น เพราะเป็นอาหารพื้นบ้านอีสานขนานแท้และดั้งเดิม

ครั้นได้เติมพลังกันเต็มที่แล้ว จึงออกเดินทางต่อไปที่ **น้ำตกผาระแงง** บ.ชาด ต.นาคู อ.นาคู จ.กาฬสินธุ์ บริเวณนี้มีพระพุทธบาท ๒ แห่ง คือที่ **ดานตากผ้า** และ **อ่างหิน** แต่ละแห่งมีรอยพระพุทธบาทหลายรอย โดยเฉพาะที่บริเวณอ่างหินมีทั้งหมด ๑๖ รอย

กาฬสินธุ์ - สกลนคร

เมื่อเสร็จแล้วจึงเดินทางไปที่ **อ.เต่างอย** จ.สกลนคร เนื่องจากอำเภอนี้มีชื่อแปลกๆ คือตั้งชื่ออำเภอตามลักษณะก้อนหินที่เป็นรูปเต่า

อีกทั้งยังมีศาลพญาเต่างอยอยู่บนหน้าผาอีกด้วย จึงชวนให้เกิดความสงสัยว่า น่าจะมีสิ่งสำคัญของพระพุทธเจ้า เพราะเคยพบพระพุทธบาทในที่อื่นๆ มักจะมีก้อนหินเป็นรูปเต่าอยู่ด้วยกันหลายแห่งเช่นที่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

จุดแรกในเขตนี้จึงตรงไปที่ **ห้วยขอนผุ** บ.โคกกลาง ต.จันเพ็ญ อ.เต่างอย จ.สกลนคร สำรวจพบรวม ๗ รอย มีทั้งรอยเล็กรอยใหญ่อยู่ริมธารน้ำ จากนั้นก็ไปที่ **บ้านโคกกลาง** พบพระพุทธบาทประมาณ ๕ รอย รอยใหญ่อยู่ในไร่มัน

จากนั้นก็ขึ้นไปบนหน้าผา **พญาเต่างอย** ที่อยู่ริมถนน พบพระพุทธบาท ๓ รอยอยู่บนก้อนหินที่เป็นรูปพญาเต่างอย บนนี้มีศาลที่ชาวบ้านเคารพบูชาอยู่ด้วย พอจะเดินกลับลงมาปรากฏว่าคุณทนงฤทธิ์ไม่รู้หายไปไหน คิดว่าพญาเต่างอยคงจับไปกินซะแล้ว จึงให้ชาวบ้านคนหนึ่งเดินย้อนขึ้นไปตาม

ในขณะที่รอกันอยู่นั้น พวกเราก็เดินข้ามถนนลงไปริมแม่น้ำที่เรียกกันว่า **ลำน้ำพุง** อยู่เยื้องกับศาลพญาเต่างอย พบพระพุทธบาทเพิ่มอีก ๓ รอย อยู่บริเวณริมน้ำ นับว่าโชคดีจริงๆ อีกทั้งโชคดีที่เจอคุณทนงฤทธิ์เดินลงมาจากหน้าผาพอดี บอกว่าฝนตกเลยหลบไปนั่งหลับที่ก้อนหินก้อนหนึ่ง พอดีมีคนไปตามจึงกลับลงมาทันที

ต่อจากนั้นก็ไปที่ **บ้านห้วยหวด** ต.จันเพ็ญ อ.เต่างอย พบรอยพระพุทธบาทเบื้องขวา ๑ รอย อยู่ในป่าตามธรรมชาติ ตอนนี้เริ่มเย็นค่ำแล้ว แต่ก็ยังต้องเดินทางกันต่อไป จนกระทั่งถึง **วัดถ้ำหินตาด** บ้านนาอ่าง ต.นาตาล อ.เต่างอย สำรวจพบพระพุทธบาทมากมาย เป็นรอยเกือกแก้วเบื้องซ้ายใหญ่มาก อีกรอยหนึ่งซ้อนกันถึง ๔ รอยอยู่ในป่าลึก

ตำบลนาตาลนี้ยังมีอีก ๒ แห่ง คือที่ **วัดนาอ่าง** (มีหลายรอยเป็นรอยเบื้องขวา) และ **ภูดานหลวง** ซึ่งเป็นลานกว้างอยู่บนยอดเขาสูง มีพระพุทธบาทอยู่เต็มไปหมด แต่ในขณะขึ้นไปนั้นเป็นเวลามืดค่ำแล้วจึงมองไม่เห็นอะไร รุ่งเช้าวันพุธที่ ๙ มิ.ย. ๔๗ หลังจากฉันข้าวต้มด้วยเสบียงที่เตรียมไปแล้ว เจ้าอาวาสจึงได้เดินนำออกสำรวจกัน

ในระหว่างทางได้ปรารภถึงเรื่องเมื่อคืนนี้ มีพวกเราทุกคนยืนยันตรงกันว่า ในตอนดึกประมาณตี ๓ - ๔ ได้ยินเสียงฆ้องเสียงกลองดังแว่วมาแต่ไกล จึงนอนคิดว่าในหมู่บ้านคงจะมีงานกัน แต่เจ้าอาวาสที่นี่ยืนยันว่าหมู่บ้านข้างล่างไม่มีงานอะไร แล้วท่านก็บอกต่อไปว่าบนภูดานหลวงนี้มีหลายคนที่ขึ้นมานอนพักแล้วเคยได้ยินเสียงเพลงบรรเลงเบาๆ ในยามค่ำคืน

พวกเราจึงรู้สึกแปลกใจ เพราะเคยแต่ได้ยินเขาเล่ากันถึงเรื่องเสียงทิพยดนตรี ที่บรรเลงมาแต่สรวงสวรรค์ เพิ่งจะได้ยินเสียงทิพย์เป็นครั้งแรกที่ภูดานหลวงนี่เอง จึงคิดว่าสถานที่นี้คงจะสำคัญมาก แล้วก็เป็นเช่นนั้นจริงๆ เพราะเหตุว่าเมื่อได้สำรวจรอยพระพุทธบาทบนภูดานหลวงนี้ ปรากฏว่ามีมากมายถึง ๒๑ รอย รวมทั้งรอยเท้าพระโพธิสัตว์อีกนับสิบรอย ซึ่งเจ้าอาวาสที่นี่บอกว่าเป็นรอยเท้าไดโนเสาร์

ต่อจากนั้นก็ไปที่ **วัดดานหินคำ** ต.โนนวิเศษ ต.ดงมะไฟ อ.เมือง จ.สกลนคร บริเวณ

นี้มีพระพุทธบาท ๓ รอย แล้วก็ไปที่ **วัดเชิงดอยเทพรัตน์ฯ** บ.ม่วง ต.ห้วยยาง อ.เมือง จ.สกลนคร ภายในวัดมีพระพุทธรูปปางไสยาสน์เก่าแก่อายุกว่าพันปี แกะสลักลงบนหินใหญ่ ส่วนรอยพระพุทธบาทอยู่บนลานน้ำตกหน้าวัด

ก่อนที่จะเดินทางต่อไปได้แวะเข้าตัวเมืองเพื่อเปลี่ยนยางรถยนต์และซื้อเสบียงอาหาร หลังจากนั้นก็เดินทางไปที่ **น้ำตกคำหอม** ซึ่งอยู่ในเขต ต.ห้วยยาง เช่นกัน พบรอยพระพุทธบาทหลายรอยอยู่ในลำธาร ต่อจากนั้นได้ไปที่ **ถ้ำเสรีไทย** บ.ลาดกะเฌอ ต.ห้วยยาง มีรอยพระพุทธบาท ๕ รอย ทั้งเบื้องซ้ายและขวา

ในตอนนี้มี **ท่านถาวร (คำ)** จากสกลนครมาร่วมสมทบด้วย ต่างก็ช่วยนำทางไปพบรอยพระพุทธบาทเพิ่มขึ้นอีกหลายแห่ง คือที่ **น้ำตกรากกะเฌอ** อ.กุดบาก จ.สกลนคร ต้องเดินลุยเข้าไปในป่า พบอยู่ตามลำธารมากมาย นับได้ ๔๕ รอย บางรอยจะมีเส้นขอบรอบพระพุทธบาท มองได้เห็นเด่นชัดสวยงาม

การบรรยายในตอนนี้คงไม่จำเป็นต้องเล่าละเอียด เพราะแต่ละแห่งมีหลายรอย ต่อไปก็คือ **น้ำตกภูมะแงว** บ.กุดแฮด ต.กุดบาก อ.กุดบาก จ.สกลนคร มีรอยพระพุทธบาทอยู่ในลำธาร ๑๐ รอย แล้วไปที่ **วัดถ้ำช้าง** ต.โคกภู อ.ภูพาน จ.สกลนคร พบพระพุทธบาท ๘ รอย และได้พบอีก ๓๐ รอย ที่ **ดอนปู่ตา** บ.คำเพิ่ม ต.โคกภู อ.ภูพาน จ.สกลนคร

ในวันนี้ยังไม่หมดอีกนะ ยังไปต่อที่ **สำนักสงฆ์ดวงแก้วมณีฯ** (ถ้ำฟืม) มีรอยพระพุทธบาทเป็นจำนวนมาก แต่มีอยู่รอยหนึ่งในศาลาที่มีความชัดเจน และมีรอยวางบาตรอยู่ด้านข้าง พอดีทางวัดกำลังสร้างพระเจดีย์ จึงได้ร่วมทำบุญเป็นเงิน **๗๔๐ บาท** แล้วจึงกลับไปค้างคืนที่ **วัดป่าโคกกลาง** อ.เต่างอย จ.สกลนคร

วัดนี้มีท่านสุพจน์เป็นเจ้าสำนัก ในตอนเช้าวันที่ ๑๐ มิ.ย. ๔๗ **แม่ชี** (ผู้ที่นั่งอีแต๋นไปส่งอาหารเพลวันก่อน) ได้จัดทำอาหารถวายและเลี้ยงพวกเราทุกคน เสร็จแล้วจึงออกเดินทางไปที่ **สำนักสงฆ์ด่านน้ำพุ** บ.น้ำพุ ต.หลุบเหลา อ.ภูพาน จ.สกลนคร

สถานที่แห่งนี้ได้พบรอยพระพุทธบาทรวม ๗ รอย บางรอยทางสำนักสร้างกุฏิทับไว้ จึงทำให้อยู่ไม่ได้ ในขณะนั้นเอง มีชาวบ้านคนหนึ่งเป็นผู้หญิงเข้ามาทำไร่อ้อยอยู่แถวนี้ ได้เล่าว่า จากนี้ไปอีกกิโลเมตรเศษ มีน้ำพุเป็นธรรมชาติ จะอธิษฐานให้พุ่งขึ้นแค่ไหนก็ได้ตามนั้น พวกเราได้ยินก็สนใจ จึงบอกให้โยมช่วยนำทางไปด้วย

เมื่อผู้เขียนไปถึงก่อน ได้เห็นแอ่งน้ำเล็กๆ มองดูมีน้ำผุดขึ้นมาไม่มาก จึงเรียกให้พวกเรามาดูกัน จากนั้นน้ำก็ผุดออกมามากยิ่งขึ้น จึงทำให้เข้าใจได้ทันทีว่า ตามที่โยมผู้หญิงคนนั้นเล่าว่าเป็น "น้ำพุ" ที่แท้ก็คือ "น้ำผุด" ขึ้นมานั่นเอง

จึงเพ่งมองดูด้วยความสงสัย คิดว่าน่าจะมีอะไรอยู่ก้นบ่อ ปรากฏว่าเห็นเป็นรอยพระพุทธบาทเกือกแก้วอยู่ในบ่อน้ำ ซึ่งมีน้ำผุดขึ้นเป็นฟองอากาศเหนือผิวน้ำตลอดเวลา ทั้งๆ ที่เมื่อไปถึงใหม่ๆ น้ำจะไม่ผุดมากนัก แต่พอคนมากันครบ น้ำก็ผุดออกมากขึ้นเรื่อยๆ

เรื่องนี้ทำให้เป็นที่แปลกใจ คิดว่าบ้านเมืองของเรา ยังมีอะไรเป็นที่ลี้ลับน่าสนใจอีกมากมาย เป็นอันว่าบริเวณนี้มีพระพุทธบาท ๒ แห่ง คือที่สำนักสงฆ์ดานน้ำพุและในป่าอ้อยลึกเข้ามาอีก เดิมชาวบ้านคิดว่าเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ แต่ผู้เขียนก็ได้ชี้แจงว่า ความจริงมีพระพุทธบาทอยู่ในแอ่งน้ำนี้ จึงมีอานุภาพตามที่เขาเล่าให้ฟังว่า แต่ก่อนนี้นำไปดื่มรักษาโรคภัยไข้เจ็บได้ เวลาหน้าแล้งน้ำก็ไม่เคยแห้ง จะมีน้ำขังแบบนี้ตลอดทั้งปี

และในเขต ต.โคกภู อ.ภูพาน ยังมีรอยพระพุทธบาท **ที่พักสงฆ์น้ำทิพย์ศิลาราม** อีกเป็นพระพุทธบาทด้านซ้าย แต่ว่ามีพระนำปูนไปโบกเอาไว้ จากนั้นก็ไปที่ **น้ำตกห้วยยาง** บ.โนนเจริญ อ.ภูพาน พบรอยพระพุทธบาทเกือกแก้วซ้ายอยู่ในลำน้ำ

แล้วก็ไปต่อที่ **สำนักสงฆ์อุดมพร** บ.น้อยทับม่วง อ.เมือง จ.สกลนคร พบรอยพระพุทธบาทมากมายถึง ๕๐ รอย ส่วนใหญ่เป็นรอยก้าวเดินไปตามลำธาร หลังจากกราบไหว้จึงได้ทำบุญ ๑๐๐ บาท พร้อมถังสังฆทานแล้วก็เดินทางไปที่ **วัดภูดานฮัง** บ.หนองปลาดุก มีรอยใหญ่ ๔ รอย และรอยเล็กอีก ๑ รอย

ต่อจากนั้นก็ไปที่ **น้ำตกประชาสุขสันต์** และ **วัดผาบิ้ง** บ.ประชาสุขสันต์ ต.ขมิ้น อ.เมือง จ.สกลนคร พบพระพุทธบาทในบริเวณน้ำตกประมาณ ๒๐ รอย และที่วัดผาบิ้งอีก ๕ รอย ในตอนนี้เป็นเวลาเย็นมากแล้ว แต่ต้องรีบตะบึงต่อไปตามที่นัดหมายไว้กับ **พระอาจารย์หนุน** ณ **ศาลปู่ตา** บ้านซ่งน้ำพุ อ.โพนนาแก้ว

เนื่องจากเมื่อปีที่แล้ว ผู้เขียนได้ถวายเงินให้ท่านอาจารย์หนุนพร้อมด้วยคณะพระภิกษุและชาวบ้านซ่งน้ำพุ เพื่อร่วมกันสร้างพระมณฑปครอบพระพุทธบาทที่อยู่กลางทุ่งนา แล้วนัดหมายว่าจะมาฉลองกันในปีนี้ พอดีได้ข่าวว่าได้พบรอยพระพุทธบาทอีกแห่งหนึ่งบนก้อนหินที่ **ศาลปู่ตา** ซึ่งอยู่ใกล้ๆ ในบริเวณนี้

แต่เดิมมีต้นไม้ใบหญ้ารกทึบ ไม่มีใครกล้าเข้าไปนัก ต่อมาพวกเราได้ทำพิธีบวงสรวงปรากฏว่ามีเหตุอัศจรรย์เกิดขึ้น คือมีเสียงฟ้าคำรามตลอดพิธี หลังจากนั้นจึงมีเหตุให้พบกับรอยพระพุทธบาทภายในศาลปู่ตาแห่งนี้ นี่คงเป็นสิ่งบอกเหตุที่ท่านได้แสดงไว้ในปีที่แล้ว

ในปีนี้จึงมีนัดกันไว้ว่า จะมาร่วมพิธีฉลองมณฑปครอบพระพุทธบาทที่อยู่กลางทุ่งนา เมื่อคณะผู้เขียนไปถึงจึงเข้าไปที่รอยพระพุทธบาทที่เพิ่งพบใหม่ก่อน อยู่ด้านหลังศาลปู่ตา จึงนำผ้าสไบทองและพวงดอกดาวเรืองไปบูชารอบก้อนหินนั้น ซึ่งมีรอยพระพุทธบาทประทับไว้ ๘ รอย และยังมีรอยวัวในก้อนหินเดียวกัน

เรื่องนี้เป็นสิ่งที่ไม่มีใครรู้มาก่อน นับว่าเป็นความลี้ลับมานาน เดิมทีชาวบ้านแถวนี้จะกลัวมาก ไม่กล้าเข้ามาในเขตศาลปู่ตา กล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า "แถวนี้เจ้าที่แรง" แต่หารู้ความจริงไม่ว่า ภายในป่าทึบนี้เป็นที่ซ่อนเร้นของก้อนหินรอยพระพุทธบาทมาไม่รู้กี่ร้อยกี่พันปีมาแล้ว จึงนับว่าสถานที่นี้ได้ถูกเปิดเผยในสมัยปัจจุบันนี้จาก **คณะตามรอยพระพุทธบาท** ที่ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สถานที่สำคัญของพระพุทธเจ้ามาตั้งแต่อดีตกาล

NOA/1

สร้างมณฑปครอบพระพุทธบาทที่บ้านซ่งน้ำพุ

ฉะนั้น วันนี้ขณะไปถึงแม้ใกล้จะมืดค่ำแล้ว แต่ก็ดีใจที่ได้พบท่านอาจารย์หนุนพร้อมด้วยพระภิกษุอีกหลายรูปและชาวบ้านต่างก็รอคอยคณะของพวกเรา มีโยมผู้ชายสูงอายุคนหนึ่งได้เล่าขณะที่ไปถึงว่า ก่อนที่พวกเราจะไปถึง เมื่อตะกี้นี้ก็ยังมีเสียงฟ้าคำรามเหมือนกับปีที่แล้ว

พวกเราได้ยินต่างก็ยิ้มๆ คิดว่าสถานที่นี้คงถึงเวลาที่ท่านจะต้องเปิดเผย จึงแสดงอานุภาพเช่นนั้นไว้ตั้งแต่ปีที่แล้ว เมื่อกราบไหว้บูชาแล้วจึงออกไปที่มณฑปครอบพระพุทธบาทกลางทุ่งนา ได้ทำพิธีบวงสรวงด้วยบายศรีที่จัดทำไว้สวยงาม และนิมนต์พระสงฆ์ร่วมกันเจริญพระพุทธมนต์ แล้วผู้เขียนได้ถวายปัจจัยแก่พระทุกรูป

ครั้นเสร็จพิธีฉลองพระมณฑปแล้ว จึงได้ออกเดินทางไปพักค้างคืนที่ **วัดพุทธโมกข์** อ.โพนนาแก้ว จ.สกลนคร ในตอนเช้าวันศุกร์ที่ ๑๑ มิ.ย. ๔๗ นับเป็นวันที่แปด ตามลำดับที่ ๕๑ แล้ว ท่านอาจารย์หนุนได้นำไปชมรอยพระพุทธบาทก้อนหนึ่ง ซึ่งยกมาจากหนองแซงประทับรอยอยู่บนหินหัวเต่า

สกลนคร - นครพนม

ต่อจากนั้นได้เดินทางไปที่ **วัดป่าดอนธาตุ** ต.รามราช อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม เพื่อกราบไหว้พระธาตุที่เก่าแก่องค์หนึ่ง ได้ถวายผ้าห่มสไบทองและร่วมทำบุญ ๒๐๐ บาทแล้ว จึงออกเดินทางต่อไปที่ **น้ำตกตาดขาม** อุทยานแห่งชาติภูลังกา ต.นางัว อ.บ้านแพง จ.นครพนม ได้พบรอยพระพุทธบาทมากมาย

หลังจากนั้นก็วกไปเข้าอีกด้านหนึ่งของอุทยานแห่งชาติภูลังกา คือที่ **น้ำตกตาดโพธิ์** บ.นาโพธิ์ ต.ไผ่ล้อม อ.บ้านแพง จ.นครพนม มีรอยพระพุทธบาทเป็นจำนวนมากอีกเช่นกัน พอดี **ท่านสุพจน์** รู้จักกับ **ท่านโอ** เพื่อนกันที่ **วัดถ้ำแคน** ต.โพธิ์หมากแข้ง อ.บึงโขงหลง จ.หนองคาย จึงได้เข้าไปเยี่ยมเยียน แล้วได้พบรอยพระพุทธบาทอีกหลายรอย

แล้วก็ไปที่ **วัดหินแหบ** บ.บัวโคก มีรอยพระพุทธบาท ๓ รอย อยู่บนหินรูปจระเข้ในน้ำระหว่างร่องหินนี้ และ **วัดถ้ำศรีลาบำเพ็ญธรรม** (ถ้ำฆ้อง) บ.นาสาร มีรอยประทับนั่งอยู่ ๑ รอย กลางลานวัด และที่ริมน้ำอีก ๑๒ รอย ก้าวย่างมาจนถึงลานวัด อีกด้านหนึ่งคล้ายรอยพญานาค ขณะอยู่ในวัดท้องฟ้าแจ่มใส แต่ก็ได้ยินเสียงฟ้าคำรามด้วย

ต่อจากนั้นก็ไปที่ **อ่างมโนราห์** บ.นาอ่าง ในขณะที่เดินเข้าไปถึงบริเวณนี้ มีสายรุ้งเกิดขึ้นคร่อมเทือกเขาภูลังกาสวยงาม ทั้งๆ ที่อากาศร้อนและไม่มีฝนตก จึงได้เดินไปสำรวจตามลำธาร พบรอยพระพุทธบาทนับสิบๆ รอย แต่ละรอยจะมีรอยขอบหรือกรอบพระบาทสวย

งามชัดเจน แสงรุ้งได้เกิดขึ้นจนกระทั่งเสร็จพิธี และมีเสียงฟ้าคำรามอีกเช่นกัน

ต่อไปสถานที่สุดท้ายในเขต อ.บึงโขงหลง คงจะเป็นที่ **น้ำตกกินรี** ต้องเดินขึ้นไปบนน้ำตกที่สูงพอสมควร แล้วจึงจะพบรอยพระพุทธบาท ตอนเช้าวันเสาร์ที่ ๑๒ จึงออกเดินทางต่อไปที่ **วัดภูถ้ำพระ** (ภูวัว) บ.ถ้ำพระ ต.โสกก่าม อ.เซกา จ.หนองคาย ต้องเข้าไปด้านหลังวัด แล้วเดินไปตามน้ำตก ถ้าไปหน้าน้ำคงเดินขึ้นไปไม่ได้ แต่ตอนนี้น้ำมีน้อย จึงได้พบรอยพระพุทธบาทข้างซ้ายใหญ่มาก มีน้ำขังอยู่

เมื่อได้กราบไหว้แล้ว จึงออกเดินทางไปที่ **น้ำตกเจ็ดสี** (ห้วยกะอาม) บ.สีเขียว ต.บ้านต้อง อ.เซกา จ.หนองคาย พบรอยเกือกแก้วข้างขวารอยใหญ่ และยังมีอีกนับสิบรอยที่ชัดเจน พอดีมีข่าวว่าที่ **วัดป่าด่านศรีสำราญ** ต.ชุมภูพร อ.ศรีวิไล จ.หนองคาย เคยมีคนเห็นรอยเท้า แต่ว่าเจ้าอาวาสได้ให้คนเอาปูนมาเททับ เพราะกลัวจะมีคนมามากทำให้วัดไม่สงบ

เรื่องนี้ทำให้พวกเราสนใจ จึงขับรถเข้าไปสำรวจถึงในวัด แต่ก็ไม่พบอะไร จึงกลับออกมาด้วยความผิดหวัง แล้วก็ได้สมหวังเมื่อได้เข้าไปถึง **วัดป่าดานเทพนิมิต** ซึ่งเป็นรอยพระหัตถ์แต่ไม่ชัดเจนนักอยู่ใต้ผนังหิน ได้ทำบุญ ๒๐๐ บาท แล้วจึงไปที่ **วัดถ้ำจันทร์** ต.ศรีชมภู อ.โซ่พิสัย จ.หนองคาย

เมื่อจอดรถไว้แล้วจึงเดินไปหลังวัด พบรอยพระพุทธบาทอยู่ริมลำธาร ๓ - ๔ รอย หลังจากนั้นก็ไปที่ **วัดสว่างอารมณ์** (ถ้ำศรีธน) ต.โนนศิลา อ.ปากคาด จ.หนองคาย ภายในวัดมีพระบาทจำลอง และมีถ้ำต่างๆ และสถานที่เกี่ยวกับชาดกเรื่อง **พระสุธน** และ **นางมโนราห์** แล้วไปพักค้างคืนที่ **วัดศรีบุญเรือง** บ.น้ำโมง ต.ท่าบ่อ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย

รอยพระพุทธบาทดิน

เนื่องจากมีข่าวจาก นสพ.ข่าวสด และทางทีวีช่อง ๘ เมื่อปี ๒๕๔๖ ว่าพบรอยพระพุทธบาทที่ **บ้านนาโพธิ์** อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย จึงได้สืบหามาถึงที่นี่ แต่ตอนเช้าวันอาทิตย์ที่ ๑๓ มิ.ย. ๔๗ พวกเราได้แวะเข้าไปที่ **วัดศรีชมภูองค์ตื้อ** กันก่อน

เพราะเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของชาวท่าบ่อมานาน ตามประวัติบอกว่า **พระเจ้าไชยเชษฐา** กษัตริย์แห่งล้านช้างเป็นผู้สร้าง ได้เข้าไปกราบไหว้และทำบุญกันตามอัธยาศัยแล้ว จึงออกเดินทางไปที่บ้านนาโพธิ์กัน นับว่าเป็นเรื่องที่เหลือเชื่อเกิดขึ้นในหมู่บ้านนี้

แต่จะมีเรื่องราวกันอย่างไร ขอให้ท่านผู้อ่านติดตามไปด้วยกันเลย เพราะผู้เขียนก็อยากรู้เรื่องเหมือนกัน เดิมทีที่ได้ทราบข่าว นึกว่าเป็นรอยพระพุทธบาททั่วไป คือปรากฏอยู่บนหินนับเป็นพันๆ ปี แต่พอมาถึงที่นี่กลับผิดคาด เนื่องจากเป็นรอยที่ปรากฏขึ้นใหม่ๆ อยู่บนดิน

ดังนั้นเมื่อไปถึงหมู่บ้านนี้ จึงได้เดินไปเห็นต้นไม้ใหญ่ ๓ - ๔ ต้น อยู่บนเนินดินที่กลางทุ่งนา ข้างๆ ก็มีกระท่อมหลังหนึ่ง มีพระภิกษุชรารูปหนึ่งนั่งอยู่ พร้อมด้วยชาวบ้านอีกสิบกว่าคน ต่างก็เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นว่าสถานที่บริเวณนี้เป็นของ **นายหมื่น บุญโสม** แต่บังเอิญวันนี้นายหมื่นไม่อยู่ พี่สาวของนาย

รอยพระพุทธบาทปรากฏขึ้นที่ใต้ต้นไม้นี้

หมื่นจึงมาช่วยเล่าแทน และนายหมื่นก็ได้เขียนป้ายเล่าประวัติพระพุทธบาทไว้ด้วยว่า

รอยพระพุทธบาทนี้ปรากฏขึ้นเมื่อคืนแรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๐ วันพุธที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ ผม **นายหมื่น บุญโสม** นอนอยู่ในกระท่อม จะมีแสงไฟสว่างเข้าไปหา ๓ ครั้ง ประมาณ ๖ ทุ่ม ผมเลยเปิดมุ้งออกมาดู เห็นแสงไฟกลมใหญ่เท่าถังน้ำมัน ๒๐๐ ลิตร ยาวสูงถึงต้นมะกอก นานประมาณ ๑๐ นาที แสงไฟจะหดลงช้าๆ ก็หายไป ตื่นเช้าผมก็มาดูก็เห็นเป็นรอยพระบาท (ที่เนินดินบนจอมปลวกใต้ต้นไม้นี้)

นี่เป็นลายมือของโยมหมื่นเอง แต่รายละเอียด **คุณบุบผา** ได้บันทึกจากการให้สัมภาษณ์ไว้ว่า ในตอนเช้าขณะที่ค่อยๆ ย่างเข้าไปประมาณ ๓ ก้าว ก็เกิดประกายไฟสีขาวสว่างขึ้นเหมือนคนเปิดเตาแก๊สขึ้นตรงนั้น คุณลุงตกใจมากกระโดดกอดต้นไม้ตรงนั้นแน่น แล้วก็ค่อยๆ จ้องดูยังมีแสงสว่างอยู่และค่อยๆ หายไป

หลังจากเห็นเป็นรอยเท้าเบื้องขวาใหญ่มาก พื้นเป็นสีขาวนวล มีก้นหอยและตรงกลางมีรอยธรรมจักรชัดเจนมาก คุณลุงจึงก้มลงกราบด้วยความปลื้มปีติ เพราะก่อนเกิดเหตุได้มานอนที่กระท่อมบริเวณนี้ แล้วเหมือนมีใครมาเขย่ากระท่อมอย่างแรง และมีเสียงดังขึ้นมาว่า

"..เมื่อคืน ๑๕ ค่ำ ทำไมไม่มา เราจะมาจำพรรษากับเจ้า..!" คุณลุงตกใจตอบออกไปว่าจะมาก็มาเถอะ เสียงนั้นก็ยังตอบกลับมาว่า

"ถ้าไม่เชื่อแล้วคอยดู เจ้าจะเห็นเอง..!"

หลังจากนั้น คุณลุงก็แอบมากราบรอยพระบาทดินทุกๆ วัน แต่ไม่เคยปริปากบอกใคร แม้แต่ภรรยาของตัวเองหรือชาวบ้านแถวนั้น ซึ่งเมื่อชาวบ้านแถวนั้นไปทำนา บางทีมานั่งพักที่ตรงนั้น ก็ไม่เคยมีใครเห็นรอยพระบาท คุณลุงกลัวว่ารอยพระบาทจะจางหายไป จึงได้เอาสังกะสีปิดรอยพระบาทไว้ และตัดสินใจอยู่นาน

จนกระทั่ง **วันลอยกระทง** ปี ๒๕๔๖ จึงนิมนต์หลวงพ่อที่ทำบุญประจำวัดอยู่ใกล้ๆ บ้าน ท่านมาดูแล้วบอกว่าเป็นรอยพระบาทของพระพุทธเจ้าจริงๆ ต่อมาชาวบ้านที่รู้ข่าว ต่างก็มาดูเอามือไปลูบกัน รอยก้นหอยที่พระบาทก็จางไป ตอนหลังมีเจ้าหน้าที่ในตัวเมืองมาถ่ายรูป แต่พวกเขาไม่เชื่อเท่าไหร่ ถ่ายรูปถึง ๓ ครั้งก็ไม่ติดเลย จึงต้องขออนุญาตเป็นครั้งที่ ๔ จึงถ่ายติด บันทึกก็ได้จบลงเพียงแค่นี้

ในตอนนี้ชาวบ้านที่นั่งอยู่ก็ได้เล่าว่า ตนเองได้มาเห็นครั้งแรกแล้วรู้สึกว่าสวยงามมาก มีรอยธรรมจักรตรงกลางฝ่าพระบาท และมีก้นหอยที่นิ้วทุกนิ้วด้วย โดยเฉพาะผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้หญิงได้เล่าเสริมว่า ตนเองด้วยความดีใจได้เอามือไปลูบแล้วก็เอามาลูบศีรษะ คนอื่นก็เลยทำตาม ผลปรากฏว่าภายหลังรอยธรรมจักรนั้นจางหายไปหมด

บ้านนาโพธิ์ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย

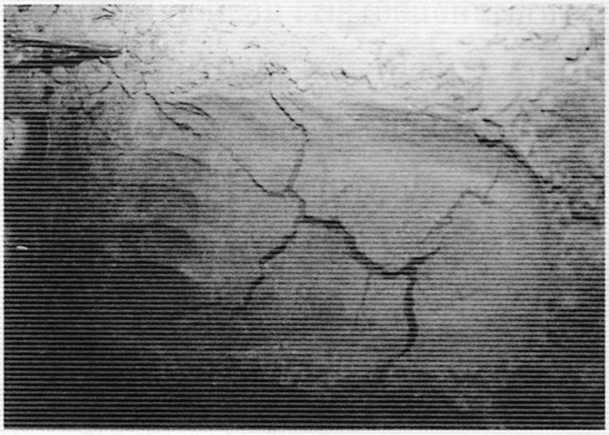

บ้านปากพญา อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

พวกเราได้ฟังต่างก็เสียดาย จึงพากันเดินไปที่รอยพระพุทธบาท ซึ่งเป็นที่โยมหมื่นได้มุงหลังคากั้นสังกะสีคลุมไว้ระหว่างต้นไม้ ๓ - ๔ ต้นนี้ มองเข้าไปข้างในเห็นรอยพระพุทธบาทอยู่ในที่ครอบกระจก จึงขอให้ยกออกไปก่อน เพื่อจะเห็นรอยได้ชัดเจนขึ้น

ปรากฏว่าเป็นรอยเบื้องขวาได้สัดส่วนสวยงามมาก มีขนาดกว้าง ๒๓ ซ.ม. ยาว ๔๗ ซ.ม. ลึก ๗ ซ.ม. นิ้วพระบาททั้ง ๕ นิ้ว ยาวลดหลั่นเกือบเท่ากัน ในระหว่างนิ้วมีดินปลิ้นให้เห็นชัดเจน เหมือนกับเหยียบบนโคลนสดๆ แต่เวลานั้นที่ไปถึง กาลเวลาผ่านไปหลายเดือนแล้ว ทำให้ดินที่กลางฝ่าพระบาทมีรอยแตกร้าว

มีโยมชาวบ้านคนหนึ่งได้นำรูปถ่ายเดิมๆ มาให้ แต่ก็ยังไม่เห็นรอยธรรมจักรที่ชัดเจน จึงรู้สึกเสียดายที่ไม่มีใครถ่ายภาพตั้งแต่ครั้งแรกไว้เลย จึงทำพิธีบวงสรวงสรงน้ำโปรยดอกไม้ พร้อมกับห้ามไม่ให้ใครแต่งพระพุทธบาท ขอให้รักษาธรรมชาตินี้ไว้ จากนั้นก็มอบเงินให้ อบต.บ้านนาโพธิ์ ๑,๐๐๐ **บาท** เพื่อเป็นค่าถมดินบริเวณนั้น

นอกจากจะมีข่าวพบรอยพระพุทธบาทที่ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย เมื่อเดือนตุลาคม ๔๖ แล้ว นั่นถือว่าเป็นสิริมงคลของประเทศ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว ในปลายปีเดียวกันนั้นเอง ทางภาคใต้ก็ปรากฏมีรอยพระพุทธบาทบนพื้นดินอีกเช่นกัน จาก **นสพ.เดลินิวส์** ลงวันที่ ๔ ธ.ค. ๒๕๔๖ (ก่อนวันเฉลิมพระชนมพรรษาของ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** เพียงวันเดียว) ลงข่าวพร้อมรูปถ่ายไว้ดังนี้ว่า

"...ชาวบ้านฮือฮาแถมด้วยขวัญผวากันอีกแล้ว คราวนี้พบรอยเท้าขนาดยักษ์ นับสิบรอย โผล่บนพื้นดินตามคันนาบ่อกุ้ง ริมทะเลอ่าวไทย **บ้านปากพญา** ต.ปากนคร อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

เกี่ยวกับเรื่องนี้ เมื่อวันที่ ๓ ธ.ค. ผู้สื่อข่าวเดินทางไปตรวจสอบพบว่า พื้นที่ตามเสียงร่ำลืออยู่ห่างจากบ้านเรือนประชาชนหลายกิโลเมตร ต้องใช้เรือเป็นพาหนะ นั่งเลียบชายฝั่งทะเลอันกว้างใหญ่ เพื่อเดินทางเข้าไปค้นหาความจริง และต้องตกตะลึง เมื่อพบรอยเท้าคล้ายของมนุษย์ขนาดใหญ่ กว้างราว ๑ ฟุต ยาว

ประมาณ ๒ - ๓ ฟุต อยู่บนพื้นดินนับ ๑๐ รอย แต่ละรอยเรียงแถวเป็นแนวเดียวกัน คล้ายก้าวย่างเดินของมนุษย์

จากการตรวจสอบพบว่า เป็นรอยเท้ามีลักษณะเพิ่งเกิดขึ้นใหม่ มีรายละเอียดลายเส้นเท้าเหมือนคนปกติทั่วไป จากการสอบถามชาวบ้านละแวกเดียวกัน ไม่มีผู้ใดให้รายละเอียดได้ว่า รอยเท้าที่พบเกิดขึ้นมาได้อย่างไร หรือมีใครจงใจสร้างขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม หลังจากข่าวแพร่สะพัดออกไปว่ามีผู้พบรอยเท้ายักษ์ ทำให้ชาวบ้านในย่านดังกล่าว ไม่กล้าเดินทางไปไหนมาไหน ในเวลายามค่ำคืน เพราะต่างเชื่อว่า เป็นรอยเท้าภูตผีปีศาจ หรือเป็นรอยเท้าของสัตว์จากท้องทะเล ออกมาอาละวาดจับมนุษย์กินเป็นอาหาร ซึ่งสุดแล้วแต่ชาวบ้านจะจินตนาการไปต่าง ๆ นานา

ทางด้าน **นายพงศ์พันธ์ สำเภาเงิน** นักโบราณคดี กลุ่มวิชาการโบราณคดี สำนักงานศิลปากรที่ ๑๔ จ.นครศรีธรรมราช กล่าวว่า ร่องรอยที่พบเป็นรอยเพิ่งเกิดขึ้นมาใหม่ๆ จึงยากจะตรวจสอบ เพราะไม่เกี่ยวข้องกับหลักวิชาโบราณคดี แต่หากเป็นรอยเก่าแก่ พอจะตรวจสอบที่มาที่ไปและอายุได้ และหากรอยเท้าที่พบเป็นรอยเท้าจริง ทางกายภาพบำบัดระบุไม่ได้ว่าเป็นรอยเท้ามนุษย์

แต่สิ่งที่ไม่สามารถบอกได้ว่า ทำไมถึงได้ใหญ่ขนาดเช่นนี้ และไม่น่าจะใช่รอยเท้าสัตว์ แต่เรื่องนี้คงยากจะอธิบาย และหาคำตอบที่แน่ชัดไม่ได้ เข้าใจว่าคนพบครั้งแรก คงต้องผวาหวาดกลัวกับสิ่งที่เห็น เพราะรอยเท้าใหญ่ขนาดนี้ ส่วนอื่นคงต้องใหญ่ตามไปด้วย และน่าจะมีความสูงกว่า ๓ เมตร มีน้ำหนักหลายกิโลกรัม อย่างไรก็ตาม ในฐานะนักโบราณคดีคงจะชี้ชัดอะไรไม่ได้..."

นี่เป็นข่าวที่ลงไว้ ต่อมาอีกไม่กี่วันก็มีข่าวอีกว่า รอยตีนยักษ์ที่พบ ในขณะนี้ได้ลบเลือนไปหมดแล้ว เนื่องจากเกิดเหตุน้ำท่วมครั้งใหญ่ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธ.ค. ๔๖ ที่ผ่านมา ต่อมาผู้เขียนก็ได้ไปสืบหาจนพบกับเจ้าของบ้าน จึงได้ขอรูปภาพที่ถ่ายไว้ก่อนน้ำท่วม แล้วได้นำลงพิมพ์เป็นภาพขาวดำไว้ใน **เล่ม ๒** ส่วนรอยพระพุทธบาทที่ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย ลงพิมพ์ไว้ใน **เล่ม ๑** เป็นพระพุทธบาทดินทั้งหมด

สำหรับรูปภาพ **เล่ม ๔** นี้ เดิมทีก็ยังนึกไม่ออกว่าจะลงภาพไหนดี บังเอิญเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ตรงกับ **วันจักรี** มีหนังสือพิมพ์หลายฉบับและทีวีช่องเดอะเนชั่นรายงานข่าวว่า พบรอยเท้าอีกแห่งที่บ้านหลังหนึ่งหลัง **วัดพะเนียงแตก** อ.เมือง จ.นครปฐม เป็นบ้านของ **นางบรรจง ยอดแก้ว** อยู่บ้านเลขที่ ๘๑ หมู่ ๔ ต.มาบแค อ.เมือง จ.นครปฐม

เมื่อผู้เขียนไปสำรวจดูแล้ว พบว่าเป็นรอยเท้าที่เพิ่งเกิดขึ้นบนดินใหม่ๆ คือเป็นดินที่เพิ่งขุดขึ้นมาเพื่อจะปลูกบ้าน ไม่ใช่พื้นดินเดิมนั่นเอง แต่ก่อนที่จะมีรอยเท้านี้ **นางบรรจง** ได้ฝันว่ามีคนมาบอกให้ไปทำความสะอาดตรงที่จะปลูกบ้านใหม่ อีกไม่กี่วันต่อมาก็ได้พบรอยเท้านี้ ซึ่งปรากฏเพียงแค่รอยเดียว มีขนาดใหญ่กว่าคนธรรมดา กว้าง ๒๒ ซ.ม. ยาว ๔๐ ซ.ม.

นี่เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ต่อไปก็จะเล่าเรื่องการเดินทางไปที่ **พระพุทธบาทผาจ่อง** (พระบาทห้วยเหี้ย) บ.ปากโสม อ.สังคม จ.หนองคาย ทางวัดได้สร้างมณฑปครอบไว้นานแล้ว ผู้เขียนได้สำรวจดูเห็นเป็นรอยสองรอยซ้อนทับกันโดยไม่เห็นรอยนิ้ว (ส่วนนิ้วที่เห็นชัดเจนนี้ น่าจะเป็นการแต่งขึ้นภายหลัง)

หนองคาย - อุดรธานี - หนองบัวลำภู

หลังจากนั้นได้เดินทางไปที่ **ถ้ำพรหมวิหาร** บ.ห้วยยางคำ ต.กุดจับ อ.กุดจับ จ.อุดรธานี ทั้งนี้ได้มาตามข่าว **นสพ.เดลินิวส์** เล่าว่า

"..พบรอยเท้าโบราณเมื่อเช้าวันที่ ๓ ธ.ค. ผู้สื่อข่าวได้ไปที่ภูเขาวัง บ้านห้วยยางคำ ตามที่มีชาวบ้านร่ำลือว่า พบรอยเท้าโบราณขนาดใหญ่บริเวณดังกล่าวอยู่ในป่าบนเขาสูงชัน ลักษณะเป็นรอยเท้าฝังลึกลงไปในลานหิน ๓๐ ซ.ม. ยาว ๒.๑๗ เมตร กว้าง ๕๐ ซ.ม. มีเพิงมุงหลังคาด้วยหญ้าคาสร้างคร่อมไว้

ชาวบ้านที่ทราบข่าวมาจุดธูปกราบไหว้ **นายผาง ปัดสา** อายุ ๗๑ ปี ประธานศูนย์สงเคราะห์หมู่บ้าน อยู่บ้านเลขที่ ๔๑ หมู่ ๒ บ้านหนองโน ตำบลกุดจับ เล่าว่า

"รอยเท้านี้มีตั้งแต่สมัยตนเป็นเด็ก พรานป่าที่ออกล่าสัตว์จะเล่าให้ฟัง แต่ไม่มีคนเห็นมากนัก เพราะป่าแถบนี้อันตราย หากไม่มีอาคมกล้าแข็งก็ยากที่จะเข้ามาได้อย่างราบรื่น ทำให้เรื่องราวของรอยเท้าคนโบราณลืมเลือนไป

จนกระทั่งมีคนมาพบอีกครั้ง ขณะที่นายบุญมา แก้วอาสา สมาชิก อบต.บ้านห้วยยางคำ กล่าวว่า เจ้าหน้าที่ป่าไม้สั่งห้ามชาวบ้านขึ้นมาบนเขา เพราะเกรงจะมีการตัดไม้ทำลายป่า แต่ชาวบ้านยืนยันต้องการเพียงกราบไหว้รอยเท้า ที่เชื่อว่าอาจเป็นรอยพระพุทธบาท และอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ผวจ.อุดรธานี มาดูเพื่อพิจารณาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไป..."

หนังสือพิมพ์ลงข่าวไว้นานแล้ว แต่เพิ่งจะมีโอกาสมาถึง ซึ่งต้องรอเวลารวบรวมข้อมูลไว้หลายๆ แห่ง ตามที่ได้เล่าผ่านไปแล้ว ในตอนนี้คงจะต้องเดินขึ้นเขาสูงกัน เพราะได้แวะถามพระและชาวบ้านแล้วเดินขึ้นไปประมาณครึ่งชั่วโมง จึงพบรอยพระพุทธบาทเบื้องซ้ายใหญ่มากตามที่เป็นข่าว และได้พบเพิ่มอีกหลายรอย อีกรอยหนึ่งเป็นเกือกแก้ว อยู่ห่างจากจุดเดิมประมาณ ๑ กิโลเมตร

ทั้งนี้ ได้มีโยมชาวบ้านและเด็กๆ ช่วยนำทางขึ้นมาด้วย จากนั้นก็กลับลงมาทำบุญถวายพระ ๓๐๐ บาท และให้เด็กอีก ๑๐๐ บาท แล้วออกเดินทางกลับมาทาง อ.ศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู ระหว่างทางได้แวะพักที่ **วัดสุวนาราม** บังเอิญพบกับพระที่นับถือหลวงพ่อวัดท่าซุงด้วย

หนองบัวลำภู - เลย - ชัยภูมิ

เช้าวันจันทร์ที่ ๑๔ มิ.ย. ๔๗ ได้ไปไหว้พระธาตุที่ **วัดป่าพุทธศิลาอาสน์** บ.สมสนุก ต.นากอก อ.ศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู มีพระพุทธรูปศิลาประดิษฐานอยู่ภายในพระธาตุ หลังจากนั้นก็ล่องลงมาที่ **ภูวังทอง** (ภูลาดกั่ว) บ.วังลาน ต.ผานกเค้า อ.ภูกระดึง จ.เลย

ปรากฏว่าภายในสถานที่แห่งนี้มีของ

สำคัญหลายอย่าง โดยมีการสร้างมณฑปครอบไว้อย่างสวยงาม ภายในมีรอยพระพุทธบาทเบื้องซ้าย, รอยข้อศอก, บ่อน้ำทิพย์, พระหัตถ์คู่ไขว้กัน, แล้วยังมีรอยเกือกแก้วที่อยู่บนเขาอีกด้วย นับว่าบริเวณนี้มีสิ่งของล้ำค่ามากมาย

พวกเราจึงมีโอกาสได้กราบไหว้บูชากันอย่างครบถ้วน ต่อจากนั้นก็เดินทางลงมาที่ **ภูตะเภา** บ.สามสวน ต.สามสวน อ.บ้านแท่น จ.ชัยภูมิ ต้องหาคนนำทางขึ้นไปบนเขา คือ **คุณบุญกอง ผลกุศล** พาเดินลัดเลาะไปตามคันนาก่อน แล้วจึงหาทางขึ้นไปบนยอดเขา ซึ่งต้องประสบกับความยากลำบากมาก เพราะฝนตกลงมาตลอดทาง พวกเราบางคนถึงกับล้มลงไปก้นจ้ำเบ้า

แต่ถึงจะพาอ้อมไปบ้างก็สามารถขึ้นมาถึงจนได้ เนื้อตัวเปียกปอนไปตามๆ กัน พอมองเห็นพระพุทธรูปอยู่ในศาลาหลังหนึ่งก็ดีใจ จึงเข้าไปกราบไหว้รอยพระพุทธบาท ซึ่งก่อขอบกั้นไว้โดยรอบ ทำให้น้ำท่วมขังไม่สามารถจะมองเห็นรอยได้ชัดเจน แต่ก็เป็นรอยที่ใหญ่มาก

ครั้นได้ทำพิธีบวงสรวงด้วยพานบายศรีที่อุตส่าห์หอบหิ้วกันขึ้นไปด้วยความทุลักทุเล แล้วจึงเดินทางกลับลงมา ใช้เวลาเดินไปและกลับ ๓ ชั่วโมงเต็ม ท่ามกลางสายฝนที่ตกลงมาตลอดทาง แต่ก็มาหยุดให้ตอนขึ้นไปถึงแล้ว ตอนเดินกลับมา โยมบุญกองบอกว่ายังมีพระพุทธบาทอีกรอยหนึ่งอยู่บนภูเขาอีกด้านหนึ่ง

แต่พวกเราไม่มีเวลาเพราะจะต้องเดินทางกลับ ในระหว่างที่รถวิ่งออกมานั้น ได้มองเห็นยอดภูตะเภานี้เหมือนกับแท่นบรรทม คือมีลักษณะราบเรียบลาดเอียง ซึ่งแตกต่างกับภูเขาทั่วไป จึงทำให้นึกถึงคำว่า **"บ้านแท่น"** น่าจะมาจากภูเขาลูกนี้ที่พระพุทธเจ้าอาจจะเคยเสด็จขึ้นมาบรรทมก็เป็นได้ จึงได้ตั้งชื่อนี้เป็น **"อำเภอบ้านแท่น"** ในกาลเวลาต่อมา

ในขณะที่กำลังมองอยู่เพลินๆ นั้นเอง รถก็มาถึง **อ.คอนสวรรค์** อย่างรวดเร็ว เกินกว่ากำหนดเดิมครึ่งชั่วโมง คือว่าก่อนที่จะออกมาจาก อ.บ้านแท่น นั้นก็ได้โทรศัพท์นัดไว้กับ **คุณหมอแป๋ว** ซึ่งมีคลีนิคอยู่ในตลาดคอนสวรรค์ เดิมทีคุณหมอแป๋วได้มาที่วัดกับ **คุณโยมวิลาน** ณ อาศรมศรัทธาธรรม บ.เก่าย่าดี อ.แก้งคร้อ แล้วบอกว่ามีพระพุทธบาทที่ **วัดสวนป่าโพธิธรรม** ต.โคกมั่งงอย อ.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ

ด้วยเหตุนี้ จึงมีการนัดไว้ล่วงหน้า โดยการนัดให้มาพบกันที่คลีนิค สร้างความประหลาดใจให้กับคุณหมอแป๋วเป็นอย่างมาก ที่พวกเรามาจากบ้านแท่นได้รวดเร็วเกินคาด จึงทำให้สงสัยกันว่า เทวดาท่านจะช่วยลัดทางให้หรือเปล่า เพราะขณะไปถึงก็เย็นมากแล้ว อีกทั้งพวกเราก็เปียกปอนเหน็ดเหนื่อยกันทุกคน

แล้วคุณหมอแป๋วก็พาไปพักค้างคืนกันที่ **วัดโพธิ์** บ.จอก อ.คอนสวรรค์ ได้ร่วมทำบุญวัดนี้ ๑,๐๔๐ **บาท** ในตอนเช้าวันอังคารที่ ๑๕ มิ.ย. ๔๗ นับเป็นวันที่สิบสอง และเป็นวันสุดท้ายของการเดินทาง นับลำดับที่ ๗๖ อันเป็นสถานที่สุดท้าย นั่นก็คือ **พระพุทธบาทสวนป่าโพธิธรรม**

คุณหมอแป๋วก็ได้นำไปถึง แล้วจึงได้เริ่มสำรวจรอยพระพุทธบาท ท่ามกลางสายฝน

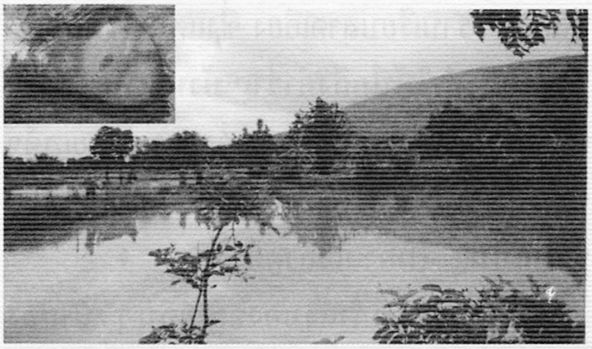

ที่ลงมาปรอยๆ โดยมีเจ้าอาวาสร่วมนำทางไปด้วย รอยพระพุทธบาทอยู่บนลานหินกว้างใหญ่เต็มไปหมด มีทั้งรอยเบื้องขวาและเบื้องซ้าย แต่ละรอยมีขนาดใหญ่มาก อีกทั้งยังมีรอยประทับนั่งอีกด้วย

ชาวบ้านที่ตามไปด้วยเล่าว่า จะมีทั้งหมด ๗ รอย ยังหาไม่ครบ และยังมีอีกหลายรอยในพื้นดินที่อยู่นอกเขตวัด นับว่าทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพระพุทธบาทมากเหลือเกิน โดยเฉพาะการเดินทางครั้งนี้ ๑๒ วัน ได้พบรอยพระพุทธบาทใหม่ **รวม ๖๐ แห่ง** (มีรอยทั้งหมดหลายร้อยรอย) กราบไหว้จนแม้เวลาหลับตาเห็นพระพุทธบาทลอยเต็มไปหมด

สรุปทั้งหมดนอกจากกราบไหว้แล้วยังได้ทำบุญรวม ๖๑,๐๐๐ **บาท** บวกค่าใช้จ่ายในการเดินทางอีก **๒๒,๐๐๐ บาท** ยังไม่รวมค่าสิ่งของต่างๆ เช่น ดอกไม้, บายศรี, ผ้าห่ม, เครื่องสังฆทานและร่ม เป็นต้น.

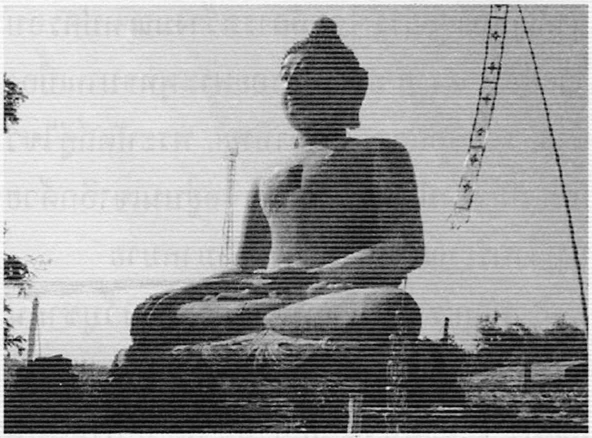

งานฉลองพระเจ้าหลวงสวนดอก
ณ วัดสวนดอก อ.เชียงแสน จ.เชียงราย

เริ่มต้นศักราชใหม่ในวันที่ ๘ - ๙ ม.ค. ๒๕๔๘ ถือเป็นประเพณีที่จะต้องไปไหว้ **พระธาตุจอมกิตติ** และ **พระธาตุดอยตุง** จ.เชียงราย หลังจากเสร็จพิธีบวงสรวงแล้ว จึงได้เดินทางไปที่ **วัดสวนดอก** เพื่อร่วมงานฉลองพระพุทธรูปองค์ใหญ่ ขนาดหน้าตัก ๑๒ ศอก

สำหรับพระพุทธรูปองค์นี้ มีการเริ่มทุนตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ แล้วได้เริ่มสร้างเมื่อปี ๒๕๔๖ โดย **พระครูปลัดอนันต์ พทฺธญาโณ** ร่วมกับ **พระครูไพศาลพัฒนาภิรัต** เจ้าอาวาส **วัดพระธาตุผาเงา** มี **อาจารย์นคร ชื่นชม** จากโรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม เป็นผู้ประสานงานกับ **เจ้าอาวาสวัดสวนดอก** และชาวบ้านทั่วไป

การสร้างได้แล้วเสร็จโดยกรรมวิธีแบบโบราณ แบบเชียงแสนสิงห์ ๑ ใช้งบประมาณทั้งสิ้น **๔๙๓,๖๗๕ บาท** ในตอนบ่ายนี้ จึงมี **คณะศิษย์หลวงพ่อพระราชพรหมยาน** เดินทางกันมามาก หลังจากทำพิธีบวงสรวงแล้ว **พระครูปลัดอนันต์** ได้บรรจุสิ่งของมีค่าในองค์พระ

(พระพุทธเจ้าเคยประทับนั่งฉันภัตตาหารตรงนี้)

คณะหมูยอ นำไปที่ปราสาทเขาพระวิหาร จ.ศรีสะเกษ

แสงสีรุ้งพาดผ่านบริเวณอ่างมโนราห์ อ.บึงโขลงหลง จ.หนองคาย

ร่วมฉลองพระมณฑปใหม่ บ้านซ่งน้ำพุ กับคณะอาจารย์หนุน

พระธาตุเรืองรอง อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ

รอยพระพุทธบาทดิน ปรากฏอยู่บนเนินดินใต้ต้นไม้

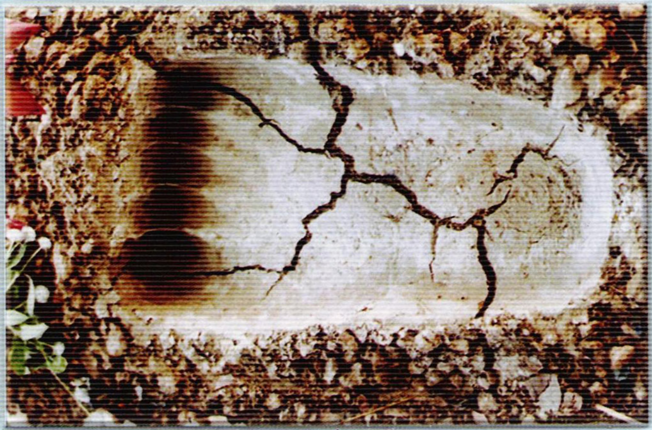

อยู่กลางทุ่งนา บ้านนาโพธิ์ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย

วัดพระบาทปางแฟน อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่

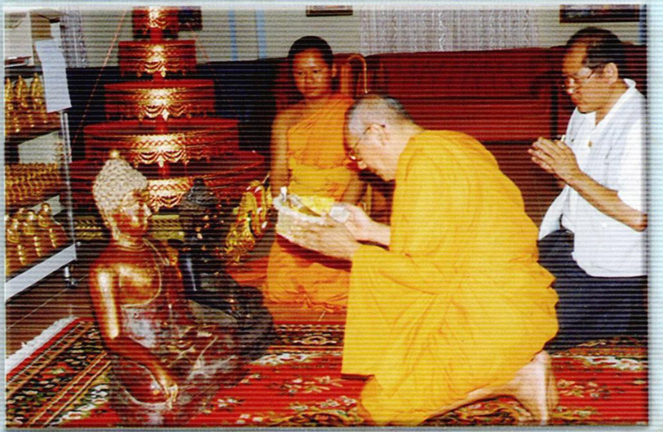

พระพุทธรูปเก่าแก่ หลวงพ่อทันใจ วัดพระบาทปางแฟน

พระธาตุดอยแม่สลอง (สันติคีรี) อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย

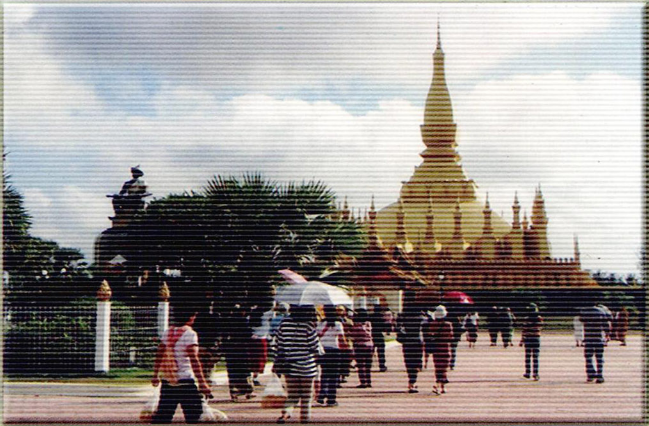

พระธาตุหลวง เวียงจันทน์ ประเทศลาว

ทัศนียภาพ วัดสิริเขตคีรี (วัดพระร่วง) อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

พระอุโบสถ, พระจุฬามณี วัดสิริเขตคีรี (วัดพระร่วง)

ท่านพระครูปลัดอนันต์ เจ้าอาวาสวัดท่าซุง ทำพิธีบวงสรวง

พระพุทธพรชัยมงคลมุนี วัดสิริเขตคีรี อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

งานฉลองพระมณฑป วัดบ่อหลวง อ.บ่อเกลือ จ.น่าน

รอยพระพุทธบาทในป่า บ้านนากอก อ.บ่อเกลือ จ.น่าน

ตาพระยา - นครราชสีมา

ในเวลาต่อมา วันที่ ๒๒ - ๒๓ ม.ค. ๔๘ ก็ได้เดินทางไปกับ **ท่านพระครูปลัดอนันต์** เพื่อเยี่ยมเยียน **คณะตาพระยา** นับเป็นปีแรก มีผู้มาฝึกพระกรรมฐานกันมากมาย ในระหว่างนั้นเอง ผู้เขียนได้มีโอกาสไปกราบรอยพระพุทธบาทที่ **เทือกเขาบรรทัด** โดยมี **ท่านสมชาย** (เคยมาธุดงค์ที่วัด) และคณะตาพระยาบางคนนำทางไป

ถึงแม้จะเป็นรอยจำลอง แต่ก็มีอานุภาพพอสมควร หลังจากเยี่ยมเยียนตำรวจตระเวณชายแดน ที่รักษาการณ์อยู่แนวตะเข็บระหว่างไทย - กัมพูชา แล้วก็เดินทางกลับในเวลาเย็นมากแล้ว โดยเส้นทางลัดเข้าไปในป่า ตามปกติเจ้าหน้าที่เขาไม่ให้ผ่าน เกรงจะเป็นอันตราย

ในขณะที่รถวิ่งตามกันไป ๒ - ๓ คันนั้น ผู้เขียนนั่งอยู่ในรถคันที่ ๒ เห็นรถคันแรกนำไปข้างหน้า โดยมีสุนัขตัวหนึ่งวิ่งอยู่หน้ารถ สังเกตจากแสงไฟที่ส่องไป สุนัขตัวนี้จะวิ่งอยู่กลางถนน ออกวิ่งนำหน้ารถคันแรกตลอดเวลานานหลายนาที

สักครู่หนึ่งสุนัขก็ชะลอฝีเท้า วิ่งแอบชิดข้างถนน รถของผู้เขียนวิ่งตามมา จึงพอจะมองเห็นได้ชัดเจนว่า ไม่ใช่สุนัขธรรมดา เพราะมีหางเป็นพวง เสียงท่านสมชายบอกว่า มันคือ **สุนัขจิ้งจอก** นั่นเอง พวกตาพระยาที่ไปด้วยพูดว่า ตามปกติสัตว์ป่าพวกนี้จะกลัวแสงไฟ แต่นี่ทำไมจึงไม่กลัว จึงพากันสันนิษฐานว่า เจ้าที่เจ้าทางที่รักษาเขตแดน ท่านอาจจะดลใจให้มันวิ่งมาส่งพวกเราก็เป็นได้

วันต่อมาก็ได้เดินทางไปที่ **วัดสุวรรณบรรพต** (ถ้ำเขาวัวแดง) อ.ครบุรี จ.นครราชสีมา พร้อมด้วยคณะตาพระยาสิบกว่าคน เนื่องจากมีโยมผู้หญิงชาวบ้านคนหนึ่งแจ้งว่า ได้เป็นเจ้าภาพสร้างมณฑปครอบพระพุทธบาทเสร็จแล้ว จึงขอให้ผู้เขียนมาร่วมอนุโมทนาด้วย

สถานที่แห่งนี้เคยไปมาแล้ว ในตอนนั้นได้แนะนำพระที่วัดนี้ให้สร้างมณฑปครอบ ต่อมาก็มีโยมคนนี้แหละเป็นเจ้าภาพ จึงได้แจ้งให้ผู้เขียนทราบ ใช้เงินทุนสร้าง ๑๕๐,๐๐๐ บาท เมื่อได้ร่วมทำบุญแล้วก็เดินทางต่อไปที่ **สำนักสงฆ์ถ้ำพระ - เขาเต่า** และ **วัดเขาน้อยมูลบน** อ.ครบุรี ทั้งสองแห่งนี้ได้เคยมอบเงินให้สร้างมณฑปครอบพระพุทธบาทไว้แล้ว

เมื่อได้ดูงานการก่อสร้าง เห็นว่าเสร็จเรียบร้อยดีแล้ว จึงได้นำคณะตาพระยาไปกราบไหว้รอยพระพุทธบาทที่ **วัดภูวังทองศิลาอาสน์** อ.ปักธงชัย (ในปี ๒๕๕๐ ผู้เขียนได้มอบปัจจัยให้เจ้าอาวาสทำรั้วล้อมก้อนหินศิลาอาสน์นี้เป็นเงิน ๕,๐๐๐ **บาท**) พวกตาพระยาจึงได้กำไรไปกราบไหว้หลายแห่ง จากนั้นก็อำลาแยกย้ายกันเดินทางกลับ

ภาคเหนือ

วันที่ ๑๗ - ๒๐ ก.พ. ๒๕๔๘

๑. วัดพระบาทปางแฟน ต.ป่าเมี่ยง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่
๒. วัดพระพุทธบาทสี่รอย ต.สะลอง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่
๓. พระพุทธบาทผาต๊ะ บ.แม่สา ต.แม่สา อ.แม่ริม เชียงใหม่
๔. พระพุทธบาทบ้านปางแดง ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
๕. พระพุทธบาทบ้านนากอก ต.ภูฟ้า อ.บ่อเกลือ จ.น่าน
๖. พระพุทธบาทวัดบ่อหลวง ต.บ่อเกลือใต้ อ.บ่อเกลือ จ.น่าน

****

อุทัยธานี - เชียงใหม่

สำหรับการติดตามรอยพระพุทธบาททางภาคเหนือในครั้งนี้ เนื่องจาก **คุณธนพนธ์ (เล็ก)** ได้มาแจ้งว่ายังมีรอยพระพุทธบาทอีกแห่งหนึ่งอยู่ที่ **วัดพระบาทปางแฟน** ต.ป่าเมี่ยง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ผู้เขียนพร้อมคณะจึงได้ออกเดินทางจากวัดเมื่อวันที่ ๑๗ ก.พ. ๔๘

เมื่อเข้าไปถึงก็ได้เห็นทางวัดกำลังตั้งไม้นั่งร้านบูรณะพระเจดีย์ครอบพระพุทธบาทพอดี เดิมทีไม่คิดว่าที่ดอยสะเก็ดจะยังมีเหลืออีก ทั้งที่ได้สำรวจไปแล้วหลายครั้ง นี่แสดงให้เห็นถึงรอยพระพุทธบาทในเมืองไทยมีมากมายเหลือเกิน นี่กราบไหว้มาตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ จนถึงปี ๒๕๔๘ ก็ยังมีให้กราบไหว้อยู่เรื่อยๆ

ฉะนั้น การที่เพิ่งได้พบครั้งนี้ ถือว่าเป็นจังหวะโชคดีที่ได้ทันซ่อมแซม จึงได้ร่วมทำบุญกับเจ้าอาวาส คือ **พระครูปลัดนพดล ฐิตวีริโย** พร้อมทั้งได้เล่าประวัติไว้ว่า ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านเล่าให้ฟังว่า

พื้นที่บริเวณนี้สมัยก่อนมีซากอิฐเจดีย์และของใช้โบราณต่างๆ เป็นจำนวนมาก และยังได้พบว่ามีรอยพระพุทธบาทติดอยู่บนแท่นหิน ขนาดเท่ารอยเท้าคนจำนวน ๑ คู่ แต่ไม่ลึกมาก กาลต่อมาได้มีการบูรณะทับรอยของเดิมให้ลึกกว่า และเพิ่มให้มี ๔ รอย ตามที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน และสร้างเจดีย์ครอบรอยพระพุทธบาทนี้ไว้ โดยการจำลองแบบมาจากพุทธคยา ประเทศอินเดีย

อนึ่ง บริเวณแห่งนี้ยังเป็นที่กล่าวขานว่าในอดีต **พ่อขุนเม็งราย** ได้เสด็จผ่านมาที่แห่งนี้ ได้หยุดพักตั้งค่ายพักทหาร และได้นำทรัพย์สมบัติส่วนหนึ่งฝังบูชารอยพระพุทธบาท โดยบรรจุไว้ข้างใต้รอยพระบาท ซึ่งเป็นอุโมงค์เก่าแล้วปิดปากอุโมงค์ทับด้วยหิน

พระองค์ได้สร้างอารามไว้ให้พระภิกษุสามเณรอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก โดยให้พระสนมฝาแฝดพระนามว่า **สร้อยสุณีย์ - ศรีสุคณฑา** ซึ่งเป็นทายาท **เจ้าเมืองชะเลียง** หรือว่าศรีสัชนาลัยในปัจจุบัน อยู่ดูแลและอุปัฏฐากอารามแห่งนี้สืบไป จนเป็นที่รู้จักกันทั่วในหมู่บ้านแห่งนี้ว่า **"พระแม่สองนาง"**

โดยที่ชาวบ้านได้สร้างศาลไว้ตรงประตูทางขึ้นวัด เพราะเชื่อกันว่าพระแม่สองนางนั้นได้คอยปกปักรักษาดูแลสมบัติของพ่อขุนเม็งราย และเรื่องราวความเฮี้ยนของพระแม่สองนางนั้นมีปรากฏอยู่เสมอ โดยที่ใครก็ตามที่ได้เก็บเอาสิ่งของหรือหยิบฉวยเอาสิ่งของที่มีค่า ที่มีอยู่ในบริเวณแท่นหินนี้ไปโดยไม่บอกกล่าว ย่อมถึงแก่ชีวิตแทบทุกราย

ทุกวันนี้จะมีเสียงสวดมนต์ไหว้พระดังแว่วมาจากบริเวณรอยพระพุทธบาท โดยหาคนสวดไม่เจอ อนึ่ง วันไหนเป็นวันพระด้วยแล้ว

กราบนมัสการหลวงพ่อทันใจ

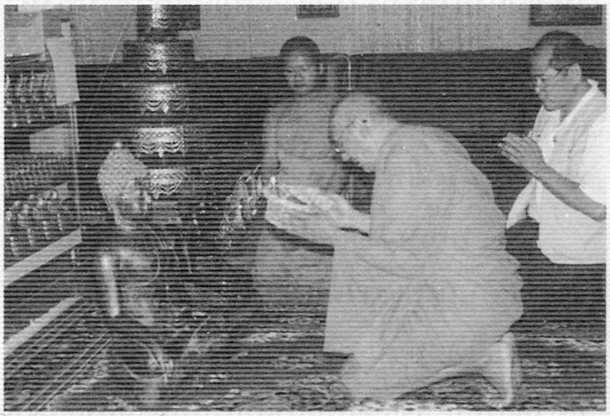

รอยพระพุทธบาทอยู่ภายในพระเจดีย์

ชาวบ้านจะได้ยินเสียงกลองมโหรีและเสียงฆ้องดังแว่วบ่อยๆ รวมทั้งยังมีคนเห็นดวงไฟสีขาวดวงใหญ่ ลอยมาจากเขาอีกลูกหนึ่งที่อยู่ตรงข้ามวัด ซึ่งบนนั้นมีแต่ซากอิฐเก่ามากมาย เชื่อกันว่าเป็นที่พักของเจ้าแม่สองนาง

นอกจากนี้ทางวัดยังมี **หลวงพ่อทันใจ** เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ศิลปะสมัยเชียงแสนยุคต้น ขนาดหน้าตัก ๒๕ นิ้ว เดิมทีขุดพบที่วัดคูร้าง จ.สุโขทัย ได้รับการดูแลรักษาอยู่ที่ **วัดพิพัฒน์มงคล** อ.ทุ่งเสลี่ยม จ.สุโขทัย ตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ และได้มอบถวายให้พระครูปลัดนพดลเมื่อวันที่ ๙ ต.ค. ๔๖

ทั้งนี้ เป็นเรื่องที่อัศจรรย์ คือก่อนที่จะได้พระพุทธรูปองค์นี้มา พระครูปลัดนพดลได้ฝันเห็นก่อน แล้วเจ้าอาวาสวัดพิพัฒน์มงคลก็ฝันว่าได้ถวายพระพุทธรูปองค์นี้เช่นกัน จึงทำให้เกิดเป็นเรื่องจริงตามความฝันกัน ในวันที่ไปรับหลวงพ่อทันใจนี้ ทางคณะกรรมการวัดได้ทำการบันทึกภาพและถ่ายวีดีโอไว้เป็นหลักฐาน

ปรากฏว่าไม่ว่าจะเป็นกล้องวีดีโอหรือกล้องถ่ายภาพ ล้วนไม่มีรูปองค์หลวงพ่อทันใจติดเลยแม้แต่ภาพเดียว ส่วนภาพถ่ายอื่นๆ ที่อยู่ในกล้องเดียวกันติดหมด จนเป็นที่น่าอัศจรรย์ใจ ในวันที่อัญเชิญมานั้นฝนก็ตกลงมาด้วย

เมื่อได้รับทราบเรื่องราวดังนี้แล้ว จึงได้ปิดทองสรงน้ำหลวงพ่อทันใจ พอดีเห็นฉัตรและช่อฟ้าหลังจากซ่อมเสร็จแล้ว รอเวลาที่จะนำขึ้นไปบนยอดพระเจดีย์ จึงถือโอกาสสรงน้ำและปิดทองด้วยเช่นกัน แล้วร่วมกันทำบุญเป็นการปฏิสังขรณ์ทั้งหมดรวม **๕.๘๐๐ บาท**

ขณะนั้นมีแม่อุ้ยคนหนึ่งมาเล่าให้ฟังว่าตนเองมีบ้านอยู่ใกล้วัด ได้เห็นดวงไฟลอยขึ้นในเวลากลางคืนของวันพระเสมอๆ จากนั้นจึงเดินไปที่พระเจดีย์ครอบพระพุทธบาท เห็นมีหลายรอยอยู่บนพื้นหิน แต่ทางวัดได้ทาสีทองไว้หมดแล้ว เลยดูไม่ออกว่ารอยไหนรอยเดิม

แต่ก็กราบไหว้บูชาด้วยบายศรีที่เตรียมไป เพราะเห็นมีรอยกวางอยู่ ๒ รอย ซึ่งเป็นเท้าของพระโพธิสัตว์อยู่ด้วย นับว่าเป็นสถานที่สำคัญยิ่ง มิน่าเล่าถึงได้มีอานุภาพมากมาย สรุปได้ว่ามีทั้ง **รอยพระบาทคู่** และ **รอยกวางคู่** เช่นกัน คือมีทั้งรอยซ้ายและขวานั่นเอง

นับว่าโชคดีที่สถานที่แห่งนี้ไม่ตกสำรวจไป มิเช่นนั้นก็จะเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง แล้วจึงได้ออกไปที่ **ศาลเจ้าแม่สองนาง** ซึ่งเป็นชาวศรีสัชนาลัยมาแต่กำเนิด อีกทั้ง **หลวงพ่อทันใจ** ก็มาจากเมืองนี้เช่นกัน นับเป็นเรื่องประหลาดมาก ฝากไว้เป็นข้อคิดแด่ท่านผู้อ่านก็แล้วกัน

การเดินทางขึ้นเหนือครั้งนี้ จุดแรกก็มีเรื่องมากมาย ยังมีเรื่องที่จะต้องเดินทางต่อไปอีก คือ **วัดพระพุทธบาทสี่รอย** อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ เพราะตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ ยังไม่เคยไปอีกเลย คอยแต่ฟังข่าวเรื่องถนนหนทางดีขึ้นกว่าเดิม มีการสร้างพระอุโบสถใหม่สวยงามยิ่ง

จึงได้ไปร่วมทำบุญกับ **ท่านครูบาพรชัย** อีกครั้งหนึ่ง หลังจากไม่ได้เจอกันมานานนับสิบปี พบว่าสถานที่นี้มีความเจริญมาก จึงได้ถวายปัจจัยร่วมบูรณะ **๕,๐๐๐ บาท** เพราะไปถึงเห็นมีไม้นั่งร้านตั้งอยู่ แสดงว่ากำลังจะบูรณะพระวิหารครอบพระพุทธบาท การไปครั้งนี้ถือว่าเป็นครั้งที่ ๓ แล้วก็โชคดีที่ได้มีโอกาสร่วมทำบุญบูรณะอีกครั้งหนึ่ง และร่วมสร้างโบสถ์หลังใหม่อีกด้วย

หลังจากนั้นก็เดินทางไปที่ **ผาต๊ะ** บ้านแม่สา ต.แม่สา อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยเข้าทางน้ำตกแม่สาไปตามถนนสายแม่ริม - สะเมิง แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าไปในป่าที่บ้านโป่งแยงนอก เนื่องจากมีข้อมูลอยู่นานแล้วว่า (รอโอกาสมา ๓ ปีแล้ว) บริเวณนี้มีรอยฝ่าพระหัตถ์ หรือชาวเหนือเรียกกันว่า **ผาต๊ะ** หรือ **ปาต๊ะ** นั่นเอง

แต่พอไปถึงบริเวณป่าสงวนแห่งนี้ พบป้ายบอกว่า "รอยพระพุทธบาท" จึงแปลกใจว่าเป็นรอยอะไรกันแน่ ครั้นเดินไปก็ได้พบต้นไม้ใหญ่มีกิ่งก้านรูปร่างคล้ายฝ่ามือมีนิ้วครบทั้งห้านิ้ว แต่เมื่อเดินเข้าไปอีกพบว่าเป็นก้อนหินใหญ่มีหลังคามุงด้วยสังกะสี จึงปีนป่ายขึ้นไปดูข้างบนพบว่าเป็นรอยพระพุทธบาทใหญ่มาก

พอดีมีชาวบ้านแถวนั้นเข้ามาทำไร่ จึงได้สอบถามเขาได้เล่าว่าเคยเห็นดวงไฟลอยมาจากยอดดอยนี้ พวกเราจึงได้นำผ้าสไบไปห่มโดยรอบ สังเกตเห็นศาลาครอบพระพุทธบาทเก่าแก่มากแล้ว จึงได้ปรึกษากับ **คณะคุณวรวิทย์ ทองแท้** และ **คุณสุพัฒน์ ว่านเครือ** ที่อยู่เชียงใหม่ แล้วภายหลังได้ร่วมกันจัดสร้างขึ้นใหม่ โดย **คุณธนชาต ปรีชาชาติ** เป็นผู้ก่อสร้าง

แต่ก็พบกับอุปสรรคมากมาย จากความไม่เข้าใจกันของชาวบ้านแถบนี้ เหตุว่าเคยมีพระธุดงค์เข้ามาทำเสียชื่อไว้นานแล้ว **คุณสุพัฒน์ - อ.นฤมล** ต้องเข้ามาช่วยเจรจาประสานงานให้จึงยอมให้ซ่อมแซมได้ ต่อมาจึงได้จัดงานพิธีฉลองกัน จนเป็นผลให้พบรอยพระพุทธบาทใหม่เพิ่มขึ้นอีก คือที่ **บ้านแม่ป๊อก** ต.สะเมิงเหนือ อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่

ขอย้อนกลับมาที่ **ผาต๊ะ** หลังจากทำพิธีเสร็จแล้ว จึงออกมาก็มืดพอดี แล้วได้ย้อนกลับมาพักค้างคืนที่บ้าน **คุณสุพัฒน์ - อ.นฤมล ว่านเครือ** ที่อำเภอสันทราย รุ่งเช้าวันศุกร์ที่ ๑๘ ก.พ. ๔๘ จึงได้เดินทางสายแม่แตง - เชียงดาว แวะทำบุญครบรอบมรณภาพ **หลวงปู่ธรรมชัย** ที่วัดทุ่งหลวง กับ **พระอาจารย์สมศักดิ์**

ต่อจากนั้นก็เดินทางไปที่ **พระพุทธบาทบ้านปางแดง** อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ โดยมี

คุณสุพัฒน์ - อ.นฤมล ว่านเครือ และ **อ.ชาญยุทธ - ศิริพร ชนบดีเฉลิมรุ่ง** ร่วมเดินทางไปด้วย โดยเข้าทางบ้านทุ่งหลุก ผ่านหมู่บ้านลีซอ และหมู่บ้านปะหล่อง จนถึงบ้านปางแดง ต้องจอดรถไว้ที่โรงเรียนบ้านปางแดงแล้วเดินเท้าขึ้นไปบนเขาสูงพอสมควร

ก่อนขึ้นไปได้สอบถามชาวบ้านคนหนึ่ง เล่าว่า เดิมเรียกว่า "พระพุทธบาทแม่จอน" **ท่านครูบาเทือง** ได้มาสร้างเจดีย์ครอบไว้ และเคยมีคนเห็นดวงไฟลอยในเวลากลางคืนด้วย จึงขอให้โยมผู้ชายคนนี้นำทางไปเลย พวกเราก็เดินตามพร้อมเสบียงอาหารกลางวัน โดยมีสุนัขตัวหนึ่งวิ่งตามขึ้นมาด้วย

เดินขึ้นไปประมาณครึ่งชั่วโมงแหงนมองขึ้นไปเห็นเจดีย์ครอบพระพุทธบาท ระหว่างทางใกล้จะถึงมีธงและตุงที่พวกชาวปะหล่องนำมาบูชา พวกเราจึงเดินเข้าไปที่ศาลาหลังหนึ่งใกล้พระเจดีย์ แล้วจัดการกับอาหารกลางวันทันที เพราะได้เวลาฉันเพลพอดี

แต่ก่อนจะทำพิธีบวงสรวงบายศรี ผู้เขียนก็ได้สอบถามโยมคนที่นำทางว่า ทำไมจึงต้องสร้างพระเจดีย์ครอบไว้ โยมเล่าว่าสมัยก่อนรอยพระพุทธบาทนี้ จำได้ว่าเป็นเบื้องขวา ตนเองเคยเห็นเมื่อตอนเด็กๆ จะมีรอยนิ้วเท้าชัดเจน แต่มีรอยแตกร้าวตรงกลางพระบาท คนโบราณสมัยก่อนมักจะเอาสตางค์แถบ (สตางค์แดง) หยอดไว้ในช่องนั้น เพื่อบูชาพระพุทธบาท

สมัยต่อมาเงินเก่าๆ พวกนี้มีค่ามีราคา จึงมีพวกนักล่าของเก่าแอบเข้ามาขุดเจาะทำลาย ครูบาเทืองท่านกลัวรอยพระพุทธบาทจะเสียหายมากไปกว่านี้ จึงสร้างพระเจดีย์ครอบไว้เสียเลย พวกเราได้ฟังต่างก็เสียดาย ไม่มีโอกาสได้เห็นพระพุทธบาทรอยนี้เลย ได้แต่กราบไหว้บูชา แล้วนำมาเล่าสู่กันฟังเท่านั้น

ครั้นทำพิธีบวงสรวงแล้ว จึงได้เดินทางต่อไปที่ **อ.เวียงแหง** จ.เชียงใหม่ เพื่อร่วมสมทบกับ **คณะท่านพระครูปลัดอนันต์** ที่เดินทางมาพักค้างคืนในค่ายทหาร วันสาร์ที่ ๑๙ ก.พ. ๔๘ ในนาม **ศูนย์สงเคราะห์ผู้ยากจนในถิ่นทุรกันดาร** ของ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๘** และ **มูลนิธิหลวงพ่อปาน - พระมหาวีระ ถาวโร** ร่วมกันมอบวัตถุสิ่งของกัน

เชียงใหม่ - น่าน

เมื่อแจกของให้แก่ชาวบ้านแล้ว จึงย้อนกลับมาเส้นทางพร้าว - เวียงป่าเป้า แล้ววิ่งลัดตัดทางไปถึง **อ.บ่อเกลือ จ.น่าน** ใช้เวลาเดินทาง ๘ ชั่วโมงกว่า ต้องเลี้ยวเลาะไปตามขุนเขาตลอดเส้นทาง ทำเอาพวกเราบางคนอ๊วกแตกอ๊วกแตนไปตามๆ กัน มี **อ.ชาญยุทธ** เป็นต้น เพราะเป็นทางโค้งตลอดนั่นเอง

แต่กว่าจะไปถึงบ้านพัก (โครงการของสมเด็จพระเทพฯ) ก็เป็นเวลาดึกดื่นแล้ว ถือว่าการเดินทางครั้งนี้โหดเหลือเกิน ในตอนเช้าวันอาทิตย์ที่ ๒๐ ก.พ. ๔๘ ตามข้อมูลที่ **คุณสุพัฒน์ - อ.นฤมล ว่านเครือ** ให้ไว้ว่ามี ๒ แห่ง จุดแรกที่ไปในเช้าวันนี้ ต้องไปจุดที่ไกลและยากกันก่อน นั่นก็คือที่ **บ้านนากอก** ต.ภูฟ้า อ.บ่อเกลือ จ.น่าน

ฉะนั้น จึงมีการนัดหมายให้ไปพบกันที่หมู่บ้านนี้ โดยมีเจ้าหน้าที่ คือ **คุณประสาท**

พระพุทธบาทบ้านนากอก อ.บ่อเกลือ จ.น่าน

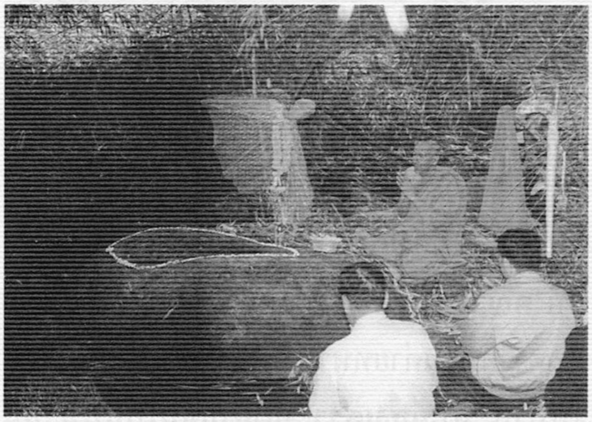

ช่วยประสานงานกับชาวบ้านให้ช่วยนำทาง พอเดินไปได้สัก ๔ - ๕ นาที ก็จะถึง **ศาลเจ้าพ่อเขาเหล็ก** ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ แล้วเดินลัดเลาะไปตามทุ่งนาป่าเขาลึกเข้าไปไกล

โดยมีคณะร่วมเดินทางครั้งนี้ประมาณ ๒๐ คน ช่วยกันถือสิ่งของเครื่องบูชา มีบายศรี ผ้าห่มสไบ เป็นต้น จนกระทั่งถึงจุดหมาย ใช้เวลาเดินเกือบครึ่งชั่วโมง แต่ไม่ต้องขึ้นเขา ค่อยสบายหน่อย เพราะรอยพระพุทธบาทประทับอยู่บนก้อนหินใหญ่พอสมควร อยู่กลางลำธาร มีน้ำขังอยู่บ้าง แต่ก็เดินเข้าไปกราบไหว้ได้

ชาวบ้านที่นำทางมาเล่าว่า เคยมีทหารเข้ามาชักลากที่จะเอาออกไป แต่ก็ไม่สามารถจะนำออกไปได้ คงอยู่ในสภาพตามธรรมชาติเช่นนี้มานาน ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือกราบไหว้บูชามาแต่ปู่ย่าตายาย ผู้เขียนได้เข้าไปสำรวจดูแล้ว น่าจะเป็นแท่นประทับนั่งมาก่อน แล้วจึงค่อยประทับพระบาทข้างขวาทีหลัง เพราะเห็นรูปร่างก้อนหินนี้ แบนราบคล้ายกับเบาะนั่ง

เมื่อได้ช่วยกันขัดล้างทำความสะอาดดีแล้ว จึงนำผ้าสไบทองบูชา พร้อมกับวางพวงมาลัยดอกมะลิไว้โดยรอบ จากนั้นทำพิธีบวงสรวงกันตามประเพณี โดยมีพวกญาติโยมนั่งริมลำห้วยนี้ ท่ามกลางเสียงกระแสน้ำไหลเบาๆ หลังจากอธิษฐานเสี่ยงไม้วาแล้ว จึงได้มอบเงินให้ชาวบ้านทำป้ายรอยพระพุทธบาท จากนั้นก็พากันเดินทางกลับมาฉันเพลที่บ่อเกลือ

ร้านอาหารอยู่ริมถนนนั่นเอง คุณสุพัฒน์บอกว่าดีที่สุดแล้ว พวกเราจึงต้องเข้าไปช่วยจัดทำอาหาร แล้วก็นั่งรับประทานกันเต็มที่ เสร็จแล้วออกเดินทางไปที่ในตัวอำเภอ ซึ่งเป็นชุมชนเล็กๆ อยู่ในหุบเขา ตามประวัติได้บันทึกไว้ว่า

"เมืองบ่อ" เป็นเมืองเก่าแก่มาแต่อดีต มีเกลือสินเธาว์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ครั้งหนึ่งเคยเป็นบรรณาการที่ส่งไปให้เมืองเชียงใหม่ ในสมัย พระเจ้าติโลกราช ตามหลักฐานกล่าวว่า

"พระญาอินทแก่นท้าว ได้กินเมืองนันทบุรีปีกาบยี่ (พ.ศ.๑๙๗๗) ได้ ๑๖ ปี ใช้เกลือมางเมือเปนแขกถวายท้าวติโลกเมืองพิงเชียงใหม่แล"

ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่พระเจ้าติโลกราชมายึดได้เมืองน่าน ได้สร้างพระเจ้าทองทิพย์ไว้ที่วัดสวนตาล เป็นอนุสรณ์ของการได้เมืองน่านเป็นเมืองขึ้น นอกจากนี้เมืองบ่อยังเป็นเมืองหน้าด่านที่ติดกับประเทศลาว ที่มีหมู่บ้านชื่อว่า **บ้านด่าน** เหตุการณ์การอพยพของเมืองยอง เมื่อปี ๒๓๓๓

"...ก็พระญาสรีแลราชาปราบโลก ท้าวหานทังหลายเปนแก่ก็เข้ามา เมืองน่าน มีคน ๔๘๕ ครัว ก็เข้ามาทางบ่อหลวง ในสกราชตัวเดียวนี้ เดือน ๑๑ แรม ๓ ค่ำ วันนั้นก็มา

ในเมืองน่านทังมวลแล...”

ในทางพุทธศาสนา **“เมืองบ่อ”** ยังเป็นสถานที่สำคัญ คือ องค์สมเด็จพระบรมศาสดาได้เสด็จมาโปรดชาวบ้านถึงที่นี้ ดังมีปรากฏหลักฐานอยู่ในคัมภีร์ใบลาน **ตำนานพระเจ้าเลียบโลก** ผูกที่ ๕ ซึ่งจารไว้เป็นอักษรธรรมล้านนากล่าวว่า

“...พระพุทธเจ้าเสด็จไปถึงที่แห่งหนึ่ง คนทั้งหลายก็มากราบทูลอาราธนาให้ประทับอยู่ แล้วก็กลับไปบอกกันมากราบไหว้บูชาและถวายข้าวน้ำโภชนาหารเป็นทาน แล้วจึงได้กราบทูลอาราธนาขอรอยพระบาท พระพุทธองค์จึงทรงโปรดเมตตาเหยียบพระบาทไว้ให้เขารอยหนึ่ง เพื่อเป็นที่ไหว้บูชาแก่คนและเทวดาทั้งหลายแล้วทรงทำนายว่า

เมื่อตถาคตมาถึงที่นี่ คนทั้งหลายได้มาตระเตรียมกับข้าวอาหารเพื่อจะทำบุญ แต่ก็มาด่ากันว่า สูทั้งหลายมาตั้งหม้อแกงแล้ว เอาเกลือกรวดเกลือทรายเกลือหินมาใส่ มันไม่ดีไม่อร่อยอะไรเลย ทำไมไม่ไปเอาเกลือของกูมาใส่ แย่มากๆ เกลือของกูขาวดีงามนัก

ยังมีชาวบ้านอีกคนหนึ่งพูดว่า ไปเอาเกลือลวดหลวงบ้านข้ามาใส่ยังจะดีกว่า ว่ากันเช่นนี้ ต่อไปภายหน้าเขตแดนถิ่นนี้จะได้ชื่อว่า **“บ่อหลวง”** แม้นว่าพวกเขาจะมีสมบัติวัตถุก็ดี ความคิดความอ่านก็ดี มีของค้าของขายก็ดี มีวัวควายและหญิงชายก็ดี หากว่าเปนของต่ำของเลว เขาก็จะว่าเป็นของดีของใหญ่ หากมีความดีเพียงเล็กน้อย เขาก็จะว่าดีเลยทีเดียว

ทั้งนี้ เป็นเพราะคำพูดที่เขาตำหนิติเตียนด่าว่ากันในขณะที่ตถาคตมาถึงนั้นแล พระบาทตถาคตนี้จะได้ชื่อว่า **“พระบาทบ่อหลวง”**

นี้เป็นถ้อยคำในตำนาน แล้วก็ตรงตามสถานที่จริงด้วย (สิบสองปันนาก็มีบ่อเกลือ) เพราะภายในบริเวณนี้ เต็มไปด้วยบ่อเกลือ แต่ก็อยู่ลึกมาก ชาวบ้านแถบนี้จึงมีอาชีพค้าขายเกลือ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตามที่สอบถามชาวบ้านแล้วว่า การทำเกลือนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย

จะต้องมีการทำพิธีด้วยเครื่องสักการบูชา คือมีการเซ่นไหว้เจ้าที่เจ้าทางก่อน แล้วก็ต้องให้บริเวณนั้นสะอาด ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นใดๆ ทั้งสิ้น ถึงฤดูเข้าพรรษาก็ต้องปิดบ่อ เข้าวัดถือศีลฟังธรรม ดังนี้เป็นต้น จึงจะมีเกลือให้ทำอยู่เสมอ ถ้าไม่ทำดังนี้ เกลือจะไม่เกิดขึ้นในบ่อเลย

ส่วนเรื่องรอยพระพุทธบาท จากการบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ของบ้านบ่อหลวงเล่าว่า

“แต่เดิมนั้นรอยพระพุทธบาทนี้ไม่ได้อยู่ที่วัดบ่อหลวง แต่อยู่ที่วัดต้นหมุ้น บ้านห้วยบ่อใหม่ (ปัจจุบันร้างไปแล้ว เป็นที่ตั้งของป้อมตำรวจสามแยกอำเภอบ่อเกลือ) รอยพระพุทธบาทนี้ประทับอยู่บนหินทรายแดง ถูกทิ้งไว้จนที่บริเวณนั้นเป็นป่าไม้ไผ่ มีต้นมะม่วงต้นหนึ่งที่มีกิ่งก้านโค้งงอคล้ายเขาควาย

เพราะความที่เป็นป่าทึบทำให้ชาวบ้านแถบนั้นไม่กล้าเข้ากล้ำกลาย บางคนที่เจ็บไข้ได้ป่วยก็จะทำพิธีเลี้ยงผีตรงนั้น โดยจะเอาสลวย (ทำเป็นรูปกรวย) ดอกไม้ไปไหว้บนพระบาท จนบางคนเกรงกลัวว่าจะเป็นของไม่ดี คิดว่ามีผีกับยักษ์อาศัยอยู่ จึงปล่อยให้ก้อนหินนี้อยู่ตรงนั้นเป็นเวลานาน ซึ่งมีรูปพรรณสัณฐานยาวมน

คล้ายรอยพระพุทธบาทด้วย

จนกระทั่งเมื่อปี ๒๕๑๑ จึงมีพระภิกษุสามเณรและชาวบ้านสมัยนั้น อันมี **พระครูศิริบุญญาทร** และ **พระประเสริฐ ฐานวโร** (เจ้าอาวาสวัดบ่อหลวง และ **พระสุนทร อนุตตโร** รองเจ้าอาวาสในสมัยนั้น เป็นต้น ได้ทำพิธีอัญเชิญมาไว้ที่วัดแห่งนี้

กาลเวลาผ่านมาถึง ๓๖ ปี จนมีการรื้อพระวิหารในปี ๒๕๔๗ เพื่อซ่อมแซม พระพุทธบาทก็ต้องมีการเคลื่อนย้ายมาด้วย แต่ยังอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม จนถึงวันที่ ๗ ส.ค. ๔๗ **คุณสุพัฒน์ ว่านเครือ** จากศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ได้มาปฏิบัติหน้าที่งานพัฒนาในโครงการศูนย์ภูฟ้าพัฒนา ได้มาเห็นพระพุทธบาทวางอยู่กับพื้น จึงมีความศรัทธาขออัญเชิญเข้าไปไว้ในพระอุโบสถก่อน (ขณะอัญเชิญมีฟ้าร้องด้วย)

หลังจากนั้นก็ได้ร่วมกับ **อ.ชาญยุทธ** และ **ภรรยา** หาเงินทุนสร้างพระมณฑป โดยมี **พระปลัดก๋องคำ** เจ้าอาวาสวัดบ่อหลวง พร้อมกับผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการวัดทั้งหลาย แล้วทำพิธีอัญเชิญขึ้นประดิษฐานชั่วคราวไว้บนแท่นในพระอุโบสถ เมื่อวันที่ ๒๖ ก.ย. ๔๗

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ ต.ค. ๔๘ หลังจากจัดงานยกฟ้าพระอุโบสถ ณ **วัดสิริเขตคีรี** (วัดพระร่วง) อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย แล้ว ผู้เขียนก็ได้นำคณะญาติโยมร่วมเดินทางไปทำพิธียกฉัตรและอัญเชิญพระพุทธบาทจากพระอุโบสถขึ้นประดิษฐานไว้ในพระมณฑปเป็นการถาวร ผู้เขียนก็ได้ถวายพระพุทธรูปไว้ในมณฑปนี้ด้วย

****

ภาคเหนือ

วันที่ ๑๘ - ๒๐ มิ.ย. ๒๕๔๘

๑. **วัดพระบาทห้วยต้ม** ต.นาทราย อ.ลี้ จ.ลำพูน
๒. **วัดพระธาตุดวงเดียว** (กลางเวียง) อ.ลี้ จ.ลำพูน
๓. **วัดพระพุทธบาทผาหนาม** ต.ป่าไผ่ อ.ลี้ จ.ลำพูน
๔. **วัดพุทธบาทตะเมาะ** ต.โป่งทุ่ง อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่
๕. **พระพุทธบาทแก้วข้าวน้อย** ต.ฮอด อ.ฮอด จ.เชียงใหม่
๖. **วัดพระพุทธบาทสองรอย** (วัดด้าง)
ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
๗. **พระธาตุศรีจอมทอง** อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
๘. **พระพุทธบาทล้องอ้อ**
บ้านทุ่งอ้อ ต.สันกลาง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่
๙. **พระพุทธบาทผาต๊ะ** ต.แม่สา อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่
๑๐. **พระพุทธบาทบ้านแม่ป๊อก**
ต.สะเมิงเหนือ อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่
๑๑. **วัดพระธาตุบ้านปง** ต.บ้านปง อ.หางดง จ.เชียงใหม่
๑๒. **พระธาตุเชียงลม** (หัวฝาย) บ้านหัวฝาย ต.บ้านกาด
อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่
๑๓. **พระพุทธบาทวัดถ้ำพระสบาย**
ต.นาครัว อ.แม่ทะ จ.ลำปาง
๑๔. **วัดพระธาตุขวยปู** ต.แม่ป๊าก อ.วังชิ้น จ.แพร่

****

ลำพูน - ลำปาง - เชียงใหม่

ก่อนที่จะเล่าเรื่องราวต่อไป จะขอเล่าการเดินทางไป **ภาคเหนือ** ครั้งนี้ให้ต่อเนื่องกันไปเลย เพราะเหตุว่าปีนั้นใกล้จะเข้าพรรษา ผู้เขียนจึงเดินทางร่วมพิธีฉลองศาลาครอบพระพุทธบาทที่ **ผาต๊ะ** อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่

พอดีเพิ่งได้รู้จักกับ **คุณหมอน้อย** และ **อุมา** โดยเฉพาะอุมาได้ฝันเห็น **หลวงปู่วงศ์** ก่อนวันเดินทาง คือเดินทางวันที่ ๑๘ มิ.ย. ๔๘ พอไปถึง **วัดพระบาทห้วยต้ม** ในขณะที่ทางวัดกำลังจะจัดงานพิธียกฉัตรพระวิหาร อันเป็นที่ประดิษฐานสรีระศพของหลวงปู่ในวันที่ ๑๙ พอดี

พวกเราจึงได้ร่วมทำบุญกัน แล้วเดินไปที่ยอดฉัตร ซึ่งทางวัดกำลังเตรียมที่จะชักรอก

พบซากอิฐโบราณที่รอยพระพุทธบาท

อัญเชิญขึ้นไป แล้วก็ได้ถือโอกาสปิดทองสรงน้ำหอม ก่อนที่จะทำพิธีในวันรุ่งขึ้น ต่อจากนั้นก็ออกเดินทางไปที่ **วัดพระธาตุดวงเดียว** (พระธาตุกลางเวียง) ซึ่งอยู่ติดกันกับ **วัดพระธาตุห้าดวง** อ.ลี้ จ.ลำพูน

ความจริงไม่ได้ตั้งใจจะแวะ พอดีมีพวกเราคนหนึ่งมองเห็นนั่งร้านตั้งรายรอบพระเจดีย์ จึงบอกให้รถตู้ของ **คุณวิทยา** เลี้ยวกลับเข้าไปทันที ได้ร่วมทำบุญบูรณะพระเจดีย์กับท่านเจ้าอาวาส **๒,๐๐๐ บาท** แล้วจึงได้ไปฉันเพลที่ **วัดพระบาทผาหนาม** หลังจากกราบสรีระศพ **หลวงปู่ครูบาอภิชัย** (ขาวปี) และร่วมทำบุญบูรณะกับเจ้าอาวาส **๑,๕๐๐ บาท** แล้วจึงออกเดินทางต่อไป

โดยไปตามถนนสายลี้ - ดอยเต่า ได้แวะทำบุญกับ **ท่านนพดล** เจ้าอาวาส **วัดพระบาทตะเมาะ** เพื่อสร้างพระเจดีย์ครอบพระพุทธบาทใหม่ **๑,๐๐๐ บาท** แล้วก็ได้พบกับ **คุณโอ๋** (จตุชัย มหาวงศนันท์) และคณะจากเชียงใหม่ ซึ่งได้นัดพบกันที่นี่ เพื่อไปสำรวจรอยพระพุทธบาทที่อยู่ในป่า **อ.ฮอด** จ.เชียงใหม่ เนื่องจากปีก่อนผู้เขียนได้เคยไปหาแล้วไม่เจอ ในปีนี้จึงขอให้คุณโอ๋ช่วยนำทางไปด้วย

ทั้งนี้ ผู้เขียนได้นัด **คุณวรวิทย์ ทองแท้** พร้อมกับคณะเชียงใหม่เช่นกัน ให้ไปรอพบตรงที่บริเวณนั้น ซึ่งอยู่ใกล้กับ **วัดพระบาทแก้วข้าว** (ก่อนถึง อ.ฮอด ประมาณ ๖ ก.ม.) ปรากฏว่าพอไปถึงกลับได้โชคสองชั้น นั่นก็คือว่าคุณโอ๋ได้นำไปพบรอยเดิม แต่ในระหว่างที่คุณวรวิทย์รออยู่ปากทางเข้า กลับได้ไปพบใหม่อีกรอยหนึ่งโดยบังเอิญ

เป็นอันว่า บริเวณนี้มีพระพุทธบาท ๒ รอย อยู่ห่างกันประมาณ ๑๕๐ เมตร มีลักษณะเป็นธรรมชาติอยู่บนลานหิน แต่มีก้อนอิฐใหญ่แบบโบราณวางกองอยู่รอบพระพุทธบาท คล้ายกับว่าทั้งสองแห่งนี้ เคยมีผู้สร้างวิหารครอบไว้มาก่อน ปัจจุบันนี้ที่ดินผืนนี้เป็นส่วนบุคคล

ในระหว่างที่พวกเราเข้าไปทำพิธีบวงสรวงก็ไม่พบชาวบ้านแถวนี้เลย เพราะเป็นป่าโปร่งโล่งกว้าง ไม่มีบ้านเรือนอาศัยอยู่ในเขตนี้เลย จึงปรึกษากันที่จะสร้างศาลาครอบไว้ให้เหมือนเดิม แต่ก็ยังไม่รู้จะไปสืบหาเจ้าของที่ดินตรงไหน จึงได้แค่เพียงคิดที่จะทำเท่านั้นเอง

ต่อมา **คุณโอ๋** ได้ส่งข่าวว่า มีคนขนอิฐขนปูนเข้าไป แต่ก็ไม่รู้ว่าใครเข้าไปสร้าง พอดีผู้เขียนจะเดินทางไปสิบสองปันนา จึงโทรศัพท์ติดต่อกับ **ท่านครูบาบุญศรี** วัดพระธาตุดอยเกิ้ง จ.เชียงใหม่ คุยไปคุยมาถึงได้รู้ว่าท่านเป็นผู้เข้าไปก่อสร้างพระเจดีย์ครอบพระพุทธบาทนั่นเอง หลังจากนั้นปี ๒๕๔๙ ผู้เขียนจึงได้ชักชวนญาติโยมไปร่วมทำบุญด้วย

NO.5/3

ก้อนเมฆเป็นรูปพระเจดีย์

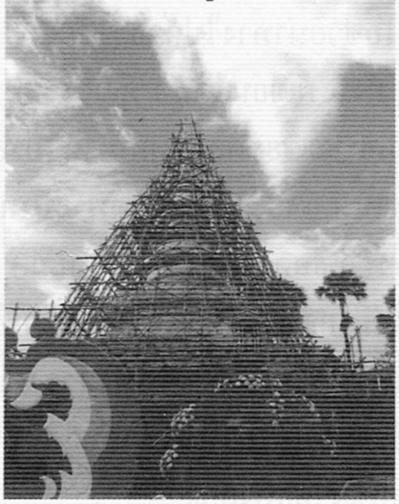

ขอเล่าเรื่องในปี ๒๕๔๘ ก่อนนะ ว่า หลังจากไหว้พระพุทธบาท ๒ รอย ซึ่งได้ตั้งชื่อว่า **พระพุทธบาทแก้วข้าวน้อย** แล้วจึงได้เดินทางไปไหว้ **พระธาตุจอมทอง** ขณะนั้นกำลังตั้งไม้นั่งร้านบูรณะพอดี พวกเราทั้งหมดหลายสิบคน ต่างก็ทำบุญกันประมาณ ๒,๐๐๐ **บาท**

ขณะที่ยืนถ่ายรูปรวมกันที่หน้าองค์พระธาตุ จะมองเห็นก้อนเมฆรูปร่างเป็นพระเจดีย์อีกด้วย จากนั้นก็เดินไปที่ **วัดพระพุทธบาทสองรอย** ชาวบ้านเรียกกันว่า **วัดด้าง** อยู่ห่างจากพระธาตุจอมทอง ประมาณ ๕๐๐ เมตร ตามประวัติเล่าว่า พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาประทับยืนบิณฑบาตตรงวัดด้างนี้ แล้วเสด็จกลับไปฉันภัตตาหารที่วัดพระธาตุศรีจอมทอง

ฉะนั้น ทางวัดจึงได้สร้างพระพุทธบาท ๒ รอยไว้ในพระวิหารนี้ ซึ่งผู้เขียนได้ตกสำรวจไป จึงได้นำมาเล่าไว้ในเล่ม ๔ นี้ เมื่อได้นำผ้าสไบทองไปห่มและสรงน้ำปิดทองพระพุทธบาทคู่แล้ว จึงเดินทางไปที่ **วัดพระพุทธบาทล้องอ้อ** บ้านทุ่งอ้อ ต.สันกลาง อ.สันป่าตอง ความจริงใน อ.สันป่าตอง เคยมาไหว้ **พระพุทธบาทยั้งหวีด** แล้ว แต่ที่นี่เพิ่งจะมีโอกาส ทั้งที่ได้ข้อมูลมาก่อนแล้วว่า ยังมีพระพุทธบาทอยู่ที่นี่อีกแห่งหนึ่ง จึงได้เข้าไปพร้อมกับคณะชาวเชียงใหม่ พบว่าทางวัดกำลังเปลี่ยนหลังคาวิหารครอบพอดี ซึ่งได้มีการสร้างพระพุทธบาทจำลองทับไว้อยู่บนของจริง ทางกรรมการวัดคิดจะทุบปูนรอบข้างเพื่อให้เห็นรอยเดิม จึงได้ร่วมกันทำบุญเป็นเงิน ๑,๑๐๐ **บาท**

ตามประวัติที่ทางวัดจัดพิมพ์พอจะสรุปได้ว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ชาวบ้านแถวนี้ได้ไปถวายทาน **ท่านครูบาเจ้าศรีวิชัย** ที่วัดบ้านปาง อ.ลี้ จ.ลำพูน ท่านก็ถามว่ามาจากไหน ชาวบ้านเหล่านี้บอกว่ามาจากบ้านทุ่งอ้อ ครูบาได้ยินดังนั้นก็นั่งนิ่งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็บอกว่า

"ที่บ้านทุ่งอ้อนั้น มีรอยพระพุทธบาทอยู่ ณ บริเวณทิศเหนือ ให้พวกโยมทั้งหลายไปแผ้วทางดูเถิด"

ต่อมาชาวบ้านก็กลับไปเล่าให้ **ท่านครูบาอินคำ อินทวีโร** เจ้าอาวาสสมัยนั้น แล้วช่วยกันแผ้วถางตามที่ครูบาเจ้าบอก และก็ได้พบรอยพระพุทธบาท มีลักษณะกลมยาว จะว่าบ่อน้ำก็ไม่ใช่ จะว่าปลักควายก็ไม่เชิง เพราะว่าเขาทำนาล้อมรอบไปหมด

พอพลบค่ำจึงได้พากันไปสรงน้ำและทำวัตรสวดมนต์ พลันก็มีเหตุอัศจรรย์เกิดขึ้น คือพระพิรุณได้ตกลงมาเหมือนฟ้ารั่ว ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้ไม่มีเค้าเมฆฝนเลย จึงสร้างความปีติโสมนัสชมชื่นยินดีเป็นอย่างยิ่ง

ต่อมาครูบาอินคำพร้อมกับชาวบ้านก็

ศาลาครอบ "ผาต๊ะ" หลังใหม่

ได้ช่วยกันสร้างพระวิหารคร่อมพระพุทธบาท เมื่อปี ๒๔๗๒ หลังจากนั้นก็มีการบูรณะกันมาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบันนี้ พวกเราจึงโชคดีที่ได้พบรอยพระพุทธบาทเพิ่มอีกแห่งหนึ่ง หลังจากได้ทำบุญบูรณะหลังคาวิหาร และดื่มน้ำในบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์แล้ว จึงเดินทางไปค้างคืนที่บ้าน **อ.ชาญยุทธ** และ **ภรรยา** (ต้อย) ที่สันทราย

วันรุ่งขึ้นวันที่ ๑๙ มิ.ย. ๔๘ เรามีนัดกันที่จะไปฉลองศาลาครอบ **ผาต๊ะ** อ.แม่ริม จึงออกเดินทางกันไปแต่เช้า แล้วได้พบกับคณะชาวเชียงใหม่มากมายหลายสิบคน อันมี **คณะ อ.อำไพ สุจนิล** เป็นต้น โดยมี **คุณสุพัฒน์ - อ.นฤมล ว่านเครือ** คอยประสานกับชาวบ้าน และจัดเลี้ยงอาหารกลางวันที่วัดโป่งแยงนอก

ในตอนนั้น ภรรยาคุณวรวิทย์และคณะ เป็นผู้จัดทำบายศรีเหมือนกับเมื่อวานนี้ อีกทั้งมีการประดับผ้าสีทองที่หน้าศาลา พร้อมขึงราวธงชาติและธงธรรมจักรผืนเล็กๆ อีกด้วย ญาติโยมจากเชียงใหม่และกำนันผู้ใหญ่บ้านแถบนี้ ได้ร่วมกันทำบุญสร้างศาลา **เป็นเงิน ๒๙,๔๕๕ บาท** มี **คุณธนชาต ปรีชาชาติ** เป็นหัวหน้าช่าง

ขณะนั้นมีชาวบ้านทางเหนือเรียกกันว่า แม่อุ้ยหลายคนได้มานั่งเล่าให้ฟังว่า สมัยก่อนเวลามีงานบวชลูกแก้ว (บวชสามเณร) ชาวบ้านจะเข้ามายืมเครื่องบวชและของแห่เป็นต้น ถ้าจะต้องการสิ่งของอะไร สิ่งของนั้นก็จะวางไว้อยู่ที่หน้า "ถ้ำผาต๊ะ" ครบทุกอย่างที่ต้องการ ทั้งๆ ที่ไม่มีใครอยู่แถวนี้เลย ต่อมายืมไปแล้วคืนของไม่ครบ สิ่งของเหล่านี้ก็หายไปหมด

และในตอนนี้ทราบข่าวว่า **พระธาตุช่อแฮ** จ.แพร่ กำลังจะบูรณะ จึงร่วมกันทำบุญ ๑,๐๐๐ **บาท** และ **คุณสุพัฒน์ - อ.นฤมล ว่านเครือ** กำลังดำเนินการสร้างมณฑปครอบพระพุทธบาท ณ **วัดบ่อหลวง** อ.บ่อเกลือ จ.น่าน จึงแบ่งเงินร่วมทำบุญไปด้วยอีก **๑๕,๓๓๖ บาท**

จากนั้นพระสงฆ์ที่นิมนต์มา ๕ รูป ก็ได้เจริญพระพุทธมนต์แบบล้านนา โดยมีญาติโยมนั่งอยู่ในบริเวณนั้นประมาณ ๑๐๐ กว่าคน ทำให้นึกถึงตอนที่จอดรถไว้แล้วเดินเข้ามากับ **คุณอินทร์สอน เตชะ** และเพื่อนๆ ได้สัมผัสกับละอองฝนที่ปรอยลงมาชั่วขณะหนึ่ง จึงเข้าใจว่างานนี้คงเป็นมหากุศลใหญ่

โดยเฉพาะ **คุณหมอน้อย** ถ่ายรูปมีแสงแปลกประหลาดได้หลายภาพ บรรยากาศเช้าวันนั้นก็ร่มเย็น บางคนก็ออกมาแหงนดูต้นไม้ที่สูงใหญ่ แต่โคนต้นแผ่ออกมาเหมือนฝ่ามือทั้ง ๕ นิ้ว หลังจากยืนถ่ายรูปร่วมกันแล้ว จึงกลับมาฉันเพลที่วัดโป่งแยงนอก

ก่อนที่จะถึงงานนี้ **คุณอภิญญา** (ทีน่า) อยู่ที่เชียงใหม่ได้เล่าว่า ได้เข้ามาสืบหา **ผาต๊ะ** ต.สะเมิงใต้ แต่ไม่พบจึงได้ขับรถเลยไปจนถึง

พระพุทธบาทเกือกแก้วถูกแต่งให้เป็นรอยนิ้วเท้า

บ้านแม่ป๊อก ต.สะเมิงเหนือ แล้วได้พบรอยพระพุทธบาทอีกรอยหนึ่งที่ผู้เขียนยังไม่เคยไป

จึงถือว่าโชคดีการที่รอเวลามาถึง ๓ ปี กว่าจะไปถึง **ผาตั๊ะ** แล้วมีเหตุให้พบเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่ง วันนั้นจึงชักชวนญาติโยมร่วมเดินทางไปด้วยกัน โดยการนำของพี่สาวทีน่า จนไปถึงบ้านแม่ป๊อก ต้องจอดรถไว้ข้างถนนแล้วเดินขึ้นบนดอยไม่สูงมากนัก ก็จะพบศาลาเก่าๆ ครอบรอยพระพุทธบาท

ปรากฏว่าสถานที่นี้เป็นที่สำคัญมาก เมื่อได้ปัดกวาดทำความสะอาดกันแล้ว พบว่าเป็นรอยพระพุทธบาท ๒ รอยใหญ่มาก เป็นรอยสวนทางกัน คือ รอยไปและรอยกลับ แล้วก็เป็นรอยทั้งสองแบบ คือรอยหนึ่งเป็นแบบรอยมีนิ้วเท้า และอีกรอยหนึ่งก็เป็นรอยเกือกแก้ว แต่ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ มีผู้ไปแกะสลักที่รอยเกือกแก้วให้เป็นรอยนิ้วเท้า

เรื่องนี้ไม่ทราบว่ามีอาเพศอย่างใดหรือไม่ เพราะขณะไปถึงนั้น มองดูบริเวณโดยรอบเหมือนสภาพวัดร้าง ไม่มีพระเณรอาศัยอยู่เลย ทั้งชาวบ้านแถวนี้ก็ไม่มีให้ซักถามสักคน มีแต่พระเจดีย์เก่าแก่องค์หนึ่ง ซึ่งพวกเราก่อนจะกลับก็ได้นำผ้าสไบทองไปห่มบูชากัน หลังจากนั้นก็ยืนถ่ายรูปร่วมกัน เกิดอัศจรรย์มีฝนลงมาด้วย

หลังจากนั้นก็ย้อนกลับออกมาทางอำเภอหางดง ในขณะที่ผ่าน **วัดพระธาตุบ้านปง** ต.บ้านปง อ.หางดง ซึ่งยังไม่เคยทราบมาก่อน จึงได้บอกให้แวะเข้าไป พวกเราได้นำผ้าสไบทองขึ้นไปห่มบูชาพระธาตุ และร่วมทำบุญบูรณะ ๑,๐๐๐ **บาท** แล้วออกเดินทางต่อไป

ขณะที่รถวิ่งอยู่นั้น เจอป้ายเขียนบอกว่า **พระธาตุเชียงลม** (หัวฝาย) บ้านหัวฝาย ต.บ้านกาด อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ จึงเลี้ยวรถเข้าไปทันที ซึ่งเป็นพระธาตุที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน นัยว่าเป็นพระธาตุเก่าแก่เช่นกัน แต่อยู่บนดอยไม่สูงมากนัก ต่อจากนั้นก็แวะพักค้างคืนใกล้เขาขุนตาล ตอนเย็นได้เห็นแสงสีรุ้งขึ้นหลังก้อนเมฆ

ในตอนเช้าวันที่ ๒๐ มิ.ย. ๔๘ อันเป็นวันสุดท้ายของการเดินทาง จึงล่องลงมาทางลำปางได้แวะที่ **วัดถ้ำพระสบาย** ต.แม่ทะ อ.เกาะคา จ.ลำปาง เพื่อสืบหารอยพระพุทธบาทตามที่ได้รับข่าวพร้อมภาพถ่ายจาก **คุณสวัสดิ์** ที่อยู่ประเทศสหรัฐอเมริกา

เมื่อไปถึงเจ้าอาวาสท่านไม่อยู่ มีพระภิกษุภายในวัดได้ให้โยมวัดคนหนึ่งนำทางไปซึ่งอยู่บนโขดหินภายในบริเวณนี้ เพิ่งจะพบเมื่อปีที่แล้ว โดยคนงานในวัดนี้เอง เป็นรอยที่ไม่ปรากฏนิ้ว ซึ่งเหมือนกับที่เคยเห็นมาจากที่อื่น จึงเชื่อแน่ว่าเป็นรอยพระพุทธบาทจริง

แต่ตามที่แจ้งเอาไว้นั้นมีเพียงรอยเดียว ครั้นได้ไปสำรวจจริง พบในบริเวณนั้นอีกหลาย

รอย หลังจากได้ทำพิธีบวงสรวงแล้ว ได้ทราบว่าจะสร้างมณฑปครอบ คุณหมอน้อยและอุมาจึงร่วมทำบุญด้วย **เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท**

เสร็จแล้วจึงได้ออกมาจากวัด เพราะได้ทราบจากโยมคนที่นำทางบอกว่า ยังมีอีกรอยหนึ่งที่อยู่ในป่าก่อนทางเข้าวัด จึงได้จอดรถแล้วเดินเข้าไปหากัน โดยมีลุงชาวบ้านอีกคนหนึ่งแถวนั้นนำทางเข้าไปในไร่ถั่ว เจอก้อนหินวางระเกะระกะเต็มไปหมด แต่ได้ไปหยุดที่ก้อนหินก้อนหนึ่ง ซึ่งมีรอยปรากฏอยู่คล้ายรอยเท้า

เมื่อได้อธิษฐานเสี่ยงทายแล้ว ผลก็เป็นไปตามนั้น จึงได้มอบเงินให้โยมคนนั้น เพื่อสร้างศาลาครอบเอาไว้ ประมาณ **๕,๐๐๐ บาท** ต่อมาก็ได้แจ้งว่าทำเสร็จแล้ว แต่ก็ไม่ได้กลับไปอีกเลย หลังจากนั้นก็กลับทางถนนสายลำปาง - วังชิ้น ระหว่างทางได้แวะขึ้นไปที่บนดอยข้างถนน เพราะเห็นป้ายบอกว่า **"พระธาตุขวยปู"** อยู่ข้างวัดชัยสิทธิ์ ต.แม่ป้าก อ.วังชิ้น จ.แพร่

ชื่อนี้ทำให้นึกถึงตอนที่ติดตามเส้นทางเสด็จของพระพุทธเจ้าตามที่เคยเล่าไปแล้วว่า พระพุทธองค์เคยเสด็จประทานพระเกศาธาตุไว้ และให้นำพระบรมธาตุส่วนกระหม่อม, ส่วนไหล่เบื้องซ้ายและขวา ไว้ที่บริเวณนี้ ๓ แห่ง ในจังหวัดแพร่ คือ

๑. พระธาตุแหลมลี่ ต.ปากกาง อ.ลอง

๒. พระธาตุภูตั๊บ ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง

๓. พระธาตุขวยปู วัดชัยสิทธิ์ อ.วังชิ้น

เดิมทีผู้เขียนเคยมาที่ **วัดชัยสิทธิ์** แล้ว แต่ก็ไม่ทราบว่ายังมีดอยลูกนี้อยู่ข้างวัด ครั้งนี้จึงได้ถือโอกาสขึ้นไปทันที ปรากฏว่าเป็นสถานที่สำคัญจริงเกี่ยวกับพระพุทธองค์ คือมีผู้สร้างศาลาไว้หลังหนึ่ง ภายในปั้นรูปปูทองคำไว้ด้วย ส่วนด้านหลังศาลามีหลุม ลักษณะคล้ายรูปู

จึงทำให้เชื่อแน่ว่า ตรงบริเวณยอดดอยนี้ น่าจะเป็นสถานที่ **พญาปูทองโพธิสัตว์** ได้เคยอาศัยอยู่ มีเรื่องราวเหมือนกับ **ดอยปูคำ** ที่สิบสองปันนา ตามที่เล่าไว้ในรวมเล่ม ๒ แล้ว ขอเล่าย้อนตอนที่เดินขึ้นมาบนดอยพระธาตุขวยปูนี้ ทุกคนได้สัมผัสกับละอองฝนโปรยปรายลงมาบางเบาชั่วขณะหนึ่ง

เรื่องนี้ทำให้คิดว่า ถ้าหากผู้ใดปรารถนา **พุทธภูมิ** น่าจะได้มาอธิษฐาน ณ สถานที่ๆ พระโพธิสัตว์เคยอุบัติบำเพ็ญบารมี เพราะสถานที่เป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะการ **อธิษฐานบารมี** คงจะมีผลดีกว่าที่อื่นๆ เท่าที่ได้สำรวจไปแล้ว สถานที่โพธิสัตว์เคยเสวยพระชาติ นอกจากที่นี่แล้วยังมีแถว อ.งาว จ.ลำปาง, อ.ลอง จ.แพร่

ก่อนจะเดินทางกลับวัดก็ได้แวะที่ **วัดสิริเขตคีรี** อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย ในขณะนั้นได้อัญเชิญ **สมเด็จองค์ปฐม** "ทรงเครื่องพระนิพพาน" ขึ้นประดิษฐานไว้ในพระอุโบสถแล้ว แต่ยังไม่ได้ปิดทองประดับเพชร และช่างกำลังประดับโมเสกสีแก้วที่เสาอยู่ด้วย ฯ

ภาคกลาง

วันที่ ๒๗ ก.พ. - ๒ มี.ค. ๒๕๔๘

๑. **พระพุทธบาทวัดไร่รถ** อ.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี
๒. **สำนักสงฆ์สวนธรรมจักร** อ.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี
๓. **วัดใหม่เพชรรัตน์** อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี
๔. **พระพุทธบาทสำนักสงฆ์ถ้ำมะเกลือ**
บ.หุบตะพิน ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี
๕. **พระพุทธบาทสำนักป่าพระมุนีธรรม**
ต.ไทรโยค อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี
๖. **วัดป่าพระบาทเขาน้อย** อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
๗. **วัดบ้านน้ำมุด** ต.แม่กระบุง อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี
๘. **พระพุทธบาทบ้านต้นมะพร้าว**
ต.แม่กระบุง อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี
๙. **รอยพระพุทธบาทวัดเขาโจดวิเวการาม**
ต.เขาโจด อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี
๑๐. **พระพุทธบาทวัดเขาถ้ำประทุน**
ต.ทัพหลวง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี
๑๑. **รอยพระพุทธบาทเขาแหลม**
ต.ทัพหลวง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี
๑๒. **พระพุทธบาทวัดเขาเจริญธรรม** (วัดเขาแดง)
ต.ห้วยน้ำหอม กิ่ง อ.ชุมตาบง จ.นครสวรรค์

****

อุทัยธานี - สุพรรณบุรี

การเดินทางในปี ๒๕๔๘ นี้ ถึงแม้กาลเวลาจะผ่านมาถึง ๑๒ ปีแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อมูลการพบรอยพระพุทธบาทเพิ่มเข้ามาเรื่อยๆ ดังจะเห็นได้ว่าในปีนี้พอเริ่มศักราชใหม่ก็มีการเดินทางไป **ภาคเหนือ** ตอนนี้ก็จะเป็น **ภาคกลาง** ต่อไปจะเป็น **ภาคอีสาน** แล้วก็สรุป **รวมภาค** อีกครั้งหนึ่งจึงจะปิดรายการ **ตามรอยพระพุทธบาท** คือจัดพิมพ์ **หนังสือรวมเล่ม ๑** ซึ่งได้ปรากฏออกมาในปลายปี ๒๕๔๘ นั่นเอง

ฉะนั้น ในตอนนี้จึงเป็นการเร่งออกเดินทางตลอดทั้งปี เพื่อให้รอยพระพุทธบาทครบ ๕๐๐ แห่ง จากเดิมที่รู้จักกันเพียง ๕ แห่งในพระไตรปิฎก แต่ตอนนี้มีพระพุทธบาทเกิดขึ้นเกินจากตำนานไปแล้วทั้งสิ้น จึงขอเริ่มเล่าเรื่องกันต่อไป

ซึ่งตามข้อมูล **เป็ด** ที่ได้มาอยู่วัดท่าซุงหลายปีแล้ว เคยบอกกับผู้เขียนไว้นานแล้วว่ามีรอยพระพุทธบาทที่ **วัดไร่รถ** อ.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี แต่ก็ยังไม่มีโอกาสไปสักที พอดีทางวัดใหม่เพชรรัตน์นิมนต์ไปร่วมงานเททอง จึงตกลงใจเดินทางทันที โดยมีสถานที่อื่นๆ อีกตามเส้นทางที่ผู้เขียนจะจัดตารางเดินทางให้สอดคล้องกันไป ซึ่งจะต้องรอเวลานานพอสมควรกว่าจะมีข้อมูลหลายๆ แห่ง

วันอาทิตย์ที่ ๒๗ ก.พ. ๔๘ จึงได้จัดรถบัสจากวัดท่าซุงออกเดินทางถึง **วัดไร่รถ** ในตอนเช้า ยังมีหมอกปกคลุมทั่วบริเวณวัด แต่พอมองเห็นรอยพระพุทธบาทประดิษฐานอยู่ใต้ร่มไม้กลางลานวัด เป็ดบอกว่ามีลักษณะคล้ายเมล็ดข้าวสาร แต่เมื่อได้ดูแล้วน่าจะเป็นรอยเกือกแก้ว และอีกรอยหนึ่งเป็นรอยเท้าธรรมดา แต่แปลกที่มีน้ำขังอยู่ตลอดเวลาทั้งสองรอย

พระมหาเพิ่มทรัพย์ จากสำนักสวนธรรมจักรได้มาร่วมสมทบที่นี่เล่าว่า เมื่อปีที่แล้วเจ้าอาวาสวัดไร่รถเพิ่งจะนำก้อนหินนี้มาจาก **อ.เทพสถิตย์ จ.ชัยภูมิ** หลังจากได้กราบไหว้แล้ว จึงเดินไปที่ศาลาหลังหนึ่ง ด้านหน้าจะมีรูปภาพเล่าประวัติการค้นพบพระพุทธบาทรอยนี้ว่า

ก้อนหินนี้เดิมทีอยู่ใต้ดินลึก ๔ เมตร บริเวณนั้นเป็นน้ำซับไหลเป็นลำห้วย ชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เป็นเมืองลับแล

รอยพระพุทธบาทวัดไร่รถ จ.สุพรรณบุรี

จึงไม่ค่อยเข้าใกล้ในละแวกนี้ ต่อเมื่อปี ๒๕๔๗ **พระอาจารย์สมหวัง** เจ้าอาวาสวัดไร่รถ จึงได้ไปทำพิธีอัญเชิญมาไว้ที่นี้

แต่กว่าจะนำมาได้ก็ต้องประสบกับเหตุฝนตกฟ้าร้อง จนเกิดอุปสรรคนานัปการ แต่ก็สามารถนำมาได้จนเป็นผลสำเร็จ เมื่อวันที่ ๒๐ พ.ค. ๔๗ ในขณะที่ยืนอ่านประวัติอยู่นี้ พลันก็มีละอองฝนโปรยปรายลงมาทันที ท่ามกลางความยินดีของพวกเราทุกคน หลังจากได้ทำบุญกับเจ้าอาวาสแล้ว พระมหาเพิ่มทรัพย์จึงได้นำไปที่วัดของท่านคือ **สำนักสวนธรรมจักร**

เนื่องจากได้นัดหมายให้ท่านจัดเลี้ยงอาหารเช้าที่นี่ โดยมีแม่ครัวจากศรีสัชนาลัยและชาวบ้านแถบนี้ หลังจากฉันเช้าเสร็จแล้ว **หลวงพี่โอ, ท่านอาจินต์ และผู้เขียน** พร้อมด้วยญาติโยมก็ได้ร่วมทำบุญกับท่านมหาเพิ่มทรัพย์เป็นเงิน **๑๕,๐๐๐ บาท** แล้วจึงเดินทางต่อไปที่ **วัดใหม่เพชรรัตน์** อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี

งานพิธีในครั้งนี้ **ท่านทิพย์** และ **คุณเสน่ห์ - ประเทือง ขำแผลง** เป็นผู้นิมนต์ หลังจากนั้นไม่นาน ท่านทิพย์ก็ได้มรณภาพไป นับ

ร่วมทำบุญกับพระมหาเพิ่มทรัพย์

ว่าโชคดีที่ได้จัดงานผ่านพ้นไปแล้ว เมื่อได้ร่วมพิธีเททองหล่อรูป **หลวงปู่ปาน - หลวงพ่อ** แล้วจึงเดินทางไปที่ **สำนักสงฆ์ถ้ำมะเกลือ** จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนรถบัสก็เดินทางกลับวัด

รถของ **คณะตามรอยพระพุทธบาท** เดินทางไปถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. พร้อมกับรถเก๋งของ **แพรว** และเพื่อนอีกคนหนึ่ง ทั้งนี้ ได้นัดหมายไว้กับ **คุณวารุณี ศรีพรรณ** และ **คุณรัตนา ประชุมเวช** น้องสาวของ **อ.นฤมล ว่านเครือ** (อยู่เชียงใหม่) ปรากฏว่ามีรอยพระพุทธบาทอยู่บนโขดหินใหญ่หน้าวัด อีก ๒ ปีต่อมา **คุณรัตนา** ได้นำรูปถ่ายมาให้บอกว่า ได้พบรอยใหม่อีกรอยหนึ่ง เมื่อวันที่ ๕ ก.ค. ๕๐

เมื่อได้ทำพิธีบวงสรวงแล้ว จึงฝากเงินร่วมทำบุญกับเจ้าสำนักเป็นเงิน **๒,๕๐๐ บาท** แล้วเดินทางไปพักค้าง คืนที่บ้านคุณวารุณี - คุณรัตนา สองพี่น้อง ตอนเช้าวันที่ ๒๘ ก.พ. ๔๗ ฉันอาหารเช้า แล้วจึงอำลาเดินทางต่อไปที่ **สำนักป่าพระมุนีธรรม** อ.ไทรโยค เนื่องจาก **พระอาจารย์ดิน** แจ้งว่าได้พบรอยฝ่าพระหัตถ์ใหม่เพิ่มขึ้น

รอยฝ่าพระหัตถ์ที่ฉายลงไปเป็นเนื้อหินสีขาว

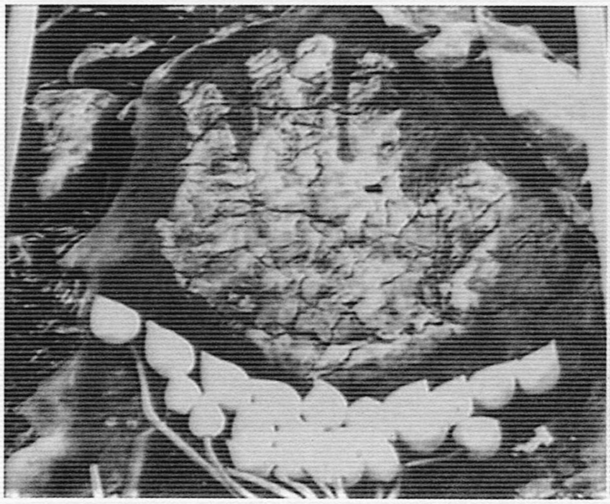

แผนผังลายก้นหอยและวงธรรมจักร

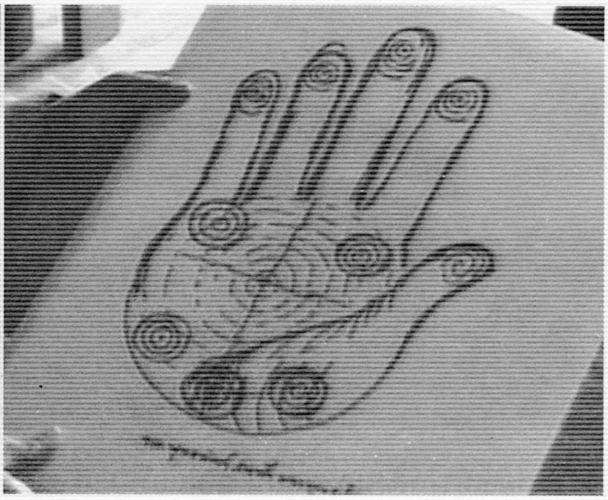

นับเป็นครั้งที่ ๒ ที่ได้มาถึงสถานที่แห่งนี้ ซึ่งเกิดปัญหาหลายอย่าง หลังจากผู้เขียนได้เผยแพร่ออกไปแล้ว แต่ก็เป็นธรรมดาของผู้ที่มีความเคารพนับถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ผู้เขียนได้ฟื้นฟูประเพณีการไหว้พระบาทมาแต่โบราณ ย่อมมีผู้นิยมเป็นธรรมดา จึงขอให้ผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลาย รักษากฎระเบียบของสถานที่ด้วย

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม พอไปอีกเป็นครั้งที่ ๓ ความงดงามตามธรรมชาติ ที่เป็นเหมือน **อุทยานพระบาท** ในตอนแรกกับตอนนี้ ย่อมแปรเปลี่ยนไป เนื่องจากมีการปรับพื้นดินเกือบทั้งหมด ก้อนหินที่มีรอยหลายแห่งได้ถูกเคลื่อนย้ายไป จะบอกว่าเสียดายหรือไม่ คงพูดไม่ได้ เพราะมันเป็นไปแล้วตามกฎไตรลักษณ์ ยากที่จะรักษาสภาพเดิมไว้ได้

นับว่าโชคดีที่ได้เห็นและบันทึกภาพไว้ จึงยังคงหลงเหลือมาเล่าสู่กันฟังต่อไป โดยเฉพาะ **รอยฝ่าพระหัตถ์** ที่ปรากฏขึ้นใหม่ มีความชัดเจนและสวยงามยากจะลืมเลือน เวลานี้ก้อนหินที่มีรอยปรากฏนี้ได้ขนย้ายมาไว้ในกุฏิมากมาย แต่มีก้อนหนึ่งได้มาอยู่ที่บ้านของ **อ.พรเพ็ญ** (โพธิสถานมงคลธัญ) ถนนทรงวาด กรุงเทพฯ ผู้เขียนได้รับนิมนต์ให้ไปทำพิธีบวงสรวงเมื่อวันที่ ๙ ก.พ. ๒๕๔๙

เป็นอันว่ารอยพระพุทธบาทในกรุงเทพฯ จากเดิมมี ๒ แห่ง คือที่ **สนามกีฬาแห่งชาติ** และที่ **โรงแรมเอเซีย** ในตอนนี้เพิ่มเป็น ๓ แห่ง คือที่ **บ้านถนนทรงวาด** แห่งนี้ ลักษณะเป็นรอยนิ้วเท้า แต่ที่สนามศุภชลาลัยมีเรื่องแปลกที่เกิดขึ้นพอจะเล่าสู่กันฟังไว้เป็นหลักฐาน

คือ **คุณธนวิสุทธิ์ สุวรรณาพรหม** (เว็บมาสเตอร์แดนนิพพาน) ได้ไปสืบหาพระพุทธบาทตามหนังสือรวมเล่ม ๑ (ผู้ค้นพบคือ **คุณอภิชัย** คณะของคุณศราวุธ ราชบุรี) แต่แทนที่จะไปพบกับรอยเดิมที่อยู่ด้านขวาข้างประตูใหญ่ กลับไปพบรอยใหม่ด้านซ้ายอีกที่หนึ่ง วางกองอยู่ข้างสนามเทพหัสดินฯ นับเป็นเรื่องแปลกประหลาดจริงๆ ที่ไม่มีใครรู้มาก่อนเลยว่าก้อนหินนี้มีรอยเท้าอยู่นานแล้ว

สอบถามจากเจ้าหน้าที่ภายในสนาม

หินก้อนนี้อยู่ที่บ้านถนนทรงวาด กรุงเทพฯ

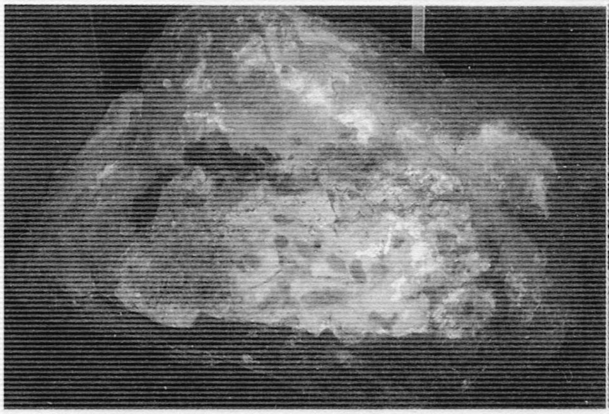

ถ่ายภาพร่วมกัน ณ สนามศุภชลาศัย

ศุภชลาศัยบอกว่า บริเวณนี้เดิมเป็นวังเก่า ก้อนหินนี้มีมาตั้งร้อยกว่าปีแล้ว และไม่สามารถระบุว่าหินก้อนนี้ได้แต่ใดมา คณะคุณธนวิสุทธิ์จึงได้ประสานกับคณะผู้บริหารการกีฬาภายในนั้น คือ **ผู้ช่วย ผอ. อานุภาพ เกษรสุวรรณ** ทำการย้ายเข้าไปไว้ที่หน้าศาลหลวงศุภชลาศัย แล้วจะได้ทำการสร้างมณฑปเป็นการถาวรต่อไป

วันที่อัญเชิญเข้ามาก็มีอานุภาพ สมกับชื่อ ผู้ช่วย ผอ. สพก. คือมีเจ้าหน้าที่บางคนก็ได้ลาภจากตัวเลข ๒๕ จากจำนวนคนที่เข้ามาช่วยยกด้วย เป็นต้น ส่วนผลจะเป็นประการใดแล้วแต่ความเชื่อถือ ก่อนที่จะเชื่อก็มีความไม่แน่ใจเป็นธรรมดา ดังเช่นเรื่องราวที่เกิดขึ้นเป็นลำดับต่อมาที่ **โรงแรมเอเซีย** ราชเทวี

เพราะว่าหลังจากที่ **สนามศุภชลาศัย** ลงตัวไปเรียบร้อยแล้ว ต่อมาก็มีคนไปไหว้ก้อนหินที่สวนหย่อมหน้า **โรงแรมเอเซีย** อยู่เสมอ จนเป็นเหตุให้ผู้เป็นเจ้าของมีความมั่นใจยิ่งขึ้น ในขณะที่ **พระอาจารย์อริยะวังโส** อธิษฐานจิตที่ก้อนหินนี้

ปรากฏว่าหลายคนถ่ายรูปไม่ติด มีแต่**คุณอารีย์ เตชะหรูวิจิตร** ถ่ายได้แต่ผู้เดียว แล้วก็ได้ภาพที่ผิดปกติธรรมดาด้วย นั่นก็คือมีดวงแสงสว่างตรงที่ก้อนหินนั้น นับว่าเป็นที่อัศจรรย์แก่ทุกคนที่ร่วมพิธี จนเป็นเหตุให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ใหม่ โดยการย้ายขึ้นมาไว้บนแท่นและทำกระจกครอบ แล้วทำการสร้างมณฑปครอบพระพุทธบาทแห่งนี้สืบต่อไป

รวมความว่า รอยพระพุทธบาทที่มีอยู่ใจกลางเมืองหลวง มีอานุภาพคล้ายๆ กัน แล้วก็มีการสร้างมณฑปครอบในเวลาไล่เลี่ยกันพอดี ผู้เขียนก็มีส่วนร่วมบุญไปด้วยแล้วทั้งสองแห่ง อีกทั้งมีเรื่องราวคล้ายๆ กันคือ

เดิม **คุณอภิชัย** ได้พบแล้วแจ้งกับผู้เขียนว่ามีก้อนหินสำคัญอยู่ในสวนหย่อม ๒ แห่ง คือที่ปทุมวันและราชเทวี พร้อมส่งภาพถ่ายและข้อมูลมาให้ว่า ตนเองได้ไปขอซื้อก้อนหินนี้ (เรื่องซื้อก้อนหินนี้ มีความคิดเหมือนกับคุณธนวิสุทธิ์) แต่เจ้าของบอกว่า

"คุณรู้หรือเปล่าว่าหินนี้คืออะไร และมีความสำคัญอย่างไร ถึงจะให้ราคาถึง ๑๐ ล้านก็ไม่ขาย เจ้าของก็ได้เล่าต่อไปอีกว่า เมื่อประ

ภาพถ่ายมีแสงสว่างที่ก้อนหินนี้

มาณ ๓๐ ปีที่แล้ว ตอนที่เริ่มสร้างโรงแรมมีปัญหามาก ไม่สามารถสร้างต่อไปได้ จนได้รับคำแนะนำจากผู้รู้บางท่าน ให้นำหินพระพุทธเจ้าจากประเทศเนปาลมาประดิษฐานไว้

ต่อมาก็ได้นำหินมาแล้วทำพิธีบวงสรวง ขณะนั้นได้มีฝนโปรยลงมาเป็นที่อัศจรรย์ ทำให้การสร้างโรงแรมสำเร็จลุล่วง กิจการดำเนินได้ดีจนถึงปัจจุบัน ตอนสร้างรถไฟฟ้าก็มีปัญหาเกิดขึ้น คือไม่สามารถทำการสร้างรางรถไฟฟ้าผ่านจุดนี้ได้ มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อย

จนผู้สร้างรถไฟฟ้าเข้ามาคุยกับทางโรงแรม จึงได้ทำพิธีขอขมาลาโทษ และทำการสร้างต่อไปได้จนสำเร็จ ซึ่งหลังจากสร้างรถไฟฟ้าเสร็จแล้ว ได้มีผึ้งหลวงมาทำรังอยู่ตรงรางรถไฟฟ้าในบริเวณนี้อยู่โดยตลอด นี่เป็นบันทึกที่คุณอภิชัยนำมาให้ไว้นานแล้ว

และบางครั้ง เมื่อจะทำการย้ายก้อนหินภายในสวนหย่อม ก้อนอื่นๆ ถึงแม้จะใหญ่กว่าก็ทำการเคลื่อนย้ายไปได้ แต่ก้อนหินรอยพระบาทนี้ จะไม่สามารถเคลื่อนย้ายไปได้ ทั้งทีก้อนอื่นมีน้ำหนักมากกว่า

ทางโรงแรมเอเซียกำลังก่อสร้างมณฑป

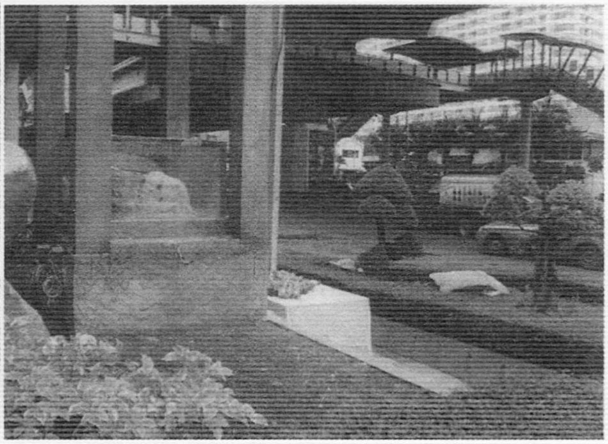

เรื่องนี้ได้ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์หลายฉบับ โดยเฉพาะข่าวที่ลงไปแล้วนั้น ทางผู้สื่อข่าวก็จะลงบทความของผู้อื่นสรุปไปด้วย คล้ายกับจะเตือนสติไม่ให้งมงายจนเกินไปนั่นเอง นับว่าเป็นการเตือนด้วยความหวังดี ทั้งนี้ต้องขอขอบคุณและอนุโมทนาด้วย แต่ที่บอกว่า

"ยามที่พระพุทธองค์ทรงอธิษฐานจิตให้เกิดรอยพระพุทธบาทขึ้นมานั้น ทันทีที่พระบาทของพระพุทธองค์สัมผัสกับแผ่นหิน จะทำให้แผ่นหินอ่อนตัวเหมือนดินเหนียว และขยายเป็นวงใหญ่ พร้อมกับเกิดรอยธรรมจักรปรากฏอยู่ตรงกลางอย่างน่าอัศจรรย์

กระนั้นอย่าลืมว่า ทุกรอยที่พบก็ไม่จำเป็นต้องเป็นรอยพระพุทธบาทเสียทั้งหมด เพราะหากพิจารณาให้ดีแล้ว ร่องรอยบนหินบางก้อนก็อาจเกิดจากการกัดเซาะของน้ำก็เป็นได้.."

เรื่องนี้ผู้เขียนพอจะชี้แจงได้ว่า รอยพระพุทธบาทที่แท้จริง ตามที่คนไทยเชื่อถือ คงมีเหตุจากการสร้าง **พระพุทธบาทจำลอง** ซึ่งมีรอยนิ้วเท้า ตรงกลางมีธรรมจักร และลายลักษณ์ ๑๐๘ ประการ ตามความนิยมมาตั้งแต่โบราณ

แม้แต่ที่ **พระพุทธบาทสระบุรี** ผู้เขียนเคยกราบเรียนถามถึงเรื่องนี้ ท่านเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทบอกว่า ท่านอยู่ที่นี่ตั้งแต่เป็นเด็กยังไม่เคยเห็นของจริงเลย แต่ใน **ประวัติหลวงพ่อปาน** บอกว่า มีรอยจำลองทับของจริงไว้ และข้างในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ๓ องค์

เพราะฉะนั้น คนไทยก็ยังไม่เคยได้เห็นของจริงที่อยู่ข้างล่าง ว่ามีสภาพเป็นเช่นไร คงเป็นปริศนาทิ้งไว้ให้ชาวไทยทั้งหลายเข้าใจว่ารอยพระพุทธบาทต้องมีลักษณะเป็นเช่นนี้ คือที่เป็นศิลปกรรมในการสร้างว่า ฝ่าพระบาทของพระศาสดาประกอบไปด้วยมงคล ๑๐๘ ประการ

นั่นเป็นแนวคิดการจัดสร้างของช่างตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีการทำพระพุทธบาทจำลองให้มีลักษณะเช่นนั้นไว้กราบไหว้บูชา แต่ถ้ามีคนตั้งคำถามว่า แล้วรอยพระพุทธบาทที่แท้จริงมีลักษณะอย่างไรละ

เรื่องนี้ก็ไม่ยากที่จะค้นคว้าหามาได้ นั่นก็คือ **รอยพระพุทธบาท ๕ แห่ง** ที่บันทึกไว้ในพระไตรปิฎก ถือว่าเป็นหลักฐานที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้ ยังไม่รวมหลักฐานตามวัดต่างๆ ที่มีรอยพระพุทธบาท เช่น **วัดพระพุทธบาทตากผ้า** อ.ป่าซาง จ.ลำพูน และอีกหลายๆ แห่งที่บันทึกไว้ในหนังสือชีวประวัติ **ท่านครูบาเจ้าศรีวิชัย** เช่น **วัดพระพุทธบาทสี่รอย** อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ เป็นต้น สถานที่เหล่านี้จะไม่มีการสร้างพระพุทธบาทจำลองทับไว้

ฉะนั้น ท่านผู้รู้ที่สัมภาษณ์ไว้ในหนังสือพิมพ์ น่าจะได้ไปสำรวจดูบ้างว่า สถานที่ต่างๆ นี้ จะถือว่าเป็นร่องรอยที่เกิดจากการกัดเซาะของน้ำหรือไม่ และจะมีลายลักษณ์ทั้ง ๑๐๘ ประการที่ฝ่าพระบาททุกแห่งด้วยหรือเปล่า

สำหรับเรื่องรอยพระพุทธบาทแต่ละแห่งนี้ นับว่ามีจำนวนมากมาย แต่เดิมที่รู้จักกันแค่ ๕ แห่ง แต่ปัจจุบันนี้ได้พบถึง ๕๐๐ กว่าแห่งแล้ว ส่วนใหญ่ผู้เขียนมิได้ไปตั้งเอาเองว่าเป็นรอยนั่นรอยนี่ แต่ข้อเท็จจริงชาวบ้านเขากราบไหว้มาตั้งแต่ปู่ย่าตายายแล้ว ผู้เขียนเพียงแต่ไปนำเอาข้อมูล แล้วบันทึกรวบรวมไว้เท่านั้นเอง

และคงจะมีคำถามตามมาอีกว่า แล้วส่วนที่พบใหม่ละ รู้ได้อย่างไรว่าเป็นรอยพระพุทธบาท เรื่องนี้ก็คงไม่ยากจากการศึกษามาสิบกว่าปีนี้ เพราะได้ศึกษาจากรอยจำลองบ้างว่ามีอยู่ที่ไหนบ้าง ซึ่งมีผู้ค้นคว้าเรียบเรียงไว้หนังสือนี้มีชื่อว่า รอยพระพุทธบาทในประเทศไทย โดย **คุณมณเฑียร ศุภลักษณ์** และหนังสือ FOOT PRINTS OT THE BUDDHAS OF THIS ERA IN THAILAND ที่ชาวต่างประเทศคนหนึ่งรวบรวมไว้ชื่อว่า **Viginia McKeen Di Crocco**

เพราะฉะนั้น เรื่องการสำรวจรอยพระพุทธบาท จึงเป็นเรื่องง่ายที่จะถือเอาสถานที่เหล่านี้ไว้เป็นแบบอย่าง พอที่จะเปรียบเทียบกันได้ว่าที่ไหนเป็นของจำลอง ที่ไหนเป็นของจริงบ้าง แล้วก็ทำการบันทึกข้อมูลจากชาวบ้านแต่ละแห่งแต่ละสถานที่ไว้เป็นรูปถ่ายและเป็นภาพวีดีโอด้วย

ซึ่งชาวบ้านเหล่านี้ เขาก็ไม่ได้ไหว้เพื่อหวังจะร่ำรวย ไม่ได้หวังโชคลาภจะลอยมาด้วยการอ้อนวอนขอ เขาก็ได้มาจากกำลังใจในการกราบไหว้บูชา แล้วก็ทำมาหากินด้วยความซื่อ

สัตย์สุจริต นับว่าอยู่ในข้อปฏิบัติตามหลัก **อัตตา หิ อัตตโน นาโถ** อยู่แล้ว

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในขณะนั้นเขาก็มิได้อยู่ในวงเหล้า ไม่ได้อยู่ในบ่อนการพนัน เขาไม่ได้คดโกงใคร ศีลก็บริสุทธิ์ดีอยู่แล้ว และขณะที่กราบไหว้บูชา ก็มีการสวดมนต์ไหว้พระแล้วทำสมาธิจิต ต่อมาเมื่อมีการสร้างมณฑปก็มีการบริจาคปัจจัยร่วมกัน อย่างนี้จะได้ชื่อว่าปฏิบัติอยู่ใน **ทาน ศีล ภาวนา** หรือไม่

ทำไมผู้ทรงคุณวุฒิสมัยนี้ จึงมักจะกลัวว่าคนที่กราบไหว้ก้อนหินก้อนดินเหล่านี้ จะงมงายไปทั้งหมดละ ทั้งที่เขาไหว้ก้อนหิน สมมุติว่าเป็นรอยน้ำเซาะตามธรรมชาติ ถามว่ามันเป็นบาปตรงไหนบ้างละ ในเมื่อจิตใจเขานึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า อันเป็น **พุทธานุสสติ** อยู่แล้วนี่ ถึงเขาจะอธิษฐานขอนั่นมันเป็นเรื่องกำลังใจของคนที่มีความเลื่อมใส

ถ้าเขาเกิดมุ่งมั่นขยันหมั่นเพียร เขาก็ร่ำรวยขึ้นมาได้ ที่เกิดจากการอธิษฐานขอนั่นเอง แล้วบางคนก็เกิดมีโชคมีลาภ บางทีก็ได้ตัวเลขจากก้อนหินนั้น บางครั้งก็ถ่ายรูปเกิดมีแสงสีรัศมีต่างๆ จะว่าเป็นการงมงายก็ไม่ได้ ในเมื่อเขาเห็นปรากฏการณ์เช่นนั้นจริง และบุคคลเหล่านี้ก็มีชื่อเสียงมีเกียรติยศ มีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับผู้บริหารทั้งสิ้น

ผู้เขียนจึงมีความคิดว่า น่าจะให้สติแก่ผู้ที่ยังสงสัยให้เกิดความเลื่อมใส ผู้ที่ยังไม่เข้าใจให้เกิดความมั่นใจ ตามข้อมูลที่รวบรวมมาแล้วก็ควรสนับสนุนผู้ที่เลื่อมใสและมั่นใจแล้วให้มีกิจกรรมที่เป็นบุญกุศลต่อไปจะดีกว่า

กาญจนบุรี - อุทัยธานี

เรื่องนี้ก็ขอผ่านไป จะย้อนเล่าเรื่องขณะกลับจาก **สำนักป่าพระมุนีธรรม** อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี ได้แวะเยี่ยมศพ **พระอาจารย์ยงยุทธ** วัดป่าพระบาทเขาน้อย อ.ท่าม่วง เพราะทราบว่าท่านมรณภาพไปอย่างกระทันหัน ได้ร่วมทำบุญงานศพเป็นเงิน ๑,๑๐๐ **บาท** แล้วจึงเดินทางไปที่ **วัดบ้านน้ำมุด** อ.ศรีสวัสดิ์ และพักค้างคืนที่นี่

ทั้งนี้ เพื่อสืบหารอยพระพุทธบาทที่อยู่ **บ้านต้นมะพร้าว** ซึ่งอยู่ติดกับบ้านน้ำมุดนี้เอง แต่เมื่อปีก่อนผู้เขียนเคยสืบหาแล้ว แต่ไม่มีชาวบ้านคนไหนรู้จักเลย พอดีเพื่อนของ **แหม่ม** (กิจจา) **หาดใหญ่** ได้บอกว่าเคยมาเที่ยวที่น้ำตกห้วยแม่ขมิ้น ระหว่างทางเห็นป้ายบอกทางเข้ารอยพระพุทธบาท เป็นป้ายไม้เก่าๆ ด้วย

ผู้เขียนจึงได้มาที่เขื่อนศรีนครินทร์ แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าทาง **ถ้ำพระธาตุ** ไปตามถนนลูกรัง คือไม่ข้ามเท้ง (แพขนานยนต์) ที่อำเภอศรีสวัสดิ์ อย่างที่เคยมา จนไปถึงน้ำตกห้วยแม่ขมิ้น แต่ก็ค้นหาป้ายที่ว่านี้ยังไม่พบ นับว่ามืดมนพอสมควร

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ความมุ่งมั่นและพยายามไม่ท้อถอยก็เป็นผลสำเร็จ เมื่อโชคบันดาลให้มาพักที่วัดบ้านน้ำมุด กุญแจไขปริศนาก็คือ **พระอาจารย์สำรวย** เจ้าอาวาสวัดนี้นี่เอง ที่เป็นผู้ค้นพบพระพุทธบาทที่บ้านต้นมะพร้าว แต่ท่านก็ได้ปฏิเสธว่าไม่เคยติดป้ายเอาไว้เลย

นับว่าเป็นเรื่องแปลก ที่เพื่อนของแหม่มเห็นป้ายไม้นี้ได้อย่างไร แต่ถึงอย่างไรก็ตาม

ครั้งนี้ก็ไม่เสียเวลาเปล่า วันรุ่งขึ้น วันที่ ๑ มี.ค. ๒๕๔๘ ทำบุญกับท่าน ๒,๕๐๐ **บาท** แล้ว ท่านจึงได้ให้คนนำทางเข้าไปในป่าหลังหมู่บ้านกะเหรี่ยงบ้านต้นมะพร้าว ซึ่งบริเวณรอยพระพุทธบาทนี้ ชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า "ป่าหินหอม"

เจ้าอาวาสวัดบ้านน้ำมุดเล่าว่า เมื่อ ๕ ปีก่อนที่จะพบชาวบ้านเล่าให้ฟังว่า วันพระ ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำ บริเวณนี้จะมีกลิ่นหอม ตนเองจึงคิดว่าคงไม่ใช่กลิ่นดอกไม้ธรรมดา แต่น่าจะมีอะไรอยู่แถวนี้ จึงได้ช่วยกันค้นหาจนพบรอยพระพุทธบาทดังกล่าว พบว่ามีรอยสั้นถึงสี่รอย

เมื่อผู้เขียนเดินเท้าจากบ้านกะเหรี่ยงลึกเข้าไปในป่าประมาณ ๑๕ นาที ก็ถึงลำห้วย แต่ตอนนั้นไม่มีน้ำไหลผ่าน ได้พบหินที่มีรอยพระพุทธบาทปลายแหลม เป็นรอยเกือกแก้วเบื้องขวาขนาดใหญ่ มีน้ำขังอยู่ด้วย จึงทำให้ไม่สามารถจะมองเห็นได้ว่า จะเป็นพระพุทธบาทสี่รอยตามที่เจ้าอาวาสบอกหรือไม่

แต่ท่านก็บอกว่า คราวใดที่เข้ามาไหว้รอยพระพุทธบาท แล้วได้ทำการล้างจนสะอาด เมื่อกลับไปปรากฏว่าฝนตกลงมาทุกครั้ง และน้ำในรอยพระบาท ชาวกะเหรี่ยงจะนำไปดื่มรักษาโรคได้ นี่เป็นคำบอกเล่าของเจ้าอาวาส ซึ่งท่านไม่ได้นำทางมาด้วย เพราะติดงานที่นัดกับช่างไม้ไว้ที่จะทำกุฏิกัน

เมื่อได้ทำพิธีบวงสรวงด้วยบายศรีที่ได้เตรียมไปแล้วนั้น จึงได้เดินทางย้อนกลับมาที่**ถ้ำพระปาง** ซึ่งเป็นถ้ำที่กว้างใหญ่ ด้านหน้ามีธารน้ำไหลผ่าน เป็นที่รื่นรมย์พอสมควร พบพระภิกษุ ๒ รูป เคยรู้จักกัน จึงได้ถวายปัจจัยไว้เผื่อมีความจำเป็น เพราะท่านเข้ามาอยู่ในป่าลึกพอสมควร แล้วได้เล่าให้ท่านฟังว่า

เมื่อสองสามปีก่อนได้ไปไหว้รอยพระพุทธบาทที่ **บ้านลิ่นถิ่น** อ.ไทรโยค ไกด์แถวนั้นบอกว่าที่บ้านต้นมะพร้าวก็มีรอยพระพุทธบาท แต่ก็ได้เข้ามาสืบหาแล้วไม่พบ ต่อมาเพื่อนของแหม่มบอกว่า เห็นป้ายบอกทางเข้ารอยพระพุทธบาท จึงได้เข้ามาค้นหาอีกครั้งก็ยังไม่พบอีกเช่นเคย จนกระทั่งได้มาพบเจ้าอาวาสวัดน้ำมุดนี่แหละ จึงทำให้พบรอยพระพุทธบาทแห่งนี้

เป็นอันว่าได้พบสมหวังแล้ว จึงเดินทางกลับมาทาง **วัดเขาโจด** ต.เขาโจด อ.ศรีสวัสดิ์ ได้พบรอยพระพุทธบาทคู่อยู่ภายในวัด ซึ่งมีการเทพื้นคอนกรีตไว้โดยรอบ แล้วทำเป็นรูปดอกบัวล้อมรอยพระพุทธบาทไว้

พระที่วัดเล่าว่าเมื่อปีที่แล้ว มีพระอาจารย์ท่านหนึ่งได้นิมิตเห็นธรรมจักรผุดตรงแถวนี้ ต่อมาก็ได้พบเป็นรอยพระบาทคู่ จึงได้สร้างดอกบัวล้อมไว้ แต่เท่าที่เห็นก็ไม่ชัดเจนนัก ยากแก่ผู้ที่ยังไม่เชื่อถือ จึงได้กราบไหว้แล้วกลับมาทาง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี ตามข้อมูลที่ **คุณสมบัติ** แจ้งไว้ว่ามี ๒ แห่ง คือวัดเขาถ้ำประทุน และพบใหม่ที่เขาแหลม เมื่อวันที่ ๔ ส.ค. ๔๖

รถวิ่งมาจากอำเภอด่านช้าง (ก่อนถึงทางแยกบ้านไร่ - อุทัยธานี ๑๑ ก.ม.) เลี้ยวขวาเข้าไปที่ **วัดเขาถ้ำประทุน** ก่อน พระในวัดบอกว่ามีรอยพระพุทธบาทอยู่บนเขา จึงเดินขึ้นไปตามบันได พบว่าทางวัดกำลังสร้างพระเจดีย์ครอบโดย **พระอาจารย์บุญยืน** เป็นผู้ค้นพบเมื่อเดือนเมษายน ปี พ.ศ. ๒๕๔๖

แท่นหินคล้ายฐานพระเจดีย์ (ตรงศรชี้)

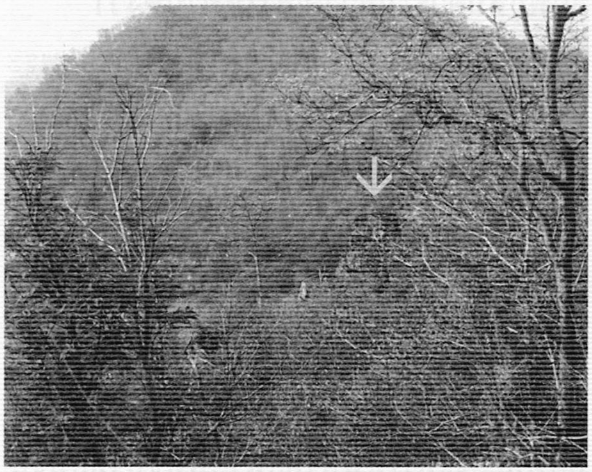

เมื่อได้กราบไหว้แล้ว จึงกลับลงมาและรีบไปขึ้น **เขาแหลม** ทันที เพราะเป็นเวลาเย็นแล้วคนนำทางจึงรีบนำขึ้นไป พวกเราจำต้องเดินขึ้นเขาเป็นลูกที่สองในเวลาไล่เลี่ยกัน เขาแหลมและเขาถ้ำประทุนอยู่ใกล้กัน แต่ก็สูงพอๆ กัน ต้องเร่งทำเวลาด้วย จึงเหน็ดเหนื่อยพอสมควร เป็นรอยพระพุทธบาทที่อยู่ริมซอกเขา กว่าจะไต่ออกไปดูได้ก็ตื่นเต้นหวาดเสียวพอดู

แต่ทั้งสองแห่งน่าจะเป็นของจริง คือเหมือนกับที่เคยเห็นมาจากที่อื่นๆ เป็นรอยที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติแต่ไม่มีนิ้ว ไม่ใช่รอยที่เกิดจากน้ำเซาะ เพราะผู้เขียนไม่ได้วินิจฉัยเอง แต่พระที่วัดนี้เป็นผู้ค้นพบต่างหาก ชาวบ้านที่นำทางบอกว่า เคยมีผู้พบเห็นดวงไฟลอยขึ้นในเวลากลางคืนด้วย

หลังจากได้กราบไหว้ครบทั้งสองแห่งแล้วก็เป็นเวลาใกล้ค่ำ จึงได้พักค้างคืนที่วัดเขาถ้ำประทุน แต่พระอาจารย์บุญยืนไม่อยู่ จึงได้ฝากปัจจัยร่วมสร้างพระเจดีย์ครอบพระบาทไว้จำนวนเงิน **๑,๒๐๐ บาท** รุ่งเช้าวันที่ ๒ มี.ค. ๔๘ จึงออกเดินทางต่อไปที่ **วัดเขาเจริญธรรม** (วัดเขาแดง) กิ่ง อ.ชุมตาบง จ.นครสวรรค์

เนื่องจากมีพระที่เคยมาวัดในงานธุดงค์ได้แจ้งไว้นานแล้ว แต่เพิ่งจะมีโอกาสในครั้งนี้ที่เหลือเป็นแห่งสุดท้ายในวันนี้ ซึ่งจะต้องมีการขึ้นเขากันอีก โดยการนำของเจ้าอาวาส แต่พวกเราเดินขึ้นไปก่อน จึงเดินอ้อมเขาไปจากข้างหลังวัด ทางวัดได้ทำบันไดขึ้นไปถึงข้างบน

แต่ยังไม่ถึงรอยพระพุทธบาท ได้แวะกราบไหว้สมเด็จองค์ปฐมและหลวงปู่หลวงพ่อภายในศาลา แล้วจึงเดินบุกป่าหญ้าคาเข้าไปในขณะนั้น เจ้าอาวาสเดินนำชาวบ้านตามมาแล้วพาไปที่โขดหินใหญ่ก้อนหนึ่ง แล้วชี้มือบอกว่าต้องปีนขึ้นไปข้างบน

พอถึงตอนนี้ก็ต้องเหน็ดเหนื่อยกันอีกเพราะต้องปีนกันไปทีละคน เนื่องจากโขดหินนี้มีรูปร่างเหมือนเจดีย์ยอดมนๆ จึงปีนขึ้นไปยาก ต้องอาศัยไม้พาดแล้วให้คนที่ขึ้นไปก่อนช่วยดึงมือขึ้นไป แล้วจึงได้เห็นรอยพระพุทธบาทอยู่บนพื้นหินคล้ายแท่นประทับนั่ง ถ้าลงมายืนดูเบื้องล่าง จะเห็นโขดหินนี้ เหมือนกับเก้าอี้นั่งมีพนักพิงด้วย

จึงวินิจฉัยว่าน่าจะเป็นแท่นที่ประทับก่อนแล้วจึงประทานรอยพระบาทไว้ ซึ่งเจ้าอาวาสได้เล่าว่า แต่ก่อนนี้จะเห็นรอยชัดกว่านี้ เป็นรอยซ้อนกันสองรอย พระอาจารย์แดงเล่าต่อไปอีกว่า เคยมีเสียงฆ้องเสียงกลองดังแว่วมาจากยอดเขานี้ ในบางครั้งก็จะมีดวงไฟลอยจากเขาไปที่ **ทุ่งหินเทิน** อยู่ห่างจากนี้ไปประมาณ ๗ กิโลเมตร ผู้เขียนก็จะได้ติดตามไปอีกหลังจากนี้

ก้อนหินเทิน กิ่ง อ.ชุมตาบง จ.นครสวรรค์

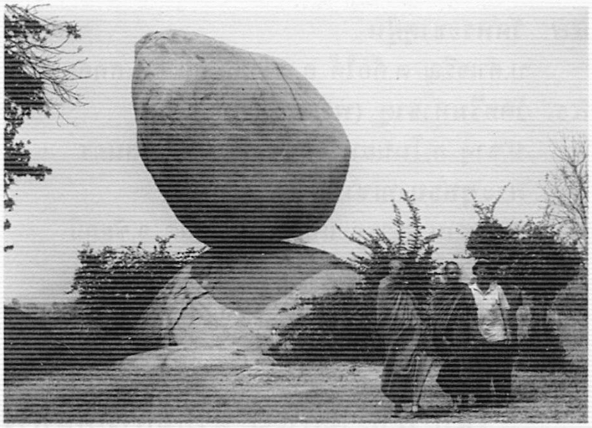

จึงเป็นอันว่าพวกเราโชคดีที่ได้กราบไหว้ทั้งรอยพระพุทธบาทและพุทธบัลลังก์ จากนั้นก็ได้ร่วมทำบุญกับท่าน ๑,๗๐๐ **บาท** แล้วจึงเดินกลับลงมาทางด้านหลังบ้านพักตำรวจ ซึ่งง่ายกว่าตอนขึ้นไปจากด้านหลังวัด แล้วจึงออกเดินทางต่อไปที่ **ทุ่งหินเทิน**

ซึ่งเป็นก้อนหินที่มีลักษณะเทินอยู่บนก้อนหินอีกก้อนหนึ่งคล้าย **พระธาตุอินทร์แขวน** ที่ประเทศพม่า เวลานี้ทางจังหวัดแนะนำเป็นที่ท่องเที่ยว คงจะเห็นว่าเป็นเรื่องแปลก แล้วก็ยังมี **วัดเขาหินเทิน** อยู่ใกล้ๆ กันอีก ในปีนี้ผู้เขียนได้ย้อนกลับไปอีก พบว่ายังมีก้อนหินเทินในลักษณะนี้อีกมากมาย

เป็นอันสรุปได้ว่า เมืองไทยเรานี้ยังมีสถานที่สำคัญหลายแห่ง ตั้งแต่เหนือจรดใต้ ในเวลานี้พบเข้ามาใกล้จะถึงวัดท่าซุงอยู่แล้ว จึงขอสรุปการเดินทางครั้งนี้ว่า ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ - ๒ มีนาคม ๒๕๔๘ รวมสถานที่ ๑๒ แห่ง ได้ทำบุญไปทั้งสิ้น ๒๙,๑๐๐ **บาท** แล้วจึงเดินทางกลับวัดในวันนั้นเลย ฯ

****

ภาคอีสาน

วันที่ ๑๔ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๘

๑. **เขาฟ้าแลบ** บ.ซับตะกั่ว ม.๑ ต.นิยมชัย อ.สระโบสถ์ จ.ลพบุรี

๒. **พระพุทธบาทวัดเนินรังวรปัญญาราม** (ลานนางฟ้า) ม.๖ ต.ยางราก อ.โคกเจริญ จ.ลพบุรี

๓. **พระพุทธบาทพุแค** บ.โคกดินแดง ต.พุแค อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี

๔. **พระพุทธบาทสี่รอย ปั้มน้ำมันพีที** อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา

๕. **วัดพระพุทธบาท** (แก่งพระพุทธบาท) บ.เปือย ต.ส้มป่อยใหญ่ อ.ราษีไศล จ.ศรีสะเกษ

๖. **พระธาตุเรืองรอง** บ.เอก ม.๕ ต.หญ้าปล้อง อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ

๗. **พระธาตุสีดา** บ.ธาตุเจริญ ม.๑๓ ต.ด่าน อ.ราษีไศล จ.ศรีสะเกษ

๘. **วัดกู่คันธนาม** ต.ยางคำ อ.โพนทราย จ.ร้อยเอ็ด

๙. **สำนักสงฆ์ดอนธาตุป่าวิเศษ** บ.หนองแซง ต.ดูกอึ่ง กิ่ง อ.หนองฮี จ.ร้อยเอ็ด

๑๐. **วัดป่าหนองฮี** บ.หนองฮี กิ่ง อ.หนองฮี จ.ร้อยเอ็ด

๑๑. **พระพุทธบาทวัดบ่อพันขัน** ต.เด่นราษฎร์ อ.หนองฮี จ.ร้อยเอ็ด

๑๒. **พระธาตุพันขัน** (จำปาขันธ์) ต.จำปาขันธ์ อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

๑๓. **พระพุทธรูปวัดบ้านยางเครือ** ต.เมืองทุ่ง อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

๑๔. **วัดมหาธาตุ (พระธาตุอานนท์)** อ.เมือง จ.ยโสธร

๑๕. **วัดป่าสันติวนาวาส** บ.หนองกุง ต.ภูเงิน อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

๑๖. **พระมิ่งเมือง** หน้าวนอุทยานโกสัมพี อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม

๑๗. **พระพุทธบาท ๔ รอย ลานหินร่อง** บ.ดอนกลาง ต.ดอนกลาง อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม

๑๘. **พระพุทธรูปยืนวัดพุทธมงคล** ต.คันธารราษฎร์ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

๑๙. **พระพุทธรูปยืนวัดสุวรรณาวาส** ต.คันธารราษฎร์ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม

๒๐. **พระพุทธบาทวัดพุทธสถานภูปอ** ต.ภูปอ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์

๒๑. **พระพุทธบาทดานเม็ก** บ.ดานเม็ก อ.สามชัย จ.กาฬสินธุ์

๒๒. **พระพุทธบาทวัดถ้ำเงิน** บ.คำบก ต.แซงบาดาล อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์

๒๓. **พระพุทธบาทห้วยสังเคียบ** (ตาดน้ำย้อย) บ.เหล่าภูพาน ม.๔ ต.แซงบาดาล อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์
๒๔. **พระพุทธบาทแก้งกะอาม** บ.แก้งกะอาม ต.ผาเสด็จ อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์
๒๕. **พระพุทธบาทธุดงคสถานจ้อก้อ** บ.สร้างแก้วน้อย ต.สร้างค้อ อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์
๒๖. **พระพุทธบาทน้ำตกคำเตย** บ.บ่อแก้ว ต.บ่อแก้ว อ.นาคู จ.กาฬสินธุ์
๒๗. **พระพุทธบาทน้ำตกตาดทอง** ต.หนองผือ อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์
๒๘. **พระพุทธบาทวัดป่าศิลาอาสน์วนาราม** (อยู่ใกล้น้ำตกตาดทอง) ต.หนองผือ อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์
๒๙. **พระพุทธบาทห้วยวังชุม** (ข้างสวนอาหารริมธาร) บ.กุดตูม อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์
๓๐. **พระพุทธบาทวัดป่าภูน้อย** ต.เหล่าไฮงาม อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์
๓๑. **พระพุทธบาทวัดถ้ำบ่หลบ** ต.เหล่าไฮงาม อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์
๓๒. **พระพุทธบาทห้วยหมากไฟ** บ.คำฮี ต.โพนราม อ.เมือง จ.มุกดาหาร
๓๓. **พระพุทธบาทลานสาวผ่อง** บ.หนองหอย ต.บางทรายใหญ่ อ.เมือง จ.มุกดาหาร
๓๔. **พระพุทธบาทแก่งกะเบา** ต.โป่งขาม อ.หว้านใหญ่ จ.นครพนม
๓๕. **พระพุทธบาทบ้านคับพวง** ต.น้ำก่ำ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม
๓๖. **วัดพระธาตุพนมมหาวรวิหาร** อ.ธาตุพนม จ.นครพนม
๓๗. **พระพุทธบาทแก่งโพธิ์** ต.น้ำก่ำ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม
๓๘. **วัดมหาธาตุ** ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครพนม
๓๙. **วัดโอกาส** (พระติ้ว-พระเทียม) ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครพนม
๔๐. **พระพุทธบาทถ้ำพระทอง** บ.หนองปาผา แขวงคำม่วน ประเทศลาว
๔๑. **วัดบ้านแคน** เขตหินบูน แขวงคำม่วน ประเทศลาว
๔๒. **พระพุทธบาทบ้านธาตุ** บ.ธาตุ ต.ท่าอุเทน อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม
๔๓. **พระแท่นที่ประทับนั่ง** บ.โพนแดง ต.นาใน อ.โพนสวรรค์ จ.นครพนม
๔๔. **พระพุทธบาทวังสะโน** บ.กลาง อ.โพนนาแก้ว จ.สกลนคร
๔๕. **วัดป่าพุทธโมกข์** อ.โพนนาแก้ว จ.สกลนคร
๔๖. **พระพุทธบาทสาละครี ยอดเขาภูลังกา** บ.ทุ่งเจริญ ต.นางัว อ.บ้านแพง จ.นครพนม
๔๗. **พระพุทธบาท ๔ รอย ดานชมพูทอง** บ.โนนจำปา อ.ศรีวิไล จ.หนองคาย
๔๘. **วัดพระธาตุฝุ่น** บ.คำเจริญ ต.ค้อใต้ อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร
๔๙. **วัดศรีมหาธาตุ (พระธาตุนาหลวง)** บ.ธาตุ ต.โนนยา อ.หนองหาน จ.สกลนคร
๕๐. **พระพุทธบาทเขาน้อย** บ.ดงลาน ต.วะตะแบก อ.เทพสถิต จ.ชัยภูมิ

****

อุทัยธานี - ลพบุรี - สระบุรี

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ นี้ได้มีการเดินทางทุกเดือน เพื่อเร่งสำรวจรอยพระพุทธบาทให้หมดสิ้นในปีนี้ ฉะนั้น เดือนมีนาคมนี้ หลังจากกลับมาจาก **ภาคกลาง** เว้นระยะแค่ไม่กี่วัน พอถึงวันที่ ๑๔ มี.ค. ๔๘ ก็เดินทางต่อไป เนื่องจากมีข้อมูลและนัดกับพระสายอีสานไว้แล้ว

ในตอนเช้า เริ่มออกเดินทางจากวัดไปที่ **เขาฟ้าแลบ** อ.สระโบสถ์ จ.ลพบุรี เพื่อขึ้นไปที่แอ่งน้ำใต้ต้นไม้ แต่ทางขึ้นเขาเป็นทางธรรมชาติลื่นมาก จึงไม่สามารถขึ้นไปบนยอดเขาได้ จำต้องเลยไปที่ **วัดเนินรังวรปัญญาราม** (ลานนางฟ้า) อ.โคกเจริญ จ.ลพบุรี พบพระพุทธบาทหลายรอยภายในมณฑป ซึ่งยังสร้างค้างอยู่

เมื่อ ๒ - ๓ ปีก่อนเคยมาครั้งหนึ่งแล้ว ได้พบกับ **พระนราธิป** (อดีตเคยอยู่วงชาตรี ปัจจุบันนี้ลาสิกขาบทไปแล้ว) ได้เล่าให้ฟังว่า ก่อนจะพบรอยพระพุทธบาท กลางคืนได้เห็นดวงไฟลอยขึ้นที่บริเวณนี้ พอตอนเช้าซึ่งเป็นวันพระพอดี จึงได้ค้นพบรอยพระพุทธบาท

ต่อมาก็ได้เริ่มสร้างมณฑปครอบ ผู้เขียนจึงได้ร่วมทำบุญไปด้วย ในตอนนี้ก็นำมาเพิ่มอีก ๑,๐๐๐ **บาท** แล้วจึงกราบไหว้รอยพระพุทธ

NO.5/3

กางเต้นท์ครอบพระพุทธบาทไว้ชั่วคราว

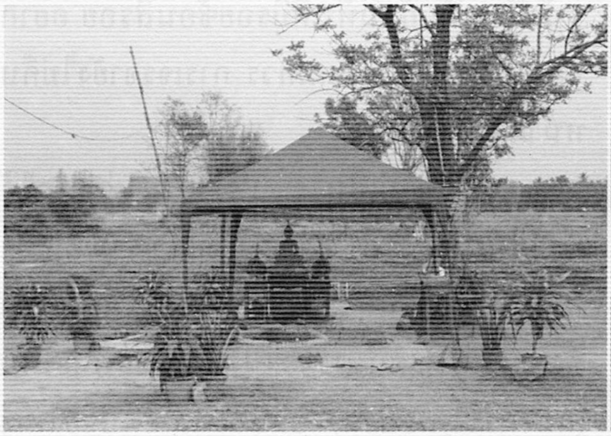

รอยพระพุทธบาทพุแค จ.สระบุรี

บาท ในลานหินเดียวกันมีทั้งหมดประมาณ ๕ รอย จากนั้นก็ออกเดินทางต่อไปที่ **บ้านโคกดินแดง** ต.พุแค อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี

เรื่องนี้เป็นข่าวทางหน้า **นสพ.เดลินิวส์** เมื่อปลายปี ๒๕๔๗ ว่ามีการพบรอยพระพุทธบาทบนลานหิน กลางทุ่งนาร้าง ในท้องที่บ้านโคกดินแดง เผยพระธุดงค์เป็นผู้ค้นพบเมื่อ ๗๒ ปีก่อนขณะมาปักกลดค้างแรม สุดเฮี้ยนหากใครลบหลู่เจอดีทุกราย

วันที่ ๑๓ พ.ย. ผู้สื่อข่าวได้รับรายงานว่า ชาวบ้านโคกดินแดงกำลังแตกตื่นกับการพบรอยพระพุทธบาทรอยใหม่ บริเวณทุ่งนาร้าง ห่างจากถนนลูกรังในหมู่บ้านประมาณ ๑๐๐ เมตร จึงเดินทางไปตรวจสอบพร้อมด้วย **น.ส.นภาภรณ์ อาสานอก** ปลัดอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

เมื่อไปถึงพบชาวบ้านหลายคนกำลังจับกลุ่มจุดธูปเทียนกราบไหว้ รอยลึกบนหิน มีลักษณะคล้ายรอยเท้ามนุษย์ (รอยพระพุทธบาท) มีความยาวประมาณ ๒ เมตร กว้าง ๑ เมตร ลึกประมาณ ๕๐ ซ.ม. ภายในมีน้ำขังอยู่

ขณะนั้นมีชาวบ้านบางรายนำขวดน้ำพลาสติกมาตักน้ำใส่ขวดกลับไปบ้าน เพราะเชื่อว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ บางรายนำน้ำมาลูบที่ศีรษะ เพื่อความเป็นสิริมงคล นอกจากนั้นยังมีกลุ่มคอหวยพยายามขัดถูบริเวณขอบรอยพระพุทธบาท เพื่อหาเลขเด็ดไปแทงหวย

ทางด้าน **นายบุญเรือง มหาวงศ์น้อย** อายุ ๖๓ ปี อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ เปิดเผยว่า ผืนดินที่พบรอยพระพุทธบาทเป็นที่ดินของ **นางสนิท ฟองสมุทร** ปัจจุบันย้ายถิ่นไปอยู่กับลูกที่ อ.วังน้ำเย็น จ.สระแก้ว เพราะบริเวณดังกล่าวเป็นดินดาน เพราะปลูกไม่ขึ้นจึงปล่อยให้เป็นที่รกร้าง

ตามคำบอกเล่าของคนรุ่นปู่ย่าตายายในหมู่บ้านบอกว่า รอยพระพุทธบาทดังกล่าว ถูกค้นพบประมาณปี ๒๔๗๕ โดยพระธุดงค์รูปหนึ่งซึ่งมาปักกลดในบริเวณนี้ แต่ตลอดเวลาที่ผ่านมา ไม่มีใครสนใจจะพัฒนาพื้นที่ เพราะเป็นผืนดินที่มีเจ้าของครอบครอง

อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ เล่าต่อว่า ตามความเชื่อของชาวบ้าน คาดว่าน่าจะเป็นรอยพระพุทธบาท ที่สืบเนื่องจากรอยพระพุทธบาทที่พบ

บริเวณ **เขาพระพุทธบาทน้อย** ในเขตอำเภอแก่งคอย ซึ่งอยู่ห่างกันประมาณ ๓ กม. เคยมีชาวบ้านบางคนอยากทดสอบหรืออยากลองดี ต้องเจอวิบากกรรมแตกต่างกัน เช่น

มีสองสามีภรรยาถูกฟ้าผ่าเสียชีวิตพร้อมกระบือที่นำมาเลี้ยง เนื่องจากให้กระบือมากินน้ำในรอยพระพุทธบาท ด้าน **น.ส.นภาภรณ์** ปลัดอำเภอเฉลิมพระเกียรติ กล่าวว่า จะรวบรวมข้อมูลเตรียมพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

ข่าวหนังสือพิมพ์มีเพียงแค่นี้ที่ผู้เขียนตัดเก็บเอาไว้เพื่อสืบหาต่อไป ใช้เวลาค้นหาไม่นาน โดยการสอบถามจากชาวบ้าน ผลที่สุดก็ไปถึง **บ้านโคกดินแดง** หมู่ ๗ ได้พบชาวบ้านคนหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษารอยพระพุทธบาทเล่าว่า

รอยพระพุทธบาทแห่งนี้ ถึงแม้จะรู้จักกันมานาน ๗๒ ปีแล้ว ตั้งแต่คนรุ่นปู่ย่าตายาย แต่คนสมัยนี้ก็ไม่มีใครรู้เรื่อง จนมีวันหนึ่งได้นำรถไถเข้ามาปรับพื้นที่ แล้วจึงได้พบรอยพระพุทธบาทแห่งนี้อีกครั้งหนึ่ง

ครั้นได้เข้าไปสำรวจแล้ว จึงบอกคนที่เฝ้าว่า รอยนี้เป็นเบื้องขวาที่ซ้อนกัน ๓ รอย ไม่ใช่รอยเดียวอย่างที่เข้าใจ และยังมีรอยเกือกแก้วเล็กๆ อีกรอยหนึ่งที่อยู่ด้านข้าง เมื่อทราบว่าทางคณะกรรมการจะสร้างมณฑปครอบ จึงได้ร่วมทำบุญด้วย เป็นเงิน ๑,๐๐๐ **บาท** หลังจากนั้นก็ไปพักค้างคืนที่บ้าน **คุณภูษิต - คุณซิ้ม** อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

นครราชสีมา - ศรีสะเกษ - ร้อยเอ็ด

เช้าวันที่ ๑๕ มี.ค. เป็นวันที่สองของการเดินทาง ได้ออกเดินทางแต่เช้ามืด แล้วแวะที่ปั๊มน้ำมันพีที อ.สูงเนิน เพราะมีก้อนหินอยู่หน้าปั๊ม เป็นก้อนหินที่มีรอยซ้อนสี่รอย อยากจะขอมาเก็บไว้ในที่สมควร การเจรจายังไม่คืบหน้าแต่ประการใด

แต่ก็ไม่เป็นไร เพราะไม่ใช่อยากได้ แต่อยากให้คนรู้ค่า หากเข้าใจแล้วเราก็ไม่ต้องการแล้วละ ฉะนั้นได้กราบไหว้บูชาก็พอใจแล้ว พอเริ่มสว่างก็เดินทางต่อไปที่ **วัดพระพุทธบาท** (แก่งพระพุทธบาท) บ.เปือย ต.ส้มป่อยใหญ่ อ.ราษีไศล จ.ศรีสะเกษ หรือจะเข้าที่ บ.โนน ต.รังแร้ง อ.อุทุมพรพิสัย ก็ได้

แต่พวกเราไปทางบ้านเปือย เพราะพบป้ายบอกทางว่าไปแม่น้ำมูล **แก่งพระพุทธบาท ๔ ก.ม.** จึงขับรถไปจอดที่ริมแม่น้ำ วันนี้อากาศครึ้มเย็นสบาย จึงเดินลงไปแล้วข้ามแม่น้ำมูล แหม..ฟังดูยังจะข้ามได้ง่ายๆ เชียวนะ หรือถ้าผู้เขียนมีฤทธิ์คงจะเหาะไปแล้ว

แต่ความจริงไม่ใช่นะ มันเป็นเรื่องของน้ำที่แห้งนะ มีเฉพาะบางช่วงที่ยังมีกระแสน้ำไหลอยู่บ้าง เราก็เดินสำรวจดูตามแก่งหิน เพราะเข้าใจว่าพระพุทธบาทอยู่ในแม่น้ำแต่ก็ยังไม่พบ จึงได้เดินขึ้นไปสอบถามชาวบ้านอีกฝั่งหนึ่ง ถึงได้รู้ว่ารอยพระพุทธบาทอยู่ภายในวัดแล้ว

พวกเราจึงเดินไปตามทางริมแม่น้ำจนถึง **วัดพระพุทธบาท** จึงได้รู้ความจริงที่พระในวัดเล่าว่า เดิมก้อนหินนี้แช่อยู่ในน้ำที่ส้มป่อยใหญ่ ต่อมาเกิดฝนแล้งจึงได้ลอยมาที่หน้าวัด ทางวัดจึงได้สร้างมณฑปครอบเอาไว้ ปัจจุบันมีการแกะสลักรอยพระพุทธบาทไปแล้ว

เมื่อได้กราบไหว้เสร็จแล้ว จึงเดินทาง

ร่วมบูรณะพระธาตุสีดา อ.ราษีไศล จ.ศรีสะเกษ

สมเด็จองค์ปฐม ทรงเครื่องพระนิพพาน

ต่อไปตามป้ายบอกทางไป **พระธาตุเรืองรอง** ต.หญ้าปล้อง อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ ซึ่งเป็นพระธาตุสร้างใหม่สวยงาม เป็นวัดที่ **หลวงปู่ธัมมาพิทักษา** วัดใหม่ยายมอญ ธนบุรี เป็นผู้สร้าง ขณะนั้นทางวัดกำลังซ่อมแซมพอดี จึงได้ร่วมทำบุญ **๕๐๐ บาท** แล้วจึงออกเดินทางต่อไป

ในระหว่างทาง เห็นชาวบ้านกำลังสร้างองค์พระธาตุใหม่ครอบองค์เดิม ชื่อว่า **พระธาตุสีดา** เป็นพระธาตุเก่าแก่ในหมู่บ้านธาตุเจริญ ต.ด่าน อ.ราษีไศล จ.ศรีสะเกษ จึงได้ร่วมทำบุญ **๕๐๐ บาท** ชาวบ้านหลายคนแปลกใจที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน แต่ทำไมจึงเข้ามาทำบุญได้

จึงบอกว่าชอบสร้างพระธาตุ ถ้าเดินทางผ่านไปที่ไหน ได้เห็นไม้นั่งร้านขึ้นล้อมรอบ จะต้องบอกรถให้แวะเข้าไปทำบุญทันที ชาวบ้านที่นี่อัธยาศัยดีต่างก็เข้ามานั่งสนทนาด้วย หลังจากนั้นก็ขออำลาเดินทางต่อไป พอดีผ่านหน้า **วัดกู่คันธนาม** ต.ยางคำ อ.โพนทราย จ.ร้อยเอ็ด เห็นกู่เก่าแก่มาก จึงบอกให้รถเลี้ยวเข้าไปอีก

คำว่า **กู่** หมายถึง **พระเจดีย์** หรือ **พระธาตุ** สร้างด้วยศิลาแลง ปัจจุบันเหลือแค่ซากปรักหักพัง ทางกรมศิลปากรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน มีคำอธิบายไว้ด้านหน้าว่า เป็นศิลปสมัย **พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗** ศิลปเขมรแบบบายน อายุราวต้นพุทธศวรรษที่ ๑๘ จึงได้เข้าไปกราบนมัสการ แล้วทำบุญใส่ตู้สร้างพระอุโบสถกันตามอัธยาศัย

ต่อจากนั้นจึงเดินทางไปที่ **สำนักสงฆ์ดอนธาตุป่าวิเศษ** กิ่ง อ.หนองฮี จ.ร้อยเอ็ด เดิมที่นี่เป็นป่าช้าเก่า มีพระสายอาจารย์หนุนมาอาศัยและสร้างสมเด็จองค์ปฐมไว้ที่นี่ ภายในบริเวณนี้ก็มีพระธาตุเก่าแก่เหลือแค่ฐานเช่นกัน จึงได้นำผ้าห่มไปบูชา แล้วเดินมาที่ศาลาภายในประดิษฐาน **สมเด็จองค์ปฐม ทรงเครื่องพระนิพพาน** ที่ได้ถอดแบบมาจาก **วัดสิริเขตคีรี** (วัดพระร่วง) อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

ทั้งนี้ ผู้เขียนได้ออกทุนค่าใช้จ่ายในการทำแบบใหม่ประมาณ ๘ หมื่นบาทเศษ โดย **ท่านประทักษ์** (ตุ๋ย) พร้อมด้วยเพื่อนพระภิกษุวัดพุทธโมกข์ จ.สกลนคร หลังจากแบบเสร็จ

แล้วก็ได้นำมาหล่อที่นี่เป็นองค์ที่ ๓ โดยมี **คุณทรงศักดิ์ - คุณบงกช เทวธีระรัตน์** เป็นเจ้าภาพ

ในปัจจุบันนี้ ได้มีการสร้างสมเด็จองค์ปฐมทรงเครื่องนิพพานนี้ไปแล้ว ประมาณ ๘ องค์ คือ องค์แรกที่ **วัดป่าสุทธิธรรมวิเวก** อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด มี **ท่านกิตติพงษ์** เป็นเจ้าสำนัก โดยมี **คุณประไพ เหตระกูล - คุณวรการ ทรงคุ้มครอง** และครอบครัว, **คุณคชาธร - คุณศุภฤกษ์ - คุณชนินทร เหตระกูล** เป็นเจ้าภาพ

องค์ที่ ๒ สร้างที่ **วัดป่าโคกดินแดง** อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด **ท่านไพรวัลย์** เป็นเจ้าสำนัก มีเจ้าภาพเป็นคนพิษณุโลก แต่ผู้เขียนจำชื่อไม่ได้นะ องค์ต่อมาที่ **วัดดานขุมคำ** อ.ดอนตาล จ.มุกดาหาร แล้วก็ไปที่กาฬสินธุ์ ส่วนองค์ที่ ๖ นั้น สร้างที่ **วัดโคศุภราช** อ.เมือง จ.อ่างทอง มี **ท่านวิชาญ** เป็นเจ้าอาวาส

ส่วนเจ้าภาพมี ๒ คณะ คือ **นพ.จรัสศักดิ์** (หมอน้อย) **- อาภารวี** (อุมา) **เรืองพีระกุล** กรุงเทพฯ และ **คุณไชยพร ลิ้มปัญญาเลิศ** พร้อมครอบครัว จ.ลพบุรี โดยมี **ท่านมหาเพิ่มทรัพย์** จ.สุพรรณบุรี เป็นผู้ประสานงานให้

ในเวลานี้ **อาจารย์ตุ๋ย** ก็ได้สร้างไปได้ ๘ องค์แล้ว โดยมี **คุณทรงศักดิ์ และภรรยา** เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทำแบบใหม่อีกครั้งหนึ่ง จึงขออนุโมทนาทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย ที่ทุกท่านมีส่วนช่วยกันสร้าง **สมเด็จองค์ปฐม ทรงเครื่องพระนิพพาน** เพื่อเป็นสิริมงคลไว้ตามสถานที่ต่างๆ ของประเทศไทย

ในตอนนี้ จะขอเล่าเรื่องต่อไปว่า หลังจากออกมาจาก **วัดดอนธาตุป่าวิเศษ** แล้วจึงไป

ม้าที่วัดเกาะบ่อพันขันวิ่งเข้ามาทักทาย

ที่ **วัดป่าหนองฮี** กิ่ง อ.หนองฮี จ.ร้อยเอ็ด โดยนัดหมายไว้กับ **ท่านประทักษ์** (อ.ตุ๋ย) แล้วก็ **ท่านสุพจน์** และ **ท่านน้อย** จากสกลนคร ให้มาพบกันที่นี่ ซึ่งมี **ท่านอุดม สิริภัทโท** เป็นเจ้าอาวาสวัดป่าหนองฮี

ทั้งนี้ เพื่อจะนำทางไปสถานที่สำคัญในเขตนี้ คือ **วัดเกาะบ่อพันขัน** ก่อนที่จะออกเดินทางก็ได้ถวายสังฆทาน ๓ ชุด พร้อมกับปัจจัย ๓,๐๐๐ **บาท** จากนั้นท่านอุดมก็นำไปที่บ่อพันขัน ซึ่งชื่อนี้มีความหมายอย่างไร ท่านอุดมก็จะได้เล่าให้ฟัง

แต่ก่อนที่จะกล่าวถึงความสำคัญนั้น ในขณะที่เข้ามาถึงภายในบริเวณวัด พลันก็มีม้าตัวหนึ่งวิ่งมาแต่ไกล เห็นตอนแรกนึกว่าม้าวิ่งหนีไปที่อื่น แต่พอเข้ามาใกล้ ปรากฏว่าม้ามาหยุดตรงที่พวกเรายืนอยู่ และที่แปลกมากก็คือว่า ม้าได้เอาปากมาดุนที่แขนของผู้เขียน จึงยกมือลูบหัวม้าเบาๆ เขาคงจะเข้ามาทักทายนั้นเอง

จากนั้นก็เดินไปที่กลางน้ำ แต่ก่อนนี้น้ำยังไม่ท่วมจะเป็นนาเกลือ ชาวบ้านละแวกนี้มีอาชีพทำนาเกลือ ต่อมาปี **๒๕๒๕** มีการ

สร้างเขื่อนน้ำจึงท่วมบริเวณนี้กลายเป็นเกาะ วัดนี้จึงมีชื่อว่า **"วัดเกาะบ่อพันขัน"**

ฉะนั้นพื้นที่เดิมจึงเป็นแก่งหินทรายแดง มีลักษณะเป็นลายเส้นสี่เหลี่ยม คล้ายผ้าจีวรปูลาดลงไป ชาวบ้านแถวนี้เรียก **"หินตากผ้า"** บริเวณนี้เคยมีรอยพระพุทธบาททั้งซ้ายและขวา แต่อยู่คนละด้านของวัด

ส่วนคำว่า **"บ่อพันขัน"** นั้น ชาวบ้านเชื่อกันตามตำราสุวรรณภูมิเดิมเล่าว่า **พระโมคคัลลานะ** ได้มาปราบพญานาคตนหนึ่ง ซึ่งได้มาโผล่ขึ้นมาทำความเดือดร้อนให้แก่ชาวบ้าน ด้วยการเอาผ้ามาปิดบ่อน้ำ ไม่ให้ชาวบ้านใช้สอยบริโภคน้ำนี้ และน้ำในบ่อก็จะแห้งไปในที่สุด

ด้วยเหตุนี้ ท่านจึงได้เอานิ้วมือจิ้มลงไป แล้วอธิษฐานว่า ถ้าจะให้น้ำในบ่อนี้เหือดแห้ง จะต้องให้คนมาตักพร้อมกันถึง ๑,๐๐๐ คน ด้วยเหตุอัศจรรย์นี้น้ำจึงขึ้นมาจากบ่อนี้ตลอด ทั้งที่บริเวณรอบข้างจะเป็นน้ำเค็มต้มเกลือได้ แต่เฉพาะตรงบ่อนี้น้ำจะจืด ซึ่งปากบ่อก็แคบนิดเดียว ชาวบ้านจึงมาตักไปใช้ดื่มกินได้ จึงเชื่อกันว่าเป็นบ่อน้ำทิพย์ หรือบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์

เป็นอันว่า เราไม่สามารถจะมองเห็นรอยพระพุทธบาทและรอยตากผ้าจีวรได้ ท่านอุดมบอกว่าแต่ก่อนจะมีธงปักเอาไว้อยู่กลางน้ำ จึงได้แต่ยืนอธิษฐานจิตไว้อยู่แค่ริมน้ำ แล้วจึงเดินมาที่บ่อพันขัน มีป้ายบอกว่าเป็น **"บ่อน้ำมหัศจรรย์"** และด้านข้างภูเขาก็มีศาลเจ้าพ่อพันขันด้วย

ครั้นพวกเราได้มาถึงแล้ว นับว่ามหัศจรรย์สมชื่อจริงๆ สมกับป้ายที่เขาเขียนไว้ใกล้บ่อว่า **บ่อพันขัน บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ น้ำใสไหลไม่หยุด..พิสูจน์ได้ที่นี่** นับว่าโชคดีที่เรามาครั้งนี้เป็นเวลาที่เขาสูบน้ำในอ่างน้ำออกไป เพื่อกั้นบ่อน้ำไว้ให้มองเห็นเด่นชัด

ท่านอุดมเล่าต่อไปว่า ก่อนที่น้ำจะท่วมบริเวณนี้ความศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เลื่องลือของชาวบ้านและเห็นกับตาด้วย เช่น คนที่จะเดินผ่านในบริเวณนี้ จะกางร่มเข้ามาไม่ได้ จะมีเหตุให้เกิดลมพายุพัดมาอย่างรุนแรง บางคนถึงกับมีอาการป่วยไข้ไม่สบายทันที

เมื่อผู้เขียนถามว่าเคยมีคนเห็นแสงขึ้นแถวนี้บ้างไหม ท่านอุดมบอกว่าเป็นเรื่องปกติ คือจะมีคนเห็นกันบ่อยๆ ดวงไฟจะลอยไปหากัน ๓ จุด คือ จากศาลเจ้าพ่อพันขัน เดิมจะเป็นเนินดินแล้วไปทางที่เก่าแก่อีกด้านหนึ่งที่เรียกว่า "เนินขันหมาก" จะเห็นหินสี่เหลี่ยมคล้ายขันหมาก มีกู่เก่าๆ และซากกำแพงเป็นศิลาแลง น่าจะเป็นโบราณสถานอยู่แถวนั้น

แต่พวกเราก็ไม่ได้ไปดู เพราะอยู่ห่างไกลกัน ได้แต่เดินไปที่บ่อน้ำพันขัน ซึ่งมีน้ำใสอยู่เต็มปากบ่อ พอที่จะมองเห็นรอยนิ้วมือที่จิ้มลงไปในหินทรายแดงอย่างชัดเจน แต่เป็นรอยนิ้วที่ใหญ่กว่าคนธรรมดานะ คนที่ไม่เชื่ออ่านตรงนี้แล้ว คงจะคิดจนฟุ้งซ่านนะ

เรื่องแบบนี้อย่าไปคิดมาก เพราะอิทธิฤทธิ์ท่านบอกว่าเป็นเรื่อง **อจินไตย** คือเป็นสิ่งที่ไม่ควรคิด คิดแล้วเป็นบ้าตาย ท่านคงจะอธิษฐานให้เล็กให้ใหญ่ได้ แต่เท่าที่ได้เห็น บ่อน้ำนี้กว้างประมาณสักคืบกว่าๆ เห็นจะได้ เมื่อได้ชิมดูแล้วน้ำใสเย็น และจืดสนิท มีรสชาติดี

บ่อพันขันอยู่ท่ามกลางนาเกลือ

บ่อเล็กนิดเดียวแต่น้ำไหลไม่มีวันแห้ง

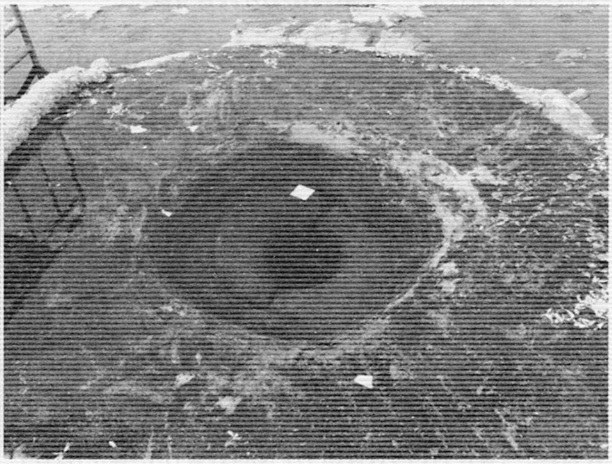

ฉะนั้น ชาวบ้านที่ทำนาเกลือแถวนี้ ได้อาศัยบ่อน้ำเล็กๆ นี่แหละ ซึ่งผุดขึ้นมาตลอดเวลาไม่มีวันหยุด ขณะที่พวกเราไปถึงนั้น ถือว่าโชคดีที่ผู้ว่าฯ ได้สั่งให้สูบน้ำในฝายออกจนหมด จึงสามารถมองเห็นได้ ถ้ามาก่อนหน้านี้น้ำจะท่วมบ่อไปหมดสิ้น มองไม่เห็นอะไรเลย

แล้วท่านอุดมก็ได้ชี้มือไปอีกด้านหนึ่ง พร้อมกับบอกว่า ตอนนี้เขากักน้ำไว้อีกด้านหนึ่ง ขอให้สังเกตน้ำที่อยู่ด้านโน้น จะมีระดับสูงกว่าทางด้านนี้หลายเมตร แต่ที่แปลกก็คือว่า น้ำจะไม่ไหลซึมเข้ามาทางบ่อพันขันนี้เลย

เมื่อหลายสิบปีก่อน มีผู้สร้างภาพยนต์เรื่อง "ทุ่งกุลาร้องไห้" จะมาตั้งกองถ่ายที่นี่ ในตอนนั้นยังไม่ได้ทำเขื่อนเก็บกักน้ำ จึงมีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีดาราที่มีชื่อเสียงมาหลายคน ปรากฏว่าถ่ายภาพไม่ติด เกิดอาเพศลมพัดจนกระจุยกระจาย ผลสุดท้ายต้องย้ายกองถ่ายไป

รวมความว่า กิ่ง อ.หนองฮี จ.ร้อยเอ็ด ยังมีสิ่งมหัศจรรย์ตามที่เล่ามานี้ คงจะมีแห่งเดียวในประเทศไทย ที่บ่อน้ำจืดเล็กๆ สามารถเกิดขึ้นอยู่ท่ามกลางนาเกลือนับแสนไร่ได้ ท่านผู้อ่านทั้งหลายคงจะไปพิสูจน์กันบ้างนะ อย่าอ่านแล้วเดากันไปส่งเดช เพราะแค่อ่านจะใกล้ความจริงไม่ถึงครึ่งเปอร์เซนต์

เรื่องนี้ต้องขออนุโมทนาพระภิกษุชุดนี้ที่ได้แจ้งข่าวแล้วก็นำมาพบของจริงกัน คงจะเข้าใจคำว่า **"บ่อพันขัน"** กันดีแล้ว อย่าว่าแต่พันขันหรือพันคนเลย ถ้าน้ำไหลไม่มีวันหยุดอย่างนี้ ต่อให้คนหมื่นคนแสนคนหรือล้านคนเข้ามาตักก็ไม่มีวันหมดอย่างแน่นอน

สถานที่สำคัญในเขตนี้ยังมีอีกนะ ท่านผู้อ่านอย่าเพิ่งหลับ ขอให้เดินทางไปด้วยกันที่ **พระธาตุพันขัน** อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด เดิมชื่อว่า **พระธาตุจำปาขันธ์** ตามชื่อเมืองเดิม ซึ่งถือเป็นเมืองพี่ และมีนครจำปาศรี เป็นเมืองน้อง โดยมี **พระธาตุนาดูน** จ.มหาสารคาม เป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองมาแต่โบราณกาล

ในขณะที่ไปถึงนั้น ทางกรมศิลปากรกำลังทำการบูรณะองค์พระธาตุ ซึ่งมีสภาพทรุดโทรมมานาน เจ้าหน้าที่บอกว่ามีอายุเก่าแก่ประ

มาณ ๘๐๐ - ๑,๐๐๐ ปี มีการสร้างซ้อนกัน ๒ สมัย เมื่อได้เดินชมโดยรอบแล้วก็ได้เห็นต้นลั่นทมใหญ่ จึงได้รู้ว่าทางอีสานเรียกว่าต้นจำปา เป็นที่มาของคำว่า **จำปาขันธ์** นั่นเอง

ต่อจากนั้นพระสายอีสานก็ได้นำไปที่ **วัดบ้านยางเครือ** ต.เมืองทุ่ง อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด มีพระพุทธรูปเก่าแก่ที่สำคัญองค์หนึ่ง จึงได้เข้าไปกราบนมัสการ ชาวบ้านเรียกกันว่า **"พระเจ้าใหญ่ยางเครือ"** เมื่อได้ถวายผ้าสไบทองแล้วจึงไปที่ **วัดมหาธาตุ** อ.เมือง จ.ยโสธร

ขณะที่ไปถึงก็เป็นเวลาค่ำแล้ว แต่ก็ต้องกราบไหว้ให้ครบถ้วน เพราะสถานที่นี่เป็นที่สำคัญนั่นก็คือ องค์พระธาตุบรรจุพระธาตุของพระอานนท์ไว้ จึงได้ชื่อว่า **พระธาตุอานนท์** ตามประวัติเล่าว่า

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ทางวัดได้มีการบูรณะกำแพงแก้วรอบฐานพระธาตุ ได้พบกับตำนานของพระธาตุอานนท์บรรจุอยู่ในขวดสีเขียว ยาวประมาณ ๑ ศอก ฝังอยู่ใต้ดิน เขียนเป็นภาษาไทยน้อยลงในใบลาน ซึ่งใบลานดังกล่าวกรมศิลปากรได้นำไปที่กรุงเทพฯ และยังมิได้นำกลับคืนมาไว้ที่จังหวัด

จากตำนานเล่าว่าสร้างเมื่อ พ.ศ. ๑๒๓๘ โดย **เจตตานุวิน** กับ **จินดาชานุ** ชาวเมืองเวียงจันทน์กับ **เอียงเวธา** เจ้าบ้านซึ่งเป็นขอม ได้พระธาตุมาจาก **เทวทหนคร** ประเทศอินเดีย ซึ่งในระหว่างนั้น **เจตตานุวิน** ลูกผู้พี่ และ **จินดาชานุ** ลูกผู้น้อง อุปสมบทได้ ๓๐ ปี จึงได้เดินธุดงค์ไปที่ประเทศอินเดีย ใช้เวลา ๒ ปี ๑๐ เดือน ๑๑ วัน

เห็นชาวเมืองกำลังสร้างเจดีย์องค์ใหม่ เพื่อที่จะย้ายอัฐิพระอานนท์จากเจดีย์เก่า ซึ่งประดิษฐานไม่เหมาะสมไปยังที่เหมาะสม ทั้งสองได้อธิษฐานจิตและอ้อนวอนขอแบ่งอัฐิธาตุอยู่หลายวัน จึงได้ผงธุลีประมาณเปลือกไข่นกกระเรียน กับธาตุประมาณเท่าดอกสังวาล แล้วกลับมาที่เวียงจันทน์ แต่ไม่ได้รับความร่วมมือ จึงไปหา **เอียงเวธา** อาศัยอยู่กับชาวขอม ๓ ปี ได้สร้างพระธาตุขึ้นสิ้นเวลา ๘ เดือน ๒๕ วัน

พระธาตุแห่งนี้ ถึงแม้จะมิได้บรรจุพระบรมธาตุของพระศาสดา แต่ก็ได้บรรจุพระธาตุของพระสาวกองค์สำคัญ พวกเราจึงได้กราบไหว้บูชาพระคุณความดีของท่าน และตั้งจิตขออนุโมทนาท่านผู้ร่วมสร้างและผู้ร่วมบูรณะทั้งหลายนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้

ครั้นได้อธิษฐานตามความปรารถนากันแล้ว พระทั้ง ๔ รูป คือ **ผู้เขียน, ท่านประทักษ์, ท่านสุพจน์, ท่านน้อย** และทีมงาน จึงเดินทางไปพักค้างคืนที่ **วัดป่าสันติวนาวาส** บ.หนองกุง อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด เจ้าสำนักนี้มีชื่อว่า **ท่านประพล อติพโล** วัดนี้เป็นพระสายท่านอาจารย์หนุนเช่นกัน

ร้อยเอ็ด - มหาสารคาม - กาฬสินธุ์

ในตอนเช้าวันที่ ๑๖ มี.ค. ๔๘ ก่อนจะออกเดินทาง ทางวัดกำลังสร้างพระเจดีย์อยู่ สูง ๓๐ เมตร ภายในประดิษฐานสมเด็จองค์ปฐม จึงทำบุญร่วมสร้าง ๓,๔๐๐ **บาท** พร้อมสังฆทาน ๔ ชุด แล้วเดินทางไปสืบหา **ลานหินร่อง** พอดีมาถึงหน้า **วนอุทยานโกสัมพี** อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม จึงเข้าไปไหว้พระ

พระมิ่งเมือง ณ วนอุทยานโกสัมพี

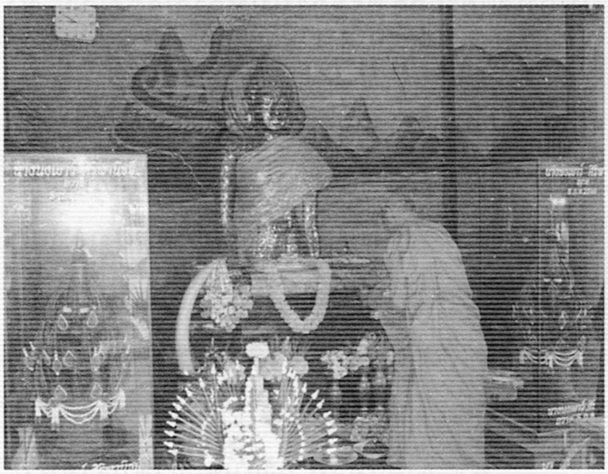

ลานหินร่อง อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม

พุทธรูปองค์หนึ่ง ที่เรียกกันว่า **พระมิ่งเมือง**

พระพุทธรูปองค์นี้เป็น **"ปางขอฝน"** ซึ่งจะมีเพียงครึ่งองค์ช่วงบน ส่วนช่วงล่างได้ก่อปูนยึดติดไว้กับพื้น ตามประวัติชาวบ้านเล่ากันว่า เดิมเมืองนี้แห้งแล้งมาก เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จมา ชาวบ้านจึงทูลขอฝน พระพุทธองค์ทรงเปลี่ยนผ้าอาบน้ำฝน แล้วทรงยกพระหัตถ์ชี้ขึ้นไปบนท้องฟ้า ฝนก็ตกลงมาทันที

ต่อมาชาวเมืองได้สร้างพระพุทธรูปองค์นี้ คร่อมตรงที่พระพุทธเจ้าประทับยืน เพื่อเป็นการระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า พวกเราจึงได้มีโอกาสถวายผ้าสไบทอง สรงด้วยน้ำหอม และปิดทอง แล้วจึงสืบหาสถานที่อื่นต่อไป

สำหรับการเดินทางครั้งนี้ ผู้อ่านจะเริ่มสังเกตได้ว่า ผู้เขียนได้พบพระพุทธรูปเก่าแก่โบราณที่สำคัญๆ ต่อไปก็ยังได้พบกับความศักดิ์สิทธิ์กันอีก ขอให้ติดตามกันต่อไป ในระหว่างนี้ กำลังสอบถามชาวบ้านว่า **ลานหินร่อง** ต.ดอนกลาง อ.โกสุมพิสัย อยู่ตรงไหนกันแน่ จึงให้เจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลตำบล และนายก อบต.ดอนกลาง นำทางเข้ามาประมาณ ๓ กิโลเมตร ถนนเพิ่งลาดยางเสร็จพอดี

ตามข้อมูล **คุณอชิระ** (ซ้ง) ได้ข่าวมาจากห้องข่าว ๑๐ โมงเช้า ทางทีวีช่อง ๕ เมื่อวันที่ ๕ พ.ย. ๔๗ พบรอยเท้าคนโบราณที่ก้าวเดินไปตามลานหินร่องนี้ ผู้เขียนจึงถามว่าทำไมเรียกว่า **"หินร่อง"** นายก อบต. บอกว่าบริเวณลานหินนี้มีแอ่งน้ำเล็กๆ เต็มไปหมดเนื้อที่ประมาณ ๒ ตารางกิโลเมตร ส่วนหนึ่งได้มีพระสายธรรมยุตมาตั้งเป็นสำนักสงฆ์แล้ว

เจ้าหน้าที่ได้นำมาที่ลานหิน แล้วชี้บอกว่ามีรอยย่างก้าว ๔ รอย เป็นรอยนิ้วเท้าเหมือนคนธรรมดาทั่วไป ที่นักโบราณคดี นักธรณีวิทยา รวมทั้งสื่อมวลชน ได้มาทำสารคดีกันแล้ว ถ้ายังเห็นเป็นน้ำเซาะตามธรรมชาติ คงจะเสียสติไปแล้วนะ เพราะแต่ละรอยขนาดเท่ากันทั้งเบื้องขวาและซ้าย คือ กว้างประมาณ ๑๔ ซ.ม. ยาว ๔๔ ซ.ม.

นับว่าเป็นเรื่องแปลกสำหรับคนธรรมดาทั่วไป เพราะลานหินกว้างใหญ่ แต่ทำไมรอย

NO.5/1

พระพุทธรูปยืนอยู่ใต้ต้นโพธิ์ ณ วัดพุทธมงคล

เท้าจึงปรากฏเพียงแค่ ๔ รอยเท่านั้น อยู่กลางลานหิน ทั้งๆ ที่ยังมีพื้นหินพอที่จะเดินอีกไกล จึงมีปัญหาว่า แล้วจุดเริ่มต้นเดินละมาจากไหน และไปสิ้นสุดกันตรงไหน

นี่เป็นปริศนาของเราที่เป็นมนุษย์ แต่ถ้าเป็นภูตผีปีศาจละ หากมาเดินแบบนี้ โดยไม่เห็นตัว คงจะวิ่งหนีกันแน่ ถ้ายังงั้นบุคคลใดกันแน่ ที่สามารถจะเดินให้เห็นรอยก็ได้ ไม่ให้เห็นรอยก็ได้ ทั้งนี้ ถ้าตามความเชื่อของคนไทยคงจะพูดเหมือนกันว่า หากเป็นรอยพระพุทธบาทจริง ต้องมีรอยธรรมจักรกลางฝ่าพระบาท

แต่ที่นี่ได้สำรวจตรวจดูแล้ว เห็นรอยเท้าและนิ้วเท้าชัดเจน แต่ไม่เห็นมีอะไรตรงกลางเท้าเลย แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรว่าเป็นรอยของใครกันแน่ นับว่าเป็นปริศนาของคนที่เชื่อ และเป็นที่สงสัยของคนที่ไม่ค่อยจะเชื่อ

แล้วมีคำถามต่อมาว่า ผู้เขียนละเข้าใจว่าเป็นรอยของใคร แต่ถ้าจะย้อนถามผู้อ่านบ้างละ ว่าได้ไปอ่านหนังสือรวมเล่ม ๑ - ๓ ที่ผ่านมาแล้วหรือยัง เพราะในรูปภาพทั้งหมดนั้น จะเป็นข้อมูลให้ตัดสินใจได้ว่าเป็นของผู้ใดกันแน่

แต่คิดว่าคนโบราณ ถ้าเป็นคนธรรมดาคงเหยียบหินให้เป็นรอยไม่ได้ นอกจากผู้ที่มีบุญญาธิการเท่านั้น แล้วเดินมาตั้งไกลสามารถเหยียบให้เห็นเพียงแค่ ๔ รอย นี่ก็แปลก..เอาละจะแปลกยังไงก็ยังมีข้อมูลอีกนิด

คือก่อนที่จะกลับ มีผู้รับเหมาสร้างถนนเส้นนี้เข้ามาคุยด้วยบอกว่า ตนเองได้ยินชาวบ้านเล่าว่า เคยมีพระภิกษุนำญาติโยมมาขอหวยที่นี่ ในขณะที่นั่งทำพิธีกันอยู่นั้น แต่ละคนก็แสดงอาการเหมือนกับว่ายน้ำ ผู้เขียนได้ยินเล่าดังนั้นจึงบอกว่า โบราณเขาเรียกว่า **"ว่ายบก"** โดยเฉพาะพวกนิยมลอบไปขุดขโมยของโบราณที่มักจะมีความรู้สึกว่าตัวเองถูกกระแสน้ำพัดไป

ตอนนี้ขอเดินทางต่อไป เพื่อจะไหว้พระพุทธรูปยืนสำคัญที่ **วัดพุทธมงคล** บ้านสระ ต.คันธารราษฎร์ อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม รถเข้ามาจอดภายในวัดแล้ว จึงเดินเข้าไปพบป้ายบอกว่าเป็นพระพุทธรูปยืนขนาดใหญ่ สูง ๔ เมตร ศิลปะทวาราวดี สลักจากหินทรายสีแดง เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของชาวมหาสารคาม

มีพุทธลักษณะเช่นเดียวกับพระพุทธรูปมิ่งเมือง **วัดสุวรรณาวาส** ตำนานกล่าวว่า พระพุทธรูปทั้งสององค์ สร้างขึ้นในเวลาเดียวกัน เมื่อครั้งที่อำเภอกันทรวิชัยเกิดฝนแล้ง ผู้ชายได้สร้างพระพุทธรูปมิ่งเมือง ส่วนผู้หญิงสร้างพระพุทธรูปยืนมงคล เมื่อสร้างเสร็จแล้ว ได้ทำการฉลองอย่างมโหฬาร นับแต่นั้นเป็นต้นมา ฝนก็ตกต้องตามฤดูกาล

นี่เป็นข้อความที่บอกไว้ ส่วนองค์พระพุทธรูปยืน มิได้อยู่ในวิหารเหมือนที่อื่นๆ แต่

พระพุทธมิ่งเมือง ณ วัดสุวรรณาวาส

กลับยืนอยู่ภายใต้ต้นโพธิ์ คือถูกฝังจมอยู่ที่โคนโพธิ์ หมายถึงองค์พระมีอยู่ก่อน ภายหลังต้นโพธิ์ขึ้นมาโอบล้อมไว้นั่นเอง ต้นโพธิ์ก็ใหญ่โตมาก แสดงถึงกาลเวลาผ่านไปนานแล้ว

เมื่อได้ถวายผ้าห่มและร่วมทำบุญกับเจ้าอาวาสแล้ว จึงเดินทางไปที่พระพุทธรูปยืนอีกองค์หนึ่ง คือ **พระพุทธมิ่งเมือง** ซึ่งอยู่ห่างกันประมาณกิโลเมตรเศษ ในระหว่างที่รถจะเลี้ยวเข้ามาใน **วัดสุวรรณาวาส** ปรากฏมีละอองฝนปรอยลงมาที่กระจกหน้ารถทีละหยด ๓ หยด ทั้งที่ไม่มีเค้าว่าฝนจะตก พอเข้ามาถึงมณฑปพระพุทธมิ่งเมือง ฝนก็โปรยลงมาอีกนิดหน่อย

วัดนี้พระสายท่านอาจารย์หนุน ชื่อว่า **ท่านสุรชัย นาถปุญฺโญ** วัดป่าอนุรักษ์ ต.โคกพระ อ.กันทรวิชัย เป็นผู้เล่าประวัติพระพุทธรูปยืนทั้งสององค์ให้ฟังว่า ตามหลักฐานยืนยันได้จากใบเสมาที่ฝังอยู่ใกล้พระ จารึกเป็นอักษรขอมว่า **"สร้างปี ฮวยสะง่า** (ปีระกา) **พุทธศักราช ๑๓๙๙"**

ปัจจุบันยังมีตัวอักษรปรากฏอยู่ที่ใบเสมา แต่ก็เลอะเลือนมากแล้ว ตามคำบอกเล่าสืบทอดกันมาว่า ที่เดิมแถบนี้ขอมได้ครอบครองมาก่อน ต่อมาทางนครเวียงจันทน์มีอำนาจครอบครองจากขอม มีเจ้าเมืองปกครองอิสระ เรียกกันว่า **เมืองกันทาง** หรือ **เมืองคันธาธิราช**

ตามพงศาวดารหัวเมืองมณฑลอีสาน ซึ่ง **หม่อมอมรวงศ์วิจิตร** (ม.ร.ว.ปฐม คเนจร) ได้กล่าวไว้ว่า เมืองคันธาธิราชตั้งขึ้นเมื่อปีมะเส็ง จุลศักราช ๑๔๗ (ปี พ.ศ. ๑๓๒๘) เมืองนี้ตั้งอยู่นานนับพันปี จนถึงผู้ครองเมืองคนสุดท้ายมีนามว่า **ท้าวลินจง** มีมเหสีชื่อว่า **บัวคำ** ต่อมามีโอรสคนหนึ่งชื่อว่า **ท้าวลินทอง**

พระโอรสองค์นี้มีนิสัยดุร้าย ต่อมาได้ข่าวว่าพระบิดาจะไม่ให้ตนขึ้นครองเมืองต่อ จึงจับขังทรมานด้วยวิธีการต่างๆ จนพระบิดาสิ้นพระชนม์ แต่ก่อนที่จะสิ้นใจไปพระองค์ได้สาปแช่งไว้ พระมารดาได้ต่อว่า ท้าวลินทองไม่พอใจ จึงสั่งฆ่าพระมารดาอีกคนหนึ่ง

หลังจากท้าวลินจงกับพระนางบัวคำสิ้นพระชนม์แล้ว ท้าวลินทองก็ได้ปกครองเมืองคันธาธิราชสืบมา แต่ประชาราษฎร์ได้รับแต่ความเดือดร้อน โหรหลวงจึงแนะนำว่า พระองค์ได้ทำบาปทำกรรมมหันตโทษ และเป็นผลจากการอธิษฐานจิตของพระบิดาที่ได้สาปแช่งเอาไว้ก่อนที่จะสิ้นลมหายใจ ควรที่จะสร้างพระพุทธรูป เพื่อทดแทนบาปกรรมที่กระทำไว้

ดังนั้นท้าวลินทองจึงได้สร้างพระพุทธรูปยืน ๒ องค์ ขึ้นไว้เพื่อทดแทนคุณบิดาและมารดา พระพุทธรูปยืนที่ **วัดบ้านสระ** สร้างเพื่ออุทิศให้พระบิดา มีชื่อว่า **พระพุทธมงคล** ส่วนพระพุทธรูปยืน **วัดสุวรรณาวาส** สร้างอุทิศเพื่อ

รอยพระพุทธบาทบ้านดานเม็กเป็นลายมงคล

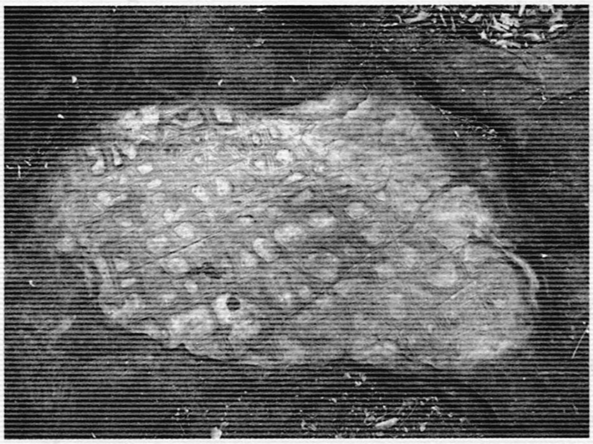

พระมารดา ชื่อว่า **พระพุทธมิ่งเมือง**

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าเศร้า คงจะเล่าไว้เพียงแค่นี้ จึงได้เข้าไปบูชาสักการะด้วยผ้าห่ม แล้วพบป้ายคำจารึกข้างองค์พระว่า

"เดิมพระพุทธรูปองค์นี้จมอยู่ในอุโมงค์ใต้ดิน ตามศิลาจารึกอักษรขอมบอกว่า สร้างเมื่อปีสะง่านาน ๑๔๖๓ ปี ต่อมานายอำเภอและเจ้าคณะอำเภอกันทรวิชัย พร้อมด้วยบรรดาข้าราชการ พ่อค้าประชาชนทั้งหลาย ร่วมกันสร้างพระมณฑป แล้วอัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐาน เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๙๓"

เป็นอันว่าได้สักการบูชาพระพุทธรูปยืนเก่าแก่มานานนับพันปีครบถ้วนทั้งสององค์แล้ว จึงได้ลาท่านสุรชัยออกเดินทางเพื่อค้นหารอยพระพุทธบาทที่ **วัดพุทธสถานภูปอ** ต.ภูปอ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ ตามข้อมูลที่ **พระถาวร** (คำ) จ.สกลนคร เป็นผู้แจ้งไว้ว่า พบรอยพระพุทธบาทอยู่ทางทิศตะวันออกของพระนอนองค์ใหญ่บนเขาภูปอ

แต่พอไปถึงจะต้องขึ้นเขาไปอีก จึงไม่มีเวลาพอ ต้องขอผ่านไปก่อน แล้วจึงเดินทางต่อไป ตามข้อมูลอีกแห่งหนึ่งที่มีอยู่แล้ว คือที่ **บ้านดานเม็ก** อ.สามชัย จ.กาฬสินธุ์ ด้วยการไปสอบถามโยมที่จะนำทางเข้าไป **ท่านสุพจน์** เป็นผู้ให้ข้อมูล จึงพาไปหาเจ้าของโรงน้ำแข็ง สอบถามทางแล้วได้ออกเดินทางเข้าไปทันที

คนงานของเจ้าของโรงน้ำแข็งได้นำเข้าไปในป่าแห่งหนึ่งที่ **บ้านดานเม็ก** เป็นป่าที่ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่เลย บริเวณนี้จะมีรอยพระพุทธบาทอยู่บนลานหินเป็นธรรมชาติ แต่เมื่อเข้าไปดูแล้ว พบว่าที่นี่ไม่เหมือนกับที่เคยเห็นมาก่อน คือมีลักษณะลวดลายเป็นอักขระโบราณ และมีลายเป็นกรอบรูปคล้ายพระสมเด็จนางพญา

พวกเราทุกคนตื่นเต้นและดีใจ ที่ได้เห็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ แต่ก็มีรอยถูกสกัดไปบ้างเป็นบางแห่ง ตอนนี้ได้สำรวจไปทั่ว พบว่ามีรอยพระพุทธบาทเล็กๆ คู่หนึ่ง รอยเฉพาะเบื้องซ้ายและขวา แต่อยู่ห่างกันใหญ่มาก

อีกรอยหนึ่งที่สำคัญไปกว่านี้ คือ รอยเบื้องซ้ายที่มีลายลักษณ์คล้ายกับที่ช่างศิลปเขาวาดหรือทำไว้ ที่เรียกว่า **"มงคล ๑๐๘ ประการ"** อยู่เต็มฝ่าพระบาท นับเป็นแห่งแรกและแห่งเดียวที่ได้พบ มองเห็นนิ้วเท้าพอจะรู้ว่าเป็นรอยพระบาทด้านซ้าย อย่างไม่ต้องสงสัยเลย

แต่ถ้ายังมีคนสงสัยอีก ว่าจะเป็นรอยที่เกิดจินตนาการเอาเองหรือเปล่า แหม..ถ้าเจอคนประเภทนี้บ่อยๆ คงจะปวดหัวน่าดู คงไม่รำคาญนะ เพราะอยากจะอธิบายให้เข้าใจว่าสถานที่แต่ละแห่งที่ไปนี้ ไม่ใช่ผู้เขียนไปทึกทักเอาเป็นรอยพระพุทธบาทไปเสียทุกแห่ง แต่นี่มีชาวบ้านเขานับถือกันอยู่แล้ว โดยเฉพาะที่นี่

เจ้าของโรงน้ำแข็งเขาก็เข้าไปกราบไหว้อยู่เสมอ ดังที่ได้เห็นศาลพระภูมิตั้งอยู่ในบริเวณนั้น

เอาละ..คงอธิบายเพียงแค่นี้ จะเสียเวลาคนที่เข้าใจดีอยู่แล้ว จะหาว่าทำให้เปลืองหน้ากระดาษเปล่าๆ ต่อไปนี้จะไม่พูดอีกแล้ว คงจะเล่าต่อไปอีกว่า ยังมีเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นอีก คือหลังจากออกจากดานเม็กแล้ว พระที่นำทางได้พาไปค้างคืนที่ **วัดถ้ำเงิน** บ.คำบก ต.แซงบาดาล อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์

ขณะพักแรมกันในศาลา ผู้เขียนได้เดินออกมา เห็นโขดหินใหญ่อยู่หน้าศาลา จึงได้ลองเดินขึ้นไปดู ปรากฏว่าพบรอยพระพุทธบาทอีกแห่งหนึ่งโดยไม่ตั้งใจ คือไม่รู้กันมาก่อนนั่นเอง แม้แต่พระในวัดนี้ก็ตาม พบว่ามีพระพุทธบาทหลายรอยทั้งซ้ายและขวา

ในคืนนั้นก็ได้ทำบุญกับพระหลายรูป อันมี **พระจำนงค์** เจ้าอาวาสวัดถ้ำเงิน และ **พระยงยุทธ** ที่จะนำไปในวันพรุ่งนี้ด้วย รวมเป็นเงิน **๒๐,๐๐๐ บาท** พร้อมสังฆทาน ตอนเช้าวันที่ ๑๗ มี.ค. ๔๘ ชาวบ้านได้หุงข้าวต้มมาถวายพระ แล้วเล่าว่าตนเองอยู่ที่นี่มาหลายสิบปีแล้ว เคยเห็นดวงไฟลอยขึ้นเป็นสีเขียวๆ ด้วย

ส่วนเจ้าอาวาสก็เล่าว่า มีพระบางรูปจะมาปักกลดใกล้ๆ ถ้ำเงินไม่ได้ จะต้องมีการย้ายออกมาไปคืนนั้นทันที คิดว่าบริเวณนี้คงเป็นที่สำคัญ จึงได้เดินไปที่ถ้ำเงินเห็นเป็นรูเล็กๆ ที่ทะลุเข้าไปในโขดหินใหญ่ ปากถ้ำมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑ คืบ ลึก ๑ ฟุต แล้วยังมีรอยพระหัตถ์ประทับอยู่บนหินถ้ำเงินอีกด้วย

หลังจากทำพิธีบวงสรวงบายศรีกันแล้ว พระยงยุทธได้นำไปที่ **ห้วยสังเคียบ** (ตาดน้ำย้อย) บ.เหล่าภูพาน ต.แซงบาดาล อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์ ต้องเดินไปตามริมห้วยบ้าง ไหล่เขาบ้าง ลัดเลาะไปตามอ่างเก็บน้ำ เดินประมาณ ๑ ชั่วโมง จึงจะถึงบริเวณที่เรียกว่า **"ตาดเมย"**

ชาวบ้านที่นำทางมาด้วยบอกว่า แถวนี้มีรอยเมย หรือรอยกระทิงอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ในระหว่างที่ค้นหากันอยู่นั้น แทนที่จะได้พบรอยเมยอย่างเดียว กลับได้พบรอยพระพุทธบาทเกือกแก้วเบื้องซ้ายโดยบังเอิญ พอจะหายเหนื่อยกันบ้าง เพราะเดินถือเครื่องบูชากันไปด้วยความลำบาก คงไม่เสียเวลาเปล่านะ จึงพอมีเรี่ยวแรงเดินกลับไป

ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ยังมีรอยพระพุทธบาทอีกหลายแห่ง ตามบัญชีที่ท่านประทักษ์ส่งมาให้ แล้วก็มีรายการของท่านสุพจน์อีกด้วย จึงช่วยให้พบรอยพระพุทธบาทเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อรวมกับข้อมูลจากในหนังสือพิมพ์ ข้อมูลจากคุณซ้ง - ปุ้ย ที่พบจากห้องข่าวช่อง ๕ และจากในอินเตอร์เน็ต เป็นต้น

นับตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ - ๒๕๔๘ เป็นเวลาสิบกว่าปีนี้ ในขณะนี้นับจำนวนพระธาตุ ๖๐๐ กว่าแห่ง ส่วนรอยพระพุทธบาทได้ ๔๐๐ กว่าแห่ง ผู้เขียนกำลังลุ้นจะให้ครบ ๕๐๐ แห่ง ในครั้งนี้ โดยเฉพาะทางภาคอีสานพบรอยพระพุทธบาทมากกว่าภาคอื่นๆ

ฉะนั้นพอรถขึ้นไปถึงบนเทือกเขาภูพาน ในเขตอุทยานแห่งช่างภูพาน ท่านประทักษ์ก็นำเข้าไปที่ **บ้านแก้งกะอาม** ต.ผาเสด็จ อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์ พอจอดรถแล้วเดินเลี้ยวซ้าย

เข้าไปที่แก้งกะอาม พลันก็มีฝนโปรยลงมาเป็นเม็ดใหญ่ๆ ตกลงมากระทบใบไม้แห้งเสียงดังเหมาะแหมะๆ แล้วก็โปรยลงมาเรื่อยๆ

ทั้งที่ขณะเริ่มเข้าหน้าร้อน แล้วก็ผ่านมาจากที่อื่นๆ ก็ไม่มีปรากฏการณ์เช่นนี้ ครั้นได้ลองนับลำดับรอยพระพุทธบาทที่ผ่านมาทั้งหมด ปรากฏว่าที่ **แก้งกะอาม** นับเป็นลำดับที่ ๕๐๐ แห่งพอดี มิน่าถึงได้มีฝนโปรยลงกระทันหัน คือเป็นจังหวะเดียวกับที่พวกเราเดินเข้าไป

เวลานั้นน้ำแห้งจึงได้พบรอยพระพุทธบาทเกือกแก้วทั้งซ้ายและขวาอยู่กลางลานหินหลายรอย จึงได้สักการบูชาแล้วเดินทางไปที่ **ธุดงคสถานจ้อก้อ** บ.สร้างแก้วน้อย ต.สร้างค้อ อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์ ต้องเดินขึ้นไปบนยอดเขา เดิมก้อนหินพระบาทอยู่ข้างล่าง พอมีการสร้างถนน จึงต้องสกัดแล้วยกขึ้นมาไว้บนนี้

สำหรับพระพุทธบาทรอยนี้ ในระหว่างเดินขึ้นเขาก็มีฝนโปรยลงมาอีกเหมือนกัน นับเป็นก้อนหินใหญ่พอสมควร มีรอยเดิมอยู่บ้างแล้วมีการแต่งนิ้วเท้าภายหลัง เป็นรอยเบื้องขวากว้าง ๓๖ ซ.ม. ยาว ๘๒ ซ.ม. เด็กสองคนที่นำทางขึ้นมาเล่าว่า ข้างบนนี้ผีดุกลางคืนไม่กล้าขึ้นมา บางทีเห็นเป็นงูใหญ่ก็มี แต่บนยอดเขาสูงนี้ก็ยังมีสำนักสงฆ์อยู่ด้วย

ในวันนั้นไม่พบพระรูปใดเลย จึงให้รางวัลเด็กนำทาง ๒ คน แล้วเดินลงมาประมาณ ๑๐ นาที จึงจะถึงที่จอดรถไว้ แล้วก็ดีใจที่ได้พิชิตยอดภูจ้อก้อเป็นผลสำเร็จ (ภูจ้อก้อแห่งนี้เป็นคนละแห่งกับวัดภูจ้อก้อของ **หลวงปู่หล้า)** เพราะค้างตั้งแต่ปีที่แล้ว ในปีนี้ใกล้จะปิดบัญชีจำต้องแข็งใจเก็บให้หมด

ขณะที่เขียนอยู่นี้เป็นช่วงเข้าพรรษาปี ๒๕๕๐ จะพยายามเรียบเรียงภายในประเทศให้หมด แล้วจะเขียนเรื่องที่ไปประเทศต่างๆ ต่อไป คิดว่า **หนังสือรวมเล่ม ๔** น่าจะเป็นเล่มจบ แต่ว่าตอนนี้ยังไม่จบนะ ยังต้องไปต่อที่ **น้ำตกคำเตย** บ.บ่อแก้ว อ.นาคู จ.กาฬสินธุ์

น้ำตกคำเตยอยู่ใกล้ถนน ห่างจากภูจ้อก้อไม่กี่กิโลเมตร ได้พบรอยพระพุทธบาทเกือกแก้วด้านขวา ๒ รอย อยู่ในลำธาร ข้างสะพานเดินข้าม ต่อจากนั้นก็ไปที่ **น้ำตกตาดทอง** ต.หนองผือ อ.เขาวง จ.กาฬสินธิ์ ก่อนทางลงไปน้ำตกมีป้ายเขียนบอกว่า "เต่าทอง ๓ พี่น้อง"

ปรากฏว่าเป็นก้อนหินรูปเต่า ๓ ก้อนเรียงกัน จากนั้นก็เดินลงไปที่น้ำตก แต่ไม่เห็นมีน้ำตกสักหยด เพราะเป็นหน้าแล้ง น้ำจึงไม่ตกมาให้เห็นเลย แต่ก็เป็นผลดีในการสำรวจ สามารถตรวจดูได้ทั่วลานหิน จึงพบรอยเกือกแก้วข้างซ้าย ๑ รอย ส่วนรอยอื่นๆ ก็ไม่ชัดเจน

เมื่อกราบไหว้บูชากันแล้ว จึงกลับออกมาได้นิดหน่อยก็เข้าไปที่ **วัดป่าศิลาอาสน์วนาราม** ซึ่งอยู่ใกล้กับน้ำตกตาดทอง ด้านหน้าวัดมี **ศาลเจ้าพ่อตาดทอง** อยู่ด้วย จึงเข้าไปถามพระที่อยู่ในวัดท่านบอกว่า บริเวณลานหินนี้เคยเป็นน้ำตกเก่า มีถ้ำอยู่ข้างล่าง

พวกเราทั้งพระและฆราวาส จึงช่วยกันสำรวจ ทั้งที่ไม่มีข้อมูลมาก่อน คือไม่มีรายการเดินทางสำหรับสถานที่นี้ แต่ที่แวะเข้ามาเพราะชื่อแปลกดี แล้วก็เห็นมีศาลเจ้าพ่ออยู่ด้วย จึงทำให้สงสัยว่าจะมีรอยพระพุทธบาทหรือไม่

ปรากฏว่าพบได้จริงๆ พระที่วัดบอกนึกว่าเป็นหลุมธรรมดาจึงไม่ได้สนใจ ผู้เขียนจึงอธิบายลักษณะพระพุทธบาทเกือกแก้วให้ท่านเข้าใจ เป็นรอยเบื้องขวาขนาดใหญ่ กว้าง ๔๕ ซ.ม. ยาว ๑๑๕ ซ.ม. พระรูปนี้เป็นชาวจันทบุรีได้บอกอีกว่า ข้างบนเขานี้ยังมีรอยพระพุทธบาทอีก แต่ต้องเดินข้ามเขาไปเป็นกิโล อีกทั้งยังเคยเห็นดวงไฟลอยไปมาในบริเวณนี้ด้วย

ความจริงรอยพระพุทธบาทแห่งนี้ เกือบตกสำรวจไปแล้ว จึงถือว่าโชคดีที่จะได้บันทึกเข้าไว้ในทำเนียบรอยพระพุทธบาททั่วชมพูทวีปต่อไป ตอนนี้ก็เกิน ๕๐๐ แห่งไปแล้ว คงจะไม่หมดเพียงแค่นี้ เพราะยังมีต่อที่อยู่ริมลำห้วยข้างร้าน **สวนอาหารริมธาร** บ้านกุดตูม อ.เขาวง สถานที่นี้ **ท่านถาวร** (คำ) เป็นผู้พบ

รอยพระพุทธบาทอยู่ในลำห้วยเล็กๆ มีชื่อว่า **ห้วยวังชุม** โขดหินที่มีรอยพระบาทก็มีลักษณะคล้ายหัวเต่า หน้าแล้งจะอยู่สูงเหนือน้ำ เป็นรอยเกือกแก้วขวา กว้าง ๓๐ ซ.ม. ยาว ๗๘ ซ.ม. ลึก ๑๐ ซ.ม. ภรรยาเจ้าของร้านบอกว่า

สมัยก่อนตอนเด็กๆ ยายเคยเล่าให้ฟังว่าได้ยินเสียงฆ้องกับเสียงกลองดังขึ้นในบริเวณนี้ และเวลาหน้าน้ำฝนจะมาแรง ก้อนหินจะมีเสียงดังเตือนขึ้นก่อน หรือจะมีงูว่ายไปตามน้ำก่อนไม่เกิน ๒ วัน น้ำก็จะมามากจริงๆ

ต่อเมื่อถามว่า โยมไม่รู้หรือว่าก้อนหินนี้มีความสำคัญอย่างไร โยมก็บอกว่าไม่รู้ จึงได้อธิบายให้เข้าใจกันว่า อย่าโยนสิ่งของลงไปข้างล่าง เพราะเป็นรอยพระพุทธบาทเกือกแก้ว พยายามรักษาให้สอาดไว้เป็นที่เคารพกราบไหว้แล้วจะมีแต่ความเจริญ

หลังจากนั้นก็ได้เดินทางไปพักค้างคืนที่ **วัดป่าภูน้อย** ต.เหล่าไฮงาม อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ **ท่านจะเด็ด** เป็นเจ้าอาวาส เคยอยู่ที่วัดท่าซุงมาก่อน ได้พบรอยพระพุทธบาทใหม่ไม่นานมานี่เอง คืนนั้นได้ร่วมทำบุญกับท่าน **๒,๐๐๐ บาท**

รุ่งเช้าวันที่ ๑๘ มี.ค. ๔๘ จึงได้ไปที่รอยพระพุทธบาทที่อยู่ห่างจากวัดประมาณ ๑ กิโลเมตร อยู่บนเขาไม่สูงมากนัก เป็นรอยที่อยู่บนลานหินตามธรรมชาติ แต่ท่านจะเด็ดได้ให้ช่างมาแต่งนิ้วเท้าและธรรมจักร เป็นรอยที่ใหญ่มาก กว้าง ๑๐๐ ซ.ม. ยาว ๒๐๐ ซ.ม. เป็นรอยเบื้องขวา ด้านข้างมีพระพุทธรูปแกะสลักด้วยศิลาองค์หนึ่งอยู่ด้วย

ในเช้าวันนี้อากาศข้างบนแจ่มใสลมแรง จึงได้ออกเดินทางต่อไปที่ **วัดถ้ำบ่หลบ** ต.เหล่าไฮงาม อ.กุฉินารายณ์ เดิมสถานที่นี้ไม่มีอยู่ในโปรแกรม บังเอิญไปพักที่ถ้ำเงิน แล้วได้พบพระรูปหนึ่งท่านบอกอยู่ที่นี่ มีรอยพระพุทธบาทและมีรอยเท้าสัตว์มากมาย ขณะที่ไปถึงไม่พบพระอยู่ภายในวัดเลย

จึงเดินขึ้นไปบนข้างผนังหินกันเอง ข้างหลังห้องน้ำพระเห็นรอยพระพุทธบาทเบื้องขวาใหญ่มาก ตะแคงอยู่ริมผา ลักษณะไม่มีรอยนิ้ว แล้วได้เดินต่อไปอีกก็ได้พบเป็นรอยเกือกแก้วเบื้องซ้ายอีกรอยหนึ่ง และมีบ่อน้ำอยู่กลางลานหินหน้าวัด แต่ถ้ามองไกลไปอีก จะเห็นก้อนหินก้อนหนึ่งวางเทินอยู่อีกก้อนหนึ่ง คล้ายที่ **ภูพระบาท (บัวบก)** อ.บ้านผือ จ.อุดรธานี

กาฬสินธุ์ - มุกดาหาร - นครพนม

จากนั้นก็เดินทางต่อไปที่ **ห้วยหมากไฟ** บ.คำฮี ต.โพนราม อ.เมือง จ.มุกดาหาร **ท่านถาวร** หรืออาจารย์คำเป็นผู้นำไป พบรอยพระพุทธบาทเกือกแก้วอยู่บนลานหินกลางลำห้วย ในตอนนี้น้ำแห้ง จึงมองเห็นน้ำขังอยู่ในรอย ซึ่งเป็นเบื้องขวาสวยงามตามธรรมธาติ ไม่มีการแต่งเติมเสริมต่อให้ผิดแผกไปจากเดิม

มองดูแล้วชื่นใจ เป็นรอยใหญ่ได้สัดส่วน ปลายแหลมเหมือนหัวเรือสำเภา รอยเกือกแก้วส่วนใหญ่มักจะพบอยู่ตามลำน้ำ เวลาหน้าน้ำก็จะไหลผ่านออกไปเป็นสิริมงคลแก่คนและสัตว์ทั้งหลาย ที่อาศัยอยู่ในเขตนั้นๆ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ได้ทรงอนุเคราะห์ไว้

ในเขต อ.เมือง จ.มุกดาหาร ยังมีอีกแห่งหนึ่งที่อยู่ในลำห้วย ที่เรียกกันว่า **ลานสาวผ่อง** บ้านหนองหอย อาจารย์คำเล่าว่า ที่บ่อน้ำทิพย์มีน้ำเย็นใสสะอาดนี้ เวลามีงานพิธีสำคัญทางจังหวัดมุกดาหารจะนำบายศรีมาสักการบูชาเพื่ออัญเชิญน้ำศักดิ์สิทธิ์นี้ไปทำพิธีต่างๆ แต่ก่อนนี้เวลาเจ้าเมืองเป็นอะไร ต้องมาเอาน้ำไปจากที่นี้ นี่เป็นความเชื่อมาตั้งแต่สมัยโบราณ

ท่านได้เล่าต่ออีกว่า บริเวณนี้ยังมีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งเป็นต้นตะเคียน มีสายย้อยลงมาคล้ายสายพิณ พอถึงวันสำคัญจะมีเสียงเหมือนมีคนดีดพิณ เป็นเสียงดนตรีไพเราะมาก มันเหมือนเสียงดีดพิณของพระอินทร์ให้พระพุทธเจ้าทรงสดับ เป็นความหมายอย่างนั้นนะ

ด้วยเหตุนี้ ทำไมบริเวณนี้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ต่อเมื่อพวกเราได้สำรวจแล้วจึงพบว่าที่นี่มีรอยพระพุทธบาทหลายแห่ง แต่ถ้ามาหน้าน้ำคงมองไม่เห็นนะ พระพุทธบาทที่อยู่ตามลำห้วยลำธาร จะไหว้ได้เฉพาะหน้าแล้งเท่านั้น

ครั้นได้เข้าไปที่บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ พบว่าเป็นแอ่งน้ำตื้นๆ น้ำใส พอจะมองเห็นเป็นรอยเท้าได้รางเลือน เหมือนกับที่ **บ้านน้ำพุ** ต.หลุบเหลา อ.เต่างอย จ.สกลนคร ที่มีฟองน้ำผุดขึ้นมาจึงได้เห็นเป็นรอยพระพุทธบาทเช่นกัน นี่ก็เป็นเส้นผมบังภูเขาที่ซ่อนเร้นมานาน

พวกเราจึงได้ตีปริศนากันออกว่า ความศักดิ์สิทธิ์มิได้อยู่ที่น้ำขังตามธรรมชาติ แต่เป็นเพราะว่าแอ่งเล็กๆ เหล่านี้มีรอยพระพุทธบาทซ่อนเร้นอยู่ แล้วก็เหมือนกับอีกแห่งหนึ่งที่พบใหม่ คือที่ **วัดถ้ำบ่อน้ำทิพย์** จ.สุราษฎร์ธานี

เดิมคิดว่าเป็นแค่ **บ่อน้ำทิพย์** ตามที่ทางวัดเขียนป้ายบอกไว้อยู่ภายในถ้ำ แต่เวลาผ่านไปนานหลายปี **คุณศราวุธ ราชบุรี** ได้ไปพบแล้วบอกว่า เวลานี้น้ำในบ่อแห้งไป ปรากฏว่ามีรอยพระพุทธบาทอยู่ที่ปากบ่อนี่เอง ความลับจึงเปิดเผยออกมาว่า ความศักดิ์สิทธิ์ของน้ำอยู่ที่ตรงนี้เอง

จึงขอบันทึกเพิ่มเติมไว้ตรงนี้เลยว่า มีรอยพระพุทธบาท ๒ แห่ง ที่ อ.กาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานี ซึ่งอยู่ใกล้กัน ขอย้อนกลับมาที่ **ลานสาวผ่อง** ในตอนนี้มีหญิงสาวชาวบ้าน ๒ คน อยู่แถวนี้ แต่คงไม่ผ่องตามชื่อนะ จึงได้พูดให้เธอเข้าใจว่า ความสำคัญซ่อนอยู่ในแอ่งน้ำนี้แหละ เป็นรอยพระพุทธบาทเบื้องขวา จึงมีอานุภาพต่างๆ แม้ในเวลาหน้าแล้งน้ำก็ไม่แห้ง

พวกเราทุกคนดีใจที่ได้ค้นพบความจริง

ที่ซ่อนเร้นมานานนับพันปี ต่างก็นั่งคุยกันไปในรถด้วยความประทับใจ จนกระทั่งเข้ามาถึงในเมืองมุกดาหาร อาจารย์คำบอกว่าเจ้าภาพเป็นเจ้าของห้องอาหาร **ช้อนเงิน** และ **ธารจินดารีสอร์ท** จะถวายภัตตาหารเพลพระภิกษุทั้ง ๕ รูป และเลี้ยงอาหารพวกเราอีกด้วย

หลังจากทานอาหารกลางวันกันแล้ว จึงอำลาเจ้าภาพพร้อมกับขออนุโมทนาด้วย แล้วออกเดินทางต่อไป รถได้เลี้ยวเข้าไปตามป้ายบอกทางไป **แก่งกะเบา** ต.โป่งขาม อ.หว้านใหญ่ จ.นครพนม จึงได้เห็นนักท่องเที่ยวมาเล่นน้ำเต็มไปหมด ต้องแอบหลบสำรวจกัน

นับเป็นแม่น้ำโขงที่กว้างใหญ่ โรงเรียนปิดเทอมเด็กๆ ชอบมาเล่นน้ำกัน เดินไปที่ริมน้ำได้พบรอยพระพุทธบาทใหญ่ๆ รวม ๕ รอย มีน้ำขังอยู่ด้วย แต่ก็สกปรกเต็มไปด้วยขยะเช่นถุงพลาสติก ที่นักท่องเที่ยวทิ้งไว้เต็มไปหมด

จึงได้แค่เดินสำรวจเท่านั้น แล้วรีบเดินทางต่อไปที่ **บ้านคับพวง** ต.น้ำก่ำ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม ต้องเดินเข้าไปในป่าละเมาะ จะพบรอยพระพุทธบาทอยู่บนลานหิน ๒ รอย เป็นรอยเกือกแก้วข้างซ้าย และรอยธรรมดาเห็นนิ้วหัวแม่เท้าชัด ตามข้อมูลอาจารย์ตุ๋ยเล่าว่า

แต่ก่อนนี้มีพระท่านเคยมาธุดงค์แถวนี้ ได้พบรอยพระพุทธบาทมีนิ้วชัด แล้วเล่าเรื่องนี้ให้อาจารย์แก้วฟัง ต่อมาอาจารย์แก้วก็ได้มาถึงที่นี่ แต่ก็ไม่พบรอยที่เห็นนิ้วเท้า จึงได้อธิษฐานที่รอยนี้ว่า ถ้าเป็นพระพุทธบาทจริงขอให้ฝนตก ปรากฏว่าฝนตกลงมาปรอยๆ ทันที

เมื่อเป็นดังนี้คงไม่เป็นที่สงสัย แล้วรอยพระพุทธบาทก็มีลักษณะเหมือนกับที่เห็นมาแล้วทุกแห่ง จึงได้ถวายเครื่องบายศรีและดอกไม้ดาวเรือง จากนั้นก็จะเดินทางไปที่ **บ้านแก่งโพธิ์** ต.น้ำก่ำ ซึ่งอยู่ใกล้กับพระธาตุพนม ท่านตุ๋ยนัดพบกับชาวบ้านแก่งโพธิ์ไว้ที่นั่น

ในระหว่างที่รถวิ่งเข้าไปในตลาดพระธาตุพนม ผู้เขียนได้เห็นองค์พระธาตุมีไม้นั่งร้านอยู่รายรอบ จึงนึกขึ้นมาได้ทันทีว่า ปีนี้เป็นปี พ.ศ. ๒๕๔๘ พระธาตุพนมมีส่วนเกี่ยวข้องกับเลข ๘ มานาน ผู้เขียนได้เคยจัดงานที่นี่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ มีผู้ร่วมเดินทางนับพันคน

บัดนี้ครบเวลา ๑๐ ปีพอดี ทั้งที่ลืมไปแล้ว แต่พอได้เห็นภาพไม้นั่งร้านอีก พลันก็นึกถึงเหตุการณ์เมื่อสิบปีก่อนนี้ พวกเราได้ร่วมกันถวายปัจจัยบูรณะองค์พระธาตุพนม ซึ่งได้บรรจุพระบรมธาตุส่วนหน้าอกของพระพุทธเจ้า ๘ องค์ ที่ **พระมหากัสสปเถระ** นำมาบรรจุไว้เมื่อ พ.ศ. ๘ แล้วก็ล้มไปเมื่อปี ๒๕๑๘

เมื่อเข้าไปถึงได้พบผู้ช่วยเจ้าอาวาส ซึ่งผู้เขียนได้เล่าให้ท่านฟังถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาว่าครั้งก่อนได้พบกับ **ท่านดอกเตอร์มหาสม** ผู้ช่วยเจ้าอาวาส (ปัจจุบันท่านมรณภาพไปแล้ว) ท่านได้เล่าว่าพระธาตุพนมเกี่ยวพันกับเลข ๘ พวกเราคณะศิษย์หลวงพ่อฯ ที่ไปในปี ๒๕๓๘ ซึ่งตรงกับวันแรม ๘ ค่ำด้วย

ในครั้งนี้ก็เช่นกันอาถรรพณ์เลข ๘ ก็ตามมาอีก ดลจิตใจให้พวกเราได้ผ่านมาในปี ๒๕๔๘ ทั้งที่ไม่รู้มาก่อนล่วงหน้าว่าทางวัดจะทำการบูรณะ คณะของเราได้ออกเดินทางแบบคนไม่รู้เรื่องมาตั้งแต่วันที่ ๑๔ มี.ค. ๔๘ แวะ

พระธาตุพนมกำลังบูรณะ ปี ๒๕๔๘

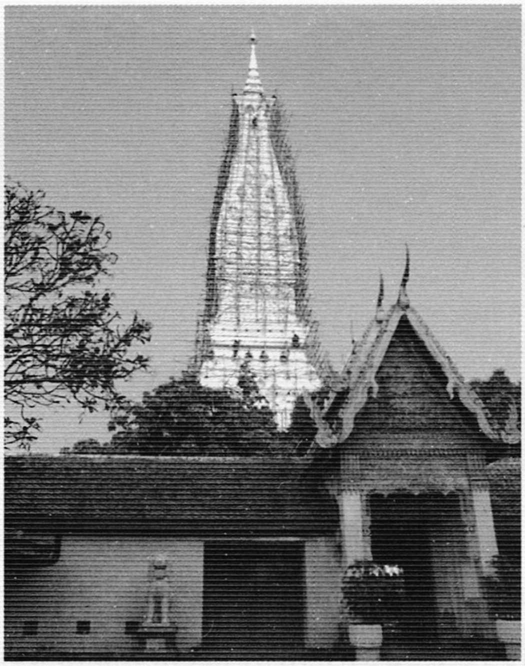

ที่โน่นที่นี่ไปตามปกติ จนกระทั่งถึงพระธาตุพนมแห่งนี้ ท่านผู้อ่านเชื่อไหมว่า วันที่ไปถึงนะ ตรงกับวันที่ ๑๘ พอดีอะไรเช่นนี้

แล้วเวลาที่เอาผ้าสไบทองขึ้นไปห่มรอบองค์พระธาตุพนมก็เช่นกัน ยังมีอานุภาพอย่างไม่น่าเชื่อ คือพระรูปนี้ก็มีใจอารีเปิดประตูองค์พระธาตุให้เห็นถึงด้านใน ตามปกติจะไม่มีใครได้เห็นกัน ในขณะนั้นพวกเราช่วยกันเอาม้วนผ้าขึ้นไป ทั้งที่ผ้าม้วนนี้มีการตัดแบ่งไปห่มในที่ต่างๆ ผ่านมาแล้ว จึงไม่รู้ว่าจะห่มองค์พระธาตุพนมพอหรือไม่

ในขณะที่ดึงผ้าไปโอบล้อมจากด้านหลังมาถึงข้างหน้านั้น ผู้เขียนกับพระรูปนี้ช่วยกันจับปลายทั้งสองด้านให้มาผูกกันที่ประตูขององค์พระธาตุ บางคนที่แหงนดูอยู่ก็ช่วยกันลุ้นว่าชายผ้าจะมาถึงกันหรือไม่

ท่ามกลางนาทีระทึกใจ ในตอนนั้นได้พบกับ **คุณสุกิต กาญจนวลีกุล** พร้อมภรรยาและบุตรชายมาจากกรุงเทพฯ จึงได้ชวนเดินแห่ผ้าห่มรอบองค์พระธาตุด้วยกัน แล้วร่วมบูรณะรวมเป็นเงิน ๓,๐๐๐ **บาท** นับเป็นบุญวาสนาจริงๆ ที่ชีวิตนี้ได้มีโอกาสบูรณะใหญ่ เป็นการบังเอิญทั้งสองครั้งด้วยนะ

แล้วบังเอิญในตอนสุดท้ายนี้ก็คือ ชายผ้าทั้งสองด้านสามารถดึงมาผูดมัดด้วยกันไว้ที่หน้าประตูด้านในได้พอดิบพอดี นี่เป็นเรื่องที่ปลื้มใจเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้เหตุการณ์จะผ่านไปนานแค่ไหน คงฝังอยู่ในความทรงจำตลอดไป

เรื่องนี้ก็ผ่านไปยังมีเหตุการณ์สำคัญที่จะพบในวันนี้กันอีก เมื่อออกมาจากพระธาตุพนมแล้ว ซึ่งเป็นสถานที่มีจริงตาม **ตำนานพระธาตุพนม** หรือ **อุรังคนิทาน** ที่นักโบราณคดียอมรับนับถือ ชาวไทยได้รู้จักประวัติพระธาตุพนมได้ดี จนมีความเคารพนับถือกันทั่วประเทศ คงเพราะเหตุแห่งตำนานนี้ที่เป็นหลักฐานดีที่สุด

แต่เป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง สถานที่สำคัญที่อื่นที่พระพุทธเจ้าเสด็จ กลับไม่ปรากฏให้คนไทยได้รู้เห็นเป็นเหมือนพระธาตุพระพนม ฉะนั้น **คณะตามรอยพระพุทธบาท** มีหน้าที่จะต้องไปรื้อฟื้นสถานที่พระพุทธเจ้าเสด็จทุกแห่งให้ปรากฏแก่ชาวโลก นั่นก็คือ **บ้านซ่งน้ำพุ**

นอกจาก **บ้านซ่งน้ำพุ** ที่อยู่ริมหนองหาน จ.สกลนคร (เป็นน้ำพุที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับพระขรรค์ของ **เจ้าสุรอุทกกุมาร** สิ่งอัศจรรย์ ๒ ประการนี้เกิดขึ้นในวันที่ประสูติ ชาวเมืองจึงเรียกว่า **“ทรงน้ำพุ”** ตามที่ผู้เขียนได้เล่าผ่านไปแล้ว ซึ่ง **ตำนานอุรังคนิทาน** บางเล่มได้ตัด

รอยพระพุทธบาทอยู่กลางลำน้ำ บ้านแก่งโพธิ์

ถ่ายภาพจากบนสะพานข้ามลำน้ำ

เรื่องตอนนี้ไป ส่วนตำนานพระธาตุเชิงชุมก็ไม่อธิบายว่า **บ้านซ่งน้ำพุ** อยู่ตรงไหน

ปัจจุบันนี้ผู้คัดลอกหรือเรียบเรียงตำนานส่วนใหญ่ จะกล่าวเฉพาะเรื่องของสถานที่ตนเองเพียงแห่งเดียว จะไม่กล่าวอ้างอิงไปถึงที่อื่น ภายหลังทำให้ผู้ที่ศึกษาค้นคว้า ไม่สามารถจะติดตามให้ละเอียดได้

ตัวอย่างเช่น สถานที่กำลังจะไปนี้ ตามที่อาจารย์ตุ๋ยนัดกับญาติโยมไว้ คอยไปคอยมากันหลายวันแล้ว คือกว่าจะมาถึงต้องแวะโน่นแวะนี่ จำต้องเลื่อนเวลามาถึงตลอดทาง แต่เมื่อถึงญาติโยมต่างดีใจช่วยกันทำความสะอาดรอยพระพุทธบาทรอไว้แล้ว

รถได้วิ่งถึง **บ้านแก่งโพธิ์** ต.น้ำก่ำ ไม่ไกลเท่าใดนัก จากพระธาตุพนมไปทางทิศตะวันตก รอยพระพุทธบาทอยู่ใกล้สะพานข้ามแม่น้ำก่ำ ต้องจอดรถแล้วเดินลงไป ในขณะนั้นหน้าแล้งน้ำแห้ง มีแก่งหินมากมาย แต่ก็ยังมีน้ำไหลอยู่บ้าง จึงเป็นที่พักผ่อนของชาวบ้านต่างก็มานั่งกินนั่งดื่มกันในเวลาเย็น

ในบริเวณรอยพระพุทธบาท ญาติโยมที่มารอต้อนรับสิบกว่าคน ช่วยปัดกวาดแล้วปูเสื่อไว้ ถ้าเป็นหน้าน้ำเราคงไม่ได้มานั่งเช่นนี้ มีโยมผู้หญิงคนหนึ่งเล่าว่า ขณะที่ทำความสะอาดได้เห็นเลข ๗ และเลข ๕ อยู่ในรอยพระพุทธบาทด้วย ภายหลังได้ตามขึ้นไปแล้วก้มลงดูเลขทะเบียนรถ ปรากฏว่าตรงกันแทบไม่น่าเชื่อ

เรื่องนี้ก็เป็นประสบการณ์ของแต่ละคนนะ ใครอ่านแล้วจะคิดอย่างไรก็ช่าง เพราะเธอก็ไม่ได้เห็นเลขทะเบียนรถมาก่อนแล้วถึงจะเล่า นี่เธอเล่าไว้ก่อนที่จะขึ้นไปเห็นทะเบียนรถ แล้วก็บูชากันไม่ได้หวังร่ำหวังรวย ทุกคนหวังแค่บุญกุศลเท่านั้น จึงขออนุโมทนาที่ได้ต้อนรับแม้จะต้องรอคอยกันนาน

จึงได้ถามโยมคนหนึ่งว่า แล้วที่บ้านแก่งโพธิ์นี้ ต้นโพธิ์เดิมไปไหนแล้วละ โยมบอกว่าเดิมต้นโพธิ์อยู่แถวนี้ เมื่อมีการสร้างสะพานจึงต้องตัดโค่นทิ้งไป ต่อเมื่อถามว่า แล้วใครเคยเห็นดวงไฟลอยแถวนี้บ้าง ปรากฏว่ามีโยมเคยเห็นเป็นดวงแก้ว แต่คิดว่าลอยไปพระธาตุพนม

ผู้เขียนจึงบอกว่าคงจะเป็นที่นี่มากกว่านะ

ในตอนกลับมาแล้ว จึงได้รับเอกสารที่ส่งมาจาก **ท่านถาวร** (คำ) ตามตำนานฉบับดั้งเดิมเล่าว่า

"ครั้งเมื่อพระพุทธองค์เสด็จมาทางอากาศแล้วได้ลงประทับที่ **ดอยกะปะณะคีรี** หรือ **ภูกำพร้า** (พระธาตุพนม) ในราตรีนั้น วิษณุกรรมเทพบุตรลงมาอุปฐากพระพุทธองค์อยู่ตลอดรุ่งกาลนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงผ้าแล้วเอาบาตรห้อยไว้ที่หง่าหมากทัน (ไม้พุทรา) ไม้ป่าเป็ง (ไม้โพธิ์) ต้นหนึ่ง ทางทิศตะวันตก แล้วเสด็จลงไปสู่ริมแม่น้ำที่นั้นเพื่อชำระพระบาท

ขณะนั้นบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ของพระอินทร์ก็กระด้างแก่นแข็ง พระอินทร์เห็นเหตุดังนั้น ก็เสด็จลงไปสู่ป่าหิมพานต์ นำเอาน้ำแต่สระอโนดาตและไม้สีฟันมาถวาย พระพุทธองค์ทรงชำระพระบาทแล้วก็ทรงบาตร ผินพระพักตร์ไปสู่ทิศตะวันออก เสด็จไปประทับอิงต้นรังต้นหนึ่ง (พระธาตุอิงรัง สุวรรณเขต อยู่ใต้ปากเซ) ทรงทอดพระเนตรเมืองศรีโคตรบองเพื่อจะเสด็จเข้าไปบิณฑบาตในเมืองนั้น..."

หมายเหตุ คำว่า **"ไม้โพธิ์"** ในประวัติพระธาตุบังพวนเรียกว่า **"โพธิ์ห้อยบาตร"**

เรื่องราวมีเพียงแค่นี้ แต่ก็มีค่ามหาศาลที่ทำให้รู้ว่าองค์สมเด็จพระบรมศาสดาเสด็จมาชำระพระบาทถึงแม่น้ำแห่งนี้ เช่นเดียวกับที่ **บ้านซ่งน้ำพุ** ทั้งสองแห่งนี้ แม้ว่าในตำนานจะไม่ระบุชัดว่าประทับรอยพระพุทธบาทไว้ก็ตาม แต่ของจริงที่เป็นหลักฐานยังปรากฏอยู่ ใครเล่าจะรู้คุณค่าก็แล้วแต่ปัญญาของแต่ละคน

เมื่อได้ทำพิธีบวงสรวงบายศรีกันแล้ว จึงได้อำลาญาติโยมที่แสนดี แต่เสียดายที่เพิ่งจะรู้ภายหลังว่า เลขหวยงวดนั้นออก ๕๗ พอดี จึงไม่รู้ว่าใครจะโชคดีกันบ้าง เรื่องนี้คงไม่สำคัญ ประเดี๋ยวจะหาว่ากราบเพื่อหวังโชคลาภกันอีก รีบเดินทางต่อไปดีกว่า เพราะตอนนี้เย็นมากแล้ว

แต่กว่าจะถึง **วัดมหาธาตุ** ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครพนม ก็เป็นเวลามืดค่ำแล้วได้ทำบุญร่วมซ่อมพระอุโบสถ ๑,๐๐๐ **บาท** และองค์พระธาตุก็เพิ่งซ่อมเสร็จ จึงขอร่วมอนุโมทนากับเจ้าอาวาสไปด้วยเลย เพราะเป็นวัดที่สำคัญเก่าแก่อยู่ริมแม่น้ำโขง

เช้าวันที่ ๑๘ มี.ค. ๔๘ หลังจากกราบไหว้พระธาตุกันแล้ว จึงออกไปฉันเช้าและจัดเตรียมอาหารเพลไปด้วย เพราะตามแผนที่วางไว้ ในวันที่จะข้ามไปแขวงคำม่วน ประเทศลาว ทางด่านท่าแขก เนื่องจากได้รับข่าวว่า เพิ่งจะพบถ้ำใหม่และจะไปไหว้รอยพระพุทธบาทด้วย

ฉะนั้น การเดินทางไปภาคอีสานครั้งนี้ นอกจากมี **อาจารย์ตุ๋ย, อาจารย์คำ,** ก็ยังมี **อาจารย์น้อย** รับอาสาเป็นผู้นำทางไปลาวด้วย พระสงฆ์ ๔ รูปและฆราวาส ๖ คน รวมเป็น ๑๐ คนพอดี แต่ก่อนที่จะออกเดินทาง ได้แวะเข้าไปไหว้พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของชาวนครพนม ณ **วัดโอกาส** กันก่อน

นั่นก็คือ **พระติ้ว** และ **พระเทียม** ตามประวัติเล่าว่า ลอยน้ำมาตั้งแต่สมัยศรีโคตรบูรณ์ จึงได้กราบไหว้และสรงน้ำปิดทอง เพื่ออธิษฐานขอพรให้พวกเราได้เดินทางโดยสวัสดิภาพปลอดภัย และสำเร็จตามที่ปรารถนาทุกประการ

ถ้ำพระทอง บ้านหนองปาผา แขวงคำม่วน

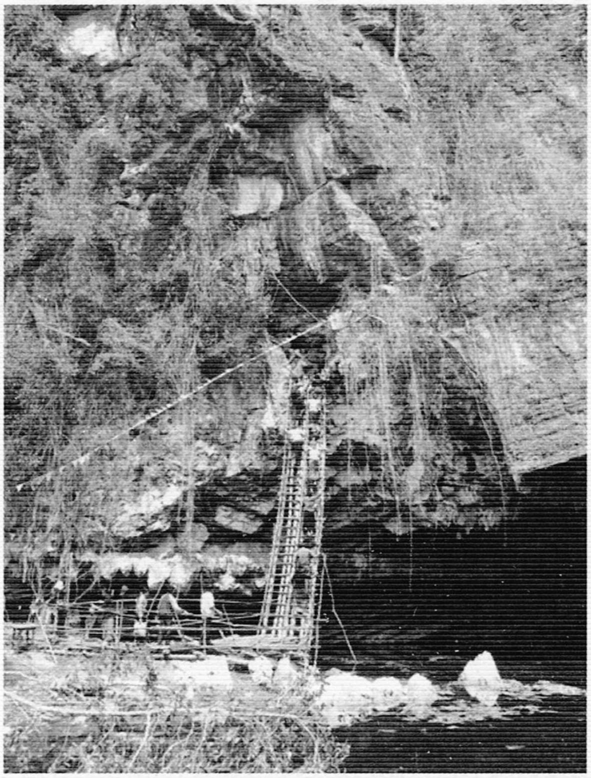

นครพนม - คำม่วน

เมื่อเตรียมเรื่องหนังสือเดินทาง แล้วก็เสบียงอาหารและสิ่งของที่จะบูชาเสร็จแล้ว จึงช่วยกันหิ้วของสัมภาระลงเรือข้ามไปทันที แล้วเช่ารถตู้ฝั่งลาวเดินทางไปที่ **ถ้ำพระทอง** บ้านหนองปาผา แขวงคำม่วน

ในระหว่างทางผ่านบริเวณเทือกเขา มีหินก้อนหนึ่งเป็นแท่งสี่เหลี่ยมตามธรรมชาติ เขาว่าเป็นเสาหินสำหรับคล้องช้างใน **อาณาจักรล้านช้าง** เรียกว่า **"หลักอูบช้าง"** บริเวณนี้จึงเป็นที่เลี้ยงช้าง คำว่า **"ล้านช้าง"** น่าจะเป็นที่บริเวณนี้ด้วย

รถตู้ได้นำพวกเราชมทิวทัศน์มาเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงบริเวณถ้ำพระทอง พอเดินลงมาจากรถ มีลมพัดกรรโชกมาทันที มองเห็นชาวบ้านเพิ่งมุงหลังคาหญ้าแฝกยังใหม่ๆ ส่วนใหญ่จะขายของป่า เช่น น้ำผึ้งและผาเลือด เป็นต้น มีนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างประเทศด้วย เพราะถ้ำแห่งนี้เพิ่งค้นพบใหม่ ทางลาวได้ถ่ายทำเป็นสารคดีเผยแพร่ไปทั่วโลก พวกฝรั่งจึงสนใจกัน อาจารย์คำก็ได้ดูสารคดีนี้ด้วยจึงเล่าว่า

ถ้ำพระทองแห่งนี้ เดิมไม่เคยมีใครรู้จักมาก่อน แต่เมื่อสองปีที่แล้ว ชาวบ้านเห็นค้างคาวบินออกมา จึงได้ปีนขึ้นไปสำรวจ ปรากฏว่าพบของโบราณมีค่ามากมาย เช่นพระพุทธรูปทองและเงินสมัย **พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช** ผู้ครองอาณาจักรล้านช้าง เมื่อสี่ห้าร้อยปีที่ผ่านมา ถึงแม้ภายในถ้ำจะไม่มีผู้ใดอาศัย แต่มองดูสะอาดเรียบร้อยเหมือนกับมีคนทำอยู่เสมอ

เมื่อมองไปที่ยอดเขานี้จะเป็นรูปหัวช้าง ตามปกติส่วนใหญ่ถ้ำจะอยู่เชิงเขาด้านล่าง แต่ที่นี่ถ้ำอยู่ระหว่างกลางเขา จึงมองเห็นบันไดไม้ที่เขาพาดเอาไว้สูงชัน มีสองอัน คือทางขึ้นและทางลง ใครกลัวความสูงคงจะหมดสิทธิ์

แต่ก็ต้องแข็งใจปีนกันขึ้นไป หากมองลงมาจะเห็นเบื้องล่างของถ้ำเป็นหนองน้ำใหญ่เหมือนกับที่ **ถ้ำธารลอด** บ้านเรา อาจารย์คำเล่าว่า เดิมมีคนเห็นปาผาใหญ่ คือตะพาบน้ำ แต่ปัจจุบันได้หายไปแล้ว ก่อนจะขึ้นบันได มีคนคอยเก็บเงิน เมื่อขึ้นไปแล้วเขาก็ห้ามถ่ายภาพ

ด้วยเหตุนี้ จึงไม่มีภาพภายในถ้ำให้ได้ชมกัน จึงเล่าไปตามความทรงจำว่า ภายในถ้ำมีพระพุทธรูปทองคำองค์เล็กๆ และที่นิยมสร้างในสมัยล้านช้างก็คือ พระพุทธรูปยืนปางเปิดโลก มองดูแล้วหาค่ามิได้จริงๆ แต่ที่มีความสำคัญ

นั่งเรือหัวจรวดไปวัดบ้านแคน

ยิ่งไปกว่านั้นคือ ผู้เขียนได้สังเกตเห็นเจ้าหน้าที่คนหนึ่งนั่งทับบนแผ่นโลหะที่เขาปิดช่องลมอยู่

จึงขอให้พระอีสานของเราช่วยเจรจาให้เขาช่วยลุกขึ้นหน่อย พอเขาลุกขึ้นก็ได้เปิดฝาโลหะแผ่นนั้นออก ปรากฏว่าพื้นถ้ำทะลุลงไปมองเห็นหนองน้ำอยู่เบื้องล่าง แต่ที่แปลกก็คือว่ารอยทะลุลงไปนั้น เป็นรูปรอยเท้าใหญ่มาก น่าเชื่อว่าเป็นรอยพระพุทธบาทที่ถูกประทับจนทะลุลงไปนั่นเอง

น่าเสียดายที่ไม่สามารถถ่ายภาพไว้ได้ จึงได้แค่บันทึกไว้ในทำเนียบพระพุทธบาทว่า ถ้ำพระทองนี้ก็มีรอยพระพุทธบาทด้วย ต่อจากนั้นก็ปีนกันลงมา การเดินทางครั้งนี้มี **เจ๊หย่ง** (ภรรยาคุณทนงฤทธิ์) ร่วมไปด้วย เขามีกฎระเบียบให้ผู้หญิงต้องนุ่งผ้าถุงขึ้นไป จะยากลำบากแค่ไหนในการปีนขึ้นบันได ต้องไปถามเจ๊หย่งกันเองนะ

หลังจากปีนป่ายลงมาแล้ว ได้เวลาฉันเพลพอดี จึงนั่งฉันอาหารกันที่ร้านของชาวบ้าน แล้วออกเดินทางต่อไป ตามถนนสายคำม่วน - เวียงจันทน์ แต่ยังไม่ถึงเวียงจันทน์ มีทางแยกไปเขตหินบูน เรียกว่าหลักกิโลเมตรที่ ๒๐ ได้แวะพักที่จุดชมวิวบนยอด **"ภูผาม่าน"** ซึ่งมองเห็นเทือกเขาสลับซับซ้อนสวยงาม

ต่อจากนั้นก็เดินทางต่อไปถึงบ้านนาพวก ต.นาหิน เขตหินบูน แขวงคำม่วน ต้องจอดรถตู้ไว้ แล้วจ้างเรือไปต่อ แต่ไปเย็นมากแล้วจึงหาเรือไม่ได้ ต้องไปหาเรือที่อื่น ๒ ลำ กว่าจะตกลงราคากันได้ก็เจอพิษของพวกนี้เข้าจนได้ นั่งเรือหางยาวประมาณ ๑ ชั่วโมง จึงจะถึง **วัดบ้านแคน** เขตหินบูน มีชาวบ้านมารอต้อนรับมากมาย แต่ก็เป็นธรรมเนียมไปแล้ว คือฉลองกันจนเดินโซซัดโซเซอยู่ภายในวัด

รวมระยะเวลานั่งรถตู้ ๔ ชั่วโมง นั่งเรือหางยาวหัวจรวดอีก ๑ ชั่วโมง วัดบ้านแคนนี้อยู่ริมแม่น้ำ ต้องไปทางเรือเท่านั้น ได้พักค้างคืนแล้วทำบุญกับเจ้าอาวาส ๑,๕๐๐ **บาท** วัดนี้พระอาจารย์หนุนเคยมาธุดงค์ที่นี่ จึงได้ไปไหว้รอยพระพุทธบาทที่มีนิ้วเท้าชัดเจนอยู่ภายในถ้ำ

ต่อมาอาจารย์น้อยได้มาสร้างพระพุทธรูปที่นี่ จึงรู้จักทางดีบอกว่าจะต้องนั่งเรือไปอีก ๑ ชั่วโมงกว่า แล้วต้องเดินไปที่ถ้ำอีกไกล พระพุทธบาทอยู่ภายในถ้ำลึกต้องเดินลุยน้ำเข้าไปอีก พวกเราได้ฟังแล้วแทบหมดแรง อย่าว่าแต่ไปต่อเลย เท่าที่เดินทางมาทั้งวันนี่ก็ทรหดอยู่แล้ว

ในตอนเช้าวันที่ ๒๐ มี.ค. ๔๘ จึงต้องเดินทางกลับ ชาวบ้านขับเรือมาส่ง ขากลับนั่งเรือประมาณ ๒ ชั่วโมง เพราะน้ำแห้งลงไป เรือจึงวิ่งเกยตื้นอยู่เสมอ พอใกล้จะถึงบางคนต้องลงเดินลุยน้ำกันขึ้นมา โชเฟอร์รถตู้ไปกับพวกเราด้วย จึงขับรถกลับมาส่งที่ท่าแขก

นครพนม - หนองคาย

เป็นอันว่า **พระพุทธบาทถ้ำบ้านแคน** จึงไม่สามารถจะเดินทางไปถึงได้ แต่ก็ได้บันทึกไว้ในหนังสือรวมเล่ม ๑ แล้ว จากนั้นก็เดินทางกลับมาฝั่งไทย แล้วเดินทางต่อไปที่ **บ้านธาตุ** อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม เข้าไปหาพระพุทธบาทที่อยู่ในป่า พบบ่อน้ำทิพย์อยู่บนก้อนหินคล้ายตะพาบ และพระพุทธบาทเกือกแก้วเบื้องขวารอยใหญ่มาก

อาจารย์ตุ๋ยเล่าว่าเคยคุยกับคนแถวนี้ว่า ถ้าเป็นที่มีรอยพระพุทธบาท จะต้องเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์ บางครั้งมีแสงลอยขึ้นในวันพระ จะเป็นที่เฮี้ยน ใครจะมาเอาอะไรไปไม่ได้ เขาก็เลยเล่าตรงนี้ให้ฟังว่าเป็นหินตะพาบ เคยมีคนเข้ามาขุดเอาของแถบนี้ เกิดอาเพศต่างๆ มากมาย ชาวบ้านจึงกลัวไม่ค่อยกล้าเข้ามา ต่อมาผมก็เลยเข้ามาค้นหาจนพบ

บริเวณนี้เป็นป่าโปร่ง ไม่มีวัดไม่มีบ้านอาศัยอยู่เลย หลังจากสักการบูชาแล้ว จึงเดินทางไปที่ **บ้านโพนแดง** ต.นาใน อ.โพนสวรรค์ จ.นครพนม พบก้อนหินมีรูปร่างมนกลมข้างบนแบนราบ มีลายเส้นตากผ้าจีวร และมีร่องรอยคล้ายพระพุทธบาทอยู่ในป่าเช่นกัน

ชาวบ้านเคารพนับถือมาก พากันมาบูชากราบไหว้เป็นประจำทุกปี เรียกว่า **"หินกระโตก"** แปลว่าถาดข้าว แต่ก็ไม่รู้ว่าเป็นก้อนหินอะไร เพียงดูเหมือนกับถาดข้าว ต่อเมื่อได้ชี้แจงและเสี่ยงทายกันแล้ว จึงได้เข้าใจว่าเป็นพระแท่นที่ประทับนั่ง

สถานที่นี้อาจารย์ตุ๋ยได้นัดชาวบ้านแถวนี้ให้นำทางเข้ามา หากมาเองคงจะหายาก เพราะต้องจอดรถแล้วเดินอ้อมหนองน้ำเข้าไปในราวป่าจนสุดทาง จึงจะพบก้อนหินใหญ่นี้อยู่ในป่าทึบ สภาพภายในป่าแห่งนี้มีหนองน้ำกว้างใหญ่ เป็นธรรมชาติที่สร้างสรรไว้เงียบสงบร่มเย็นดี ในใจคิดอยากให้พระสายอีสานมาตั้งสำนักแถวนี้

แต่ก็ไม่ไหวเพราะไกลกันเหลือเกิน คงได้แต่นำผ้าห่มสไบทองบูชารอบๆ แล้วอำลาโยมที่ช่วยนำทางมา โยมผู้หญิงคนหนึ่งบอกว่า ช่วงนี้อากาศร้อนอบอ้าว อยากอธิษฐานให้ฝนตกสักที กลับมาแล้วอาจารย์ตุ๋ยได้โทรไปสอบถาม ปรากฏว่าฝนตกลงมาจริงๆ หลังจากพวกเรากลับไปแล้ว

ในตอนนี้เดินทางกลับมาค้างคืนที่ **วัดพุทธโมกข์** อ.โพนนาแก้ว จ.สกลนคร แต่ได้แวะที่ **วังสะโน** บ้านกลาง กันก่อน อาจารย์ตุ๋ยบอกว่ามีก้อนหินรอยพระพุทธบาทอยู่ในห้วยแถวนี้ แต่หน้าแล้งไม่มีน้ำเหลืออยู่เลย ก้อนหินเป็นศิลาแลง รอยจึงไม่ชัดเจน แต่อาจารย์ตุ๋ยบอกว่าเมื่อก่อนเห็นชัดเป็นรอยเบื้องซ้าย ชาวบ้านว่าเป็นรอย **"ปู่พื้ม"** หาปลาแม่น้ำโขง

คืนนั้นได้ทำบุญกับ **ท่านอาจารย์หนุน** แล้ว ตอนเช้าวันที่ ๒๑ มี.ค. ๔๘ นับเป็นวันที่แปดของการเดินทาง ลำดับต่อไปที่ค้างสำรวจตั้งแต่ปีที่แล้ว เรียกว่า **สาละครี** บนยอดเขา **ภูลังกา** บ้านทุ่งเจริญ ต.นางัว อ.บ้านแพง จ.นครพนม นับว่าโหดที่สุดเท่าที่เคยผ่านมา

แต่นับว่าเป็นโชคดีที่บังเอิญนัดไว้กับพระที่จะนำทางเมื่อปีที่แล้ว ในคราวนี้กลับติด

ต่อกับท่านไม่ได้ จึงต้องไปหาเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูลังกา ซึ่งเป็นชาวบ้านแถวนี้ที่ทำงานกับอุทยานฯ จึงมีความชำนาญและช่วยอำนวยความสะดวกให้กับพวกเราเป็นอย่างดี ถ้าหากเป็นไปตามแผนเดิม เราต้องขึ้นกันไปเอง คงจะลำบากมากกว่านี้หลายเท่า

เมื่อติดต่อประสานงานกับชาวบ้านที่จะนำทาง ๒ คนแล้ว เราก็เตรียมเสบียงอาหารขึ้นไป พร้อมทั้งช่วยกันหอบหิ้วสิ่งของที่จะไปบูชาด้วย เช่น บายศรีและผ้าห่มสีทอง ดอกไม้โปรยและน้ำอบ เป็นต้น ก่อนจะขึ้นคนนำทางได้เอาสิ่งของทั้งหมดรวมลงไปในถุงพลาสติกใหญ่ แล้วตัดเถาวัลย์ผูกมัดเป็นสายคล้องไหล่ นี่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นจริงๆ

เมื่อขับรถไปจอดไว้ที่ **วัดถ้ำผามนต์** แล้วเริ่มเดินเท้าเข้าไปในเวลา ๐๘.๐๐ น. เป็นทางขึ้นเขาโดยตลอด เพราะภูลังกาเป็นยอดเขาที่สูงมาก แต่ก่อนพระสาย **หลวงปู่มั่น** มักจะนิยมธุดงค์เข้ามาถึงที่นี่ ภูลังกาย่อมเป็นที่รู้จักกันดีในสายพระธุดงค์ เพราะสมัยก่อนมักมีภัยอันตรายจากไข้ป่าและสัตว์ร้ายมากมาย

ฉะนั้น ใครที่ขึ้นไปพิชิตยอดภูลังกาได้ถือว่าได้ผ่านศึกหนักมาแล้วนั่นเอง จะสามารถไปยอดเขาที่ไหนได้ทุกแห่งในประเทศไทย แต่ทำไมผู้เขียนจึงสนใจอยากจะขึ้นไปล่ะ เพราะถ้าไม่ได้ยินเขาเล่า ว่าข้างบนยอดสุดมีรอยพระพุทธบาทที่มีรอยนิ้วชัดเจน เป็นรอยก้าวย่างเดินไปประมาณ ๗ - ๘ ก้าว แล้วละก็คงจะไม่กระเสือกกระสนให้ลำบากอย่างนี้ นอนอยู่ที่วัดสบายๆ ดีกว่า

แต่นี่เดินกันมาตั้งนานแล้ว กว่าจะถึงยอดเขาเดินกันประมาณ ๒ ชั่วโมงครึ่งเองนะแหม..ฟังดูแล้วเหมือนกับจะง่าย อยากให้มาลองกันมั่ง จะได้รู้ว่ารสชาติเป็นอย่างไร ถึงอย่างไรก็ตาม คุ้มค่าจริงๆ สำหรับการเดินทางครั้งนี้

เพราะว่าระหว่างทางได้พบรอยพระพุทธบาทในลำห้วยหลายรอย เริ่มเดินทางเวลา ๘ โมงเช้า กว่าจะถึงยอดเขาเวลา ๑๐.๓๐ น. จึงต้องฉันเพลกันก่อน แต่ผู้อ่านอย่าเพิ่งคิดว่าถึงยอดสุดแล้วนะ ยังๆ ยังไม่ถึงหรอก อย่าเพิ่งดีใจเหมือนพวกเรา ยังต้องเจอศึกหนักที่แสนโหดยิ่งไปกว่านี้อีกหลายเท่า

ขอบรรยายภาพตอนที่นั่งฉันเพลกันก่อนนะว่า ตรงนี้เป็นสถานที่วิเศษอย่างไร แต่ความจริงตรงนี้เกือบถึงยอดสาละครืออยู่แล้วละรูปร่างของยอดเขานี้เป็นหินสองก้อนที่ติดกันดูไกลๆ มีลักษณะกลมมน แต่ข้างล่างเป็นช่องทะลุออกไปได้ ช่องหินนี้คล้ายซุ้มประตูทางเข้าพระอุโบสถ ธรรมชาติสร้างสรรให้สวยงามเป็นเช่นนั้นจริงๆ ความเหน็ดเหนื่อยแทบจะหายไปสิ้นทีเดียว

แต่ทว่าแทบจะหมดแรงไปอีก เมื่อเขาบอกว่ายังจะต้องปีนโขดหินนี้ขึ้นไปอีก จึงจะพบรอยพระพุทธบาทดังกล่าว แต่เวลานี้บันไดไม้ที่เขาทำไว้ผุกร่อนไม่สามารถขึ้นไปได้ อาจเกิดอันตรายร่วงหล่นลงมาได้ พวกเราได้ฟังก็รู้สึกใจหาย เสียดายที่อุตส่าห์ขึ้นกันมาเกือบตาย อีกนิดเดียวใกล้จะถึงอยู่แล้ว แต่ก็โชคร้ายที่บันไดผุไปหมด

ในขณะที่นั่งฉันข้าวกันอยู่นั้น พลันก็มี

ทางเข้าถ้ำคล้ายซุ้มประตูโบสถ์

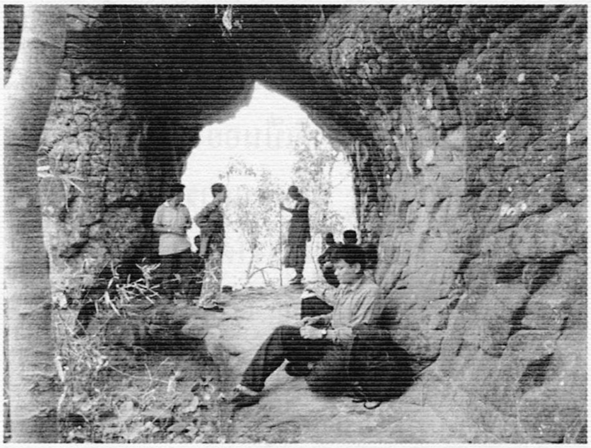

ความหวังขึ้นมาอีก เมื่อเห็นโยมสองคนที่นำทางมา ได้นำมีดของตนเองไปตัดไม้ไผ่ แล้วช่วยกันผูกมัดทำเป็นบันไดทางขึ้นชั่วคราว ทั้งที่ไม่มีเชือกติดตัวมาด้วยนะ แต่ก็สามารถเหลาผิวไม้ไผ่มาผูกแทนเชือกได้

เมื่อลองขยับดูแล้วเห็นว่าแข็งแรงดี จึงช่วยกันปีนช่วยกันจับดึงขึ้นไปทีละคน ทั้งพระและโยมขึ้นไปหมด พร้อมกับช่วยกันส่งของด้วย คงเหลือแต่บุ๋มกับปุ๋ยสองคน เพราะเป็นโรคกลัวความสูง กับน้ำหนักตัวมากเกินไป จึงต้องรออยู่ข้างล่าง

ตอนกลับลงมาเล่าให้ฟังทีหลังบอกว่าแหงนมองพวกเราปีนขึ้นไปแล้วหวาดเสียวแทน เพราะว่าไม้ที่ทำบันไดวางพาดอยู่บนโขดหิน โดยมีต้นไทรอยู่เพียงต้นเดียวเท่านั้น ที่มีรากให้มือเกาะพอที่จะเหนี่ยวตัวเองขึ้นไปได้ ถามว่าถ้ารากไม้หลุด หรือบันไดเอียงออกไป จะทำไง อ๋อ..ตอบไม่ยาก คงตกลงมาไม่เหลือนะ

อย่าบรรยายมากไป..ยังหวาดเสียวอยู่นะ อยากให้ดูภาพที่บันทึกไว้ใน **DVD** ดีกว่า ได้แจกกันไปหลายชุดแล้ว ใครต้องการก็มารับไปได้ไม่ต้องเสียเงิน ขอให้เอาไปดูก็พอใจแล้ว บนโขดหินยอดสุดนี้ ที่ข้างล่างเป็นช่องคล้ายซุ้มประตูโบสถ์ (เจ้าหน้าที่บอกว่าสมัยก่อนเคยมีพระพุทธรูปที่ทำด้วยไม้หลายองค์ ส่วนรอยที่อยู่ข้างบนยอดสุดนี้ แต่ก่อนไม่เคยมีใครขึ้นไปเห็นกัน เพิ่งจะค้นพบเมื่อปี ๒๕๔๖ นี่เอง)

โขดหินสองก้อนข้างบนนี้อยู่แนบชิดกันกลายเป็น "สาละครึ" มีลานกว้างไม่มากนัก มองดูทิวทัศน์ข้างล่างได้โดยรอบ ยังสามารถมองเห็นฝั่งลาวตรงข้ามแม่น้ำโขงได้ชัดเจน จึงลืมความเหน็ดเหนื่อยและความหวาดเสียวไปได้ชั่วขณะหนึ่ง

เมื่อทุกคนปีนขึ้นมาครบแล้ว คุณทนงฤทธิ์ได้บันทึกภาพไว้ทันที ปรากฏว่าเป็นรอยเท้าประทับอยู่บนหินจริงๆ ตามที่เขาเล่าไว้ มีนิ้วเท้าครบทั้ง ๘ รอย เป็นรอยก้าวย่างข้างขวาและซ้ายเดินสลับกัน แล้วหยุดเป็นรอยคู่อยู่ที่ริมหน้าผา เหมือนกับเดินไปแล้วหยุดลอยขึ้นไปบนอากาศฉะนั้น รอยเท้าทั้งหมดกว้าง ๑๐ ซ.ม. ยาว ๒๕ ซ.ม. นับเป็นที่อัศจรรย์จริงๆ

เป็นอันว่า ได้กราบไหว้สมหวังแล้วก็ปลอดภัย แต่ก็หนักหนาสาหัสเอาการ ตอนเดินกลับลงมาอีกทางหนึ่ง ถึงแม้จะได้พบรอยพระพุทธบาทอีกหลายรอย รวมทั้งหมดประมาณ ๒๐ รอยก็ตาม ด้วยความที่เหน็ดเหนื่อยและอากาศร้อนอบอ้าว ทำให้ทุกคนดื่มน้ำกันไปจนหมด กว่าจะเดินกลับลงมาอีก ๓ ชั่วโมง พวกเราคอแห้งกระหายน้ำกันทุกคน

คนนำทางได้นำกลับลงมาถึงวัด ต่างคนต่างวิ่งเข้าไปหาน้ำกันดื่มกัน ปรากฏว่าวันนั้น

ดื่มน้ำกันเอร็ดอร่อย แล้วก็นอนแผ่หรากันที่ศาลาวัด ในตอนนี้ไม่มีภาพถ่าย ไม่มีการบันทึกวีดีโอ เพราะทุกคนต่างนอนหมดแรงกัน

ครั้นนอนพักเอาแรงกันชั่วครู่หนึ่ง ได้ให้รางวัลแก่เจ้าหน้าที่นำทางแล้ว จึงออกเดินทางต่อไปที่ **ดานชมพูทอง** บ.โนนจำปา อ.ศรีวิไล จ.หนองคาย ขณะนั้น **พระอาจารย์หนุน** เดินทางมาร่วมสมทบด้วยเล่าว่า ขณะที่ออกมาจากวัดพุทธโมกข์ ฝนตกลงมาตลอดทาง ทั้งที่ยังไม่ถึงหน้าฤดูฝน

ในตอนนี้มีพระรวมกันหลายรูป จึงช่วยกันสำรวจพบรอยพระพุทธบาทอยู่บนดานหินใหญ่มากถึง ๔ รอย ท่านถาวรเล่าว่า พระมาอยู่ที่นี่เคยเห็นแสงขึ้นตรงต้นกะบก สว่างไปหมดทั่วบริเวณนี้ เป็นต้นกะบกคู่อยู่ระหว่างก้อนหินพระบาท

ต่อมามีชาวบ้านคนหนึ่งมาจากสุรินทร์ มาทำไร่แถวนี้ไม่กี่วัน แล้วบุกรุกเข้ามาถึงที่นี่ ภายหลังลูกสาวคนเล็กตาย ลูกสาวคนโตก็ตาย เลยหนีหายไปไม่กลับมาอีก แล้วเคยมีคนสร้างบ้านอยู่ตรงนั้น ตอนหลังหลงเข้าไปในป่าด้านโน้น ข้างในเป็นบ้านเป็นเมืองหมดเลย เป็นเมืองลับแล แล้วก็วันศีลวันพระจะมีเสียงดนตรีเสียงพิณประโคมแถวนี้ เวลาหน้าฝนฟ้าจะผ่าลงมาที่ดานตรงนี้เท่านั้น

รอยพระพุทธบาทตอนแรกพบกันแค่ ๓ รอย ที่อยู่บนหินก้อนเดียวกันนี้ เป็นรอยที่ใหญ่มาก ไม่สามารถจะวัดได้ ตามปกติไม่ค่อยจะได้พบเห็นรอยใหญ่ๆ เช่นนี้ แต่ที่นี่ไม่มีรอยนิ้วเท้านะ ขณะนั้นมีพระรูปหนึ่งท่านอยู่ที่นี่มานานแล้ว ได้มาเล่าให้ฟังว่า ตนเองเคยเห็นแสงสว่างเป็นสีรุ้งพุ่งขึ้นตรงต้นไม้ใหญ่ในเวลากลางคืน ตรงกับวันออกพรรษาพอดี แล้วก็มีญาติโยมเห็นกันหลายคน

เมื่อถามว่าแสงพุ่งขึ้นแล้วไปลงตรงไหน ท่านบอกว่าไปลงตรงถ้ำที่อยู่ใกล้ๆ นี้ แล้วก็เคยเห็นดวงแก้วลอยออกมาจากถ้ำด้วย เหตุนี้เองผู้เขียนจึงอยากจะลงไปสำรวจ และในขณะนั้น ท่านถาวรก็ขุดคุ้ยพบรอยพระบาทอีก อยู่บนก้อนหินอีกด้านหนึ่ง รวมกันเป็น ๔ รอย

จึงได้กราบไหว้บูชาพระพุทธเจ้าครบทั้ง ๔ พระองค์ พระพุทธบาทก็มีขนาดไล่เลี่ยกันพอดี เป็นรอยเบื้องขวา ๑ รอย เบื้องซ้าย ๒ รอย และเกือกแก้วอีก ๑ รอย นี่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง พอถึงตอนนี้ท่านอาจารย์หนุนกับท่านถาวรพูดขึ้นว่า มิน่าละตอนที่ออกมาจากวัดพุทธโมกข์ฝนตกลงมาทันที แล้วก็มีฟ้าคำรามอีกด้วย

ผู้เขียนเลยบอกว่า ความจริงตอนนี้ภาคอีสานแห้งแล้งมาก อยากจะให้ฝนตกลงมาด้วยฉะนั้น จะเป็นด้วยอานิสงส์แห่งการบูชาพระพุทธบาทหรือไม่ เพราะว่าได้สรงด้วยน้ำหอมจึงดลบันดาลให้มีความร่มเย็นเป็นสุข สมัยก่อนจึงนิยมสรงน้ำพระพุทธบาทกันเป็นประเพณี

แต่ปัจจุบันนี้เสื่อมหายไปหมด ผู้เขียนไปที่ไหนก็พยายามแนะนำให้รื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ ซึ่งก็มีหลายแห่งเริ่มทำกันแล้ว บุญส่วนนี้น่าจะมีผลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลด้วย ผู้เขียนจึงชักชวนเพื่อนพระภิกษุทุกองค์ให้เข้าไปนั่งรวมกันบนกระต๊อบ รวมทั้งพระเจ้าอาวาสที่นี่ด้วย

หลังจากนั้นก็ได้ทำบุญเป็นสังฆทานชุดใหญ่ ๖ ชุด พร้อมถวายปัจจัยพระภิกษุทุกองค์ **รวมเป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท** เป็นการทำบุญปิดท้ายรายการ เพราะใกล้จะถึงวันเดินทางกลับแล้ว จากนั้นก็อำลาพระภิกษุทุกรูป ทั้งที่ร่วมเดินทางมาหลายวัน และที่ตามมาสมทบวันนี้

สกลนคร - ชัยภูมิ

ในคืนนั้นได้มาพักค้างคืนที่ **วัดพระธาตุฝุ่น** บ้านคำเจริญ ต.ค้อใต้ อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร สำหรับสถานที่แห่งนี้ **คุณโยมลัดดา นภาลัย** เป็นผู้แนะนำ ซึ่งค้นพบเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ โดย **ท่านหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต**

หลังจากพักผ่อนนอนหลับกันพอแล้ว รุ่งขึ้นเป็นวันที่เก้าของการเดินทาง ตรงกับวันที่ ๒๒ มี.ค. ๔๘ เป็นวันที่จะเดินทางกลับ นับลำดับที่ ๔๘ แล้วจึงได้ทำบุญกับวัด ๕๐๐ **บาท** ให้แม่ชีอีก ๑๐๐ **บาท** แล้วจึงไปนมัสการองค์พระธาตุที่อยู่ภายในบริเวณวัดกัน

ในตอนเช้าวันนี้ ปรากฏว่าฝนตกลงมาตลอด มีเสียงฟ้าร้องฟ้าคำรามด้วย ทั้งที่ยังเป็นหน้าร้อนอยู่ แต่ก็ร่มเย็นเป็นสุขดี เมื่อหลวงปู่มั่นค้นพบพระเจดีย์เก่าแก่นี้แล้ว ซึ่งสร้างสมัยเดียวกับพระธาตุพนม ต่อมาท่านได้ให้ **หลวงปู่ขาว** เป็นผู้บูรณปฏิสังขรณ์ ปัจจุบันวัดนี้จึงเป็นพระสายธรรมยุต

เมื่อเห็นว่าฝนยังไม่หายตก จะต้องรีบกลับ จำต้องบูชาสักการะท่ามกลางสายฝน ด้วยการห่มผ้าสไบรอบองค์พระธาตุ จากนั้นก็เดินทางต่อไปทางจังหวัดอุดรธานี ในระหว่างทางเห็นป้าย **วัดศรีมหาธาตุ** ต.โนนยา อ.หนองหาน จ.สกลนคร จึงบอกให้แวะเข้าไปทันที

ครั้นเดินเข้าไปแล้วจึงจำได้ ว่าเคยเข้ามากราบไหว้ไปแล้ว ชื่อว่า **พระธาตุนาหลวง** แต่เพื่อไม่ให้เสียเที่ยว จึงได้บูชาพระธาตุและห่มผ้าสามสีที่ต้นโพธิ์ใหญ่ด้วย แล้วออกเดินทางต่อไปตามเป้าหมายสุดท้าย ซึ่งเป็นที่สำคัญมากที่ **คุณสมพร** (เพื่อนคุณวรวิทย์ที่อยู่เชียงใหม่) แจ้งไว้ว่าอยู่ที่ **เขาน้อย** (เขาแก้วพิสดาร) บ.ดงลาน ต.วะตะแบก อ.เทพสถิต จ.ชัยภูมิ

พูดถึงจังหวัดชัยภูมินี้ ผู้เขียนต้องเดินทางมาหลายครั้งแล้ว พบรอยพระพุทธบาทที่จังหวัดนี้หลายแห่งแล้ว สมกับคำว่า **ชัยภูมิ** คือเป็นแผ่นดินที่มีชัยชนะนั่งเอง จึงมีเหตุให้แผ่นดินนี้เป็นที่รองรับฝ่าพระบาทของผู้มีชัยชนะ คือสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ามากมายหลายแห่ง

โดยเฉพาะเมื่อได้ติดต่อผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านดงลาน และลูกชายผู้ใหญ่บ้านกับเพื่อนแล้วรวม ๓ คน ก่อนขึ้นไปบนเขา **คุณดิเรก** (ผช.ผู้ใหญ่บ้าน) กล่าวยืนยันว่า ตนเองเคยเห็นดวงไฟสีเขียวสว่าง ลอยไปมาตามทิวเขาบริเวณนี้ เรียกว่า **เขาพนม** ที่อยู่ติดกับเขาน้อย เวลาประมาณ ๕ ทุ่มเมื่อปีที่แล้ว ซึ่งตรงกับวันพระพอดี

ชาวบ้านค้นพบรอยพระพุทธบาทแห่งนี้มานานแล้ว เคยมีพระภิกษุมาอาศัยบนเขาน้อยตอนนั้นโด่งดังมาก คุณดิเรกได้เล่าพร้อมกับชี้มือไปที่เขาน้อยว่า รอยพระหัตถ์จะอยู่ด้านล่าง ส่วนรอยพระพุทธบาทอยู่ระหว่างกลางเขา แล้วชี้มือไปที่เขาพนมบอกว่ามีบ่อน้ำทิพย์ด้วย ซึ่งผู้เขียนก็เสียดายไม่มีเวลาไปที่เขาพนม

ฉะนั้น จึงได้เดินเท้าเข้าไปที่เขาน้อย

รอยฝ่าพระหัตถ์ บนเขาน้อย จ.ชัยภูมิ

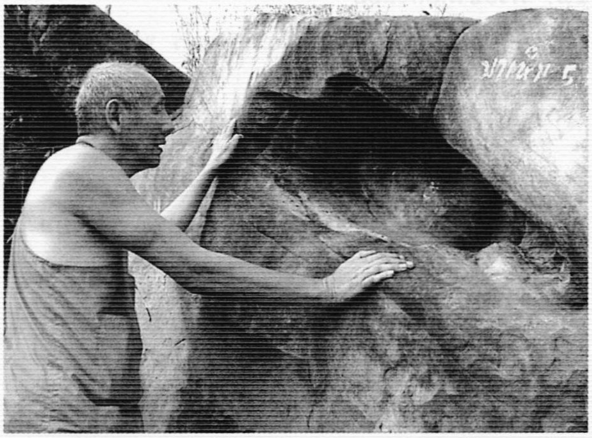

ทันที เนื่องจากเป็นเวลาบ่ายมากแล้ว เมื่อเดินเข้าไปสักพักหนึ่งก็จะถึงเชิงเขา มองเห็นรอยพระหัตถ์ขนาดใหญ่ได้แต่ไกล จึงปีนป่ายขึ้นไปบนก้อนหินนี้ ซึ่งมีรูปร่างแบนราบตะแคงอยู่ไหล่เขา มีรอยฝ่าพระหัตถ์อยู่ตรงกลาง เป็นร่องลึกมาก เข้าไปมองดูใกล้ๆ จะเห็นร่องนิ้วครบห้านิ้ว นิ้วมือมีลักษณะเหมือนกับวันทยาหัตถ์ คือสี่นิ้วเหยียดตรง และหัวแม่มืองอเข้ามาเล็กน้อย ด้านข้างมีตัวหนังสือเขียนว่า **"มาเห็น ๕ ต.ค. ๒๘"** แสดงว่าพบกันมานาน ๒๐ ปีแล้ว

พวกเราเดินขึ้นมาถึงรอยพระพุทธหัตถ์ประมาณ ๒๐ นาที แต่ยังไม่ถึงยอดเขา หลังจากได้สรงน้ำและปิดทองแล้ว จึงเดินขึ้นเขาต่อไปอีก ได้พบรอยพระพุทธบาทอยู่ทั่วไป มีทั้งรอยธรรมดาและเกือกแก้ว ส่วนใหญ่ตะแคงอยู่ข้างโขดหิน รวมแล้วประมาณ ๒๐ รอย มีตัวหนังสือเขียนไว้อีกว่า **"พบเมื่อ ๑๒ พ.ย. ๒๘"**

บนเขาน้อยนี้ จึงมีรอยพระพุทธหัตถ์อยู่ข้างล่าง ส่วนข้างบนเต็มไปด้วยรอยพระพุทธบาท ซึ่งมีลักษณะตะแคงเหมือนกันหมด ต้องโหนตัวปีนป่ายด้วยความยากพอสมควร ถ้ามองดูลงไปข้างล่าง แต่ก็ยังไม่หวาดเสียวเท่ากับที่ภูลังกานะ

ขณะที่อยู่บนเขาน้อย ชาวบ้านนำทางขึ้นไป แล้วก็ลงมาอีกทางหนึ่ง จึงมีโอกาสสำรวจได้ทั้งยอดเขา เดินไปไหว้ไป โปรยดอกไม้และปิดทองตลอดทาง ระหว่างนี้พบหินรูปเต่าด้วย พอเอาแผ่นทองไปปิดที่ลูกตา มองดูเหมือนของจริงเลย ตอนนี้คุณทนงฤทธิ์บันทึกภาพไปที่**ต้นลาน** ซึ่งมีใบลักษณะคล้ายต้นตาล บ้านนี้จึงมีชื่อว่า **บ้านดงลาน**

สมัยโบราณนิยมเอาใบลานไปจารเป็นตัวอักษรธรรมสำหรับพระเทศน์ บ้างก็นำไปทำตาลปัตร บางแห่งก็ใช้ทำหมวกทำกระเป๋า หรือเอาไปมุงหลังคาบ้าน จึงแปลกที่ต้นลานขึ้นที่ภูเขาลูกนี้ ซึ่งมีทั้งรอยพระหัตถ์และรอยพระพุทธบาท ที่มีลักษณะตะแคงอยู่บนโขดหินเหมือนกันหมด

ผู้เขียนจึงไม่แน่ใจว่า สถานที่แห่งนี้เดิมที อาจจะเป็นที่แสดงธรรมของพระพุทธเจ้าทั้งหลายในอดีตก็เป็นได้ จึงมีความประทับใจกลับมา รวมเวลา ๘ วัน สถานที่ ๕๐ แห่ง นับว่าคุ้มค่ากับการเดินทาง ได้ทำบุญทั้งสิ้น ๖๑,๑๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายอีก ๒๓,๐๐๐ บาท **รวมเป็นเงิน ๘๔,๑๐๐ บาท**

จึงเป็นอันสรุปได้ว่า การเดินทางไปภาคอีสานครั้งนี้ เพื่อเก็บสถานที่ค้างตั้งแต่ปีก่อนๆ แต่ก็ยังไม่ครบถ้วน จะต้องเดินทางรอบหน้าในเดือนพฤษภาคมอีกครั้งหนึ่ง เรียกว่า **ตอนรวมภาค** ขอให้ทุกท่านติดตามกันต่อไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเหลือแต่ที่ยากลำบากกันทั้งนั้น ฯ

ลงเรือไปถ้ำเจ้าไหม อ.กันตัง จ.ตรัง

รวมภาค

วันที่ ๑๐ - ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘

๑. **พระพุทธบาทถ้ำเจ้าไหม** ต.เกาะลิบง อ.กันตัง จ.ตรัง
๒. **พระพุทธบาทเขาหัวช้าง** (เขานางเอ) สวนรุกขชาติ เขาพุทธทอง ข้างสวนโมกข์ อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี
๓. **รอยแท่นประทับนั่ง สำนักสงฆ์ดงพระฤาษี** ต.หนองแม่นา อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์
๔. **พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ วัดโพธิ์ชัย** บ้านนาพึง ต.นาพึง อ.นาแห้ว จ.เลย
๕. **พระธาตุเสี่ยงลอย** (พระธาตุดินแทน) บ้านแสงพา ต.แสงพา อ.นาแห้ว จ.เลย
๖. **ก้อนหินสี่ทิศ** (แท่นที่ประทับนั่ง) **บนภูสวนทราย** อุทยานแห่งชาตินาแห้ว อ.นาแห้ว จ.เลย
๗. **พระพุทธบาท บ้านแสงพา** (ใกล้พระธาตุดินแทน) บ้านแสงพา ต.แสงพา อ.นาแห้ว จ.เลย
๘. **พระพุทธรูปเก่าแก่** วัดโพนชัย อ.ด่านซ้าย จ.เลย
๙. **หินรูปเต่า** อุทยานแห่งชาติภูเรือ อ.ภูเรือ จ.เลย
๑๑. **พระธาตุมะนาวเดี่ยว** วัดศิริมงคล บ้านอาฮี ต.ท่าลี่ อ.ท่าลี่ จ.เลย
๑๒. **พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ปางนาคปรก** (เป็นพระพุทธรูปลอยน้ำ) วัดศิริมงคล บ้านอาฮี
๑๓. **พระธาตุวัดถ้ำพระ** บ้านเมืองหมอ ต.บ้านเมืองหมอ อ.แก่นท้าว จ.ไชยบุรี ประเทศลาว
๑๔. **วัดธาตุศรีภูมิ** ต.แก่นท้าว อ.แก่นท้าว จ.ไชยบุรี ประเทศลาว
๑๕. **พระธาตุวัดมหาธาตุ** บ้านท่านาจันทร์แดง อ.เชียงคาน จ.เลย
๑๖. **วัดพระธาตุ** บ.ธาตุ ต.ธาตุ อ.เชียงคาน จ.เลย
๑๗. **วัดธาตุเจดีย์** บ้านนายางใต้ ต.ภูกระดึง อ.ภูกระดึง จ.เลย
๑๘. **พระธาตุแก้งกอย** บ.โนนคูณ ต.โนนคูณ อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ
๑๙. **พระเจ้าองค์ตื้อ** บ.ท่าเดื่อ ต.บ้านนา อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ
๒๐. **พระธาตุงูทรวง (ท่าเลิง)** บ.ท่าเดื่อ ต.บ้านนา อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ

****

อุทัยธานี - ตรัง

เริ่มเดินทางในวันที่ ๑๐ พ.ค. ๔๘ เป้าหมายแรกล่องใต้กันเลย เพราะมีข้อมูลจากรายการทีวี **"ที่นี่ประเทศไทย"** ออกอากาศเมื่อวันที่ ๑๒ พ.ย. ๔๖ โดยนายอำเภอกันตังได้เล่าว่าพบรอยเท้าคนโบราณที่ **ถ้ำเจ้าไหม** ต.เกาะลิบง อ.กันตัง จ.ตรัง ในระหว่างทางจึงได้แวะพักค้างคืนที่บ้านคุณพ่อคุณแม่ของ **วัชระพล** (บุ๋ม) **ศรีขวัญ** ที่บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์

รุ่งเช้าวันที่ ๑๑ พ.ค. ๔๘ จึงออกเดินทางล่องลงไปแวะที่ **พระพุทธรูปใหญ่** ต.ปากน้ำ อ.หลังสวน จ.ชุมพร มี **คุณยุวนาฏ** (ตุ๋มติ๋ม) **สุนานนท์** จ.เชียงใหม่ มาช่วยทาสีพญานาค พร้อมด้วยคณะกรรมการหลายคน แล้วก็ได้ไปพบ **คุณประสงค์ จินตนพันธ์** ที่สุราษฎร์ธานี

จากนั้นทั้งหมดก็ได้เดินทางไปที่หาดยาว อ.กันตัง จ.ตรัง เพื่อเช่าเรือไปที่ถ้ำเจ้าไหม นั่งเรือหางยาวไปประมาณ ๒๐ นาที แล้วก็ลงเรือลำเล็กๆ ที่พ่วงท้ายมาด้วย เรียกว่าเรือแคนนู เข้าไปในคลองเล็กๆ พอดีน้ำลดจึงต้องลงเดินไปอีกประมาณ ๕ นาที คนขับเรือได้นำไปที่หน้าถ้ำ พร้อมชี้มือบอกว่า รอยเท้าคนโบราณอยู่ตรงนี้

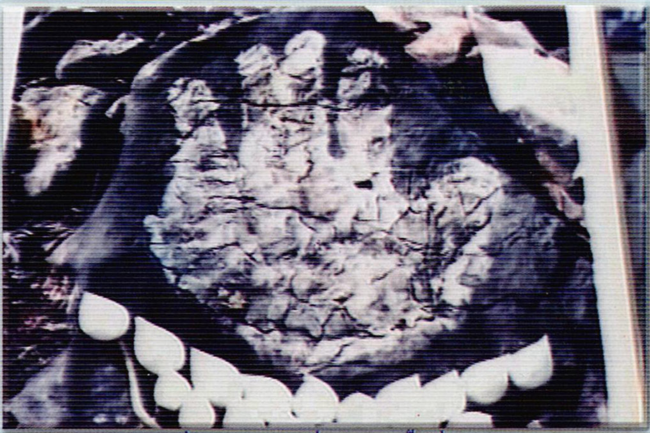

รอยฝ่าพระหัตถ์ เพิ่งปรากฏขึ้นที่ก้อนหิน

สำนักป่าพระมุนีธรรม อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี

ม้าที่วัดบ่อพันขันวิ่งเข้ามาหาเอง

บ่อพันขัน บ่อน้ำใสอยู่ท่ามกลางนาเกลือ อ.หนองกี่ จ.ร้อยเอ็ด

รอยพระพุทธบาท บ้านแก่งโพธิ์ อ.ธาตุพนม จ.นครพนม

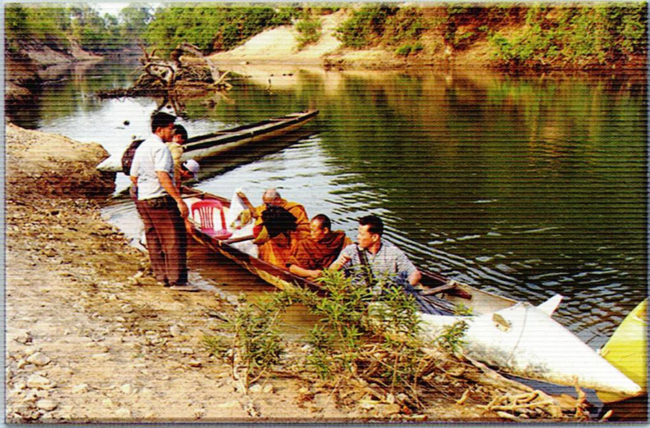

ลงเรือหัวจรวด ไปวัดบ้านแคน แขวงคำม่วน ประเทศลาว

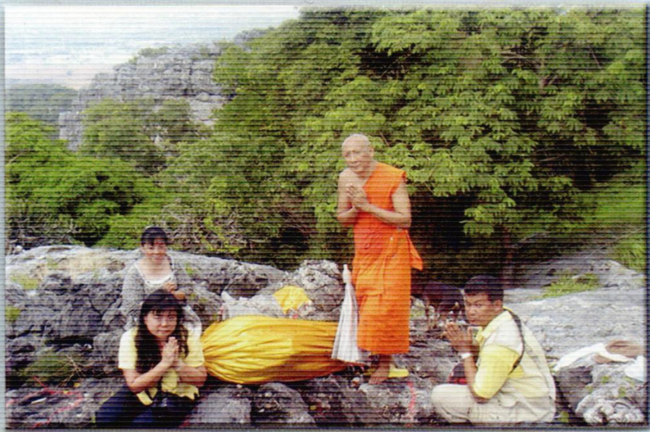

พระพุทธบาทบนเขาสามยอด อ.เมือง จ.ลพบุรี

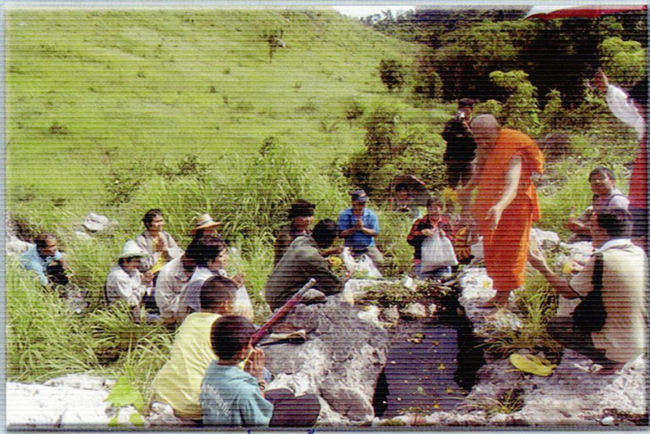

พระพุทธบาทบนเขาเลื่อม (ถ้ำเพชร) อ.คลองหาด จ.สระแก้ว

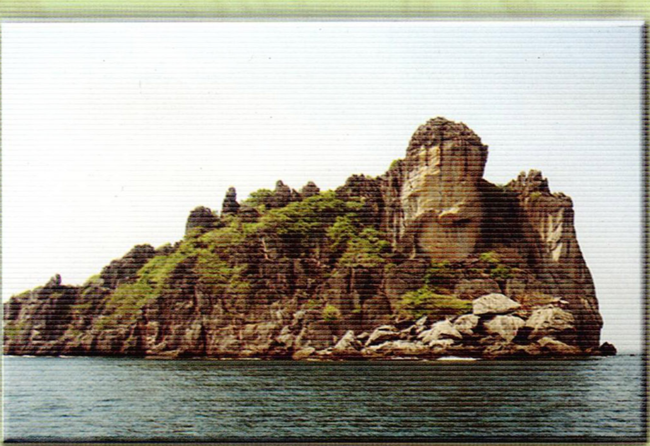

รอยพระพุทธหัตถ์ เกาะง่ามใหญ่ อ.ปะทิว จ.ชุมพร

มณฑปพระพุทธบาท บ้านป่าปุ๊ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

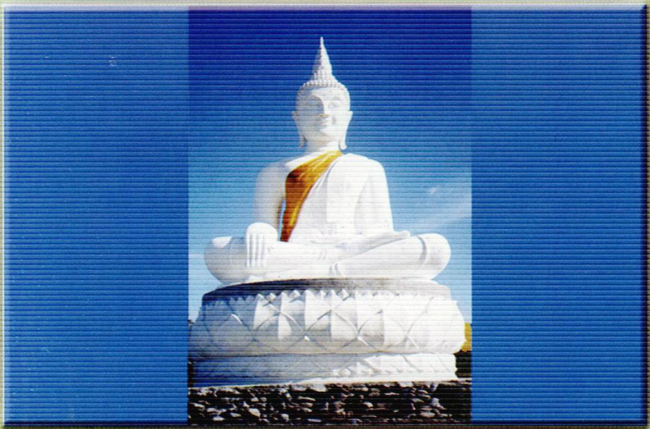

พระพุทธพรชัยมงคลมุนี ณ วัดบ้านหลักศิลา อ.จตุรัส จ.ชัยภูมิ

พระพุทธพรชัยมงคลมุนี ณ วัดแหลมสน อ.หลังสวน จ.ชุมพร

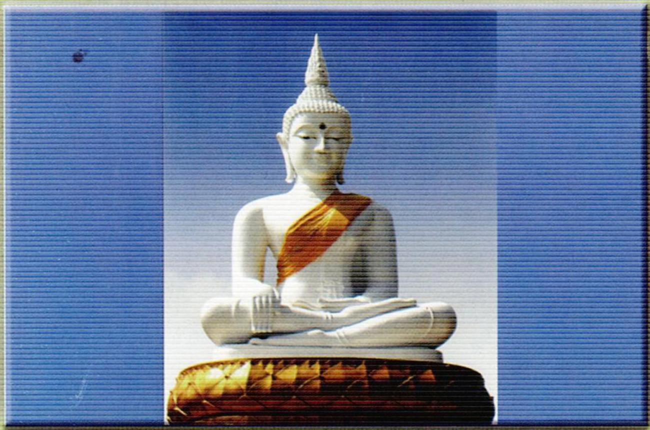

พระพุทธพรชัยมงคลมุนี ณ วัดสิริเขตคีรี จ.สุโขทัย

พระพุทธพรชัยมงคลมุนี ณ วัดเขาดินเหนือ อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี

พระพุทธพรชัยมงคลมุนี ณ วัดสิริเขตคีรี อ.ศรีสัชนาลัย

สร้างพระใหญ่ ๓๐ ศอก ณ วัดหัวถนน อ.สะเดา จ.สงขลา

มีรอยพระพุทธบาท ๒ แห่งอยู่ภายในถ้ำนี้

พวกเรามองดูเห็นมีกระถางธูป จึงคิดว่าคงจะมีชาวพุทธที่มากราบไหว้ เพราะว่าบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นชาวอิสลาม แม้แต่คนขับเรือที่นำเราไปก็เช่นกัน แต่เขาก็บอกว่าที่นี่ศักดิ์สิทธิ์ เมื่อแหงนมองจะเห็นรอยนิ้วเท้าบนหินหน้าปากถ้ำได้อย่างชัดเจน เป็นรอยเบื้องขวา

ในบริเวณนี้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของชาวต่างชาติ ชาวบ้านจึงมีอาชีพขับเรือเหมาลำไปที่ถ้ำรอดบ้าง ถ้ำเจ้าคุณและถ้ำเจ้าไหมนี้บ้างเป็นต้น หลังจากได้ขึ้นไปปิดทองสรงน้ำหอมแล้ว จึงลงมายืนถ่ายภาพหมู่ที่ปากถ้ำ มีผู้เขียน คุณประสงค์, คุณตุ๋มติ๋ม, คุณทนงฤทธิ์ และคุณสำราญ โดยมีบุ๋มเป็นผู้ถ่ายภาพ

ในตอนนี้ก่อนที่จะเดินออกมา บังเอิญผู้เขียนได้เห็นรอยเท้าอีกรอยหนึ่งบนผนังถ้ำ ซึ่งเคยเห็นลักษณะอย่างนี้ที่อื่นมาแล้ว จึงน่าจะเชื่อว่าเป็นรอยพระพุทธบาทเบื้องขวาอีกรอยหนึ่ง ที่ไม่ปรากฏรอยนิ้วเท่านั้น จึงได้ยืนเขย่งขึ้นปิดทอง เพราะสูงพอแค่มือเอื้อมถึง

ตรัง - สุราษฎร์ธานี - อุทัยธานี

หลังจากนั้นจึงเดินทางกลับก็ค่ำแล้ว ได้มาค้างคืนที่ **บ้านเจ๊เตี้ยน** จ.สุราษฎร์ธานี ในขณะที่ชาวสุราษฎร์หลายคนได้มารอต้อนรับ จัดที่พักให้ในตอนดึก แล้วช่วยกันจัดเลี้ยงอาหารเช้าให้เป็นอย่างดี ต่อจากนั้นในตอนเช้าวันที่ ๑๒ พ.ค. ๔๘ จึงได้เดินทางมาที่อำเภอไชยา เพื่อสืบหา **เขาหัวช้าง** ต่อไป

ตามข้อมูลทางใต้ที่ได้รับจาก **คุณซ้ง - ปุ้ย** นี้รวมทั้งที่ถ้ำเจ้าไหมด้วย คงจะหมดเพียงแค่นี้ จากนั้นก็จะได้ขึ้นไปทางเพชรบูรณ์กันต่อไป ในเวลานี้ได้ถามชาวบ้านแถวนั้น เขาก็บอกว่า **เขาหัวช้าง** หรือเขานางเอ อยู่ในบริเวณสวนรุกขชาติเขาพุทธทอง ใกล้สวนโมกข์ มีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ถึง ๗ บ่อ หน้าแล้งน้ำก็ไม่แห้ง ตนเคยถูกคุณไสยแล้วเอาน้ำทิพย์นี้ไปกินก็หาย

แหม..พวกเราพอได้ยินคำนี้ก็หูผึ่ง รีบเข้าไปที่สวนรุกขชาติฯ ทันที โดยมีเจ้าหน้าที่ขับรถเครื่องนำไปอีกที่หนึ่ง โดยย้อนออกมาอีกนิดเดียว ประมาณ ๕๐๐ เมตร แล้วก็เลี้ยวเข้าไปในสวนยาง เดินขึ้นไปบนเขาลูกหนึ่ง จะมีรูปเป็นหัวช้างหรือไม่ก็ไม่แน่ใจ เพราะยืนเข้าไปใกล้จนเกินไป

ก่อนจะขึ้นไปได้คุยกับเจ้าหน้าที่คนนี้มีชื่อว่า **เจน** บอกว่าชาวบ้านเคารพนับถือรอยพระพุทธบาทแห่งนี้มานาน นับตั้งแต่ปู่ย่าตายาย โดยขึ้นไปกราบไหว้บูชาเป็นประจำทุกปี คนแก่เคยเล่าให้ฟังว่า สมัยก่อนเวลาป่วยไข้ไม่สบายขึ้นมาเอาน้ำทิพย์นี้ไปรักษาก็หายได้

ในขณะที่ยืนคุยกันนี้ ปรากฏว่ามีละออง

ฝนปรอยลงมาบางเบาชั่วขณะเดียว กล้องจับภาพไม่ได้เลย เหมือนกับหยาดทิพย์นะ นับว่าเป็นสิริมงคลอย่างยิ่ง จึงมีกำลังใจที่จะเดินขึ้นเขากันต่อไป เดินผ่านต้นยางที่เพิ่งปลูกใหม่เพียงไม่นานก็ขึ้นมาถึงหน้าถ้ำ ปากถ้ำเล็กนิดเดียว ภายในแกะสลักหินเป็นรอยพระพุทธบาทมีพระพุทธรูปอยู่ในนั้นด้วย

จากนั้นได้เดินนับบ่อน้ำเล็กๆ ที่อยู่หน้าถ้ำ เป็นบ่อน้ำเล็กตื้นๆ หลายบ่อ คุณสำราญได้ลองขุดคุ้ย เพราะอยากจะรู้ว่าเป็นรอยเท้าหรือไม่ แต่ก็ไม่ปรากฏพบ จึงสันนิษฐานว่าบริเวณนี้ คงจะมีรอยเดิมอยู่แต่ไม่ชัด ภายหลังจึงได้แกะสลักลงไป ปัจจุบันจึงมองเห็นเป็นรอยพระพุทธบาทจำลอง

หลังจากนั้นจึงเดินกลับลงไป สงสัยเรื่องชื่อเขาหัวช้างกับเขานางเอ คนนำทางบอกว่า เป็นคนละลูกแต่อยู่ติดกัน บนเขาลูกนี้ยังมีซากพระเจดีย์อีก ๒ - ๓ แห่ง แต่พวกเราไม่มีเวลาสำรวจกัน อีกอย่างฝนก็เพิ่งตกลงมา จึงไม่สะดวกในการขึ้นเขา ต่อจากนั้นก็เดินทางกลับ แล้วพักค้างคืนที่วัดท่าซุง ๑ คืน

อุทัยธานี - เพชรบูรณ์ - เลย

ในตอนเช้ามืดวันที่ ๑๓ พ.ค. ๔๘ จึงออกเดินทางสู่ **สำนักสงฆ์ดงพระฤาษี** ต.หนองแม่นา อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์ ระหว่างทางได้แวะที่ป้ายอยู่ริมถนนบอกว่า **หยุดที่เส้น - ปลดเกียร์ว่าง - มหัศจรรย์จริงๆ** จึงให้พวกเราลองขับรถไปหยุดที่เส้นแล้วทำตามนั้น ปรากฏว่ารถถอยหลังไปเองได้จริง แม้จะเป็นเนินก็ขึ้นไปได้

เมืองไทยเราก็มีอะไรแปลกๆ นะ จึงได้เดินทางต่อเข้าไปที่เขาค้อ แต่ลึกเข้าไปถึงสำนักสงฆ์ดงพระฤาษี บ้านหนองแม่นา มีพื้นที่ป่าติดกับอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง แต่ชาวบ้านทำไร่ลึกเข้าไปเรื่อยๆ **หลวงพี่โอ** เคยนำคณะเข้าไปธุดงค์หลายครั้งแล้ว ปรากฏว่ายังมีสัตว์ป่า เช่น ช้าง เสือ อยู่เป็นจำนวนมาก

ขณะที่พวกเราไปถึงนั้น **พระโกมล** ที่อยู่สำนักสงฆ์แห่งนี้ กำลังจะขึ้นรถออกไปพอดี ถือว่าพบกันโดยมิได้นัดหมายไว้ก่อน ถ้าเราเข้าไปช้านิดเดียว คงจะไม่ได้พบกันแน่ สำนักสงฆ์แห่งนี้เคยมาทอดกฐินกับหลวงพี่โอ แต่ก่อนนี้ **ท่านสมาน** (ชาวเชียงราย) เคยอยู่ที่นี่ด้วย

เมื่อบอกท่านโกมลว่า อยากจะเข้าไปดูรอยพระพุทธบาท เพราะคุณทนงฤทธิ์เคยเข้าไปธุดงค์กับหลวงพี่โอแล้วกลับมาเล่าให้ฟัง ครั้งนี้จึงอยากเข้าไปสำรวจ ท่านโกมลจึงชักชวนโยมชาวบ้านแถวนั้นร่วมเดินทางไปด้วยหลายสิบคน เพราะเคยรู้จักกันในงานทอดกฐินตั้งแต่ปีที่แล้ว

ครั้นจอดรถไว้ข้างทางแล้ว จึงเดินเท้าเข้าไปในป่าลึก แล้วนำไปที่ต้นตะเคียนใหญ่ซึ่งมีอยู่หลายต้น แต่ละต้นใหญ่มากขนาดหลายคนโอบ เป็นป่ารกทึบ ขนาดต้นกล้วยนี่ใหญ่มาก มีศาลตั้งอยู่ด้วย พวกเราช่วยกันเอาผ้าสามสีไปห่ม ต้นตะเคียนมีเฉพาะแถวนี้เท่านั้นซึ่งเคยมีคนเข้ามาขอหวยถูกกันหลายรายแล้ว

ชาวบ้านคนหนึ่งเล่าว่า แต่ก่อนมีแค่ ๓ ต้นเท่านั้น ต่อมาหลวงพี่โอมาก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ก่อนที่จะพบชาวบ้านเล่าว่า ตอนแรกใบไม้ทับถมอยู่ ขณะนั้นมีงูสีแดงตัวหนึ่งวิ่งหายเข้าไป

ใต้ก้อนหินนี้ **พระจำเนียร** จึงให้ช่วยกันค้นหาก็ได้พบรอยบนก้อนหินนี้ ซึ่งผู้เขียนได้เห็นแล้วน่าจะเป็นรอยแท่นที่ประทับนั่ง

ก้อนหินนี้มีลักษณะแบนเรียบเหมือนตั่ง คือไม่สูงมาก รอยไม่ชัดเจน ดูไม่ออกว่าเป็นรอยอะไรกันแน่ แต่ก็ได้ทำพิธีบวงสรวง ในตอนนี้ไม่มีเวลาประกอบบายศรี (**คุณเพชร** ที่อยู่สุโขทัย เป็นผู้จัดทำบายศรี) จึงได้แต่เปิดเทปหลวงพ่อฯ บวงสรวงเท่านั้น

หลังจากได้ทำบุญกับท่านโกมล แล้วก็แจกเงินเด็กๆ คนละ ๒๐ บาท จึงเดินทางต่อไปที่ **วัดโพธิ์ชัย** บ้านนาพึง ต.นาพึง อ.นาแห้ว จ.เลย ภายในวัดมีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์หนึ่งมีชื่อว่า **พระเจ้าฝนแสนห่า** หรือ **พระเจ้าองค์แสน** โดยทางวัดต้องทำล้อมลูกกรงไว้ ภายในมีพระพุทธรูปอยู่หลายองค์

ในตอนนี้ มีโยมผู้ชายคนหนึ่งที่อุปฐากวัดได้เล่าว่า ตามประวัติสร้างที่เมืองเชียงแสน เป็นทองสัมฤทธิ์ หน้ากว้าง ๑๓ นิ้ว สูง ๒๔ นิ้ว สร้างเสร็จเดิมทีประทับที่เมืองหงสาวดี ที่ประเทศพม่า ออกจากพม่ามาอยู่ลำพูน จากลำพูนไปอยู่หลวงพระบาง ออกจากหลวงพระบางก็มาอยู่วัดโพธิ์ชัย จนถึงปัจจุบันนี้

ในเวลาเสด็จมีฆ้องมาด้วย แต่มาตั้งแต่เมื่อไรไม่มีใครรู้ ต่อมาทางลาวรู้ว่าพระพุทธรูปมาอยู่ที่นี่ จะอัญเชิญขึ้นหลังช้าง แต่ไม่สามารถยกพระพุทธรูปไปได้ ตามปกติถ้าจะเสี่ยงทายอย่างอื่น ก็สามารถยกขึ้นได้ตามปกติ

นอกจากนี้ภายในวัดยังมีต้นโพธิ์ใหญ่ ๓ - ๔ ต้น แยกอยู่ทั้ง ๔ ทิศ จึงได้ห่มผ้าสามสีไว้ที่โคนต้น มิน่าถึงได้ชื่อว่าวัดโพธิ์ชัย ในวัดยังมีหอพระไตรปิฎกเก่าแก่โย้เย้อยู่ด้วย กรมศิลปากรอนุรักษ์เป็นโบราณสถาน รวมความว่าวัดนี้น่าจะสร้างมาตั้งแต่สมัย **พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช** เมื่อประมาณสี่ห้าร้อยปีมาแล้ว

สำหรับการเดินทางครั้งนี้ เป็นการเดินทางไปภาคอีสานตอนบน เพื่อเก็บตกจากภาคอีสานครั้งที่แล้ว จุดมุ่งหมายเพื่อสืบหา **พระธาตุเสี่ยงลอย** (พระธาตุดินแทน) แต่ก็ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน ฉะนั้น เมื่อหลายปีก่อนได้เคยไปสืบหาที่ **พระธาตุศรีสองรัก** อ.ด่านซ้าย จ.เลย ทายกที่นั่นทำเป็นรู้แต่ไม่ยอมบอก

ด้วยความอยากรู้จึงให้ **คุณอธิก ลาภรัตนาภรณ์** ช่วยไปสืบหา ไม่นานก็ได้ข้อมูลมาว่าอยู่ที่ อ.นาแห้ว จ.เลย พร้อมเขียนแผนที่มาให้ด้วย เหตุนี้เอง จึงได้เดินทางผ่านแล้วแวะที่วัดโพธิ์ชัย หลังจากได้ทำบุญกับเจ้าอาวาสแล้วจึงเดินทางไปพักค้างคืนที่ **วัดศรีโพธิ์ชัย บ้านแสงพา**

ในตอนเช้าวันที่ ๑๔ พ.ค. ๔๘ หลังจากรอเวลามานานหลายปี จะได้พบพระธาตุแห่งนี้เสียที จึงออกเดินทางไปที่ **บ้านแสงพา** ในขณะที่รถวิ่งมาตามถนน ด้านซ้ายมือเห็นป้ายบอกว่า **พระธาตุดินแทน** จึงบอกให้จอดรถริมถนน เพื่อจะได้สอบถามชาวบ้านก่อน

ขณะนั้นเอง เป็นช่วงเวลาที่สำคัญมาถึง คือ รถจอดตรงหน้าบ้านหลังหนึ่ง แต่อยู่ตรงข้ามกับถนน พอดีมีเจ้าของบ้านเปิดประตูออกมา เป็นชายอายุประมาณ ๖๐ ปี ชื่อว่า **นายประดิษฐ์ ไทภิบาล** ต่อข้อถามเรื่องพระธาตุ

ได้พบกับ คุณประดิษฐ์ ไทภิบาล โดยบังเอิญ

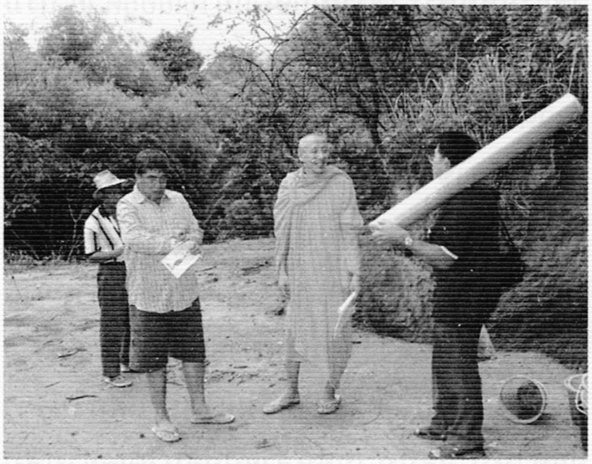

ดินแทน ผลปรากฏว่าโยมคนนี้ที่เป็นผู้รู้เรื่องดีที่สุด พร้อมเดินกลับเข้าไปในบ้าน หยิบเอากระดาษที่เป็นข้อมูลมาให้ด้วยเลย

เรื่องนี้ใครจะเชื่อหรือไม่ก็แล้วแต่ เพราะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง คนไม่เคยรู้จักกันมาก่อน และไม่ได้นัดหมายกัน แต่วินาทีทองของจังหวะทำให้สามารถพบกับบุคคลที่จะรู้เรื่อง และก็นำทางให้พวกเราเป็นอย่างดี เหมือนกับเคยรู้จักกันมาก่อน

ในระหว่างทางที่โยมประดิษฐ์นั่งรถไปด้วยกันนั้น จึงทำให้ทราบว่า **พระธาตุดินแทน** สร้างเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๑๓ นำโดยพระธุดงค์รูปหนึ่ง ซึ่งท่านเดินทางมาจากบางกอกแล้วขึ้นมาถึงที่นี่ ได้ชักชวนชาวบ้านแสงพาร่วมกันสร้าง

ในการสร้างครั้งนั้น นอกจากจะชักชวนให้ประชาชนร่วมสร้างแล้ว พระรูปนั้นยังได้นั่งเข้าสมาธิเชิญชวนให้เทพบุตรเทพธิดา เจ้าป่าเจ้าเขา เจ้าที่เจ้าทาง ทั่วทุกสารทิศมาร่วมสร้างด้วย แต่มีข้อปฏิบัติว่า จะรักษาศีลและนับถือไตรสรณคมน์ และองค์พระธาตุดินแทนเป็นที่สักการบูชา

ด้วยการให้คำสาบานตนต่อหน้าพระพุทธรูป รักษาศีลไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ทำผิดศีล ๕ ในวันโกนและวันพระ ชาวบ้านเรียกว่า **วันศีลน้อยวันศีลใหญ่** ซึ่งทุกคนก็ยอมรับปฏิบัติเป็นอย่างดี ข้อปฏิบัตินี้ได้สืบเนื่องกันมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งพอจะพิสูจน์ได้ว่า ระหว่างทางได้ชักชวนชาวบ้านคนหนึ่งไปด้วย เขาก็สามารถไปได้ เพราะว่าวันนั้นเป็นวันพระพอดี เขาจะหยุดกิจการงานต่างๆ กัน

นี่เป็นเรื่องที่สำคัญมาก แต่ยังมีที่สำคัญไปกว่านั้นอีก ไม่เฉพาะที่เราจะได้พบพระธาตุดินแทนนี่เท่านั้น ตามประวัติที่บันทึกไว้อีกว่า ยังมีเจ้าป่าเจ้าเขาตนหนึ่ง ซึ่งมีชื่อกล่าวขานกันมาว่า **พญาลิ้นก่าน** ผู้รักษาอาณาเขตป่า **ภูสวนทราย** ไม่มีจิตยินดีในการสร้างพระธาตุดินแทน

พระภิกษุรูปนี้จึงพยายามชักชวน แต่ก็ไม่ยินยอมที่จะเจรจาด้วย ตอนนี้ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าว่า ท่านได้มองเห็นพญาลิ้นก่านนั่งหันหลังให้ไม่ยอมหันหน้ามาเจรจา ท่านจึงกำหนดรู้ว่าเป็นเพราะเหตุไรกันแน่ จึงได้ทราบว่า การที่พญาลิ้นก่านไม่ยินดีพร้อมใจ เพราะคิดว่าเมื่อมีองค์พระธาตุแล้ว จะไม่มีโอกาสได้เครื่องเซ่นบูชาจากชาวบ้านเหมือนเดิม

คือว่าอาจจะขาดผลประโยชน์กัน คนที่เคยเคารพนับถือก็จะหมดไป แต่ถึงกระนั้นก็ตาม พระอาจารย์นั้นก็ยังทราบด้วยญาณว่า พญาลิ้นก่านยังมีจิตใจที่เลื่อมใสในการทำบุญทำกุศลอยู่ ซึ่งจะสังเกตเห็นว่า หากชาวบ้านเข้าไปล่า

NO. 4/1.

พระธาตุดินแทน อ.นาแห้ว จ.เลย

สัตว์ในป่าเขตภูสวนทรายในวันพระวันศีล ก็จะเจอดีทุกราย

ท่านจึงพูดคุยกับพญาลิ้นก่านในญาณสมาธิว่า จะพาชาวบ้านขึ้นไปทำบุญที่บนภูสวนทรายให้ แต่ยังไม่ทราบว่าจะให้ทำบุญ ณ ที่ตรงไหนและในเวลาใดจึงจะเหมาะสม พญาลิ้นก่านได้ยินดังนั้น จึงหันมายิ้มและพูดคุยกับพระอาจารย์รูปนั้นว่า ถ้าเป็นเช่นนี้ก็จะยินดียอมรับเอาไตรสรณคมน์เป็นที่พึ่ง

ถ้าหากจะลงไปทำบุญด้วย ก็ไม่มีใครดูแลสัตว์เลี้ยงบนภูสวนทรายนี้ (หมายถึงสัตว์ป่าในเขตนี้) หากจะพาขึ้นมาทำบุญ ก็ขอให้ไปทำอยู่ที่หินสี่ก้อน เวลาที่จะทำบุญก็คือ **สองปีฮาม สามปีคอน** อย่าได้ขาด (หมายถึงว่าให้เว้น ๒ ปี ย่างเข้าปีที่ ๓ จึงไปทำบุญครั้งหนึ่ง)

เมื่อทราบด้วยญาณเช่นนั้น ท่านก็บอกให้ชาวบ้านขึ้นไปบนภูสวนทราย ค้นหาบริเวณที่อยู่ของหินสี่ก้อน ต่างก็ค้นหากันหลายวันก็ไม่พบ จึงได้มากราบเรียนพระอาจารย์ ท่านจึงได้ทราบว่า พญาลิ้นก่านมีความประสงค์ที่จะให้พระอาจารย์ขึ้นไปด้วยตัวท่านเอง เพื่อจะได้ฟังธรรมเทศนาและได้ทำบุญร่วมด้วย

ท่านจึงได้ชวนชาวบ้านขี่ช้างขึ้นไปจากพระธาตุดินแทน ไปทางทิศตะวันตกขององค์พระธาตุ ผ่านภูแท้แล้ ภูป่าซาง ถึงก่องเบิก (ระยะทางไปตามภูเขาประมาณ ๑๐ - ๑๕ กม.) พักทานอาหารกลางวันและทำการเบิกป่า คือแจ้งให้พญาลิ้นก่านทราบว่า จะมีคนไปทำบุญกี่คน ขอให้ท่านช่วยคุ้มครองไม่ให้สัตว์ร้ายทำอันตรายใดๆ

เมื่อขึ้นไปบนภูสวนทรายก็บังเกิดอัศจรรย์ พระอาจารย์ได้ชี้บอกว่าหินสี่ก้อนอยู่ที่ตรงนั้น ทั้งๆ ที่ท่านก็ไม่เคยได้ขึ้นไปเลย ผิดกับพวกพรานป่าที่เคยขึ้นไปหาของป่าอยู่เสมอหรือชาวบ้านที่เพิ่งขึ้นไปค้นหากัน กลับไปเคยพบเห็นแม้แต่ครั้งเดียว

พระภิกษุรูปนี้ท่านชื่อว่า **พระอาจารย์วิจิตรฯ** ท่านได้จำพรรษาอยู่ที่ **วัดโฆสิตาราม** (วัดระฆัง) บางกอกน้อย เขตธนบุรี ท่านได้ธุดงค์ไปทางปราจีนบุรี แล้วเข้าเขตประเทศกัมพูชาเข้าสู่ประเทศลาว พักจำพรรษาที่นครเวียงจันทน์ ออกพรรษาแล้วธุดงค์มาถึงเมืองแก่นท้าว แล้วมาพักอยู่ที่วัดโพธิ์ชัยศรีบ้านแสงพา

ประวัติความเป็นมาขอนำมาเล่าโดยย่อแต่เพียงเท่านี้ คิดว่าโชคดีที่พบโยมคนนี้ แล้วไม่ต้องไปถามหาคนอื่นอีก เพราะโยมมีข้อมูลไว้พร้อมแล้ว อนึ่ง นอกจากรู้ประวัติพระธาตุดินแทนแล้ว ยังได้รู้จักก้อนหินสี่ก้อนนี้ด้วย

แต่จะไปได้หรือไม่ ต้องไปที่พระธาตุดินแทนตามกำหนดเดิมก่อน เรื่องก้อนหินสี่

ก้อนไว้ที่หลัง ฟังดูแล้วคงเป็นเรื่องยาก เพราะอยู่บนเขาสูง จึงไปไหว้ของง่ายกันก่อน ตอนนี้เดินทางมาถึงแล้วก็ได้เห็นเป็นพระธาตุดินสมชื่อจริงๆ คือเป็นเนินดินสูงใหญ่

แต่ยอดสุดพระเจดีย์เป็นแท่งคอนกรีต ไม่แน่ใจว่าเป็นยอดเดิมหรือไม่ สามารถเดินขึ้นไปถึงข้างบนได้ ส่วนข้างล่างมีรอยรถเกรดไถเอาดินออกไป เพราะมีคนเอาดินมาถวายไว้จนแทบไม่มีทางเดิน

ส่วนคำว่า **ดินแทน** หมายถึงว่า ถ้าใครบนขอให้องค์พระธาตุช่วย แล้วจะแก้บนด้วยสิ่งนั้นสิ่งนี้ แต่พอถึงเวลาแก้บนจริงๆ ส่วนใหญ่จะแก้บนด้วยการถวายดินขึ้นมาถมแทน ทำกันมาตั้งแต่โบราณ จนองค์พระธาตุสูงใหญ่ขึ้น แต่ก่อนนี้เคยมีคนเห็นดวงไฟลอยขึ้นด้วย ลอยมาจากภูสวนทรายนั่นแหละ

สมัยก่อนต้องเดินเข้าไปทางนี้ ปัจจุบันเข้าทาง **อุทยานแห่งชาตินาแห้ว** ก้อนหินสี่ก้อนคล้ายธรรมาสน์นี้ปีไหนขึ้นไปทำบุญ จะนิมนต์พระขึ้นไปนั่งเทศน์บนก้อนหินนี้ โยมเล่าให้ฟังแล้วทำให้อยากขึ้นไป แต่ก็คงจะหมดหวัง เพราะว่าเราไม่ได้เตรียมตัวกันมาก่อน

เอาละ..อย่าเพิ่งหวังอะไรมากนัก เราขึ้นไปช่วยกันห่มผ้ากันก่อน แต่ผู้อ่านอย่าเพิ่งชะล่าใจนะ คงคิดไม่ถึงสินะ ว่าจะมีโอกาสขึ้นไปได้ เอาไว้ติดตามกันต่อไป คอยลุ้นกันไปด้วยล่ะ ว่าแล้วก็เดินขึ้นไปบนเนินดินถึงยอดสุด แต่ว่าเดินขึ้นไปยากมาก เพราะมันลื่นทรงตัวลำบาก ถึงแม้จะยากแต่ก็ช่วยพวกเราห่มผ้าจนสำเร็จ

นี่ตามประวัติเดิมมีผู้ค้นคว้าว่า พระธาตุศรีสองรักและพระธาตุเสี่ยงลอย เดิมเป็นเขตของลาว เคยเป็นที่อภิเษกสมรสพระบิดามารดา แล้วเป็นที่ประสูติและฝังพระรกของพระพุทธเจ้าอีกด้วย แต่ถ้าพระธาตุเสี่ยงลอยคือพระธาตุดินแทนจริง พระธาตุแห่งนี้ก็อยู่ในเขตของ **พระยาแก่นท้าวอุรังคธาตุชินศรี** แล้วต่อมาผู้เขียนก็ได้ไป **เมืองแก่นท้าว** ประเทศลาวจริงๆ ด้วย

พระธรรมเจดีย์ (ปาน)

ในวันนี้ ๑๕ ก.ย. ๕๐ ขณะที่เขียนอยู่นี้บังเอิญมีคณะจัดทำหนังสือนิตยสาร **น่านฟ้า** ได้มาพบที่วัด นำโดย **พล.ร.อ.ชาติ นาวาวิจิต** แล้วได้มอบหนังสือไว้ให้ด้วย ต่อเมื่อได้อ่านข้อเขียนของ **ศ.ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์** ซึ่งได้อ้างข้อเขียนของท่านเจ้าคุณ **พระธรรมเจดีย์** (ปาน) เจ้าอาวาสวัดมหรรณพาราม กรุงเทพฯ

หนังสือมีชื่อว่า **"พระเจ้า ๕๐๐ ชาติ อ้อยต้นจืดปลายหวานกินนานอร่อย"** เป็นหนังสือเรื่องเดียวกับที่ **คุณเอกอิสโร วรุณศรี** ได้มอบไว้ให้นานแล้ว **หลวงพ่อปาน** องค์นี้ ท่านเป็นเจ้าอาวาสเป็นองค์ที่ ๓ ปรารถนาพระโพธิญาณ ได้เขียนหนังสือเล่มนี้เป็นอนุสรณ์ที่ **พระปิยะมหาราช** ทรงครองราชย์ครบ ๒๘ ปี

ศ.ดร.ชัยยงค์กล่าวว่า เนื้อหาของหนังสือประท้วงคณะสงฆ์ที่ยอมเชื่อว่า พระพุทธองค์ประสูติในอินเดีย ตามที่ชาวอินเดียจากเมืองกาสี ๘ คนนำมาเสนอ หลวงพ่อปานกล่าวหาว่า เมื่อชาวอินเดียทั้งแปดคนนี้ เดินทางกลับอินเดียได้นำพระไตรปิฎก อภิธานศัพท์ และคำสอนในพระพุทธศาสนาไปประเทศอินเดียด้วย

และเมื่อพวกชาวอินเดียพวกนี้กลับมา

กรุงเทพฯ ก็กลับมาพร้อมแผนที่ประเทศอินดูสถานฉบับใหม่ ที่มีชื่อเสียง แม่น้ำ ภูเขา ฯลฯ ตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ก็ยิ่งทำให้คนไทยเชื่อว่า พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในอินเดียมากยิ่งขึ้น โดยให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ได้ขายนมเนย

ภายหลังก็ได้มีการเรี่ยไรเงินทอง เพื่อไปสร้างเจดีย์ที่สถานที่ตรัสรู้ ณ พุทธคยา แต่หามีใครสังเกตไม่ว่า ระยะทางและทิศทางในระหว่างเมืองต่างๆ ในอินเดีย ขัดแย้งกับที่ปรากฏในพระไตรปิฎกชนิดหน้ามือเป็นหลังมือ **ศ.ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์** อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บอกว่า

"...ผู้เฒ่าผู้แก่โกรธมาก ที่มีคนบอกว่าพระพุทธเจ้าเป็นอินเดีย..."

แม้แต่ **หลวงปู่มั่น** ก็ยังยืนยันว่า พระพุทธเจ้าเป็นบรรพบุรุษของคนไทย ตามที่ศิษย์หลวงปู่มั่นคนหนึ่งชื่อ **"มุตโตทัย"** เขียนไว้ในคำปรารภ **"หนังสือประวัติท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต"** ในเรื่องนี้ ศ.ดร.ชัยยงค์ได้กล่าวว่า

นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ มีนักวิชาการและกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม ๓ กลุ่ม ได้รับการจุดประกายจากหนังสือ **"อ้อยต้นจืดปลายหวานฯ"** ของพระธรรมเจดีย์ (ปาน) และจากความสงสัยที่มีมายาวนานเกี่ยวกับคติที่ว่า **"พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในอินเดีย"** จึงได้เริ่มศึกษาค้นคว้าประวัติพระพุทธศาสนาตามคติเดิม

บทความในนิตยสาร **"น่านฟ้า"** ยังได้วิเคราะห์เจาะลึกถึงต้นเหตุแห่งความสงสัยและต้นเหตุแห่งความสับสน ที่เกิดจากนักโบราณคดีอังกฤษกลุ่มหนึ่ง เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ การบิดเบือนประวัติพระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นในราว พ.ศ. ๒๔๑๐ เป็นต้นมา

สรุปในตอนท้าย ศ.ดร.ชัยยงค์ กล่าวว่า

ทั้งๆ ที่มีความเชื่อมายาวนานว่า **ชมพูทวีป** คือดินแดนที่เป็นที่ตั้งของไทย ลาว เขมร พม่า และมอญ ก็หาได้มีผู้ใดไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือใครอื่น กล้าที่จะทักท้วงข้อเท็จจริงแต่อย่างใดไม่ อาจด้วยเชื่อว่าเป็นอย่างนั้นจริง

หรืออาจเกรงภัยจากการล่าอาณานิคมของอังกฤษก็ได้ เท่านั้นไม่พอ ชาวไทยบางคนกลับช่วยกระพือ และเผยแพร่ความคิดไปให้แพร่หลายออกไป หากไม่มีหลวงพ่อพระธรรมเจดีย์ (ปาน) เขียนหนังสือประท้วงไว้ เรื่องก็คงเงียบหายไป นี่เป็นบทความในตอนท้าย จากนี้ก็ขอวกเข้าเรื่องปัจจุบันกันต่อไป

ก้อนหิน ๔ ทิศ

หลังจากขึ้นไปไหว้กันเสร็จสรรพแล้ว จึงกลับลงมาส่งโยมประดิษฐ์ที่บ้าน และลองขับรถไปที่อุทยานแห่งชาตินาแห้ว เผื่อจะขึ้นไปได้ พอไปถึงสอบถามเจ้าหน้าที่ เขาก็รับอาสาจะนำขึ้นไป พวกเราทุกคนรู้สึกดีใจอย่างไม่คาดคิด ว่าความฝันจะเป็นจริงขึ้นมา

จึงได้จัดเตรียมเสบียงอาหารและเครื่องบูชาหอบหิ้วกันขึ้นไป เริ่มขึ้นในเวลา ๘ โมงเศษ มองเห็นทิวเขาแต่ไกลรู้สึกท้อเหมือนกัน นึกไม่ถึงว่าเที่ยวนี้จะต้องมาขึ้นเขากันอีก แต่ยังมีกำลังใจที่โยมเขาเล่าว่าเป็นก้อนหินศักดิ์สิทธิ์ มีดวงไฟลอยไปมาระหว่างกัน จึงทำให้เกิดกำลังใจอยากจะขึ้นไปพิสูจน์ว่า จะเป็นแท่นประทับนั่งทั้งสี่ก้อนของพระพุทธเจ้าหรือไม่

ก้อนหินสี่ทิศ ณ อุทยานแห่งชาตินาแห้ว

เพราะถ้าเป็นก้อนหินธรรมดา ไม่น่าจะมีอานุภาพอะไร แล้วเจ้าหน้าที่อุทยาน ๒ คน ก็ได้นำขึ้นไป ทางขึ้นบันไดก็มีแผนที่ของภูสวนทรายโดยรอบ เจ้าหน้าที่ก็ชี้ให้ดูทางที่จะขึ้นไป ณ ก้อนหินสี่ทิศ แล้วก็เดินรอบบนสันเขาวกกลับมาอีกทางหนึ่ง แต่ชาวบ้านจะเดินอีกเส้นทางหนึ่งจากพระธาตุดินแทน ซึ่งเป็นทางขึ้นเขาที่สูงชันมาก

พวกเราจึงโชคดีที่สมัยนี้ ทางอุทยานเข้ามาทำเส้นทางใหม่ให้สะดวกและปลอดภัย ระยะทางประมาณ ๔ กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง เป็นอันว่าพอรู้ตำแหน่งจากแผนผังแล้ว จึงเดินไปอีกหน่อยก็จะมีภาพวาดเป็นภาพสีที่แสดงเส้นทางรอบสันเขา เจ้าหน้าที่ได้ชี้บอกทางที่ชาวบ้านขึ้นมาอีกทางหนึ่ง จะพบก่องเบิกที่ชาวบ้านขึ้นมาทำพิธีเบิกป่า เพื่อความปลอดภัยก่อนจะขึ้นไปไหว้ก้อนหินสี่ทิศกัน

จากนั้นก็เดินไปตามเส้นทางธรรมชาติที่ทำไว้เผื่อนักท่องเที่ยวจะศึกษาธรรมชาติด้วย ปัจจุบันนี้คงไม่ต้องระวังสิงสาราสัตว์เหมือนสมัยก่อน ที่จะต้องทำพิธีเบิกไพร มีเครื่องเซ่นไหว้ ขอเจ้าที่เจ้าทางคุ้มครองรักษา เราเดินกันไปเรื่อยๆ อย่างสบายใจ จนมาถึงทางแยก จะมีป้ายบอกจุดชมวิวก่องเบิกและก้อนหินสี่ทิศ

ตอนนี้เริ่มรู้สึกดีใจ เพราะเดินกันไปตั้งนานแล้ว ได้เลี้ยวขวาเข้าไปในป่าเริ่มรกขึ้น เห็นต้นไม้ใหญ่มากอยู่ข้างทาง เป็นป่าดงดิบแบบเดิมๆ เริ่มเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าได้เหงื่อกันทุกคนเลย เดินเข้ามาได้สักพักจะมองเห็นป้ายคำว่า **"จตุธรรมศิลา"** เป็นก้อนหินที่เกิดขึ้นเองวางอยู่ตามธรรมชาติ ไม่มีใครไปจัดวางไว้ ก้อนใหญ่ ขนาดไล่เลี่ยกัน วางไว้คล้ายกับเป็นที่ทำสังฆกรรมของพระสงฆ์

ในระหว่างกลางหินสี่ก้อนนี้ จะมีหญ้าขึ้นเตียนโล่ง คือไม่มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นเลย นับว่าแปลกมากทีเดียว ทั้งที่บริเวณโดยรอบมีต้นไม้ใหญ่ๆ ทั้งนั้น ต้องถือว่าธรรมชาติจัดสรรไว้ ทั้งนี้คงเป็นเพราะมีความสำคัญและศักดิ์สิทธิ์อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นแน่

แต่จะเป็นอย่างไรคงต้องติดตามกันไปจะมีอะไรละตอนนี้ นอกจากเอาเสบียงมาเก็บไว้ในท้องไงละ เพราะถือมาหนักตั้งนานแล้ว ระหว่างนี้ได้มีเวลาสำรวจขาของตนเอง เพราะเห็นมีเลือดไหลออกมา ปรากฏว่าเจ้าทากแอบมาดูดเลือด เนื่องจากสองสามวันก่อนมีฝนตกลงมา ตอนนี้อากาศจึงชื้นแต่ไม่มีเค้าฝนจะตก

ต่อมาผู้เขียนได้ขึ้นไปปัดกวาด เพื่อจะทำความสะอาดบนก้อนหินธรรมาสน์ ปรากฏว่าฝนตกลงมาทันที แล้วก็แปลกที่กล้วยไม้ป่าขึ้นรอบก้อนหินนี้ด้วย ในปีหน้าก็จะครบรอบปีที่ ๓ ที่ชาวบ้านจะขึ้นมาทำบุญ แล้วก็นิมนต์

พระขึ้นมาเทศน์บนก้อนหินธรรมาสน์นี้ด้วย

หลังจากได้สำรวจดูแล้ว น่าจะเชื่อว่าเป็นแท่นที่ประทับแสดงธรรมของพระพุทธเจ้ามาก่อน เพราะมีลักษณะคล้ายกับที่ **เมืองเก่าชัยบุรี** จ.พัทลุง ขณะที่เข้าไปไหว้ก็มีฝนตกลงมาเช่นเดียวกัน ตอนนี้ช่วยกันนำผ้าสไบเข้าไปห่มโดยรอบ เมื่อเช้าได้ฟังโยมประดิษฐ์เล่าแล้วอยากขึ้นมาเหลือเกิน ขณะนี้ได้ขึ้นมาถึงแล้ว จึงมีความรู้สึกว่าเหมือนกับฝันไป

เพราะว่าสถานที่นี้ไม่มีใครรู้มาก่อน ถ้าไม่พบกับโยมประดิษฐ์ คงจะตกหล่นจากการสำรวจไป นับว่าเป็นบุญที่ได้ไปในครั้งนี้ ถือว่าได้สถานที่เพิ่มเติมไปจากเดิมอีก แล้วตรงนี้ก็เป็นที่สำคัญ ถ้าไม่ได้มาคงจะน่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง แล้วงานตามรอยพระพุทธบาทก็ใกล้จะปิดรายการลงแล้ว

หลังจากทำพิธีบวงสรวงแล้ว ปรากฏว่าฝนตกลงมา ต้องรีบเดินกลับลงมาอีกทางหนึ่งซึ่งเป็นทางลื่นมาก ผู้เขียนลื่นล้มครบ ๔ ครั้งตามจำนวนก้อนหินสี่ทิศด้วย กลับมาแล้วจึงได้เห็นว่ามีรอยเขียวช้ำที่โคนขา เพราะล้มเสียหลักลงไปอย่างแรง เส้นเอ็นภายในบอบช้ำมาก

แต่ก็ต้องอดทนจนกระทั่งกลับมาพักค้างคืนอีกคืนหนึ่งที่พระธาตุดินแทน มีศาลาหลังใหญ่พอที่จะนอนพักกันได้ ตอนนี้ไม่มีพระอยู่สักองค์ พวกเราจึงเป็นเจ้าของวัดไปโดยปริยาย สถานที่แห่งนี้พระธุดงค์รูปนั้นมาสร้างไว้ การที่ท่านมีทิพจักขุญาณนี้ ทำให้ชาวบ้านแห่งนี้ได้ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมพอสมควร

โดยเฉพาะวันรุ่งขึ้น วันที่ ๑๕ พ.ค. ๔๘ ผู้เขียนเตรียมเดินทางขึ้นไปแต่เช้า เพราะแดดยังไม่ร้อน ทั้งนี้ได้ติดต่อชาวบ้านที่จะนำทางไว้ตั้งแต่เมื่อวานแล้ว เพื่อขึ้นไปนมัสการรอยพระพุทธบาท เพราะ.โยมประดิษฐ์บอกว่ายังมีสถานที่สำคัญอยู่ข้างบนอีกแห่งหนึ่ง

ตามที่เล่าไว้แล้วว่า ชาวบ้านที่นี่ทุกคนจะหยุดการงานทุกอย่าง แล้วรักษาศีล ๕ กันเป็นเวลา ๒ วัน คือวันโกนกับวันพระ ถือประเพณีมาตั้งแต่โบราณ ไม่ได้หยุดงานวันเสาร์และวันอาทิตย์เหมือนปัจจุบันนี้ โยมคนนี้ชื่อ **ทัน** ได้บอกว่า วันนี้เป็นวันพระ ๘ ค่ำพอดี เมื่อผู้เขียนไปขอให้ช่วยนำทาง เขาจึงไปได้โดยง่าย

ครั้นได้สอบถามเรื่องรอยพระพุทธบาท เขาก็บอกว่าได้กราบไหว้กันมานานแล้ว เบื้องขวาอยู่ที่นี่ เบื้องซ้ายอยู่ที่โพนชัย อ.ด่านซ้าย ซึ่งพวกเราจะต้องติดตามกันต่อไปอีก จากนั้นก็เดินขึ้นไปตามบันได ผ่านศาลาโปร่งหลังหนึ่งแล้วเลยเข้าไปในป่า ขึ้นเนินเขาไปเรื่อยๆ

ทางลื่นพอสมควร เพราะฝนตกลงมาเมื่อวานนี้ แต่ไม่มีทากเหมือนที่ก้อนหินสี่ทิศ เดินไปประมาณ ๑๐ นาที จะถึงโขดหินใหญ่อยู่ริมหน้าผา มีการแกะสลักลงไปที่ลานหินนี้ มองดูเป็นรอยพระพุทธบาทจำลองไปแล้ว จึงไม่ทราบว่าจะมีรอยอยู่เดิมหรือไม่

พวกเราช่วยกันทำความสะอาด แล้วได้ทำการเสี่ยงอธิษฐาน ปรากฏว่าเคยเป็นรอยเดิม จากนั้นก็กลับลงมาส่ง **โยมทัน** แล้วจึงออกเดินทางขึ้นไปชมทิวทัศน์บนภูเขาที่หน่วยย่อยของอุทยานแห่งชาตินาแห้ว (คนละหน่วยกับเมื่อวานนี้) จะมองเห็นเขตติดต่อไทยและลาวได้

นาแห้ว - ด่านซ้าย - ภูเรือ

หลังจากนั้นก็ย้อนกลับมาที่ **วัดโพนชัย** อ.ด่านซ้าย จ.เลย ตามที่โยมเขาบอกไว้ แต่ก็ไม่พบรอยพระพุทธบาท ได้พบแต่พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์เก่าแก่แทน เจ้าอาวาสเล่าว่า ทุกวันพระจะมีรอยเปื้อนโคลนของพญานาคที่มาพันองค์พระอยู่เป็นประจำ

พระพุทธรูปองค์นี้สร้างสมัยเดียวกับพระธาตุศรีสองรัก คือสมัยพระมหาจักรพรรดิ์ครองกรุงศรีอยุธยา และพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชครองล้านช้าง ประมาณสี่ห้าร้อยปีมาแล้ว เขตนี้บางครั้งก็เป็นของไทย บางทีก็เป็นของลาว

หลังจากได้ทำบุญกับเจ้าอาวาสแล้ว จึงเดินทางต่อไปบน **อุทยานแห่งชาติภูเรือ** มองเห็นหินรูปร่างเหมือนเต่าอยู่บนเขาข้างถนน คิดว่าภายในบริเวณนี้น่าจะมีรอยพระพุทธบาทบ้าง จึงเดินทางเข้าไปที่น้ำตกห้วยไผ่และน้ำตกหินสามชั้น เดินเท้าผ่านป่าสนเข้าไปตามลำห้วยสักครู่ก็ได้พบรอยพระพุทธบาทที่น้ำตกห้วยเตย

จากนั้นก็เดินสำรวจไปเรื่อยๆ อากาศร้อนพอสมควร ได้นั่งพักบริเวณน้ำตก เสียงน้ำตกไหลริน จึงทำให้หายร้อนผ่อนความเหน็ดเหนื่อยไปได้บ้าง แล้วจึงเดินกลับไปยังที่จอดรถเพื่อขึ้นไปบนยอดสุดภูเรือสูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๓๖๕ เมตร สูงกว่ากรุงเทพฯ ประมาณ ๑ กิโลเมตร จุดชมวิวจะมีก้อนหินเทินอยู่คล้ายกับที่ **หินเทิน** กิ่ง อ.ชุมตาบง จ.นครสวรรค์

บ่ายวันนี้อากาศร่มครึ้มเย็นสบาย เดินไปไหว้พระพุทธรูปที่อยู่ในมณฑปหลังเล็กๆ ก่อนซึ่งทางอุทยานได้สร้างไว้สวยงาม แล้วจึงเดินสำรวจรอยพระพุทธบาทต่อไป แต่ก็หาไม่พบ ได้แต่ยืนชมวิวโดยรอบ เวลาหน้าหนาวนักท่องเที่ยวจะมากันมาก เพื่อชมทะเลหมอกกัน

มองดูสภาพป่าไม่หลงเหลือเลย มีแต่ดินแดงๆ ทั่วไป หาสีเขียวทึบแทบไม่มีเลย น่าสงสารป่าไม้จัง หลังจากยืนถ่ายรูปกับดอกไม้เมืองหนาวที่สวยงาม และก็สูดลมหายใจลึกๆ แล้วจึงออกเดินทางต่อไปทาง อ.ท่าลี่ จ.เลย

ภูเรือ - ท่าลี่ - ลาว

ในตอนนี้จะเป็นการเดินทางเลียบแม่น้ำโขง ตะเข็บชายแดนไทยลาว นับตั้งแต่ อ.นาแห้ว อ.ด่านซ้าย จะไปต่อที่ อ.ท่าลี่ และ อ.เชียงคาน ระหว่างทางเห็นมีชาวบ้านจัดขบวนแห่บั้งไฟมากันมากมาย จึงได้แวะเข้าไปที่ **วัดศิริมงคล** บ้านอาฮี อ.ท่าลี่ จ.เลย

ภายในบริเวณวัดกำลังมีงาน ประดับธงทิวไว้สวยงาม โดยเฉพาะองค์พระธาตุสีขาวนี้ชาวบ้านเรียกว่า **พระธาตุมะนาวเดี่ยว** เป็นพระธาตุเก่าแก่คู่บ้านคู่เมือง เช่นเดียวกับ **พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ปางนาคปรก** ตามประวัติบอกว่าเป็นพระพุทธรูปลอยน้ำมา ลอยทวนน้ำด้วยนะ ชาวบ้านอารี หรืออาฮีนี่แหละ จึงได้อัญเชิญมาไว้ที่นี่ เป็นพระศิลาคล้ายศิลปะเขมรบายน

นับว่าโชคดีที่ผ่านมาพอดี ทั้งที่ไม่มีข้อมูลมาก่อน วัดเดียวได้กราบไหว้สิ่งสำคัญ ๒ อย่าง ในขณะนี้ทางวัดจัด **งานทำบุญผะเหวด** ตามความเชื่อของชาวอีสานและชาวลาวว่า พวกเขาสืบเชื้อสายเนื่องมาจาก **พระเวสสันดร** ดังจะเห็นว่ามีการจัดงานยิ่งกว่าทุกภาค

เมื่อขบวนแห่มาจากหมู่บ้านแล้วเลี้ยว

วัดถ้ำพระ เมืองแก่นท้าว จ.ไชยะบุรี ลาว

เข้ามาเวียนรอบพระอุโบสถ ขบวนยาวมากมีการจัดขบวนในแบบต่างๆ พวกเรายืนดูอยู่บนศาลา มองเห็นขบวนแห่มีผู้แต่งกายเป็นชูชกและกัณหาชาลี ปิดท้ายด้วยขบวนบั้งไฟตบแต่งกันอย่างสวยงาม

แต่มีข้อบกพร่องอยู่บ้าง คือดื่มสุราเมามายกันไป บางคนถือขันโปรยดอกไม้ มีพุ่มผ้าป่า ผู้เฒ่าผู้แก่เด็กเล็กมากันเยอะแยะ พวกเราไม่มีโอกาสลงไปได้ เลยต้องไปกราบไหว้พระพุทธรูปสำคัญกันก่อน เพราะจะต้องเดินทางต่อไปอีก

สำหรับพระพุทธรูปองค์นี้ เรียกสั้นๆ ว่า **"หลวงพ่อนาค"** ชาวบ้านมีความเคารพนับถือมาก จะบนสิ่งใดก็สำเร็จ ขณะนี้ทางวัดกำลังสร้างมณฑปใหม่ มีการบอกบุญก้อนศิลาแลงที่ข้างพระอุโบสถ พวกเราจึงได้ทำบุญกันตามอัธยาศัย แล้วก็ไปไหว้พระธาตุมะนาวเดี่ยว ซึ่งไม่ได้บอกประวัติการสร้างไว้เลย

เมืองแก่นท้าว ไชยะบุรี

จึงได้แต่เสียดายแล้วก็เดินทางต่อไป ในระหว่างเดินทาง รถเกิดมีความร้อนขึ้นสูง จึงได้แวะเข้าไปจอดพักที่ **วัดจอมแจ้ง** แล้วก็เป็นการบังเอิญอย่างยิ่ง เมื่อได้สนทนากับเจ้าอาวาสเรื่องรอยพระพุทธบาท ท่านก็ได้บอกว่า **วัดภูพลานสูง** อ.นาจะหลวย จ.อุบลฯ มีรอยพระพุทธบาทอยู่ในป่าข้างวัด ให้ไปถามพระในวัด

จากนั้นก็เดินทางไปพักค้างคืนที่ **วัดป่านากระเซ็ง** รุ่งเช้าวันที่ ๑๖ พ.ค. ๔๘ หลวงพ่อเจ้าอาวาสจึงได้พาข้ามฝั่งไปที่ **วัดถ้ำพระ** ต.บ้านเมืองหมอ อ.แก่นท้าว จ.ไชยะบุรี ประเทศลาว ซึ่งเป็นโบราณสถานเก่าแก่สมัยเดียวกับ **พระธาตุพนม** จ.นครพนม ด้วย

พวกเราได้ข้ามเรือที่แม่น้ำเหือง เป็นเรือพายบ้าง ค้ำถ่อบ้าง น้ำเชี่ยวพอสมควร แต่ไม่ลึกมาก พอมองเห็นฝั่งลาว มีชาวลาวนั่งรอข้ามเรือกันอยู่หลายสิบคน ก่อนที่จะลงเรือ พอดีเห็นคนขายปลาอยู่ริมทาง จึงแวะซื้อแล้วนำไปปล่อยที่แม่น้ำทันที

เจ้าของเรือพายก็มาร่วมปล่อยด้วย ในตอนนี้เรามาก่อนเวลาด่านเปิด ๗ โมงเช้า จึงต้องรอสักนิด พอถึงเวลาก็ข้ามเรือไปทันที ถึงตลาดบ้านเมืองหมอ มีรถสองแถวเขียนป้ายว่าแก่นท้าว - ไชยะบุรี ผู้คนเดินไปมากันมากมาย ภายใน **วัดศรีโพนธาตุ** ก็มีตลาดนัดขายของกัน

หลังจากชมตลาดพอควรแล้ว จึงนั่งรถที่เหมากันมาไปที่ **วัดถ้ำพระ** มีโยมทางฝั่งลาวที่รู้จักกับหลวงพ่อช่วยติดต่อรถของหลานชายให้ จึงพูดคุยได้เป็นกันเองแล้วเล่าเรื่องว่า สมัยที่สร้างพระธาตุพนม ชาวบ้านจะนำพระพุทธรูปและสิ่งของมีค่าไปบรรจุ แต่หนทางไกลไปไม่ทัน จึงได้นำของมาบรรจุไว้ในถ้ำนี้แทน

ร่วมสร้างพระเจดีย์องค์ใหม่ ณ วัดถ้ำพระ

ส่วนใหญ่เป็นพระทองคำ เวลานี้หายไปหมดแล้ว ถ้ำนี้อยู่ริมแม่น้ำเหือง (แม่น้ำสายนี้ไหลผ่านท่าลี่ไปบรรจบแม่น้ำโขงที่เชียงคาน) เมื่อเดินลงไปที่หน้าถ้ำมีอุโมงค์เล็กๆ โดยทางวัดได้สร้างมณฑปคลุมไว้ เวลาหน้าน้ำหลาก น้ำจะไม่ไหลผ่านอุโมงค์นี้เลย ส่วนด้านหลังมณฑปจะเป็นซากอิฐเก่าแก่เป็นแนวยาว

จึงได้เข้าไปสรงน้ำหอมในถ้ำเล็กๆ นี้ มองเข้าไปมืดๆ ไม่เห็นอะไร แล้วเดินขึ้นบันไดไปที่บนเนินเขา ซึ่งมีถ้ำอยู่ข้างล่างริมแม่น้ำ ขณะนั้นกำลังสร้างพระเจดีย์แห่งใหม่ จึงได้ **ร่วมทำบุญ ๖๖๐ บาท** ตามความสูงของพระธาตุที่จะสร้าง ๖ เมตร แล้วเข้าไปไหว้พระนอนไสยาสน์ ประมาณเกือบ ๑๐ เมตร

บนเนินเขาถ้ำพระนี้ นับเป็นชัยภูมิที่สวยงามดี สามารถมองเห็นฝั่งไทยได้ชัดเจน ซึ่งมีแม่น้ำเหืองกั้นกลาง แต่ตอนนี้เป็นแม่น้ำเหลืองไปแล้ว เนื่องจากฝนตกลงมาจนน้ำเป็นสีขุ่น ระหว่างที่ยืนชมวิว พวกเราก็นำผ้าห่มสไบทองขึ้นไปห่ม ปรากฏว่าห่มได้พอดิบพอดี

จุดหมายที่จะไปต่อที่ **วัดพระธาตุศรีภูมิ** เมืองไชยะบุรี แต่โยมชาวลาวคนนี้แนะนำให้พวกเรา นั่งเรือกลับไปข้ามฝั่งที่ **บ้านหนองผือ** ดีกว่า เพราะถนนทางลาวไม่ดี ด้วยเหตุนี้ จึงต้องย้อนกลับไปที่วัดป่านากระเซ็ง แล้วเอารถของเราขับไปข้ามฝั่งลาวที่บ้านหนองผือ (ปัจจุบันได้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำเหืองแล้ว)

ด่านนี้เป็นจุดผ่อนปรนเหมือนกัน จึงมีชาวไทยและลาวข้ามไปมากันอยู่เสมอ ระหว่างนี้จะมองเห็นวัดพระธาตุศรีภูมิที่อยู่ฝั่งตรงข้ามได้ชัดเจน เป็นที่น่าเสียดายที่เจ้าหน้าที่ลาวไม่อนุญาตให้นำกล้องไปถ่ายภาพ ไม่รู้มันกลัวอะไรนักหนา

เพราะฉะนั้น เหตุการณ์ในตอนนี้ จึงมีเพียงแค่เล่าสู่กันฟังว่า หลังจากข้ามเรือกันไปแล้ว เดินไปไม่ไกลนักก็ถึงวัด ภายในมีองค์พระธาตุ ๔ องค์ มีชื่อดังนี้

๑. **พระธาตุท้าวแก่น** พญาแก่นท้าวเป็นผู้สร้าง
๒. **พระธาตุพญาอ้น** มี ๒ องค์ มเหสีของพญาแก่นท้าวเป็นผู้สร้าง
๓. **พระธาตุนางแพงศรี** (องค์ใหญ่) ลูกสาวพญาแก่นท้าวเป็นผู้สร้าง

พระธาตุ ๔ องค์นี้ รวมเรียกว่า **วัดพระธาตุศรีภูมิ** หลังจากได้กราบไหว้และทำบุญกับพระในวัดแล้ว พระภิกษุชรารูปนี้ก็ได้เดินทางมาส่งที่ท่าน้ำด้วย จากนั้นก็เดินทางต่อไปนั่งคุยกันถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมา ต่างก็ดีใจที่ได้ข้ามไปไหว้สถานที่สำคัญฝั่งลาว นับเป็นครั้งแรกที่ได้ไป **เมืองแก่นท้าว** ไชยะบุรี ตามความตั้งใจสมความปรารถนาทุกประการ

ท่าลี่ - เชียงคาน - ภูกระดึง

เป็นอันว่าได้ไปเมืองต่างๆ ในลาวครบเกือบทั้งประเทศ ตั้งแต่ลาวเหนือ ลาวกลาง และลาวใต้ ขณะนี้กำลังลัดเลาะไปตามแม่น้ำโขงถึง **แก่งคุดคู้** จึงได้แวะไปชมธรรมชาติก่อน พอรู้แล้วละว่า "สุดแดนยาม" แค่ไหนเราก็ไปกันต่อ จนเข้ามาถึง **วัดมหาธาตุ** บ้านท่านาจันทร์แดง อ.เชียงคาน จ.เลย สร้างพ.ศ. ๒๑๘๗

หลังจากสักการบูชาองค์พระธาตุในตัวเมืองเชียงคานแล้ว จึงเดินทางต่อไปที่ **วัดพระธาตุ** บ้านธาตุ อ.เชียงคาน จ.เลย พระธาตุนี้เก่าแก่มานานเช่นเดียวกับที่ **วัดมหาธาตุ** องค์เดิมเป็นองค์เล็กที่เห็นสร้างซ้อนไว้เป็นชั้นที่ ๓ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปเก่าแก่ ชาวบ้านเรียกว่า **"หลวงพ่อใหญ่"**

ขณะนั้นเจ้าอาวาสได้เดินมาเล่าให้ฟังว่า วันขึ้น ๑๕ ค่ำเคยมีคนเห็นดวงแก้วเท่ากับลูกมะพร้าว ลอยเข้าไปที่องค์พระธาตุ ผู้เขียนก็มีความเห็นควรบูรณะใหม่ จึงเริ่มทุนกับท่าน **เป็นเงิน ๗๐๐ บาท** แล้ววกกลับไปทางอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

ภูกระดึง - ชัยภูมิ

ยามเช้าวันที่ ๑๗ พ.ค. ๔๘ เป็นวันที่จะกลับแล้ว เมื่อวันก่อนได้ไปไหว้พระพุทธรูปสำคัญ และพระธาตุคู่บ้านคู่เมือง ตั้งแต่นาแห้ว, ด่านซ้าย, ท่าลี่, เชียงคานแล้ว เช้านี้พอดีเห็นป้ายชื่อ **วัดธาตุเจดีย์** บ้านนายางใต้ จึงสอบถามชาวบ้าน ปรากฏว่าเป็นพระธาตุเก่าแก่มาแต่โบราณ ขณะนี้ได้หักพังไปเหลือแต่ส่วนยอด ที่ทางวัดได้เก็บส่วนยอดสุดนั้นไว้ภายในศาลา

ชาวบ้านบอกว่าศักดิ์สิทธิ์มาก พวกเราจึงสนใจอยากจะเข้าไปดู แต่พระไม่อยู่จึงเข้าไปในศาลาไม่ได้ ได้แค่แง้มหน้าต่างด้านหลังศาลา พอจะมองเห็นว่ายอดเจดีย์หักวางอยู่บนแท่นหลังพระประธาน จึงสรงน้ำและโยนผ้าห่มเข้าไปบูชาข้างใน

โยมผู้หญิงที่บ้านอยู่ใกล้วัดเล่าว่า จะบนจะอธิษฐานอะไรก็ได้ผล เก่าแก่มานานนับพันปีแล้ว ตั้งแต่เกิดมาก็ได้เห็นแค่นี้เอง เมื่อวานเพิ่งทำบุญประจำปี หากปีไหนไม่ทำบุญ ปีนั้นก็จะแล้งมาก

จึงเป็นข้อมูลที่มีเพียงแค่นี้ ต่อจากนั้นก็เดินทางล่องลงมาเรื่อยๆ ตามเส้นทางภูเขียว คอนสาร ขณะตามหาพระพุทธบาทที่บ้านโจด ได้เห็นป้ายชื่อ **พระธาตุแก้งกอย** ต.โนนคูณ อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ จึงแวะเข้าไปก่อน ภายในมีองค์พระธาตุเก่าแก่ที่กรมศิลปากรบูรณะไว้นานแล้ว จึงเห็นผิวปูนสีขาวเริ่มดำคล้ำ สร้างขึ้นในราวศตวรรษที่ ๒๒ - ๒๓

เมื่อพวกเราช่วยกันเอาผ้าขึ้นไปห่ม และผู้เขียนได้บูชาเสร็จแล้ว จึงออกเดินทางถึง อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ มีพวกเราบางคนยังไม่เคยมาไหว้รอยพระพุทธบาทที่ **วัดทิกแล้งวนาราม** จึงแวะเข้าไปฉันเพล แล้วไปดูก้อนหินที่เป็นรูปเต่าที่เขานำมาจากยอดเขาหลังวัด

ตอนบ่ายก็ให้ชาวบ้านนำทางขึ้นไป เพื่อไปสำรวจอีกครั้งหนึ่ง ความจริงผู้เขียนเคยไปครั้งหนึ่งแล้ว แต่ยังไม่เคยเดินขึ้นเขา ชาวบ้านมักจะนำก้อนหินเป็นรูปเต่าบ้าง รูปดักแด้บ้าง เป็นต้น จึงคิดจะขึ้นไปดูอีกสักครั้ง แต่ก็ยังไม่

พระเจ้าองค์ตื้อ อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ

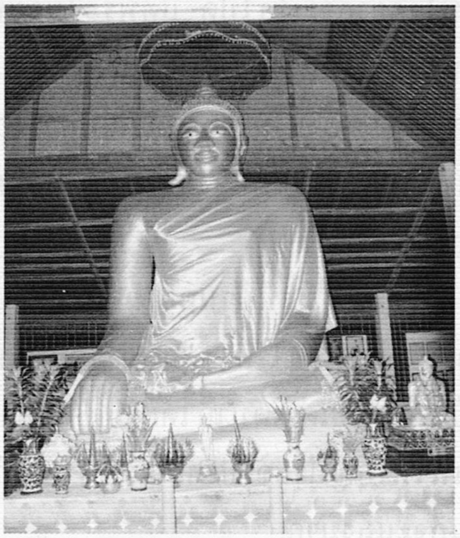

สำเร็จอีกนั่นแหละ เพราะคนนำทางเกิดจำไม่ได้

เป็นอันว่ายังไม่ได้เห็น จึงเดินกลับลงมาขึ้นรถ แล้วเดินทางต่อไป เห็นป้ายอีกแล้วบอกทางไป **พระเจ้าองค์ตื้อ** บ.ท่าเดื่อ ต.บ้านนา อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ จึงบอกให้รถเลี้ยวเข้าไปทันที รถต้องวิ่งเข้าไปในหมู่บ้าน

แต่กว่าจะถึงวัดก็เริ่มมืดแล้ว ได้พบเจ้าอาวาสท่านเล่าว่า มีโยมที่นี่ไปวัดท่าซุงเหมือนกัน แล้วก็มาทำบุญที่นี่อยู่เสมอ ท่านเองก็เคยไปธุดงค์ที่วัด แล้วท่านได้นำเข้าไปในวิหารพระเจ้าองค์ตื้อ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์มาแต่สมัยโบราณนานมาแล้ว ตามประวัติเล่าว่า

พระพุทธรูปองค์นี้มีมาตั้งแต่สมัยไหนไม่มีใครทราบได้ แต่เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้มีการสำรวจจากกรมศิลปากร ให้ความเห็นว่าในสมัยโบราณบริเวณนี้เป็นชุมชนหนาแน่นมาก ชาวบ้านนับถือพุทธศาสนา เมื่อประมาณ พ.ศ. ๘๔๓ สมัยนั้นอาณาจักรลาวเป็นใหญ่ในแคว้นนี้

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๐๖ **หลวงปู่เต้ กิตติธัมโม** ได้ธุดงค์มาปักกลด และได้ชักชวนชาวบ้านช่วยกันบูรณะปฏิสังขรณ์ มุงหลังคาองค์พระประธานด้วยหญ้าคา ท่านอยู่ได้ ๓ ปีเศษๆ แล้วออกธุดงค์ต่อไป เรื่องราวก็มีเพียงแค่นี้

ต่อจากนั้นก็ได้กราบนมัสการพระเจ้าองค์ตื้อ พร้อมถวายผ้าห่มสไบทองด้วย หลังจากได้ร่วมทำบุญกับท่านเจ้าอาวาสแล้ว ก่อนจะกลับท่านแนะนำว่า บริเวณเมืองเก่าเกษตรสมบูรณ์ ยังมีพระธาตุที่เก่าแก่อีกแห่งหนึ่งชื่อ **พระธาตุงูทรวง** (ท่าเลิง) อยู่ที่หลังวัด จึงได้รีบเดินทางไปทันที

ปรากฏว่ามาถึงก็มืดแล้ว จำต้องอาศัยไฟหน้ารถส่องเข้าไป เห็นองค์พระธาตุมีสภาพปรักหักพังไปแล้ว แต่ก็ยังเหลือฐานใหญ่มาก โดยซากกองอิฐกระจัดกระจายไปทั่ว ชาวบ้านแถวนี้เล่าว่า เมื่อวันที่ ๒๓ เดือนที่แล้ว ได้จัดงานสรงน้ำประจำปี ปรากฏว่ามีงูใหญ่เลื้อยออกมาอยู่แถวนี้ พระธาตุแห่งนี้ศักดิ์สิทธิ์มาก พวกเราเดินขึ้นไปบนเนินกองอิฐ แล้วนำผ้าสไบทองขึ้นไปห่ม สรงน้ำหอมและปิดทองเสร็จ จึงเดินทางกลับวัดทันที

สรุปการเดินทางตั้งแต่วันที่ ๑๐ - ๑๗ พ.ค. ๔๘ นับจากที่ไป **ภาคใต้** แล้วขึ้นไปทาง **ภาคอีสานตอนบน** ส่วน **ภาคเหนือ** ก็ได้เดินทางไปวันที่ ๑๘ - ๒๐ มิ.ย. ๔๘ ตามที่ผู้เขียนได้เล่าไปก่อนนี้แล้ว **รวมภาค** ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้เร่งเวลาจนไปครบทั่วทุกภาค รวมเงินทำบุญและค่าใช้จ่ายการเดินทางทั้งสิ้นรวม **เป็นเงิน ๘๑,๗๐๐ บาท** ขอได้อนุโมทนาร่วมกันเทอญ.

****

สรุปการสร้างพระพุทธพรชัยมงคล

พระครูปลัดอนันต์ทำพิธีบรรจุหัวใจในองค์พระ

ผู้เขียนยังมีงานที่ไม่เกี่ยวเนื่องกับรอยพระพุทธบาทอยู่อีกที่ยังเล่าไม่ครบถ้วน จึงอยากจะสรุปผลงานการสร้าง **พระพุทธพรชัยมงคล** ไว้ว่า โดยญาติโยมที่เป็นลูกหลาน **หลวงพ่อพระราชพรหมยาน** ทั่วทุกภาค ได้เป็นเจ้าภาพทำบุญตามอัธยาศัย และที่เป็นคณะกองละ ๕,๐๐๐ บาท ก็มีมากมาย

พระพุทธรูปองค์นี้มีขนาดหน้าตัก ๑๕ ศอก ผู้สร้างแบบคือ **อาจารย์แก้ว ปิยธัมโม** และคณะพระภิกษุสาย **วัดพุทธโมกข์** จ.สกลนคร ได้สร้างครบทั้ง ๔ ทิศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๙ รวมหน้าตัก ๖๐ ศอก เท่าจำนวนปีที่ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙** ขึ้นครองราชย์พอดีในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ มีดังนี้

องค์ที่ ๑ **วัดบ้านหลักศิลา** อ.จัตุรัส จ.ชัยภูมิ
องค์ที่ ๒ **วัดแหลมสน** อ.หลังสวน จ.ชุมพร
องค์ที่ ๓ **วัดเขาดินเหนือ** อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี
องค์ที่ ๔ **วัดสิริเขตคีรี** อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

เมื่อฉบับที่ ๓ ได้เล่ามาถึงการสร้างองค์ที่ ๒ ณ **วัดแหลมสน** หลังจากเริ่มสร้างเมื่อ ๒๖ ก.ย. ๒๕๔๖ แล้วต่อมาก็มี **งานพิธีบรรจุพระบรมธาตุในหัวใจองค์พระ** เมื่อวันที่ ๒๐ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๗ มีการจัดขบวนแห่พระบรมสารีริกธาตุอย่างสวยงาม มีการอัญเชิญป้ายอักษร แต่งชุดไทยทั้งผู้ใหญ่และเด็กสวยงาม

วันต่อมามีการทำพิธีบรรจุหัวใจ โดย **เจ้าคณะจังหวัดชุมพร** และ **นายอำเภอหลังสวน** เป็นประธาน พร้อมด้วย **เจ้าอาวาสวัดท่าซุง** โดยมี **เจ้าอาวาสวัดแหลมสน** และคณะชาวปากน้ำหลังสวนเป็นเจ้าภาพ มีพระภิกษุและญาติโยมมาร่วมงานหลายพันคน เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในวโรกาสที่ **สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ** ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๗๒ พรรษา

ในงานนี้มีปรากฏการณ์พิเศษ ขณะที่พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ มีฝนตกลงมาและฟ้าผ่าดังลั่น ในขณะที่จุดพลุขึ้นไปบนท้องฟ้าเหมือนจะเป็นการตอบรับกันฉะนั้น ภายหลังมีญาติโยมมาเล่าว่า ฝนตกเฉพาะบริเวณงานเท่านั้น จากเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ ตั้งแต่ **งานพิธีวางศิลาฤกษ์** เมื่อวันที่ ๒๖ ก.ย. ๔๖ ชาวบ้านได้เห็นพระอาทิตย์ทรงกลด และมีก้อนเมฆ

รูปร่างคล้ายพญานาคด้วย

ในงานพิธีนี้ผู้เขียนก็ได้เล่าประวัติโดยย่อว่า เมืองหลังสวนเป็นเมืองสำคัญในอดีตที่ **พระบาทเจ้าพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕** เสด็จโดยทางเรือพระที่นั่งมีชื่อว่า **อุบลบุรพทิศ** เมื่อวันที่ ๑๑ ก.ค. ร.ศ. ๑๐๘ ซึ่งตรงกับปี พ.ศ. ๒๔๓๒

พระองค์ได้เสด็จลงเรือขึ้นไปตามแม่น้ำหลังสวน ถึงหน้า **ถ้ำเขาเงิน** ปากถ้ำเปิดสว่าง มีพระพุทธรูปใหญ่บ้างย่อมบ้าง แล้วได้โปรดจารึกอักษรพระนาม **จ.ป.ร. ร.ศ.๑๐๘** ตามที่เคยทรงจารึกไว้ที่ผนังถ้ำ และโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเจดีย์ซึ่งทำค้างอยู่ที่ชะง่อนศิลาหน้าถ้ำด้วย

ปัจจุบันนี้ บริเวณถ้ำเขาเงินและพระเจดีย์ อยู่ใน **สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์** อันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญแห่งหนึ่งของ อ.หลังสวน จ.ชุมพร เพราะเป็นหนึ่งในอีกหลายแห่ง ที่มีพระปรมาภิไธยย่อ **จ.ป.ร.** ด้วย อีกทั้งสมัยก่อน **พระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ** ก็เคยมาที่บ้านปากน้ำ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ด้วย

นอกจากมีพระใหญ่องค์นี้แล้ว ริมชายทะเลแห่งนี้ก็ยังมี **เรือรบจำลองจักรีนฤเบศร์** ด้วย ข้างบนจะเป็น **ศาลกรมหลวงชุมพร** เพราะท่านเป็นที่เคารพนับถือของชาวไทย ในตอนนี้จึงได้นำบันทึกของท่านมาอ่านให้ฟังกันต่อว่า

"...เจอบันทึกนี้ ให้เอาคำต่อไปนี้ของกูไปประกาศให้คนรู้ว่า กู..กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ผู้เป็นโอรสของพระปิยะมหาราช ขอประกาศให้พวกมึงรับรู้ไว้ว่า แผ่นดินสยามนี้บรรพบุรุษได้เอาเลือดเอาเนื้อเอาชีวิตเข้าแลกไว้ ไอ้..อี..มันผู้ใด คิดบังอาจทำลายแผ่นดิน ทำลายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ฤาทำการทุจริต ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อส่วนรวม จงหยุดกระทำนั้นเสียโดยเร็ว ก่อนที่กูจะสังหารผลาญสิ้นทั้งโคตร ให้หมดเสนียดของแผ่นดินสยามอันเปนที่รักของกู

ตราบใดที่คำว่า **"อาภากร"** ยังยืนหยัดอยู่ในโลก กูจะรักษาพื้นแผ่นดินสยามของกูลูกหลานทั้งหลาย แผ่นดินใดให้เรากำเนิดมา แผ่นดินใดให้ที่ซุกหัวนอน ให้ความร่มเย็นเปนสุข มิให้อนาทรร้อนใจ จงซื่อสัตย์ต่อแผ่นดินนั้น.."

นั่นเป็นงานที่จัดผ่านไป ท่ามกลางความประทับใจในความงดงามขององค์พระ รวมทั้งบรรยากาศชายทะเลและอาหารการกินที่อร่อย จึงมีญาติโยมต้องการให้จัดงานอีก พอดีการสร้างพระพุทธรูปพร้อมลานบริเวณโดยรอบ อันมีฉัตร ๘ ชั้นแวดล้อม รวมทั้งพญานาคขนดตัวอยู่สองด้าน ข้างๆ ก็ตบแต่งสวนหย่อมเสร็จเรียบร้อยครบถ้วนแล้ว จึงมีการจัดงานพิธีฉลองกันอีก เมื่อวันที่ ๑๐ - ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗

สำหรับงานนี้มีญาติโยมเดินทางมามากอีกเช่นเคย มีการจัดรถบัสจากวัดท่าซุง ที่มาจากกรุงเทพฯ และจังหวัดต่างๆ ด้วย ทุกคนที่ได้มาเห็น ต่างกล่าวชมเป็นเสียงเดียวกันว่าสวยงาม โดยเฉพาะท่านพญานาคราชทั้งสองด้าน ปั้นได้เหมือนของจริงเลย งานนี้มีสามเณรจากอีสานมาทำบายศรีเป็นรูปพญานาคด้วย

วันที่ ๑๐ ตอนกลางคืนมีพิธีเวียนเทียนรอบองค์พระ แต่คนมากันเยอะแยะ จึงบอกว่าถ้าไม่พอให้รอเวียนเทียนรอบหลัง พอญาติโยม

เดินเข้าไปก็สามารถเวียนเทียนได้หมด ในตอนนี้ **คุณนัท** (คณะโยมแดงลูกกรอก) ถ่ายรูปมีดวงๆ มากมาย คล้ายกับจะบอกว่า คนมากแค่ไหนก็ยังไม่มากเท่าเทวดาทั้งหลาย อีกทั้งเมื่อเย็นวานก็มีแสงรัศมีทรงกลดจากพระอาทิตย์ก่อนงานด้วย

พอถึงตอนเช้าวันที่ ๑๑ มีการทำบุญใส่บาตรบริเวณรอบองค์พระใหญ่ โดยญาติโยมใส่บาตรกับพระภิกษุเป็นจำนวนมาก เวลา ๐๙.๐๐ น. เริ่มพิธีบวงสรวงเพื่อทำพิธียกฉัตรขึ้นประดิษฐานอยู่รายรอบองค์พระทั้ง ๘ ทิศ ตอนเย็นได้มีการนั่งเรือออกไปชมองค์พระที่กลางทะเลด้วย จึงเป็นอันว่างานพิธีฉลองปีแรกได้ผ่านไปด้วยดี

รุ่งเช้าวันที่ ๑๒ จึงออกเดินทางกลับมาแวะกราบรอยพระพุทธบาท ณ **ถ้ำดาวกระโจมทอง** บ้านหุบเฉลา ต.เขากระปุก อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี โดย **ท่านสุภัทร** ที่อยู่หัวหินเป็นผู้นำทางเข้าไป งานนี้มีการเดินเท้าเข้าไปในป่าด้วย เสร็จแล้วจึงเดินทางต่อมาที่ **วัดถ้ำเขากระปุก** ต.เขากระปุก อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี

สถานที่แห่งนี้มีรอยพระพุทธบาทด้วย หลังจากเข้าไปกราบไหว้กันแล้ว จึงได้ขึ้นมาชมก้อนหินเล็กๆ เป็นรูปรอยพระหัตถ์ อีกทั้งท่านได้นำพระเขี้ยวแก้วออกมาให้ญาติโยมได้บูชากันแล้ว จึงเดินลงมาจากศาลา ในช่วงนี้เองมีอานุภาพเกิดขึ้น คือมีหยาดฝนลงมาเป็นฝอยท่ามกลางเสียงสาธุการของญาติโยมทั้งหลาย

ด้วยความดีใจจึงเดินทางมาไหว้รอยพระพุทธบาท **วัดเขาลูกช้าง** อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี ในตอนนี้พระอาทิตย์ทรงกลดอีกครั้งหนึ่ง แล้วก็เดินทางกลับกันเลย ต่อมาก็มีการจัดงานพิธีฉลองพญานาคและครบรอบ ๑ ปีในการสร้างด้วย เมื่อวันที่ ๘ - ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๘

ในงานนี้ผู้เขียนพร้อมคณะเดินทางก่อนเมื่อวันที่ ๘ ก.ค. ๔๘ โดยนัดพบกับ **ท่านสุภัทร** เพื่อไหว้รอยพระพุทธบาทที่ **สำนักปฏิบัติธรรมศิริธรรม** (ถ้ำชี) ต.ไร่ส้ม อ.เมือง จ.เพชรบุรี พวกเราได้เดินขึ้นบันไดไปบนเขาสูง ๑๐๐ กว่าขั้น ภายในถ้ำมีรอยพระพุทธบาทเล็กๆ ซึ่งมีผู้นำมาจากจันทบุรีถวายให้แก่เจ้าอาวาสนี้

ครั้นได้ไหว้รอยพระพุทธบาทแล้ว จึงเดินไปที่หอมณฑปที่สูงคล้ายหอระฆัง ต้องขึ้นบันไดเวียนไปห้องข้างบน เข้าไปภายในมองเห็น **พระเขี้ยวแก้ว** ใสสว่างอยู่ในมณฑปเล็กๆ พระที่นำมาบอกว่ามีโยมคนหนึ่งเป็นผู้อัญเชิญลอยมาจากอากาศ ปกติเจ้าอาวาสไม่เปิดให้ใครชม ถ้าไม่มีศรัทธาถึงจะมาเป็นร้อยก็ไม่ได้

แต่นี่พวกเราเห็นแล้วเกิดความเลื่อมใสเพราะไม่เคยเห็นพระเขี้ยวแก้วได้ใกล้ๆ เช่นนี้มาก่อน ซึ่งมีรูปพรรณสัณฐานเป็นเหมือนเขี้ยวแก้วที่สดใสจนมองเห็นทะลุไปเลย จากนั้นก็ได้ไปทำบุญกับท่านเจ้าอาวาส แล้วก็กราบลาท่านออกเดินทางไปที่ อ.หลังสวน จ.ชุมพร

ทั้งนี้ เพื่อจัดเตรียมงานพิธีฉลองครบรอบ ๑ ปี ในตอนนี้ได้ทาสีพญานาคเสร็จเรียบร้อยแล้ว สำหรับพิธีกรรมคงเหมือนปีที่แล้วคือวันที่ ๙ ก.ค. ๔๘ ตอนเย็นมีการเจริญพระพุทธมนต์ จากนั้นก็เวียนเทียนรอบองค์พระ พอเริ่มมืดจึงเปิดไฟสปอร์ตไลท์และไฟรอบพญานาค

ในตอนนี้ จะมองดูเหมือนพญานาคพ่นน้ำจริงๆ โดยเฉพาะในอ่างน้ำจะมีหมอกไอน้ำ

เหมือนกับควันลอยขึ้นเหนือน้ำ ท่ามกลางแสงไฟที่กระทบกับละอองน้ำ จึงดูงามระยิบระยับไปหมด เสียงพระและโยมเดินเวียนเทียนสวดอิติปิโสดังรอบบริเวณนั้น

ในคืนนั้นก็มีการร้องรำทำเพลง มีการฟ้อนรำจากเด็กนักเรียน พวกเราก็ออกไปร่ายรำเป็นการฉลองกันอย่างเต็มที่ สลับกับการร้องเพลงปลุกใจ จนถึงเวลาอันสมควรแล้ว ต่างก็แยกย้ายไปพักในวัดบ้างตามรีสอร์ทบ้าง

ในตอนเช้าวันที่ ๑๐ ได้มีการทำบุญใส่บาตรพระภิกษุรอบองค์พระอีกเช่นเคย จากนั้นก็ทำพิธีบวงสรวงถวายผ้าสามสีที่ต้นโพธิ์ ขณะนั้นมีงูตัวหนึ่งเลื้อยออกมาจากต้นโพธิ์ด้วย จากนั้นก็มาถวายผ้าที่พญานาคราชทั้งสองท่านแล้วจึงมีการแห่ผ้าห่มไปรอบๆ องค์พระ

ขณะที่อัญเชิญผ้าห่มขึ้นไป โดยมีผู้ชายขึ้นไปรอรับกันหลายคน ในตอนนั้น พวกเราได้แหงนหน้าขึ้นไปมองดู เห็นท้องฟ้าด้านหลังองค์พระ เป็นเหมือนละลอกคลื่นสีขาว ทันใดนั้นก็มีเมฆก้อนหนึ่งลอยลงมาอย่างรวดเร็ว มองดูเหมือนกับพระพุทธรูปปางนาคปรก แต่ยังไม่เหมือนพญานาคนะ ทุกคนมีความปลาบปลื้มใจ

สรุปรวมความว่า การสร้างพระพุทธพรชัยมงคลมุนี ณ สถานที่บ้านเกิดเมืองนอนของตนเองนี้ เดิมทีคิดว่าไม่มีอะไร แต่พอไปจัดงานพิธีจริงๆ ปรากฏว่าเกิดเหตุอัศจรรย์นับตั้งแต่เริ่มงานวางศิลาฤกษ์ พระอาทิตย์ทรงกลดเป็นครั้งแรก ต่อมาเป็นครั้งที่ ๒ เป็นงานพิธียกฉัตร และเป็นครั้งที่ ๓ นี้ที่เป็นงานปิดท้าย

จึงขออนุโมทนาการท่านผู้ร่วมสร้างทั้งหลายที่ได้ร่วมสร้างกันมาเป็นองค์ที่ ๒ จนเป็นผลสำเร็จและสวยงามเกินคาด ปีต่อๆ มาคณะกรรมการก็มีการจัดงานเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา มีญาติโยมมาร่วมพิธีเป็นจำนวนมาก รายได้จากตู้บริจาคแต่ละปี ได้มีการแบ่งครึ่งเก็บไว้เป็นทุนบูรณะ และถวายให้เจ้าอาวาสวัดแหลมสน เป็นการทนุบำรุงวัดไปด้วย

ในเวลาต่อมา ใกล้วันเข้าพรรษาแล้วจึงมีการจัดงานบรรจุพระบรมธาตุในหัวใจองค์พระ เมื่อวันที่ ๒๔ ก.ค. ๔๘ ณ **วัดเขาดินเหนือ** อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี นับเป็นองค์ที่ ๓ ซึ่งมีการสร้างต่อจากที่จังหวัดชุมพร โดยเริ่มสร้างเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๘ จะเห็นว่าพระพุทธรูปองค์นี้สร้างได้รวดเร็วมาก

สำหรับสาเหตุที่ไปสร้างไว้ที่นี่ คงเป็นเพราะว่าเคยรู้จักกับเจ้าอาวาสมาก่อน โดยมีการสร้างพระพุทธรูป ๔ ศอก และ ๗ ศอก ไว้ที่นี่ก่อนแล้ว อีกประการหนึ่ง ผู้เขียนได้เอาแผนที่มาดู ถ้าขีดเส้นจาก **อ.ลานสัก** ไปที่ **อ. จัตุรัส** จ.ชัยภูมิ จะเป็นเส้นตรงระหว่างทิศตะวันตกไปทิศตะวันออกพอดี

และถ้าขีดเส้นจาก **อ.หลังสวน** จ.ชุมพร ขึ้นไปที่ **อ.ศรีสัชนาลัย** จ.สุโขทัย ก็จะเป็นเส้นตรงเหมือนกัน ระหว่างทิศใต้ขึ้นไปสู่ทิศเหนือ ฉะนั้น ต่อมาจึงได้มีการสร้าง **พระพุทธพรชัยมงคล** อีกองค์หนึ่งเป็นองค์ที่ ๔ ถือว่าองค์พระได้ประดิษฐานอยู่ที่ประตูทั้ง ๔ ทิศ ของประเทศ

ส่วนเงินทุนในการสร้าง ได้มีการตั้งงบไว้คณะละ ๕,๐๐๐ บาท สร้างผ่านไป ๔ องค์ แล้วจึงมีเงินเหลืออยู่อีกประมาณหนึ่งล้านบาท

พระอุโบสถ ณ วัดสิริเขตคีรี (วัดพระร่วง)

สมเด็จองค์ปฐม ทรงเครื่องพระนิพพาน

เศษ จึงได้ถวาย **ท่านพระครูสุรินทร์** เพื่อสร้างพระนอนยาว ๕๐ เมตร ณ **วัดใหม่สุขุมาราม** ต.วังตะกู อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร **รวมเป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท**

ส่วนที่เหลือก็ได้ถวาย **อาจารย์แก้ว** เพื่อร่วมสร้างแบบพิมพ์พระพุทธรูปใหญ่กว่าเดิม คือขนาดหน้าตัก ๓๐ ศอก เดิมที่ได้ทำค้างไว้นานแล้ว จึงถวายเป็นค่าเรซิลและค่าแรงงาน **รวมเป็นเงิน ๑,๓๓๖,๗๐๓ บาท**

หลังจากแบบพิมพ์เสร็จแล้ว จึงนำไปหล่อเป็นองค์แรกที่ **วัดหัวถนน** อ.สะเดา จ.หาดใหญ่ โดยผู้เขียนก็ได้เดินทางไปร่วมพิธีด้วย เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๐ ในขณะขึ้นไปเทช่วงพระเศียรอยู่นั้น คนงานได้ชี้มือขึ้นไปบนท้องฟ้า พร้อมกับบอกว่ามีพระอาทิตย์ทรงกลดด้วย จึงช่วยให้มีกำลังกายและกำลังใจยิ่งขึ้น

จึงเป็นอันว่า ท่านเจ้าภาพทั้งหลายที่มีส่วนร่วมสร้างพระใหญ่ที่ชุมพร ก็มีอานิสงส์ร่วมสร้างที่ลานสักและที่ศรีสัชนาลัยด้วย จนกระทั่งถึงการสร้างแบบพระใหญ่เพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว ทุกท่านก็มีส่วนเป็นเจ้าของด้วย เพราะเป็นเงินที่เหลือต่อเนื่องกันมาทั้งสิ้น

รวมความว่าปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้เล่าเรื่องการทำบุญเป็นลำดับมาตลอด จนกระทั่งออกพรรษาแล้ว จึงได้มีการเดินทางอีก โดยไปร่วมพิธีทอดกฐินและยกช่อฟ้าพระอุโบสถ ณ **วัดสิริเขตคีรี** เมื่อวันที่ ๒๔ ต.ค. ๔๘ แล้วก็ไปทำพิธียกฉัตรมณฑปครอบพระพุทธบาท ณ **วัดบ่อหลวง** อ.บ่อเกลือ จ.น่าน เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๘

การสร้างวัดสิริเขตคีรีนี้ เริ่มสร้างกันมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ นับเป็นปีที่ ๖ แล้ว การก่อสร้างใกล้จะแล้วเสร็จ งานนี้จึงมีพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่พระเศียร **สมเด็จองค์ปฐม ทรงเครื่องพระนิพพาน** อันเป็นพระประธานในพระอุโบสถ แวดล้อมด้วยพระอัครสาวกทั้งสองที่ทรงเครื่องพระนิพพานด้วย หลังจากปิดทองประดับเพชรแล้ว จึงระยิบระยับสวยงามยิ่ง

ส่วนพระอุโบสถก็ประดับหลังคาด้วยกระเบื้องโมเสกสีมุกทั้งหลัง ทิวทัศน์จึงเข้ากับพระจุฬามณีและมณฑปพระร่วงเจ้าและพระแม่เจ้า สถานที่ทั้งหมดเมื่อต้องกับแสงพระอาทิตย์

ก็ดูแพรวพราวสว่างไปทั่ว ในเวลากลางคืนเปิดไฟแล้วก็สวยไปอีกแบบหนึ่ง

ครั้นเตรียมจัดสถานที่แล้ว รุ่งเช้าวันที่ ๒๔ ต.ค. ๔๘ หลังจากพิธีบวงสรวงและถวายผ้ากฐินโดย **คณะเจ้าพ่อเห้งเจียและท่านแป๊ะกงทั้งห้า** แล้วจึงได้ทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ โดย **ท่านพระครูปลัดอนันต์ พทฺธญาโณ** แล้วอัญเชิญพระมงกุฎขึ้นประดิษฐานบนพระเศียรสมเด็จองค์ปฐม ในตอนนี้ จะมองเห็นพระพุทธองค์ทรงเครื่องพระเจ้าจักรพรรดิอย่างอลังการงามสมพระพุทธลักษณะ

ต่อจากนั้นจึงเดินลงไปด้านล่าง เพื่อทำพิธียกช่อฟ้าพระอุโบสถกันต่อไป ท่ามกลางญาติโยมทั้งหลายที่รอคอยอยู่บริเวณนั้น พร้อมกับพนมมือสาธุไปด้วย เมื่อประธานในพิธีได้ทำพิธีอัญเชิญช่อฟ้าขึ้นไปข้างบนหลังคาพระอุโบสถ เสียงพระชยันโตพร้อมกับปี่พาทย์ประโคมและเสียงพลุดังลั่นตลอดพิธี

ศรีสัชนาลัย - น่าน

เมื่องานพิธีเสร็จสิ้นแล้ว จึงเดินทางไปที่ อ.ปัว จ.น่าน พร้อมกับขบวนญาติโยมอีกร้อยกว่าคน โดยการประสานงานของ **คุณสุพัฒน์ - อ.นฤมล ว่านเครือ** หลังจากเข้าที่พักกันแล้ว ในตอนเช้าวันที่ ๒๕ ต.ค. ๔๘ จึงออกเดินทางต่อไปตามเส้นทางที่คดเคี้ยวไปตามไหล่เขา แวะนมัสการที่ **ศาลเจ้าพ่อภูคา** อดีตเจ้าเมืองน่าน และเดินชม **ต้นชมพูภูคา** แล้วจึงเดินทางต่อไปจนถึง **วัดบ่อหลวง** อ.บ่อเกลือ จ.น่าน

เมื่อไปถึงก็ได้เวลาอาหารเช้าภายในวัดพอดี เจ้าอาวาสวัดบ่อเกลือและชาวบ้านให้การต้อนรับและจัดเลี้ยงอาหาร บริเวณภายในวัดมีการประดับตกแต่งด้วยธงทิว ผูกผ้าสีและมีผ้าตุงสวยงาม มีชาวบ้านมาร่วมงานกันมาก

หลังจากนั้น ชาวบ้านได้จัดขบวนรถแห่ตุงหลวง เพื่ออัญเชิญรอยพระพุทธบาท ซึ่งเดิมอัญเชิญไว้ชั่วคราวในพระอุโบสถ ขณะนี้ได้จัดสร้างพระมณฑปเสร็จแล้ว จึงได้อัญเชิญมาไว้เป็นการถาวร นอกจากนี้ยังมีการอัญเชิญพระพุทธรูป ๒ องค์ โดย **คุณประยุทธ จูฑะพุทธิ** จ.เชียงใหม่ และ **โยมปิ่น** จ.ลพบุรี เป็นผู้ถวาย แล้วจึงทำพิธียกฉัตรยอดพระมณฑปกันต่อไป

ในขณะนี้ ขบวนแห่ของชาวบ้านเดินทางมาถึงหน้าวัดแล้ว มีผู้ถือป้ายอักษรว่า **งานพิธีบวงสรวงสมโภชมณฑปพระพุทธบาท** ติดตามด้วยขบวนธงและขบวนผ้าตุง มีผู้อัญเชิญยอดฉัตรมาด้วย พร้อมขบวนรถบรรทุกพระพุทธรูปทั้งสององค์ เสียงฆ้องกลองดังสนั่นตลอดทาง โดยมีหญิงสาวแต่งชุดไทยพื้นบ้าน

เมื่อทุกคนเข้ามานั่งในปะรำพิธีแล้ว ในตอนนี้ **นายอำเภอบ่อเกลือ** ได้ออกมากล่าวรายงานแล้ว **หลวงพี่โอ** และ **เจ้าอาวาสวัดบ่อเกลือ** จุดธูปเทียนบวงสรวง เพื่อทำพิธียกฉัตรขึ้นไว้บนยอดมณฑปต่อไป จากนั้นท่านนายอำเภอก็ได้เป็นประธานบรรจุพระบรมสารีริกธาตุในองค์พระพุทธรูป แล้วอัญเชิญไปไว้ในมณฑป ๑ องค์ อัญเชิญไว้ในศาลาการเปรียญ ๑ องค์

ต่อจากนั้นก็เป็นเวลาอันสำคัญที่จะได้อัญเชิญรอยพระพุทธบาทขึ้นประดิษฐานไว้ในพระมณฑปต่อ ต้องใช้แรงชาวบ้านใส่ชุดขาวช่วยกันยกกันสิบกว่าคน โดยมีหลวงพี่โอและ

พิธียกฉัตรพระมณฑป ณ วัดบ่อหลวง จ.น่าน

ท่านโนรีและเจ้าสำนักถ้ำมะเกลือ กาญจนบุรี ร่วมพิธีด้วย ระหว่างที่หามเสลี่ยงออกมา ญาติโยมก็โปรยข้าวตอกดอกไม้ตลอดทาง

จนกระทั่งอัญเชิญเข้ามาภายในมณฑป แล้วจึงทำการสรงน้ำทำความสะอาดรอยพระพุทธบาทก่อน จากนั้นจึงได้เปิดโอกาสให้ทุกคนได้สักการบูชาต่อไป ด้วยการถวายผ้าห่มที่รอยพระพุทธบาท และผ้าสไบทองที่องค์พระพุทธรูป แล้วได้กล่าวถวายมณฑปไว้ในพระพุทธศาสนา เพื่อความเป็นสิริมงคลตลอดไป

ต่อจากนั้นก็มีการฟ้อนรำจากแม่บ้านตามประเพณีทางเหนือต่อไป จนได้เวลาฉันภัตตาหารเพล มีการถวายอาหารและปัจจัยพระสงฆ์สามเณรหลายสิบรูปภายในศาลา ภายนอกก็มีการร่ายรำและการแสดงในชุดต่างๆ จากเด็กนักเรียนชายหญิง

จบการแสดงหลวงพี่โอและคุณมายินได้แจกรางวัลให้แก่เด็กทุกคน หลังจากนั้นก็นำคณะญาติโยมไปชมบ่อเกลือโบราณ ภายในหมู่บ้านมีอยู่เพียง ๒ บ่อ จะต้องทำพิธีก่อน โดยมีศาลเพียงตาอยู่ด้วย เดินชมกันพอสมควรแล้ว

ถ่ายภาพร่วมกัน ณ พระพุทธบาทบ้านนากอก

จึงเดินทางต่อไปที่ **บ้านนากอก** จอดรถในหมู่บ้าน แล้วเดินเข้าไปในป่าที่มีรอยพระพุทธบาท

ขณะที่ไปถึงนั้น มีน้ำไหลผ่านในลำธารมากกว่าเดิม แต่ก็ยังพอยืนไหว้กันได้ หลังจากขัดล้างก้อนหินรอยพระพุทธบาทแล้ว คราวนี้ได้เห็นลายเส้นชัดเจนขึ้น จึงช่วยกันห่มผ้าและวางพวงมาลัยดอกมะลิไว้รอยก้อนหินนี้ ท่ามกลางความดีใจของทุกคน เพราะกว่าจะเดินกันมาได้ก็ลำบากพอสมควร

ก่อนจะกลับก็ได้ถ่ายภาพร่วมกันที่ป้ายอักษรคำว่า **"รอยพระพุทธบาทบ้านนากอก"** ซึ่งผู้เขียนได้มอบทุนให้ทำไว้ตั้งแต่คราวที่แล้ว จากนั้นก็เดินทางกลับ มีบางคนก็ลื่นล้มลงในนาข้าว แต่ก็บอกว่าสนุกตื่นเต้นดี จึงขอโมทนาทุกคนที่อดทนเดินทางในครั้งนั้น แล้วก็ได้ไปกราบไหว้ครบทั้งสองรอย ขอผลบุญเหล่านี้จงส่งผลให้เข้าถึงพระนิพพานกันทุกคนเทอญ

งานทอดกฐิน
ณ สำนักสงฆ์ธรรมยาน

ก่อนที่จะไปทอดกฐินที่ภาคอีสานกัน ได้มีการเดินทางไปที่ **สำนักสงฆ์ธรรมยาน** ต.

นาเฉลียง อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์ โดย **ท่านปลัดวิรัช โอภาโส** เป็นผู้ริเริ่ม และมีกำนันที่นั่นเป็นผู้สนับสนุน ในงานนี้นอกจากทอดกฐินแล้วยังมีพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุในองค์พระอีกด้วย เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๘

ในงานนี้มีพระภิกษุวัดท่าซุงเดินทางไปเป็นจำนวนมาก นำโดย **พระครูปลัดอนันต์, หลวงพี่โอ, ท่านอาจินต์, ท่านสมพงษ์** เป็นต้น สำนักนี้มีเนื้อที่หลายร้อยไร่ ได้สร้างกุฏิและศาลาครอบพระพุทธรูป พร้อมด้วยรูปปั้นหลวงปู่ปานและหลวงพ่อ มีพระอีสานสายวัดพุทธโมกข์มาช่วยงานและจำพรรษาอยู่ด้วย

งานพิธีทอดกฐิน ๔๕ วัด
ณ วัดพุทธโมกข์ จ.สกลนคร

งานต่อไปในตอนนี้คงจะเป็นงานท้ายปีซึ่งถือว่าเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่มาก นั่นก็คือ **งานพิธีทอดผ้ากฐินทาง ภาคอีสาน ๔๕ วัด** วันที่ ๑๓ พ.ย. ๒๕๔๘ โดยมีเจ้าภาพถวายผ้ากฐินมากมายทั่วประเทศ ตามที่ได้ประกาศรายชื่อลงธัมมวิโมกข์แล้ว มีรายละ ๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมด้วยเครื่องกฐินอีกมากมาย

งานครั้งนี้ถือว่าเป็นงานมหกรรมกฐินที่มีโอกาสเพียงครั้งเดียวเท่านั้น โดยการนำของ **ท่านพระครูปลัดอนันต์ พทฺธญาโณ** เจ้าอาวาสวัดท่าซุง พร้อมคณะศิษย์ทั้งหลายต่างเดินทางไปร่วมพิธีกันคับคั่ง ณ **วัดพุทธโมกข์** อ.โพนนาแก้ว จ.สกลนคร โดยมี **พระอาจารย์หนุน สุวิชโย** เป็นประธานในการรวบรวมรายชื่อวัดในสายของท่าน ทั้งที่เป็นเพื่อนสหธรรมิกและศิษยานุศิษย์ของท่าน

ฉะนั้น เมื่อใกล้ถึงวันงาน ผู้เขียนจึงได้ออกเดินทางไปก่อนล่วงหน้า ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พ.ย. ๔๘ เพื่อไปสำรวจรอยพระพุทธบาทใหม่ที่ **พระอาจารย์อารี เตชปัญโญ** วัดป่าเทพนิมิตร ต.นาคู่ อ.นาแก จ.นครพนม แจ้งไว้ แต่เมื่อไปถึงไม่พบท่าน มีพระในวัดนำทางไปที่ **บ้านนาโสก** ต.บ้านแก้ง อ.นาแก จ.นครพนม

พอไปถึงก็จอดรถไว้ แล้วเดินเข้าไปในป่าบนเนินเขาห่างหมู่บ้าน จึงได้พบรอยพระพุทธบาทใหญ่เบื้องซ้าย มีรอยนิ้วด้วย แต่ไม่แน่ใจว่ามีการแต่งหรือไม่ เพราะไปถึงเย็นมากแล้ว เหนือรอยพระพุทธบาทขึ้นไป มีพระพุทธรูปอยู่ในศาลาเล็กๆ หลังหนึ่ง มีการประดับธงราว ชาวบ้านเพิ่งเข้ามากราบไหว้กัน

หลังจากนั้นจึงเดินทางกลับ วันรุ่งขึ้นเป็นวันที่ ๑๒ ได้ไปกราบไหว้ **พระธาตุเชิงชุม** และ **พระธาตุนารายณ์เจงเวง** ในตัวเมืองสกลนคร จากนั้นก็เข้าไปที่ **วัดพุทธโมกข์** ร่วมสมทบกับ **พระครูปลัดอนันต์** และ **หลวงพี่โอ** โดยมีญาติโยมมาพักค้างคืนในศาลากันมาก ในคืนนั้นก็มีการทำพิธีบวงสรวงก่อนงาน

พอถึงตอนเช้าทางวัดเลี้ยงอาหาร โดยมีชาวบ้านมาตั้งร้านอาหารกันมากมายหลายเจ้า ต่อจากนั้นก็เริ่มพิธีบวงสรวงโดย **พระอาจารย์หนุน** เจ้าอาวาส จบพิธีการแล้ว จึงมีการฟ้อนรำบายศรีสู่ขวัญ และร่ายรำมวยโบราณ ศิลปะของชาวสกลนคร โดยคณะนักเรียน **โรงเรียนบ้านนาตุง** อ.โพนนาแก้ว จ.สกลนคร

งานนี้จึงครึกครื้นได้บรรยากาศอีสานแท้ ภายในศาลาที่กว้างใหญ่ มีการปรับปรุงก่อน

ร่วมทอดกฐิน ๔๕ วัด ณ วัดพุทธโมกข์

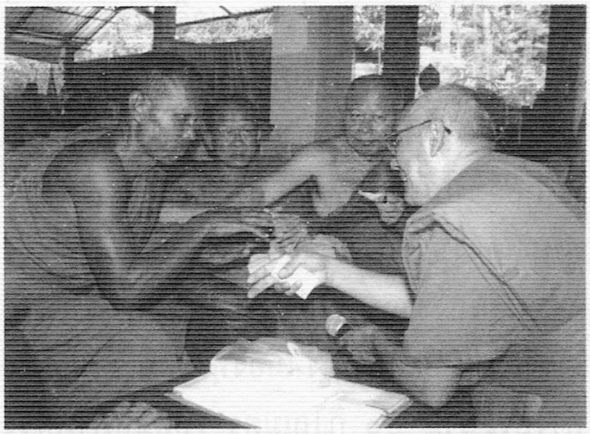

งาน ด้วยทุนทรัพย์ที่ **หลวงพี่โอ** และผู้เขียนพร้อมคณะได้จัดงานทอดกฐินเมื่อ ปี ๒๕๔๗ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ยังไม่เพียงพอสำหรับญาติโยม ที่จะต้องล้นออกไปด้านนอกศาลา

หลังจากที่ผู้เขียนได้ประกาศรายชื่อเจ้าภาพทั้งหมดแล้ว จึงได้ให้เจ้าหน้าที่นำเครื่องกฐินเช่น บาตร จีวร ตาลปัตร และของใช้ที่เป็นบริวารทั้งหลาย อันมี หนังสือ เทป ซีดี คำสอนของหลวงพ่อฯ เป็นต้น โดยมีพระภิกษุนั่งเรียงลำดับตามอาวุโสทั้งจำนวน ๔๕ วัด

ถ้ามองดูด้วยภาพรวมแล้ว นับเป็นที่น่าปลาบปลื้มใจ เมื่อได้เห็นเจ้าภาพเข้าไปถวายผ้ากฐิน แล้วต่อด้วยขบวนยาวเหยียดที่จะถวายสิ่งของที่เป็นบริวาร ส่วนปัจจัยก็ได้ถวายรวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๘ ล้านบาทเศษ ทุกคนต่างก็ยกมืออนุโมทนาสาธุกัน นับเป็นความร่วมมือร่วมใจกันด้วยความรักความสามัคคี

โดยเฉพาะพระภิกษุสายอีสานนี้ มี **พระอาจารย์ประสิทธิ์** วัดป่าสันติธรรม และ **พระอาจารย์หนุน** สองรูปนี้แหละที่เป็นเสาหลัก คือเคารพนับถือพระเดชพระคุณหลวงพ่อมานานแล้ว แล้วก็มีศิษยานุศิษย์แพร่หลายไปทั่วภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ต่อมาผู้เขียนได้ไปที่สำนักสายนี้หลายแห่ง พบว่าทางวัดมีการเผยแพร่ธรรมะแนวทางของหลวงพ่อให้ชาวบ้านแต่ละแห่ง โดยมีการเปิดเทปเสียงหลวงพ่อเป็นประจำ จึงได้กลับมาเล่าให้เจ้าอาวาสวัดท่าซุงทราบ ท่านพระครูปลัดอนันต์จึงบอกว่า เราไปเยี่ยมแล้วเอากฐินไปทอดด้วยก็แล้วกัน

นี่จึงเป็นที่มาของงานทอดกฐิน ๔๕ วัด ซึ่งได้รับความร่วมมือจากญาติโยมด้วยดี โดยขอจองเป็นเจ้าภาพมากมาย ปีต่อๆ มาก็มีคนถามว่า จะมีการทอดกฐินแบบนี้อีกไหม จึงบอกว่าคงหาโอกาสยาก เพราะกว่าจะรวบรวมกันได้นั้น ต้องใช้เวลาประสานงานกันยุ่งยากมาก

ครั้งนี้จึงเป็นครั้งเดียวที่จะต้องขออนุโมทนาทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย ในท้ายที่สุดท่านอาจารย์หนุนก็ได้กล่าวอนุโทนาแด่เจ้าภาพที่ร่วมกันทอดกฐินด้วยความประทับใจ นึกไม่ถึงว่าญาติโยมจะมีศรัทธามากันมากเช่นนี้ ท่านกล่าวไปแล้วก็น้ำตาไหลไปด้วยความปลื้มปีติ

ภูเขาควาย ประเทศลาว

หลังเสร็จงานแล้วก็รับประทานอาหารกัน จากนั้นก็แยกย้ายเดินทางกลับ แต่ผู้เขียนกับคณะญาติโยม ประมาณเกือบ ๓๐๐ คน มีนัดกันที่จะเดินทางต่อไปที่ **รอยพระพุทธบาทดิน** บ้านนาโพธิ์ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย โดยมี **หนุ่ม ไทยรัฐ** และ **ใช้** มาคอยจัดรถให้

ในระหว่างนี้ **คุณดวงรัตน์** (หมู) **โสพิตร** ลูกศิษย์หลวงพ่อทำงานที่ฝั่งลาว ได้ช่วย

ประสานงานทำหนังสือเดินทางข้ามไปประเทศลาวแก่ทุกคน หลังจากนมัสการพระพุทธบาทดินกันแล้ว จึงเดินทางไปค้างคืนกันที่ตัวเมืองหนองคาย เพื่อเตรียมตัวข้ามไปลาวในวันรุ่งขึ้น

ทั้งนี้ มีเหตุจากเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ได้มีโอกาสไปประเทศลาว ในระหว่างที่จะเข้าไปที่ภูเขาควาย ปรากฏว่ามีพระอาทิตย์ทรงกลด จึงคิดว่าปรากฏการณ์เช่นนี้ แสดงว่าจะต้องกลับมาอีก พร้อมด้วยญาติโยมนับร้อยคน

เวลาผ่านไปนานหลายปี ได้มี **คุณหมู** นี่แหละมาที่วัด ตอนแรกนึกว่าเป็นสาวลาว แต่ที่ไหนได้เป็นคนราชบุรีแล้วไปทำงานที่นั่น จึงได้ปรึกษากันที่จะนำญาติโยมไปไหว้รอยพระพุทธบาท แล้วก็ตกลงจะไปกันปีนี้ นับว่าลงตัวพอดีหลังจากที่ทอดกฐิน ๔๕ วัดกันแล้ว

ในตอนเช้าวันที่ ๑๔ พ.ย. ๔๘ ผู้เขียนได้ติดต่อพระและโยมที่วัดมงคลสมณะกิจ เป็นสายวัดพุทธโมกข์ ชื่อ **พระสุริยันห์** อยู่ใกล้ตัวเมืองหนองคาย ช่วยจัดซื้อข้าวกล่องให้ด้วย ต่อจากนั้นก็เดินทางข้ามฝั่งโขงกันทันที โดยมีรถตู้ประมาณ ๒๘ คันมารอรับที่ด่าน ต.ม.

ขบวนรถตู้ทั้งหมดได้นำไปที่ **พระธาตุหลวง** เวียงจันทน์ก่อน เป็นจังหวะที่มีงานประจำปีพอดี ในขณะนั้นจะมีพิธียกยอดฉัตรขึ้นบนวิหารพระปริยัติธรรม จึงได้ร่วมทำบุญ **๒,๐๐๐ บาท** แล้วก็ได้แห่ผ้าห่มรอบองค์พระธาตุหลวง ในตอนนี้ท้องฟ้าร่มครึ้มทันที

พอดีมี **คณะโยมเพ็ญศรี** เดินทางมาด้วย จึงร่วมกันถวายปัจจัยเป็นค่าทาสีองค์พระธาตุใหม่ ขณะที่ **รองสมเด็จพระสังฆราช** ของลาวท่านมาพอดี เป็นจำนวนเงิน **๒๐,๐๐๐ บาท** จากนั้นก็ได้ถวายผ้าห่มพระเจดีย์และบายศรีเพื่อบูชาพระบรมสารีริกธาตุที่ **พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช** กษัตริย์ล้านช้างเป็นผู้สร้าง และสำคัญที่สุดคือ เป็นสถานที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จประทับนั่งตรงบริเวณนี้ด้วย

หลังจากนั้นจึงไปไหว้พระพุทธบาทที่ **ภูเขาควาย** บ้านนายาง เมืองทุระคม ซึ่งมีระยะทางประมาณ ๘๐ กิโลเมตร รถตู้มีสภาพดีวิ่งไปตามถนนลาดยาง จำนวนประมาณ ๒๗๐ คน หัวหน้าทัวร์ชาวลาวบอกว่า ยังไม่เคยเห็นคณะไหนมากันมากเช่นนี้ก่อนเลย

รถตู้วิ่งเลี้ยวขวาเข้ามาตามถนนลูกรังก็เป็นเวลาฉันเพลพอดี ญาติโยมเข้าไปทานอาหารกลางวันกันในศาลา เสร็จแล้วก็ร่วมกันทำบุญถวายไทยทานกับพระในวัดประมาณสิบรูป เป็นเงิน **๒๐,๐๐๐ กว่าบาท** ซึ่งผู้เขียนได้เดินทางมาแจ้งไว้ล่วงหน้าเมื่อ ๓ วันก่อน เครื่องกฐินที่ถวายมี **คณะลูกสัมภเกษี** (คุณก๊วยเจ๋ง-คุณหลี) เป็นเจ้าภาพทั้ง ๔๕ วัด และที่ลาวทุกแห่ง

ในระหว่างนี้ ได้ขอให้คุณหมูเล่าเรื่องประสบการณ์ของตนเองว่า ได้เคยทานยานอนหลับเป็นจำนวนมาก เพราะรู้สึกเบื่อหน่ายในชีวิต หลังจากนั้นก็นอนลงไป แล้วเปิดเทปเสียงหลวงพ่อ ปรากฏว่ามีเสียงหลวงพ่อบอกว่า ยังไม่ถึงเวลานะ..ลูก ปกติเทปม้วนนี้เคยฟังประจำเสียงพูดแบบนี้ก็ยังไม่เคยได้ยินมาก่อน นับว่าเป็นเรื่องแปลกที่คุณหมูเล่าให้ฟังในวันนั้น

เสร็จแล้วจึงเข้าไปไหว้รอยพระพุทธบาทภายในมณฑป ส่วนภายนอกศาลาก็ยังมีรอย

พระมณฑปครอบที่พระบังคนของพระพุทธเจ้า

พระพุทธบาทอีกหลายรอย แต่สำคัญที่สุดที่อยู่ริมศาลามีมณฑปเล็กๆ เป็นรูปเจดีย์ครอบอยู่ ภายในมีบ่อเล็กๆ มีน้ำขังอยู่ นั่นคือ **เว็จกุฏี** หรือเป็นที่ถ่ายบังคน (ส้วม) ของพระพุทธเจ้า

พวกเราได้ตักน้ำในบ่อน้ำกัน ปรากฏว่าน้ำใสสะอาด น้ำไม่เคยแห้ง บริเวณนี้เป็นลานหิน พระได้สร้างศาลาครอบไว้ จึงไม่รู้ว่ามีรอยพระพุทธบาทมากน้อยแค่ไหน แต่เท่าที่สำรวจแล้ว มีรอยที่อยู่ข้างนอกอีก ๒ - ๓ รอย เป็นทั้งรอยธรรมดาและรอยเกือกแก้ว

น่าเสียดายไม่สามารถนำไปที่ **รอยพระพุทธบาทเอวขัน** ได้อีกแห่ง เพราะทางขรุขระมาก เนื่องจากฝนตกลงมาก่อน จึงต้องเดินทางกลับ สุดท้ายนี้ ต้องขออนุโมทนา **คุณหมูและพี่สาวคุณหมู** ที่ได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง และช่วยจัดหารถตู้ให้จนได้รับผลลุล่วงด้วยดีไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สรุปความว่า ตลอดทั้งปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้เล่ารวมกัน นับตั้งแต่ภาคเหนือไปจนถึงภาคใต้ มีการเดินทางตลอดทั้งปี จนกระทั่งมาสิ้นสุดกันเพียงแค่นี้ แต่อย่าเพิ่งดีใจว่าหมดแล้วนะ ปรากฏว่าปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ยังได้พบรอยพระพุทธบาทและพระธาตุ โดยไม่ตั้งใจอีกหลายแห่ง

ภาคเหนือ

วันที่ ๑๑ - ๑๖ มกราคม ๒๕๔๙

๑. **วัดมหาวัน** ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน
๒. **พระพุทธบาทห้วยทรายขาว** ต.ศรีบัวบาน จ.ลำพูน
๓. **วัดพระยืน** ม.๑ ต.เวียงของ อ.เมือง จ.ลำพูน
๔. **วัดร่ำเปิง** (ตโปทาราม) ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
๕. **ผานกกก** บ้านผานกกก ม.๔ ต.โป่งแยง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่
๖. **พระธาตุมอญจิ่ง** ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
๗. **พระบาทรอยวัว** บ้านห้วยเป๋า ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
๘. **พระธาตุดอยอ่างขาง** อ.ฝาง จ.เชียงใหม่
๙. **พระธาตุดอยแม่สลอง** (สันติคีรี) หรือพระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทราฯ อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
๑๐. **วัดเวียงคำ** (กาขาว) บ้านเทอดไท ต.แม่สลองใน อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
๑๑. **วัดเจติยา** (สันธาตุ) บ้านสันธาตุ ม.๕ ต.ศรีเมืองชุม อ.แม่สาย จ.เชียงราย
๑๒. **พระเชียงแสน ๔ แผ่นดิน** ณ สามเหลี่ยมทองคำ อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
๑๓. **พระเจ้าหลวงสวนดอก** วัดสวนดอก ม.๘ ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
๑๔. **พระธาตุหัวกว๊าน** ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
๑๕. **พระธาตุจอมกิตติ** อ.เชียงแสน จ.เชียงราย
๑๖. **ไร่กิตติลักษณ์** อ.เมือง จ.เชียงราย
๑๗. **วัดป่าปฐมพุทธาราม** (เนินพระมาลัย) ต.นางแล อ.เมือง จ.เชียงราย
๑๘. **พระธาตุดอยตุง** อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
๑๙. **วัดป่าห้า** ม.๑ ต.นางแล อ.เมือง จ.เชียงราย
๒๐. **พระพุทธบาทห้วยเกี๋ยง (ห้วยเขียง)** บ้านน้ำริน ม.๒ ต.ผามอก อ.ลอง จ.แพร่
๒๑. **วัดสิริเขตคีรี** (วัดพระร่วง) อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย
๒๒. **พระพุทธบาทหินหลุม** บ้านปาระแนะ ๒ อ.ละหานทราย จ.บุรีรัมย์

****

อุทัยธานี - ลำพูน - เชียงใหม่

เดิมทีคิดว่ารอยพระพุทธบาทคงหมดสิ้นแล้ว จึงได้จัดพิมพ์ **หนังสือรวมเล่ม ๑** ออกเผยแพร่ เมื่องานธุดงค์ปลายปี ๒๕๔๘ แต่พอต้นปี ๒๕๔๙ คิดว่าปีนี้ไม่มีพันธะแล้ว จะไปเที่ยว

บน **ดอยอ่างขาง** กันสักหน่อย เพราะมัวแต่ตามหารอยพระพุทธบาท ยังไม่เคยขึ้นไปสักที

พอดี **พระประกอบบุญ** เดิมบวชเป็นเณรอยู่ที่ถ้ำป่าไผ่ แล้วได้ย้ายมาอยู่ที่ **วัดมหาวัน** ในตัวเมืองลำพูนแจ้งว่า มีรอยพระพุทธบาทอยู่ที่ **ห้วยทรายขาว** บ้านศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน จึงวางแผนเดินทางช่วงที่มีงานประจำปีไหว้พระธาตุดอยตุงกัน

แต่ได้ออกเดินทางล่วงหน้าไปก่อน แล้วแวะเข้าไปที่รอยพระพุทธบาท จึงจำได้ว่าเคยไปแล้วเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ครั้นเห็นว่าท่านจะมาอาศัยอยู่ที่นี่ แต่ทว่ากันดารอยู่ห่างจากหมู่บ้าน จึงได้ทำบุญเป็นเงิน ๕,๐๐๐ **บาท** แล้วจึงออกเดินทางเข้าไปในตัวเมืองลำพูน

พระพุทธบาทจร (ปาต๊ะจร)

ก่อนที่จะเล่าเรื่องต่อไป ผู้เขียนขอแทรกเรื่อง **พระพุทธบาทจร** ไว้สักนิด ตามข้อมูลที่ได้รับขณะพักที่บ้าน **คุณวรวิทย์** พร้อมกับได้รับรูปถ่ายและหนังสือเล่มเล็กๆ ที่บันทึกโดย **พระอาจารย์ไพรัช อภิชาโต** วัดดอยน้อย ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน ซึ่งเป็นวัดที่ผู้เขียนเคยไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ มาแล้ว

ในหนังสือเล่มนี้ได้อ้างจากตำนานที่ได้จาก **ท่านครูบาเจ้าอภิชัย** (ขาวปี) ได้เล่าว่า พระพุทธเจ้าเสด็จมาถึงเมืองหนึ่งในสุวรรณภูมิ แล้วได้แสดงธรรมจนชาวเมืองเหล่านั้นมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา แล้วพากันทูลถามเรื่องอายุพระศาสนา

องค์สมเด็จพระบรมศาสดาจึงตรัสว่า ศาสนาในยุคของพระองค์จะมีอายุ ๕ พันปี หลังจากนั้นจะเป็นยุคของพระศรีอาริย์ บรรดาคนทั้งหลายที่รู้ตัวเองว่าได้ทำบาปกรรมไว้มากก็เกิดความเกรงกลัวว่าจะไม่ได้มาเกิดในศาสนาของพระศรีอาริยเมตไตรย

จึงทูลขอพระพุทธเจ้าให้ได้รู้สถานที่จุติของพระศรีอาริย์ พระพุทธองค์ทรงมีเมตตาต่อชาวเมืองเหล่านั้น จึงได้ประทับรอยพระพุทธบาทลงบนก้อนหิน ๒ ก้อน แสดงพุทธานุภาพย่อส่วนก้อนหินและรอยพระพุทธบาท ให้เหลือเพียงเท่าขนาดฝ่ามือ แล้วทรงเรียกพระบาทนี้ว่า **"พระบาทจร"**

องค์สมเด็จพระชินวรตรัสว่า พุทธบาทจรทั้งสองข้างนี้ จะเสด็จจรไปในสถานที่ที่ประกอบด้วยบุญกุศล โดยทั้งสองข้างนี้ จะไม่ได้จรไปด้วยกัน จนกว่าจะหมดยุคพระพุทธศาสนาเมื่อใด พระศรีอาริย์ก็จะมาจุติ พระบาทจรทั้งสองข้างก็จะเสด็จมาอยู่ด้วยกัน สถานที่แห่งนั้นก็จะเป็นสถานที่จุติของพระศรีอาริยเมตไตรย

ตามเรื่องเล่าได้ย่นย่อพอได้แค่นี้ ต่อมาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ท่านไพรัชได้นิมิตเห็นต้นเถาวัลย์มีผลใหญ่สีเขียวมรกต ท่านได้เข้าไปอุ้มและทำหล่นแตก ภายในเห็นเป็นรอยพระบาท พร้อมกับมีเสียงบอกว่า **"รอยที่ ๕ นะ"** ต่อมาก็ได้ค้นหารอยพระบาทตามนิมิตในบริเวณวัด แต่ก็หาไม่พบ

ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ พ.ค. ๔๗ ท่านได้เดินทางไปงานยกช่อฟ้าที่ **วัดแม่ปันเดง** อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน มีโยมผู้เฒ่าคนหนึ่งถือพานข้าวตอกดอกไม้ และในพานมีถุงใบหนึ่งวางอยู่ได้นำมาถวายพร้อมบอกว่า ในถุงนี้เป็นรอยพระ

"พระบาทเบื้องขวาจร" ของท่านอาจารย์ไพรัช

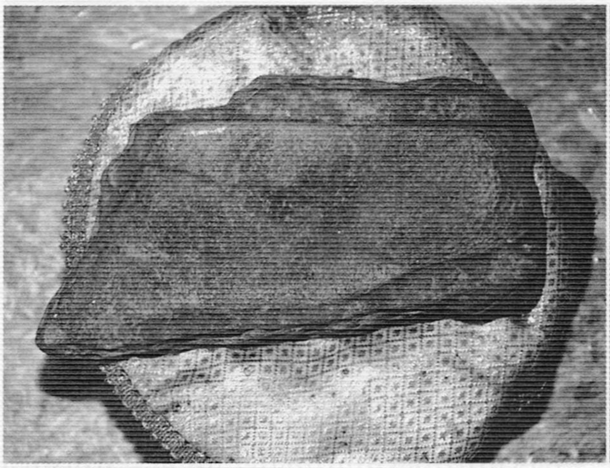

"พระบาทจรเบื้องซ้าย" ของท่านจำเนียร

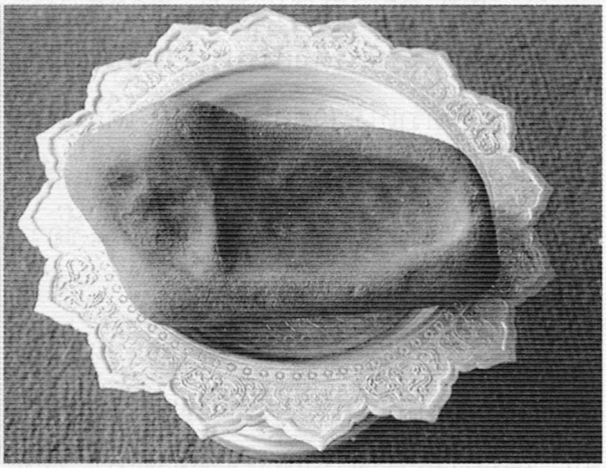

พุทธบาทจร (ป่าต๊ะ) ซึ่งพ่อของเขาได้มาจากวัดร้างในป่า และได้เก็บไว้สักการบูชามาตลอด

และในวันเดียวกัน เมื่อท่านได้รับรอยพระพุทธบาทแล้ว ก็ได้เกิดปาฏิหาริย์มีพายุและฝนตกมาอย่างแรง ซึ่งเป็นที่อัศจรรย์แก่ญาติโยมที่มาร่วมงานยกช่อฟ้าในวันนั้นเป็นอย่างมาก เรื่องก็มีเพียงแค่นี้ ส่วน **พระจำเนียร** ที่อยู่วัดท่าซุง แล้วเข้าไปอยู่ใน **ดอยพระบาท** ที่ขุนยวม แล้วท่านก็ได้ **พระบาทจร** ขนาดไล่เลี่ยกันด้วย

ผู้เขียนยังไม่เคยเห็นของจริง แต่เมื่อได้เห็นภาพทั้งสองรอยแล้ว ปรากฏว่ายังแตกต่างกันมาก แต่ของท่านจำเนียรรู้สึกว่าจะคล้ายกับที่ **วัดพระธาตุสิริมงคล** อ.แม่สอด จ.ตาก ซึ่งได้มาจากในป่า **บ้านแม่ปะแล้ง** แล้วจะนำไปเล่าทีหลังนะ ตอนนี้ขอเล่าเรื่องต่อไปว่า

ขณะที่รถวิ่งผ่าน **วัดพระยืน** เห็นว่ามีการบูรณะพระเจดีย์ พระอุโบสถ วิหาร และบริเวณวัดทั้งหมด ถึงแม้กรมศิลปากรจะบูรณะแต่ก็อยากร่วมบุญด้วย **เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท** เพราะก่อนที่จะสร้างพระธาตุดอยสุเทพ **พระเจ้ากือนา** และ **พระมหาสุมนเถระ** ได้สร้างพระพุทธรูปยืนด้วยศิลาแลง เมื่อปี พ.ศ. ๑๙๑๒

เสร็จแล้วมีการทำบุญฉลอง วันที่ยกเศียรพระโมลีพระพุทธรูปนั้น เกิดมีปาฏิหาริย์มีรังสีรัศมี ๖ ประการ ดูใสแพรวพราวในท้องฟ้า เป็นที่อัศจรรย์ยิ่งนัก พระมหาสุมนเถระได้จำพรรษาที่วัดพระยืน ๒ พรรษา พระเจ้ากือนาจึงได้อาราธนาไปที่ **วัดบุปผาราม** (สวนดอก) เชียงใหม่ ต่อมาก็ได้สร้างพระธาตุดอยสุเทพ

ขอเล่าประวัติแต่เพียงโดยย่อ เพราะถ้าจะย้อนอดีตไปอีก วัดพระยืนนี้สร้างตั้งแต่สมัย **พระแม่เจ้าจามเทวี** หลังจากครองนครหริภุญชัยได้ ๗ ปีแล้ว เมื่อปี พ.ศ. ๑๒๑๓ จึงได้สร้างวัด ณ ทิศตะวันออก เรียกว่า **"อรัญญิการาม"** คือ **วัดพระยืน** นั่นเอง

หลังจากได้ร่วมทำบุญบูรณะวัดที่สำคัญนี้แล้ว จึงได้เดินทางไปที่ **วัดร่ำเปิง** (ตโปทาราม) จ.เชียงใหม่ ภายในมีพระเจดีย์เก่าแก่ที่กรมศิลปากรกำลังตั้งนั่งร้านเพื่อบูรณะ จึงได้ทำบุญใส่ตู้กันตามอัธยาศัย แล้วถวายผ้าห่มบูชา

ด้านหน้ามีป้ายจารึกประวัติเล่าไว้ว่า

"วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๐๓๕ ประมาณ ๑๐ นาฬิกา ได้มีการประชุมในบริเวณนี้ เพื่อจะสร้างวัดร่ำเปิง (วัดตโปทาราม) โดย **พระเจ้ายอดเชียงราย** เป็นกษัตริย์เมืองเชียงใหม่สมัยนั้น ได้เป็นประธานพร้อมด้วยพระมเหสี ชื่อว่า **อัตทาเทวี**

แล้วจึงได้สร้างพระธาตุแห่งนี้ขึ้นตรงที่พระธาตุองค์เดิมอยู่ เพราะได้เห็นแสงปาฏิหาริย์ขึ้น โดยการสร้างคร่อมพระธาตุองค์เก่า เมื่อประมาณห้าร้อยกว่าปีมาแล้ว..."

นับว่าโชคดีที่มีโอกาสได้บูรณะ ซึ่งเป็นพระธาตุเก่าแก่มานาน ซึ่งป้ายจารึกก็มิได้บอกว่า พระธาตุองค์เดิมสร้างขึ้นมาตั้งแต่เมื่อไร อาจจะนานนับพันปีมาแล้วก็ได้ จากนั้นก็เดินทางไปพักค้างคืนที่บ้าน **คุณวรวิทย์ ทองแท้**

ทั้งนี้ ได้นัดหมายที่จะไปเก็บตกที่ค้างอยู่เมื่อปีที่แล้ว หลังจากได้ไปฉลองศาลาครอบ**ผาต๊ะ** อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ในตอนนั้น คุณวรวิทย์และภรรยา ได้เล่าว่า ยังมีสถานที่สำคัญในบริเวณนั้นอีก เรียกกันว่า **"ผานกกก"**

ด้วยเหตุนี้ จึงออกเดินทางกันตั้งแต่เช้าวันที่ ๑๒ ม.ค. ๔๙ ภรรยาคุณวรวิทย์จัดทำบายศรีไปด้วย ได้จอดรถไว้ที่หมู่บ้านผานกกกแล้ว จึงเดินขึ้นไปบนยอดเขาประมาณ ๒๐ นาที คุณวรวิทย์นำไปที่ก้อนหินที่มีรูปร่างคล้ายนกอยู่บนหน้าผาสูงชัน มองเห็นหมู่บ้านข้างล่าง

เมื่อเข้าไปสำรวจดูแล้วก็ไม่พบรอยพระพุทธบาทแต่อย่างใด ทั้งที่ชาวบ้านแถวนี้เล่าว่าในวันพระเคยเห็นดวงไฟลอยขึ้นเวลากลางคืน

พระธาตุมอญจิ่งกำลังบูรณะพอดี

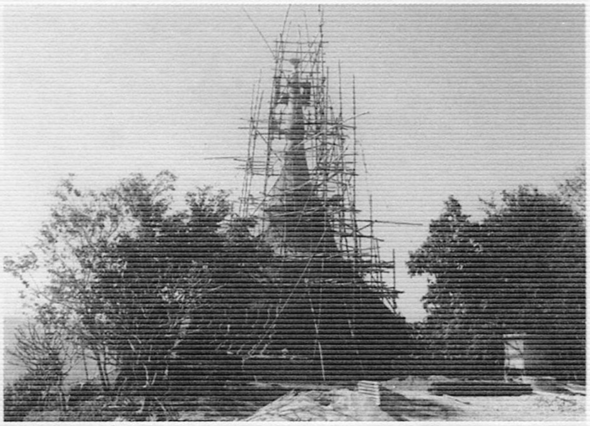

หลังจากนั้นก็เดินกลับลงมา แล้วแวะฉันเพลที่ร้านอาหารในเขตสวนพฤกษชาติ โดยเพื่อนของคุณวรวิทย์ที่ทำงานอยู่แถวนั้นเป็นเจ้าภาพ

ต่อจากนั้นก็แยกทางกัน เพราะพวกเราจะเดินทางไปตามเส้นทางเชียงดาว - เวียงแหง เพื่อไปเที่ยวดอยอ่างขางกัน ในระหว่างทางเห็นป้ายบอกว่า **พระธาตุมอญจิ่ง** ต.ทุ่งข้าวพวง อ.เชียงดาว ดูชื่อแบบโบราณดี จึงเลี้ยวรถขึ้นไปบนเขาทันที

นับว่าโชคดีอีกแล้วที่เขากำลังบูรณะพระธาตุ โดยการสร้างครอบพระเจดีย์องค์เก่า จึงได้ร่วมทำบุญ ๑,๐๐๐ **บาท** ถวายสามเณรอีก ๔ รูป รวม ๔๐๐ **บาท** ขณะนั้นช่างกำลังทำงานอยู่ ก่อนจะกลับลงไป ทั้งที่ไม่ได้หวังอะไร จึงได้ถามว่าแถวนี้มีรอยพระพุทธบาทบ้างไหม

ผลปรากฏว่าได้เรื่องเลย ชาวบ้านคนนี้บอกว่ามีอยู่ที่ **บ้านห้วยเป้า** ห่างจากที่นี่ไม่ไกลนัก เขาเรียกกันว่า **"พระบาทรอยตีนวัว"** ให้ไปถามผู้ใหญ่บ้านก็แล้วกัน พวกเราได้ฟังดังนั้นถึงกับยิ้มออกมา เพราะนึกไม่ถึงว่า ได้ไหว้พระธาตุเก่าแก่แห่งนี้แล้ว ยังแถมได้ไปไหว้

ศาลาครอบ "พระบาทรอยตีนวัว"

รอยพระพุทธบาทอีกด้วย

ฉะนั้น ต่างไม่รอช้ารีบขับรถลงมาจากยอดดอยที่ไม่สูงนัก (อยู่ระหว่าง กม.๑๗ - ๑๘ ถนนเชียงดาว - อ่างขาง) สักพักก็ไปถึงบ้านห้วยเป้า สืบหาผู้ใหญ่บ้านจนพบแล้วก็นำไปทันที รถวิ่งออกมาจากหมู่บ้านเพียงนิดเดียวก็เลี้ยวขวาเข้าไปในป่าข้างถนน แต่ขึ้นเนินไปสักนิด จะมองเห็นศาลาเก่าๆ ครอบรอยพระพุทธบาท

เมื่อเดินเข้าไปภายใน จะเห็นพระพุทธรูปองค์หนึ่ง ที่พื้นศาลาเทคอนกรีตไว้รอบรอยวัว ผู้ใหญ่บ้านยังหนุ่มอยู่เล่าว่า ตนเองเคยเห็นมาตั้งแต่เด็กๆ ผู้เฒ่าผู้แก่เรียกว่า "รอยตีนวัว" เพราะเห็นมีกลีบ ๒ กลีบเหมือนรอยวัว แต่เมื่อผู้เขียนได้ตรวจดูแล้ว เห็นว่าน่าจะไม่ใช่ เพราะถ้ารอยตีนวัวใหญ่ขนาดนี้ แล้วตัวของวัวจะใหญ่ขนาดไหน

จึงสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นรอยประทับนั่ง คือเป็นรอยแก้มก้นของพระพุทธเจ้า มีลายเส้นจีวรเป็นริ้วๆ ด้วย พื้นหินนี้ไม่เรียบขรุขระ มีลักษณะยับยู่ยี่ เหมือนกับถูกนั่งทับไปบนดินโคลนฉะนั้น การได้พบในครั้งนี้ นับว่าโชคดี มิฉะนั้นสถานที่ก็จะตกสำรวจไป ย่อมเป็นข้อบกพร่องของคณะตามรอยพระพุทธบาทเป็นแน่

ดอยอ่างขาง - ดอยแม่สลอง

เมื่อได้เสี่ยงอธิษฐานและได้อธิบายให้ผู้ใหญ่บ้านเข้าใจแล้ว จึงออกเดินทางไปไหว้ **พระธาตุดอยอ่างขาง** อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ สร้างไว้สวยงาม แต่ไม่ได้อยู่บนยอดสุด ผู้สร้างวางแผนไว้ดีมาก คือพอจอดรถแล้ว จึงเดินลงบันไดไป คือไม่ต้องขึ้นบันไดเหมือนกับที่อื่น ทำให้คนที่เดินไปไหว้ไม่เหนื่อยล้าเสียก่อน แต่พอไหว้เสร็จแล้ว จะต้องเดินกลับขึ้นมาก็ไม่เป็นไร

ภายในองค์พระธาตุ จะมีสถูปเล็กๆ อยู่ภายใน จึงได้เอาผ้าห่มบูชาสักการะ แล้วจึงเดินกลับขึ้นมายังที่จอดรถ จึงขออนุโมทนาบริษัทอิตาเลี่ยนไทยที่ได้สร้างไว้เป็นอย่างดี จากนั้นก็เดินทางข้ามเขากันต่อไปที่ **พระธาตุดอยแม่สลอง** (สันติคีรี) หรือเรียกกันว่า **พระบรมธาตุเจดีย์ศรีนครินทราฯ** อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย

ในเวลาเช้าวันที่ ๑๓ ม.ค. ๔๔ พวกเราได้มายืนชมวิวทิวทัศน์บนยอดดอยกันตั้งแต่เช้า ท่ามกลางอากาศที่สดใสไม่มีหมอก ทำให้มองเห็นองค์พระธาตุสูงใหญ่ตระการตา มีกำแพงแก้วล้อมรอบ ด้านหลังก็เป็นพระวิหารสี่มุขสวยงาม ซุ้มประตูรอบพระธาตุมีลวดลายที่ได้ลงรักปิดทองไว้อย่างวิจิตรบรรจง

พวกเราได้จัดการกับอาหารเช้าที่ได้ซื้อมาจากร้านค้า นั่งกินลม..เอ้ยไม่ใช่..นั่งทานอาหารเคล้ากับบรรยากาศยามเช้า เมื่อเข้าไปสักการบูชาภายใน แล้วมายืนถ่ายรูปกัน จากนั้นก็เดินทางลัดเลาะไปตามไหล่เขา ระหว่าง

ฐานพระพุทธรูปหน้าตัก ๘ เมตร

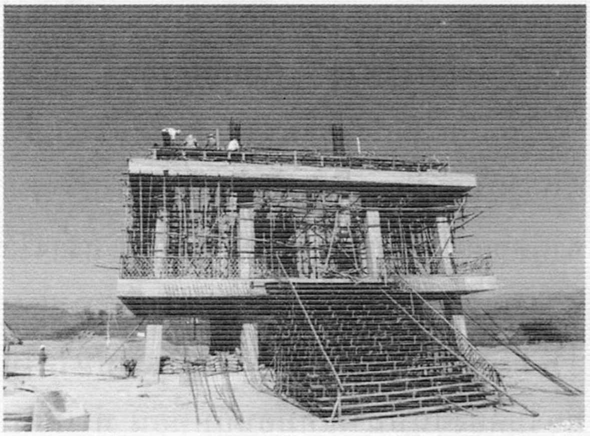

ที่เดินทาง เห็นป้ายเชิญชวนสร้างพระพุทธรูปหน้าตัก ๘ เมตร จึงเลี้ยวกลับไปทันที

ชาวบ้านแถบนี้ ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮ่อที่อพยพมานานแล้ว ต่อมาก็มีโครงการพัฒนาจาก **สมเด็จย่า** เข้ามาช่วยเหลือ จึงพัฒนาจนเจริญเป็นแหล่งท่องเที่ยวในที่สุด รถได้วิ่งไปถึง **วัดเวียงคำ** (กาขาว) หมู่บ้านเทอดไทย ต.แม่สลองใน อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย

เมื่อได้พบเจ้าอาวาสแล้ว ท่านได้เล่าให้ฟังว่า มีคณะญาติโยมจากกรุงเทพฯ ได้ออกแบบแปลนวางแผนในการสร้างให้ทุกอย่าง แล้วท่านก็นำขึ้นไปชมงานก่อสร้าง ซึ่งกำลังสร้างฐานองค์พระอยู่ ส่วนพระพุทธรูปจะหล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ที่ จ.อยุธยา แล้วนำมาประดิษฐานบนยอดดอยแห่งนี้

พวกเราจึงขอร่วมอนุโมทนาด้วย **๕,๐๐๐ บาท** แล้วออกเดินทางต่อไป ในตอนนี้ จะขอแทรกเรื่องการสร้างพระองค์นี้ ตามที่เจ้าอาวาสเล่าว่า มีโยมจากกรุงเทพฯ มาร่วมสร้าง ต่อมา **อ.พรเพ็ญ** บ้านอยู่ถนนทรงวาด ได้นิมนต์ผู้เขียนไปทำพิธีบวงสรวง เนื่องจากได้อัญเชิญก้อนหินรอยพระพุทธบาทจากกาญจนบุรีมาไว้ที่บ้าน

เมื่อผู้เขียนพร้อมด้วยพระวัดท่าซุง อันมี **หลวงพี่โอ ท่านสมพงษ์ ท่านบุญมา** เป็นต้น ได้เข้าไปถึงในบ้านแล้ว มองเห็นภาพพระพุทธรูปใหญ่องค์หนึ่งที่ถ่ายไว้ จึงได้ทราบว่าเป็นพระพุทธรูปองค์เดียวกัน ที่พวกเราได้ไปร่วมสร้างมาแล้วนั่นเอง แล้วจึงได้ทำบุญเพิ่มเติมกับ **อ.พรเพ็ญ** อีก **๕,๐๐๐ บาท**

ขอย้อนกลับมาเล่าเรื่องเดิมอีกว่า หลังจากออกมาจาก **วัดเวียงคำ** แล้ว จึงเดินทางต่อไปตามถนนสายแม่สาย - เชียงแสน ระหว่างทางเห็น **วัดเจติยา** (สันธาตุ) ต.ศรีเมืองชุม อ.แม่สาย จ.เชียงราย กำลังตั้งไม้นั่งร้านบูรณะองค์พระธาตุ จึงเข้าไปร่วมทำบุญ **๒,๐๐๐ บาท**

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ อันเป็นปีมิ่งมหามงคลที่ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี** จึงมีวัดต่างๆ ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลกันทั่วประเทศ ดังเช่นที่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำก็เช่นกัน ทางข้าราชการและพระสงฆ์จังหวัดเชียงราย พร้อมพ่อค้าประชาชนร่วมกันสร้างพระพุทธรูปองค์ใหญ่ หน้าตัก ๘ เมตร ชื่อว่า **พระเชียงแสน ๔ แผ่นดิน**

ความจริงคณะศิษย์หลวงพ่อฯ ได้เคยมาร่วมสร้างกันไปแล้ว แต่ในปีนี้ได้แวะมาดูอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่าสร้างเกือบเสร็จสมบูรณ์แล้ว บรรดานักท่องเที่ยวทั้งหลาย ได้เข้าไปกราบนมัสการกันมากมาย ในขณะนั้น ช่างกำลังปั้นรูปช้างคู่อยู่ จึงร่วมทำบุญกันอีก **๖๐๐ บาท**

หลังจากนั้นก็เดินทางเลียบลำน้ำโขงไป

กำลังบูรณะวิหารพระเจ้าหลวงสวนดอก

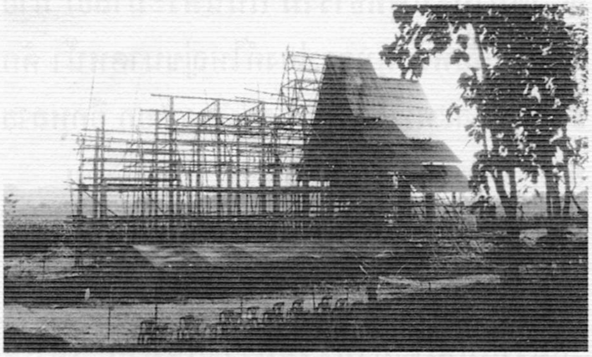

ผ่านตัวเมืองเชียงแสน ตรงไปที่ **วัดสวนดอก** เพื่อตรวจงานการซ่อม **พระเจ้าหลวงสวนดอก** หน้าตักประมาณ ๖ - ๗ เมตร โดยนัดพบกับ **อาจารย์นคร ชื่นชม** โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม ซึ่งเป็นผู้ประสานงาน

ในขณะนั้นก็ได้มุงหลังคาพระวิหารไปได้ครึ่งหนึ่งแล้ว เตรียมที่จะเอาอิฐเก่ามาก่อรอบเสา และเทพื้นพระวิหารด้วย พอดียังขาดงบประมาณอยู่ จึงได้มอบเงินให้ประมาณ ๑๐๑,๐๐๐ **บาท** ซึ่งเป็นเงินที่ฝากทำบุญไว้บ้าง และเงินที่ญาติโยมใส่ย่ามบ้าง จึงขออนุโมทนาด้วยกันนะ

หลังจากนั้นก็เดินทางกลับไปที่เชียงแสน ระหว่างทางได้แวะที่ **วัดพระธาตุหัวกว๊าน** ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน จ.เชียงราย เป็นวัดที่เราผ่านไปเมื่อกี้นี้ ตอนขากลับจึงได้แวะเข้าไปทำบุญ ๑,๐๐๐ **บาท** เพราะเห็นว่าทางวัดเพิ่งจะซ่อมเสร็จไปไม่นาน จึงขอมีส่วนร่วมบูรณะด้วย

แหม..เรียกว่างกบุญตลอดนะ ถือว่าเก็บเบี้ยบุญรายทางนะ ปีละครั้งถึงจะขึ้นมาทางเหนือกัน จึงต้องฉกฉวยไว้ก่อน พรุ่งนี้ก็จะเป็นบุญใหญ่อีก คือเป็นวันที่ทุกคนจะมารวมกันที่ **พระธาตุจอมกิตติ** จึงได้ทำบุญรายทางล่วงหน้าไปก่อนทุกครั้ง

ในเช้าวันนี้ วันที่ ๑๔ ม.ค. ๔๔ ผู้ที่มาร่วมงาน จึงได้ร่วมทำบุญบูรณะพระธาตุจอมกิตติ กับ **ท่านพระครูปลัดอนันต์** กันอีกเช่นเคย แต่ก็เป็นแค่ความหวังไปเท่านั้น เพราะเป็นเรื่องของกรมศิลปากร ปีต่อมา ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีข่าวทั่วประเทศถึงเหตุแผ่นดินไหว องค์พระธาตุอาจมีรอยร้าว ยอดฉัตรก็ได้หักสะบั้นลงมา

จึงมีหลายคนวิพากษ์วิจารณ์ไปต่างๆ นานา มีบางคนปรารภว่า ดีแล้วที่ไม่ให้พวกเราบูรณะ แผ่นดินจึงไหวโค่นลงมาให้ได้ซ่อมกัน ทั้งที่บริเวณนั้นก็มีพระธาตุเก่าแก่อีกหลายองค์ แต่ก็แปลกที่องค์พระธาตุไม่ล้ม แต่หักลงมาเฉพาะฉัตรเท่านั้น เรื่องแบบนี้ก็ไม่เคยเห็นในประวัติศาสตร์เลย ส่วนใหญ่ก็ล้มโค่นลงมาทั้งองค์เลย เช่น **พระธาตุพนม** เป็นต้น

จึงเป็นอันว่า ในปีนี้พวกเราก็โชคดีที่มีโอกาสได้ซ่อมแซมใหญ่ทั้งองค์ ด้วยการประสานงานของ **ศ.ดร.ปริญญา นุตาลัย** กับท่าน**อธิบดีกรมศิลปากร** งบประมาณ ๖ ล้านบาท ซึ่งมีผู้บริจาคครบถ้วนแล้ว

ในการปฏิสังขรณ์ครั้งนี้ **คุณพัชรดิษฐ์ สินสวัสดิ์** นายด่านศุลกากรเชียงแสน ได้ปรึกษาเจ้าอาวาสวัดพระธาตุจอมกิตติ แล้วได้ทำหนังสือเข้าไปในพระราชวัง เพื่อกราบบังคมทูลเรื่องการซ่อมแซมให้ชาวไทยทั่วประเทศได้รับทราบ เพราะถือว่าเป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองมานาน

เช่นเดียวกับที่ **พระธาตุดอยตุง** ที่พวกเราลูกหลานหลวงพ่อฯ ก็ได้เป็นเจ้าภาพบูรณะใหญ่เหมือนกัน โดยการตั้งทุนกองละ ๑๐,๐๐๐

บาทเช่นกัน จนได้งบประมาณครบถ้วนแล้ว ซึ่งทางรัฐบาลก็ได้อนุมัติงบไว้ ๒๒ ล้านบาท ด้วย เพื่อปรับปรุงทั้งองค์พระธาตุ พระอุโบสถ พระวิหาร และลานบริเวณโดยรอบทั้งหมด

นับว่าผู้ที่เกิดทันสมัยนี้ ประสบโชคดี มีบุญเป็นอย่างมาก ในชีวิตนี้ยากนักที่จะได้มีส่วนร่วมบูรณะองค์พระธาตุสำคัญคู่บ้านคู่เมืองของชาวไทยทั้งสองแห่งพร้อมกัน อีกทั้งเป็นปีมหามงคลที่ **องค์พระประมุขของชาติ** จะเจริญพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ นี้ด้วย ควรที่พสกนิกรชาวไทยจะได้บำเพ็ญบุญความดี ให้มีพลังพอที่ช่วยค้ำจุน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้เจริญมั่นคงสืบต่อไป

อีกทั้งได้ร่วมสร้างบุญบารมีกับท่านเจ้าอาวาสวัดท่าซุงองค์ปัจจุบันนี้ มีการซ่อมแซมวัดท่าซุง, สร้างพระวิหารน้ำน้อยหลังใหม่, และพระวิหารที่วัดคลองปลากด อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์, สถานที่ปฏิบัติธรรม จ.นครราชสีมา

สร้างสมเด็จองค์ปฐมทองคำ, พระพุทธรูปทรงเครื่องพระเจ้าจักรพรรดิ์ ๗ ศอก (แบบที่วัดหน้าพระเมรุ จ.อยุธยา), สมเด็จองค์ปฐม ๔ ศอกอีกหลายองค์ ประการสำคัญ ขณะนี้กำลังสร้างพระพุทธไสยาสน์ ขนาด ๕๐ เมตร ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ จึงสรุปไว้เพียงนี้ จะขอเล่าเรื่องราวต่อไป

หลังจากทำพิธีบวงสรวงแล้ว เจ้าอาวาสวัดท่าซุงพร้อมคณะก็ได้เดินทางไปที่ **ไร่กิตติลักษณ์** ซึ่ง **คุณกิตติ และภรรยา** ได้ถวายที่ดิน ๓๐๐ ไร่ ให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมของวัดท่าซุง จากนั้นก็แยกย้ายกันกลับ ส่วนผู้เขียนพร้อมกับคณะญาติโยมก็ได้มาร่วมพิธีหล่อพระวิสุทธิเทพ ณ **วัดป่าปฐมพุทธาราม** (เนินพระมาลัย) ภายในสำนักมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ขนาดหน้า ตัก ๙ ศอก และพระชำระหนี้สงฆ์ ๔ ศอก อีกหลายองค์ ซึ่งพวกเราได้มีโอกาสร่วมสร้างกัน

เมื่อปีที่แล้ว **ท่านพระครูปลัดอนันต์** ได้มาเป็นประธานสร้างพระจุฬามณี โดยมีญาติโยมรับเป็นเจ้าภาพร่วมสร้างกันมาก ในปีนี้ **ท่านสมบูรณ์** เจ้าสำนัก จึงได้จัดงานพิธีหล่อรูป **พระวิสุทธิเทพ** เพื่อประดิษฐานไว้ในพระจุฬามณี เป็นที่กราบไหว้ทางภาคเหนือต่อไป

โดยมีเพื่อนพระภิกษุ เช่น **ท่านอาจารย์สิงห์** วัดถ้ำป่าไผ่ เป็นต้น และญาติโยมทั้งหลายมาร่วมพิธีกันหลายร้อยคน ก่อนพิธีได้มีญาติโยมร่วมทำบุญกันมาก บางคนก็ถอดเครื่องประดับอันมีค่า เช่น สร้อย แหวน กำไล เป็นต้น เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา

ครั้นทำพิธีเททองเสร็จแล้ว ทางวัดก็ได้เลี้ยงอาหารเย็นกัน มีญาติโยมบางส่วนก็ได้พักค้างคืนที่นี่ ในตอนเช้าวันที่ ๑๕ ม.ค. ๔๙ ทางแม่ครัวจัดอาหารกล่องไปให้เช่นเคย ซึ่งเป็นงานที่เหน็ดเหนื่อยมาก เพราะต้องตื่นตั้งแต่เช้ามืด จึงต้องขอขอบใจไว้ ณ ที่นี้ด้วย

หลังจากทำพิธีบวงสรวงบน **พระธาตุดอยตุง** เสร็จแล้ว จึงเดินทางกลับพร้อมด้วยรถตู้ของญาติโยมที่ขอติดตามมาด้วย ก่อนถึงตัวเมืองเชียงราย ได้เห็นป้ายเชิญร่วมสร้างพระเจดีย์ที่ **วัดป่าห้า** จึงได้แวะเข้าไปทำบุญประมาณ ๓,๑๐๐ **บาท** จากนั้นก็แยกย้ายกันเดินทางกลับตามอัธยาศัย

ร่วมสร้างมณฑปครอบพระพุทธบาทห้วยเกี๋ยง

เชียงราย - แพร่

แต่ผู้เขียนยังกลับไม่ได้ เพราะยังมีสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง นั่นก็คือ รอยพระพุทธบาทพบใหม่ที่ **บ้านน้ำริน** ต.ผามอก อ.ลอง จ.แพร่ เรียกว่า **พระพุทธบาทห้วยเกี๋ยง** ความจริงสถานที่นี้ไม่มีข้อมูลมาก่อน แต่เพิ่งทราบที่บ้านคุณวรวิทย์ ในขณะพักค้างคืน มีโยมคนหนึ่งเอาหนังสือพิมพ์ **เชียงใหม่นิวส์** ลงวันที่ ๑๑ ม.ค. ๔๙ อันเป็นเวลาที่ผู้เขียนเดินทางไปเชียงใหม่พอดี ตามข่าวมีหัวข้อข่าวว่าดังนี้

"...ชาวแพร่ค้นพบรอยพระพุทธบาทแปลกที่สุดในโลก พบที่ห้วยเกี๋ยง บ้านน้ำริน ๔ รอย มีขนาดแตกต่างกันไป ที่ถือเป็นรอยพระบาทที่แปลกที่สุดในโลก ชาวบ้านร่วมพันคนทำพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างมณฑป โดย **พระครูวิจิตรนวการโกศล** (ครูบาสมจิตร) เจ้าอาวาสวัดสะแล่ง ได้เข้าไปสำรวจบริเวณน้ำตกน้อยห้วยเกี๋ยง เมื่อวันที่ ๒๘ ธ.ค. ๔๘

แล้วได้พบอยู่รวมกันถึง ๔ รอย ท่ามกลางฝนที่ตกลงมาในช่วงฝนหลงฤดู มีขนาดที่ลดหลั่นกันลงไปไม่มากนัก และอยู่ใกล้ในที่เดียวกัน โดยเฉพาะรอยพระพุทธบาทที่พบเป็นรอยที่ราบเรียบ ไม่คอดกิ่ว ซึ่งกำลังจะมีสภาพสึกหรอลงไปตามกาลเวลา และมีชาวบ้านที่ไม่ทราบถึงรอยพระพุทธบาท ต่างเหยียบย่ำผ่านไปมา จนทำให้บางรอยไม่ลึก แต่ยังพอเห็นเป็นร่องรอยพระพุทธบาทได้อย่างชัดเจน.."

ผู้เขียนได้อ่านข่าวหนังสือพิมพ์นี้แล้ว จึงคิดวางแผนจะมาแวะตอนขากลับจากดอยตุง รถได้วิ่งมาถึงในเวลาเย็น หลังจากต้องแวะถามชาวบ้าน จนกระทั่งต้องให้คนนำทาง เพราะอยู่ริมลำห้วยเกี๋ยง พบว่าเป็นรอยนิ้วเท้าชัดเจนอยู่ข้างบนลานหิน ๔ รอย ส่วนที่มองไม่ชัดเป็นรอยที่เดินลงไปในลำห้วย ขณะนั้นกำลังเริ่มสร้างมณฑปครอบรอยที่ปรากฏชัดอยู่พอดี

ชาวบ้านที่มาทำงานก่อสร้างมณฑปได้เล่าว่า **ท่านครูบาสมจิตร** เป็นผู้สร้าง จึงได้ฝากถวายเงินร่วมทำบุญกับท่าน **๒,๑๒๐ บาท** ชาวบ้านจึงมอบหนังสือให้เล่มหนึ่ง ซึ่งเป็นของท่านครูบาสมจิตรที่ได้บันทึกไว้ด้วยตัวของท่านเอง พอจะย่อใจความได้ว่า

ท่านได้ทราบเรื่องรอยพระพุทธบาทนี้มานาน ๓๐ ปีแล้ว โดยชาวบ้านแถวนี้เล่าให้ฟัง แต่ก็ไม่เคยไปสำรวจและไม่ค่อยสนใจด้วย ต่อมาวันที่ ๑๐ ธ.ค. ๔๘ ได้ฝันถึงรอยพระพุทธบาทห้วยเกี๋ยง หรือห้วยเขียง ขึ้นมาอีก จึงติดต่อ **กำนันสำเริง** และชาวบ้านไปสำรวจด้วยกัน

เมื่อไปถึงก็ช่วยกันสำรวจพบรอยที่ค่อนข้างชัด ๔ รอย นอกนั้นก็ไม่ค่อยชัด แต่ละรอยมีขนาดไม่เท่ากัน และมีอยู่ด้วยกันหลายรอย แต่มีอยู่รอยหนึ่งชัดมาก มีรอยนิ้วเท้าครบหมด

ทั้งห้านิ้ว แต่รอยนี้ถูกน้ำท่วมไปแล้ว หลังจากทางรัฐบาลทำอ่างเก็บน้ำ

ต่อมาจึงได้ปรึกษาชาวบ้าน แต่ก็ยังลังเลใจไม่ทราบว่าเป็นรอยพระพุทธบาทจริงหรือไม่ และควรจะสร้างมณฑปครอบหรือเปล่า ในวันที่ ๒๕ ธ.ค. หลังจากสวดมนต์ไหว้พระ จึงได้อธิษฐานจิตต่อพระพักตร์ของพระพุทธรูปสำคัญของบ้านเมือง ด้วยคำสัจอธิษฐานว่า

"..หากรอยเท้าทั้ง ๔ นั้น เป็นรอยพระพุทธบาทแน่แท้แล้ว ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงสำแดงให้ประจักษ์ด้วยเถิด หากข้าพเจ้าไปยังสถานที่นั้น.."

ยังไม่ทันสิ้นคำอธิษฐาน พลันก็เกิดมีแสงประหลาดขึ้นที่องค์พระไม้แก่นจันทน์ จึงพูดเสียงดังว่าไฟไหม้ เพื่อให้พระเณรมาช่วยกันดับไฟ แต่แสงนั้นหาใช่ไฟไม่ ทั้งนี้เป็นด้วยแสงพระรัศมีของพระไม้แก่นจันทน์เท่านั้น

เมื่อเป็นดังนั้นก็คิดว่าเทวดาคงมาให้คำตอบเรื่องรอยพระพุทธบาทเป็นแน่แท้ จึงได้ออกเดินทางในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ ๒๖ ธ.ค. ขณะรถออกไปจากวัด ฝนก็โปรยปรายลงมาไม่ขาดเม็ด เป็นฝนหลงฤดู ตกปรอยๆ ไม่หนัก และตกนานจนพวกเราสำรวจเสร็จฝนก็หยุดทันที ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าช่างอัศจรรย์อะไรอย่างนั้น

รอยพระพุทธบาทโดยมากเป็นรอยที่มนุษย์ทำขึ้นเพื่อบูชาพระพุทธองค์ แต่ทำมานานแล้ว บางรอยเป็นพันปีก็มี แต่ที่เป็นรอยธรรมชาติ และประทับไม่ลง ณ จุดเดิม ตรงนั้นบ้าง ตรงนี้บ้าง บนโขดหินก้อนเดียวกันเป็นรอยพระบาทที่แปลกไปอีกอย่างหนึ่ง จะว่าแปลกที่สุดในโลกก็ว่าได้

ขอนำบันทึกของท่านไว้แต่เพียงนี้ ส่วนพวกเราก็ได้ข้อมูลกับชาวบ้านน้ำรินอีกว่า ในสมัยก่อนจะมีดวงไฟลอยขึ้นไปวันพระ แสงจะลอยออกจากตรงกลางเขาลูกนี้ เรียกว่า **ม่อนหลวง** ชาวบ้านเล่าไปพร้อมกับชี้มือไปที่ภูเขาข้างหน้า สมัยก่อนรอยชัดกว่านี้มาก ตอนหลังมีช้างมาลากไม้ผ่านไปเรื่อยๆ รอยก็เลยไม่ชัด

นอกจากนี้ยังมีถ้ำเล็กๆ อยู่ริมอ่างน้ำ มีรูปปั้นพญานาคอยู่บนถ้ำด้วย ชาวบ้านเรียกว่า "ถ้ำงู" คงจะเหมือนกับที่อื่นๆ ที่รอยพระพุทธบาทจริง มักจะมีพญานาคราชเป็นผู้อารักขา ชาวบ้านทั้ง ๖ - ๗ คนนี้ได้เล่าต่อไปอีกว่า ถัดจากนี้ไปอีกประมาณ ๓ ก.ม. เข้าไปในป่าลึก จะมีซากกำแพงเมืองโบราณ เรียกว่า **เวียงเชียงชื่น** และมีซากวัดร้างอยู่อีกมากมาย

เมื่อได้กราบนมัสการทั้ง ๔ รอย ซึ่งเป็นรอยเบื้องซ้าย ๑ รอย และเบื้องขวาอีก ๓ รอย และรอยที่ย่างก้าวลงไปในลำห้วยแล้ว จึงเดินทางกลับไปพักค้างคืนที่ **วัดสิริเขตคีรี** อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย เพื่อวางแผนสร้างพระใหญ่ ๑๕ ศอก นับเป็นองค์ที่ ๔ เป็นประตูทิศเหนือของประเทศ พร้อมงานฝังลูกนิมิตด้วย

สรุปการเดินทางไปภาคเหนือครั้งนี้ นับตั้งแต่วันที่ ๑๑ - ๑๖ ม.ค. ๔๘ ได้ทำบุญร่วมสร้างพระพุทธรูปและพระเจดีย์หลายแห่ง รวมทั้งวิหารพระเจ้าหลวงสวนดอกด้วย เป็นเงินทั้งสิ้น **๑๒๐,๔๗๐ บาท** หลังจากนั้นก็เดินทางไป **อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว** พร้อมกับท่านเจ้า

อาวาส เมื่อวันที่ ๒๐ - ๒๒ มกราคม ๒๕๔๙

ในระหว่างนี้ ได้ไปไหว้ **รอยพระพุทธบาทหินหลุม** บ้านปาระแนะ ๒ อ.ละหานทราย จ.บุรีรัมย์ พร้อมกับ **คณะตาพระยา** บางส่วน ซึ่งเป็นพระพุทธบาทที่พบใหม่ หลังจากนั้นก็ถึงงานฝังลูกนิมิต ณ **วัดสิริเขตคีรี** จ.สุโขทัย ในวันที่ ๑๙ ก.พ.๔๙

งานพิธีผูกพัทธสีมาฝังลูกนิมิต
งานสร้างพระพุทธรูปใหญ่
ณ วัดสิริเขตคีรี จ.สุโขทัย

เดิมทีงานฝังลูกนิมิตนี้ ยังไม่แน่นอนว่าจะจัดได้หรือไม่ เพราะจะต้องรอพระราชทานวิสุงคามสีมาก่อน จึงเตรียมพร้อมที่จะสร้าง **พระพุทธรูปพรชัยมงคลมุนี** เป็นองค์ที่ ๔ ประจำทิศเหนือ พอถึงเดือนมกราคมก็ได้รับหนังสือวิสุงคามสีมา จึงสามารถจัดงานพิธีได้พร้อมกัน นับว่าเป็นโชคดีของผู้ร่วมงานทุกคน

ฉะนั้น คณะกรรมการจัดงาน นำโดย **พระครูธรรมธรวันชัย ฐานวโร** เจ้าอาวาส จึงได้จัดงานพิธี ตั้งแต่วันที่ ๑๐ - ๑๙ ก.พ. ๔๙ มีประชาชนได้มาร่วมงานกันมาก ทางวัดมิได้มีมหรสพอย่างใดเลย มีแต่การจัดงานประกวดดนตรีไทยและมหกรรมดนตรีไทย ชิงถ้วยพระราชทาน **สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี** มีโรงเรียนในอำเภอส่งนักเรียนเข้าแข่งขันกันเป็นจำนวนมาก

พวกเราได้เดินทางไปเตรียมงานตั้งแต่วันที่ ๑๘ ก.พ. ๔๙ ทางวัดได้จัดสถานที่สวยงามดี ทั้งหลุมลูกนิมิต ๘ ทิศ และหลุมกลางในพระอุโบสถ มีญาติโยมเดินทางมาปิดทองลูกนิมิตตลอดเวลา บางคนก็เข้าไปกราบพระประธานภายในพระอุโบสถ พื้นพระอุโบสถปูด้วยไม้สักสวยงาม มีการปูพรมที่ถวายมาจากบาห์เรน และโคมไฟระย้าจากสุราษฎร์ธานี

เมื่อออกมายืนดูภายนอก จะเห็นภาพในตอนนี้สวยงามยิ่ง ถ้ากำหนดจุดพระอุโบสถเป็นศูนย์กลาง จะเห็นพระจุฬามนีอยู่ด้านขวามือ และพระพุทธพรชัยมงคลมุนีอยู่ทางซ้ายมือของเรา เวลาเปิดไฟกลางคืน จะดูสว่างตระการตามาก ญาติโยมที่มาค้างคืนจะได้เห็นครบถ้วน

ในตอนเช้าวันที่ ๑๘ ก.พ. ๔๙ หลังจากทานอาหารเช้ากันแล้ว ได้มีญาติโยมมายืนเข้าแถวหิ้วปูนเทองค์พระกัน โดยมีพระภิกษุหลายสิบรูปเจริญชัยมงคลคาถาตลอดเวลา พอถึงตอนบ่ายก็มีการเทอีกรอบหนึ่ง ท่านวันชัยเล่าว่า ได้เริ่มเทปูนเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ ก.พ. ปรากฏว่าฝนตกลงมาปรอยๆ ทันที

ซึ่งมีปรากฏการณ์คล้ายๆ กันทุกแห่งตามที่สร้างมาแล้วตั้งแต่องค์แรกที่ **อ.จัตุรัส** จ.ชัยภูมิ จนมาถึงที่ **อ.หลังสวน** จ.ชุมพร และ **อ.ลานสัก** จ.อุทัยธานี จะมีฝนตกทุกแห่ง นับว่าอานิสงส์การสร้างพระใหญ่ คงจะสร้างความร่มเย็นเป็นสุขแก่อาณาประชาราษฎร์ในเขตนั้นๆ ขณะนี้ก็มีญาติโยมมาร่วมทำบุญพระเมาฬี (มวยผม) โดยการชักรอกพญานาคนำขึ้นไปข้างบน ท่ามกลางอากาศที่ร่มเย็นไม่ร้อนเลย

ครั้นถึงวันที่ ๑๙ ก.พ. ๔๙ ได้ทำพิธีบวงสรวงก่อนงานในตอนเช้า บริเวณหน้าพระอุโบสถ ซึ่งได้สร้างเสร็จหมดแล้วอย่างสวยงาม มีญาติโยมนั่งรอบบริเวณลานพระอุโบสถ ก่อน

งานพิธีผูกพัทธสีมา ณ วัดสิริเขตคีรี

จะถึงเวลาบวงสรวง ๘ โมงเช้า ปรากฏว่าฝนตกลงมาอย่างไม่มีเค้ามาก่อน ตกลงมานานมาก ต้องหลบฝนเข้ามาในพระอุโบสถ

รอจนนานฝนก็ยังไม่สั่งลา พอถึงเวลา ๘ โมง จำต้องออกมาทำพิธีกัน ท่ามกลางสายฝนที่ยังลงมาพรำๆ จึงนับเป็นครั้งแรกในระยะเวลา ๖ - ๗ ปีมานี้ ไม่เคยมีฝนตกในขณะที่ทำพิธีบวงสรวงเลย จะว่าเป็นบุญใหญ่ หรือว่าเป็นธรรมชาติก็ไม่ทราบได้ แต่เวลานั้นไม่ใช่หน้าฝนสักหน่อย ต้องถือว่าเป็นฝนนอกฤดูกาล

หลังจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ บวงสรวงจบแล้ว จึงเข้าไปชมฟ้อนรำบวงสรวงจากคณะนาฎศิลป์จังหวัดสุโขทัยภายในพระอุโบสถ ซึ่งต้องเข้าไปนั่งเบียดเสียดกัน แต่ครั้นพอถึงพิธีเทองค์พระพุทธรูปใหญ่ในตอนเช้า และตอนบ่ายก็ทำพิธีตัดลูกนิมิต ฝนก็หยุดตกตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ท่ามกลางความดีใจของทุกคน

สำหรับพิธีกรรมครั้งนี้ ทางคณะสงฆ์ก็ได้มีการทำพิธีสวดถอนนิมิตไปแล้ว ส่วนในตอนนี้ คณะพระสงฆ์ที่นั่งรายล้อมอยู่ในพระอุโบสถ มีพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ **พระศรีปริยัติโยดม** เจ้าคณะจังหวัดสุโขทัย เป็นองค์ประธาน และมีเจ้าคณะอำเภอ, เจ้าคณะตำบล, และเจ้าอาวาสวัดต่างๆ มาร่วมพิธีกันเต็มพระอุโบสถ โดยมี **ท่านเจ้าคณะอำเภอสวรรคโลก** เป็นผู้ประสานงานได้ดี

เหตุการณ์ต่างๆ ในการจัดพิธี ท่านเป็นผู้ชำนาญการณ์โดยแท้ แม้แต่หลังจากตัดหวายลูกนิมิตแล้ว จะมีความวุ่นวายในการแย่งหวายลูกนิมิตกันบ้าง แต่เหตุการณ์ก็สงบเรียบร้อยด้วยดี ผู้เขียนเองก็ไม่มีประสบการณ์ในเรื่องนี้ คงปล่อยให้ท่านวันชัยไปดูงานที่วัดอื่นมาก่อน

เมื่อคณะนาฎศิลป์สุโขทัยพร้อมคณะที่ยกวงดนตรีไทยมาบรรเลงกันสดๆ แสดงการฟ้อนรำชุด **ระบำศรีสัชนาลัย** จบไปแล้ว ถือว่าได้รำเป็นการบูชาครบถ้วน ๒ ครั้ง คือครั้งแรกก่อนที่จะสร้างวัดแห่งนี้ ได้ไปจัดพิธีบวงสรวงฟ้อนรำชุดนี้ที่ **อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย** อันเป็นเมืองเก่า เมื่อปี ๒๕๔๓ ต่อมาถึงปี ๒๕๔๘ นี้ จึงได้จัดรำชุดนี้อีกครั้งที่ได้สร้างวัดเสร็จในเวลาเพียงแค่ ๖ - ๗ ปี เท่านั้น

เป็นอันว่า พวกเราได้ทำพิธีเฉลิมฉลองหลังจากที่สร้างพระจุฬามณี และพระอุโบสถแล้วก็มาสร้างพระใหญ่เป็นการปิดท้ายด้วย จึงขอให้ญาติโยมได้อนุโมทนาบุญทั้งหมดนี้ และสถานที่นี้ก็เป็นที่ปฏิบัติธรรม มีนักเรียนและข้าราชการต่างๆ ได้มาเปิดอบรมธรรมะกันอยู่ตลอดเวลา ถือว่าเป็นศูนย์รวมจิตใจในด้านธรรมปฏิบัติ

สถานที่นี้จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นอันดับ ๑ ของจังหวัดสุโขทัย คือมีพร้อมทุกอย่าง

NO. 10/1.

จึงขออนุโมทนาคณะเจ้าภาพทุกท่าน ตั้งแต่เป็นเจ้าภาพทอดกฐิน ๓ ปีซ้อน เป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารทุกปี และช่วยกิจการงานทุกอย่างมากมาย จนไม่สามารถจะเอ่ยนามได้หมดทุกคน

แต่ผลบุญที่ได้บำเพ็ญนี้ **ท่านพระแม่เจ้าวิสุทธิเทวี** จึงได้ไปเข้าฝันโยมคนหนึ่ง ชื่อว่า **นิภา** (น้อย) **ในเมือง** ทั้งที่โยมคนนี้เป็นชาวอีสาน แต่ไปแต่งงานกับชาวอิตาเลี่ยน นานๆ จะกลับมาเมืองไทยสักที อีกทั้งไม่รู้เรื่องการสร้างวัดแห่งนี้ด้วย จึงช่วยให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

โดยเฉพาะเมื่อกลับมาเมืองไทย แล้วไปที่วัดพระร่วงนี้ ปรากฏว่าภาพที่เห็นในความฝันกับรูปปั้นของท่านตรงกันทุกอย่าง แต่สำคัญที่สุดก็คือ ในตอนที่ผู้เขียนจะพิมพ์หนังสือตามรอยพระพุทธบาท **รวมเล่ม ๑** โยมน้อยก็ไม่เคยรับรู้มาก่อน แต่ท่านบอกว่า **"เวลานี้พระพี่ชายกำลังอนุรักษ์ลายอักษรรอยพระบาท ให้ร่วมทำบุญเป็นค่าพิมพ์หนังสือด้วย.."**

เรื่องนี้เป็นที่ศรัทธาของโยมน้อยมาก ถึงกับเดินทางมาร่วม **งานพิธีบรรจุหัวใจ** ในวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๔๙ แล้วไว้ค่อยเล่าทีหลัง ในตอนนี้ขอเล่าเรื่องต่อไปว่า หลังจากทำพิธีบวงสรวงและผู้เขียนได้มอบรางวัลแก่นักฟ้อนทุกคนแล้ว ตอนบ่ายโมงถึงจะมีพิธีตัดลูกนิมิต ตอนเช้านี้จึงทำพิธีเทองค์พระใหญ่อีกรอบหนึ่งก่อน

ในขณะนี้ฝนหยุดตกแล้ว ทั้งที่ก่อนงานอากาศร้อนอบอ้าวมาก ฝนตกลงมาก่อนพิธี ได้สร้างความชุ่มชื้นเย็นสบาย จึงได้เริ่มเทปูนกันท่ามกลางอากาศที่ร่มครึ้ม แต่ก็ต้องกลับมาร้อนด้วยผลบุญที่มายืนเข้าแถวหิ้วปูนกันอีกเช่นเคย

ส่วนประรำพิธีด้านหน้าพระพุทธรูป มี พระนลาฏและหัวใจที่จะบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พร้อมด้วยอวัยวะภายในต่างๆ เหมือนกับที่หลังสวน

บรรดาญาติโยมมาร่วมทำบุญกันเรื่อยๆ เพื่ออธิษฐานเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ ถ้าไม่เกินวิสัยขอให้ท่านขจัดปัดเป่าโรคร้ายภายในร่างกายนี้ จะเป็นโรคที่รักษาหายหรือไม่หายก็ตาม ที่รู้หรือไม่รู้ก็ดี จงหายไปสิ้นด้วยอำนาจพุทธานุภาพ และบุญกุศลที่ได้บำเพ็ญทั้งหมดนี้

หลังจากเทองค์พระกันเสร็จแล้ว พระสงฆ์จึงไปฉันภัตตาหารเพล เวลา ๑๓.๐๐ น. จึงเป็นพิธีตัดลูกนิมิต เจ้าภาพทั้ง ๙ หลุมต่างก็มารอเตรียมพร้อม ในมือต่างก็ถือมีดด้ามมุกที่จัดทำไว้สวยงาม โดยมีนาคที่จะบวชในวันนี้จำนวน ๒๔ คน มายืนประจำทั้ง ๘ ทิศ ส่วนพระสงฆ์นั่งรออยู่ภายในพระอุโบสถนับร้อยรูป

ครั้นประธานสงฆ์คือ **เจ้าคณะจังหวัดสุโขทัย** ได้จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยแล้ว เจ้าภาพก็ตัดหวายลูกนิมิตลงไปในหลุมทันที ท่ามกลางเสียงพระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ปี่พาทย์บรรเลงเพลงมหาฤกษ์มหาชัย เสียงพลุทั้ง ๒๑ นัดดังลั่นสนั่นทั่วบริเวณนั้น

เวลานั้นญาติโยมทั้งหลายแวดล้อมเต็มไปหมด ถึงกับตกใจในขณะที่ลูกนิมิตตกลงไปในหลุม พลันก็มีเปลวควันลอยขึ้นมา มีชาวบ้านบางคน คิดว่าเกิดจากอภินิหาร ภายหลังพากันลูบทองที่ลูกนิมิตไปเสียเกลี้ยง แต่ความจริงเป็นละอองน้ำที่แอบซ่อนอยู่ในหลุม เมื่อหวายลูกนิมิตทั้ง ๘ ทิศ ถูกตัดขาดลงไป ละอองน้ำก็ลอยขึ้นมาส่งกลิ่นหอมหวลแทนนั่นเอง

เจ้าภาพตัดลูกนิมิตหลุมกลางในพระอุโบสถ

ส่วนภายในหลุมกลางพระอุโบสถ พระสงฆ์ที่อยู่ใกล้ถึงกับตกใจเหมือนกัน เมื่อไอน้ำได้พ่นออกมาเป็นฝอย ต่อเมื่อได้มองเห็นสายยางที่ซ่อนอยู่ภายในท่านจึงเข้าใจ หลังจากนั้นพระสงฆ์ ๕ รูป อันมีเจ้าคณะตำบลและท่านมหาเพิ่มทรัพย์เป็นต้น ได้ออกไปทักนิมิตในแต่ละทิศ พระสงฆ์ภายในก็สาธุไปตามลำดับ

เมื่อเสร็จพิธีกรรมตามพระธรรมวินัยแล้วก็เป็นการถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์อันมีตาลปัตรและย่าม ที่ **คุณก๊วยเจ๋ง - คุณหลี** พร้อมด้วยคณะเป็นเจ้าภาพ ถือว่าเป็นวันแห่งความสำเร็จในครั้งนี้ ที่ได้มาร่วมแรงร่วมใจกันสร้าง **วัดสิริเขตคีรี** ตามที่ **สมเด็จพระเทพฯ** ได้พระราชทานนามอันเป็นมงคลนี้

ถึงแม้รายนามเจ้าภาพหลักที่มีรายชื่อจองตัดลูกนิมิตไว้นานแล้ว จะถูกสลับกันไปบ้างด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการหรือด้อยประสบการณ์ ซึ่งผู้เขียนก็ไม่รู้เรื่องมาก่อน ต่อเมื่อได้เห็นรายชื่อแล้วแต่ก็แก้ไขไม่ทัน จึงต้องขออภัยเจ้าภาพทั้งสองรายนี้ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ครั้นพระสงฆ์ให้พรแล้ว จึงได้อุทิศแผ่ส่วนกุศลให้แก่บรรพชนทั้งหลาย อันมี พระร่วงโรจน์ฤทธิ์ และพระมเหสี พร้อมด้วยผู้ร่วมสร้างเมืองศรีสัชนาลัยในปางก่อน แล้วก็เป็นการรำลึกถึง **พระพุทธโฆษาจารย์** และผู้ร่วมสร้าง **วัดเขารังแร้ง** ในอดีตทั้งหลาย

จากนั้นผู้เขียนก็ได้ถวายหนังสือตามรอยพระพุทธบาท รวมเล่ม ๑ แด่พระเถรานุเถระทั้งหลาย อันมี เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาสวัดต่างๆ ที่ได้มาร่วมงาน ทั้งที่ได้นิมนต์ก็ดีหรือที่มากันด้วยความเต็มใจก็ดี

จึงขอกราบขอบพระคุณและอนุโมทนาสาธุการพระเดชพระคุณท่านทั้งหลาย ที่ได้มาอนุเคราะห์ในครั้งนี้ และที่จะทำพิธีอุปสมบทคือบวชนาคหมู่ ๒๔ คนกันต่อไป โดยมีเจ้าภาพรับอุปสมบทครบทั้ง ๒๔ ท่านเช่นกัน และ **พระครูประจวบ** (มรณภาพแล้ว) วัดโพธิ์สุทธาวาส อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์ เป็นพระอุปัชฌาย์

ต่อจากนั้นก็เป็นเวลาที่ยุ่งเหยิง เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทำงานหนัก เพราะมีมือดีแอบเข้ามาแย่งหวายถึงภายในพระอุโบสถ แต่เหตุการณ์ก็สงบลงด้วยดี เพราะพระสงฆ์ได้เอาหวายลงไปเก็บไว้ในหลุมกลางหมดสิ้นแล้ว

ครั้นภายในเสียงแย่งเสียงห้ามสงบดีแล้ว ภายนอกกลับส่งเสียงดังขึ้นมาอีก แต่เสียงนี้ถือว่าเป็นเสียงบุญ จากการบรรเลงเพลงแห่นาคกันจากวงโยธวาทิตของเด็กนักเรียน โดยมีญาติโยมร่ายรำเดินรอบพระอุโบสถ บางคนก็ส่งเสียงโห่ร้องกันอย่างมีความสุข

เริ่มอุปสมบทนาคทั้ง ๒๔ คนเป็นปฐมฤกษ์

ทุกคนต่างก็มีความปลื้มใจที่ได้มาร่วมพิธีในครั้งนี้ ได้สร้างองค์พระใหญ่ ได้ฝังลูกนิมิต ได้มาบวชพระด้วย ถือว่าได้บวชทั้งพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์ ได้สร้างพระอุโบสถนับว่าเป็นวิหารทานยิ่งใหญ่ เพราะเป็นที่ทำสังฆกรรม เป็นที่กำเนิดของพระภิกษุที่จะเป็นทายาทหรือเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าต่อไป

นับว่าท่านทั้งหลายได้สร้างบุญอันยิ่งใหญ่มหาศาลไว้ในพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะในขอบเขตของ **อาณาจักรศรีสัชนาลัย** ในอดีตตามที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ เล่าไว้ว่า สมัย **พระเจ้าพรหมมหาราช** เคยยกทัพมาล้อมเมืองเอาไว้ เจ้าเมืองศรีสัชนาลัยจึงยกพระราชธิดาให้ พระเจ้าพรหมมหาราชจึงได้ ๒ ม. คือได้ทั้ง **เมือง** และ **เมีย** ด้วยประการฉะนี้

ผู้สร้างวัดมหาธาตุ จ.พิษณุโลก

ในตอนนี้ **พงศาวดารเหนือ** เรียกพระเจ้าพรหมมหาราชว่า **พระเจ้าศรีธรรมปิฎก** ทรงมีพระราชโอรสกับ **พระนางปทุมเทวี** ๒ องค์ คือ **เจ้าไกรสรราช** และ **เจ้าชาติสาคร** เจ้ากุมารทั้งสองมีอานุภาพ รูปงาม และมีใจเป็นกุศล

ต่อมาพระเจ้าศรีธรรมปิฎกทรงทราบว่าพระพุทธเจ้าเสด็จไปบิณฑบาตทางตะวันตกตะวันออก แล้วเสด็จไปฉันภัตตาหารใต้ต้นสมอ จึงควรไปสร้างเมืองไว้ในสถานที่นั้น จึงตรัสสั่งให้ **จ่านกร้อง** และ **จ่าการบูรณ์** นำไพร่พลจากเมืองเชียงแสนลงมาถึงบ้านพราหมณ์ที่พระพุทธเจ้าเสด็จไปบิณฑบาต

บ้านพราหมณ์มีทั้งสองฝั่งแม่น้ำแควน้อย ข้างตะวันออกมี ๑๕๐ เรือน ข้างตะวันตกมี ๑๐๐ เรือนเศษ ครั้นถึงวันพฤหัสบดี เดือน ๓ ขึ้นค่ำ ๑ ปีฉลู นพศก เวลาเช้าตรงกับเวลาเมื่อพระพุทธเจ้าฉันภัตตาหารใต้ต้นสมอ แต่ก่อนเรียก **พนมสมอ** บัดนี้เรียก **เขาสมอแครง** จึงได้สร้างเมืองขึ้นทั้งสองฟาก

สร้างเมืองเสร็จในเวลา ๑ ปี ๗ เดือนแล้ว พระเจ้าศรีธรรมปิฎกเสด็จมาถึง จึงได้ตรัสถามพ่อพราหมณ์ว่า จะให้ชื่อเมืองอันใดดี ก็ได้รับคำตอบว่า พระองค์เจ้ามาถึงวันนี้ใน **ยามพิษณุ** จึงได้ชื่อว่า **เมืองพิษณุโลก** ถ้าจะว่าตามพระพุทธเจ้ามาบิณฑบาตทางตะวันออกก็ชื่อว่า **โอฆบุรี** ทางด้านตะวันตกชื่อ **จันทบูร**

พระเจ้าศรีธรรมปิฎกจึงตรัสสั่งท้าวพระยาทั้งหลาย ชวนกันสร้างพระธาตุและพระวิหารใหญ่ ตั้งพระวิหารทั้งสี่ทิศ แล้วให้ช่างหล่อ **พระชินราช พระชินสีห์ พระศรีศาสดา** ให้เอาไปตั้งไว้ในสถาน ๓ แห่ง ท่ามกลางเมืองพิษณุโลก แล้วทำการฉลองสิ้น ๗ วัน และ **ประชุมพงศาวดาร ภาค ๑** เล่าว่า ต่อมา **พระเจ้าลิไทย** เสด็จลงมาซ่อมอยู่ถึง ๗ ปี ดังนี้ ฯ

****

ภาคเหนือ

วันที่ ๑๙ - ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙

๑. **พระธาตุบ้านวัดจันทร์** อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่
๒. **พระพุทธบาทแก้วข้าวน้อย** อ.ฮอด จ.เชียงใหม่
๓. **พระพุทธบาทบ้านป่าปุ๊** อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
๔. **พระพุทธบาทบ้านป่ายาง** (มูเซอ) อ.ปาย แม่ฮ่องสอน
๕. **วัดพระธาตุจอมแจ้ง** อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
๖. **วัดน้ำฮู** อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
๗. **วัดพระธาตุดอยกวางคำ** อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน
๘. **วัดพระบาทตะเมาะ** อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่
๙. **วัดพระบาทผาหนาม** อ.ลี้ จ.ลำพูน
๑๐. **วัดพระบาทห้วยต้ม** อ.ลี้ จ.ลำพูน

****

อุทัยธานี - เชียงใหม่

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ถึงแม้งานตามรอยพระพุทธบาทจะเสร็จสิ้นแล้วก็ตาม แต่ผู้เขียนก็ยังมีกิจกรรมที่ยังคั่งค้างอยู่อีกแห่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ในที่ไกลและกันดาร นั่นก็คือ **พระธาตุเจดีย์บ้านวัดจันทร์** อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ อีกทั้งยังมีการสร้างมณฑปครอบพระพุทธบาท ๒ แห่ง ที่จะต้องเดินทางไปร่วมฉลองกัน

พระธาตุเก่าแก่แห่งนี้อยู่ใน **หนังสือประวัติครูบาเจ้าศรีวิชัย** ซึ่งได้บันทึกผลงานการบูรณะวัดต่างๆ ตลอดชีวิตของท่านว่ามีอยู่ไหนบ้าง ฉะนั้นถ้าดูรายการแต่ละจังหวัดที่ท่านได้ทำไว้มีมากมาย ซึ่งผู้เขียนได้ใช้เวลาติดตามไปทุกแห่งเป็นเวลา ๑๐ กว่าปี จนเกือบจะครบถ้วนแล้ว ทั้งนี้ ยังคงเหลือสถานที่อีกแห่งเดียวดังที่กล่าวแล้ว คือ **พระธาตุบ้านวัดจันทร์**

ผู้อ่านคงอยากทราบว่าเป็นเพราะเหตุใดกระมัง ความจริงไปก็ไม่ยาก แต่ไปไม่ถึงสักทีโดยเฉพาะเส้นทางที่จะเข้าไปบ้านวัดจันทร์นั้นมีหลายเส้นทาง ซึ่งจะต้องข้ามเขากันไปทุกแห่งเคยเข้าไปทางสะเมิง เคยเข้าไปทางขุนยวม หรือทางแม่แจ่ม ก็ยังไม่ถึงบ้านวัดจันทร์เลย

ดังนั้นนับเป็นเวลาหลายปีทีเดียว ในปีนี้ วันที่ ๑๙ พ.ค. จึงวางแผนใหม่โดยใช้เส้นทาง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน จึงสามารถเข้าไปถึงจนได้ รู้สึกตื่นเต้นและดีใจมาก มองเห็นต้นโพธิ์ใหญ่ ๒ ต้นอยู่หน้าประตูทางเข้าวัด เมื่อเดินเข้าไปจะเห็นป้ายประวัติเขียนบอกไว้ว่า

"วัดจันทร์สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นมานานกว่า ๓๐๐ ปี โดยชนชาวลัวะ พื้นที่บ้านวัดจันทร์มีวัดร้างเป็นจำนวนมาก ต่อมามี **พระอุตตมะ** เป็นพระธุดงค์จาริกมาจากพม่าได้มาบูรณะ แต่พระเจดีย์ยังไม่สำเร็จท่านก็ได้มรณภาพไปเสียก่อน

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ครูบาเจ้าศรีวิชัยได้เดินธุดงค์มาจากอำเภอปาย พบพระเจดีย์ที่สร้างค้างอยู่ จึงได้ทำต่อร่วมกับชาวบ้าน หลังจากทำการฉลองเสร็จแล้ว ท่านก็เดินทางต่อไปทางอำเภอสะเมิง จ.เชียงใหม่ จากนั้นก็มีพระมาบูรณะจนถึงปัจจุบันนี้.."

เมื่ออ่านจบแล้วก็เดินไปที่องค์พระธาตุทาสีขาวและมีการทาสีทองสลับกัน หลังจากที่ได้รอคอยมานานหลายปี พวกเราก็ช่วยกันนำผ้าสไบทองขึ้นไปห่ม ท่ามกลางอากาศที่แจ่มใส ขณะนั้นได้พบชาวบ้านแถวนั้นเข้ามาพูดคุยด้วย บอกว่าเคยไปบวชพระที่วัดท่าซุงร่วมกับคณะ **ศูนย์ศิลปาชีพ** เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗

ผู้เขียนจึงได้มอบหนังสือตามรอยพระพุทธบาทให้ ๑ เล่ม จากนั้นก็เดินทางกลับไปทางดอยอินทนนท์ นับว่าทุรกันดารจริงๆ กว่า

พระพุทธบาทแก้วข้าวน้อย (นิราศพญา) มี ๒ แห่ง อยู่ห่างกันไม่มากนัก

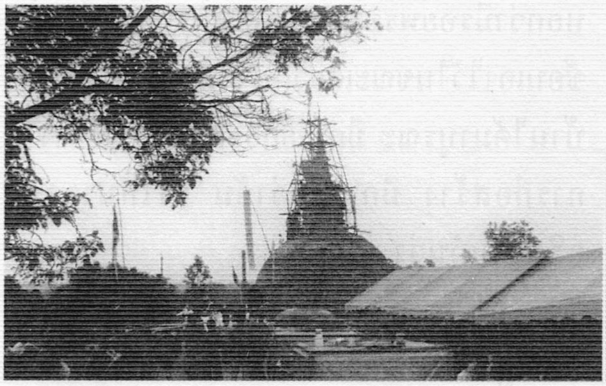

จะไปถึง **อำเภอฮอด** เพื่อร่วมงานพิธีสร้างพระเจดีย์ครอบ **พระพุทธบาทแก้วข้าวน้อย** (นิราศพญา) ตามเวลานัดหมายกับญาติโยมทั้งหลายที่จะเดินทางไปพบกันวันที่ ๒๐ พ.ค. ๔๘

ณ จุดนัดพบที่ในอำเภอฮอดนี้ ผู้เขียนต้องขออภัยด้วยที่รีบเข้ามาก่อนเวลา จึงทำให้พลัดหลงกับคณะ **อ.อำไพ** และ **คุณสุพัฒน์ - อ.นฤมล** และ **อ.ชาญยุทธ - ต้อย** ผู้เขียนก็ได้นำขบวนรถตู้ ๑๐ กว่าคัน เข้ามาในป่าโปร่งซึ่งภายในบริเวณนี้เป็นสวนของชาวบ้าน ตามที่ผู้เขียนได้เล่าผ่านไปแล้วว่า เคยมากราบพระพุทธบาท ๒ รอยนี้ กับ **คุณโอ๋** และ **คณะคุณวรวิทย์** จ.เชียงใหม่

ต่อมาได้วางแผนจะสร้างศาลาครอบไว้ แต่ก็สืบหาเจ้าของพื้นที่ไม่ได้ จนกระทั่งผู้เขียนจะไปสิบสองปันนา จึงได้ทราบเรื่องว่า **ท่านครูบาบุญศรี** วัดพระธาตุดอยเกิ้ง อ.ฮอด เป็นผู้เข้ามาก่อสร้างเป็นรูปเจดีย์ทรงกลม ผู้เขียนจึงได้มอบพระพุทธรูป ๓๐ นิ้วไว้ที่นี่ ๑ องค์ และถวายปัจจัยให้ท่านจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ **บาท** ด้วย

เป็นอันว่า ในอดีตสถานที่นี่เคยมีการก่อสร้างมาก่อน เพราะมีซากอิฐโบราณอยู่เป็นจำนวนมาก บัดนี้พวกเราก็ได้สถาปนาขึ้นมาใหม่ จึงถือว่าได้ช่วยกันวางรากฐานรอยพระพุทธบาทแห่งนี้ ให้ตั้งมั่นคงทนถาวรสืบต่อไป

สำหรับพิธีการในวันนี้ ท่านครูบาบุญศรีก็ได้นิมนต์พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณฯ **วัดพระธาตุศรีจอมทอง** เป็นองค์ประธาน ได้มีการอัญเชิญยอดฉัตรขึ้นประดิษฐานบนยอดพระเจดีย์ แล้วก็ได้ถวายเครื่องไทยธรรม ญาติโยมได้ทำบุญในวันนั้นประมาณ ๘๐,๐๐๐ **บาทเศษ**

เชียงใหม่ - แม่ฮ่องสอน

หลังจากนั้นเดินทางไปทานอาหารกลางวันที่ อ.แม่สะเรียง แล้วก็เดินทางไปร่วมงานพิธีฉลองสมโภชพระมณฑปครอบพระพุทธบาท ณ บ้านป่าปุ๊ ต.ผาจ่อง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน สำหรับสถานที่แห่งนี้อยู่ริมถนน ตรงหลัก กม.ที่ ๒๕๗ ก่อนถึงตัวเมืองแม่ฮ่องสอน ๑๐ กม.

เดิมทีชาวบ้านได้สร้างศาลาครอบไว้นานแล้ว ต่อมามีการขยายถนน ได้มีการเกรดพื้นที่ แต่ก็มีเหตุขัดข้องทำงานไม่ได้ จึงได้เว้นที่ตรงนี้ไว้ **คุณวิชัย วรรธนะโสภณ** กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นผู้เล่าให้ฟังก็ได้บอกบุญหาทุนสร้างพระมณฑปหลังใหม่ทรงไทยใหญ่

พระมณฑปทรงไทยใหญ่

เมื่อได้สร้างพระมณฑปเสร็จแล้ว จึงได้นิมนต์ผู้เขียนให้มาร่วมพิธีฉลอง โดยนัดหมายกับชาวบ้านป่าปุ๊และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารด้วย ในงานนี้ภรรยา **คุณวรวิทย์** และคณะเชียงใหม่รับจัดทำบายศรีให้ด้วย ส่วนพระภิกษุก็เดินทางมาด้วยหลายรูป มี **ท่านอาจารย์สิงห์ ท่านสมาน** และ **ท่านมหาเพิ่มทรัพย์** เป็นต้น

ครั้นขบวนรถตู้ไปถึง ต้องจอดรถไว้ข้างถนน มองเห็นมณฑปทรงไทยใหญ่สวยงาม มีเต็นท์ประรำพิธีอยู่ด้านข้าง มีชาวบ้านมานั่งรออยู่หลายสิบคน เด็กนักเรียนหญิงชายต่างก็ช่วยเลี้ยงน้ำให้แก่ผู้ร่วมงานทุกคน จึงได้เข้าไปกราบรอยพระพุทธบาท อันเป็นรอยธรรมชาติที่ได้สำรวจเข้าบัญชีไว้นานแล้ว ผู้เขียนได้มอบพระพุทธรูป ๓๐ นิ้วไว้ที่นี่ด้วย ๑ องค์

ในตอนนี้ **คุณวิชัย** ได้มานั่งเล่าเรื่องในระหว่างการสร้างว่า บอกบุญใครไปก็สะดวก บางทีบอกไป ๒๐ บาท ก็ทำบุญมาหมื่นหนึ่ง บอกไป ๑๐๐ บาท ทำบุญมาห้าหมื่นบาท ต่างคนต่างแย่งกันทำบุญ แล้วก็มีเรื่องประหลาดเกิดขึ้นอีกหลายอย่าง

ตามประวัติชาวบ้านเล่าว่า เมื่อหลายสิบปีก่อน จะมีพระธุดงค์มาปักกลดใกล้ๆ นี้ แล้วบอกว่ามีรอยพระพุทธบาท ๔ รอย ที่ประทับซ้อนเอาไว้ในขณะเดียวกัน หลังจากนั้นก็มีชาวบ้านได้มาบูรณะ มีการยักยอกของบางอย่างในการก่อสร้าง มีการต่อว่ากัน จึงให้มาจุดธูปอธิษฐานกันว่า

ถ้ามีการโกงกินกันนี่ ขอให้มีอันเป็นไป ปรากฏว่าพอถอยออกจากที่ปักกระถางธูปได้ไม่กี่ก้าว คนนั้นก็หงายหลังล้มเป็นอัมพาตอยู่ ๔ - ๕ วันก็ตาย แล้วใครมาอธิษฐานขอพรที่นี่ก็สำเร็จทุกราย ระหว่างที่สร้างก็เหมือนกัน คนที่มาช่วยสร้าง บางคนไม่เคยรู้จักกันมาก่อน แต่ก็มาช่วยกันทำบุญ

คิดว่าคงจะเคยร่วมทำกันมาก่อน เพราะก่อนหน้านี้จะทำก็ทำไม่ได้ จนกระทั่งต้องถึงเวลาที่ท่านกำหนด ในหมู่คณะที่พร้อมแล้ว ท่านก็ให้ทำ ทุกคนที่มาก็งงๆ เดิมตั้งใจว่ามีสัก ๑๐ กว่าคนก็พอแล้ว ในตอนนี้ผู้เขียนก็พูดต่อว่าเมื่อกี้มีโยมพูดกันว่ามาเห็นแล้วรู้สึกปลื้มใจ

เดิมคิดว่างานเล็กๆ คงไม่มีใครมามาก แต่พอถึงเวลาจริงๆ ปรากฏว่าคนมากันนับร้อยคน จึงบอกว่า **"พุทโธ อัปมาโณ"** คุณของพระพุทธเจ้าหาประมาณไม่ได้ เราไม่ได้ตั้งใจ แต่บูชาแล้วมีเดชมีอำนาจเอง จึงขอขอบคุณและอนุโมทนาญาติโยมทั้งหลายที่ได้มาร่วมงานในครั้งนี้ ต่อไปนี้จะได้เริ่มทำพิธีบวงสรวงกัน

หลังจากนั้น **นายกเทศมนตรีเมืองแม่ฮ่องสอน** ได้เป็นประธานในการจุดธูปเทียนที่โต๊ะบายศรี โดยมีญาติโยมนั่งเก้าอี้ในเต็นท์บ้างนั่งอยู่บนพื้นหญ้ารอบๆ เต็มไปหมด ต่อไปก็

คุณโยมปุ๊เล่าเรื่องรอยพระบาทบ้านป่าปุ๊

รับศีล ฟังพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์แบบล้านนา ฟังแล้วชื่นใจท่ามกลางอากาศยามเย็น

ทุกคนหลับตามีความสุข จากผลบุญที่ได้สร้างสมมาแล้วด้วยดี เพราะการสร้างพระเจดีย์ หรือพระมณฑปครอบพระพุทธบาท เป็นผลบุญที่ยิ่งใหญ่ไพศาล ขณะนั้นมีโยมคนหนึ่งมาจากกรุงเทพฯ ชื่อเล่นว่า "ปุ๊" ได้เล่าว่า

ก่อนที่จะสร้างมณฑปหลังนี้ได้นั่งเครื่องมาที่แม่ฮ่องสอน ใกล้เที่ยงก็มีคนพาไปที่ร้านอาหาร ขณะขับรถผ่านก็มีชื่อป้าย **บ้านป่าปุ๊** เออ..มีชื่อเราด้วยนะ ต่อมาก็ได้เข้าพักที่โรงแรมแห่งหนึ่ง เช้าเพื่อนก็ไปดูทีวีข้างนอก ดิฉันตื่นขึ้นมาก็สังเกตพื้นห้องระหว่างเตียง ๒ เตียง มีรอยแป้ง แต่เป็นพื้นไม้ปาร์เก้ เป็นรอยรูปเท้า แต่ว่าไม่มีนิ้วเท้า จะเห็นประมาณ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ของฝ่าเท้า แล้วเท้านั้นเต็ม

เท่าที่เห็นเป็นฝ่าเท้า เนื่องจากพื้นนั้นเป็นสีเข้ม แป้งนั้นเพื่อนเอากระป๋องแป้งวางไว้ที่โต๊ะเครื่องแป้ง มองแล้วนี่เหมือนกับว่าเท้าที่วางอยู่กับพื้น แล้วเอาแป้งมาสาด คงพอเข้าใจนะคะ คือแป้งกระจายอยู่รอบที่เป็นตัวเท้า มองแล้วเห็นมี ๒ รอย ไม่ใช่รอยเท้าคนแบบที่เดินซ้ายและขวา ห่างกันประมาณคืบกว่าๆ

เอ๊ะ..ทำไมเป็นรอยอย่างนี้ เราก็ไม่เคยทาแป้งตรงนี้ เพื่อนก็ไม่น่ามาเดินทาตรงนี้ และเพื่อนก็ไม่น่าเท้าเต็มแบบนี้ จึงเดินย่องไปดูที่ข้างเตียงที่ทางขึ้นเตียงเค้าก็มี ๑ รอย ที่ตัวเองมี ๒ รอย พอดีเพื่อนเดินเข้ามาในห้อง ก็ถามว่าเธอมาเดินทาแป้งตรงนี้เหรอ เขาก็บอกว่าเปล่า เขาถามว่าทำไมเหรอ เราก็ตอบเค้าไม่ได้ เราจึงตั้งสติก่อนพิจารณาทบทวนตัวเองว่า

๑. ในเมื่อเพื่อนไม่ได้มาทาแป้งตรงนี้

๒. เราก็ไม่ได้ทำ จึงคิดต่อไปอีกว่า รอยเท้าที่เต็มอย่างนี้ ต้องไม่ใช่รอยเท้าคน ถ้าคนเราก็ต้องมีแอ่งเว้าตรงกลาง แต่เท้านี้เห็นเต็มๆ เพียงแต่ว่าไม่เห็นนิ้วเท่านั้น ทบทวนเราเคยได้ยินมาว่า ถ้าเท้าเต็มๆ นี่ต้องเป็นเท้าคนมีบุญ น่าจะมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาคุ้มครองเรา

จึงเรียกเพื่อนให้มาพิสูจน์ดูว่านี่รอยอะไร เขาก็บอกว่าเหมือนรอยเท้า จึงเทแป้งลงไปที่พื้น แล้วให้เพื่อนเหยียบที่พื้น มันก็เป็นเท้าเหมือนกับคนทั่วๆ ไป คือเว้าตรงกลาง ก็เลยบอกเขาว่ากราบไหว้เถอะ เพราะเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เขามาคุ้มครองเราให้อยู่เย็นเป็นสุข นอนหลับสบาย แล้วเพื่อนก็หยิบทิชชู่เอามาเช็ดรอยจนหมด

ต่อมาก็ไปที่ร้านอาหารได้พบ **คุณต่อง** ภรรยาของ ส.ส.แม่ฮ่องสอน เมื่อได้เล่าเรื่องนี้ให้ฟังแล้ว คุณต่องจึงนำมาที่บ้านป่าปุ๊นี้ ครั้นได้เห็นรอยพระพุทธบาทแล้ว ปรากฏว่าตรงกับรอยแป้งที่เห็นบนพื้นห้องพักในโรงแรมทุกอย่าง เรื่องที่โยมปุ๊เล่าก็มีเพียงแค่นี้

จะเห็นได้ว่าเรื่องอย่างนี้ ได้เกิดขึ้นกับผู้ที่ไม่เคยรู้เรื่องมาก่อน โดยเฉพาะก่อนหน้านี้ ตามที่คุณวิชัยได้เล่าว่า ระหว่างที่สร้างมณฑปนี้ มีบางคนที่ไม่รู้จักกันมาก่อนแต่ก็มาทำบุญ คงจะเป็น **"โยมปุ๊"** คนนี้เป็นแน่ คิดว่ากาลเวลาคงมาถึง ตามที่คุณวิชัยกล่าวไว้อย่างแน่นอน

ตอนนี้จึงได้กล่าวคำถวายพระมณฑปและเครื่องบูชาอันมีบายศรีดอกไม้ ผ้าสไบทอง กระถางธูปและราวเทียน (คุณก๊วยเจ๋ง - คุณหลี นำมาถวาย) ไว้ในพระพุทธศาสนา จึงได้บูชารอยพระพุทธบาทและพระพุทธรูปด้วยดอกไม้และน้ำหอม ส่วนปัจจัยรวมรวบได้ประมาณ ๓๐,๐๐๐ **บาทเศษ** มอบให้คุณวิชัยไว้ทั้งหมด

เมื่อพระสงฆ์ให้พรแล้ว มีเด็กหญิงตัวเล็กๆ จากโรงเรียนบ้านป่าปุ๊ ออกมาฟ้อนรำแบบไทยใหญ่ คือแต่งตัวแบบนกและตัวยาวๆ สีแดงมีหัวคล้ายมังกร สลับกับการแสดงสะล้อซอซึงแบบพื้นเมือง เป็นอันเสร็จพิธีสมโภชกัน ต่างก็แยกย้ายไปพักตามสถานที่ต่างๆ บางคณะก็ไปที่ **พระธาตุดอยกองมู** ในแม่ฮ่องสอนกัน

ซึ่งเป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองชาวแม่ฮ่องสอนมานาน บรรจุพระธาตุของ **พระสารีบุตร** และ **พระโมคคัลลานะ** หลังจากนั้นก็เข้าที่พักกัน เช้าวันที่ ๒๑ พ.ค. ๔๘ จึงนัดพบเพื่อทานอาหารเช้าที่ **บ้านสวนกลางเวียงรีสอร์ท** โดยมีท่านนายกเทศมนตรีเป็นเจ้าภาพจัดเลี้ยงทุกคน

แม่ฮ่องสอน - ปาย

ก่อนเดินทางต่อไปก็ได้แจ้งให้ทุกคนว่า เราจะเดินทางคดเคี้ยวไปมาตามไหล่เขากันอีก เพื่อไปกราบไหว้ **รอยพระพุทธบาทบ้านป่ายาง** (มูเซอ) อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน โดยมี **พระสมาน** ไปดักรอล่วงหน้า เพื่อที่จะนำทางเข้าไป

มีญาติโยมบอกว่าแก้เคล็ดให้ปิดพลาสเตอร์ที่สะดือก่อน จะทำให้ไม่เมารถ บางคนบอกว่าทำแล้วได้ผลเหมือนกัน นี่เป็นเรื่องที่เขาเล่ากันนะ ขบวนรถวิ่งมาถึงจุดนัดพบแล้ว พระสมานจึงนำเข้าไปทันที ระหว่างทางจะเห็นว่า หนทางชำรุดยังไม่ได้ซ่อม เพราะถูกน้ำท่วมเมื่อปีที่แล้ว แต่สะพานยังพอจะข้ามไปได้

รถวิ่งเข้ามาตามถนนลูกรัง เมื่อใกล้ถึงต้องจอดรถไว้แล้วเดินเข้าไปสักหน่อย เพราะอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย คณะคุณวรวิทย์ จ.เชียงใหม่ และคณะอู่วารี จ.ลพบุรี ก็ทำบายศรีมาด้วย หลังจากทำพิธีบวงสรวงที่ก้อนหินรอยพระพุทธบาทนี้แล้ว ท่านสมานก็ได้นำไปฉันเพลที่ **วัดพระธาตุจอมแจ้ง**

สำหรับพระธาตุแห่งนี้ อาจารย์สิงห์เคยอยู่มาก่อน ผู้เขียนก็เคยมาเมื่อปี ๒๕๒๑ นานแล้วไม่เคยมาอีกเลย จนกระทั่งครั้งนี้จึงได้มีโอกาสมาอีกครั้งหนึ่ง พอพวกเราเดินเข้าไปถึงลานพระธาตุ ปรากฏว่ามีฝนปรอยลงมาเบาๆ แต่เราต้องรีบไปฉันเพล เพราะมีเวลาจำกัด

ส่วนญาติโยมก็นั่งทานอาหารกันในวัด โดยชาวบ้านมาช่วยจัดเลี้ยง เสร็จแล้วก็ไปนั่งรวมกันภายในศาลา ต่างก็ร่วมทำบุญติดพุ่มผ้าป่ากัน อีกคณะหนึ่งก็ออกไปห่มผ้าพระเจดีย์กัน หลังจากนั้นก็ถวายผ้าป่าแด่พระสงฆ์ แบ่งเงินเป็น ๒ วัด ถวายวัดพระธาตุจอมแจ้งสร้างกุฏิ ๑๗,๐๐๐ **บาท** และถวายอาจารย์สิงห์สร้างพระอุโบสถอีก ๑๕,๐๐๐ **บาท**

งานพิธีหล่อพระ ณ พระธาตุดอยกวางคำ

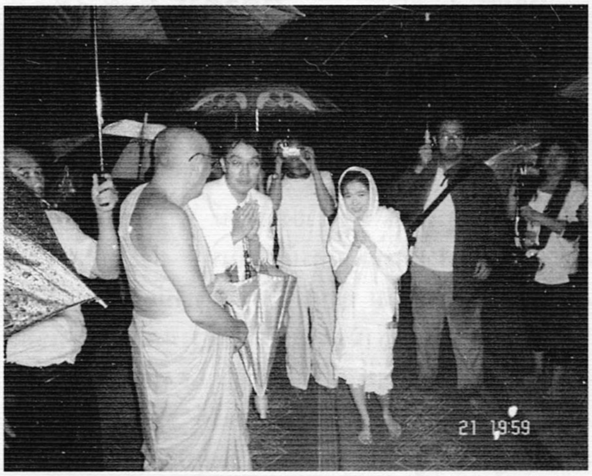

ปาย - ทุ่งหัวช้าง

สำหรับทำบุญค่าอาหารนั้น ผู้เขียนก็ได้ทำบุญกับท่านสมานไปบ้าง จำไม่ได้ว่าเท่าไร จากนั้นก็เตรียมเดินทางสู่ลำพูน เพื่อร่วมงานพิธีเททองหล่อสมเด็จองค์ปฐม ณ **วัดพระธาตุดอยกวางคำ** อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน โดยมี **คุณหมอจรัสศักดิ์** (น้อย) **- อาภารวี** (อุมา) **เรืองพีระกุล** พร้อมคุณแม่และพี่ชายเป็นเจ้าภาพ

ก่อนจะเดินทางก็ได้ย้อนกลับไปที่ **วัดน้ำฮู** เพื่อกราบนมัสการ **หลวงพ่ออุ่นเมือง** อันเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์มีน้ำอยู่ในพระเศียร และพระธาตุที่ **ครูบาเจ้าศรีวิชัย** เคยมาบูรณะ ญาติโยมได้น้ำทิพย์กันไปหลายคน จากนั้นก็เดินทางผ่านเชียงใหม่และลำพูน ไปถึงวัดพระธาตุดอยกวางคำก็ใกล้ค่ำแล้ว พอเข้าไปถึงวัดฝนก็ตกลงมาอีก

คุณหมอน้อยและคณะต่างก็รอกัน เพราะว่าได้ทำพิธีหล่อกันไปครั้งหนึ่งแล้วในตอนเช้า พวกเราก็ขับรถกันอย่างเร่งรีบ ตั้งแต่แม่มาลัยจนถึงทุ่งหัวช้าง ไกลแค่ไหนไม่ได้แวะจอดพักเลย พอมาถึงญาติโยมต่างก็หิวรีบไปทานข้าวเย็นกัน พลันก็หายเหนื่อยเมื่อได้ยินเขาเล่าว่า

เมื่อเช้านี้ได้ทำพิธีหล่อท่อนล่างขององค์พระไปแล้ว ส่วนท่อนบนกำลังรอพวกเราอยู่ มีคณะช่างประเสริฐและแม่จำเนียร โดยได้วางแผนทำพิธีหล่อเป็น ๒ ท่อน ตอนเช้าจะหล่อช่วงบนพระเศียร แต่ปรากฏว่าเผาหุ่นไม่สุก จึงต้องทำพิธีหล่อช่วงล่างแทน

จึงเป็นอันว่า พวกเรารีบมาไม่เสียเวลาเปล่า ก่อนทำพิธีบวงสรวง เจ้าอาวาสวัดพระธาตุดอยกวางคำ ท่านเคยมาร่วมงานธุดงค์ที่วัดท่าซุง จึงรู้จักกับผู้เขียนเป็นอย่างดี ท่านได้เล่าประวัติพอสังเขปแล้ว ได้เริ่มพิธีในเวลาสองทุ่มครึ่ง หลังจากฝนตกลงมาเป็นชั่วโมงแล้ว

ในงานพิธีนี้ **คุณอินทร์สอน เตชะ** จากเชียงใหม่อุตส่าห์มานั่งรอตั้งแต่เช้า กว่าจะทำพิธีเททองก็เกือบ ๓ ทุ่มแล้ว ท่ามกลางเสียงพระสงฆ์สวดชยันโต พร้อมจุดพลุดาวกระจายและปล่อยโคมลอยขึ้นสู่ท้องฟ้า เพื่อถวายเป็นพุทธบูชาด้วยสิ่งของอันมีค่า เสร็จพิธีแล้วจึงนอนพักค้างคืนที่นี่

ตอนเช้าวันที่ ๒๒ พ.ค. ๔๘ ทางวัดได้จัดเลี้ยงอาหารเช้าแล้ว หลังจากนั้นจึงออกเดินทางต่อไป ท่ามกลางสายฝนที่โปรยลงมาแต่เช้า ขบวนรถสิบกว่าคันได้มาถึง **วัดพระบาทตะเมาะ** ตามที่นัดไว้กับ **ท่านอาจารย์นพดล** เพื่อร่วมสร้างพระเจดีย์ครอบพระพุทธบาทอีกรอยหนึ่ง สูงประมาณ ๓๐ เมตร เมื่อรวบรวมปัจจัยที่ญาติโยมร่วมทำบุญ ปรากฏว่าได้เงินถึง ๓๐,๐๐๐ **บาท** เท่ากับส่วนสูงของเจดีย์พอดี

ร่วมสร้างพระเจดีย์องค์ใหม่วัดพระบาทตะเมาะ

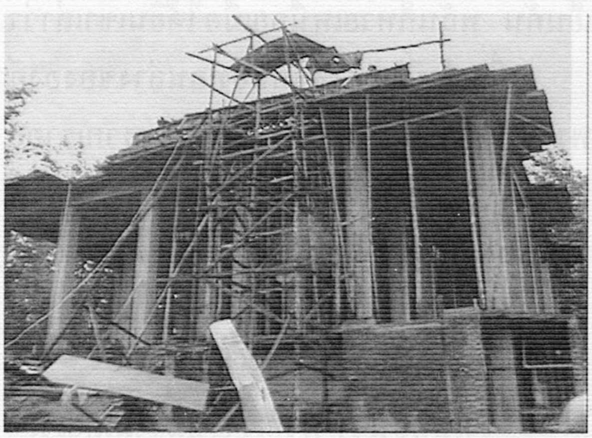

บูรณะเจดีย์บนยอดเขาสูงวัดพระบาทผาหนาม

จากนั้นก็ออกมาชมพระเจดีย์ใหม่ที่กำลังก่อสร้าง แล้วก็เข้าไปไหว้พระบาทในมณฑปเก่า เสร็จแล้วก็เดินทางไป **วัดพระบาทผาหนาม** ได้เห็นพระเจดีย์ ๒ องค์ ทั้งบนยอดเขาและภายในวัดกำลังบูรณะอยู่ จึงได้ร่วมทำบุญกันตามอัธยาศัย รวมทั้งสร้างฉัตรใหม่ด้วย **เป็นเงินหนึ่งหมื่นกว่าบาท**

หลังจากกราบสรีระศพ **ท่านครูบาขาวปี** แล้วจึงเดินทางต่อไปที่ **วัดพระบาทห้วยต้ม** ได้เข้าไปกราบสรีระศพ **ท่านหลวงปู่ชัยวงศา** ด้านหน้าวิหารมีการบอกบุญสร้างฉัตร ณ **วัดนาเลี่ยง** ด้วย จึงได้ทำบุญใส่ตู้กัน ต่อจากนั้นก็ไปนมัสการรอยพระพุทธบาทภายในวิหาร แล้วเดินทางกลับท่ามกลางสายฝนที่ยังตกลงมา

ภาคอีสาน

วันที่ ๒๘ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๔

๑. **พระพุทธบาทถ้ำตาเบ** และ **พระพุทธบาทห้วยไคร้** บ้านนาล่าม ต.กุดหมากไซ อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี
๒. **วัดพระพุทธบาทบัวขาว** ต.อุบมุง อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี
๓. **พระธาตุหลวง** นครเวียงจันทน์ ประเทศลาว
๔. **วัดโพนพระเนาว์** นครเวียงจันทน์ ประเทศลาว
๕. **พระพุทธบาทดิน** บ้านนาโพธิ์ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
๖. **หลวงปู่เขียน** สำนักขุนเณร อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร
๗. **วัดใหม่สุขุมาราม** อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร
๘. **สำนักสงฆ์ธรรมยาน** อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์
๙. **วัดภูพลานสูง** อ.นาจะหลวย จ.อุบลราชธานี
๑๐. **วัดเขาพนมดงรัก** ต.ดงรัก อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ
๑๑. **วัดพระบาทภูสิงห์** ต.โคกตาล อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ

****

อุทัยธานี - อุดรธานี - หนองคาย

ในพรรษนี้ถือว่าหนักที่สุดในรอบ ๓๐ ปี ที่วัดท่าซุงประสบกับอุทกภัยอย่างร้ายแรงระดับสูงกว่าปีก่อนๆ พระภิกษุภายในวัดและญาติโยม ตลอดถึงนักเรียน **โรงเรียนพระสุธรรมยานเถระ** ต้องทำงานหนักกันทุกคน งานทอดกฐินก็ต้องเลื่อนไปเป็นวันที่ ๕ พ.ย. ๔๔

ในขณะที่ออกพรรษาแล้ว แต่น้ำยังท่วมอยู่ จึงชักชวนญาติโยมที่ช่วยงานในวิหารสมเด็จองค์ปฐม เดินทางแก้เหงากันไปทางภาคอีสาน พอดีมี **โยมนิภา** (น้อย) เดินทางมาจากประเทศอิตาลีด้วย จึงออกเดินทางไปวันที่ ๒๘ ต.ค. เพื่อไปสำรวจรอยพระพุทธบาทที่ยังค้างอยู่บ้าง

ทั้งนี้ ได้นัดพบกับผู้แจ้งข่าว คือ **ร.ต.บรรดิษฐ์ เหลี่ยมจตุรัส** เป็นชาวหนองวัวซอ รับราชการเป็นทหารเรืออยู่ที่ จ.สมุทรปราการ ให้นำทางไปด้วยกัน โดยรถตู้ของ **คุณวิทยา** ได้วิ่งเลยหมู่บ้านเข้าไปในป่าลึก เพื่อค้นหาพระ

พบรอยพระพุทธบาท ๒ แห่งในบริเวณนี้

บนลานหินเต็มไปด้วยหมู่รอยเท้าวัว

พุทธบาทที่ในป่า **บ้านนาล่าม** ต.กุดหมากไซ อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี

เมื่อจอดรถแล้วลงเดินไปในป่า ผู้เขียนมีความทุกข์พอดี จึงเข้าไปปลดทุกข์ในป่า พอเสร็จเรียบร้อยแล้วเดินไปเรื่อยๆ บังเอิญได้พบรอยพระพุทธบาทอยู่หน้าถ้ำพอดี ครั้นผู้หมวดฯ บรรดิษฐ์และคนอื่นๆ ตามมาสมทบ ผู้เขียนจึงได้รู้ว่าผู้หมวดฯ จะนำมาตรงนี้ด้วย เพียงแต่ไม่รู้ว่าที่หน้าถ้ำเป็นรอยพระพุทธบาท

เมื่อได้อธิบายให้เข้าใจว่า รอยที่เห็นนี้มีน้ำไหลผ่าน ขณะนั้นน้ำลดลงไป แต่ก็ยังมีน้ำขังอยู่ในรอยพระพุทธบาท เป็นรอยใหญ่ประมาณเมตรเศษ จากนั้นก็ปีนโขดหินขึ้นไป แล้วผู้หมวดพาเดินต่อไปอีกประมาณ ๒๐๐ เมตร เข้าไปในป่าข้างทาง ชี้มือไปตรงที่มีหญ้าขึ้นบอกว่า รอยพระพุทธบาทอยู่ตรงนี้ เคยเห็นมาตั้งแต่เด็กๆ แถวนี้เรียกว่า **"ห้วยไคร้"**

พวกเราได้ช่วยกันขุดพบรอยพระพุทธบาทใหญ่มาก บริเวณลานหินนี้มี **รอยวัว** มากมายหลายสิบรอย ดังนั้นคำว่า **หนองวัวซอ** น่าจะมีเหตุมาจากสถานที่นี้ เพราะคำว่า **วัวซอ** ภาษาอีสานแปลว่า **วัวชุมนุมกัน** น่าเชื่อว่าในบริเวณนี้ คงเป็นที่พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นวัว ได้อาศัยอยู่ที่นี่กับบริวารทั้งหลาย

ด้วยเหตุนี้ ต่อมาชื่อนี้จึงถูกตั้งเป็นชื่ออำเภอ คงจะเรียกกันมาตั้งแต่โบราณ แต่บ้านเมืองอาจจะมีการย้ายกันไปบ้าง จึงเป็นอันว่าพวกเราโชคดีที่ได้มีโอกาสไหว้ทั้งรอยพระพุทธบาทและรอยพระโพธิสัตว์อีกด้วย ทั้งๆ ที่ตามรอยพระพุทธบาทมานานหลายปี จนถึงบัดนี้ก็ยังได้พบเห็นอยู่เสมอ

ปัจจุบันนี้ ผู้หมวดกำลังดำเนินการที่จะสร้างศาลาครอบพระพุทธบาทแห่งนี้ ได้ปรึกษาหารือกันหลายฝ่าย แต่ผู้เขียนก็ได้แนะนำให้ทำเรื่องขออนุมัติจากหน่วยงานของรัฐก่อน ถ้าพื้นที่นี้อยู่ในเขตป่าสงวน มิฉะนั้นจะมีปัญหาในภายหลังได้

โดยเฉพาะสถานที่นี้มี **คุณโยมชุบ โตจับ** กรุงเทพฯ เป็นผู้แนะนำให้ติดต่อกับผู้หมวดบรรดิษฐ์ ซึ่งได้นำทางเข้ามา แต่เป็นเรื่องเหลือเชื่อเหมือนกัน ระหว่างที่รถวิ่งผ่านสายตาเหลือบไปเห็นป้ายหน้าประตูวัดว่า **วัดพระพุทธบาท**

มณฑปครอบพระพุทธบาทบัวขาว

บัวขาว จึงย้อนกลับมาแวะ ซึ่งอยู่ใน ต.อุบมุง อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี

รถวิ่งเข้าไปในวัดไม่พบพระสักรูป มองไปข้างหน้าเห็นมณฑปหลังหนึ่ง จึงเดินไปตามลานหินแล้วเข้าไปในมณฑปที่สร้างครอบพระพุทธบาทไว้ พบว่าเป็นรอยใหญ่ประมาณเมตรเศษ ข้างๆ มณฑปมีบ่อน้ำทิพย์ด้วย และอีกด้านหนึ่งใกล้ๆ บันได จะมองเห็นรอยพระพุทธบาทเพียงครึ่งรอย อีกครึ่งหนึ่งถูกพื้นมณฑปทับไว้ น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง

ผู้หมวดบรรดิษฐ์บอกว่า รอยพระพุทธบาทแห่งนี้ คนเฒ่าคนแก่รู้กันมานานแล้ว ชื่อว่า **บัวขาว** นี่เป็นบัวศักดิ์สิทธิ์ พูดไปพร้อมกับชี้มือออกไปข้างนอก จะเห็นกอบัวอยู่ในบ่อที่ก่อขอบไว้ ถ้ามีใครเก็บก็เก็บไม่ได้ ฝนจะตกทันทีห้ามเด็ด วัดนี้เป็นพระสาย **หลวงปู่ขาว อนาลโย** วัดถ้ำกลองเพล จ.อุดรธานี

ขณะนั้นมีชาวบ้าน คนหนึ่งเข้ามาคุยด้วยบอกว่า รอยที่อยู่ข้างมณฑปครึ่งเดียวนั้นเป็นรอยพราน เป็นข้างขวามีนิ้วเท้า ผู้ชายคนนี้ไม่รู้จักกัน แล้วก็นำเข้าไปข้างในมณฑปบอกว่าที่ในรอยพระพุทธบาทเป็นรูพญานาค แต่เมื่อได้สำรวจดูแล้ว ข้างล่างก็น่าจะเป็นรอยพระพุทธบาท นายพรานที่ไหนจะมาเหยียบหินให้เป็นรอยได้ อาจจะเป็นความเชื่อของชาวบ้านนะ

เรื่องนี้คล้ายกับที่ **รอยพระพุทธบาทเวินปลา** อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม ประทับอยู่ในแก่งหิน จมอยู่กลางแม่น้ำโขง หน้าแล้งเดือนเมษายนจึงจะทำสะพานข้ามไปได้ ผู้เขียนเพิ่งไปเห็นตอนหน้าแล้ง จึงมองเห็นอีกรอยหนึ่งที่อยู่ข้างล่าง ชาวบ้านบอกว่าเป็นรอยพรานเหมือนกัน

หนองคาย - เวียงจันทน์

สรุปแล้วการไป **อ.หนองวัวซอ** ครั้งนี้ทั้งที่มีข้อมูลเพียงแห่งเดียว แต่กลับได้พบเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งแห่ง เรียกว่าได้ ๑ แถม ๒ นั่นเองจึงคุ้มค่ากับการเดินทาง ต่อจากนั้นก็เดินทางไปพักค้างคืนที่หนองคาย รุ่งเช้าวันที่ ๒๘ ต.ค. **คุณดวงรัตน์** (หมู) จึงช่วยทำหนังสือเดินทางให้พวกเราทุกคนได้ข้ามไปไหว้ **พระธาตุหลวง** และ **วัดโพนพระเนาว์** เวียงจันทน์ ประเทศลาว

ท่านเจ้าอาวาสวัดโพนพะเนาว์เล่าให้ฟังคำว่า **เนาว์** คำลาวแปลว่า **เซา** หมายถึงพระพุทธเจ้ามาพักที่นี่ก่อน แล้วจึงไปบิณฑบาตที่ **พระธาตุหลวง** (ตอนนั้นบริเวณพระธาตุหลวงยังเป็นหนองน้ำ เรียกว่า **หนองคันแทเสื้อน้ำ**)

พระพุทธองค์ทรงใช้ให้พระอานนท์ไปตักน้ำ ที่มีน้ำพุ่งขึ้นมาเองในบริเวณนี้ หลังจากนั้นก็ได้เสด็จไปที่ **พระธาตุพนม** ดังจะเห็นว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมาที่นี่เป็นแห่งแรกก่อน พวกเราเมื่อได้ฟังท่านเล่าก็อยากเห็นบ่อน้ำ จึงพา

กันเดินไปข้างหลังวัด แล้วช่วยตักมาดื่มกินกัน

ท่านเล่าต่อไปอีกว่า ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ หมู่บ้านนี้เกิดแห้งแล้ง ชาวบ้านเดือดร้อนเรื่องน้ำ จึงได้เข้ามาตักน้ำในบ่อนี้ ทั้งที่บ่อน้ำนี้มีน้ำน้ำเหลือแค่ศอกเดียว คนทั้งหมู่บ้านนั้นมาตักไปดื่มไปใช้เท่าไรก็ไม่หมด จึงเป็นบ่อน้ำที่ศักดิ์สิทธิ์มานาน

หลังจากพวกเราได้ทำบุญกับท่านแล้ว คุณหมูก็พาไปเที่ยววัดพระแก้ว โดยเลี้ยวเข้าไปทางประตูชัย จากนั้นก็พาไปเลี้ยงก๊วยเตี๋ยวเป็ดในตลาดเวียงจันทน์ แล้วก็กลับมาส่งที่ด่าน ต.ม. เมื่อข้ามกลับมาแล้วโยมน้อยบอกว่า ได้ดูภาพ "ดีวีดี" ที่ผู้เขียนไปไหว้พระธาตุหลวงเมื่อปีที่แล้ว อยากจะไปเหลือเกิน จึงยกมือพนมอธิษฐาน ปรากฏว่าตอนนี้ได้ไปสมความปรารถนา แล้วจึงเดินทางไปไหว้ **รอยพระพุทธบาทดิน** บ้านนาโพธิ์ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย กันต่อไป

ปรากฏว่าปีนี้มีการสร้างมณฑปครอบพระพุทธบาท โดยตัดต้นไม้เดิมออกหมด แล้วมุงหลังคาทรงกลมมียอดแหลมขึ้นไป ผู้เขียนเห็นว่ามีการเทพื้นคอนกรีตรอบรอยพระพุทธบาทดินใหม่ แต่ฝาครอบกระจกเดิมยังเล็กไป จึงได้มอบเงินให้ชาวบ้าน ๔,๐๐๐ **บาท** ช่วยไปจัดการทำขึ้นใหม่ให้ใหญ่กว่าเดิม

ในขณะนั้นเองมีเสียงเม็ดฝนที่ตกลงมากระทบหลังคาดังแปะๆ จึงได้มองออกไปภายนอก เห็นฝนตกลงมาทั้งๆ ที่ท้องฟ้ายังสว่าง นับว่าเป็นเรื่องอัศจรรย์จริงๆ ตกลงมาปรอยๆ แล้วก็หยุด เว้นสักพักหนึ่งก็ปรอยๆ ลงมาอีกสองสามครั้ง ได้ยินชัดเจนกันทุกคน

โดยเฉพาะครั้งที่สำคัญ คือผู้เขียนได้สังเกตเห็นในฝ่าพระบาทดินมีรอยร้าวมานานแล้ว จึงชวน **คุณสำราญ** กับพระที่มาอยู่ใหม่ช่วยกันตำดินแล้วผสมกับน้ำทิพย์ที่นำมาจากวัดโพนพระเนาว์ ผสมกันดีแล้วเอามายาแนวที่แตกร้าว จนพื้นรอยพระพุทธบาทเรียบสนิทดีแล้ว ในตอนนี้ฝนก็โปรยปรายลงมาอีกเช่นกัน

หนองคาย - พิจิตร - ศรีสะเกษ

นับว่าเป็นบุญใหญ่ที่ได้มีโอกาสซ่อมแซมรอยพระพุทธบาท ส่วนใหญ่เคยแต่กราบไหว้เท่านั้น จึงเดินทางกลับด้วยความปลื้มใจ ในวันที่ ๓๐ ต.ค. ๔๘ จึงกลับมาร่วมงานพิธีทอดกฐินกับ **หลวงพี่โอ** ที่ **วัดใหม่สุขุมาราม** ต.วังตะกู อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร

ในตอนเช้า ระหว่างทางก็ได้แวะกราบนมัสการสรีระศพ **หลวงปู่เขียน** สำนักขุนเณรก่อน ตามที่หลวงพ่อเคยเล่าให้ฟังว่า สมัยก่อนหลวงปู่เขียนให้หวยแม่น จนหลวงพ่อต้องเดินทางมาลอง ผลปรากฏว่าท่านรู้จริงๆ

เมื่อเดินทางมาถึงวัดใหม่สุขุมาราม จึงได้ฉันอาหารเช้าที่นี่ แล้วก็มาร่วมพิธีทอดกฐินภายในศาลา มีญาติโยมเดินทางมาร่วมงานกันมาก ได้รวบรวมปัจจัยเป็นจำนวนเงิน ๓ ล้านบาทเศษ เพื่อเป็นค่าที่ดินสร้างพระนอนใหญ่ หลังจากนั้นก็เดินทางไปทอดกฐินที่ **สำนักสงฆ์ธรรมยาน** ของท่านปลัดวิรัช โอภาโส

ในงานทอดกฐินครั้งนี้ ได้มีการทำพิธีบรรจุสิ่งของมีค่าที่ **หลวงปู่ปาน** และ **หลวงพ่อ**องค์ใหญ่มาก เสร็จพิธีแล้วจึงได้ถวายผ้ากฐินกัน จากนั้นพระสงฆ์ก็ฉันเพล แล้วออกเดินทาง

ต่อไป โดยคณะหลวงพี่โอจะไปทอดกฐินต่อที่กาฬสินธุ์ แต่ผู้เขียนจำเป็นจะต้องไปไกลกว่า คืนนั้นได้แวะพักที่ อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ

โดยความเอื้อเฟื้อจาก **คุณพงศ์พร จึงธนะวงศ์** และ **อ.ณรงค์ หาญชนะ** ได้ช่วยติดต่อบ้านพักให้ที่ **อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร** ตอนเช้ายังช่วยนำอาหารมาเลี้ยงอีกด้วย แล้วก็ขึ้นไปเที่ยวบน **ผามออีแดง** หลังจากนั้นได้เดินทางต่อไปโดยมี **อ.ณรงค์** ร่วมเดินทางด้วย

ศรีสะเกษ - อุบลราชธานี

พวกเราเดินทางผ่าน กิ่ง อ.น้ำยืน ไปจนถึง **วัดภูพลานสูง** อ.นาจะหลวย จ.อุบลราชธานี ทั้งนี้ ตามข้อมูลที่ได้รับจากพระที่วัดจอมแจ้ง ต.ท่าลี่ อ.เชียงคาน จ.เลย และจาก **อ.วิบูลย์ มีชู** จ.พิษณุโลก ช่วยติดต่อกับเจ้าอาวาส คือ **พระอาจารย์ภรังสี ฉนฺทโร** แต่ก็แคล้วคลาดที่ไม่ได้เจอกัน

เนื่องจากท่านกำลังฉันข้าว เกรงจะรบกวนท่าน จึงได้ขึ้นไปกราบรอยพระพุทธบาทกันก่อน พอตอนกลับลงมาก็สวนทางกับท่านอีก แต่ก่อนที่จะขึ้นไปบนเขาที่มีรอยพระพุทธบาท พวกเราได้เห็นศาลาหลังหนึ่งบนเนินเขาเขียนป้ายบอกว่า **"สถานที่พระธาตุเสด็จ"**

เรื่องนี้ตามหนังสือที่วัดจัดพิมพ์เล่าว่า เมื่อปี ๒๕๔๗ พระครูสมุห์ภรังสีได้ทราบในนิมิตว่า พระบรมธาตุจะเสด็จที่วัดภูพลานสูงในวันเพ็ญ เดือน ๑๑ จึงได้จัดเตรียมสถานที่ไว้ ปรากฏว่าพระบรมสารีริกธาตุได้เสด็จมา ณ ที่นี้ เวลา ๐๔.๐๐ น. ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีวอก

ขณะที่เสด็จมานั้น เกิดมีเสียงดังอุโฆษสนั่นไปทั่วบริเวณเป็นที่อัศจรรย์ แต่ผู้ที่อยู่ในบริเวณนั้น ยังไม่พบพระบรมธาตุ เนื่องจากพระบรมธาตุเสด็จจมลงใต้พื้นดินลึก ๘ เมตร เป็นเวลา ๑๕ ชั่วโมง ต่อมาเวลา ๑๙.๒๙ น. ท้องฟ้าดังครืนๆ ๓ ครั้ง จึงได้กล่าวคำอัญเชิญ พระบรมธาตุได้เสด็จจากใต้พื้นดินมาประดิษฐานบนพานดอกบัวที่จัดเตรียมไว้หน้าองค์พระประธานซึ่งอยู่ในศาลาเล็กๆ ใกล้กับบริเวณลานพิธี

ต่อมาก็ได้วินิจฉัยว่าเป็น **ส่วนข้อพระหัตถ์เบื้องขวา** ของพระพุทธเจ้า ต่อมา **ท่านเจ้าคุณถาวร** วัดปทุมวนารามราชวรวิหาร กรุงเทพฯ ได้นำความขึ้นกราบทูล **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** พระองค์ทรงให้ **ท่านเจ้าคุณถาวร** ติดต่อขออนุญาตนำไปประดิษฐานชั่วคราว ณ วัดปทุมวนารามฯ กรุงเทพฯ ในปีเดียวกันนี้ วันที่ ๑๔ มิ.ย. ๔๘ **พญาศรีสุทโธนาคราช** ได้นำลูกแก้วพญานาคมาถวายเป็นพุทธบูชาด้วย

หลังจากที่พระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐานที่กรุงเทพฯ แล้ว พระครูได้นิมิตว่าจะได้รับพระอังคารอีก จนกระทั่งวันหนึ่งเวลา ๕ โมงเย็น ของวันที่ ๑๗ ส.ค. ๔๘ เทวาได้อัญเชิญ **พระอังคาร** (เถ้าถ่านปนกระดูก) มาส่งที่ทางเข้ากุฏิหน้าองค์พระสังกัจจายน์ โดยเป็นเสียงวัตถุหล่นดังพอสมควร

คัมภีร์ ส่วนที่ ๑

ในปีเดียวกันกับที่ "พระอังคาร" เสด็จมานี่เอง ทางวัดภูพลานสูงก็ได้รับ **คัมภีร์** ซึ่งเป็นสมุดไทยดำมาส่วนหนึ่ง ในเวลาที่แตกต่าง

ข้อพระหัตถ์เบื้องขวา
เสด็จ - ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๗

พระอังคาร
เสด็จ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๘

พระเขี้ยวแก้ว

พระโลหิตธาตุ

เสด็จ - ๒๑ กันยายน ๒๕๔๙

รอยพระพุทธบาทขวา
คืนวันที่ ๒๘ คาบต่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๙

พระคัมภีร์เทวดา
ส่วนที่หนึ่ง วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๘
ส่วนที่สอง วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๙

ลูกแก้วพญานาค

ลูกแก้วพญานาค อุบัติขึ้นวันอังคารที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๘ โดย พญานาค นาม ท้าวศรีสุทโธ แปลงร่างเป็นชาย แต่งกายปฏิบัติธรรมชุดขาว นำลูกแก้วฯ มาถวายบูชาพระบรมสารีริกธาตุ ข้อพระหัตถ์เบื้องขวานี้

หมายเหตุ เหตุการณ์เพิ่มเติมนี้ อุบัติขึ้นหลังจากที่เตรียมพิมพ์ต้นฉบับเสร็จสิ้นแล้ว และกำลังเข้าเล่มจึงนำมาผนวกเข้าไว้จะได้สมบูรณ์ตามวันเวลาและสถานที่เกิดขึ้นจริง

กันคือ **ส่วนที่ ๑** ขึ้น ๔ ค่ำเดือน ๑๑ พ.ศ. ๒๕๔๘ เวลาตีสี่ได้มีผู้ชายคนหนึ่งนำสมุดไทยมาถวายที่หน้ากุฏิ และกล่าวว่าถึงเวลาที่เหมาะสม คือมีผู้ที่จะรักษาคัมภีร์นี้แล้ว จึงขอนำมาถวาย พระครูรับแล้วได้ให้พร ชายผู้นั้นซึ่งเป็นเทพแปลงกายมา จึงไปจุติที่ชั้นพรหม

ขณะที่สนทนากันนั้น พระครูได้ข้อมูลจากบุคคลนั้นว่า คัมภีร์ที่นำมาให้นี้ **พระครูวิโรจน์รัตโนบล** (รอด) ได้นำมาจากพระธาตุพนม เมื่อครั้งไปบูรณะเจดีย์พระธาตุพนม ในปี ๒๕๔๔ เก็บไว้ที่หอพระไตรปิฎกกลางน้ำ วัดทุ่งศรีเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

ต่อมามีการรื้อและเคลื่อนย้ายพระคัมภีร์ในหอพระไตรปิฎก ทำให้คัมภีร์แยกส่วนและหายไปบางส่วน (เนื่องจากขณะนั้นทางการประสงค์จะให้เรียนตัวอักษรไทย และด้วยนโยบายบางประการ ฯลฯ มีการสั่งให้เผาคัมภีร์ ทำให้วัดต่างๆ บางวัด ต้องเผาด้วยความจำใจ บางวัดนำคัมภีร์ไปเก็บซ่อนไว้)

เทวดาจึงนำคัมภีร์นี้เก็บซ่อนไว้ที่เพดานหอพระพุทธบาท ที่ประดิษฐานพระเจ้าองค์เงินวัดทุ่งศรีเมือง และได้หยั่งเห็นว่าถึงเวลาที่เหมาะสมแล้ว จึงนำคัมภีร์นี้มาถวายพระครูสมุห์ภรังสี เมื่อได้รับแล้วจึงได้สำเนาข้อความ ซึ่งมีจำนวน ๔ หน้าใส่กรอบไว้ที่กุฏิและศาลาการเปรียญ

คัมภีร์หน้าที่ ๑ เป็นแผนผังและภาพลายเส้น แสดงจุดและบริเวณที่พระบรมธาตุเสด็จ

คัมภีร์หน้าที่ ๒ เขียนด้วยตัวอักษรธรรม มีลายเส้นประกอบ ระบุลักษณะพระบรมสารีริกธาตุและพระอังคาร

คัมภีร์หน้าที่ ๓ และ **หน้าที่ ๔** เป็นตัวอักษรขอม ภาษาไทย ทำนายเหตุการณ์บ้านเมือง

คัมภีร์ ส่วนที่ ๒

พระครูได้เล่าว่า ขณะนั่งสมาธิเกิดนิมิตว่าจะมีผู้นำคัมภีร์ส่วนที่ ๒ ซึ่งต่อเนื่องเป็นฉบับเดียวกันกับส่วนที่ได้แล้ว มาถวายในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ จึงได้เฝ้ารออยู่ ซึ่งตรงกับวันอาสาฬหบูชา วันที่ ๑๐ ก.ค. ๔๙ ก็ได้รับคัมภีร์ตามที่นิมิตไว้จริง โดยวางอยู่หน้ากุฏิ

พระครูได้สนทนาถามผู้นำมาให้ทางนิมิตทราบว่า สมุดไทยส่วนหลังนี้ เทวดานำมาจาก **นครจำปาศรี** (นครนี้อยู่ที่ใดนั้น มีอยู่ ๒ สถานคือ ในไทยกับกัมพูชา เป็นเรื่องที่นักโบราณคดีต้องสืบค้นต่อไป)

โดยข้อความในพระคัมภีร์ส่วนที่ ๒ นี้

ได้ทำนายเกี่ยวกับอนาคตของพระพุทธศาสนาและของประเทศด้วย รวมไปถึงการเสด็จมาของพระโลหิตธาตุและพระเขี้ยวแก้ว เหตุการณ์ได้อุบัติขึ้นในวันอังคารที่ ๒๑ ก.ย. ๒๕๔๙ เวลาประมาณ ๔ โมงเย็น **พระเขี้ยวแก้ว** และ **พระโลหิตธาตุ** ได้เสด็จมาประทับวางอยู่บนหน้าตักรูปเหมือนพระมหาโมคคัลลานะ ณ **วัดป่าคำบอน** ต.ตูม อ.นาจะหลวย จ.อุบลราชธานี

ขณะที่มีเหตุการณ์เสด็จลงมานั้น สภาพดินฟ้าอากาศ มีเมฆลอยหนาทึบ อากาศปิด ฟ้าแลบ ฟ้าร้อง และมีฝนตกหนักทั่วบริเวณวัดป่าคำบอนและใกล้เคียง ต่อจากนั้นพระครูและคณะศิษย์ประมาณ ๓๐ คน ได้ไปทำพิธีสักการะต้อนรับ พร้อมอัญเชิญพระเขี้ยวแก้วและพระโลหิตธาตุ นำไปประดิษฐานไว้ที่วัดภูพลานสูง

เหตุอัศจรรย์ได้เกิดขึ้นอีก ตามบันทึกไว้ในสมุดข่อยเกี่ยวกับ **รอยพระพุทธบาทข้างขวา** ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จลงมาประทับที่ **ภูจองนายอย** วัดภูพลานสูง ได้ปรากฏขึ้นในเวลาเที่ยงคืนของ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ ก.ย. ๔๙

โดยก่อนหน้านี้เวลา ๒๒.๐๐ น. พระครูได้เดินทางไปนั่งภาวนาที่ **บ่อน้ำบุ้น** (น้ำพุ) บนลานหินภูจองนายอย ห่างจากกุฏิประมาณ ๒ ก.ม. พอถึงเวลา ๒๓.๐๐ น. ได้มองเห็นลำแสงสว่างสีน้ำเงินลอยอยู่สูงบนท้องฟ้าพุ่งลงมาทางทิศใต้และตกลงตรง ณ ที่รอยพระพุทธบาทข้างขวา ที่ซึ่งประทับอยู่ปัจจุบันนี้ มีเสียงดังมากพอควร

ต่อจากนั้นจึงได้ลุกขึ้นไปค้นหาอยู่พักหนึ่ง พร้อมได้ยินเสียงว่า "อยู่ทางนั้นแหละ" จึงมุ่งหน้าไปตรงที่ลำแสงตกลงมา ก็ได้พบรอยพระพุทธบาทประดิษฐานอยู่บนลานหินนั้น รุ่งเช้าวันที่ ๒๙ ก.ย. ๔๙ ก็ได้พาญาติโยมที่ทราบข่าวไปที่บ่อน้ำบุ้น ช่วยกันก่อสร้างศาลาครอบพระพุทธบาทไว้เป็นที่สักการบูชาต่อไป

คำทำนาย

คำทำนาย **พระคัมภีร์เทวดา ส่วนที่ ๒** คำอ่านหน้าที่ ๖-๑๑ เมื่อ ๑๐ ก.ค. ๔๙ มีดังนี้

"...เผ่ยย่ำห่วง ฮองย็อกฉ่าย ยำว็อกไห่กิดีมี ลัดฝ่อ ต่างมุเย่า เวว็อดห่ากีดิ พุทธาวดิ เมื่อศตวรรษโลกจักได้เสื่อมพระศาสนา มีราชาองค์น้อย หายใจบ่ทั่วท้อง มาเข้าเชิดชู คนจักมรณาม้วน สูญพันธ์เมิดเผ่า..เป็นต้น.."

ผู้เขียนไม่คุ้นกับภาษาอีสาน จึงมอบให้ **โยมน้อย อิตาลี** เป็นคนอีสานแต่กำเนิดช่วยแปลเป็นสำนวนภาคกลางให้อีกทีหนึ่งว่า...

"...เมื่อพระราชาองค์น้อยเริ่มเจริญวัยขึ้นแล้ว เมืองไทยเริ่มเปลี่ยนแปลง ต่อจากปี พ.ศ. ๒๕๕๐ นี้ มีทั้งคนดีและคนชั่วปะปนกัน เกิดโลกใหม่ **ยุคศิวิไลซ์** พระสีส้มโยมสีเหลืองทั่วทั้งประเทศ ยกย่องสรรเสริญก้องขึ้นใน **สุวรรณภูมิ** คงความเห็นเป็นคำเดียวกันหมด ดั่งพระองค์ลงมาโปรดดูแลโลกใหม่ ผู้คนพากันไหลหลั่งมาเฝ้าต่อพระองค์..."

ต่อไปก็เป็นการบอกลายแทงขุมทรัพย์มีค่าต่างๆ ๑๑ แห่ง ที่เคยเป็นเมืองล่มจมบาดาลหลายแห่ง สิ่งของเหล่านี้มีทองคำ เป็นต้น

"..จะโผล่ขึ้นมาเป็นสมบัติของราชวงศ์ ถ้าผู้ใดมีบุญให้ไปทำพิธีขอดู ท่านจะให้ไหม ถ้า

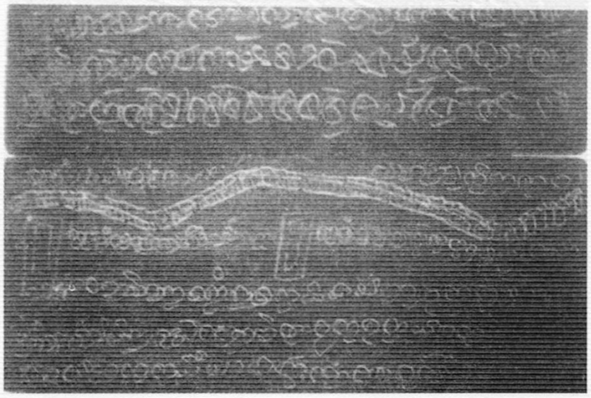

ได้แล้วนะ จะเอาไปทำอย่างที่พูดหรือคิดจริงไหม เทวดาชื่อ **เทวจักร** รู้อยู่แล้วว่า ใครจะเอาสมบัติไปบูรณะพระศาสนาและประเทศชาติบ้านเมืองจริง ถ้าใครมีบุญบารมีท่านจะให้

ดูรา..เจ้าองค์เอกสัพพัญญู ปูทางไว้ให้บุคลากรสานต่อ ถ้าหากไม่มีวาสนาจะได้พบหมายมั่นพึ่งบุญ ทรัพย์มรดกที่พระองค์แบ่งให้ผสมกันหลายอย่าง ถ้าต่างคนต่างตั้งใจปรองดองตั้งมั่นรวมใจเป็นหนึ่ง เชื้อพระองค์แบ่งให้ รักษาไว้ซึ่งธรรมะประเพณีที่ดีงาม

จึงขอให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวพึ่งพากัน เปรียบเสมือนรากไผ่และกำแพง คำนี้คือคำของ **"เมตตาหลวง"** วัดโกสัมพี อยู่เมืองสาวัตถีโน้น นี่อีกวรรคหนึ่งที่พระองค์ทรงบันทึกไว้ ณ สาวัตถี"

คำทำนายนี้ต้นฉบับเดิมเป็นบทกลอน ถึงแม้จะเรียบเรียงใหม่ แต่ก็อ่านไม่ง่ายเลย จึงคิดว่าผู้อ่านคงจะจำได้ พระเดชพระคุณหลวงพ่อเคยเล่าไว้ว่า ต่อไปจะเข้ายุคศรีวิไล ในสมัย**รัชกาลที่ ๑๐** ไปแล้ว แร่ธาตุทองคำที่ซุกซ่อนไว้จะปรากฏขึ้นในสมัยนั้นมากมาย

เพราะในขณะนี้ มีพระราชาองค์น้อยที่เริ่มเจริญวัยจริงๆ ในวันทำพิธีสำคัญที่ผ่านมา มีพระอาทิตย์ทรงกลดด้วย แล้วได้รับการขนานตามพระนาม **"พระพุทธเจ้า"** องค์ต้นๆ ตามที่ทราบกันดีอยู่แล้ว อนาคตข้างหน้า ถ้าเป็นจริงชาวไทยคงมีความสุขกันถ้วนหน้า

ขอเล่าเรื่องเหตุการณ์ปัจจุบันต่อไปว่า ระหว่างที่จะรอพบ **พระอาจารย์ภรังสี** อยู่นั้น พวกเราก็ได้เข้าไปในศาลาหลังเล็ก ซึ่งเป็นจุดที่พระบรมธาตุนิ้วข้อพระหัตถ์เบื้องขวาเสด็จมาทางอากาศ ซึ่งเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องแปลก ผู้อ่านบางท่านอาจจะสงสัยว่าเป็นไปได้ยัง..?

แต่มันเป็นไปแล้วนะ ไม่ใช่เฉพาะที่นี่ แต่ยังมีบุคคลอื่นอีกมากมาย ที่สามารถอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุมาได้ โดยเฉพาะ **อาจารย์ศุภรัตน์ แสงจันทร์** ที่เป็นฆราวาส แต่ได้ศึกษาวิชานี้กับ **หลวงปู่ดู่ พรหมปัญโญ** วัดสะแก จ.อยุธยา ได้เคยอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุให้เสด็จมาแล้วเช่นกัน

ในขณะที่นั่งรออยู่นั้น ได้ทราบว่าท่านกำลังจะสร้างพระเจดีย์ จึงได้ร่วมทำบุญกับญาติโยมที่ร่วมเดินทางมาด้วย พอดีผู้เขียนจะต้องรีบกลับในวันนี้ จึงถามพระที่มาต้อนรับว่า รอยพระพุทธอยู่ตรงไหน ขอไปกราบไหว้ก่อน

จากนั้นก็ให้รถตู้ขับขึ้นไปบนเขา เข้าไปในป่ารกทึบ แต่ได้เกรดทางเข้าไว้บ้างแล้ว ถนนเป็นดินลูกรังขรุขระพอสมควร ต้องจอดรถไว้แล้วเดินขึ้นเขาไปอีกประมาณ ๕๐๐ เมตร ส่วนรถตู้ก็ย้อนกลับไปรับคนอีก ส่วนพวกเราก็เดินขึ้นไปก่อน มีพระรูปหนึ่งที่อยู่ดูแล

รอยพระพุทธบาทเบื้องขวา อยู่ภายในศาลาโปร่ง มีการก่อปูนยกขอบรอบพระพุทธบาท ซึ่งเป็นรอยนิ้วบนลานหินชัดเจน มีขนาด

NO.11/3

ไม่ใหญ่นัก แต่แปลกที่สุดเท่าที่เคยพบมา เพราะรอยพระพุทธบาทนี้มีขอบขึ้นมาโดยรอบ คล้ายกับดอกบัวนะ ปรากฏขึ้นเป็นธรรมชาติ ไม่มีการต่อเติมเสริมต่ออย่างแน่นอน

พบเมื่อตอนเข้าพรรษา วันที่ ๒๘ ก.ย. ๔๙ นี้เอง ซึ่งถือว่าแปลกมาก ที่ผู้เขียนได้ทราบข้อมูลนี้ เมื่อวันที่ ๑๕ พ.ค. ๔๘ คือก่อนที่จะพบปีกว่า จากพระที่วัดจอมแจ้ง ต.ท่าลี่ อ.เชียงคาน จ.เลย โดยเน้นว่ารอยพระพุทธบาทอยู่บนเขาข้างวัดภูพลานสูง ให้ไปถามพระในวัดก็แล้วกัน ฉะนั้น **หนังสือรวมเล่ม ๑** ซึ่งได้จัดพิมพ์ในปี ๒๕๔๘ จึงมีรายชื่อวัดภูพลานสูงก่อนแล้วไง ผู้อ่านคงจะงงเหมือนกันใช่ไหม..?

เอาละ..อย่าเพิ่งงงนานขอผ่านไป จึงได้เปิดเทปหลวงพ่อบวงสรวงต่อไป แล้วก็เดินไปที่บ่อน้ำบุ้น ผู้เขียนก็งงว่าคืออะไร คำอีสานหมายถึงน้ำพุนั่นเอง เป็นแอ่งน้ำใสๆ มีน้ำไหลตลอดเวลา น่าจะเป็นน้ำที่เกิดจากการอธิษฐานของพระพุทธเจ้าก็เป็นได้

หลังจากนั้นก็กลับลงมา ระหว่างทางก็สวนทางกับพระอาจารย์ภรังสี ผู้เขียนจึงขึ้นไปรออยู่ที่บนศาลา แล้วได้บูชา **ข้อพระหัตถ์, พระอังคาร, พระโลหิตธาตุ, พระเขี้ยวแก้ว, ลูกแก้วพญานาค** และ **พระธาตุ** ครูบาอาจารย์ต่างๆ ที่มาเองเช่นกัน

นับว่าโชคดีเป็นอย่างมาก เพิ่งจะทราบว่าทางวัดเพิ่งจะอัญเชิญกลับมาไว้ และประการสำคัญ ในระหว่าง ปี ๒๕๔๗ - ๒๕๔๙ ถ้าเรามาก่อนก็คงจะไม่ได้พบเห็นครบถ้วนเช่นนี้ เป็นอันว่าเป็นบุญที่ได้มาครั้งนี้ ถึงแม้จะไม่ได้พบท่าน แต่ก็ได้อนุโมทนาแล้วก็เดินทางกลับ

อุบลราชธานี - ศรีสะเกษ - อุทัยธานี

ในระหว่างทาง ยังมีข้อมูลอีก ๑ แห่ง ที่พระภิกษุสายอีสานแจ้งไว้นานแล้ว นั่นก็คือพระพุทธบาท ณ **วัดเขาพนมดงรัก** อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ซึ่งเป็นทางเดียวกับ **พระพุทธบาทภูสิงห์** ที่เคยไปจัดงานมาแล้วเมื่อปี ๒๕๓๘ สมัยนั้นมีคนบอกเหมือนกันว่า รอยซ้ายอยู่ที่ภูสิงห์ รอยขวาอยู่ในป่าที่พนมดงรัก

ตอนนั้นยังไม่มีสำนักสงฆ์ ไม่สะดวกในการค้นหา ต่อเมื่อมีพระเข้าไปตั้งสำนักอยู่ แต่ก็เสียดายที่ไปช้าไปหน่อย รอยพระพุทธบาทอยู่ข้างโขดหินมีน้ำไหลผ่าน แต่มีการปลูกกุฏิอยู่เหนือขึ้นไป ทำให้น้ำไหลผ่านมีกลิ่นเหม็น มองดูแล้วไม่สะอาด มีการกั้นอิฐที่บ่อน้ำไว้ น้ำก็เลยไหลน้อย มองเห็นแต่ลานหินทั่วไป

พอดีผู้ใหญ่บ้านเข้ามานั่งคุยด้วยบอกว่า แต่ก่อนนี้ยังเป็นป่า เพิ่งจะได้พบรอยพระพุทธบาท พระที่เป็นเจ้าสำนักได้เล่าตามใบลานว่า บริเวณดงรักนี้มียักษ์ดุร้ายอาศัยอยู่ พระพุทธเจ้าได้มาแสดงธรรมโปรด จนมีความเลื่อมใส แล้วได้ประทับรอยพระพุทธบาทเบื้องขวาไว้ แต่มีอยู่รอยหนึ่งเหยียบไว้หมิ่นๆ หินจึงหักไป

เมื่อ ๔ - ๕ ปีก่อนเคยมีพระรูปหนึ่งมาที่นี่ บอกว่าไม่ใช่รอยพระบาทหรอก พูดไปยังไม่ทันไรก็ล้มลงขาหักที่นี่ แต่ก่อนนี้จะมีแสงออกในวันพระ เดี๋ยวนี้ไม่ได้ขึ้นมาสองปีแล้ว เคยมีโยมมาทอดผ้าป่ามาจากจันทบุรีและมาจากกรุงเทพฯ ด้วย เขาบอกว่าถ้ามีฤทธิ์จริง เป็นรอยพระบาทจริง ขอให้มีแสงออกมาให้เขาดู

พระพุทธบาทพนมดงรักอยู่ที่แท่งหินใหญ่

ปรากฏว่าโยมวิ่งหนีกันเลย เมื่อได้เห็นแสงพุ่งขึ้นมา ต้นไม้เป็นสีเขียวสีแดงไปหมด วิ่งร้องกันลั่น คนเป็นร้อยสองร้อย วิ่งหนีกลัวกันเป็นแสงไฟฉายขึ้นตรงรอยนี้แหละ อยากเจอของจริงเลยได้เห็นจริงๆ เดี๋ยวนี้ไม่เห็นมาสองปีแล้ว แต่ก่อนจะขึ้นในวันพระ ปีนี้ถ้ำก็ปิดหมดเลย ยักษ์รักษาสมบัติเอาหินก้อนใหญ่ปิดไว้

ครั้นได้กราบไหว้พระพุทธบาทและบ่อน้ำทิพย์แล้ว จึงเดินทางกลับไปแวะที่ **วัดพระบาทภูสิงห์** ซึ่งอยู่ห่างกันประมาณ ๘ ก.ม. ไม่ได้มา ๑๐ กว่าปีแล้ว ปรากฏว่ามีการสร้างพระมณฑปครอบพระพุทธบาทใหม่ เป็นรอยเบื้องซ้ายมีนิ้วเท้าชัดเจน สมัยก่อนไม่ได้สำรวจให้ละเอียด คราวนี้เดินไปดูอีกรอยหนึ่งอยู่ใกล้กัน ปรากฏว่าเป็นรอยเกือกแก้วลึกลงไปมีน้ำขังอยู่

แต่ก่อนเข้าใจว่ามีรอยเดียว ปัจจุบันนี้เท่าที่พบหลายแห่ง จะมีพระพุทธบาทอยู่หลายรอยในบริเวณเดียวกัน หรือห่างออกไปบ้าง ในตอนนี้ได้ถวายผ้าห่มเหมือนทุกแห่งที่ผ่านมา จากนั้นก็สรงน้ำปิดทอง แล้วเข้าไปในศาลาที่เคยถวายพระพุทธรูปไว้นานแล้ว ต่อจากนั้นก็เดินทางกลับถึงวัดในคืนนั้นเลย ฯ

ภาคตะวันตก

วันที่ ๓ - ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

๑. **วัดพระธาตุสิริมงคล** ต.แม่ปะ อ.แม่สอด จ.ตาก
๒. **พระพุทธบาทกินรี** บ้านแม่ปะแล้ง อ.แม่สอด จ.ตาก
๓. **พระเจดีย์ทอง** เมืองเมียวดี ประเทศพม่า
๔. **วัดเจ้าโรงจี** (วัดหินใหญ่) เมืองเมียวดี ประเทศพม่า
๕. **วัดมิเจาโกง** (วัดดอยจระเข้) เมืองเมียวดี ประเทศพม่า
๖. **วัดสิริเขตคีรี** (วัดพระร่วง) อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

****

อุทัยธานี - แม่สอด - เมียวดี

เมื่อกลับมาถึงวัดต่างก็ช่วยกันทำความสะอาด เนื่องจากมีการจ้างเครื่องสูบน้ำมาสูบทั้งวันทั้งคืน เพื่อเร่งให้ทันงานทอดกฐินวันที่ ๕ พ.ย. ๔๘ **ท่านบัญญัติ** ได้นำ **คณะป่าละอู** มาช่วยล้างรอบ **พระวิหารสมเด็จองค์ปฐม** จึงต้องขออนุโมทนาด้วย

เมื่อวัดท่าซุงทอดวันที่ ๕ กฐินที่วัดสิริเขตคีรี (วัดพระร่วง) จำเป็นต้องทอดวันที่ ๔ จากเดิมที่จะทอดวันที่ ๒๓ ต.ค. แต่น้ำท่วมวัดเลยต้องเลื่อนกันไปหมดทุกงาน ฉะนั้น วันที่ ๒ พ.ย. จึงออกเดินทางไปก่อนงาน แต่ได้ไปที่ อ.แม่สอด จ.ตาก กันก่อน เพื่อเตรียมทำหนังสือเดินทางข้ามไปที่เมือง **เมียวดี** ฝั่งพม่า

ในวันนี้ได้นัดพบกับ **คณะอู่วารี** เพื่อไปทำบายศรีที่บ้าน **คุณศุพร อ๊ะนา** เช้าวันที่ ๓ พ.ย. ได้นัดพบกับคณะญาติโยมที่หน้าด่าน ต.ม. จากนั้นก็นำไปที่ ณ **วัดพระธาตุสิริมงคล** อ.แม่สอด จ.ตาก เพื่อไหว้พระธาตุและพระบาท วัดนี้มีโบราณสถานที่สำคัญคือ **พระเจดีย์พญาหน่อกวิ้น** ซึ่งเป็นชื่อเดิมไม่ทราบแปลว่าอะไร

ขบวนรถตู้ประมาณสิบกว่าคันได้เข้ามาจอดในวัด แล้วเดินเข้าไปในศาลาพระพุทธบาท

รอยซ้ายนี้คล้าย "พระบาทจร" ของท่านจำเนียร

ก้อนหินนี้จะเห็น "รอยตาลปัตร" ได้ชัดเจน

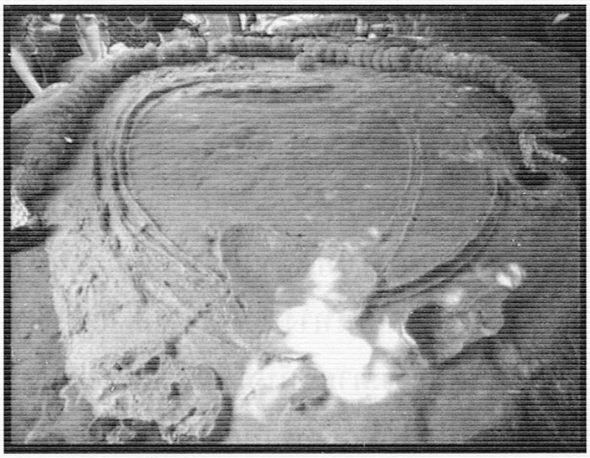

เป็นรอยพระพุทธบาทใหญ่ ๒ รอย เป็นรอยจริงและรอยจำลอง ส่วนก้อนหินรอยเล็กๆ อยู่ตรงกลางได้มาจาก **บ้านปะแล้ง** ที่เราจะไปกันต่อ จากนั้นก็เดินไปไหว้ที่องค์พระธาตุ **คณะคุณก๊วยเจ๋ง - คุณหลี** ช่วยกันห่มผ้าพระเจดีย์กัน แล้วเข้าไปศาลาเพื่อทำบุญร่วมสร้างพระอุโบสถที่ยังค้างอยู่ ถวายเงินจำนวนหลายหมื่นบาท

จากนี้เราก็เดินทางไปบ้านปะแล้ง ห่างจากที่นี่ไม่กี่กิโล แต่ต้องเข้าไปทางลูกรัง ซึ่งผู้เขียนได้ไปสำรวจไว้ล่วงหน้าแล้ว แค่จอดรถไว้แล้วเดินผ่านทุ่งนาข้ามลำธารไป จึงได้เห็น **รอยพระพุทธบาทกินรี** อยู่ในเรือ เวลานี้มีพระสงฆ์ชาวพม่ามาอาศัยอยู่ แต่ก่อนนี้ไม่มีใครเลย

สำหรับรอยพระพุทธบาทที่นี่ ประทับอยู่บนโขดหิน มีรอยตาลปัตรด้วย ไม่ทราบว่าใครมาสร้างเป็นรูปลำเรือล้อมไว้มีหลังคาด้วย พวกเราเดินกันมาร้อยกว่าคน ทั้งหญิงชายต่างก็มีความศรัทธาเลื่อมใสไม่ย่อท้อ พากันบูชาสักการะด้วยพวงมาลัยดาวเรือง

หลังทำพิธีบวงสรวงบายศรีแล้ว จึงเดินย้อนกลับออกไป โดยมีชาวบ้านที่อยู่แถวนั้นช่วยอำนวยความสะดวกให้ แล้วแยกย้ายไปทานอาหารกลางวันกัน เสร็จแล้วก็ข้ามไปที่เมียวดี เช่ารถตู้ ๘ คัน และรถบัสของพม่าอีก ๒ คัน

จุดแรกที่ไปก็คือ **พระเจดีย์ทอง** จุดที่ ๒ ก็คือ **วัดเจ้าโรงจี** (วัดหินใหญ่) เป็นวัดที่ผู้เขียนยังไม่เคยไป พอดีไปทำหนังสือเดินทางที่ด่าน ต.ม.แม่สอด เห็นรูปภาพแนะนำการท่องเที่ยวติดไว้ที่ผนัง เจ้าหน้าที่คนหนึ่งบอกว่า วัดก้อนหินใหญ่นี้ ชาวเมียวดีเคารพนับถือมาก เพราะเชื่อกันว่าเป็นก้อนหินที่พระพุทธเจ้าประทับนั่ง

สำหรับวัดแห่งนี้มีพระสงฆ์อยู่ด้วย ในขณะนั้นเจ้าอาวาสกำลังทำการอุปสมบทอยู่ พวกเราจึงทำพิธีบวงสรวงภายในพระเจดีย์องค์ใหญ่ ภายในกว้างขวางมาก แล้วร่วมกันทำบุญโดยฝากปัจจัยไว้ให้พระที่มาต้อนรับ

ต่อจากนั้นก็ออกไปข้างนอกพระเจดีย์ มองเห็นก้อนหินใหญ่มีพระเจดีย์องค์เล็กอยู่ข้างบน จึงได้นำผ้าไปห่มโดยรอบ แต่ก็ลำบากพอ

ก้อนหินใหญ่ที่พระพุทธเจ้าประทับนั่ง

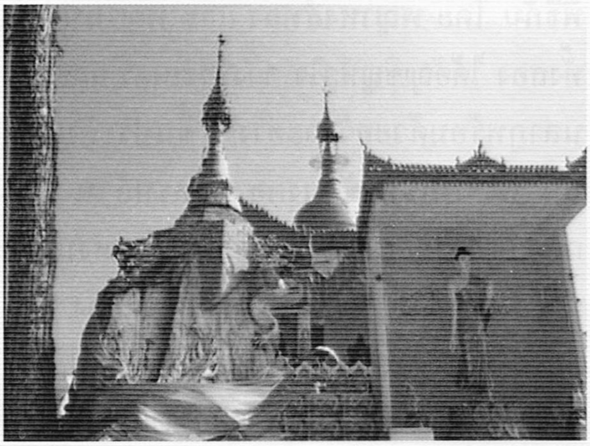

สมควร เพราะทางวัดสร้างพญานาคพันรอบก้อนหินนี้ ซึ่งเป็นโขดหินที่ใหญ่มาก ทาสีทองเหมือนกับพระธาตุอินทร์แขวน ตามประวัติเล่าว่า ที่ก้อนหินใหญ่นี้ เดิมมีคนเห็นพญานาคมาโอบล้อมไว้ ทางวัดจึงสร้างไว้ให้เหมือนของจริง

เมืองเมียวดีเคยไปแค่พระเจดีย์ทอง เพิ่งจะรู้ว่าพระพุทธเจ้าได้เสด็จประทับนั่งบนก้อนนี้ด้วย การไปแม่สอดครั้งนี้จึงถือว่าโชคดีที่ได้สถานที่สำคัญเพิ่มเติมอีก จากนั้นก็เดินทางกันต่อไปที่ **วัดดอนจระเข้** หรือ **วัดมิเจาโกง** โดยทางวัดได้สร้างพระอุโบสถไว้บนหลังจระเข้ใหญ่กลางสระน้ำ เป็นที่ท่องเที่ยวอีกแห่งในเมียวดี

เมียวดี - ศรีสัชนาลัย

หลังจากได้ร่วมทำบุญและถวายสิ่งของแก่พระในวัดแล้ว ซึ่งเป็นวัดสุดท้ายในเมียวดี หลังจากได้ถ่ายภาพรวมกันที่หน้าจระเข้ใหญ่แล้ว จึงนั่งรถบัสกลับมาที่ด่าน ต.ม. ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่เคยเจอคนมามากเช่นนี้มาก่อน จึงทำงานล่าช้าพอสมควร แต่ก็เสียเวลาไม่นานหลังจากเข้าไปเร่งรัด จากนั้นก็เดินทางกลับมาพักค้างคืนที่ **วัดสิริเขตคีรี** เพื่อร่วมงานสำคัญต่อไป

งานพิธีบรรจุหัวใจพระพุทธรูป และงานพิธีทอดกฐิน ณ วัดสิริเขตคีรี จ.สุโขทัย

ขบวนรถได้มาถึงวัดในเวลาเย็น ทางแม่ครัวได้จัดเลี้ยงอาหารเต็มที่ ถึงแม้โรงครัวและหอฉันจะยังสร้างไม่เสร็จ แต่ก็จัดสถานที่ได้ลงตัว กลางคืนก็ได้ออกมาเดินชมความงามของแสงไฟกัน มองดูพระอุโบสถสะท้อนแสงระยิบระยับอยู่ท่ามกลางพระจุฬามณีกับองค์พระซึ่งประทับนั่งอยู่สูงเด่นเป็นสง่า

พวกเราได้เดินชมไปทั่วบริเวณวัด แล้วมาหยุดตรงที่มณฑปท่านพ่อพระร่วงและท่านแม่ เพื่อฟัง **โยมน้อย** (อิตาลี) ที่เคยเล่าให้ฟังว่าท่านแม่ไปเข้าฝัน แล้วแสดงภาพให้ดูว่าสมัยนั้นบ้านเมืองมีความอุดมสมบูรณ์อย่างไร แต่ในตอนนั้นโยมน้อยยังไม่รู้จักท่าน จึงถามว่าอยู่ที่เมืองอะไร ท่านบอกว่าอยู่ **เมืองราชนาลัย**

ขณะนั้นโยมน้อยยังอยู่อิตาลีได้โทรศัพท์ถึงผู้เขียนว่ามีหรือ "เมืองราชนาลัย" บอกไม่รู้สิ สมัยโบราณอาจจะชื่อนี้ก็ได้ แต่ก็มีส่วนคล้ายกันนะ เพราะใน **พงศาวดารเหนือ** เรียกเมืองนี้ว่า **เมืองสัชนาไลย** คำว่า **ศรี** เพิ่งจะมาเติมกันทีหลัง แต่ตัว **ส** มองคล้ายกับตัว **ล** เวลาออกเสียงเป็น **ลาชนาไลย** หรือ **ราชนาไลย** ก็ได้

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม สิ่งที่ฝันนั้นจะเป็นจริงหรือไม่ เมื่อโยมน้อยได้มาเห็นรูปท่านแม่ที่ในมณฑปแล้ว ปรากฏว่ารูปร่างตรงกับความฝันเปี๊ยบเลย ส่วน **สมเด็จองค์ปฐม** ทรงเครื่องพระนิพพานในพระอุโบสถก็เหมือนกับที่ฝันเช่นกัน จึงได้กลับเมืองไทยมาร่วมบุญในครั้งนี้

พระพุทธพรชัยมงคลองค์ที่ ๔ ณ วัดสิริเขตคีรี

ในตอนเช้าวันที่ ๔ พ.ย. ๔๘ เป็นวันเริ่มงานกัน ผู้เขียนกับท่านวันชัยได้ทำพิธีบวงสรวงแล้ว จึงได้ทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุในหัวใจองค์พระ ซึ่งมีการทาสีขาวไว้แล้ว พร้อมกับติดป้ายแกรนิตรายชื่อเจ้าภาพทุกคณะ โดย **คุณสัมพันธ์ กันฟัก** จ.พิษณุโลก เป็นผู้ประสานงานกับช่าง

ก่อนเริ่มพิธีได้มีการสรงน้ำพระบรมสารีริกธาตุภายในศาลาก่อน จากนั้นก็มีการจัดขบวนแห่เสลี่ยง **หัวใจ พระนลาฏ ดวงพระเนตร** และ **อวัยวะภายในต่างๆ** ขององค์พระ มีญาติโยมแต่งชุดไทยพื้นเมืองกันเต็มที่ โดยมีคณะกลองยาวหนุ่มสาวจากคณะนาฏศิลป์สุโขทัยนำขบวน พร้อมญาติโยมไชโยโห่ร้องตลอดทาง

เมื่อขบวนเดินจากพระจุฬามณีวนขวาออกนอกถนน แล้วเลี้ยวกลับเข้ามาด้านโรงครัว ระยะทางประมาณ ๑ กิโลเมตร ท่ามกลางขบวนแถวสองข้างที่คอยโปรยดอกไม้ต้อนรับ ทุกคนต่างยิ้มให้กันและกันอย่างมีความสุข เพราะได้แห่แหนสิ่งสำคัญของพระพุทธเจ้าไว้เหนือเศียรเกล้าของพุทธบริษัททั้งหลาย

เมื่อเข้ามาถึงปะรำพิธีแล้ว จึงได้เริ่มงานพิธีกัน โดย **พญาหงส์ทอง** และ **พญานาคราช** ทั้งสอง ได้อัญเชิญหัวใจ ดวงพระเนตร และพระนลาฏพร้อมด้วยอวัยวะต่างๆ ขึ้นประดิษฐานบน **พระพุทธพรชัยมงคล** จนครบถ้วน ท่ามกลางสายตาของญาติโยมทุกคนที่เฝ้าแหงนมอง เสียงเจริญชัยมงคลคาถา ปี่พาทย์บรรเลง ฆ้อง กลอง และเสียงพลุ ดังผสมผสานกันไป

หลังจากนั้นก็มีญาติโยมเข้าแถวเดินขึ้นบันได เพื่อนำพระพุทธรูปองค์เล็กไปบรรจุไว้ในองค์พระ ซึ่งมีมากมายนับร้อยองค์ ในตอนบ่ายก็ทำพิธีทอดกฐิน อันมี **คุณสมพงษ์** (ใหญ่) **สัจพจน์** (เดินทางมาจากสหรัฐ) พร้อมกับคุณพ่อคุณแม่และพี่น้องเป็นเจ้าภาพ และบรรดาญาติโยมทุกคนต่างก็ร่วมกันทอดกฐิน ซึ่งเป็นการจัดงานปิดท้ายรายการ เพราะวัดก็สร้างเสร็จแล้ว และเห็นใจญาติโยมที่จะต้องเดินทางกันมาทุกปี

****

งานพิธีฉลองพระพุทธพรชัยมงคล
ณ วัดเขาดินเหนือ จ.อุทัยธานี

แต่ก็ยังเหลืออีกงานเดียวที่ **วัดเขาดินเหนือ** อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี ที่สร้างเสร็จแล้ว แต่ยังไม่ได้ฉลองกัน จึงได้กำหนดงานในวันที่ ๑๖ ธ.ค. ๔๘ หลังจากเสร็จงานธุดงค์แล้วก็ได้ไปจัดงานพิธีฉลองกันเลย โดยมี **พระอาจารย์ศรัทธา สทฺธายุตฺโต** เจ้าอาวาส ร่วมกับญาติโยมชาวบ้านเขาดินเหนือด้วย

งานในครั้งนี้ก็ได้เฉลิมฉลองกันเต็มที่ โดยมีเจ้าภาพผู้สร้างไปร่วมงานกันมากมาย มีการร้องเพลงปลุกใจและฟ้อนรำกันอย่างสนุก

สนาน เพราะถือว่าเป็นการฉลองสมโภช **พระพุทธพรชัยมงคล** พร้อมกันทั้งสี่ทิศของประเทศ ถ้านับรวมทั้ง ๔ องค์ หน้าตัก ๖๐ ศอก เท่ากับ ๖๐ ปีที่ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙** ทรงครองสิริราชสมบัติพอดี

เมื่อได้ถวายพระราชกุศลแล้ว ญาติโยมก็เดินเข้าไปชมภายใต้ฐานองค์พระ ซึ่งทำเป็นห้องโถงกว้างเป็นที่ประดิษฐานรูปปั้นพระเกจิอาจารย์ทั้งหลายในอดีต เช่น หลวงปู่ทวดและหลวงปู่โต เป็นต้น บางคนก็เดินชมบริเวณลานรอบองค์พระที่ได้ทำยื่นออกไปอีก

ต่อจากนั้นพระเถรานุเถระ อันมี พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ **พระราชอุทัยกวี** เจ้าคณะจังหวัดอุทัยธานี เป็นประธาน ได้เจริญพระพุทธมนต์พร้อมกันทั้ง ๑๘ รูป เจ้าอาวาสวัดเขาดินเหนือได้ประกาศรายชื่อเจ้าภาพเข้าไปถวายเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ทุกรูปประมาณ ๗๐ กว่ารูป แล้วพระสงฆ์ให้พรเป็นเสร็จพิธี

เมื่อเสร็จพิธีที่นี่แล้ว จึงเดินทางกลับไปทำพิธีบรรจุพระธาตุที่พระสังกัจจายน์ ณ **วัดถ้ำสนามบิน** ห่างจากวัดเขาดินเหนือประมาณ ๔ - ๕ ก.ม. โดยมีญาติโยมร่วมเดินทางไปด้วยรถบัสจากวัดท่าซุง ๔ คัน รถเล็กอีกหลายสิบคัน โดยเจ้าอาวาสและชาวบ้านให้การต้อนรับ

จากนั้นก็ทำพิธีบวงสรวงและบรรจุพระธาตุในองค์พระสังกัจจายน์ ซึ่งประดิษฐานอยู่ใต้ต้นโพธิ์ใหญ่ เดิมมีญาติโยมไปขุดได้ที่วัดอื่น แต่พระที่วัดนั้นให้นำมาไว้ที่นี่ ตอนนั้นฝนแล้งมาก แต่พออัญเชิญมาแล้ว ปรากฏว่าฝนตกชุกขึ้น ต่อมาจึงได้สร้างพระสังกัจจายน์องค์ใหญ่แล้วบรรจุองค์เล็กไว้ในองค์ใหญ่นี้

สำหรับวัดถ้ำสนามบินนี้ ผู้เขียนได้เคยถวายพระพุทธรูป ๓๐ นิ้ว และรูปปั้นหลวงปู่ปาน - หลวงพ่อ ไว้ที่ศาลาของวัดนี้แล้ว เป็นการอนุเคราะห์ต่อผู้มีศรัทธาแนวการปฏิบัติของวัดท่าซุง ก่อนจะทำพิธีบรรจุพระธาตุ มีญาติโยมถวายสิ่งของมีค่าเครื่องประดับกัน แล้วจึงทำพิธีต่างๆ จนเสร็จสิ้นแล้วจึงเดินทางกลับ

นับว่าเป็นงานสุดท้ายที่ได้จัดงานมานานนับสิบปี นับตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ - ๒๕๔๙ จึงขออนุโมทนาเจ้าภาพทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันสร้าง **วัดสิริเขตคีรี** จ.สุโขทัย จนสำเร็จเป็นวัดอย่างสมบูรณ์ และได้สร้างพระใหญ่ครบถ้วนทั้ง ๔ ทิศ และหลังจากนั้นก็นำเงินที่เหลือไปสร้างพระใหญ่กว่านั้นอีก คือหน้าตัก ๓๐ ศอก

เป็นอันว่า **งานตามรอยพระพุทธบาท** ได้สำเร็จลุล่วงด้วย การเดินทางก็ปลอดภัยทุกแห่ง ผู้ร่วมงานก็ช่วยเหลือกันดี เจ้าภาพแต่ละแห่งก็จัดเลี้ยงอาหารและจัดสถานที่เป็นอย่างดี ผู้ที่ร่วมเดินทางก็พร้อมเพรียงตรงต่อเวลาทุกคน โดยเฉพาะกำลังใจเด็ดเดี่ยวและเข้มแข็งมาก แต่ละคนไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากทุกอย่าง

นับว่าเป็นบุญของผู้เขียนเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสพบกับผู้ที่บำเพ็ญบารมีมาแล้วด้วยดี และเป็นผู้ที่มีครูบาอาจารย์สั่งสอนไว้แล้วเป็นอย่างดี จึงขอให้ทุกท่านจงได้รับสนองผลแต่ความดี นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ตราบเท่าได้จบกิจบรรลุคุณธรรมอันสูงสุดในพระพุทธศาสนา โดยฉับพลันในชาติปัจจุบันนี้เทอญฯ

****

รวมทุกภาค

เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

๑. **อาศรมศรัทธาธรรม** ต.บ้านเก่าย่าดี อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ
๒. **วัดแดนคงคาวนาราม** (พระเกศเกล้าจุฬามณี) บ้านหนองแวง ต.ซับศรีทอง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๓. **วัดพระเจ้าอุ๊ย** บ้านท่าเดื่อ อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ
๔. **วัดเจดีย์** บ้านนาเงิน อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ
๕. **วัดเฉลิมเกียรติราษฎร์รังสรรค์** บ้านโนนรัง ต.หนองเขียด อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น
๖. **พระธาตุพีพวย** บ้านโนนทัน ต.สระโพนทอง อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ
๗. **บ้านโนนเห็ดไคล** ต.โนนกอก อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ
๘. **วัดเทวฤทธิ์สุวิมลมังคลาราม** บ้านพันลำ ต.สระโพนทอง อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ
๙. **กู่บ้านโนนสัมโรง** ต.สระโพนทอง อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ
๑๐. **ถ้ำวัวแดง** ต.บ้านเจียง อ.ภักดีชุมพล จ.ชัยภูมิ
๘. **วัดเขาพระธรรมขันธ์** ต.เนินหอม อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี
๙. **บ้านนาหินลาด** ต.นาหินลาด อ.ปากพลี จ.นครนายก
๑๐. **วัดถ้ำบ่อทอง** ต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี
๑๑. **สำนักสงฆ์ถ้ำเอราวัณ** ต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี
๑๒. **เขาเลื่อม (ถ้ำเพชร)** อ.คลองหาด จ.สระแก้ว
๑๓. **วัดพุทธปฐม** อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา
๑๔. **วัดภูวังทองศิลาอาสน์** อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา
๑๕. **เขาสามยอด** (เข้าทาง รพ.อานันท์ฯ) อ.เมือง จ.ลพบุรี
๑๔. **วัดเกตุมดีฯ** ต.บางโทรัด อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
๑๕. **วัดเพชรพลี** อ.เมือง จ.เพชรบุรี
๑๖. **รอยพระพุทธหัตถ์** เกาะง่ามใหญ่ อ.ปะทิว จ.ชุมพร
๑๗. **วัดพระพุทธบาทศรีสุราษฎร์ - วัดถ้ำน้ำทิพย์** อ.กาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานี
๑๘. **วัดถ้ำเสือ** อ.เมือง จ.กระบี่
๑๙. **พระพุทธบาทบนเขา** ต.ทับปริก อ.เมือง จ.กระบี่
๒๐. **วัดหัวถนน** อ.สะเดา จ.สงขลา

****

อุทัยธานี - ชัยภูมิ

การจัดงานนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้เล่าผ่านไปแล้ว สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นการเก็บตกรอบสุดท้ายที่มีเหลือในบัญชีบ้าง แล้วก็ได้พบเป็นการบังเอิญบ้าง หลังจากงานสงกรานต์วันที่ ๑๘ เม.ย. ๕๐ จึงเดินทางไปที่ **อาศรมศรัทธาธรรม** บ.เก่าย่าดี อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ โดย **โยมวิลาน** ได้นิมนต์พระวัดท่าซุง ๕ รูป เพื่อทำบุญประจำปีที่สำนัก

เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์และฉันเพลเสร็จแล้ว **หลวงพี่โอ** และคณะได้เดินทางกลับวัดทันที ส่วนผู้เขียนยังไม่กลับ แต่ก็ไม่รู้จะไปไหนก่อนดี ในระหว่างตัดสินใจกันนั้น บังเอิญตอนที่นั่งรถเข้าไปได้เห็นป้าย **พระเกศเกล้าจุฬามณี** (วัดแดนคงคาวนาราม) ตลอดทาง จึงบอกให้ขับรถไปตามป้ายก็แล้วกัน

นี่คือจุดเริ่มต้นของความพลิกผัน หลังจากที่ได้ทำบุญร่วมสร้างพระเจดีย์มียอดคล้ายพระธาตุพนม และพระประธานปางลีลา สูง ๕ เมตร แล้วไม่อยากย้อนกลับไปอีก อยากจะเดินหน้าต่อไป จึงถามพระที่วัดนี้ว่าทางนี้ไปออกที่ไหน ท่านบอกว่าออกไปทาง **อำเภอเกษตรสมบูรณ์** แต่ยังไม่ได้ทำเพราะเป็นทางขึ้นเขา

ผู้เขียนเป็นคนชอบเสี่ยงอยู่แล้ว ชนิดว่าเดินหน้าฆ่าลูกเดียว จึงตัดสินใจให้ขับรถต่อไปทั้งๆ ที่ยังไม่รู้ว่าจะไปไหน ปรากฏว่าหนทางเป็นธรรมชาติขรุขระน่าดู.. ไม่น่าไปเลย แต่ไม่รู้จะทำไง จะถอยหลังก็ไม่ได้ ทำไปทำมาไปทะลุออกถนนใหญ่ที่ **บ้านสระ** ค่อยโล่งใจไป

เมื่อสอบถามร้านค้าริมถนนว่า แถวนี้มีวัดเก่าแก่บ้างไหม เจ้าของร้านเป็นครูตอบว่า ให้ไปที่ **วัดพระเจ้าอุ๊ย** เป็นพระพุทธรูปเก่าแก่เหลือส่วนพระเศียร จึงเลี้ยวซ้ายไปตามถนนพบเจ้าอาวาสและได้ ทำบุญกับท่านแล้ว ท่านก็บอกว่ามีรอยพระพุทธบาทพบใหม่ที่ชุมแพ

ก้อนหินนี้ได้มาจากลางทุ่งนา บ้านโนนรัง

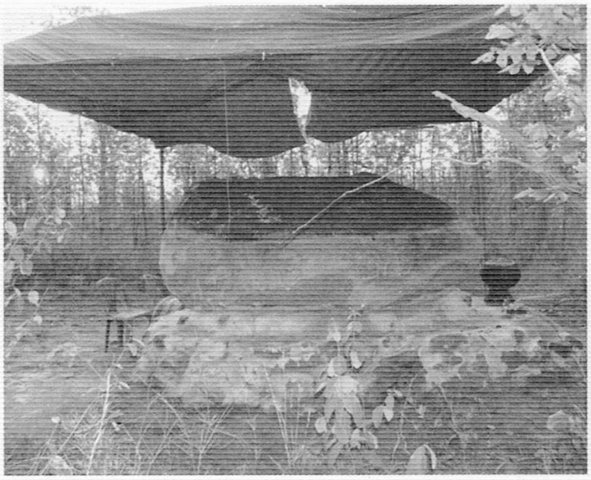

ให้ไปสืบหาแถวค่ายทหารก็แล้วกัน จึงได้ย้อนกลับไปทางเดิมอีก

จากนั้นก็ไปทาง **อ.คอนสาร** เห็นป้ายบอกว่า ขอเชิญกราบพระประธานอายุกว่า ๗๐๐ ปี เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองคอนสาร จึงได้เข้าไปกราบนมัสการใน **วัดเจดีย์** แล้วออกเดินทางไปถึงสี่แยกทางไปภูกระดึง แต่เข้าไปไม่กี่กิโลก็จะมีป้ายบอกทางเข้า "รอยพระพุทธบาท ๘ ก.ม." เลี้ยวขวาเข้าไปที่ **วัดเฉลิมพระเกียรติราษฎร์รังสรรค์** จะพบก้อนหินใหญ่หนัก ๒๗ ตัน ที่เจ้าอาวาสได้มาจากทุ่งนาของบ้านโนนรัง

ในขณะที่ไปถึงนั้น เจ้าอาวาสไม่อยู่จึงได้สำรวจดู ปรากฏว่ามีรอยพระพุทธบาทใหญ่ไม่สามารถปีนขึ้นไปดูได้ แต่ก้อนหินนี้มีรอยจมลงไปในดินเกือบค่อน พระในวัดบอกว่าจะสร้างมณฑปครอบ จึงได้ฝากเงินร่วมสร้างด้วย ข้างก้อนหินพระบาทนี้ยังมีก้อนหินเล็กๆ เป็นรูปบาตรอีกด้วย

หลังจากนั้นก็ย้อนกลับมาทางเดิม ได้หลงไปทางเขื่อนจุฬาภรณ์ เลยไปเที่ยวทุ่งกะมังชมสัตว์ป่าเล่นเพลินๆ ทั้งได้ชมไก่ฟ้าพญาลอและฝูงกวางจนโดนทากเล่นงานพอสมควรแล้วจึงรีบเผ่นออกมาทันที ระหว่างทางได้เห็นป้ายบอกทางเข้า **พระธาตุพีพวย** อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ จึงเลี้ยวรถเข้าไป

ปรากฏว่าเป็นพระธาตุเก่าแก่มานานที่กรมศิลปากรได้บูรณะไว้ พร้อมทั้งเขียนป้ายบอกว่า บริเวณนี้เป็นที่อาศัยของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย จนถึงสมัยทวาราวดีย้อนไปประมาณ ๑๐๐๐ ปี - ๒๕๐๐ ปี พระธาตุนี้ส่วนยอดสร้างแบบศิลปะลาว

ในขณะที่กำลังไหว้พระธาตุอยู่นั้น มีชาวบ้านคนหนึ่งเข้ามาคุยด้วย จึงได้ถามว่าแถวนี้มีรอยพระพุทธบาทบ้างไหม ปรากฏว่าได้เรื่องเลย โยมผู้ชายคนนี้แนะนำให้ย้อนกลับไปที่ **บ้านโนนเห็ดไคล** จะมีคนนำทางไปได้ ระหว่างนี้จะเห็นแสงสว่างส่องลงมาจากก้อนเมฆด้วย

เมื่อย้อนกลับไปใน **วัดบุญเรือง** ขอให้ผู้ใหญ่บ้านพร้อมลูกบ้านอีก ๔ คน ช่วยนำทางขึ้นไป พร้อมกับหลวงตาในวัดนี้ด้วย เพราะท่านมีความสงสัยมานานแล้วว่า จะใช่รอยพระพุทธบาทหรือไม่ จึงอยากจะขึ้นไปพิสูจน์ด้วย

เนื่องพระพุทธบาทรอยนี้ มีการพบกันมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย ผู้ใหญ่บ้านได้เล่าว่า สมัยก่อนมีชาวบ้านขึ้นไปหาแย้ แล้วแย้ได้วิ่งหนีเข้าไปที่ก้อนหินนี้ เมื่องัดก้อนหินออกได้แล้วปรากฏว่าก้อนหินที่ประกบกันอยู่ ได้แยกออกจากกัน ภายในเป็นลายเส้นรูปรอยเท้าแต่ไม่มีนิ้ว ก้อนหนึ่งเป็นข้างซ้าย อีกก้อนหนึ่งจึงเป็นข้างขวาโดยปริยาย

ก้อนหินนี้เคยปะกบกันอยู่แล้วแยกออกจากกัน

ด้านข้างยังมีรอยเล็กอีก แต่หายไปข้างหนึ่งแล้ว

ครั้นเดินขึ้นไปบนเขาที่เราเห็นแต่ไกลได้สักพักหนึ่ง ก็มาถึงก้อนหินรอยพระพุทธบาทวางตะแคงอยู่ ๒ ก้อน ปรากฏว่าเป็นเหมือนไข่ผ่าซีก ๒ ซีก ภายในเป็นหินอ่อนสีเนื้อแต่ลายเส้นพระบาทจะเป็นสีน้ำตาล และมีริ้วๆ อีกโดยรอบ ส่วนปลายจะแหลม มองดูน่าจะเป็นรอยเกือกแก้ว มีขนาดประมาณ ๑ เมตรเศษ

และยังมีหินเล็กๆ อีกก้อนหนึ่งเป็นรอยเท้าเหมือนกับที่ **วัดดอยน้อย** และของ **ท่านจำเนียร** ที่เรียกว่า **พระบาทจร** แต่ที่นี่ชาวบ้านบอกว่าหายไปข้าง ไม่รู้ใครเอาไปเสียแล้ว จึงได้แต่เสียดายที่ไม่สามารถรักษาเอาไว้ได้ วันนั้นจึงไหว้แค่ ๓ รอย แล้วก็รอยเท้าพระโพธิสัตว์อีก เช่น รอยช้าง, ม้า, เสือ เป็นต้น

นับว่าเป็นพระพุทธบาทที่มีลักษณะแปลกไปจากเดิมที่เคยพบ จากนั้นผู้ใหญ่บ้านก็พาไปที่ **วัดเทวฤทธิ์สุวิมลฯ** พบใบเสมาหินโบราณเป็นจำนวนมาก มีแกะสลักเป็นเทวรูปบ้าง เป็นตัวอักษรคล้ายศิลาจารึกบ้าง แล้วไปที่ **กู่โนนสำโรง** มีสภาพเหลือแค่กองอิฐเท่านั้น

ต่อจากนั้นก็เดินทางล่องกลับลงมาทาง **ถ้ำวัวแดง** อ.ภักดีชุมพล จ.ชัยภูมิ ระหว่างทางได้แวะร่วมทำบุญสร้าง **ปราสาทดิน** เป็นเงิน **๓,๐๐๐ บาท** กับหลวงพ่อเจ้าอาวาส **วัดผาเกิ้ง** แล้วแวะขึ้นไปเที่ยว **วัดถ้ำวัวแดง** ได้ร่วมทำบุญด้วย แต่ไม่ได้เดินขึ้นบันไดไปบนเขานะ

สถานที่แห่งนี้ยังไม่เคยสำรวจรอยพระพุทธบาท เห็นว่าเป็นเทือกเขาสูง จึงเดินทางต่อไปที่ **อุทยานแห่งชาติไทรทอง** ตามข้อมูลของ **คุณศราวุธ ราชบุรี** ได้พบก้อนหินรูปหัวใจที่หลังศาลเจ้าพ่อดำด้วย จากนั้นจึงเดินทางไปที่ปากช่อง แล้วเลี้ยวเข้าทางเขาใหญ่ออกไปทาง อ.ปากพลี จ.นครนายก เป็นเส้นทางที่คดเคี้ยวไปตามไหล่เขา ถนนหนทางมีขี้ช้างกองเต็มไปหมด จนมาถึงด่านเห็นป้ายชื่อ **วัดเขาพระธรรมขันธ์** จึงเลี้ยวเข้าไปในวัดทันที

ปรากฏว่าได้พบกับ **ท่านอาจารย์วินัย** ที่เคยอยู่ตาพระยามาก่อน ท่านได้สร้างมณฑปครอบพระพุทธบาทยอดเดียวสวยเหมือนกับที่พระบาทสระบุรี แต่มีการแต่งรอยพระพุทธบาท

พบรอยพระพุทธบาทใหม่ ณ วัดถ้ำบ่อทอง

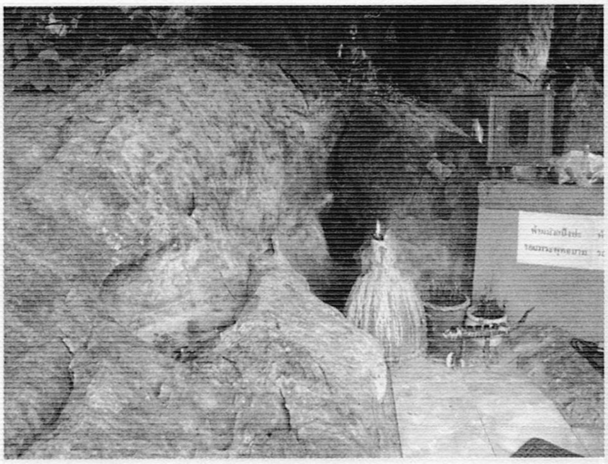

หลวงพ่อพรสร้างศาลาครอบไว้แล้ว

ไปแล้ว บนยอดเขาก็มีพระเจดีย์องค์ใหญ่ทาสีขาว จึงได้ร่วมทำบุญกับท่านทุกอย่าง ๕,๐๐๐ **บาท** แล้วออกเดินทางต่อไป

ตามที่ได้ข้อมูลจาก **คุณมณิสร มีชาญ** บอกว่าให้ติดต่อ **ท่านอาจารย์พรชัย** สำนักสงฆ์เนินสูงสามัคคี (วัดป่าสถาพร) ต.นาหินลาด อ.ปากพลี จ.นครนายก แล้วท่านก็ได้นำเข้าไปในป่าเขตติดต่อกับเทือกเขาใหญ่ ต้องเดินขึ้นไปบนเขา แล้วจึงพบรอยพระพุทธบาทที่ไม่มีรอยนิ้ว แต่ไม่ชัดเจนนัก มีรอยเท้าม้า, เท้าช้างด้วย ซึ่งเป็นที่รู้จักของชาวบ้านมานานแล้ว

ต่อจากนั้นก็ไปที่ **แก่งหินเพิง** อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี พอดี **อู่วารี** โทรบอกว่าพบรอยพระบาทใหม่ที่ **วัดถ้ำเขาบ่อทอง** ต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี จึงได้วกกลับไปทันที แต่กว่าจะไปถึงพวกอู่วารีก็นอนหลับกันไปหลายตื่นแล้ว พอไปถึงก็ได้พบ **หลวงพ่อพร** รองเจ้าอาวาสท่านก็เล่าให้ฟังว่า

วัดนี้มี **หลวงพ่อกุหลาบ** เป็นเจ้าอาวาสท่านสุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง ต่อมาหลวงพ่อพรได้ซื้อที่ติดกับวัดซึ่งเป็นป่าไร่มัน หลวงพ่อพรและหลวงตาสีกับลูกศิษย์ได้ช่วยกันถางป่า **นายดำ** ซึ่งเป็นลูกศิษย์ได้ใช้มีดฟันต้นไม้ที่ขึ้นอยู่เชิงเขาลำต้นประมาณท่อนแขน มีดได้หักเป็น ๓ ท่อน

ตอนบ่ายหลวงพ่อพรปรารภว่า ก่อฐานสร้างองค์พระปฐมตรงนี้ดีไหม ซึ่งตอนนั้นยังไม่เจอรอยพระบาท รุ่งขึ้นหลวงตาสีได้กวาดใบไม้และกิ่งไม้มาสุมไฟบริเวณที่จะก่อฐาน ขณะที่กวาดใบไม้อยู่นั้น ได้กวาดเจอร่องหินมีใบไม้ทับถมเต็มไปหมด เมื่อทำความสะอาดดีแล้วจึงเห็นเป็นรอยพระพุทธบาท

วันนั้นเป็นวันที่ ๑๒ ธ.ค. ๔๙ เวลาประมาณ ๑๕.๐๐ น. ซึ่งก่อนหน้านี้หลวงตาสีเคยเห็นลูกไฟพุ่งขึ้นห่างจากที่สุมไฟประมาณ ๓ วา แต่ควันไฟรอยขึ้นตรงรอยพระบาท หลวงตาจึงเรียกหลวงพ่อพรมาดู ปรากฏว่าเห็นเป็นรอยพระบาทมีลักษณะสวยงามสมบูรณ์ที่สุด

สมัยก่อนมีพระรูปหนึ่ง ท่านได้เดินธุดงค์มาเมื่อสมัยป่าเพิ่งแตกใหม่ๆ ท่านได้กล่าวว่าให้ดูแลเขาลูกนี้ให้ดีให้สะอาด มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์

พระพุทธบาทบนยอดเขาสำนักสงฆ์ถ้ำเอราวัณ

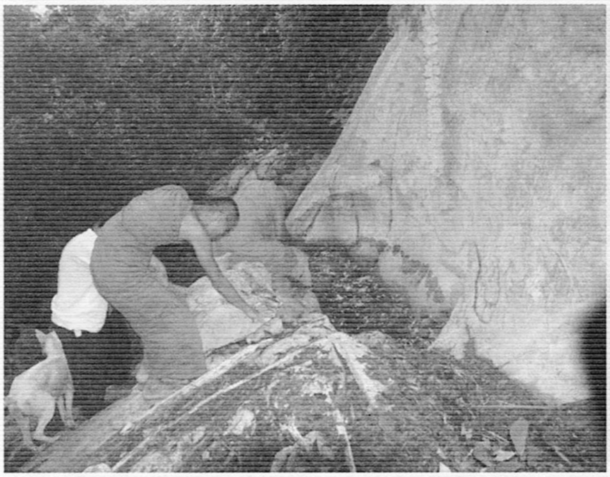

ถ่ายภาพร่วมกับพระเณรและคณะอู่วารี

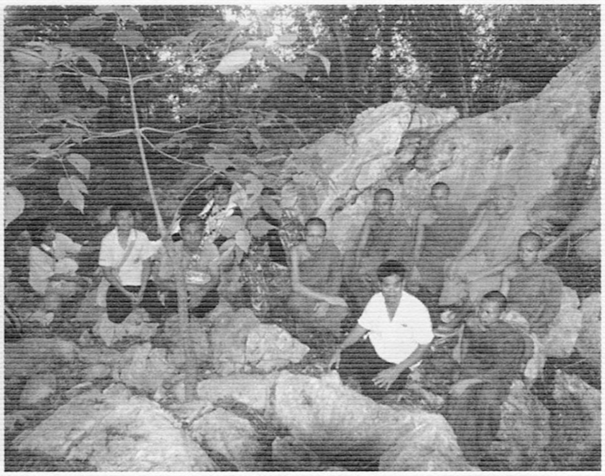

สถิตอยู่ และยังมีโยมซึ่งบ้านอยู่ใกล้ๆ วัด ห่างจากเขาลูกนี้ประมาณ ๕๐๐ เมตร ชื่อ **นายทอง วงศ์ทอง** ก็เคยได้เห็นดวงไฟพุ่งขึ้นที่เขาลูกนี้ เป็นดวงแก้วลอยขึ้นที่บนยอดเขา แล้วก็ลอยเข้าไปในกอไผ่ทุกๆ วันพระกลางเดือนและปลายเดือน ต่อมาชาวบ้านที่รู้ข่าวได้พากันมาไหว้

ในขณะนี้ได้สร้างหลังคาคลุมไว้ ผู้เขียนก็ได้ร่วมถวายปัจจัยไปบ้างแล้ว พร้อมทั้งถวายพระพุทธรูป ๓๐ นิ้วไว้ด้วย หลังจากนั้นก็ได้เดินทางต่อไปที่ **สำนักสงฆ์ถ้ำเอราวัณ** ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลกันนัก พระภิกษุสามเณรและญาติโยมที่นี่ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี

ในระหว่างนี้ แม่ครัวช่วยทำอาหารเย็นให้พวกเราและคณะอู่วารี ส่วนผู้เขียนก็ได้เดินตามพระไปดูรอยพระพุทธบาท ซึ่งอยู่ข้างกุฏิ เป็นรอยเกือกแก้วเล็กๆ มีน้ำขังอยู่ด้วย และในป่าข้างหลังกุฏิก็มีรอยใหญ่แต่ไม่มีนิ้ว คืนนั้นก็ได้ค้างคืนที่นี่ รุ่งเช้าก็เดินขึ้นเขาไปสำรวจกันอีกรอบหนึ่ง พบพระพุทธบาทรอยใหญ่อีกด้วย แล้วจึงเดินทางกลับวัดในวันที่ ๒๔ เม.ย. ๕๐

อุทัยธานี - คลองหาด - นครราชสีมา

ในเดือนพฤษภาคมนี้ หลังงานวิสาขบูชาแล้วจึงได้เดินทางไปที่ **เขาเลื่อม** (ถ้ำเพชร) อ.คลองหาด จ.สระแก้ว ตามข้อมูลใหม่ล่าสุดที่ **คณะตาพระยา** มาส่งข่าวที่วัดในงานวิสาขบูชา ขณะเดินทางก็ได้นัดอย่างกระทันหัน โดยไม่ได้บอกล่วงหน้าไว้ก่อน

แต่ก็มาพบกันที่หน้าถ้ำเพชรสิบกว่าคน พร้อมเตรียมเสบียงอาหารเพลมาด้วย จากนั้นก็มีเจ้าหน้าที่นำทางเดินขึ้นไปบนเขาเลื่อม รอยพระพุทธบาทอยู่ไกลพอสมควร ต้องเดินแหวกหญ้าสูงท่วมตัว ในบริเวณนี้พบรอยพระพุทธบาทหลายรอย มีน้ำขังอยู่ด้วย

ในเวลาที่ก้มลงกราบ ได้เห็นเงาของพระอาทิตย์ทรงกลดสะท้อนลงมาในน้ำด้วย ญาติโยมหลายคนต่างก็ดีใจ ช่วยกันทำความสะอาดแล้วกราบไหว้บูชากัน จากนั้นก็เดินลงมาฉันเพลที่ข้างล่าง แล้วเดินทางกลับมาที่ **วัดพุทธปฐม** อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา ได้ร่วมทำบุญกับ **ท่านอรุณ** เป็นเงิน ๕,๐๐๐ **บาท**

พระอาทิตย์ทรงกลดบนเขาเลื่อม

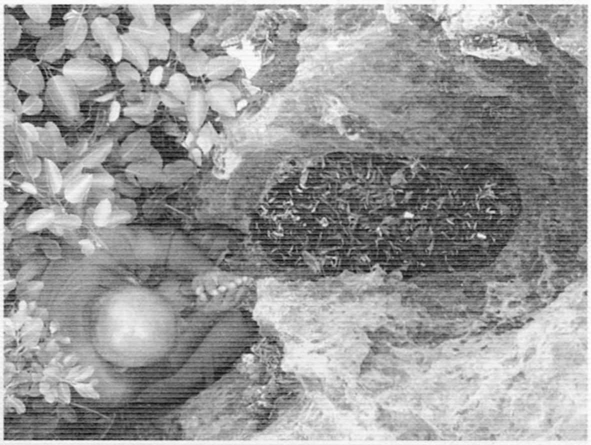

พบรอยพระพุทธบาทใหม่บนเขาสามยอด

นครราชสีมา - ลพบุรี - อุทัยธานี

ต่อจากนั้นก็ไปที่ **วัดภูวังทองศิลาอาสน์** อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา ได้ถวายเงินเป็นค่าทำรั้วรอบพระแท่นศิลาอาสน์ ๕,๐๐๐ **บาท** แล้วไปแวะฉันเพลที่ร้านอาหารริมเขื่อนลำตะคอง พบเจ้าของร้านเคยมาวัดท่าซุงด้วย จากนั้นก็ล่องมาทางเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ เห็นเขากำลังสร้างพระใหญ่ หน้าตัก ๑๘ ศอก จึงเข้าไปร่วมทำบุญกับ **พระอาจารย์กล้วย** เป็นจำนวนเงิน ๓,๐๐๐ **บาท**

ในขณะที่รถวิ่งไปถึง อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี ได้แวะไหว้ **หลวงพ่อเพ็ชร** ซึ่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง แล้วเดินทางไปที่ **เขาสามยอด** อ.เมือง จ.ลพบุรี โดยเข้าทางโรงพยาบาลอานันทมหิดล มีป้ายบอกทางไปกราบ **หลวงปู่เรือง** ด้วย

รถวิ่งเข้าไปถึงเชิงเขา แล้วเดินต่อขึ้นเขาไปเรื่อยๆ ตามข้อมูลที่ **คุณหมอน้อย - อุมา** ได้บอกไว้ เดินขึ้นไปถึงกุฏิหลวงปู่เรือง แต่ท่านไม่อยู่ข้างบนแล้ว จึงเดินขึ้นไปอีกจนถึงยอดสุด ต่างคนต่างปีนขึ้นไปยืนบนลานหินที่สามารถมองทิวทัศน์ได้ทั่วไป แต่นับยอดเขาเกินกว่าสามยอดนะ

ครั้นพักพอหายเหนื่อยแล้ว จึงได้เข้าไปที่ **รอยพระพุทธบาทคู่** คือเป็นรอยเบื้องซ้ายรอยไปและกลับสองรอย แต่ผู้เขียนได้เดินไปที่

เกาะง่ามใหญ่ อ.ปะทิว จ.ชุมพร

ข้างพุ่มไม้แล้วพบอีกรอยหนึ่ง ยังเป็นธรรมชาติที่สวยงามมาก มีขนาดใหญ่กว่ารอยคู่ แต่ทั้งหมดก็ไม่ปรากฏให้เห็นเป็นรอยนิ้วนะ

ใครจะเชื่อหรือไม่ก็แล้วไป แต่พวกเราเคยเห็นเป็นเช่นนี้มาหลายแห่งแล้ว ในขณะนั้นพระอาทิตย์ทรงกลดอีกนับเป็นครั้งที่ ๒ จึงได้บูชาสักการะทั้ง ๓ รอย ด้วยความปลื้มใจ แล้วเดินกลับลงมาทางกุฏิหลวงปู่เรือง ปรากฏว่าท่านกำลังจำวัดอยู่ จึงเดินทางกลับ ระหว่างทางได้เห็น **วัดตากฟ้า** ขึ้นป้ายหน้าวัดจะสร้างพระเจดีย์ จึงเข้าไปทำบุญร่วมสร้าง ๑,๐๐๐ **บาท** กับเจ้าอาวาสด้วย แล้วกลับวัดในวันนั้นกันเลย

อุทัยธานี - ชุมพร - พังงา

เดือนมิถุนายน ใกล้เข้าพรรษาแล้ว ยังมีงานค้างที่จะต้องเดินทางไปที่ **เกาะง่ามใหญ่** (เกาะรองเท้า) อ.ปะทิว จ.ชุมพร จึงได้นัดกับ **คณะคุณศราวุธ ราชบุรี** และ **คณะคุณธนวิสุทธิ์ สุวรรณาพรหม** (เว็บแดนพระนิพพาน) ไปพบกันที่วัดเกตุมฯ หลังจากถวายผ้าห่มพระธาตุแล้ว จึงเดินทางไปที่ **วัดเพชรพลี** จ.เพชรบุรี

ในขณะที่ไปถึงนั้น ทางวัดกำลังบูรณะ**วชิระประสาท** พอดี จึงฝากเงินทำบุญกับเจ้าอาวาสไว้ แล้วออกเดินทางไปที่ท่าเรือชุมพรคาบาน่า อ.ปะทิว จ.ชุมพร แล้วเช่าเรือไปที่ **เกาะง่ามใหญ่** ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑ ชั่วโมงครึ่ง แต่ไม่สามารถจะขึ้นเกาะได้ เพราะเป็นเขตหวงห้ามเขาทำสัมปทานรังนกนางแอ่น

จึงให้คนขับเรือตังเกที่ดัดแปลงเป็นเรือท่องเที่ยววิ่งวนรอบเกาะ พอที่พวกเราจะมองเห็นได้ แต่ต้องแหงนหน้ามองขึ้นไป พอจะเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นรอยพระหัตถ์จริงๆ ความแตกต่างสีผิวของหินมองเห็นได้ชัดว่า หินที่ฝ่าพระหัตถ์จะเป็นสีอิฐ นอกนั้นก็เป็นสีของหินทั่วไป

ถ้าเชื่อว่ารอยพระหัตถ์ (ปาต๊ะ) ที่เมืองลา สิบสองปันนา เป็นของจริง ที่นี่ก็ต้องเป็นของจริงด้วย แล้วก็ชัดเจนสวยงามกว่ามาก ถ้าได้มาเห็นของจริงแล้ว ในระหว่างนี้ จึงให้คนขับเรือวิ่งวนประทักษิณ ๓ รอบ พร้อมกับเปิดเทปหลวงพ่อบวงสรวงและสวดอิติปิโสไปด้วย ท่ามกลางคลื่นลมและสายฝนตลอดเวลา

แต่พวกเราก็ตัดสินใจยอมสละชีวิต เพื่อบูชาพระพุทธองค์ฝ่าคลื่นลมจนครบ ๓ รอบ พอที่จะชื่นชมให้สมความตั้งใจ แม้เสื้อผ้าจะเปียกปอนกันไปหมดทุกคน บางคนก็ทำท่าจะเมาคลื่น แต่ก็ฝืนทนสวดอิติปิโสไปจนครบ

หลังจากนั้นก็วกเรือกลับเข้าสู่ฝั่งดังเดิม พกพาความประทับใจและความตื่นเต้นหวาดเสียวกลับมาด้วย นึกถึงเรื่องราวที่ชาวบ้านเล่าให้ฟังว่า เกาะนี้มีอะไรแปลกๆ ทั้งที่เขาก็ไม่เคยรู้เลยว่าเป็นรอยพระพุทธหัตถ์ แต่จะมีสิ่งบอกเหตุอย่างหนึ่งว่า

เรือวิ่งวนครบ ๓ รอบ ท่ามกลางสายฝน

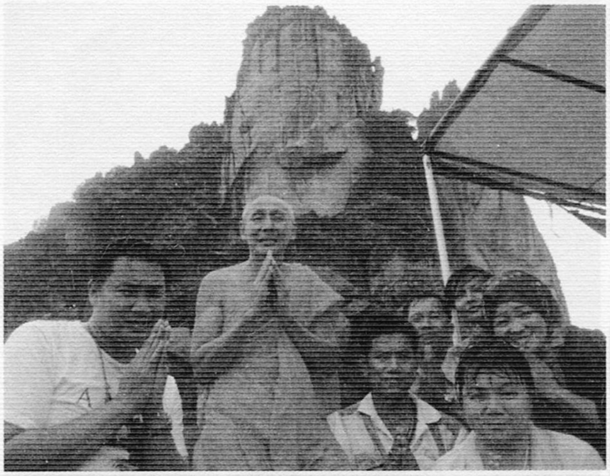

ผู้หญิงจะขึ้นเกาะนี้ไม่ได้เลย เคยมีคนงานทำรังนก คงจะเหงานะ อยู่แต่บนเกาะ จึงนำผู้หญิงขึ้นมานอนด้วย ปรากฏว่าอยู่ไม่ได้ ต้องรีบนำส่งกลับขึ้นฝั่งทันที นี่เป็นแค่ข้อมูลที่ได้รับ ต่อจากนั้นก็เดินทางไปสุราษฎร์ธานีกับคณะคุณธนวิสุทธิ์ ส่วนคณะคุณศราวุธขอกลับกรุงเทพฯ ก่อน

พวกเราได้นัดพบกับ **คณะสุราษฎร์** ที่ **รอยพระพุทธบาทศรีสุราษฎร์** อ.กาญจนดิษฐ์ เวลานี้มีพระสงฆ์มาปลูกกุฏิวิหารตั้งเป็นวัดแล้ว ทราบว่าท่านกำลังจะก่อสร้างมณฑปครอบพระพุทธบาท จึงได้ร่วมกันทำบุญด้วย จากนั้นก็ขึ้นไปไหว้พระพุทธบาท แล้วย้อนกับมาที่ **วัดถ้ำน้ำทิพย์** ซึ่งอยู่ห่างกันไม่มากนัก

ตามที่คุณศราวุธเล่าว่า ภายในถ้ำมีบ่อน้ำทิพย์ที่ผู้เขียนเคยมาหลายปีแล้ว แต่เวลานี้น้ำแห้ง มองเห็นรอยพระพุทธบาทอยู่ภายในด้วย จึงเข้าไปดูปรากฏว่าเป็นความจริง จากนั้นก็กลับไปค้างคืนที่บ้าน **เจ๊เตี้ยน** ในตอนเช้า **คณะสุราษฎร์ธานี** ถวายอาหารเช้าแล้ว จึงออกเดินทางต่อไปสืบหารอยพระพุทธบาทบนเขาที่ ต.ทับปริก อ.เมือง จ.กระบี่

ในระหว่างทางได้แวะทำบุญสร้างพระเจดีย์ที่ **วัดถ้ำเสือ** จ.กระบี่ แล้วจึงออกเดินทางต่อไป แต่กว่าจะสืบหารอยพระพุทธบาท ตามข้อมูลที่พี่สาวของ **คุณบัวสอน จันทะพรม** แจ้งไว้นั้น ต้องแวะถามชาวบ้านหลายครั้ง จนกระทั่งผู้ใหญ่บ้านต้องขับรถเครื่องนำไปเอง

รถวิ่งเข้ามาในป่าสวนยางพาราลึกมาก จนถึงเชิงเขาจึงพบบ้านของคุณบัวสอน ซึ่งมีอยู่หลังเดียวในบริเวณนั้น แล้วสามีของคุณบัวสอนก็ได้นำขึ้นไปบนเขาใกล้ๆ บ้าน เขาไม่สูงนัก ปลูกยางเต็มไปหมด แต่บริเวณนั้นกลับมีก้อนหินเล็กอยู่ก้อนหนึ่ง มีเป็นรอยเท้าเล็กๆ ปรากฏอยู่ ๒ รอย

แต่ผู้ใหญ่บ้านที่มาส่ง ก่อนจะกลับได้บอกว่า บนยอดเขาอีกลูกหนึ่งชื่อ **"เขาหลัก"** ก็ยังมีรอยพระพุทธบาทอีกด้วย แต่ตอนนี้ฝนตกขึ้นไม่ได้ เพราะอยู่สูงกว่านี้มาก ผู้เขียนก็เพียงแต่รับฟัง หลังจากนั้นก็เดินทางไปเทองค์พระใหญ่ที่ **วัดหัวถนน** อ.สะเดา จ.สงขลา

ตามที่เล่าผ่านไปแล้วว่า ผู้เขียนได้ถวายเงินที่เหลือจากการสร้างพระ ๑๕ ศอก ทั้ง ๔ ทิศ เพื่อให้พระสายอีสานสร้างแบบพระ ๓๐ ศอก แล้วนำแบบพิมพ์นี้ไปสร้างที่วัดหัวถนนเป็นองค์แรก ผู้เขียนจึงได้ไปร่วมเทองค์พระโดยที่มิได้นัดหมายไว้ล่วงหน้า

จากนั้นก็ได้ถวายปัจจัยแก่เจ้าอาวาสวัดหัวถนน ๑๐,๐๐๐ **บาท** ถวายพระสายอีสานที่มาก่อสร้างมี **อาจารย์แก้ว** และ **อาจารย์ปาน**

พระ ๓๐ ศอกสร้างเป็นองค์แรกที่วัดหัวถนน

พระทิตย์ทรงกลดในขณะที่เทพระเศียร

เป็นต้น เป็นเงินหลายพันบาท จากนั้นก็เดินทางกลับวัด ต่อมาได้ข่าวว่าทางพระสงฆ์ทางเมืองกาญจนบุรี มีการสร้างแบบพิมพ์พระใหญ่หน้าตัก ๓๖ ศอก จึงได้ฝากเงินไปทำบุญด้วย

บ่อพรานล้างเนื้อ

สุดท้ายก่อนจบเรื่องภายในประเทศนี้ ผู้เขียนได้ไปที่ อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี เห็นมีป้ายบอกทางเข้า **"บ่อพรานล้างเนื้อ"** ความจริงก็ผ่านไปผ่านมาหลายครั้งแล้ว แต่ไม่เคยแวะไปสักที ส่วนใหญ่คนทั่วไปมักจะไปไหว้ที่พระพุทธบาทเท่านั้น

ดังนั้นจึงได้แวะเข้าไป เพื่อจะพิสูจน์ดูว่าเหมือนกับที่อื่นๆ หรือไม่ จากประสบการณ์หลายแห่ง ถ้าเป็นแอ่งน้ำที่ไม่แห้ง แม้แต่หน้าแล้ง ส่วนใหญ่จะมีรอยพระพุทธบาทอยู่ที่ก้นแอ่ง แต่ก่อนน้ำในบ่อใหญ่นี้จะมีสีแดงเรื่อๆ คล้ายเลือด จึงเรียกกันว่า **"บ่อพรานล้างเนื้อ"** ซึ่งเป็นสีเดียวกับที่ **อรรถกถาปุณณสูตร** ใน **สังยุตตนิกาย สฬายนวรรค** เล่าว่า

"...พระพุทธองค์ทรงเหยียบไว้บนแผ่นศิลา มีสีแดงเหมือนกับย้อมด้วยดินแดง.."

ส่วนอีกแอ่งหนึ่งแต่เล็กกว่า ผู้เขียนก็ได้พบรอยเท้าอยู่ในแอ่งน้ำ แต่เป็นรอยที่ไม่มีนิ้วเท้านะ ประมาณ ๒ รอย เล็กใหญ่ไม่เท่ากัน ตรงแอ่งนี้เขียนป้ายบอกว่า **"รอยคุกเข่าพรานบุญ"** ใกล้บ่อพรานล้างเนื้อ จึงเป็นเรื่องแปลกที่พรานบุญเดินไปไม่มีรอยเท้า แต่คุกเข่ากลับมีรอยเท้า แล้วมีน้ำไหลผ่านตลอดเวลาด้วยนะ

นี่เป็นเรื่องที่ซ่อนเร้นเหมือนเส้นผมบังภูเขา เราไม่ได้ค้านความเชื่อเดิมที่บอกว่าเป็นของ **นายพรานบุญ** อาจจะเป็นเพราะว่ามีรอยเท้าสัตว์ปรากฏอยู่ใกล้ **"บ่อพรานปักหอก"** ก็เป็นได้ เลยเหมาเอาว่าเป็นของพรานบุญทั้งนั้น แล้วสัตว์ป่าตัวไหนจะเหยียบหินให้เป็นรอยได้

ส่วนรอยปักหอกกว้าง ๔ นิ้ว ลึก ๕๐ ซ.ม. ที่มีน้ำซึมไม่เคยแห้ง แสดงว่าพรานบุญต้องมีฤทธิ์ ลักษณะแบบนี้ได้ เคยเห็นมาหลายแห่ง ส่วนใหญ่จะเป็นรอยปักไม้เท้าของพระพุทธเจ้าเท่านั้น ผู้อื่นจะปักลงไปในหินก็ยากอยู่แล้ว แต่จะให้มีน้ำซึมตลอดนี่ยิ่งยากกว่า

NO.11/3

รวมความว่า บริเวณนี้มี ๓ จุดที่สำคัญ คือ **บ่อพรานล้างเนื้อ, บ่อพรานคุกเข่า,** และ **บ่อพรานปักหอก** ตามที่เชื่อกันว่าเป็นรอยของ **พรานบุญ** ผู้ที่ค้นพบรอยพระพุทธบาท เมื่อสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่ผู้เขียนคิดว่ารอยทั้ง ๓ จุดนี้ น่าจะเกิดมีก่อนตั้งแต่สมัยพุทธกาลแล้ว

เรื่องนี้ไม่ได้คัดค้านใครนะ แต่เป็นความเห็นส่วนตัวที่เคยพบมาหลายแห่ง หากจะคิดตามความเป็นจริงแล้ว คนที่เป็นพรานล่าสัตว์ตัดชีวิต จะมีฤทธิ์ปักหอกลงในหินได้อย่างไร เพราะฉะนั้นถ้าคนธรรมดาทำไม่ได้ แล้วใครละจะเป็นผู้ทำให้มีน้ำขังอยู่ได้ แม้แต่หน้าแล้ง

ถ้าไม่ใช่บุคคลที่เลิศประเสริฐ หรือผู้สิ้นกิเลสเท่านั้น หรือพระโพธิสัตว์ที่จะอธิษฐานให้มีรอยเกิดขึ้นได้ และใกล้ๆ บริเวณนั้นบอกว่าเป็นรอย **ท่านสัจจพันธฤาษี** เห็นมีอยู่ ๒ รอย เป็นเบื้องขวาและซ้าย เอามือลูบเป็นร่องนิ้วในหินชัดเจน แต่ทำไมเล็กนิดเดียวประมาณแค่ไม่ถึงคืบของเรา

เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องซับซ้อนซ่อนเงื่อน **รอยพระพุทธบาท** และ **รอยท่านสัจจพันธ์** ได้เกิดขึ้นสมัยพุทธกาล แต่รอยพรานบุญเพิ่งเกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๑๖๖ **สมัยพระเจ้าทรงธรรม** ครองกรุงศรีอยุธยา นับว่าแปลกดีเหมือนกัน ส่วนขนาดรอยพระพุทธบาทได้บอกว่า กว้าง ๒๑ นิ้ว ยาว ๖๐ นิ้ว ลึก ๑๑ นิ้ว

แต่ขนาดรอยพระพุทธบาทในตำนานที่พรานบุญพบ ปรากฏว่ารอยไม่ใหญ่เท่านี้ คือมีแผ่นหินเป็นลิ้นถอดปิดอยู่ มีน้ำขังอยู่ในรอยแต่พอเนื้อนกกินได้แค่นั้นเอง แสดงว่ารอยไม่ใหญ่หรือไม่ตื้นนัก น่าจะขนาดเท่าที่เห็นหน้ารูปปั้นท่านสัจจพันธ์ ที่เป็นรอยทั้งซ้ายและขวานะ

ต่อมานายพรานได้วิดน้ำเสียให้แห้ง จึงเห็นพระลักษณะสำคัญว่าคนโบราณ (คำว่า **พระลักษณะ** ก็ไม่เข้าใจว่าจะเห็นเป็นมงคล ๑๐๘ ประการ อย่างที่เขาทำจำลองหรือไม่) แต่ใน **หนังสือประวัติพระพุทธบาท** ได้จัดพิมพ์เมื่อปี ๒๕๒๗ กล่าวว่า "เพราะมีลายลักษณ์กงจักรประกอบด้วยมงคล ๑๐๘ ประการ"

จึงไม่เข้าใจว่ารอยแค่เนื้อนกกินได้ จะมีทั้งกงจักรทั้งลายลักษณ์ ๑๐๘ ประการได้ เรื่องนี้สำคัญมาก เพราะคนไทยส่วนใหญ่เข้าใจว่า ถ้าเป็นรอยพระพุทธบาทจริง จะต้องมีลักษณะเป็นกงจักรและมงคล ๑๐๘ ประการ ซึ่งใน **ปุณณสูตร** ก็ไม่บอกว่ามีลักษณะเช่นนี้ มีแต่เพียงบอกว่า **เหยียบเป็นสีดินแดง** เท่านั้น

แต่ปัจจุบันนี้ รอยพระพุทธบาทในพระมณฑปจะมองเห็นพื้นพระบาทคล้ายเป็นหินแต่ไม่เรียบ เดิมที่เคยบอกไว้ว่าเป็นรอยพระพุทธบาทจำลองนั้น ผู้เขียนต้องขออภัยด้วยนะ เวลานี้จะไม่เห็นเป็นนิ้วพระบาท และไม่เห็นเป็นธรรมจักรแล้ว จะมองเห็นแค่พื้นหินที่ไม่เรียบเท่านั้นเอง จึงขอนำตำนานเดิมมาเล่าสักนิด

ตำนานพระพุทธบาท

ตำนานพระพุทธบาทเมืองสระบุรี พิมพ์ไว้เมื่อปี ๒๕๒๕ โดยคัดลอกมาจากต้นฉบับเดิม **"คำให้การขุนโขลน"** จะขอนำมาโดยย่อว่า

"...ตั้งแต่พระพุทธเจ้าได้ตรัสโปรดสัตว์ได้ ๘ พรรษา แล้ว **มหาบุญ** มาอาราธนาไปจากเมืองสาวัตถี ให้ไปโปรดชาวเมืองสุนาปรัน

ตะปะ แล้วเสด็จกลับมาประดิษฐานพระรอยไว้แทบฝั่งน้ำนัมทา พาพระสงฆ์มาถึงเขาสุวรรณ พระอรหันต์ **สัจจพันธ์** กราบทูลขอเจดีย์ พระชินศรีจึงพระราชทานพระรอยไว้ให้เป็นเจดีย์

(เรื่องนี้ตรงกับคำจารึกในกเบื้องจารของ **พระราชกวี** (หลวงพ่ออ่ำ) วัดโสมนัส กรุงเทพ ที่บอกว่าไปประทับรอยพระพุทธบาทที่ริมฝั่งน้ำนัมทา (เกาะแก้วพิสดาร ภูเก็ต) ก่อนแล้ว จึงเสด็จกลับมาประทานให้ท่านสัจจพันธเถระ)

แล้วไปโปรดชาวเมืองโยนก ออกจากเมืองโยนกมาทรงยั้งนั่งใต้ร่มไม้ประดู่ใหญ่อยู่ชายทะเล (สมัยก่อนแถวนี้อยู่ชายทะเล ตรงกับที่หลวงพ่อเล่า) ทอดพระเนตรเห็น **หนองโสน** เห็นสัตว์ ๓ ตัว คือ **นกกระยาง ตะกวด** และ **วานร** จึงแย้มพระโอษฐ์ เมื่อพระอานนท์กราบทูลถาม แล้วจึงมีพระพุทธฎีกาตรัสว่า

"อานนท์..ที่นี่แต่ก่อนเป็น **เมืองลักษณ์และราม** มีนามชื่อว่า **เมืองหนองโสน** พระรามสิ้นพระชนม์ไปได้ ๑๐๖ ปี พระตถาคตจึงได้มาตรัสเทศนาให้พระอานนท์ฟัง วันนั้นเป็นวันพฤหัส เดือนยี่ ขึ้น ๖ ค่ำ ปีเถาะ เพลาบ่าย ๒ ชั้นฉาย (วัดเงาแดดแทนนาฬิกา)

ครั้นจบเทศนาแล้ว มีพราหมณ์คนหนึ่งชื่อว่า **กุละพราหมณ์** จึงเอาลูกสมอมาถวาย ทรงนั่งฉันสมอที่ตอตะเคียนแล้วแย้มพระโอษฐ์ พระอานนท์ทูลถาม จึงตรัสพยากรณ์ไว้ว่า

"นานไปข้างหน้า **เมืองหนองโสน** จะได้ชื่อว่า **กรุงศรีอยุธยา** เมื่อตถาคตปรินิพพานไปแล้ว ๗๐ ปี จะมีพระยาองค์หนึ่งทรงนามว่า **พระยาอภัยทศราช** จะมาสร้างพระนครขึ้น ได้เสวยราชสมบัติสืบต่อมาอีกหลายพระองค์ จนถึง **ท้าวอู่ทอง** จะได้ทำนุบำรุงรอยพระบาทของเราตถาคตสืบไป" ดังนี้

(แต่ในหนังสือ **ชินกาลมาลีปกรณ์** เล่าตอนนี้ว่า พระพุทธเจ้าได้เสด็จประทับนั่งบน**หินดำ** (อาทรศิลา) ก้อนหนึ่ง ทางด้านตะวันตกของแม่น้ำ ไม่ไกล **อโยชชปุระ** (อยุธยา) แวดล้อมด้วยพระอรหันต์เสด็จมาทางอากาศ แล้วตรัสธรรมเทศนา **ทารุขันธสูตร** ต่อมาได้นำก้อนหินนี้มาแกะสลักเป็นพระพุทธรูป เรียกว่า **พระสิขีพุทธปฏิมา** ตามที่ผู้เขียนเคยเล่าไปแล้ว)

ครั้นถึงสมัยพระเจ้าอู่ทองได้ทรงสดับเสนาอำมาตย์ทูลถวายเรื่องพระพุทธทำนายนี้ จึงเสด็จไปนมัสการบนยอดเขา **สุวรรณบรรพต** จากนั้นให้ค้นหา **หนองโสน** จนพบแล้ว จึงได้ทรงสร้างพระนครขึ้น แล้วให้ชื่อว่า **กรุงศรีอยุธยา** ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ในกาลต่อมารัชสมัย **พระเจ้าทรงธรรม** รอยพระพุทธบาทก็สูญหายไป จนพระสงฆ์ไทยต้องไปไหว้รอยพระพุทธบาทบน **เขาสุมนกูฏ** ที่ลังกา แต่พระสงฆ์ชาวลังกาก็บอกว่า มีรอยพระพุทธบาทบนเขา **สุวรรณบรรพต** จนมีการพบจาก **พรานบุญ** นี่แหละ

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ชาวไทยสมัยนี้ ได้พบทั้งรอยพระพุทธบาทและรอยพรานบุญไปด้วย ทั้งที่เป็นคนละสมัยกัน แต่ก็ไม่เป็นไรในเมื่อได้ติดตามรอยพระพุทธบาทในเมืองไทยกันจบแล้ว ในตอนหน้าเราก็จะตามไปถึง **ประเทศศรีลังกา** กันต่อไป...สวัสดี ฯ

☆☆☆☆☆☆☆

บริเวณวิหารพระเขี้ยวแก้ว (พระทันตธาตุ)

พระเขี้ยวแก้ว แห่งเมืองแคนดี้ ศรีลังกา

รอยพระพุทธบาท ยอดเขาสุมนกูฏ (ศรีปาทะ) ศรีลังกา

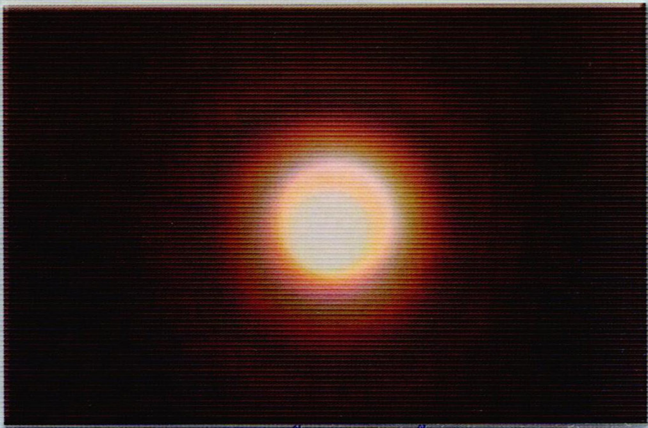

พระจันทร์ทรงกลดหลายชั้น ขณะเดินขึ้นไปตอนกลางคืน

มณฑปครอบรอยพระพุทธบาท ยอดเขาสุมนกูฏ

รอยพระพุทธบาทศรีปาทะ เป็น ๑ ใน ๕ แห่งในพระไตรปิฎก

คณะตามรอยพระพุทธบาท เริ่มเดินขึ้นเขา เวลา ๒๒.๐๐ น.

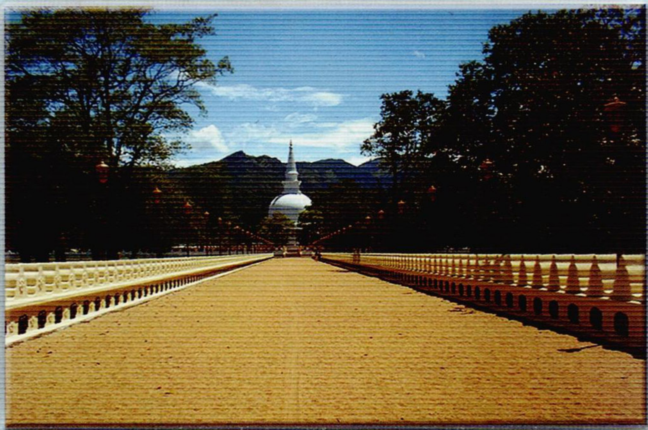

พระเจดีย์มหิยังคณะ เมืองมหิยังเกนา ศรีลังกา

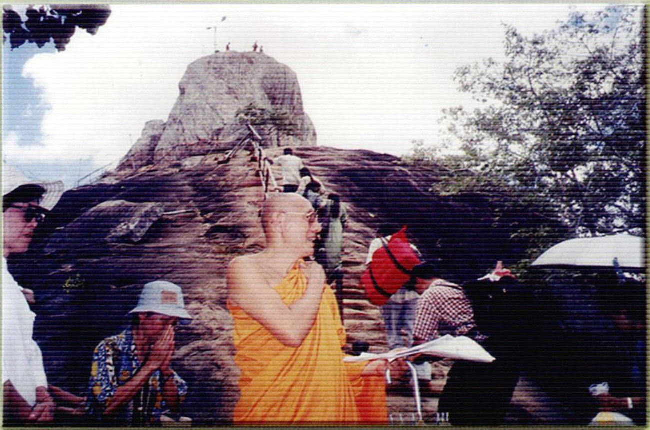

ยอดเขามหินตเล (เจติยบรรพต) เมืองอนุราธปุระ ศรีลังกา

มหาเสยเจดีย์ อยู่ใกล้มหินตเล เมืองอนุราธปุระ ศรีลังกา

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ภายในวัดกัลยาณี เมืองโคลัมโบ ศรีลังกา

ทางวัดกำลังบูรณะพระวิหารภายใน วัดกัลยาณี ศรีลังกา

หน้าพระวิหารภายใต้ต้นศรีมหาโพธิ์ เมืองอนุราธปุระ ศรีลังกา

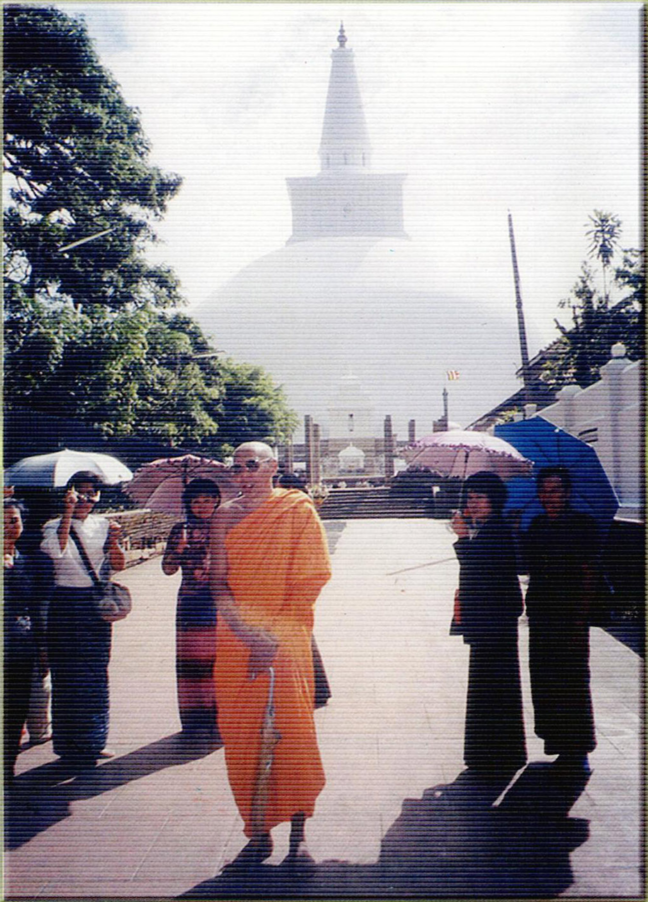

สุวรรณมาลิกเจดีย์ เมืองอนุราธปุระ ศรีลังกา

"ตามรอยพระพุทธบาท"
ณ ประเทศศรีลังกา - อินเดีย - เนปาล - ปากีสถาน

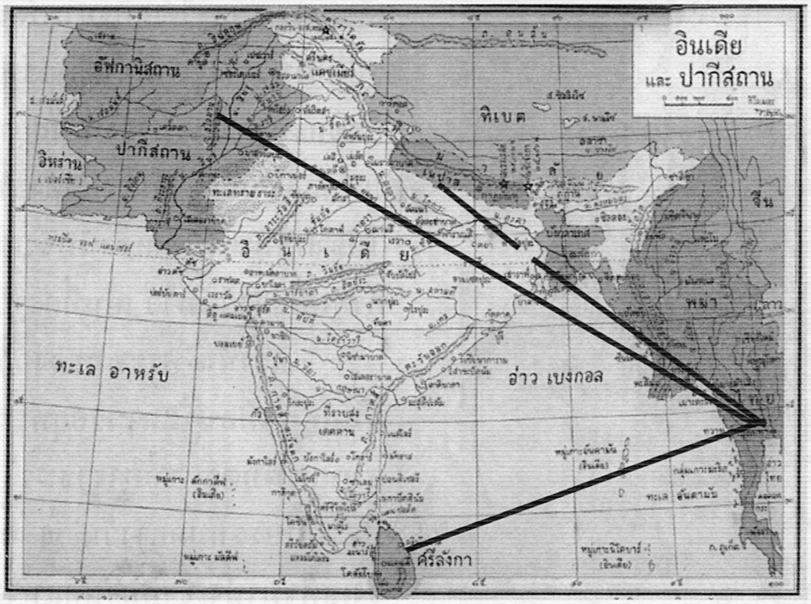

ประเทศศรีลังกา

การเดินทางไปประเทศต่างๆ ผู้เขียนได้มีโอกาสเป็นครั้งแรกที่ **ประเทศศรีลังกา** โดยไปกับคณะ **พระครูพิพัฒน์ปัญญาคุณ** (หลวงพ่อบุญมา) วัดห้วยเรียงใต้ จ.พิจิตร เมื่อวันที่ ๒ - ๙ ธ.ค. ๒๕๓๗ พร้อมกับ **พระครูสมุห์พิชิต** (หลวงพี่โอ) ครั้งนั้นมีพระสงฆ์รวม ๑๔ รูป

ต่อมาได้เดินทางนับเป็นครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๗ พ.ค. - ๓ มิ.ย. ๒๕๔๕ เพื่อขึ้นไปกราบรอยพระพุทธบาทบน **ยอดเขาสุมนกูฏ** ตามที่พระพุทธเจ้าเสด็จศรีลังกา ๓ ครั้ง และจะเดินทางอีกเป็นครั้งที่ ๓ ในวันที่ ๒๓ - ๒๘ ม.ค. ๒๕๕๑ รวม ๓ ครั้งเช่นกัน

นับว่าเป็นเรื่องบังเอิญพอดีที่ผู้เขียนได้มีโอกาสตามรอยพระพุทธองค์ ณ ดินแดนแห่งนี้ที่มีการสืบต่ออายุพระศาสนา ตามประวัติเล่าว่าพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่า **พระกกุสันโธ พระโกนาคม, พระพุทธกัสสป** ได้เคยเสด็จมาแล้วเช่นกัน แล้วได้ประทานเครื่องบริขารของพระองค์บรรจุไว้ใน **ถูปาราม** เมืองอนุราธปุระ

นับเป็นสถานที่สำคัญเทียบเท่ากับพระเจดีย์ **ชเวดากอง** ประเทศพม่า และ **พระธาตุพนม** จ.นครพนม ประเทศไทย หรือ **พระธาตุหลวง** นครเวียงจันทน์ ประเทศลาว สถานที่ต่างๆ เหล่านี้ ถือเป็นจุดศูนย์รวมของพระพุทธเจ้าในอดีต ที่ได้เสด็จตามพุทธประเพณี

ครั้งที่ ๑ เสด็จทรมานยักษ์

สมัยสมเด็จองค์ปัจจุบันได้เสด็จเป็นครั้งแรก ณ เกาะลังกา หลังจากตรัสรู้ในเดือนที่ ๙ ได้เสด็จประทับยืนบนอากาศตรงจุดที่สร้าง **มหิยังคณเจดีย์** (เมืองมหิยังเกน่า) ทรงทรมานยักษ์ให้พ่ายแพ้หนีไปเสียแล้ว เหล่าเทพยดาได้มาชุมนุมฟังพระสัทธรรมเทศนา ครั้งนั้น **สุมนเทพบุตร** ผู้เป็นใหญ่ได้สำเร็จโสดาปัตติผล

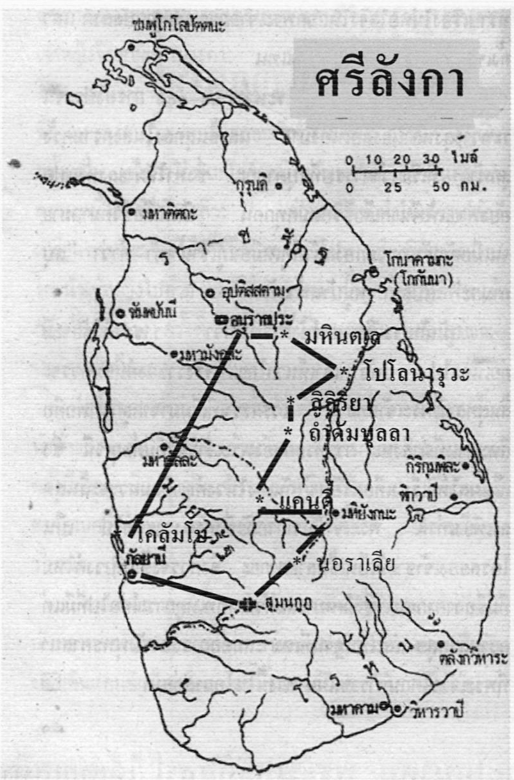

เมื่อทราบว่าพระองค์จะเสด็จกลับ จึงกราบทูลขอวัตถุที่ควรจะไหว้บูชาแทนพระองค์ สมเด็จพระผู้มีพระภาคจึงทรงเสยพระเกศาธาตุประทานให้ เทพบุตรนั้นจึงบรรจุไว้ในพระเจดีย์แก้วอินทนิลสูง ๗ ศอก นับว่าเป็น **ปฐมเจดีย์** แห่งแรกของเกาะลังกานี้

ครั้งที่ ๒ ทรงทรมานพญานาค

ต่อมาพระพุทธองค์ได้เสด็จครั้งที่ ๒ หลังจากตรัสรู้ได้ ๕ พรรษา เสด็จมาพระองค์เดียวเหมือนกัน เพื่อทรมานพญานาคผู้เป็นลุงกับหลานทะเลาะกัน หมู่นาคราชเหล่านั้นเลื่อมใสแล้ว จึงถวายบัลลังก์แก้วมณีของตน แต่พระองค์ทรงรับแล้วประทับนั่งหน่อยหนึ่ง แล้วจึงประทานคืนให้หมู่นาคเอาไว้บูชาแทนพระองค์ เหล่าพญานาคจึงเอาบัลลังก์แก้วมณีนั้นบรรจุไว้ภายในเจดีย์ที่นาคทวีป ซึ่งอยู่เหนือสุดลังกา

ครั้งที่ ๓ ทรงเข้าสมาบัติในที่ ๑๖ แห่ง

ครั้นถึงปีที่ ๘ แห่งการตรัสรู้ องค์สมเด็จพระบรมครูได้เสด็จมาพร้อมพระภิกษุ ๕๐๐ รูปเป็นบริวาร ตามคำอาราธนาของ **พญามณีอักขิกะนาคราช** มายังที่ **กัลยาณีเจดีย์** ทรงนั่งบนบัลลังก์ทอง ได้ทรงแสดงธรรมแล้ว จึงเสด็จไปจากที่นั้น นาคเหล่านั้นจึงสร้างกัลยาณีเจดีย์ครอบบัลลังก์นั้นไว้ เป็นที่กราบไหว้จนทุกวันนี้

ครั้งนั้น พระพุทธองค์เสด็จต่อไปยังเขา **สุมนกูฏ** เพื่อประทานรอยพระพุทธบาทตามที่ **สุมนเทพบุตร** ขออาราธนาไว้ และได้เสด็จประทับบรรทมกลางวัน ณ **ถ้ำทิวาคูหา** แล้วจึงเสด็จมานั่งเข้าสมาบัติแห่งละชั่วขณะหนึ่งในเจดียฐานใหญ่ๆ ทั้งปวงคือ

ทีฆวาปีเจดีย์ ๑ มุติงคณเจดีย์ ๑ ติสสมหาวิหาร ๑ ขีรเจดีย์ ๑ แล้วเสด็จมาถึงที่ตั้งเมืองอนุราธปุระ เสด็จประทับเข้าสมาบัติ ณ **ที่ตั้งไม้ศรีมหาโพธิ์ ๑ มริจจวัตติยเจดีย์ ๑ เหมมาพิกเจดีย์ ๑ ถูปารามเจดีย์ ๑ อภัยคิรีเจดีย์ ๑ เชตวันเจดีย์ ๑ เสลเจดีย์ ๑**

สถานที่เหล่านี้ที่พระพุทธเจ้าประทับนั่งรวม ๑๖ แห่งด้วยกัน ยังเป็นเจดียฐานปรากฏอยู่จนถึงทุกวันนี้ สมัยต่อมา **พระมหินทเถระ** และ **พระนางสังฆมิตตาเถรี** พระโอรสพระธิดาของ **พระเจ้าอโศกมหาราช** ผู้ครองนครปาฏลีบุตร ได้อัญเชิญต้นพระศรีมหาโพธิ์ อันเป็นต้นที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ นำมาปลูกไว้ ณ ที่พระพุทธเจ้าประทับนั่งเข้าสมาบัติชั่วขณะหนึ่ง

ครั้นกาลเวลาผ่านไปถึงกษัตริย์พระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า **พระเจ้ากิตติศิริราชสิงหะ**

ได้อัญเชิญ **พระทันตธาตุ** (พระเขี้ยวแก้ว) มาแต่เมืองกลิงคราษฎร์ บัดนี้ได้มาประดิษฐานอยู่ในสิงขัณฑศิริวัฒนมหานคร (เมืองแคนดี้) ต่อมาพระองค์ได้ส่งสมณทูตไปนิมนต์พระสงฆ์มาจากกรุงศรีอยุธยา โดย **พระอุบาลี** ได้เดินทางมาอุปสมบทแก่สามเณรเป็นอันมาก

อนึ่ง หลังจากที่พระพุทธองค์ปรินิพพานแล้ว ศิษย์พระสารีบุตรชื่อ **พระสรภู** (บางแห่งเรียก **พระวสภเถระ**) ได้อัญเชิญ **พระศีวธาตุ** (กระดูกก้านคอ) แล้วบรรจุซ้ำเข้าใน **มหิยังคณเจดีย์** ที่สุมนเทพบุตรสร้างไว้ สูง ๑๒ ศอก

ต่อมาสมัย **พระเจ้ากากวัณณดิส** ทรงนำพระบรมธาตุส่วน **พระนลาฏ** (หน้าผาก) มาบรรจุไว้ในพระเจดีย์ที่ริมสระชื่อ **"เสรุ"** (เสรุวาวิละเจดีย์) กษัตริย์อีกองค์หนึ่งชื่อ **พระเจ้าทุฏฐคามินีอภัย** ได้พระบรมธาตุมาประมาณโทณะหนึ่ง แล้วบรรจุไว้ใน **เหมมาพิกเจดีย์** อันเป็นที่พระพุทธเจ้านั่งเข้าสมาบัติ

ประวัติพระบรมธาตุนลาฏ

ตามประวัติเดิม **พระนลาฏ** องค์นี้ จะตกเป็นส่วนของ **มัลลกษัตริย์** เมืองกุสินารา แต่ **พระมหากัสสป** ได้แจ้งให้ทราบว่า เมื่อครั้งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ทรงอนุญาตพระนลาฏไว้ที่เกาะลังกา

ครั้นแล้วก็มอบให้ **พระนันทเถระ** ผู้เป็นศิษย์ของท่านแล้วสั่งว่ากาลต่อไป **พระเจ้ากากวัณณดิส** จะอัญเชิญพระนลาฏไปประดิษฐานไว้เหนือแอ่งน้ำชื่อ **เสรุ** ด้านขวาแม่น้ำมหาวาลุกคงคา ในลังกาทวีป เธอจงนำพระนลาฏนี้ไว้ใน **พระคันธกุฎี** ที่พระบรมศาสดาประทับ ณ กูฏาคาร ป่ามหาวัน ใกล้นครเวสาลี

เมื่อเธอชราปลงอายุสังขารแล้ว เธอจงแนะนำเรื่องนี้แก่ลูกศิษย์ของเธอให้ทราบต่อๆ กันไป ต่อมา **พระจันทคุตตะ** ลูกศิษย์ของพระนันทเถระได้นำพระนลาฏไปไว้ในพระคันธกุฎี ณ พระเชตวัน กรุงสาวัตถี

พระภัททเสนะ ก็ได้นำไปไว้ในคันธกุฎี ณ ป่าอิสิปตนะ เมืองพาราณสี **พระชัยเสนะ** ได้นำไปไว้ที่พระคันธกุฎี ณ พระเวฬุวัน กรุงราชคฤห์ **พระมหาสังฆรักขิตะ** ได้นำไปบูชาไว้ในพระคันธกุฎี ณ โฆสิตาราม เมืองโกสัมพี

ครั้นถึงสมัย **พระมหาเทวะ** ได้อัญเชิญพระนลาฏนั้นเหาะไปในอากาศ นำไปประดิษฐานไว้ที่โคนต้นไม้ตะเคียน ณ หุบเขากุกกุฏะ ในหัตโถชนบท ตรงกับสมัย **พระเจ้ามหานาคะ** ได้เสวยราชย์ในลังกา ในเวลานั้น มีอุบาสกผู้หนึ่งชื่อ **มหากาละ** พร้อมบุตรภรรยาได้ปฏิบัติบำรุงพระมหาเถระกับพระนลาฏชินธาตุเจ้า

อนึ่ง ในวันอุโบสถมีพระฉัพพรรณรังสีพุ่งขึ้นจากพระธาตุและสถานที่แห่งนั้น ต่อมาพระเจ้ามหานาคะทรงทราบข่าว จึงเสด็จมาทูลขอพระนลาฏนั้นไป พระเถระได้นำพระนลาฏออกมา พระราชาได้ทอดพระเนตรเห็นปาฏิหาริย์ จึงมีพระทัยชื่นชมโสมนัสเป็นยิ่งนัก

แต่ก่อนที่พระมหาเทวะจะได้ถวายพระนลาฏนั้นไป จึงได้ถวายพระพรว่า เมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพระชนม์อยู่ได้ตรัสพยากรณ์พระบรมธาตุองค์นี้ไว้ว่า มีพระราชาองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า **กากวัณณดิส** จักทรงสร้างพระสถูปใหญ่ บรรจุพระนลาฏนี้

มหิยังคณเจดีย์ (ภาพเดิมก่อนบูรณะ)

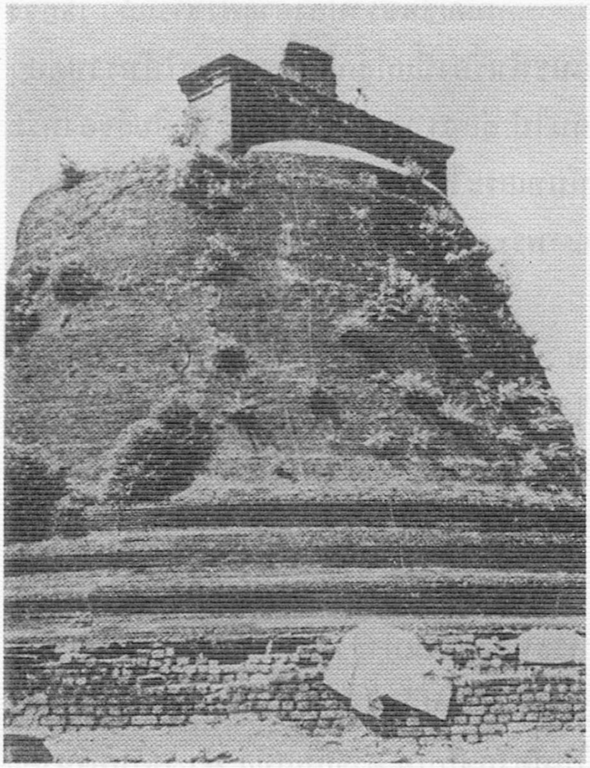

ไว้เหนือแอ่งน้ำชื่อวรภัสส์ อยู่สุดสระชื่อ **เสรุ** บนฝั่งขวาแม่น้ำมหาวาลุกคงคา

พระเถระได้เล่าเรื่องนี้แล้ว จึงได้ถวายพระนลาฏไป พระราชาจึงได้อัญเชิญไปยังบ้านมหาคาม แล้วโปรดให้สร้างมณฑปประดิษฐานพระนลาฏ ในที่ไม่ไกลจากพระราชนิเวศน์ บรรจุไว้ที่ผอบแก้วภายในมณฑปนั้น ทรงทำการสักการบูชาอยู่เป็นเวลาช้านาน ในกาลสุดท้ายได้ตรัสเล่าประวัติให้ **พระกุมารลังกติสสะ** พระราชบุตรของพระองค์ว่า จงบูชากันต่อไปเถิด

เมื่อพระเจ้ามหานาคะสวรรคตแล้ว **พระเจ้าลังกติสสะ** ได้ทำการสักการบูชาต่อมาจนถึง **พระเจ้าโคธาภยะ** พระองค์ได้ตรัสสั่ง **เจ้ากากวัณณดิส** ราชโอรสว่า เมื่อบิดาตายแล้ว จงประดิษฐานพระบรมธาตุองค์นี้ไว้ที่นั้น

ครั้นพระเจ้าโคธาภยะล่วงลับไปแล้ว **พระเจ้ากากวัณณดิส** ก็ได้ครองราชสมบัติ ได้ยินว่าพระองค์ทรงฟังภาษากาออก จึงทรงพระนามอย่างนั้น พระองค์มีอัครมเหสีทรงพระนามว่า **พระนางวิหารเทวี** ผู้เป็นธิดาของกษัตริย์เมืองกัลยาณี ทรงมีพระราชโอรส ๒ พระองค์ คือ **เจ้าคามินีอภัย** และ **เจ้าติสสะ**

ต่อมา **พระจูฬปิณฑปาตติสสะ** (พี่ชายของพระนางวิหารเทวี) ท่านได้พิจารณาดูอายุสังขารของพระกากวัณณดิส เห็นว่าเหลืออยู่น้อยแล้ว จึงไปถวายพระพรว่า

"มหาบพิตร เมื่อพระศาสดายังทรงพระชนม์อยู่ ตรัสพยากรณ์ไว้ว่า พระนลาฏนี้ มหาบพิตรเป็นผู้รักษา คือต่อไปในอนาคตจะมีพระราชาพระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า **กากวัณณดิส** จะประดิษฐานพระนลาฏนี้ไว้เหนือแอ่งน้ำชื่อวรภัสส์ อยู่สุดสระ **"เสรุ"** ด้านขวาแม่น้ำมหาวาลุกคงคา

สมเด็จพระผู้มีพระภาคทรงหมายถึงมหาบพิตร แล้วพระองค์เข้าสมาธิในที่นั้น บัดนี้มหาบพิตรควรคำนึงถึงพุทธพยากรณ์นั้น อันที่จริงพระเจ้ากากวัณณดิสแม้จะระลึกถึงคำที่พระราชบิดาของพระองค์ตรัสสั่งบนพระแท่นมรณะ แต่มิได้ทรงฝักใฝ่พระทัยที่จะประดิษฐานพระธาตุ ครั้นมาได้ยินคำพระเถระ ก็ทรงรำลึกถึงคำพระราชบิดาตรัสสั่งไว้ จึงทรงรับคำพระเถระว่า..สาธุ ดังนี้

ต่อมาพระองค์ได้ทรงสร้างห้องประดิษฐานพระธาตุเสร็จแล้ว จึงทรงปรึกษากับพระจูฬปิณฑปาตติสสะ เรื่องสืบหาพระเกศาธาตุ

มาบรรจุไว้ ฝ่ายพระเถระก็ได้สั่ง **พระสิวะ** (บางแห่งว่า **พระฉิมพลี**) ผู้เป็นศิษย์ของท่านไปที่ **วิมานภูมินทรนาค** เพื่ออัญเชิญพระเกศาธาตุที่ **ชัยเสนนาคราช** รักษาไว้ ซึ่งได้ขโมยมาจาก **ตปุสสะ** กับ **ภัลลิกะ** ตั้งแต่สมัยพุทธกาล

ครั้นได้อัญเชิญมาแล้ว **พระจูฬบิณฑปาตติสสะ พระมหาสาคละ** และ **พระมหินทะ** ต่างมีบริวารองค์ละหลายร้อย พร้อมกับ **พระเจ้ากากวัณณดิส** แห่งโรหณะชนบท เป็นประธานร่วมกับ **พระเจ้าสิวะ** แห่งนครเสรุ **พระเจ้ามหานาคะ** แห่งนครโสณะ ก็ได้ประดิษฐานพระนลาฏไว้ในพระสถูปแห่งนี้ เพื่อไว้เป็นที่สักการบูชาต่อไป

เริ่มราชวงศ์วิชัย

ต่อไปจะขอย้อนประวัติกษัตริย์ที่ครองลังกา ถ้าจะลำดับราชวงศ์นับตั้งแต่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เสด็จปรินิพพาน ในปีที่ **พระเจ้าอชาตศัตรู** ครองเมืองราชคฤห์มาแล้วได้ ๘ ปี ในปีนี้เองพระราชโอรสของ **พระเจ้าสีหะพาหุ** ทรงพระนามว่า **"วิชัยกุมาร"** ก็ได้เป็นกษัตริย์องค์แรกในลังกาตรงกับวันปรินิพพาน

ประวัติลังกาเล่าว่า **พระเจ้าสีหะพาหุ** มีแม่เป็นคนแต่พ่อเป็นราชสีห์ ภายหลังรับอาสาฆ่าบิดาของตน จนได้ราชสมบัติในนครวังคะ แต่ยกราชสมบัติให้พระมารดา ตนเองพานางสีหะสีวลีน้องสาวเดินทางไปสู่ชาติภูมิ ได้สร้างเมือง ณ ที่นั้น ขนานนามว่า **"สีหะปุระ"** เป็นพระราชาปกครองในแคว้น **"สาฬรัฐ"**

เรื่องนี้คล้ายกับตำนานพื้นบ้านสิงห์บุรี มีเรื่องเล่าว่า **พระเจ้าสิงหะพาหุ** มีพ่อเป็นสิงห์ พอรู้ความจริงคิดละอาย จึงฆ่าพ่อสิงห์จนตาย ภายหลังรู้สึกตัวกลัวบาป จึงสร้างพระพุทธรูปโดยเอาทองคำแท่งโตเป็นแกนขององค์พระ ซึ่งได้จารึกประวัติไว้หน้า **วัดพระนอนจักรสีห์**

"พระเจ้าสิงหะพาหุเป็นผู้สร้างพระพุทธรูปไสยาสน์ปางเทศนาปาฏิหาริย์ เพื่อล้างบาปที่ทำปิตุฆาต คือฆ่าผู้เป็นพ่อตาย.."

หากสิงห์บุรี (สาฬรัฐ) เคยเป็นป่าที่อยู่ของพญาราชสีห์ ซึ่งได้อาศัยอยู่ร่วมกับพระราชธิดาแห่ง **นครวังคะ** แล้วให้กำเนิด ๒ พี่น้อง คือ **สีหะพาหุ** และ **สีหะสีวลี** หลังจากฆ่าพ่อของตนแล้ว จนได้นครวังคะเป็นรางวัล แต่พระเจ้าสีหะพาหุยกให้กับพระนางสุปปาเทวี แล้วกลับมาสร้างเมืองใหม่ในป่าให้ชื่อว่า **สีหะปุระ** หรือเรียกคำไทยว่า **สิงห์บุรี** นั่นเอง

ถ้าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริงแล้ว นับว่าเป็นข้อมูลใหม่ที่วินิจฉัยได้ว่า **ราชวงศ์สีหล** ต้องไปจากสิงห์บุรีแน่นอน เพราะต่อมา พระนางสีหะสีวลีประสูติพระโอรสแฝด ๑๖ ครั้ง พระโอรสองค์ใหญ่มีนามว่า **วิชัยกุมาร** องค์ที่ ๒ นามว่า **สุมิตกุมาร** รวมพระโอรสทั้งหมด ๓๒ องค์

ต่อมา **วิชัยกุมาร** ได้เป็นอุปราช แต่กลับประพฤติตนไม่ดี สร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนพลเมืองทั้งหลาย จนพระราชบิดาทนไม่ไหวสั่งเนรเทศ โดยให้โกนศีรษะแล้วจับใส่เรือปล่อยให้ลอยไปในทะเลพร้อมกับบริวาร ๗๐๐ คน จนกระทั่งไปถึงเกาะลังกา

ในวันที่เจ้าชายเสด็จถึงฝั่ง พระพุทธองค์กำลังจะเสด็จดับขันธปรินิพพานพอดี ได้ตรัสแก่เทพยดาและมนุษย์ที่มาเฝ้าว่า...

"ดูกร ท้าวสักกะ ธรรมะของเราจักได้ประดิษฐานในเกาะลังกา และวันนี้เจ้าชายองค์ใหญ่ของพระเจ้าสีหะพาหุ จะขึ้นเกาะพร้อมด้วยบริวาร ๗๐๐ คน จะครองราชย์ที่เกาะนี้ ขอจงปกป้องรักษาเจ้าชายทั้งบริวารด้วยเถิด.."

เจ้าชายและบริวารอยู่ในทะเลมานาน พอขึ้นแผ่นดินได้ ต่างก็ดีใจนั่งคุกเข่าก้มหน้าลงจูบดิน และชูมือขึ้นไหว้เทพเทวากันใหญ่ แล้วมองที่มือของตนเห็นฝ่ามือแดง จึงต้องตั้งชื่อเกาะตามมงคลนามแห่งนี้ว่า **ตัมพปัณณิทวีป** ซึ่งแปลว่า ดินแดนของผู้มีฝ่ามือแดง และศรีลังกาก็เริ่มยุคประวัติพุทธศาสนาในปี พ.ศ. ๑ นั่นเอง

ฉะนั้น **ราชวงศ์วิชัย** จึงเป็นราชวงศ์แรกที่ไปจากสิงห์บุรี แล้วสืบสันตติวงศ์ในประเทศศรีลังกา ด้วยพระเจ้าสีหะพาหุทรงกำจัดราชสีห์ได้ เพราะเหตุนั้น จึงได้เฉลิมพระนามว่า **สีหล** แต่พระพุทธศาสนาก็ยังไม่ตั้งมั่นอยู่ในเกาะลังกา เป็นแต่เพียงขยายเมืองออกไป โดยข้าทาสบริวารที่ติดตามกันมา แยกย้ายไปหาที่ตั้งถิ่นฐานบ้านเมืองกันเอาเอง

จนกระทั่งพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปนับเป็นปีที่ ๒๓๖ กษัตริย์องค์ที่ 6 คือ **พระเจ้าเทวานัมปิยดิส** แห่งอนุราชปุระ และ **พระมหินทเถระ** ได้ร่วมกันบรรจุ **พระรากขวัญเบื้องขวา** ไว้ที่ **ถูปาราม** อันมี **สุมนสามเณร** เป็นผู้ขึ้นไปอัญเชิญมาจาก **ท้าวสักกเทวราช** บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ และอัญเชิญ **ต้นพระศรีมหาโพธิ์** ไปปลูกไว้ที่พระพุทธเจ้าเข้านิโรธสมาบัติด้วย

ภายหลังต่อมาพระพุทธศาสนาในเกาะลังกาก็เจริญรุ่งเรืองสืบมา แต่ก็มีทรุดโทรมไปบ้างตามกาลเวลา เนื่องจากถูกรุกรานจากภายนอกบ้าง เช่น อังกฤษ โปรตุเกส ฮอลันดา โดยเฉพาะชาวโปรตุเกสเคยให้คนขึ้นไปบนยอดเขา **สุมนกูฏ** แล้วเอาหอยสังข์ทำลายกงจักรในรอยพระพุทธบาทเสียสิ้น

เป็นอันว่า พระพุทธศาสนาได้วางรากฐานในประเทศศรีลังกา จนมีความมั่นคงถาวรถึงทุกวันนี้ ชาวไทยต่างนิยมเดินทางไปกราบนมัสการสถานที่สำคัญ ตามที่ได้เล่าประวัติมาโดยย่อนี้ จึงเป็นที่มาของการเดินทางเป็นครั้งแรกของผู้เขียน ด้วยประการฉะนี้

การเดินทางครั้งที่ ๑
วันที่ ๒ - ๘ ธันวาคม ๒๕๓๗
เมืองโคลัมโบ

ต่อไปก็จะเป็นการเล่าเรื่องการเดินทาง แต่คงจะไม่มีอะไรมากนัก เพราะส่วนใหญ่ก็มีคนเล่าอยู่แล้ว เท่าที่ได้ไปพบเห็น ชาวศรีลังกาส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนาเช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป ถึงแม้จะผิวคล้ำแต่ใบหน้าก็ยิ้มแย้มใจดี **สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง** ทรงบรรยายไว้ว่า

"ผิวพรรณจะดำเป็นก้นหม้อทุกคน แต่นิสัยใจคอ การประพฤติปฏิบัติ ชีวิตความเป็นอยู่ ความเคร่งครัดในพระพุทธศาสนา ช่างละม้ายคล้ายคลึงกับชาวสุโขทัย (ในศิลาจารึก) เมื่อ ๗๐๐ ปี ที่กล่าวว่า คนในเมืองสุโขทัยนี้ มักมีทาน มักทรงศีล มักโปรยทาน.. และมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา นอกจากประเทศไทยแล้ว เห็นจะมีแต่ประเทศศรีลังกานี่เอง ที่ยังคงรักษาพระพุทธศาสนาเอาไว้อย่างสุดชีวิต.."

ฉะนั้น สถานที่แห่งแรกที่เดินทางไปถึง

เมืองโคลัมโบก็คือ **วัดคงคาราม** อันเป็นพระอุโบสถกลางน้ำ (อุทกเสมา) คือเป็นเขตที่ทำสังฆกรรมอุปสมบทได้ ภายในมี **โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์** แห่งแรกของศรีลังกา ชาวศรีลังกานิยมนำดอกไม้ใส่กระทงเล็กๆ เข้ามากราบไหว้กันเสมอๆ

วันนี้เป็นวันพระพอดี มีชาวศรีลังกาแต่งชุดพื้นเมืองสีขาว ซึ่งตัดกับสีผิวดีเหลือเกิน เข้ามาไหว้พระสวดมนต์ บางคนก็นั่งอ่านหนังสืออยู่ตามร่มไม้ชายคา โดยมีเด็กตัวน้อยๆ นั่งอยู่ข้างๆ ผู้คนพลุกพล่านเต็มไปหมด แม้แต่เด็กนักเรียนก็เข้าไปทำความสะอาดกัน เห็นแล้วน่าประทับใจมาก ปัจจุบันพระสงฆ์ลังกา แบ่งเป็น ๓ นิกายใหญ่ๆ คือ

๑. **สยามนิกาย** หรืออุปาลีวงศ์ ต้นเดิมมาจากไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา

๒. **อมรปุรนิกาย** ต้นเดิมมาจากพม่า

๓. **รามัญนิกาย** ต้นเดิมมาจากมอญ

ชาวศรีลังกาจะมีความเคารพนับถือต้นศรีมหาโพธิ์เป็นอันมาก มีประเพณีการบูชาสรงน้ำ คือเอาน้ำไปราดรดที่โคนต้นด้วย เช่นเดียวกับชาวพม่านิยมสรงน้ำพระประจำวันเกิดที่อยู่รายรอบพระเจดีย์ชเวดากอง ซึ่งชาวพม่านิยมพระเจดีย์ ต่างกับคนไทยชอบสร้างพระพุทธรูปเป็นส่วนใหญ่ จะเห็นว่านิสัยคนที่นับถือพระพุทธศาสนามีจิตใจที่แตกต่างกัน

แต่ก็นับเนื่องด้วยบุญกุศลทั้งนั้น แล้วแต่ใครจะอบรมสร้างสมบารมีมาด้านไหน ก็จะประพฤติปฏิบัติไปตามบุญวาสนาของตน ส่วนคณะสงฆ์ที่เดินทางครั้งนี้ หลังจากชมบริเวณ

วัดกัลยาณี เมืองโคลัมโบ

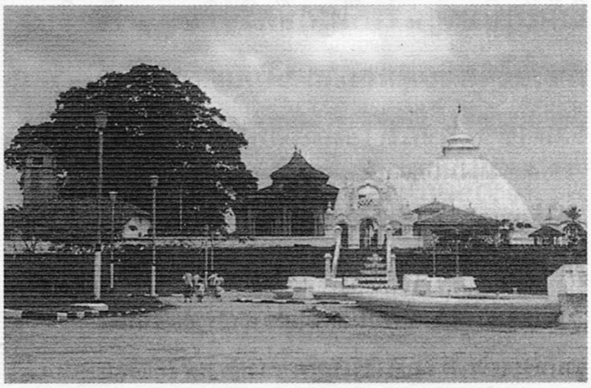

สถานที่วัดคงคารามพอสมควรแล้ว จึงออกเดินทางต่อไปอีกประมาณ ๘ กิโลเมตร ก็จะถึง **วัดกัลยาณี** ตั้งอยู่ฝั่งซ้ายริมแม่น้ำเกลานี ซึ่งไหลมาจากยอดเขาศิริปาทะ (สุมนกูฏ)

ตามที่ได้เล่าประวัติไว้แล้วว่า พระพุทธเจ้าได้เคยเสด็จมาที่นี่ด้วย ภายในวิหารมีพระพุทธรูปนอนองค์ใหญ่มาก ถ้ามองทางด้านพระเศียร จะเหมือนกับท่านหลับตา หากมองไปทางปลายพระบาท กลับเห็นเหมือนท่านลืมตา ถัดไปทางด้านซ้ายมือของพระวิหารนี้ จะมีภาพจิตรกรรมฝาผนังแบบเฟรสโก เป็นภาพวาดเรื่อง "พระเวสสันดร" และเรื่อง "รามเกียรติ์" และภาพครั้งพระพุทธเจ้าเสด็จมานั่งบนบัลลังก์ทอง

ส่วนมุมหลังของวิหารใหญ่ จะเห็นองค์พระประธานที่งดงามยิ่ง จากนั้นก็ออกมารวมตัวกันที่ด้านหน้า **พระเจดีย์** ทรงลอมฟางสีขาวสูงใหญ่ ๘๐ ฟุต เคียงคู่อยู่กับวิหาร **ตามคัมภีร์มหาวงศ์** กล่าวว่าเป็นที่บรรจุ **รัตนบัลลังก์** อันเป็นที่ประทับของพระพุทธเจ้า พระเจดีย์มีลักษณะรูปโอคว่ำ คือสัณฐานกลมมียอดแหลม

วัดกัลยาณีนี้ถือเป็นการเสด็จมาลังกาในครั้งที่ ๓ ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตาม

คำอาราธนาของ **พญามณีอักขิกะนาคราช** ซึ่งมีผู้สันนิษฐานว่าเป็นกษัตริย์ชื่อ **"มาไนชิกะ"** หมายถึงสมัยพุทธกาล เดิมเกาะลังกาเป็นที่อยู่อาศัยของพวกนาคและยักษ์ทั้งหลาย (ต่อมา **พระเจ้าวิชัยกุมาร** ได้เป็นกษัตริย์พระองค์แรก)

แต่จะเป็นชาวเกาะชนพื้นเมืองดั้งเดิมซึ่งมีนิสัยดุร้ายป่าเถื่อน หรือเป็นนาคและยักษ์จริง แล้วแต่จะสันนิษฐานกัน ซึ่งได้เป็นผู้บรรจุแท่นประทับนั่งของพระพุทธเจ้าไว้ในพระเจดีย์นี้ด้วย คณะพระสงฆ์ได้แต่กราบไหว้ด้วยความเคารพ แล้วจึงเดินทางกลับไปพักผ่อนกัน

ส่วนการเดินทางครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๔๕ ผู้เขียนพร้อมคณะรวม ๑๖ คน ได้นำบายศรีมาทำพิธีบวงสรวงด้วย ก่อนที่จะนำขึ้นไปห่ม มีการแห่ผ้าห่มสไบทองรอบพระเจดีย์ โดยมีชาวศรีลังการ่วมขบวนแห่ด้วย แล้วได้ทำบุญบูรณะองค์พระและวิหารรวม ๒,๐๐๐ รูปี

กรุงโคลัมโบ - อนุราธปุระ

ขอย้อนกลับไปในครั้งแรกเมื่อ วันที่ ๓ ธ.ค. ๓๗ หลังจากฉันเช้ากันแล้ว คณะพระสงฆ์ก็ได้เดินทางออกจากเมืองโคลัมโบสู่เมืองเก่า **"อนุราธปุระ"** ระยะทาง ๒๐๗ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางราว ๔ ชั่วโมง

เมืองหลวงในอดีตแห่งนี้มีอายุยาวนานประมาณ ๒,๓๐๐ ปี มีกษัตริย์ปกครองติดต่อกันถึง ๑,๐๐๐ กว่าองค์ พระพุทธศาสนาจึงรุ่งเรืองสืบมา นับตั้งแต่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จเป็นครั้งที่ ๓ พร้อมพระสาวก ๕๐๐ รูป และยังเป็นที่ทำสังคายนาครั้งที่ ๔ โดยมี **พระมหินทเถระ** ร่วมกับพระอรหันต์ทั้งหลายอีก ๖๘,๐๐๐ รูป

ถูปาราม พระปฐมเจดีย์แห่งอนุราธปุระ

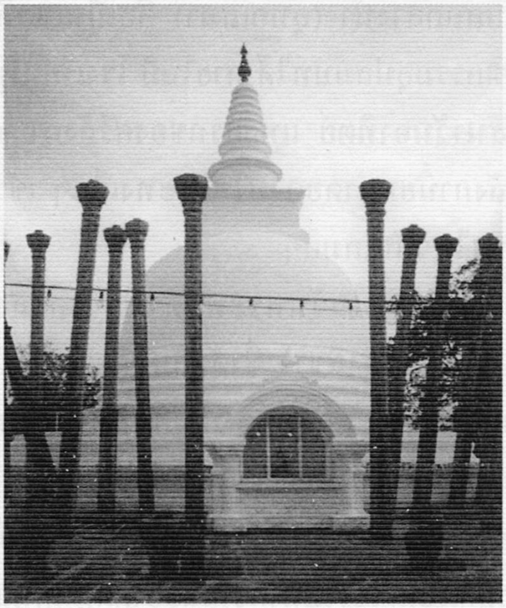

เมื่อคณะหลวงพ่อบุญมามาถึงบริเวณโบราณสถานแห่งนี้ ได้ยินเสียงหัวหน้าทัวร์ของเราบอกว่า ขอให้ถอดรองเท้าไว้ในรถ ถึงแม้พื้นจะร้อนสักหน่อยก็ขอให้อดทนกัน พระทุกรูปก็ปฏิบัติตาม เพราะเป็นสถานที่สำคัญของพระพุทธเจ้า ตามพระวินัยก็ปฏิบัติเช่นนี้อยู่แล้ว ต้องให้ความเคารพแก่สถานที่

พอลงจากรถแล้วก็เดินไปที่ **ถูปาราม** กันก่อน เพราะเป็นปฐมเจดีย์ที่สำคัญมากกว่าแห่งอื่นๆ ทั้งหมดในบริเวณนี้ อันเป็นสถานที่มีการบรรจุ **เครื่องบริขาร** ของพระพุทธเจ้าไว้ดังนี้

๑. **ธรรมกรก** (กระบอกกรองน้ำ) ของสมเด็จพระกกุสันโธ

๒. **ประคตเอว** ของสมเด็จพระโกนาคม

๓. **ผ้าอาบน้ำ** สมเด็จพระพุทธกัสสป

๔. **พระรากขวัญเบื้องขวา** (กระดูกไหปลาร้า) ของสมเด็จพระสมณโคดม พระองค์ได้เข้านิโรธสมาบัติ ณ จุดนี้ เป็นเวลา ๗ วัน

สุวรรณมาลิกเจดีย์ ณ อนุราชปุระ

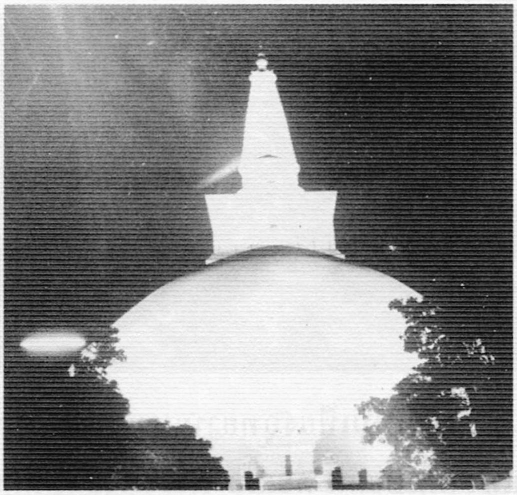

ผู้เขียนไปครั้งแรกไม่ได้เตรียมอะไรไปบูชา มีแต่พนมมือกราบไหว้ด้วยความเคารพเท่านั้น แต่ก็ได้ทำบุญค่ากระแสไฟส่องไปที่องค์พระธาตุ เป็นการบูชาพระพุทธเจ้าทั้งสี่พระองค์ ไปครั้งหลังๆ ก็ได้นำไปครบ มีผ้าห่มและบายศรี เป็นต้น ได้สักการบูชาสมความปรารถนาเต็มหัวใจจริงๆ (ทำบุญ ๕,๐๐๐ รูปี)

เรื่องประวัติการสร้างพระเจดีย์นี้ **พระเจ้าเทวานัมปิยดิส** เป็นผู้สร้าง ซึ่งผู้เขียนเคยเขียนบทความไว้ใน **"ธัมมวิโมกข์"** คอลัมน์ **ประวัติพุทธศาสนา** แล้ว คงจะไม่เล่ารายละเอียดมากนัก ตอนนี้คงจะเดินเท้าเข้าไปที่ **ต้นพระศรีมหาโพธิ์** แต่ไม่รู้สึกร้อนตามที่ไกด์บอกไว้เลย

ในระหว่างทางจะต้องผ่านพระเจดีย์สีขาวองค์ใหญ่ทรงโอคว่ำ ความสูง ๑๗๘ ฟุต เรียกกันว่า **สุวรรณมาลิกเจดีย์** (รุวันเวลิสายะเจดีย์) ซึ่งมีพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๑๔ ของศรีลังกา คือ **พระเจ้าทุฏฐคามินีอภัย** ได้ทรงสร้างไว้เพื่อบรรจุพระบรมธาตุที่ได้มาจากนาคพิภพ ซึ่งเดิมกษัตริย์โกลิยะบรรจุไว้ที่รามคาม

ขณะที่จะเดินผ่านนั้น ด้านหน้ามีฝูงลิงอยู่กันมากมาย ปรากฏว่ามีฝนปรอยๆ ลงมาชั่วขณะหนึ่ง จึงทำให้นึกถึงรอยพระพุทธบาท ๕ แห่ง ที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก คือ

๑. **สุวรรณบรรพต** (สระบุรี)
๒. **สุวรรณมาลิก** (ลังกา)
๓. **สุมนกูฏ** (ลังกา)
๔. **โยนกบุรี** (เชียงใหม่)
๕. **นัมทานที** (เกาะแก้วฯ ภูเก็ต)

แต่ละแห่งก็พอจะทราบกันดีอยู่แล้ว แต่ที่ **สุวรรณมาลิก** นี่ยังไม่มีใครทราบว่าอยู่ที่ไหน สำหรับ **สุวรรณมาลิกเจดีย์** ได้อ่านประวัติการสร้างแล้ว ก็ไม่ปรากฏว่ามีรอยพระพุทธบาทแต่อย่างใด ถึงอย่างไรก็ตามได้กลับมาอีกเป็นครั้งที่ ๒ พอเข้ามาถึงบริเวณนี้ก็ยังมีลมพายุพัดมาอีก

ก่อนที่จะเดินไปถึงต้นพระศรีมหาโพธิ์ ไปคราวแรกไม่แน่ใจว่าไปที่ **เชตวนารามเจดีย์** หรือไม่ แต่ครั้งที่ ๒ นี้ได้ไปเห็นกำลังบูรณะพอดี จึงร่วมทำบุญ ๓,๕๐๐ รูปี พระเจดีย์แห่งนี้สูงที่สุดในเมืองอนุราชปุระ และสูงเป็นอันดับ ๓ ของโลก (สูง ๔๐๐ ฟุต) นับเป็นสถานที่ประทับนั่งเข้าสมาบัติของพระพุทธเจ้า ๑ ใน ๑๖ แห่งที่เสด็จมาลังกาครั้งที่ ๓ ของพระองค์

ต่อจากนั้นก็เดินไปไหว้ **ต้นพระศรีมหาโพธิ์** ตอนแรกคิดว่าคงไม่มีโอกาสเข้าไปถึงรั้วชั้นใน พอดีไกด์ได้เข้าไปติดต่อกับเจ้าอาวาส ผลปรากฏว่าท่านอนุญาตให้เข้าไปได้ จึงนับว่าโชคดีที่มีโอกาสเช่นนี้ เพราะเขตนี้เป็นที่หวงห้าม มีกำแพงล้อมไว้ถึง ๔ ชั้น ในเนื้อที่ ๔ ไร่ ภายในกำแพงหิน กำแพงอิฐ-ปูน กำแพง

เชตวนารามเจดีย์ ณ อนุราธปุระ

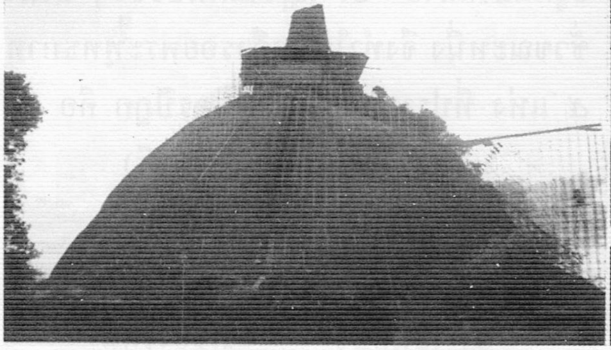

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ณ อนุราธปุระ

เดิมเป็นเพียงอุทยานเมฆวันของพระเจ้าเทวานัมปิยดิส ต่อเมื่อ **พระนางสังฆมิตตาเถรี** ได้นำกิ่งโพธิ์ที่ตอนจากต้นเดิมที่พุทธคยานำมาเมื่อ พ.ศ. ๒๓๖ อาณาบริเวณนี้จึงเป็นแผ่นดินแห่งความศักดิ์สิทธิ์ เต็มไปด้วยกลิ่นธูปควันเทียน มวลดอกไม้ที่ชาวศรีลังกาได้นำมากราบไหว้บูชากันเป็นประจำตั้งแต่บัดนั้นมา

ต้นศรีมหาโพธิ์นี้ปลูกสูงกว่าพื้นดิน ๘ ศอก เดิมบรรจุในกระถางทองคำ เวลานี้จึงมีอายุมากถึง ๒,๓๐๐ ปี ต้องมีผู้ดูแลรักษาเป็นอย่างดี เหมือนคนชราภาพที่ต้องได้รับการดูแลจากแพทย์อย่างใกล้ชิด เวลานี้มีกิ่งที่งอกใหม่ขึ้นมามีเสาค้ำเอาไว้ ๒ - ๓ ต้น เพื่อมิให้กิ่งห้อยลงไปกับพื้น ซึ่งจะเป็นอันตรายแก่ลำต้น

คนศรีลังกาดีใจมาก เมื่อทราบว่าต้นโพธิ์แตกหน่อ ถึงกับสวดมนต์บูชาเป็นการใหญ่ มีความเชื่อกันว่า ความงอกงามของต้นพระศรีมหาโพธิ์ หมายถึงความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาด้วย ตามประวัติเดิมมีกิ่งแตกออกเป็น ๓ สาขา ปัจจุบันเหลือเพียงสาขาเดียว มีแต่แก่นเป็นสีทอง บางส่วนเป็นสีน้ำตาล สองกิ่งหักโค่นไปแล้ว ขณะนี้เก็บเอาไว้ในพิพิธภัณฑ์เหล็ก และกำแพงทองคำ ซึ่งเป็นการยากนักที่จะเข้าไปถึงโคนต้นโพธิ์ ภายในลูกกรงทองคำ ๓๔๔ ต้นนี้

ประตูทางขึ้นสู่ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ซึ่งสูงกว่าพื้นดินตั้ง ๘ ศอก กุญแจถูกไขออกตั้งแต่ด่านแรกจนถึงประตูสุดท้ายที่ ๔ มองลงไปพอดีเห็นชาวศรีลังกาเบื้องล่างสวดมนต์กันดังลั่น พร้อมทั้งชาวต่างชาติที่มีฝรั่งและญี่ปุ่นเดินถือกล้องวนไปวนมา เขาคงเห็นเราอยู่ข้างบนคงอยากจะขึ้นมาบ้าง

ศรีมหาโพธิ์บังสะเล่อ..หรือเรียกตามภาษาชาวบ้านเราว่า **วัดพระศรีมหาโพธิ์** นั้น ชาวลังกาเลื่อมใสมากที่จะมาอธิษฐานกราบไหว้คล้ายกับคนไทยสมัยโบราณ ปรารถนาที่จะไปนมัสการพระพุทธบาท ด้วยว่าเป็นสิริมงคลต่อชีวิตของตนเองสักครั้งหนึ่งในชีวิต

เฉกเช่นกับชาวฮินดูตั้งใจที่จะได้อาบน้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์ ชาวมุสลิมปรารถนาไปไหว้ก้อนหินดำที่เมกกะฉันใด ชาวศรีลังกาก็ฉันนั้นที่ปรารถนาจะมากราบไหว้ต้นศรีมหาโพธิ์ด้วยเหมือนกัน ฉะนั้น ภายในบริเวณนี้จึงเป็นที่พระพุทธเจ้าประทับนั่งเข้าสมาบัติด้วย

ชาวศรีลังกาต่างถือดอกบัวกลีบบานเข้าไปบูชา

โลหะปราสาทสูง ๘ ชั้น ขณะนี้เหลืออยู่แค่นี้เอง

เมืองอนุราธปุระ

ดังนั้นประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาจึงนิยมเอาหน่อต้นศรีมหาโพธิ์ไปปลูกในประเทศของตน ตามที่ผู้เขียนได้เคยรวบรวมไว้ในหนังสือรวมเล่ม ๑ นอกจากจะมีในประเทศไทยแล้วยังพบเห็นที่ **เมืองยอง** ประเทศพม่า และ **เมืองกวางเจา** ประเทศจีน เป็นต้น

การไปครั้งต่อมาของผู้เขียนนี้ ยังได้มีโอกาสเข้าไปถึงประตูชั้นในอีก ในขณะนั้นมีชาวศรีลังกากำลังเดินไปรอบๆ โดยมีการเป่าปี่ตีกลองนำขบวนแห่ไปด้วย ส่วนพวกเราก็ได้ถวายบายศรีและน้ำสรงด้วย และได้ทำบุญสร้างรั้วทองคำเคลือบ ๔,๕๐๐ รูปี กับพระภิกษุที่นั่นแล้ว จึงไปชม **โลหะปราสาท** กันต่อไป

บรรยากาศในยามเย็นนี้ จึงอบอวลไปด้วยความประทับใจ ที่ได้เห็นคนศรีลังกาเดินถือกระทงดอกไม้เล็กๆ ขวักไขว่เต็มไปหมด แต่ละคนมีใบหน้ายิ้มแย้ม เมื่อได้เห็นคนไทย เพราะเขารู้ประวัติศาสตร์เป็นอย่างดีว่า ยามใดที่พระพุทธศาสนาของเขาทรุดโทรมไป ยามนั้นพระสงฆ์ไทยก็ได้มาอุปถัมภ์ค้ำจุนไว้

ขณะใดที่พระพุทธศาสนาของไทยย่อหย่อนลงไป ขณะนั้นพระสงฆ์ลังกาก็เข้ามาเกื้อหนุนเข้าไว้ จึงนับเป็นบ้านพี่เมืองน้อง ในเรื่องของพระพุทธศาสนา จนเกิดเรียกขานพระสงฆ์ในลังกาว่าเป็น **สยามวงศ์** ส่วนพระสงฆ์บ้านเราเรียกว่า **ลังกาวงศ์** เป็นต้น

พวกเราคนไทยจึงได้ทยอยกันเดินออกทางประตูทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ลอดออกทางประตูใหญ่ ถ้ามองเหลียวกลับไป จะเห็นรูปปั้นของพระนางสังฆมิตตาเถรี ในมือประคองกระถางต้นโพธิ์อยู่บนซุ้ม เดินต่อไปไม่นานนักก็จะถึงซากโบราณวัตถุสถานที่เคยรุ่งเรืองมาก่อน

หากหลับตานึกถึงภาพในอดีต เสาหินที่ตั้งเรียงรายเต็มไปหมดนี้ คงจะเป็นปราสาทที่ยิ่งใหญ่อลังการมาก่อน เดิมสูงถึง ๘ ชั้น มีจำนวนถึง ๑,๐๐๐ ห้อง แต่ละห้องประดับด้วยอัญมณีมีค่าล้นที่ **พระเจ้าทุฏฐคามินีอภัย** ทรงสร้างถวายให้เป็นที่อยู่ที่เล่าเรียนของพระสงฆ์ "ฝ่ายมหาวิหาร" ราว พ.ศ. ๓๘๒

ยุคต่อมามีการเปลี่ยนผู้ปกครองแผ่นดิน คือกษัตริย์ที่มิได้เป็นพุทธมามกะ โลหะปราสาท

แผนผังเมืองอนุราธปุระ

ก็เสื่อมโทรมถูกทอดทิ้ง โดยเฉพาะครั้งเมื่อพวกทมิฬมีอำนาจสั่งให้เผาทิ้งเสีย โลหะปราสาทแห่งแรกสูง ๒ ชั้น ๑,๐๐๐ ห้อง **นางวิสาขามหาอุบาสิกา** สร้างขึ้นที่บุพพาราม กรุงสาวัตถี

แห่งที่ ๒ สร้างที่เมืองอนุราธปุระนี้ และแห่งที่ ๓ สร้างที่ **วัดราชนัดดาราม** กรุงเทพฯ แห่งที่ ๔ อยู่ที่ **วัดท่าซุง** นี่เอง เรียกกันว่า **"ปราสาททองคำ"** เป็นที่โจทขานว่ามีความสวยสดงดงาม ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเยี่ยมชมกันอยู่เสมอ จนเป็นสัญลักษณ์แห่งใหม่ของจังหวัดอุทัยธานีไปแล้ว

อนุราธปุระ - มหินตเล

สมัยที่ **พระเจ้าอโศกมหาราช** แห่งกรุงปาฏลีบุตร ได้อุปถัมภ์พระอรหันต์ให้ทำการสังคายนาพระไตรปิฎก นับเป็นครั้งที่ ๓ โดย **พระโมคคัลลีบุตรติสสเถระ** เป็นประธานแล้ว พระสมณทูตได้นำพระไตรปิฎกออกเผยแผ่ไปตามสถานที่ต่างๆ ๘ แห่ง ดังนี้

๑. **พระมหาเทวเถระ** ไปยัง **มหิสกะ**
๒. **พระรักขิตเถระ** ไปยัง **วนวาสี**
๓. **พระธรรมรักขิตเถระ** ไปที่ **อปรันตะ**
๔. **พระมหาธรรมรักขิตเถระ** ไป **มหารัฐ**
๕. **พระมัชฌันติกเถระ** ไป **กัสมิระและคันธาระ**
๖. **พระมัชฌิมเถระ** ไป **หิมวันตประเทศ**
๗. **พระมหารักขิตเถระ** ไป **โยนกประเทศ**
๘. **พระมหินทเถระ** ไป **ลังกาทวีป**
๙. **พระโสณะและพระอุตตระ** ไป **สุวรรณภูมิ**

สำหรับสถานที่ทั้ง ๘ แห่งนี้ ท่านผู้รู้ก็วินิจฉัยแตกต่างกันไป โดยเฉพาะผู้แต่งคัมภีร์ **ศาสนวงศ์** กล่าวว่า **สายที่** ๓ ไปแคว้นโยนกนั้นได้แก่ **เชียงใหม่** ซึ่งใกล้เคียงกับใน **ตำนานเมืองเชียงแสน** หรือ **ตำนานโยนกนครชัยบุรีศรีเชียงแสน** เล่าว่า

"..พระมหารักขิตเถระได้อัญเชิญพระ

บรมธาตุมา ๘ องค์ แล้วก็เทศนา **กาลามสูตร** โปรดชาวโยนกนี้แล้ว จึงถวายพระบรมธาตุแด่ **พระองค์เพินธิราช** เจ้าผู้ครองโยนกนคร พระองค์รับเอาอาชญาและศรัทธาแห่ง **พระเจ้าศรีธรรมโศกราช** แล้วจึงอัญเชิญพระบรมธาตุ (ส่วนหลัง) ไปบรรจุไว้ในที่ ๓ แห่ง ดังนี้ คือ

พระมหารักขิตเถระกับทั้งเสนาอำมาตย์ทั้งหลาย ก็ได้อัญเชิญขึ้นไปบรรจุไว้ยัง **จอมดอยโยนกบรรพต** ส่วนพระองค์เพินธิราชก็แห่แหนเอาพระบรมธาตุขึ้นไปบรรจุไว้บน **ดอยตุง** ฝ่ายอุปราชแสงเมืองก็แห่แหนไปที่ **ภูกวาว** หัวเวียงไชยนารายณ์ (เดิมเรียก **เวียงมูล** อยู่ห่างจากเชียงรายไปประมาณ ๑๖ ก.ม.) แล้วก่อให้เป็นสถูปเจติยวิหารทั้งมวล ให้แล้วเสร็จวันเดียวกันทั้งสามแห่ง

พระมหารักขิตเถระผู้เป็นประธานพระอรหันต์ทั้งหลาย ๑๐๘ รูป มาอยู่เมืองโยนกนครช้างแสนนี้ได้ ๓ ปี สร้างพระธาตุ ๓ องค์เสร็จแล้ว จึงกลับเมืองปาฏลีบุตร เพื่อถวายพระพรให้พระเจ้าศรีธรรมโศกราชทรงทราบ ถึงความเจริญรุ่งเรืองในเมืองโยนกนครแห่งนี้.."

ลำดับกษัตริย์ที่ครองโยนกนครฯ มีดังนี้ **๑. พระเจ้าอชุตราช ๒. พระเจ้ามังรายนราช ๓. พระองค์เชือง ๔. พระองค์ชิน ๕. พระองค์คำ ๖. พระองค์เพิน** (บางฉบับว่า **เกิง**) ซึ่งตรงกับรัชสมัย **พระเจ้าอโศก** ครองปาฏลีบุตรพอดี

เมื่อผู้อ่านได้ทราบความจริงนี้แล้ว จะรู้ได้ว่าเมืองไทยเรามีความสำคัญอย่างไร ทั้งที่นักประวัติศาสตร์เก่าๆ ยกไปให้อยู่ทางประเทศอื่นทั้งสิ้น เป็นเรื่องแปลกที่เขาเชื่อแต่ฝรั่ง กลับไม่เชื่อตำนานเลย เห็นเป็นเรื่องจินตนาการไปเสียสิ้น บางคนถึงกับดูหมิ่นคนโบราณว่าเขียนเป็นนิยายหลอกเด็กกระมัง

อย่าลืมนะว่าตำนานส่วนใหญ่ พระภิกษุที่มีความรู้สมัยนั้นรจนาไว้แทบทั้งสิ้น ถึงวันเดือนปีอาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้าง แต่เนื้อเรื่องก็พอเชื่อถือได้ ตำนานเมืองเชียงแสนนี้ **พระธรรมวิมลโมลี** (ปวง วงศ์เรือง) อดีตรองเจ้าคณะภาค ๖ **วัดศรีโคมคำ** จ.พะเยา ได้ต้นฉบับเป็นคัมภีร์ใบลาน อักษรธรรมล้านนา จากวัดเชียงมั่น อ.เมือง จ.พะเยา

หลักฐานชิ้นนี้น่าจะเป็นที่มั่นใจได้ว่าพระสมณทูตสมัยนั้น ได้เดินทางมาถึงทาง **ภาคเหนือ** ของไทยอย่างแน่นอน ส่วนภาคกลางละพอจะเป็นไปได้ไหมว่า สายที่ ๓ **พระธรรมรักขิตเถระ** ไปยัง **อปรันตะประเทศ** ในคัมภีร์ศาสนวงศ์ **ท่านปัญญาสามิเถระ** มีความเห็นต่อไปอีกว่า **อปรันตะ** คือ **สุนาปรันตะ** นั่นเอง

คำว่า **สุนาปรันตะ** นี้มีปรากฏอยู่ใน **สฬายนสังยุตตนิกาย** ตอนที่ **พระปุณณะ** กราบทูลลาพระพุทธเจ้าไปที่สุนาปรันตะ ต่อมาพระผู้มีพระภาคเจ้าได้เสด็จมาโปรด **ท่านสัจจพันธฤๅษี** ที่สระบุรี ซึ่งตามตำนานกล่าวว่าสระบุรีเดิมชื่อ **เมืองปรันตปะ** สมัยนั้นยังอยู่ริมทะเล

ฉะนั้น การที่พระสมณทูตเดินทางมาที่แห่งนี้อีก ถือว่าเป็นสถานที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาประทานรอยพระพุทธบาทไว้ ณ **เขาสุวรรณบรรพต** โดยมี **พระสัจจพันธเถระ** เป็นผู้วางรากฐานไว้แต่ครั้งพุทธกาลแล้ว จึงไม่เป็นเรื่องที่แปลกเลย ถ้าท่านจะส่งสมณทูตมาอีก

ส่วนสายที่ ๔ **พระมหาธรรมรักขิตเถระ** เดินทางไปยัง **มหารัฐ** บางอาจารย์กล่าวว่าคือ **สยามรัฐ** อ้าว..จะเป็นเมืองไทยอีกเหรอ ไม่ใช่เขียนเข้าข้างตนเองเกินไปนะ นี่เป็นข้อวินิจฉัยของท่านปัญญาสามิเถระ ได้รจนาเป็นภาษาบาลีแล้วแปลเป็นภาษาไทยพิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ **สมเด็จพระพุฒาจารย์** (โสม ฉนฺโน) อดีตเจ้าอาวาส **วัดสุทัศนเทพวราราม** ปี พ.ศ. ๒๕๐๖

ขอเล่าเรื่องของท่านต่อไป ตามที่ท่านได้วินิจฉัยว่า **สยามรัฐ** นั้น น่าจะใกล้เคียงกับความจริง หากเทียบกับหลักฐานในกเบื้องจารที่ **หลวงพ่อพระราชกวี** (อ่ำ ธมฺมทตฺโต) วัดโสมนัสวรวิหาร ตอนที่ **พระเจ้าตวันอธิราช** ได้เดินทางจากกรุงสุวรรณภูมิสู่เขมร, เวียดนาม จนขึ้นไปถึงสิบสองจุไทยและสิบสองพันนา

พอถึงตอนนี้กเบื้องจารเล่าว่า

"…..พระเจ้าตวันอธิราชถึงสิบสองพันนา ขุนเหลืองเมือง ขุนหญิงแสงฟ้า พร้อมข้าราชบริพารมาต้อนรับ วันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๕ ปี ๒๘๘ ขุนเหลืองบอกว่า พระพุทธศาสนามาถึงสิบสองพันนาตั้งแต่ปี ๒๓๖ มาแล้ว

พระเจ้าตวันได้เข้าไปหา **พระอินทกะเถระ** แล้วได้เล่าว่า ท่านเป็น ๑ ใน ๕ คณะที่เดินทางมาพร้อมกับ **พระมหาธรรมรักขิตเถระ** เวลานี้ได้นิพพานไปหมดแล้ว จึงยังคงเหลือแต่ท่านรูปเดียว ได้มาบวชให้เป็นภิกษุจำนวน ๙๕๔ รูปแล้ว..."

สำหรับสายที่ ๒ **พระรักขิตเถระ** เดินทางไปยัง **วนวาสี** ตามคัมภีร์ศาสนวงศ์ท่านกล่าวไว้ว่า เป็นที่ตั้ง **นครศรีเกษตร** นั่นแหละ เพราะว่าในรัชสมัย **พระเจ้าภาติกะ** มีคนได้พระพุทธรูปโลหะองค์หนึ่ง เป็นของเก่าจมอยู่ในเนินดินแห่งหนึ่ง ซึ่งปกคลุมไปด้วยพุ่มไม้ในนครศรีเกษตร มีรอยจารึกอักษรโบราณที่ฐานพระพุทธรูปนั้นว่า

"พระพุทธรูปองค์นี้ เพื่อให้คนอยู่ในแคว้นวนวาสีบูชา"

เมืองศรีเกษตรได้แก่ **เมืองแปร** นั่นเอง ส่วนสายที่ ๕ **พระมัชฌันติกเถระ** เดินทางไปที่ **กัสมิระ** และ **คันธาระ** ได้แก่แคว้นแคชเมียร์ในปัจจุบันนี้ สายที่ ๖ **พระมัชฌิมเถระ** ไปยังหิมวันตประเทศ (คือมณฑลที่ตั้งอยู่เชิงเขาหิมาลัย มี **เนปาล** เป็นต้น)

สมเด็จกรมพระยาดำรงฯ อ้างในหนังสือมหาวงศ์มีหลักฐานที่พบอัฐิธาตุ ณ เจดีย์คีรี (คือหมู่พระสาญจีเจดีย์) ในอินเดีย มีหนังสือจารึกบอกไว้ที่ผอบว่า เป็นอัฐิธาตุของ **พระมัชฌิมเถระ** ผู้เป็นสังฆนายกใน **หิมวันตประเทศ**

หากข้อมูลทั้งหมดที่ผู้เขียนลำดับมานี้ ท่านผู้อ่านจะหลับตานึกภาพได้เลยว่า การส่งพระสมณทูตทั้ง ๘ สายนั้น ได้ไปทุกภาคของประเทศไทย อย่างไม่ต้องสงสัยกันเลย

สายที่ ๓ **พระธรรมรักขิตเถระ** ไปยังอปรันตะ คือ **สระบุรี** เป็นภาคกลางของไทย

สายที่ ๔ **พระมหาธรรมรักขิตเถระ** ไปยังมหารัฐ สมัยนั้นคือ **สิบสองพันนา** นั่นเอง ซึ่งเคยเป็นอาณาเขตของไทยมาก่อนเช่นกัน

สายที่ ๗ **พระมหารักขิตเถระ** ไปยังโยนกประเทศ นั่นคือ **เมืองโยนกนครเชียงแสน**

แผนผังการประกาศพระพุทธศาสนาของพระสมณทูต ๘ สาย ทั่วชมพูทวีป

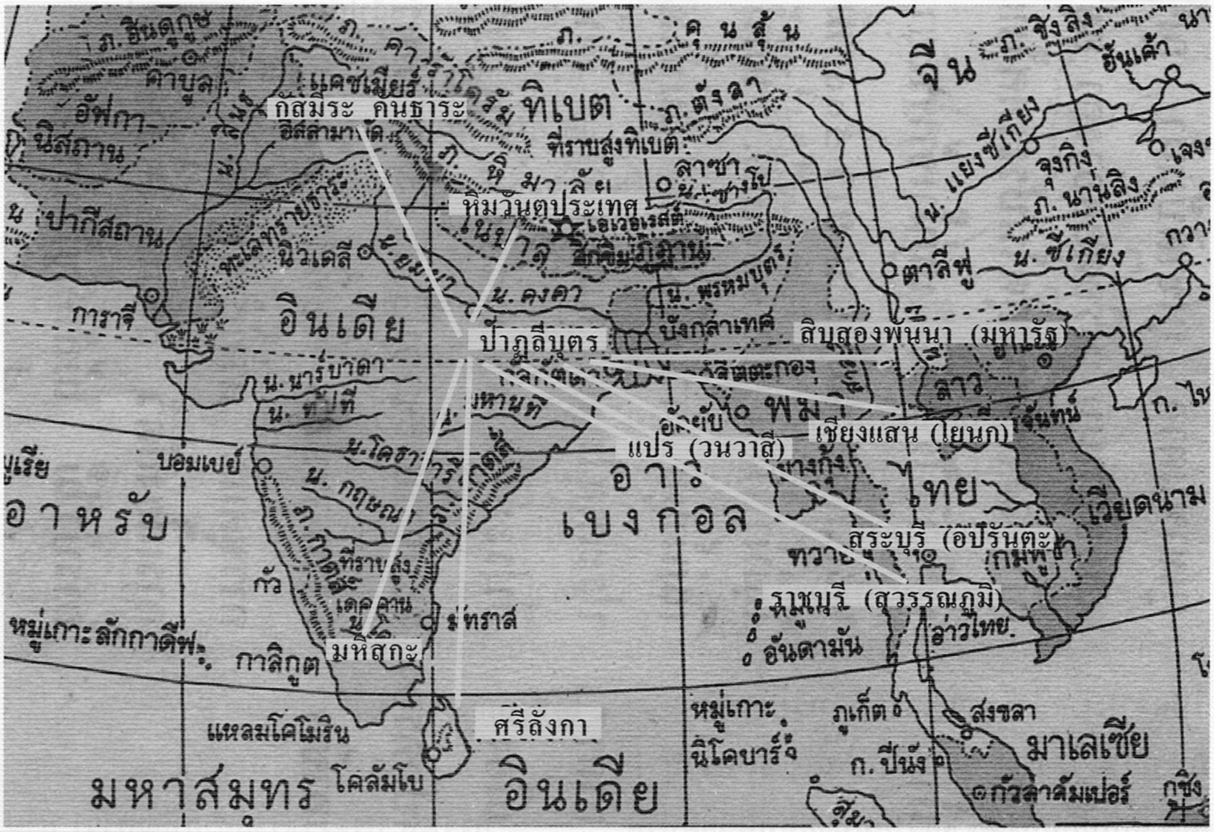

คำว่า **โยนกประเทศ** หรือ **โยนกบุรี** จึงมีอยู่ในรอยพระพุทธบาททั้ง ๕ แห่งด้วย ซึ่งเป็นสถานที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาเหมือนกัน จึงเป็นเรื่องไม่แปลกที่จะส่งพระสมณทูตเดินทางมาอีก เพื่อสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา

อนึ่ง ตำนานทางภาคเหนือ เช่น **ตำนานพระธาตุจอมทอง** จ.เชียงใหม่ หรือ **ตำนานพระธาตุลำปางหลวง** จ.ลำปาง เป็นต้น ได้บันทึกไว้เลยว่า **พระเจ้าอโศกมหาราช** เคยเสด็จมาบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ร่วมกับพระเจ้าแผ่นดินของไทยสมัยนั้น

เนื่องจากพระองค์ทรงสร้างพระเจดีย์ ๘๔,๐๐๐ องค์ทั่วชมพูทวีป จึงปรากฏว่ามีพระเจดีย์อยู่ทุกแว่นแคว้น แต่เวลานี้ยังเหลือมากที่สุดน่าจะอยู่ที่ประเทศศรีลังกา พม่า และไทย เพราะฉะนั้น พระสมณทูตสมัยนั้นนอกจากจะเผยแผ่ธรรมะแล้ว ยังจะต้องหาสถานที่สร้างพระเจดีย์ให้ครบตามจำนวน ๘๔,๐๐๐ องค์ไปด้วย

ต่อมาสายที่ ๘ **พระโสณะ พระอุตตระ** ตาม **กเบื้องจาร** ท่านได้ไปขึ้นฝั่งที่ **ช้างค่อม** ก่อน คือเมืองนครศรีธรรมราช แล้วจึงมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ **กรุงสุวรรณภูมิ** (ราชบุรี) ซึ่งเป็นอาณาเขตเดิมอีกเช่นกัน ที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาโปรดน้องชายพระปุณณเถระ

ผู้อ่านจะเห็นได้ว่า ภาพแผนที่ของประเทศไทย นับตั้งแต่เหนือจรดใต้ เป็นดินแดนที่ **พระเจ้าอโศกมหาราช** ได้ส่งพระสมณทูตเดินทางมาเผยแผ่รวมทั้งสิ้น ๔ สาย พระเถระ

NO.13/3

มหินตเล หรือ เจติยบรรพต (มิสสกบรรพต)

เหล่านี้ได้นำพระไตรปิฎกพร้อมกับพระบรมสารีริกธาตุมาถวายด้วย แล้วก็เป็นที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาก่อนแล้วทั้งสิ้น

ส่วนสายที่ ๘ **พระมหินทเถระ** ได้นำไปประดิษฐานที่ **ประเทศลังกา** ควรที่จะได้ติดตามไปกราบไหว้ ดังที่จะเล่ากันต่อไปอีกว่า พระมหาเถระได้มาเหยียบเกาะลังกาเป็นครั้งแรก และได้พบกับพระเจ้าเทวานัมปิยดิสที่นี่ เดิมท่านเหาะมาลงบนโขดหินนี้

คำว่า **มหินตเล** เป็นชื่อที่ชาวบ้านเรียกกัน คงเอาคำว่า **มหิน + ตเล** แปลว่าภูเขาของพระมหินทรนั่นเอง เพราะคำว่า **ตเล** เป็นภาษาพื้นเมืองแปลว่า **ภูเขา** นั่นเอง จากพื้นเดินขึ้นไปตามบันได ๘๖๔ ขั้น เป็นโขดหินใหญ่ตั้งซ้อนกันอยู่คล้ายฐานเจดีย์ (ถ้าถึงยอด **เจติยบรรพต** ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ จะต้องเดินขึ้นบันไดถึง ๑,๖๘๔ ขั้น)

นี่คือจุดที่พระมหินทเถระพร้อมกับคณะ คือ **พระอิฏฐิยะ ๑ พระอุตติยะ ๑ พระภัททสาละ ๑ พระสัมพละ ๑ สุมนสามเณร ๑ และภัณฑกอุบาสก ๑** รวมเป็น ๗ ด้วยกัน ยืนอยู่ตรงนี้ เมื่อวันเพ็ญ เดือน ๗ ปี พ.ศ. ๒๓๖

ความจริงพระสมณทูตทั้งหลาย ต่างก็ออกเดินทางกันไปก่อน เช่น พระโสณะและพระอุตตระ เดินทางสู่สุวรรณภูมิ ตั้งแต่วันขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๑๒ พ.ศ. ๒๓๕ แต่ที่พระมหินทเถระล่าช้าอยู่ ๗ เดือน เพราะรอให้ **พระเจ้าเทวานัมปิยดิส** ขึ้นครองราชย์เสียก่อน พระเถระจึงได้แวะเยี่ยมพระราชชนนีที่นครเวทิสาคีรี

ในขณะที่ **พระเจ้าเทวานัมปิยดิส** ได้เสด็จประพาสล่าสัตว์มาถึงบริเวณนี้ เดิมเรียก **"มิสสกบรรพต"** ซึ่งพระเถระพร้อมคณะเหาะลงมารออยู่แล้ว จึงแสดงตนให้พระราชาได้เห็นแล้วแสดงธรรม จนพระองค์เกิดความเลื่อมใส ฉะนั้น ในบริเวณที่ท่านทั้งสองพบกัน ทางวัดได้ทำลูกกรงล้อมไว้โดยรอบ

ปัญหาของบัณฑิต

ครั้งนั้น พระราชาได้ถามปัญหาว่า พระคุณเจ้าทั้งหลายพากันมาทางไหน พระเถระได้ตอบว่า อาตมภาพทั้งหลายไม่ได้มาทางน้ำและทางบกเลย พระราชาก็ทรงเข้าพระทัยได้ดีว่าพระคุณเจ้าเหล่านี้มาทางอากาศ

พระมหาเถระใคร่จะทดลองภูมิปัญญาของพระราชาบ้าง จึงตรัสถามว่า

"มหาบพิตร ต้นไม้นี้ชื่ออะไร?"

"ชื่อต้นมะม่วง ท่านผู้เจริญ"

"นอกจากต้นนี้แล้ว มีต้นมะม่วงอื่นอีกหรือไม่?"

"มีพระคุณเจ้า แต่ไม่ใช่ต้นมะม่วง"

"นอกจากต้นมะม่วงอื่นๆ และต้นที่ไม่ใช่มะม่วงล่ะ จะมีอีกไหม?"

"ก็มะม่วงต้นนี้นะซิ พระคุณเจ้า"

เพียงเท่านี้ พระมหินทเถระก็สาธุการในความเป็นบัณฑิตของพระราชา พร้อมกับถามปัญหาที่ ๒ สืบต่อไป

"พระญาติของพระองค์มีไหม?"

"มีมาก พระคุณเจ้า"

"นอกจากพระญาติเหล่านั้น คนอื่นที่ไม่ใช่ญาติมีไหม มหาบพิตร?"

"คนอื่นที่ไม่ใช่ญาติ มีมากกว่าญาติเสียอีก"

"นอกจากพระญาติ นอกจากคนอื่นที่ไม่ใช่ญาติ ยังมีคนอื่นอีกไหม มหาบพิตร?"

"ก็ข้าพเจ้านี่แหละ พระคุณเจ้า"

"สาธุ..มหาบพิตร ขึ้นชื่อว่าตนแล้ว นับว่าเป็นญาติของตนโดยแท้ ไม่ใช่คนอื่นที่ไม่ใช่ญาติ.." ต่อจากนั้นได้แสดงธรรม **"จูฬหัตถิปโทปมสูตร"** จนพระราชาพร้อมด้วยข้าราชบริพารทั้งหมดดำรงอยู่ในไตรสรณคมน์

ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา พระพุทธศาสนาในลังกาทวีปก็เจริญรุ่งเรือง พระอรหันต์ทั้ง ๕ รูป ก็ได้ทำการอุปสมบทชาวลังกาให้เป็นพระภิกษุเป็นอันมาก ส่วนพระนางสังฆมิตตาเถรีก็ได้ช่วยบวชให้เป็นนางภิกษุณี แผ่นดินนี้จึงเต็มไปด้วยผ้ากาสาวพัตร์

เพราะฉะนั้น ในหนังสือ **โลกทีปกสาร** รจนาโดย **สมเด็จพระสังฆราชเมธังกร** แห่งประเทศศรีลังกาได้ประพันธ์ไว้ว่า

"พระมหินทะและพระสังฆมิตตา ทั้งสองเป็นดังดวงประทีปแห่งพระศาสนา พระสังฆมิตตาภิกษุณีเป็นดุจดวงจันทร์ พระมหินทภิกษุเป็นดุจดวงอาทิตย์ ในครั้งนั้น ท่านทั้งสองยังกาละของพระสัมพุทธศาสนาให้งดงาม"

ต่อมาก็มีการอัญเชิญ **พระรากขวัญ** (กระดูกไหปลาร้า) เบื้องขวามาประดิษฐานไว้ใน **ถูปารามเจดีย์** และสถานที่อื่นๆ ในอนุราธปุระ ส่วนบริเวณนี้มีชื่อว่า **วัดอัมพตาลราชมหาวิหาร** ซึ่งเป็นที่พำนักสงฆ์ หลังจากที่พระมหินทเถระเข้าเผยแผ่พระพุทธศาสนา ตั้งแต่อายุได้ ๓๒ กระทั่งอายุ ๘๐ ปี จึงเข้าสู่นิพพาน

จากนั้นจึงได้มีการสร้าง **อัมพัตถลเจดีย์** ซึ่งแปลว่า **เจดีย์เนินมะม่วง** เพื่อบรรจุพระอัฐิธาตุของพระมหินทเถระ เป็นพระเจดีย์รูปลอมฟาง จากจุดนี้จะต้องเดินขึ้นไปให้ถึงจุดสูงสุดแห่งภูเขามิสสกะ ซึ่งบนนั้นมีเจดีย์ใหญ่สีขาวขนาดจะย่อมกว่าสุวรรณมาลิกเจดีย์เล็กน้อย มีชื่อว่า **"มหาเสยเจดีย์"**

การเดินทางไปครั้งที่ ๒ หลังกลางเดือน ๖ ปี ๒๕๔๕ คณะผู้เขียนก็ได้ร่วมทำบุญกับทางวัดที่จะจัดงานฉลองครบรอบ ๒,๓๐๘ ปี ๒,๐๐๐ รูปี ที่ **พระมหินทเถระ** เดินทางมาถึงที่นี่เมื่อเดือน ๗ ปี ๒๓๖ แล้วได้ถวายผ้าไตรจีวร เป็นการบูชาพระอรหันต์ทั้งหลายที่ได้มาสร้างความเจริญถึงถิ่นนี้

หลังจากได้กราบนมัสการพระอัฐิธาตุในพระเจดีย์ของท่านแล้ว จึงเดินขึ้นมาบนลานพระเจดีย์องค์ใหญ่ ที่กำลังมีการทาสีใหม่ ซึ่งได้ทำบุญกับเจ้าอาวาส ๓,๐๐๐ รูปี ขึ้นมาบนนี้แล้วจะมองเห็นทิวทัศน์โดยรอบ แม้กระทั่งตัวเมืองอนุราธปุระ อยู่ไกลจากที่นี่ ๑๒ กม.

ทางด้านทิศใต้มีวิหารอยู่หลังหนึ่ง ภายในมีรูปเทพเจ้าหลายองค์ เข้าใจว่าเป็นส่วนของศาสนาฮินดู อีกส่วนหนึ่งเป็นพระพุทธไสยาสน์

มหาเสยเจดีย์

ของทางพระพุทธศาสนา ทางด้านปลายพระบาท มีพระอานนท์ยืนร้องไห้อยู่ ที่พระนลาฏมีพระบรมสารีริกธาตุบรรจุอยู่ ซึ่งได้นำมาจากเมืองปาฏลีบุตร หลังจากทำสังคายนาครั้งที่ ๓

ในขณะนั้น มีชาวลังกามากราบไหว้กัน จึงได้แจกลูกอมให้แก่เด็กๆ ด้วย แล้วก็เดินไปที่พระพุทธรูปสีขาวองค์ใหญ่ นั่งขัดสมาธิยกพระหัตถ์ประทานพร อันเป็นจุดที่พระมหินทเถระมานั่งปฏิบัติธรรม เมื่อเดินกลับลงมาทางบันได ได้เห็นแอ่งน้ำเล็กๆ คล้ายเป็นรูปรอยเท้า จึงได้เข้าไปกราบไหว้บูชาด้วย เพราะว่าเหมือนกับที่เห็นเป็นรอยพระบาทในเมืองไทย

วัดอิสุรุมุนี

ปัจจุบันวัดนี้อยู่ห่างจากชุมชนประมาณ ๕ กม. เดิมเป็นวัดที่ **พระเจ้าเทวานัมปิยดิส** ทรงสร้างถวาย **พระมหินทเถระ** เป็นที่พักก่อนจะเข้าเมืองหลวง จึงเป็นวัดที่สร้างในยุคแรก มีความเงียบสงัด บริเวณวัดกว้างใหญ่ มีสระน้ำอยู่ตรงกลางเนินเขาเตี้ยๆ ส่วนยอดเขานั้นมีพระพุทธบาทจำลอง ด้านล่างมีวิหารพระพุทธไสยาสน์ศิลปะแบบลังกา ประมาณ ๕ เมตร

มหินตเล - โปโลนารุวะ

ต่อจากนี้เราก็เดินทางไปเมืองเก่าอีกแห่งซึ่งรองลงมาจากเมืองอนุราธปุระ นับว่าเป็นมหานครอันเกรียงไกรอีกยุคหนึ่ง บริเวณนี้จึงเป็นโบราณสถานที่สำคัญ โดยทางรัฐบาลได้ทำการอนุรักษ์ไว้ เหมือนกับที่สุโขทัย อยุธยาบ้านเรา

ศรีลังกาจึงเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ต่อเนื่องยาวนานเช่นกัน ถ้าจะเรียงตามคัมภีร์รามายณะ โดยเฉพาะคนไทยนิยมการแสดงโขนในเรื่อง **รามเกียรติ์** มีเรื่องรบพุ่งระหว่าง **พญายักษ์ทศกัณฐ์** ครองกรุงลงกา กับ **พระราม** และ **พระลักษณ์** ครองเมืองอโยธยา เพื่อแย่งชิง **นางสีดา** กัน มี **พญาหนุมาน** เป็นทหารเอก

ซึ่งเป็นเรื่องเกิดขึ้นในยุคก่อนประวัติศาสตร์ อาจจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงก็ได้ เพราะในหนังสือ **อนาคตวงศ์** ก็ได้ลำดับพระโพธิสัตว์ที่จะอุบัติตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ต่อจากสมัยพระศรีอาริยเมตไตรย ก็คือ **"พระราม"**

โดยเฉพาะในหนังสือ **"คำให้การขุนโขลน"** อยู่ในประชุมพงศาวดารภาคที่ ๗ ได้กล่าวไว้ว่า พระปุณณะมาอาราธนาพระพุทธเจ้าไปจากเมืองสาวัตถี ให้ไปโปรดชาววานิชคามเมืองสุนาปรันตปะ แล้วเสด็จกลับมาประดิษฐานรอยพระบาทไว้ริมฝั่งน้ำนัมทา

พระพุทธองค์ได้พาพระสงฆ์มาถึงเขาสุวรรณ พระอรหันต์สัจจพันธ์กราบทูลขอพระเจดีย์ พระชินศรีจึงประทานรอยไว้ให้ แล้วไปโปรดชาวเมืองโยนก ออกจากเมืองโยนกมาทรงยั้งนั่งใต้ร่มไม้ประดู่ใหญ่แล้วตรัสว่า

"อานนท์ ที่นี้แต่ก่อนเป็นเมืองลักษณ์และราม มีนามชื่อว่าเมืองหนองโสน" ดังนี้

ดังจะเห็นได้ว่า ชาวเมืองลังกากับชาวไทยสมัยอโยธยา มักจะเกี่ยวข้องกันมานานนับตั้งแต่ยุคก่อนพุทธกาล จนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็ได้มีสายสัมพันธ์ระหว่างพุทธศาสนาดังกล่าวแล้ว ท่านผู้อ่านลองหลับตานึกภาพอีกครั้ง ตามที่ลำดับเรื่องราวมาแต่หนหลัง

แม้ในสมัยพุทธกาล **เจ้าชายวิชัย** พระโอรสของ **พระเจ้าสีหะพาหุ** (เป็นชาวสิงห์บุรีมีพ่อเป็นราชสีห์) ถูกปล่อยลอยไปกับเรือ ยังได้ไปครองเมืองลังกาโดยบังเอิญอีก เมื่อ พ.ศ. ๑ อันเป็นปีที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานพอดี ส่วนข้าราชบริพารก็กระจายออกไปสร้างบ้านเมืองในที่ต่างๆ จนเป็นชาวสิงหลมาจนบัดนี้

ต่อไปจะย้อนเล่าเรื่องเมืองหลวงของศรีลังกาที่สำคัญมี ๔ แห่งด้วยกัน คือ

๑. **เมืองอนุราธปุระ** พ.ศ. ๑๐๖ - ๑๔๖๐ เมืองหลวงในสมัยอาณาจักรอ้ายลาวของไทย

๒. **เมืองโปโลนารุวะ** พ.ศ. ๑๕๖๐ - ๑๗๗๘ มีอายุระหว่างอาณาจักรน่านเจ้ากับสุโขทัยของไทย

๓. **เมืองสิริวัฒนาบุรี** (แคนดี้) ระหว่าง พ.ศ. ๒๑๔๐ - ๒๓๕๘ สมัยเดียวกับอยุธยา

๔. **เมืองชัยวัฒนาบุรี** (โคลัมโบ) สมัยเดียวกับกรุงรัตนโกสินทร์

เมืองอนุราธปุระเป็นปฐมนคร ส่วนโปโลนารุวะ คือเมืองนี้เป็นแห่งที่ ๒ ในยุคแรกๆ เป็นเพียงที่แปรพระราชฐานของกษัตริย์นับตั้งแต่รัชสมัย **พระเจ้าอัคคโพธิที่ ๗** ราชวงศ์วิชัยลำดับที่ ๘๘ บ้านเมืองค่อยๆ เจริญรุ่งเรืองตามลำดับ แต่บางสมัยก็มีอันตรายจากพวกทมิฬ

พวกนี้อพยพเข้ามาจากอินเดียตอนใต้ ได้ทำลายศาสนสถาน ศาสนวัตถุ มีพระพุทธรูปเป็นต้น แตกหักไม่มีชิ้นดี พระสงฆ์พากันหนีภัยสงครามบ้านเมืองเดือดร้อน ไม่แตกต่างอะไรนักกับคราวที่นาลันทา (อินเดีย) ถูกเผา

ต่อเมื่อ **พระเจ้าปรักกรมพาหุ** เสด็จขึ้นครองราชย์ พระองค์ได้พัฒนาบ้านเมืองและพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรือง ตลอดเวลา ๓๓ ปี ที่ครองราชสมบัติอยู่นั้น เมืองโปโลนารุวะได้เจริญถึงขีดสุด ภายหลังทรงได้รับการยกย่องเป็นมหาราชองค์หนึ่ง

ต่อมาพระองค์ได้ทรงอุปถัมภ์ให้พระสงฆ์ได้ทำสังคายนา เพื่อชำระพระไตรปิฎกและอรรถกถา ซึ่งมีทั้งภาษาสิงหล และภาษามคธปนกันอยู่ ให้เป็นภาษามคธเสียสิ้น พร้อมกับจารึกลงในใบลานใหญ่ นับว่าเป็นการรวบรวมร้อยกรองพระธรรมวินัยนี้ เป็นการทำสังคายนาครั้งที่ ๗ ฝ่ายเถรวาทอีกด้วย

ผลจากการทำสังคายนาครั้งนี้ ถือว่าได้ดำเนินตามพระราโชบายและตามยุคลบาทของ **พระเจ้าอโศกมหาราช** ด้วยการส่งพระสมณทูตนำพระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย ด้วยการเข้าไปตั้งหลักที่เมืองมอญก่อน แล้วแผ่ขยายเข้ามาทางภาคใต้ของไทย เริ่มที่เมืองตามพรลิงค์ หรือนครศรีธรรมราช โดยพระภิกษุชาวลังการูปหนึ่งชื่อว่า **พระราหุลเถระ**

ดังนั้น ผลที่พุทธศาสนามีความมั่งคงถึงปัจจุบันนี้ ไม่ว่าจะเป็นพระไตรปิฎกและอรรถ

อนุสาวรีย์พระเจ้าปรักกรมพาหุมหาราช

กถา ที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย พม่า ลาว และเขมร ก็เกิดขึ้นมาจากลังกา และเป็นผลพวงจากการทำสังคายนา ในสมัยพระเจ้าปรักกรมพาหุมหาราชทั้งสิ้น

บนเนินหินปนดินทางทิศใต้ของเมืองโบราณนี้ จะเห็นภาพแกะสลักที่หน้าผา เป็นรูปพระเจ้าปรักกรมพาหุ สูงประมาณ ๑๐ ฟุต เห็นจะได้ พระเศียรสูงเลยก้อนหินเล็กน้อย กล่าวกันว่าปฏิมากรรมชิ้นเยี่ยมนี้ สร้างขึ้นเมื่อพุทธศตวรรษที่ ๑๘ เมื่อ ๘๐๐ กว่าปีที่ผ่านมา

ปราสาทพันห้อง

จากนั้นก็ไปชมปราสาท **วิชยันตี** สูง ๗ ชั้น จำนวน ๑,๐๐๐ ห้อง ของ **พระเจ้านิสลังกมัลละ** เท่าที่เห็นบัดนี้มีเหลือแค่ฐาน ๒ ชั้น กับเสาหินราว ๒๕ ต้น แกะสลักสวยงาม และรอบๆ ฐานด้านล่าง มีภาพสลักหินภาพนูนเป็นรูปช้าง ม้า โค ราชสีห์ ส่วนด้านบนในห้องปูด้วยศิลาอย่างดี คล้ายเป็นห้องประชุม

ต่อไปก็เข้าชมที่ **ถูปารามวิหาร** มีประตูเข้าเพียงทางเดียวเท่านั้น ภายในเป็นห้องโถงใหญ่ มีพระพุทธรูปทั้งนั่งและยืนข้างละ ๔ องค์ ตรงเป็นแท่นพระประธานขนาดใหญ่ แต่พระพุทธรูปไม่มีแล้ว เล่ากันว่า

พระประธานองค์ใหญ่ในวิหารนี้ ที่พระนลาฏได้ฝังเพชรมีค่าไว้ ความตอนหนึ่งมีในประวัติท่าน **หลวงจีนฟาเหียน** เป็นภิกษุรูปแรกที่เดินทางจากจีนไปถึงอินเดีย เมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ ๘ ก่อนพระถังซำจั๋งเสียอีก ท่านเดินทางสู่อินเดียทางบก แต่กลับทางเรือได้แวะที่นี่

พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์

ในระหว่างพักอยู่ที่อภัยคีรีวิหาร ท่านได้พบกับ **พระพุทธโฆษาจารย์** ที่ได้ไปแปลอรรถกถาฉบับภาษาบาลีจากภาษาสิงหล ท่านฟาเหียนกล่าวไว้ในสมุดบันทึกถึงพระพุทธรูปองค์หนึ่ง ซึ่งชาวลังกาเคารพนับถือมาก ว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง

ครั้งหนึ่ง มีโจรใจร้ายเข้ามาในพระวิหาร เพื่อจะขโมยเพชรที่อุณาโลมของพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์องค์นี้ แต่เมื่อยื่นมือออกไปเพื่อจะแกะองค์พระก็เกิดมีปาฏิหาริย์ลอยขึ้นไปจนพ้นมือ ครั้งแล้วครั้งเล่า โจรนั้นเป็นคนฉลาด เจ้าความคิด จึงกล่าวตัดพ้อกับพระประธานว่า

"ได้ยินว่าพระองค์เมื่อครั้งเป็นมหาโพธิสัตว์บำเพ็ญบารมี แม้ว่าเลือด เนื้อ กระทั่งชีวิต ท่านยังสละออกให้เป็นทานได้ ไฉนเมื่อเป็นพุทธปฏิมา จึงได้หวงแหนเพชรเม็ดนี้ด้วยเล่า"

พอสิ้นวาทะโจรเช่นนี้ พระประธานก็ต้องยอมก้มพระเศียรลงมาให้โจรแกะเพชรที่หน้าผากไป ขณะที่ไปเร่ขายมีผู้จำได้ว่า เพชรเม็ดงามนี้เป็นของพระราชาที่ถวายไว้ ความทราบถึงพระกรรณจึงรับสั่งให้จับผู้ร้ายนั้น

พระราชาโปรดให้ไต่สวน ได้ความว่า

ตนนั้นมิได้ขโมย แต่เป็นพระท่านประทานให้ โดยก้มพระเศียรลงมา อำมาตย์พากันไปดูที่วิหาร เห็นพระพุทธรูปก้มเศียรลงจริงๆ จึงกลับไปทูล พระราชาจึงขอไถ่คืน และนำไปถวายไว้ที่เดิม พระพุทธรูปก็เงยพระเศียรขึ้นเหมือนเดิม

วิหารคดวัฏฏทาเก (Vattadage)

พระวิหารทรงกลมที่เหลือแค่ฐานนี้ มีแท่นใหญ่อยู่ตรงกลางทั้ง ๔ ทิศ มีพระพุทธรูปหินแกะสลักอยู่ตรงปากประตู ส่วนด้านเหนือที่เป็นวิหารขนาดกลางนั่น เดิมเป็นวิหารเก็บรักษาพระเขี้ยวแก้ว ก่อนที่จะนำมาประดิษฐานไว้บนพระมหาเจดีย์เป็นการถาวร วิหารนั้นมีชื่อว่า **ทัตทาเค** (Gatdage)

บริเวณนี้เคยเป็นพระอารามหลวงของมหานครโปโลนารุวะ เทียบกับประเทศไทยเราวัดนี้ก็คือ **วัดพระแก้ว** นั่นเอง เชิงบันไดทางขึ้นพระเจดีย์มีแผ่นหินครึ่งวงกลมเหมือนพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว (มูนสโตน) วางอยู่ด้านหน้าประตูเหมือนกับพรมเช็ดเท้า ซึ่งจำลองมาจากเมืองอนุราธปุระ

จากวัฏฏทาเกมาถึง **ศิลาจารึก** ที่วางอยู่กลางแจ้ง มีความยาว ๒๗ ฟุต กว้าง ๔.๒๕ เมตร ทำมาจากมหินตเล ซึ่งอยู่ห่างจากนี้ถึง ๑๑๒ กม. สร้างสมัยพระเจ้านิสสังกมัลละ ได้จารึกพระไตรปิฎกไว้ด้วยอักษรสิงหลโบราณ แต่ก็อ่านไม่รู้เรื่อง

อุตตราราม

ตอนนี้จะไปยังสถานที่สำคัญ ซึ่งมีทางเดินต่อเข้าไปถึง **กัลวิหาร** แปลว่า **วิหารหิน**

กัลวิหาร แห่งเมืองโปโลนารุวะ

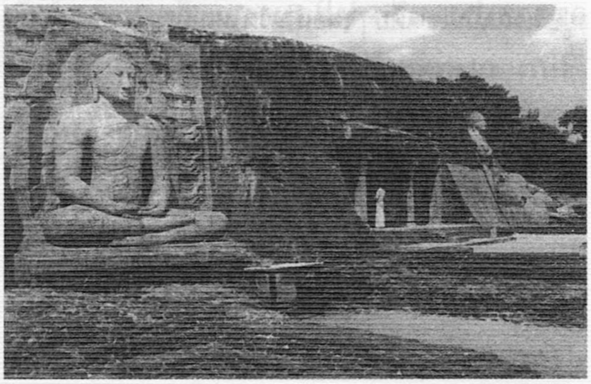

เดิมชื่อว่า **อุตตราราม** เป็นพระอารามฝ่ายหนเหนือของนครโปโลนารุวะ สมัยพระเจ้าปรักกรมพาหุ วัดนี้ตั้งอยู่เชิงเขาเตี้ยๆ เคยเป็นวัดใหญ่ที่สุดในลังกา เป็นที่อยู่ของพระ ๕,๐๐๐ รูป

ในพื้นที่ประมาณ ๕๐๐ เอเคอร์ นักศิลปกรรมยุคนั้นได้ใช้เนินเขาลูกนี้ แกะสลักเป็นพระพุทธปฏิมากรขนาดใหญ่ถึง ๔ องค์ ในอิริยาบถต่างๆ กัน ประทับอยู่ในวิหาร ซึ่งเจาะเข้าไปเป็นถ้ำ จำหลักลวดลายสวยงาม นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปที่สลักอยู่บนหน้าผาและที่อื่นๆ อีกมากมาย คล้ายที่ **ถ้ำอจันต้า เอลลอร่า** ซึ่งมีชื่อเสียงโด่งดังและสวยงามที่สุดในอินเดีย

โปโลนารุวะ - กิริตาเล่

เมื่อนั่งรถออกจากเมืองโบราณที่เหมือนกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยหรืออยุธยาแล้ว ผ่านสันเขื่อนของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ของเมืองโปโลนารุวะ คงทิ้งภาพไว้เบื้องหลังที่เหลือแต่ความทรงจำกลับมา คือซากปรักหักพังสมัยพระเจ้าปรักกรมพาหุครองราชย์ นับตั้งแต่ พ.ศ. ๑๖๘๖ - ๑๗๒๙ ถือว่ามีคุณค่าทางธรรมะมาก

ทำให้มองเห็นถึงกฎพระไตรลักษณ์ คือ **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** จะมีค่าสง่างามเพียงใด

ผลที่สุดก็สลายไปกับกาลเวลา ไม่ว่าจะเป็นเมือง **อนุราธปุระ** หรือ **โปโลนารุวะ** ก็ตาม เรากำลังเดินทางผ่านอดีตไปสองแห่งแล้ว จนกระทั่งถึง **กิริตาเล่** อันเป็นสถานที่พักในครั้งนั้น

คณะต่างรีบกลับที่พักก่อนพระอาทิตย์ตกดิน เพื่อจะได้ชมพระอาทิตย์ตกน้ำในทะเลสาบ (ปรักกรมสมุทร) สร้างขึ้นสมัยพระเจ้าปรักกรมพาหุ มีความยาวเกือบ ๑๔.๕ กม. แต่บังเอิญเมฆครึ้มหมด พระเถระทุกรูปก็ได้พักผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยกันมาตลอดทั้งวัน เมื่อได้พบกับบรรยากาศบนเขา ถึงแม้จะไม่สามารถมองเห็นอ่างเก็บน้ำเบื้องล่างได้

กิริตาเล่ - ถ้ำดัมบุลลา - สิกิริยา

ตอนเช้าในวันที่สี่ของการเดินทางเป็นวันจันทร์ที่ ๕ ธ.ค. ๓๗ ได้ออกเดินทางสู่ **ถ้ำดัมบุลลา** ความจริงตามรายการต้องไปที่สิกิริยา แต่มีเวลาจำกัด จึงได้แวะที่นี่ก่อน แล้วเดินเท้าขึ้นไปบนเขาประมาณ ๒,๐๐๐ เมตร เดินวนรอบก็ได้ ขึ้นบันไดก็ได้ เป็นเนินเขาเตี้ยๆ

สมัยนั้นยังไม่แน่ใจว่าสร้างพระพุทธรูปองค์ใหญ่ไว้ด้านหน้าแล้วหรือยัง จึงต้องเดินขึ้นไปชมถ้ำ ในระหว่างทางยังมีลิงค่างบ่างชะนีเป็นระยะ ถ้ำนี้เป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลกชิ้นหนึ่ง เป็นถ้ำแฝดมี ๗ ถ้ำ

ในแต่ละถ้ำมีพระพุทธรูปทุกปาง โดยการแกะสลักจากหินนั้นเอง เรียกว่า **วิหารศิลา** มีอายุนานถึงสองพันปี และมีภาพเขียนเฟรสโก้อายุเก่าแก่นับย้อนไป ๒๐๐ - ๕๐๐ ปี มีความสวยงามทุกภาพ ข้างบนเนินเขาก็มีทัศนียภาพที่เป็นธรรมชาติ จนได้เวลาออกเดินทางต่อไป

พระราชวังบนยอดเขาสิกิริยา

แท่งหินใหญ่คล้ายรูปเรือนี้ มองดูแล้วใครจะคิดว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลกอีกแห่งหนึ่ง ที่ท้าทายนักท่องเที่ยวทั้งหลาย อยากจะได้ขึ้นไปพิสูจน์ให้หายสงสัย ถ้าไม่บอกไว้ก่อนว่าข้างบนเป็นอะไร นับเป็นมรดกโลกที่ธรรมชาติช่างเสกสรรให้มานานนับพันปี

เขาสิกิริยา (สีหคีรันคะ) หรือชาวบ้านเรียกกันว่า **"กาสิงห์"** เป็นหินผาตระหง่านสูงถึง ๘๐๐ ฟุต เบื้องบนเป็นที่ราบคล้ายภูกระดึงที่บ้านเรา ถ้าจะพลิกประวัติศาสตร์ คงจะต้องมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงได้คิดสร้างปราสาทราชวังถึงข้างบนนี้ และเป็นเมืองหลวง ๑๘ ปี

เรื่องมีอยู่ว่าปี พ.ศ. ๒๓๗ **พระเจ้าเทวานัมปิยดิส** ได้เสด็จประพาสมาถึงบริเวณนี้ และทรงตั้งชื่อว่า **สีหะคีรี** หรือขุนเขาราชสีห์ ต่อมาสมัย **พระเจ้าปุลหัตถะ** (พ.ศ. ๔๔๐ - ๔๕๔ กษัตริย์องค์ที่ ๒๐ ทรงสร้างป้อมเชิงเทินและศาลาสำหรับปฏิบัติธรรม

สมัยพระเจ้ากัสยปะ (พ.ศ. ๑๐๒๐) ได้

ภาพถ่ายจากเบื้องบนสิกิริยา

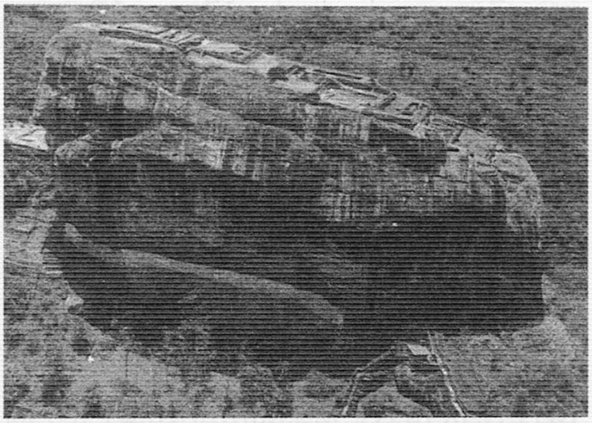

ทรงสร้างสีหคีรีนี้เป็นพระราชวัง เมื่อพระองค์สิ้นพระชนม์ไปแล้ว สิกิริยาก็ได้เป็นสังฆาราม โดยมีพระเถระผู้แต่ง **คัมภีร์มหาวงศ์** เป็นหัวหน้าสงฆ์อยู่ที่นี่ และยังมีเรื่องเล่าอีกว่า

เดิมทีผู้ที่คิดสร้างเมืองบนภูเขานี้ คือ **พระเจ้าธาตุเสน** แห่งนครอนุราธปุระ (พ.ศ. ๑๐๒๐ - ๑๐๓๘) เพื่อสถาปนาพระองค์ให้เป็น **ภารตราชา** อันเป็นพระราชาเหนืออำนาจฟ้าดิน แต่พระองค์ยังไม่ทันจะสร้าง พระโอรสอันเกิดจากมเหสีรองชื่อว่า **เจ้าชายกัสสปะ**

คิดว่าตนเองคงไม่มีโอกาสขึ้นครองราชย์ ราชบัลลังก์คงจะต้องตกเป็นของ **เจ้าชายโมคคัลลานะ** ซึ่งประสูติจากอัครมเหสี เจ้าชายกัสสปะจึงแย่งชิงราชสมบัติ แล้วจับพระราชบิดาขังไว้ และโบกปูนฝังทั้งเป็นที่ภูเขาสิกิริยา พร้อมกับสถาปนาตนขึ้นเป็นกษัตริย์ ย้ายพระนครจากอนุราธปุระมาตั้งที่สิกิริยา

ส่วนเจ้าชายโมคคัลลานะผู้น้อง จึงหนีภัยไปอยู่อินเดียตอนใต้ พร้อมกับรวบรวมกำลังพลยกทัพกลับมาล้อมไว้ จนฝ่ายที่อยู่บนเขาขาดเสบียงอาหาร จำเป็นต้องลงมาแล้วเกิดการต่อสู้กัน ในที่สุดก็ถูกฆ่าตายฝังไว้ในที่ใกล้กับที่ตนโบกปูนฝังพระราชบิดาทั้งเป็นนั่นเอง

สรุปว่าพี่น้องฆ่ากันเองนี่ มีแต่เรื่องที่น่าเศร้า การที่เจ้าชายกัสสปะขึ้นมาสร้างเมืองบนนี้ ไม่ใช่หนีการแก้แค้นของพระอนุชา แต่ได้ทรงทำตามคำแนะนำของ **มาฆพราหมณ์** โดยให้เจ้าชายสถาปนาพระองค์เป็น **ท้าวกุเวรุราชเทพ** ผู้มีอำนาจเหนือฟ้าดิน ซึ่งต้องใช้เวลาก่อสร้างถึง ๗ ปี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นเท่านั้น

ขอนำประวัติมาเล่าแต่เพียงนี้ ต่อไปเป็นเรื่องของเราที่จะเดินขึ้นไป ไกด์บรรยายว่าเดิมมีกำแพงถึง ๗ ชั้น แต่รถวิ่งเข้าไปจอดแค่ชั้น ๕ จากนั้นก็เริ่มปีนป่ายไปตามบันได เริ่มสูงชันและหวาดเสียวไปตามลำดับ

ในระหว่างทางมีภาพจิตรกรรมให้ชมพอหายเหนื่อย แต่ห้ามมองลงพื้นดินเป็นอันขาด ประเดี๋ยวจะเป็นลมไป พยายามก้มหน้าก้มตาเดินภาวนาต่อไป ทางขึ้นเป็นหน้าผาสูงชัน จะมองเห็นคนไต่ขึ้นไปเหมือนมดขนไข่หนีฝน ปีนขึ้นบันได ๓๐๐ กว่าขั้น ช่วงแคบต้องเรียงเดี่ยวขึ้นไปถึงบน "ลานสิงหบาท' กว้างใหญ่

พอนั่งพักเป็นที่สบาย ก่อนจะขึ้นยอดเขาเพื่อไปชมปราสาทยอดดอย จะมีเท้าสิงห์ที่สลักจากหินใหญ่มาก มองจากจุดนี้ จะเห็นว่าภูเขาทั้งลูกเป็นรูปสิงห์หมอบ ระหว่างเท้าสิงห์มีบันไดที่เจาะลึกลงไปในหิน เพื่อปีนขึ้นไปถึงยอดประมาณอีก ๑๐๐ ขั้น

เมื่อปีนขึ้นไปถึงยอดสุด บนลานกว้างนี้มีเนื้อที่ไม่เกิน ๕ ไร่ เหลือแต่ซากปรักหักพังเสาอิฐหักพังไป ว่ากันว่านั่นแหละคือมณเฑียร

รูปปั้นพระพุทธโฆษาจารย์แปลพระไตรปิฎก

บริเวณรอบเป็นอุทยาน มีสระน้ำตื้นๆ ชื่อสระธาริณี ตรงก้อนหินเป็นบัลลังก์ที่ประทับ นับเป็นความพยายามของคนที่ใฝ่ฝันจะสร้างสรรสวรรค์ลงมาจำลองไว้บนโลกมนุษย์ ทั้งๆ ที่กว่าจะขึ้นมาถึงก็แสนยากลำบาก

กว่าจะสร้างเสร็จถึง ๗ ปี ได้เสวยสุขบนพื้นพิภพไปอีกเพียงไม่กี่ปี ก็ตกสวรรค์หล่นลงสู่อเวจีมากกว่า เพราะทำบาปกรรมหนักที่ปลงพระชนม์พระราชบิดา ถ้ามองในด้านศิลปะถือว่าเลิศเลอ แต่มองในด้านคุณธรรม มันเป็นอนุสรณ์ของคนใจบาปมากกว่า

หลังจากสงครามรบพุ่งระหว่างพี่น้องกันเองแล้ว สิกิริยาอันมีค่าก็หายไป ถูกทอดทิ้งไว้ในป่าดงดิบเป็นเวลานาน จนล่วงเลยมาถึงศตวรรษที่ ๑๙ **พ.อ.เบส ฟอร์เบส** นายทหารอังกฤษเป็นผู้ค้นคบ แต่ยังไม่สามารถขึ้นถึงยอดสุดได้ ต่อมา **อดัมส์** และ **เบเล่ย์** ไต่ขึ้นไปพบว่ามีปฏิมากรรมของโลกควรแก่การเผยแพร่

ปี ค.ศ. ๑๘๙๔ มีการถางป่าดงดิบรอบเชิงเขา ปีต่อมาทางการก็หันเข้ามาบูรณะวัตถุโบราณชิ้นนี้อย่างจริงจัง จึงปรากฏแก่สายตาชาวโลก ท้าทายนักท่องเที่ยวทั้งหลาย ที่จะผจญกับความน่าหวาดเสียวต่างๆ เพื่อชื่นชมโบราณสถานที่ทรงคุณค่าแห่งประวัติศาสตร์นี้

สิกิริยา - ถ้ำอาโลกวิหาร

วันอังคารที่ ๖ ธ.ค. ๓๗ เดินทางไปที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ **พระพุทธโฆษาจารย์** ชาวเมืองสะเทิม (สุธรรมวดี) ได้มาแปลพระไตรปิฎกจากภาษาสิงหลมาเป็นภาษาบาลี หมู่บ้านแถวนี้เรียก "มะตะเล" บริเวณวัดเรียก **อาโลกวิหาร** (อาลุวิหาร) วัดตั้งอยู่บนเนินเขา บริเวณนี้เป็นป่าเขาตามธรรมชาติ

ภายในมีถ้ำถึง ๕ ถ้ำ มีถ้ำใหญ่เคยเป็นที่ประชุมสงฆ์ ๑,๐๐๐ รูป ทำสังคายนาครั้งที่ ๕ แล้วจารจารึกพระไตรปิฎกไว้ในใบลาน แม้แต่สมัยก่อน **พระเจ้าเทวานัมปิยติส** ทรงนำต้นกล้าพระศรีมหาโพธิ์จากอนุราธปุระ ซึ่งเป็นต้นเดิมมาปลูกไว้เมื่อพุทธศตวรรษที่ ๓

สมัยกรุงศรีอยุธยา **พระอุบาลีเถระ** พระธรรมทูตของไทยชุดแรก ก็เดินทางมานมัสการที่นี่ ก่อนที่จะบรรพชาอุปสมบทให้กุลบุตรชาวลังกาทวีปที่ **ศิริวัฒนานคร** (เมืองแคนดี้) เมื่อ พ.ศ. ๒๒๙๕ จนศาสนวงศ์ในลังกาตั้งมั่นถึงปัจจุบันนี้ นับว่ามีความสำคัญดังกล่าวมาแล้ว

เพราะฉะนั้น บริเวณนี้จึงมีการปั้นรูปประวัติความเป็นมาต่างๆ มีทั้งพระพุทธไสยาสน์องค์ใหญ่ภายในถ้ำ อีกถ้ำหนึ่งมีรูปปั้นพระพุทธโฆษาจารย์กำลังจารใบลานอยู่ มีรูปเทวดาเอาพระไตรปิฎกมาคืน หลังจากแอบขโมยไปทั้งสามชุด ต่อมาได้นำไปถวาย **พระเจ้าพังคราช** กษัตริย์แห่งโยนกนคร เมื่อพุทธศตวรรษที่ ๘ ดังที่ **พระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ** เคยเล่าไว้แล้ว

ส่วนด้านนอกจะมีพระเจดีย์บนยอดเขา ผู้เขียนได้พบรอยพระบาทที่แกะสลักอยู่ข้างเจดีย์ เมื่อไปครั้งที่ ๒ ในปี ๒๕๔๕ ครั้งนั้นได้ถวายผ้าห่มพระนอนไสยาสน์ และถวายปัจจัยร่วมบูรณะวัดกับเจ้าอาวาสด้วย มีบายศรีและเครื่องบูชาไปถวายครบเกือบทุกแห่ง

แคนดี้ - นอราเลีย

ต่อจากนั้นก็เดินทางไปไหว้พระเขี้ยวแก้วที่ **เมืองแคนดี้** แล้วต่อไปชมไร่ชาที่ **นอราเลีย** ซึ่งอังกฤษให้ชาวลังกาเป็นที่ปลูกไร่ชาเป็นอาชีพหลัก ที่เรียกกันว่า **ชาซีลอน** บริเวณนี้เป็นป่าที่ราบสูง อากาศหนาวเย็น เส้นทางก็เลี้ยวเลาะไปตามไหล่เขา สองข้างทางเต็มไปด้วยไร่ใบชาเขียวชอุ่ม บนยอดเขาสูง ๗,๐๐๐ ฟุต ปัจจุบันเป็นที่พักตากอากาศมีชื่อเสียงที่สุด

นอกจากนี้ยังได้เข้าไปชม **"สวนสีดา"** สวนแห่งวรรณคดีที่ทศกัณฐ์นำนางสีดามากักขังไว้ ทำให้เกิดศึกสงครามระหว่างทศกัณฐ์และพระราม จากวรรณกรรมอิงประวัติศาสตร์ **"รามเกียรติ์"** ที่ชาวไทยรู้จักกันดี จะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ก็ตาม แต่ร่องรอยเหล่านี้ยังมีปรากฏอยู่เฉพาะที่เมืองไทยและศรีลังกามานานแล้ว

สรุปได้ว่าการเดินทางครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๓๗ ไปกันไม่มากจึงมีเวลาเหลือเฟือ พระภิกษุทุกรูปต่างก็พร้อมเพรียงกันดี หลังจากนั้นทิ้งช่วงไปอีก ๗ ปี ผู้เขียนใกล้จะปิดงานตามรอยพระพุทธบาท แต่ยังเหลืออีกแห่งเดียวที่สูงสุดในโลก ตามพระไตรปิฎกกล่าวไว้นั่นก็คือพระพุทธบาทบนยอดเขา **สุมนกูฏ** อันเป็น ๑ ใน ๕ แห่ง จึงได้มีการเดินทางเป็นครั้งที่ ๒

ยอดเขาสุมนกูฏ (ศิริปาทะ)

ในการเดินทางครั้งนี้มีด้วยกัน ๑๖ ชีวิต คือผู้เขียน ๑ รูป และโยมอีก ๑๕ คน ออกเดินทางตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ โดยคณะทีมงานครบชุด มีการบันทึกภาพวีดีโอและถ่ายภาพนิ่ง ตลอดจนเตรียมเครื่องสักการบูชา อันมีบายศรีและผ้าห่มสไบทอง เป็นต้น

เมื่อวานนี้วันที่ ๒๖ เป็นวันวิสาขบูชา หลังจากเสร็จงานที่วัดแล้ว วันรุ่งขึ้นพวกเราก็เหินฟ้ามาถึง **เมืองโคลัมโบ** ประเทศศรีลังกาในยามค่ำคืน วันแรกที่มาถึงพวกเราต่างก็ตื่นตาตื่นใจ เมื่อรถได้วิ่งเข้ามาในเมือง สายฝนก็โปรยปรายลงมา มองเห็นอาคารร้านค้าต่างๆ ประดับโคมไฟแขวนไว้หน้าบ้าน

"อายุบวร.." ชาวศรีลังกาทักทาย เช่นที่คนไทยว่า **"สวัสดี.."** นั่นเอง ต่อเมื่อหัวหน้าทัวร์ได้อธิบาย จึงได้ทราบว่าเป็นประเพณีของชาวศรีลังกา เมื่อถึงเทศกาลวันวิสาขบูชาเขาจะบูชาพระพุทธเจ้าด้วยประทีปโคมไฟ ในรูปแบบต่างๆ กัน เหมือนบ้านเราในวันลอยกระทง แม้แต่ในโรงแรมที่พักของเรา ยังประดับไปด้วยโคมไฟส่องระยับสวยงามเช่นกัน

เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความเลื่อมใสใน

พระรัตนตรัยยังแน่นแฟ้น แม้ยามดึกก็ยังเห็นชาวศรีลังกาเดินถือกระทงดอกไม้เข้าไปในวัดกัน ประชากร ๑๙ ล้านคน นับถือศาสนาพุทธประมาณ ๖๙.๓ เปอร์เซนต์ ประชาชนส่วนมากเป็นชาวสิงหล รองลงมาคือชาวทมิฬและฮินดู

คืนนั้นกว่าจะได้พักผ่อนก็เลยเที่ยงคืนไปแล้ว รุ่งเช้าวันที่ ๒ ของการเดินทาง มีการเตรียมที่จะเดินทางขึ้นสู่ยอดเขากัน สองข้างทางร่มครึ้มไปด้วยต้นไม้ เส้นทางต้องลัดเลาะไปตามไหล่เขา เพราะศรีลังกาเป็นเกาะมีทั้งที่ราบและภูเขา มีพื้นที่ประมาณ ๖๕,๐๐๐ ตร.กม

รถวิ่งมาถึง **เมืองอวิสาเวลา** ได้แวะลงซื้อของแล้วไปฉันเพลที่ **เมืองคิริกูตาล่า** เป็นรีสอร์ทอยู่ริมน้ำ พอรถจอดต่างก็รีบวิ่งเข้าไปอาเจียนในห้องน้ำ บางคนเมารถอย่างหนักทานอาหารไม่ลง ต้องอดทนเดินทางต่อไปบนเส้นทางที่คดเคี้ยวไปตามไหล่ภูเขา ผ่านไร่ใบชาที่เขียวชอุ่ม

ในขณะที่นั่งรถ ผู้เขียนได้เล่าประวัติถึงการเสด็จมาครั้งแรกของพระพุทธเจ้าที่เมือง **มหิยังเกน่า** จึงขอให้หัวหน้าทัวร์ช่วยจัดรายการให้ด้วย โดยตัดการไป **โปโลนารุวะ** ออกแล้วไป **มหิยังคณเจดีย์** แทน แต่ยังไม่แน่ว่าจะไปได้หรือไม่ เพราะต้องเปลี่ยนที่พักและที่ทานอาหารกันใหม่ทั้งหมด

พวกเราจึงต้องรอลุ้นกันหลังลงมาจากยอดเขาศิริปาทะ นั่งรถกันมานาน เวลาเกือบบ่ายสองโมง ถึง **วัดสาลาอินน์** เมืองฮัตตัน รวมระยะทางจากเมืองโคลัมโบมาถึงที่นี่ ๑๕๙ กม. เป็นทางคดเคี้ยวด้วยนะ จากนั้นก็เข้าที่พักกัน บางคนก็จัดเตรียมทำบายศรีและเครื่องบูชาต่างๆ บางคนก็บันทึกภาพยอดเขาอดัมส์ ซึ่งมีรอยพระพุทธบาทอยู่บนยอดเขาสุมนกูฏ

จากสถานที่พักสามารถมองเห็นได้แต่ไกล มองดูแล้วไม่น่าเชื่อว่าขึ้นไปถึงได้ เพราะส่วนยอดสุดนั้นสูงจริงๆ แค่ได้ฟัง **คุณแสงเดือน** (ตุ๋ม) **คุณพจมาน** และ **คุณสุวณี** (เล็ก) ไปเมื่อปี ๒๕๓๗ เล่าแล้วรู้สึกท้อใจ เพราะต้องเดินขึ้นตั้งแต่เวลาเที่ยงคืนไปถึงยอดสุดเวลา ๖ โมงเช้า นับเป็นเวลาถึง ๖ ชั่วโมงเต็ม

ผู้เขียนได้ยินฟังแล้ว ในใจคิดว่าจะไม่ไปเด็ดขาด แต่พอถึงเวลาจริงๆ ก็อยากไปขึ้นมาอีก ก่อนเดินทางจึงต้องซ้อมเดินขึ้นลงบนหอพระไตรปิฎก (พระยืน ๓๐ ศอก) เกือบทุกวัน เดินขึ้นลงบันไดวันละ ๑๐ เที่ยว

สมัยกรุงศรีอยุธยา

แต่ความยากลำบากในสมัยนี้ ถ้าหากได้อ่าน **จดหมายเหตุเรื่องสมณทูตไปลังกาทวีป** โดยพระสงฆ์ไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาแล้ว คงจะมีกำลังใจมากขึ้น สมัยเรานั่งรถกันแค่วันเดียว แต่สมัยก่อนท่านต้องเดินจากเมืองแคนดี้เป็นเวลา ๓ - ๔ วัน แล้วมาพักที่เมืองนี้ ๑ คืน หนทางก็กันดารและอันตรายจากสัตว์ป่า

โดยเฉพาะในช่วงขึ้นยอดบนสุด จะต้องใช้โซ่คล้องไว้กับก้อนหินพระพุทธบาท แล้วโหนตัวขึ้นไปจึงจะได้เห็นรอยของพระพุทธเจ้า เห็นไหมว่ายากลำบากขนาดไหน ก้อนหินนี้ไม่มีต้นไม้ให้ยึดเหนี่ยวขึ้นไป ต้องอาศัยโซ่ขนาดใหญ่เท่านิ้วชี้ ๑๑ เส้น ดึงตัวขึ้นไปจากความสูง ๓ - ๔ วา

ชาวสิงหลที่พาพระสงฆ์จากกรุงศรีอยุธยา

พระมณฑปอยู่บนก้อนหินใหญ่
จะเห็นสายโซ่คล้องอยู่ด้วย

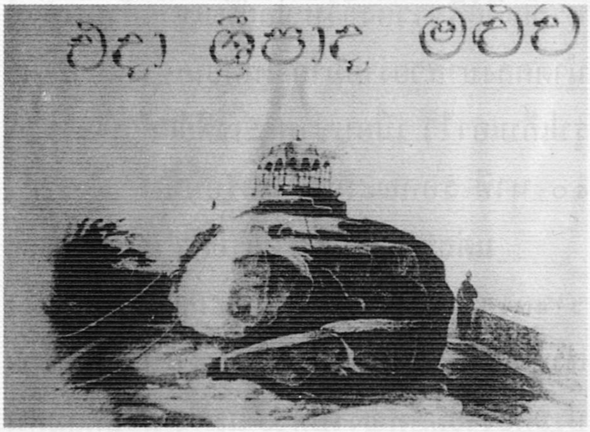

ขึ้นไปนั้น ได้บอกให้ไปที่วิมานสุมนเทพบุตร แล้วจึงว่า "อากาสัฏฐา ฯ" ให้เทวดาอนุโมทนาบุญแล้ว จึงไปนมัสการพระบาท พระสงฆ์ได้เสียสละผ้าผ่อนองค์ละผืนครึ่งผืน เพื่ออุทิศส่วนพระกุศลมายังพระเจ้าแผ่นดินและชาวพระนคร ครูอุปัชฌาย์ญาติกามิตรสหายทั้งปวง

แลพระมณฑปพระพุทธบาทนั้น สูง ๘ ศอก ยาว ๕ ศอกคืบ หาฝามิได้ แล้วเอาโซ่ทำเป็นระยางผูกมณฑปโยงไว้รอบ ด้วยว่าลมนั้นกล้านัก ถ้ามิเอาโซ่ทำสายระยางโยงไว้ ลมนั้นก็พัดปัดพาไปตกที่อื่น แลที่นั้นลมพัดอยู่เป็นนิจมิได้ขาด

ครั้นนมัสการแล้วก็รีบรัดลงมาเร็วๆ ช้าอยู่มิได้เลย เมื่อขณะไปนมัสการวันนั้น ลมฝนก็ไม่มี พวกสิงหลที่ไปด้วยต่างคนต่างว่า พระสงฆ์ไทยนี้บุญมาก ลมฝนก็มิได้มี อนึ่ง ฝ่าพระบาทนั้นโดยยาว ๓ ศอก กว้างศอกคืบ ลึก ๔ นิ้วช่างไม้ แลลายลักษณ์นั้นหามิได้ ด้วยว่าครั้งหนึ่งพวกโปรตุเกตได้ให้คนเอาสังข์ไปขัดสีตีต่อยจนลายเลือนลบหายไปสิ้น.."

ในตอนนี้ขอย้อนกลับมาสมัยปัจจุบันกัน พวกเราเตรียมพร้อมกันทุกคน โดยจ้างลูกหาบชาวบ้านแถวนี้ ๕ คน เพื่อช่วยขนเครื่องบูชาและกระเป๋ากล้องวีดีโอ หลังจากทานอาหารเย็นกันแล้ว เดิมจะขึ้นเขาเวลา ๒ ทุ่ม แต่หัวหน้าทัวร์ **คุณวิไล** คาดว่าใช้เวลาเดินขึ้น ๕ - ๗ ชั่วโมง เพราะมีโยมผู้หญิงหลายคนที่สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรงนัก

แต่มีนักวิ่งเหรียญทองโอลิมปิคชาวศรีลังกาเคยวิ่งขึ้นยอดเขาใช้เวลา ๑.๔๕ ชั่วโมงมาแล้ว แต่คนที่ลังกานิยมขึ้นกันตอนตี ๒ ไปถึงยอดเขาเช้าพอดี ซึ่งเราเดินทางมากันครั้งนี้ได้มีการวางแผนไว้แล้ว ตามประเพณีชาวศรีลังกาจะเดินขึ้นไปไหว้พระบาทกันมากในวันวิสาขบูชา ทางรัฐบาลจะเปิดไฟสว่างตลอดทางเดินขึ้นไปบนบันได

ฉะนั้น คุณวิไลจึงจัดให้พวกเรามาหลังจากวันวิสาขบูชาเพียงวันเดียว เพราะทางวัดยังเปิดไฟไว้ตลอดทาง จึงตกลงกันว่าจะขึ้นไปทุกคนในเวลา ๒๒.๐๐ น. แต่ข้างบนไม่มีที่พักจะต้องเดินกลับลงมาเลย ฉะนั้นจึงต้องเตรียมน้ำดื่มและเสบียงอาหารเช้าไปด้วย

นับว่าเป็นเรื่องยุ่งยากพอสมควร จึงให้โอกาสบางคนที่ไม่อยากขึ้นก็ได้ แต่ทุกคนมีใจเข้มแข็งขอสมัครขึ้นไปทุกคน เป็นอันว่าทุกอย่างพร้อมแล้ว เริ่มนับ ๑-๒-๓ กัน ณ บัดนี้ โดยนั่งรถไปที่เชิงเขา แล้วได้ฤกษ์งามยามดึกเดินเวลาประมาณ ๒๒.๑๐ น

ทุกคนแต่งกายรัดกุม สวมใส่เสื้อแขนยาวกันหนาว และบางคนก็ใส่หมวกกันน้ำค้าง

พวกเราเตรียมตัวเดินขึ้นยอดเขากัน

ต่างคนต่างยิ้มให้กัน หน้าตายังสดใส เพราะได้นอนพักเอาแรงกันมาก่อน แต่ตอนที่หน้าซีดนี่คงไม่มีใครเห็นนะ เพราะข้างบนหนาวเย็น เวลาเดินไปมือก็ต้องจับราวบันไดที่เป็นเหล็กแป๊บน้ำประปานี่แหละ

แต่ต้องเดินไปตามทางราบประมาณ ๑๕ นาที จึงจะถึงทางขึ้นบันได ระหว่างทางที่ผ่านมาก็พอเห็นร้านค้า แต่ไม่ได้เปิดขายแล้ว เพราะหมดเทศกาลขึ้นไปไหว้พระพุทธบาท เขาจะมีกันตั้งแต่เดือนมกราคม - วันวิสาขบูชา และต่อไปอีก ๒ วันของทุกปี วันที่ไปถึงเป็นวันที่หมดเทศกาลพอดี ซึ่งเป็นการดีเหมือนกัน จะได้สะดวกไม่ต้องไปเบียดเสียดกัน

เวลา ๒๒.๓๐ น. เดินมาถ่ายภาพรวมกันที่หน้าถ้ำมีพระพุทธไสยาสน์องค์ใหญ่ พอหายเหนื่อยแล้วออกเดินทางต่อ ถึงลำธารมีสะพานเหล็กให้ข้ามไปที่วัดญี่ปุ่น มีสุนัขออกมาเห่าต้อนรับ แล้ววิ่งตามไป ๒ - ๓ ตัว ในตอนขากลับมันก็ยังตามมาส่งผู้เขียนอีกด้วย นับว่าเป็นเรื่องที่แปลก

แต่ที่ไม่น่าแปลกคือพากันเหนื่อยหอบทุกคน ชาวศรีลังกาเขาดีที่ทำบันไดเป็นปูน และมีราวจับสองข้างไปตลอดทาง เวลาต่อมาถึงที่พระเจดีย์สีขาวองค์ใหญ่อยู่ริมเขา ด้านหลังมีน้ำตกลงมาสวยงามมาก ในตอนเช้าได้แวะถ่ายรูปเก็บเอาไว้ เมื่อบูชาพระเจดีย์แล้วนั่งพักได้ ๑๐ นาที รอคณะที่มาให้พร้อมกัน

แต่ละคนเดินขึ้นไปเรื่อยๆ แล้วแต่กำลังขาของตนเอง บางคนก็สะพายเป้ไว้ข้างหลัง ส่วนลูกหาบก็แบกของพะรุงพะรัง บางคนก็ช่วยประคองโยมผู้หญิงไปด้วย แรกๆ ก็จับกลุ่มกันดี พอเดินขึ้นสูงไปเรื่อยๆ เริ่มมองเห็นประปรายท่ามกลางความมืดมิดทั้งสองข้างทาง

แม้จะหมดแสงไฟจากหลอดนีออนแล้ว แต่เราก็อาศัยแสงจากพระจันทร์ที่ยังฉายแสงหลังจากผ่านคืนวันเพ็ญไปเพียงสองคืนเท่านั้น ทุกคนยังเดินไปเงียบๆ เสียงคุยกันเริ่มแผ่วเบาท่ามกลางความสูงถึง ๗,๔๓๗ ฟุต (๒,๒๓๑ เมตร) พวกเราจะต้องก้าวขึ้นบันไดถึง ๔,๘๐๐ ขั้น ไม่รวมทางธรรมชาติในระหว่างทางอีก

ยอดเขานี้ **ชาวพุทธ** เรียกว่า **ศิริปาทะ** (ศรีปาทะ) เพราะเชื่อว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมายังยอดเขานี้ **ชาวฮินดู** เรียกว่า **ศิวันอทิปถัม** ซึ่งแปลว่า การฟ้อนรำแห่งการสร้างสรรของพระศิวะ จึงเชื่อว่าเป็นรอยของพระศิวะ

ชาวมุสลิม ได้ยืนยันว่า **อดัมส์** ได้ประทับรอยเท้าไว้เป็นครั้งแรกในพื้นโลก ส่วนผู้นับถือ**ศาสนาคริสต์** นิกายโรมันคาทอลิกได้กล่าวว่าเป็นรอยเท้าของ **เซนต์โทมัส** หนึ่งในนักบุญสิบสองคนของผู้เผยแผ่ศาสนาคริสต์เป็นครั้งแรก

แต่เดิมนั้นยอดเขานี้มีชื่อว่า **สะมะนะละ**

จากภาพถ่ายไกลๆ จะเห็นยอดเขานี้คล้ายเจดีย์

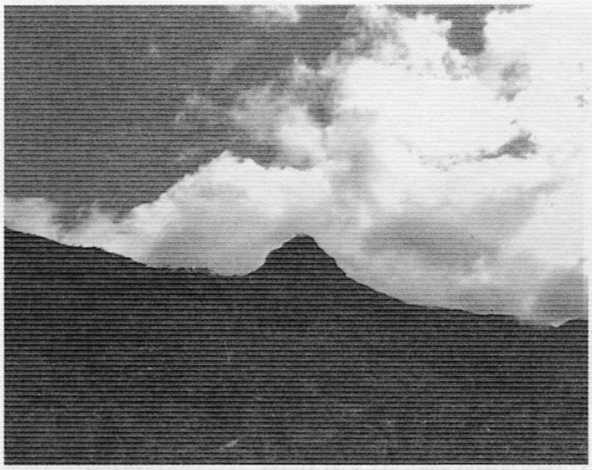

กันทะ ซึ่งแปลว่า **ภูเขาของสมัน** เพราะเชื่อว่าก่อนที่พระพุทธศาสนาจะเข้ามายังเกาะลังกานั้น ได้มีเทวดาองค์หนึ่งชื่อว่า **สมัน** เป็นเทพผู้ยิ่งใหญ่บนนี้ เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จมาลังกาครั้งที่ ๓ ทรงเข้านิโรธสมาบัติที่ **ถูปาราม** แล้ว จึงได้เสด็จมาประทับพระพุทธบาทไว้บนยอดเขานี้

ประเพณีไหว้พระบาท ชาวศรีลังกาก็เหมือนกับชาวไทยสมัยนี้ ที่นิยมเดินไหว้พระบาทบนเขาสูงชัน เช่น **พระพุทธบาทสี่รอย** อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ และ **บนเขาคิชฌกูฏ** จ.จันทบุรี เป็นต้น ต่างมีความเชื่อมาแต่โบราณว่าอย่างน้อยครั้งหนึ่งในชีวิต จะต้องเดินขึ้นไปให้ถึงกัน บางคนเดินไปทุกปีจนกระทั่งแก่ก็มี

แต่คนสมัยนี้คงจะไม่ไหว ผู้เขียนก็ได้พยายามรื้อฟื้นกลับคืนใหม่ จนถึงปัจจุบันนี้มีหลายคณะ ส่วนใหญ่เป็นคนวัย ๒๐ กว่าขึ้นไปที่สนใจไปไหว้พระพุทธบาทกันมากขึ้น ตลอดเวลา ๑๕ ปีที่ริเริ่มมา นับว่าได้ผลดีเหมือนกัน

ยอดเขาสุมนกูฏ หรือ **ศิริปาทะ** เป็นที่ยอมรับกันในหมู่ชาวพุทธว่าเป็นของจริงแท้แน่นอน แต่หนังสือแนะนำการท่องเที่ยวชื่อว่า **อาดัมส์พีค** แปลว่ายอดเขาอาดัม พวกเราจึงได้ใช้ชื่อนี้ตามที่นิยม คงเป็นชื่อใหม่ที่ตั้งขึ้นสมัยที่พวกฝรั่งครองเมืองลังกา

ในเรื่องนี้ **ท่านเจ้าคุณวิเทศโพธิคุณ** หรือ **ท่านอาจารย์วีรยุทฺโธ** ได้เรียบเรียงไว้ในหนังสือ **"อันว่า..ศรีลังกา"** เล่าว่า มีโอกาสคุยกับชาวฮินดูที่ไปชม **วิษณุบาท** เมืองคะยา ถามว่าทำไมพระวิษณุจึงประทับไว้เท้าเดียว เขาบอกว่าสองเท้า คือเท้าหนึ่งไว้ที่นี่ อีกเท้าหนึ่งก้าวไปประทับรอยไว้ที่ศิริปาทะ

ผู้เขียนเองก็ยังไม่เคยเห็น **รอยวิษณุบาท** นี้ หากเชื่อว่ารอยที่บนเขาสุมนกูฏจริง รอยวิษณุบาทอาจจะเป็นของพระพุทธเจ้าด้วย และยังมีรอยพระบาทที่ **วัดลุมพินีวัน** ในประเทศอินเดียอีกหนึ่งรอยด้วย แต่ก็ยังสรุปอะไรไม่ได้ ขอเล่าเรื่องต่อไปดีกว่า

ขณะนี้เดินขึ้นมาถึงไหนก็ไม่รู้เพราะมืดเหลือเกิน เห็นแค่บันไดขึ้นไปไม่กี่ขั้นเท่านั้นเอง อาศัยแสงสะท้อนจากดวงจันทร์บ้าง ในตอนนี้ เวลา ๐๑.๐๐ น. เริ่มเข้าช่วงสุดท้ายพักรอพวกเรา เพราะทิ้งช่วงห่างกันมาก อากาศหนาวเหน็บ บางคนก็นั่งพักพิงเสาหลับไป

ราวบันไดเหล็กแทบจับไม่ได้เพราะว่าเย็นจัด เดินดึงตัวไปได้แค่ไม่กี่ขั้นก็ต้องปล่อยเหลียวมองเห็นอยู่ใกล้ๆ ไม่กี่คน จนกระทั่งโยม **กาหลง สายบรรดาศักดิ์** อายุ ๖๐ กว่าแล้วแต่ยังแข็งแรง แล้วก็มี **มาลี** น้องสาวพระวิชิตด้วยที่ติดตามมาตลอด บอกว่าที่เหลือกำลังตามขึ้นมา จึงเดินต่อไปจนถึงยอดสุดเวลา ๐๒.๓๐ น.

ปัจจุบันมีบันไดขึ้นไปบนก้อนหินใหญ่แล้ว

รอยพระพุทธบาทเบื้องขวาอยู่ภายในมณฑป

เมื่อขึ้นมาถึงข้างบน ยังมองเห็นดวงจันทร์เป็นปกติ ขึ้นอยู่ในระดับต้องแหงนหน้ามอง พอเห็นสิ่งปลูกสร้างข้างบนนี้พอสมควร รวมระยะเวลาเดินขึ้น ๔.๒๐ ชั่วโมง ถือว่าเร็วกว่ากำหนดที่คาดไว้ พวกเราทุกคนดีใจที่ขึ้นมาได้สำเร็จและปลอดภัย

จากนั้นก็เดินไปที่มณฑปเพื่อบันทึกภาพรอยพระพุทธบาทไว้ก่อน เพราะ **คุณรัญจิต** หัวหน้าทัวร์ชาวศรีลังกาบอกว่าที่นี่เขาห้ามถ่ายภาพ แต่เราก็เอามาให้ชมกันได้ ถึงแม้รอยจะไม่ชัดเจนนัก เพราะมองไม่เห็นนิ้วและกงจักรในฝ่าพระบาท แต่ก็มั่นใจว่าเป็นของแท้แน่นอน

ครั้นถ่ายภาพเสร็จแล้ว จึงเดินลงมาที่ศาลาด้านล่าง ซึ่งเป็นที่พักของตาผ้าขาวผู้ดูแลสถานที่นี้ แวะซดน้ำชาร้อนๆ ก่อน สักครู่ใหญ่ก็เริ่มทยอยกันขึ้นมาจนครบทุกคน บางคนแม้มีอาการเมารถย่ำแย่มาแต่กลางวัน แต่ก็ยังแข็งใจขึ้นมาจนได้ บางคนบอกว่าต้องพยายาม ไม่งั้นจะอายสุนัขที่อุตส่าห์วิ่งตามมาด้วย

มีบางคนได้ยินเสียงระฆัง ถามว่ามาถึงก่อนแล้วตีส่งสัญญาณหรือเปล่า ปรากฏว่าไม่มีใครตีฆ้องหรือระฆังเลย เดินจนหมดแรงอยู่แล้วจะเอาแรงที่ไหนไปตีกันอีก ในขณะนั้นเองที่ทุกคนยืนคุยกันอยู่ข้างนอกศาลา ต่างก็เงยขึ้นไปบนท้องฟ้า เห็นพระจันทร์ทรงกลด

แม้จะแหว่งไปนิดเดียว เพราะเป็นคืนแรม ๒ ค่ำแล้วก็ตาม แต่วงแหวนรอบนอกของพระจันทร์ได้เปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ตอนแรกแค่วงแหวนชั้นเดียวก่อน ตอนหลังเริ่มเพิ่มเป็น ๒ ชั้นบ้าง ๓ ชั้นบ้าง สลับกันไปอย่างนี้ตลอดเวลา มีอยู่ครั้งหนึ่งที่แปลกแต่จริง คือวงแหวนนั้นได้ซูมเข้า..ซูมออก คือขยายเข้า..ขยายออกให้เห็นชัดๆ เลย สีภายในวงที่ทรงกลดใกล้ ๆ พระจันทร์ก็จะเปลี่ยนสีไปมาเป็นที่อัศจรรย์

ทุกคนที่ขึ้นมาได้เห็นแล้วก็หายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง คุณรัญจิตและลูกหาบบอกว่า อยู่ที่นี่ขึ้นมาหลายครั้งแล้ว ยังไม่เคยเห็นเช่นนี้มาก่อน ถึงกับอุทานว่า "Very beautyful moon" พวกเราก็บอกว่า เราอยู่เมืองไทยก็ไม่เคยเห็นเช่นกัน ปกติเห็นแค่ทรงกลดธรรมดา วงแหวนอยู่นิ่งเฉย ไม่เคลื่อนไหวไปมา แต่ทว่าที่นี่วงแหวนเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ จนถึงเช้า

NO.13/3

ถ้าเป็นภาพสีจะเห็นวงแหวนได้ชัดเจนกว่านี้

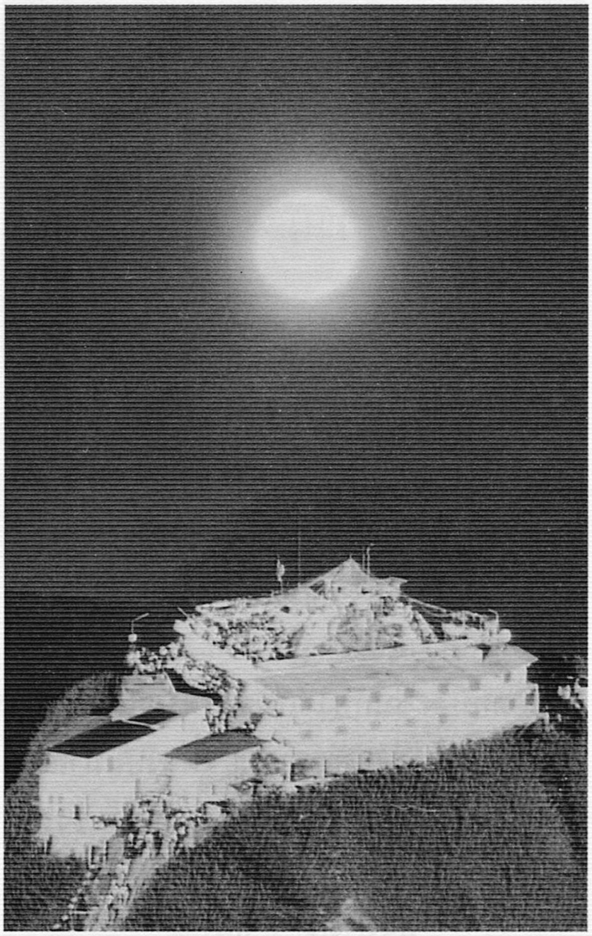

ในช่วงนี้ยังไม่สว่าง ผู้เขียนและคณะรวมแล้วเกือบ ๒๐ คน ต้องเข้าไปพักผ่อนในศาลา แต่บางคนก็นั่งประกอบบายศรีกัน ข้างนอกลมแรงและหมอกลงจัด มีเสียงฟ้าคำรามอยู่ตลอด อากาศเย็นมาก เวลามีลมพัดเข้ามาทำให้เปียกไปหมด บางคนยังไม่เห็นรอยพระพุทธบาท ขอไปกราบและถ่ายรูปไว้ก่อน

ในตอนกลับมามองขึ้นไปบนท้องฟ้าอีก ปรากฏว่าพระจันทร์ยังทรงกลดอยู่ และวงในเป็นรัศมี ๖ สี ขยายวงเข้าๆ ออกๆ และสีที่ในวงแหวนก็วิ่งไล่สลับสีเหมือนกับไฟวิ่ง ยืนดูกันจนทนหนาวและทนเปียกไม่ไหวจึงหลบเข้าศาลา เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น เพื่อให้เรามองจนเพลิน จะได้ลืมความหนาวและเหน็ดเหนื่อย

เวลา ๐๖.๓๐ น. อาหารเช้าเป็นบะหมี่ถ้วย ซึ่งมีสิทธิ์คนละหนึ่งถ้วยเท่านั้น ห้ามละเมิดสิทธิ์ผู้อื่นโดยเด็ดขาด แหม..ทำเป็นเคร่งครัดดีนัก มันไม่มีจะกินต่างหาก เอาขึ้นมาก็แสนยากนะ กินกันพอประทังชีวิตไปก็แล้วกัน

ตอนเช้าวันนี้อากาศไม่แจ่มใส มีเมฆหมอกบังแสงแดด จึงทำให้มองไม่เห็นตอนพระอาทิตย์ขึ้น มิน่าชาวศรีลังกาจึงนิยมขึ้นมาถึงตอนสว่างพอดี เชื่อกันว่าถ้าได้รับแสงอรุณแรกของยามเช้า จะมีพลังเพิ่มขึ้นให้แก่ชีวิตของตนเอง เพราะขึ้นมาอยู่บนนี้แล้ว จะรู้สึกว่าอยู่ใกล้ดวงอาทิตย์ แทบจะจับต้องได้

แต่วันนี้สงสัยพระอาทิตย์จะอายพระจันทร์ เพราะท่านทรงกลดให้ชื่นชมตั้งหลายชั่วโมง ทำให้มองไม่เห็นทิวทัศน์อะไรเลย ถึงเวลา ๐๗.๓๐ น. คงรอไม่ได้แล้ว จึงจัดวางพานบายศรีและวางพวงดอกดาวเรือง แขวนผ้าตุงและระฆังบูชารอยพระพุทธบาท ภายในแคบมากจึงต้องนั่งกันอยู่ด้านนอก เวลาทำพิธีบวงสรวงต้องทนนั่งสู้ลมและสายฝนกันตลอดเวลา

นั่นถือว่าเป็นการเพิ่มพลังแห่งบุญบารมีจะยากลำบากแค่ไหน เสียงบวงสรวงของพระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ ก็ดังก้องยอดเขาศิริปาทะ พอที่เทพยดาทั้งหลาย อันมี **ท่านสุมนเทพบุตร** เป็นประธาน จะได้อนุโมทนากับพวกเรา ความสำเร็จและสิ่งที่ปรากฏการณ์เช่นนี้ คงจะเป็นแรงบันดาลใจให้พวกเราได้ข้ามฝั่งสังสารวัฏ เข้าถึงพระนิพพานกันทุกคน

ขณะที่สวดอิติปิโส ท้องฟ้าได้เปิดมาชั่วครู่ มองเห็นพระอาทิตย์เหมือนอยู่ใกล้ๆ ตรงหน้า จากนั้นได้สวดคำนมัสการลายลักษณ์พระพุทธบาททั้ง ๕ แห่ง ที่เพิ่งจะเดินทางกราบไหว้ได้ครบถ้วน ณ ที่นี้แล้ว จึงสรงน้ำหอมและปิดทอง แล้วน้อมลงกราบด้วยเศียรเกล้า เหมือนกับได้เฝ้าหมอบลงแทบพระบาทของพระศาสดา

เมื่ออุทิศส่วนกุศล ท้องฟ้าก็เริ่มเปิดจนกระทั่งเสร็จพิธี ต้นบายศรีและเครื่องบูชาต่างๆ เช่น พุ่มเงินพุ่มทอง เป็นต้น ก็ได้ถวายไว้ที่นี่ทั้งหมด เวลา ๐๘.๒๕ น. จึงได้ร่ำลาตาผ้าขาวผู้อารี มอบเงินให้ ๓๐๐ รูปี เป็นรางวัลแล้ว จึงพากันเดินลงมาด้วยความปลื้มปีติ ตอนนี้แต่ละคนก็เดินลงมาตามฝีเท้าของตนเอง

บรรยากาศตอนเดินกลับลงมา ทำให้มองอะไรได้ชัดเจน ไม่เหมือนเมื่อคืนนี้ มิน่า **หลวงปู่ชัยวงศ์** จึงแนะนำให้ขึ้นตอนเที่ยงคืน เพราะจะได้มองไม่เห็นอะไร ก้มหน้าก้มตาเดินกันไป ใจจะได้ไม่กังวลว่าเมื่อไรจะถึงสักที เดินลงมาได้ครึ่งทางปรากฏว่าฝนตกหนัก

ก่อนหน้าที่ฝนจะตก มีการพูดกันว่าที่นี่เป็นเขตของพญานาคจึงมีน้ำชุ่มฉ่ำ เมื่อพูดจบฝนก็เริ่มตกลงมาทันที บางคนต้องหยุดพักหลบฝนในศาลา แต่อาตมาเดินลงมาได้อย่างสบาย เพราะมีเสื้อกันฝนไปด้วย จึงเร่งเวลาให้ทันเพล เพราะเช้านี้มีแค่บะหมี่ ป่านนี้คงย่อยไปหมดแล้ว

เดินเพียงแค่ ๒ ชั่วโมงก็ลงมาถึง โดยมีสุนัขตัวหนึ่งวิ่งตามมาส่งแค่หมู่บ้านก็กลับไปเอง จึงขอขอบใจที่อุตส่าห์ขึ้นไปรับและลงมาส่ง เสียดายไม่มีอะไรให้เป็นรางวัล เดินกลับ

ทิวทัศน์หน้าวิหารพระทันตธาตุ เมืองแคนดี้

มาถึงที่พักเวลา ๑๐.๔๕ น. ทันเวลาพอดี ส่วนที่เหลือก็ทยอยกันมา จนกระทั่งเวลา ๑๒.๓๐ น. จึงเดินทางมาถึงที่พักครบทุกคน

อาหารกลางวันมื้อนี้ จึงไม่มีเสียงคนคุยกัน อย่าคิดว่ามีอาหารเยอะนะ ความจริงมีแค่ไก่ทอดคนละชิ้นกับไข่เจียวน้ำพริกแห้งเท่านั้น ปกติต้องไปทานที่ภัตตาคาร แต่ลงกันมาล่าช้า จึงต้องทานมื้อกลางวันที่นี่ โดยไม่ได้แจ้งล่วงหน้ากับเจ้าของที่พัก เขาจึงจัดอาหารให้ไม่ทัน

ศิริปาทะ - แคนดี้

เวลา ๑๓.๕๕ น. ออกเดินทางสู่เมือง**แคนดี้** ขณะเดินทางได้รับข่าวดีจากมิสเตอร์รัญจิต คือว่าสามารถนำไป **มหิยังคณเจดีย์** ได้โดยแลกกับไม่ไป **เมืองโปโลนารุวะ** จึงเป็นอันว่าได้สมความปรารถนากันแน่ ส่วนความสำคัญอย่างไร คงจะต้องติดตามกันต่อไป ในตอนนี้ขออาบน้ำชำระกาย นอนพักผ่อนกันก่อนนะ เพราะเมื่อยแข้งเมื่อยขาเต็มที อายุบวร..สวัสดี

วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ พ.ค. ๔๕ นั่งรถชมตัวเมืองแคนดี้ แล้วทานอาหารที่ภัตตาคารบนเขาสูง เพื่อชมทัศนียภาพของวัดพระเขี้ยวแก้ว จะเห็นหลังคาพระวิหารเป็นสีทองอร่าม

เมื่อเดินออกมาหน้าภัตตาคาร เห็นเด็กนักเรียนตัวเล็กๆ แต่งกายชุดสีขาวจำนวนมาก เป็นการพาเด็กมาทัศนศึกษาตามสถานที่ต่างๆ

ตอนบ่ายได้เดินทางไปที่ **วัดมัลวัตตะ (บุพพาราม)** อันเป็นวัดที่ **พระอุบาลี** จำพรรษาที่นี่ จึงมีรูปปั้นของท่าน และ **สามเณรสรณังกร** อยู่ภายในมณฑป พวกเราได้ทำบุญบูรณะวัดนี้กับพระวัดนี้ชื่อ **พระอนันดา** ๒,๐๐๐ รูปี เพราะเป็นสถานที่สำคัญสมัยกรุงศรีอยุธยา

ตามประวัติเล่าว่า สมัยนั้นศาสนาพุทธในศรีลังกาได้เสื่อมโทรมลง จนไม่สามารถจะอุปสมบทพระสงฆ์ได้ **พระเจ้ากิตติสิริราชสิงหะ** จึงได้ส่งทูตไปขอพระสงฆ์จาก **พระเจ้าบรมโกศ** พระองค์จึงได้ส่ง **พระอุบาลี** พร้อมคณะเดินทางมาที่นี่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๒๙๔ - ๒๒๙๕

แล้วได้บวชให้แก่ **สามเณรสรณังกร** ซึ่งเป็นสามเณรอายุได้ ๘๐ ปี ไม่มีใครบวชให้ ต้องรอบวชเป็นพระนานถึง ๒๐ ปี สามเณรรูปนี้จึงเป็นพระสงฆ์องค์แรกของ "สยามวงศ์" บางครั้งชาวศรีลังกาก็เรียกว่า "พระอุบาลีวงศ์" แล้วได้เป็นพระสังฆราชองค์แรกสมัยนั้นด้วย

พระอุบาลีได้ให้การบวชพระ ๗๐๐ รูป บวชเป็นสามเณร ๓,๐๐๐ รูป ต่อมาท่านก็ได้มรณภาพที่วัดบุพพารามแห่งนี้ ปัจจุบันสถูปบรรจุอัฐิของท่านนั้นอยู่บนเขาอัสคิริยา ท่านจึงเป็นที่เคารพนับถือของชาวลังกา ถือว่าท่านเป็นผู้มาสืบต่อศาสนวงศ์ให้รุ่งเรืองต่อไป

ผู้เขียนได้เล่าประวัติโดยย่อดังนี้ แล้วจึงเดินชมพิพิธภัณฑ์และภาพพระสังฆราชทั้งหลาย วัดแห่งนี้มีพระสังฆราชมาแล้ว ๒๕ องค์ และยังมีพระบรมสาทิสลักษณ์ของรัชกาลที่ ๕ พร้อมทั้งพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี ในคราวที่พระองค์ได้เสด็จมาที่วัดแห่งนี้

ต่อจากนั้นก็ไปชมโรงงานอัญมณี พอดีนึกขึ้นได้ว่า มีพระเลี่ยมทองอยู่องค์หนึ่ง อยากจะถวายบูชาพระเขี้ยวแก้ว จึงไปหาซื้อสร้อยเพื่อนำไปคล้องไว้กับพระเจดีย์ทอง ขณะนั่งในรถมีคนหนึ่งถอดมาให้ จึงขอซื้อตามราคาเมืองไทย โดยมีพวกเราช่วยกันออกด้วย หลังจากนั้นก็มีหลายคนร่วมถวายสร้อยแหวนและสิ่งของอันมีค่าอีกเป็นอันมาก

หลังจากนั้นก็ไปชมการแสดงฟ้อนรำประกอบดนตรีแบบพื้นเมืองของศรีลังกา แล้วไปรับ **พระอนันดา** ที่วัดบุพพาราม ซึ่งท่านจะพาเข้าไปกราบพระเขี้ยวแก้วถึงชั้นใน เวลา ๑ ทุ่ม จึงเดินเข้าไปภายในวิหารพระทันตธาตุ ปกติจะให้มีการบูชาวันละ ๒ ครั้ง คือ เวลา ๑๐.๐๐ น. และ ๑๘.๐๐ น.

เมื่อมาถึงประตูทางเข้าวิหาร จะเห็นมีชาย ๔ คนแต่งกายในชุดพื้นเมืองโบราณ ยืนตีกลองอยู่ ๔ ทิศด้านหน้าวิหาร ถือเป็นการประโคมเพื่อบูชาพระเขี้ยวแก้วทุกครั้งทุกวัน จากนั้น **พระอนันดา** ได้นำคณะเดินผ่านประตูเข้าสู่ชั้นในวิหาร มองเห็นประตูด้านในสุดใส่ลูกกรงป้องกันอย่างแน่นหนา

ว่ากันว่าเป็นทางลับสำหรับอัญเชิญพระเขี้ยวแก้วหนีไปในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่สงบขึ้น เดินขึ้นบันไดสู่ชั้นที่ ๒ จะมองเห็นเจดีย์ทองคำ มีเครื่องประดับบูชาอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นสร้อยทองคำ พระทันตธาตุหรือ

เจดีย์พระทันตธาตุ ณ เมืองแคนดี้

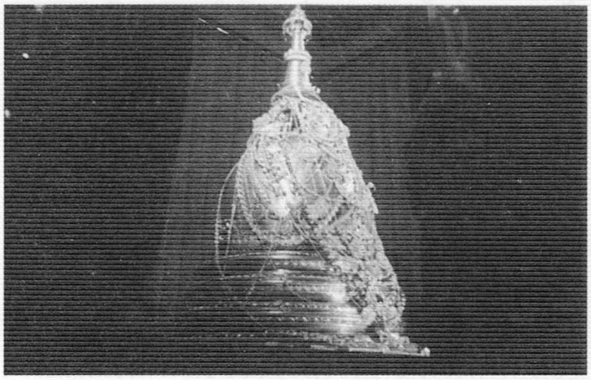

พระเขี้ยวแก้ว จะบรรจุอยู่ในผอบ และผอบอยู่ในพระเจดีย์อีก ๔ ชั้น บางคนว่ารวม ๗ ชั้น

พระเจดีย์อยู่ในห้องกระจกกันกระสุน และอยู่ในหอที่มีประตูเงิน - ประตูทองหนา ๑ ศอก ถึง ๓ ชั้น จึงยากที่จะได้เห็นพระเขี้ยวแก้วองค์จริงอย่างใกล้ชิด ส่วนกุญแจที่เปิดเข้าไปสู่ภายในจะมีอยู่ ๓ ดอก โดยจะต้องมาเปิดให้พร้อมกัน ผู้ถือกุญแจ ๓ ท่าน คือ ๑. พระสังฆราช ๒. ท่านเจ้าเมือง ๓. วัดที่รักษาพระเขี้ยวแก้วอยู่ในปัจจุบันนี้

ส่วนลักษณะพระเขี้ยวแก้วองค์นี้ เป็นส่วนเบื้องซ้ายของพระพุทธองค์อยู่ในผอบ มีสัณฐานเหมือนดอกจำปาตูม พระรัศมีต้นเหลืองแต่ปลายแดงอ่อนๆ สีสุกใส ประกอบด้วยฉัพพรรณรังสีโดยรอบ มีดอกบัวทองคำ 6 กลีบ ๓ ชั้นรองอยู่ โดยมีลวดทองคำรัดพระทันตธาตุไว้ สูงจากกลีบดอกบัว ๑ ฟุต

ตำนานสังคีติวงศ์กล่าวว่า หลังจากถวายพระเพลิงแล้ว **พระเขมาเถระ** ได้อัญเชิญไปถวาย **พระเจ้าพรหมทัต** แห่งนครทันตปุระ ในแคว้นกาลิงคะ พระองค์ทรงเลื่อมใสมาก ต่อมาสมัย **พระเจ้าคุหะสีวะ** ตรงกับรัชสมัย **พระเจ้ามหาเสนะ** แห่งกรุงลังกา เมื่อมีข้าศึกมาประชิดพระนคร จึงทรงให้ **เจ้าหญิงเหมชาลา** กับ **เจ้าชายทันตกุมาร** นำพระทันตธาตุไปสู่ลังกา

เจ้าชายกับเจ้าหญิงต้องปลอมเป็นพราหมณ์ ซ่อนพระทันตธาตุไว้ในมวยผม ต้องฟันฝ่ากับอุปสรรคอันตรายนานาชนิด กว่าจะอัญเชิญมาสถิตที่เมืองอนุราธปุระตามพระประสงค์ได้ พระเขี้ยวแก้วก็ดำรงเป็นสิริมงคลตลอดมา จะย้ายเมืองหลวงไปที่ไหน จะต้องอัญเชิญพระเขี้ยวแก้วไปประดิษฐานในพระอารามหลวงด้วย

จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๒๒๘ - ๒๒๕๐ พระเจ้าวิมลธรรมสุริยะที่ ๒ ได้อัญเชิญพระทันตธาตุจากพลุคามมาประดิษฐานไว้ ณ **วัดพระเขี้ยวแก้ว** ณ เมืองแคนดี้ จนกระทั่งปัจจุบันนี้ ฉะนั้น ประเทศศรีลังกาจึงมีงานประเพณีที่สำคัญ ๒ งาน คือ **งานวิสาขบูชา** กับ **งานเปรา เฮร่า** (งานแห่พระทันตธาตุ)

ในที่นี้จะกล่าวถึง **งานแแห่พระทันตธาตุ** เขาจัดยิ่งใหญ่มากๆ มีขบวนช้างที่ประดับตกแต่งสวยงามหลายสิบเชือก โดยเฉพาะช้างที่อัญเชิญพระทันตธาตุ จะประดับสวยงามเป็นพิเศษ มีการประโคมดนตรีนำขบวนแห่ที่ยาวเหยียด นักฟ้อนตัวดำๆ ไม่สวมเสื้อ ต่างร่ายรำเหมือนท่ายักษ์ของไทยเรียกว่า ระบำแคนดี้

ชาวศรีลังกาเล่าว่า เขาจะจัดกัน ๔ ปีต่อครั้ง หากปีไหนฝนไม่ตก เขาจะไม่อัญเชิญออกมาเลย ดูเขามั่นใจในอานุภาพของพระเขี้ยวแก้วมาก สำหรับพระเขี้ยวแก้วของพระพุทธเจ้ามี ๔ องค์ด้วยกัน คือ

๑. พระเขี้ยวแก้วขวาเบื้องบน อยู่ดาวดึงส์สวรรค์

ประดิษฐานอยู่ภายในห้องกระจกกันกระสุน

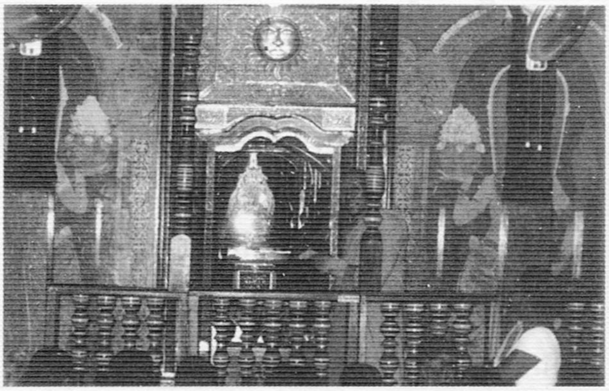

๒. พระเขี้ยวแก้วขวาเบื้องล่าง อยู่นาคพิภพ

๓. พระเขี้ยวแก้วซ้ายเบื้องบน อยู่คันธารราษฎร์

๔. พระเขี้ยวแก้วซ้ายเบื้องล่าง อยู่เกาะลังกา

แต่ที่ประเทศจีนก็มีพระเขี้ยวแก้วอยู่ ๑ องค์ ประดิษฐานอยู่ ณ **วัดหลิงกวง** นครปักกิ่ง ส่วนประเทศพม่าก็มีพระเขี้ยวแก้ว ที่เมืองย่างกุ้งและพุกาม เป็นต้น ส่วนเมืองไทยก็มีที่ **วัดเพชรพลี** จ.เพชรบุรี และ **วัดมหาธาตุ** จ.นครศรีธรรมราช ซึ่งมีประวัติความเป็นมาคล้ายกัน

แต่คงจะไม่เล่าละเอียดนะ จะขอเล่าตอนที่เข้าไปไหว้พระเขี้ยวแก้วถึงชั้นใน ส่วนด้านนอกของพระวิหาร จะเห็นชาวศรีลังกานั่งสวดมนต์ จนเจ้าหน้าที่เปิดหน้าต่างบนชั้นสอง จึงมองเห็นพระเขี้ยวแก้วได้ จากนั้นก็จัดแถวเดินเข้าไปอย่างมีระเบียบ ส่วนใหญ่ได้แค่เดินผ่านแล้วนำดอกไม้ไปบูชาไว้ในถาดที่เขาเตรียมไว้

ก่อนจะกลับก็เข้าไปชมวิหารพระพุทธชินราช ภายในมีภาพวาดพุทธประวัติ และภาพการอัญเชิญพระเขี้ยวแก้วมาสู่ลังกา เมื่อได้ทำบุญสร้างศาลาและบูรณะวัดกับพระที่วัดนี้แล้ว ๑๐,๐๐๐ รูปี และพระนำทาง ๑,๕๐๐ รูปี จึงเดินทางกลับนับว่าได้ผ่านที่สำคัญไป ๒ แห่งแล้ว

มหิยังคณเจดีย์ เมืองมหิยังเกน่า

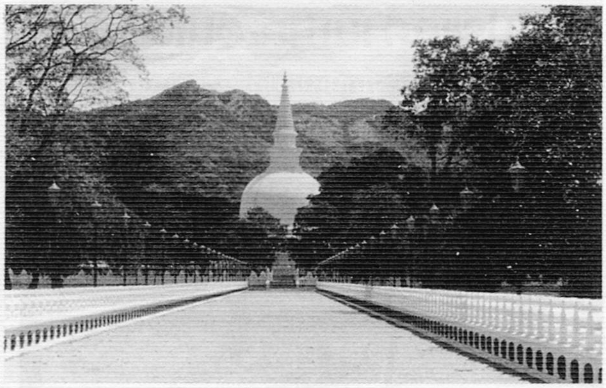

แคนดี้ - มหิยังเกน่า

วันที่ ๓๑ พ.ค. ๔๕ วันนี้ออกเดินทาง ๗ โมงเช้า โดยสลับโปรแกรมเดิมตามที่กล่าวแล้ว ซึ่งไม่ค่อยมีคนไทยเดินทางเส้นนี้ อาจจะไม่ทราบประวัติที่สำคัญก็ได้ หากรู้ว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมาลังกาเป็นครั้งแรก ณ ที่แห่งนี้แล้ว ทุกคนคงอยากจะเดินทางมาอย่างแน่นอน

ถึงแม้ตลอดเส้นทางจะคดเคี้ยวไปตามไหล่เขา แต่เราก็เพลิดเพลินกับธรรมชาติ ที่เป็นอ่างเก็บน้ำสำหรับเกษตรกรและเป็นเขื่อนที่ผลิตพลังงานไฟฟ้าใหญ่ที่สุดของศรีลังกา เวลาประมาณ ๑๐.๓๐ น. ถึงเมืองมหิยังเกน่า ใช้เวลาเดินทาง ๓ ชั่วโมงครึ่ง แล้วฉันเพลที่ **วัดมเหยงค์** พวกเราช่วยกันทำบายศรี

เมื่อฉันเสร็จได้ถวายปัจจัยร่วมบูรณะวัดจำนวน ๓,๐๐๐ รูปี แล้วเข้าไปทำพิธีบวงสรวงที่หน้าพระเจดีย์ อันเป็นที่บรรจุพระเกศาธาตุและพระบรมธาตุส่วนพระศอ (คอ) ของพระพุทธเจ้า สถานที่นี้จึงเป็น **พระปฐมเจดีย์** ของศรีลังกามาแต่ครั้งพุทธกาล จากนั้นก็เดินทางกลับมาเมืองแคนดี้ ร่วมทำบุญสร้างพระสูงถึง ๘๒ ฟุต เรื่องศรีลังกาจึงขอยุติไว้เพียงนี้ ฯ

ประเทศอินเดีย

การเดินทางในครั้งนี้ เดิมตั้งใจจะไปตั้งแต่ปีที่แล้ว แต่บังเอิญเกิด **"กาฬโรค"** ในอินเดีย จำต้องยับยั้งไว้ก่อน มิฉะนั้นจะต้องเหลือแต่ชื่อกลับมาแน่ การไปท่องแดนพุทธภูมิ เพื่อที่จะนมัสการ **สังเวชนียสถาน** ต่างๆ

จึงคิดอยากจะไปทำพิธีสักการบูชา ที่เรียกกันว่า **"พิธีบวงสรวง"** ตามที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระราชพรหมยาน** ได้เคยกระทำมาสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ในกรณียกิจที่มีความสำคัญในทางพระพุทธศาสนา

และบังเอิญ **ท.พญ.จำนูน จารุจินดา** ได้ติดต่อกับผู้นำทางไปในครั้งนี้ โดยมีเป้าหมาย ณ **กรุงกบิลพัสดุ์** ปฐมราชธานี อันเป็นโบราณสถานที่ก่อกำเนิดขององค์สมเด็จพระบรมศาสดาผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในทางพระพุทธศาสนาขึ้นมาในโลก

สำหรับประวัติความเป็นมาของกรุงกบิลพัสดุ์นั้น พุทธบริษัทส่วนใหญ่คงจะได้ศึกษาจากตำราพระพุทธศาสนากันมาแล้ว ในโอกาสนี้จึงขอนำประวัติเล็กๆ น้อยๆ จากตำราที่นอกเหนือตำรา เพราะเป็นหลักฐานที่จารึกไว้ในแผ่นศิลา ซึ่งขุดได้จากบ้านคูบัว จ.ราชบุรี อ่านคำจารึกโดย **พระราชกวี** (อ่ำ ธัมทัตโต) วัดโสมนัสวรวิหาร กรุงเทพฯ

แต่ก่อนที่จะอ้างถึงหลักฐานเหล่านี้ ขออ้างคำบอกเล่าของหลวงพ่อพระราชพรหมยาน ท่านได้เล่าไว้ในหนังสือตอนหนึ่งว่า **"พระพุทธเจ้าเป็นชาวไทยอาหม"** โดยเฉพาะหลังจากที่**ท่านหมอชีวกโกมารภัจ** เดินทางกลับมาจาก**เมืองทวาราวดี** (นครปฐม) ได้มาเข้าเฝ้าองค์สมเด็จพระชินศรีแล้วกราบทูลว่า ชาวเมืองทวาราวดีพูดคำเดียวโดดๆ ไพเราะมาก

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสภาษาทวาราวดี จนเป็นที่แปลกใจแก่ท่านหมอชีวกโกมารภัจเป็นอย่างยิ่ง จึงได้กราบทูลว่า การที่พระองค์ตรัสได้เช่นนี้ เป็นเพราะความเป็นพระพุทธเจ้าหรืออย่างไร สมเด็จพระจอมไตรตรัสตอบว่า ชาวเมืองกบิลพัสดุ์ต่างก็พูดกันด้วยภาษาเช่นนี้ (หนังสือ **ทิพยอำนาจ** เรียบเรียงโดย **อดีตพระอริยคุณาธาร** (เส็ง ปุสโส) ก็ได้อ้างเช่นเดียวกัน หลวงพ่อได้เล่าต่อไปอีกว่า

"จังหวัดนครปฐมหรือที่เรียกกันว่า **เมืองทวาราวดี** ก็ต้องถือว่าเป็นเมืองแม่ในการประกาศพุทธศาสนา รู้จักกับพระพุทธเจ้า รู้จักกับ

อนุสาวรีย์วิตตอเรีย เมืองกัลกัตตา ประเทศอินเดีย

พระเวฬุวันมหาวิหาร กรุงราชคฤห์

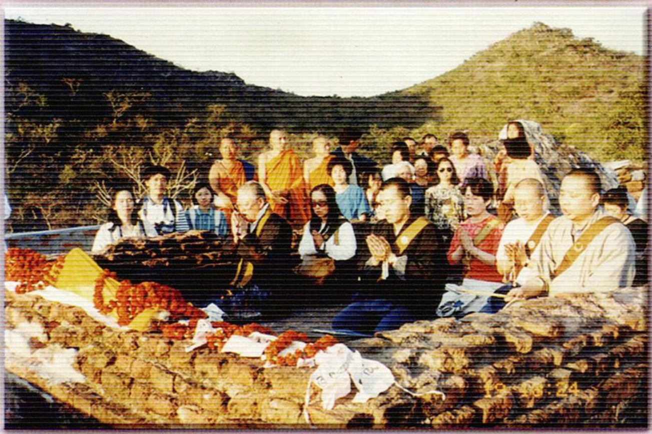

พระคันธกุฎี บนยอดเขาคิชฌกูฏ กรุงราชคฤห์

ธัมเมกขสถูป เมืองสารนาถ

ทำพิธีบวงสรวง ณ กรุงกบิลพัสดุ์ ประเทศเนปาล

พระมกุฏพันธนเจดีย์ เมืองกุสินารา

เบื้องหลังคือ ยอดเขาหิมาลัย เมืองโบกขรา ประเทศเนปาล

ภายในกรุงกัฏมัณฑุ ประเทศเนปาล

โบโรพุทโธ (บรมพุทโธ) เมืองย็อกจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

ถ่ายภาพกับคณะผู้ร่วมเดินทาง ณ ประเทศอินโดนีเซีย

ซุ้มประตู วัดไทยเชิงนุ้ยคา เมืองเบิ่งเยือง ประเทศเวียดนาม

มาดามเฟื่องฟ้า และโยมบุบผา เป็นผู้นำไปไหว้พระพุทธบาท

รอยพระพุทธบาทอยู่ใต้ต้นโพธิ์ วัดไทยเชิงนุ้ยคา

รอยพระพุทธบาทอยู่บนเขา วัดนุ้ยบาแดง เมืองเตย์นินห์

ถวายพระประธาน วัดบ้านจา เมืองฮำ สิบสองปันนา จีน

วัดมหาราชฐานหลวง เมืองเชียงกู่ สิบสองปันนา จีน

พระอรหันต์ รู้จักกับพระพุทธศาสนามาตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้ายังอยู่ การเดินทางจากกรุงกบิลพัสดุ์มหานครมาถึงจังหวัดนครปฐม หรือทวาราวดี ใช้เวลาเดินจริงๆ ไม่เกิน ๑๗ วัน

พ่อค้าใช้เวลาเดินประมาณค่อนเดือน คือครึ่งเดือนเศษๆ เพราะมีความหนักมาก เขาเดินทางลัดตัดทาง ทางตรงเขามี เขาเดินกันเป็นปกติ พ่อค้าใช้เวลาเดินเท่านั้น ไม่ใช่ของนาน ถ้าหากว่าเดินเท้าเปล่าก็เดินได้ไม่เกิน ๑๗ วัน เป็นอย่างช้า

มีเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง สมัย **พระโสณะ พระอุตตระ** ประกาศพระศาสนา พระอริยสงฆ์ก็เดินทางมาขึ้นที่จังหวัดนครปฐมก่อนเป็นจุดแรก ความจริงพระพุทธศาสนามีมาก่อนนั้น ถอยหลังลงไปตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ก็มีพระมาจำพรรษาตั้งแต่ภาคใต้ของประเทศไทยถึงภาคเหนือ

ภาคเหนือจริงๆ ส่วนหนึ่งเป็นเขตที่ **พระโมคคัลลาน์** มาคุม ตั้งแต่เหนือไปด้านเชียงตุงต่อประเทศจีน และก็ในเขตจีนเป็นสายของ **พระมหากัสสป** สำหรับสายใต้ต่ำลงมานับตั้งแต่สุพรรณบุรีมาถึงนครปฐม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น ตอนนี้เป็นสายของ **พระมหากัจจายนะ** กับ **พระอนุรุทธ** ต่ำลงมาจากประจวบฯ มาชุมพรจนกระทั่งถึงสุราษฎร์ สายนี้เป็นสายของ **พระโสณกุฏิกัณณะ** มากันเป็นปกติ.."

พระราชสาส์นของพระเจ้าพิมพิสาร

ส่วนหลักฐานที่จารึกไว้ใน **กเบื้องจาร** นั้นเล่าว่า ในสมัยพุทธกาล มีพ่อค้าคนหนึ่งชื่อว่า **ปุณณะ** เดินทางไปค้าขาย จนได้บวชในสำนักของพระพุทธเจ้า ต่อมาได้เดินทางกลับมายังบ้านเกิด **พระเจ้าพิมพิสาร** พระเจ้าแผ่นดินมคธ ได้ฝากพระราชสาส์นมากับพระเถระ เพื่อทูลเชิญเสด็จแห่งพระมหากษัตริย์ไทย มีใจความว่า

"ยัคเฆ ปิยะ..ท่านผู้เจริญที่รักและนับถือพระสหายเช่นกับข้าพเจ้าไม่เคยเห็นกัน จึงขอแจ้งให้พระทรงทราบว่า ณ ที่นี้ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสาวกสงฆ์ ได้อุบัติแล้ว ขอเชิญท่านผู้เจริญทั้งหลายโปรดมาฟังซึ่งอริยธรรม ณ ที่นี้ มาเสวยผลอันชอบใจ ร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน.."

ดังนั้นในปีพุทธพรรษา ๒๓ **พระเจ้าทับไทยทอง** พระราชาแห่งสุวรรณภูมิพร้อมด้วยพระมเหสี ๓ พระองค์ ทรงพระนามว่า **งามตาเรืองฟ้า ทองประดับตน** และ **ดวงขวัญใจ** ซึ่งมี **พระปุณณะ** เป็นผู้นำทาง ออกเดินทางโดยทางเรือจำนวน ๖๘ ลำ พร้อมด้วยคน ๑,๐๐๐ คน ข้าวปลาอาหารพร้อม

การเดินทางครั้งนี้ ได้นำเอาผ้าไหม ๑๐๐ ผืน เพื่อถวายพระพุทธเจ้า ๕๐ ผืนเพื่อถวายพระเจ้าพิมพิสาร อีก ๕๐ ผืน (สีแดง) เพื่อถวายพระนางเวเทหิโกศลเทวี โดยเฉพาะผ้าที่จะนำไปถวายพระอานนท์นั้น ได้นำผ้าไหมไปย้อมสีเหลืองเหมือนสีทองคำ ให้มีความหมายคือ **"เมืองทองไทยลว้า"**

ออกเดินทางเมื่อวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือนยี่ ไปถึงเมืองราชคฤห์เมื่อวันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๓ พุทธพรรษา ๒๓ พระเจ้าพิมพิสารทรงนำ

ไปหา **พระอานนท์** เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เพื่อเข้าเฝ้าองค์สมเด็จพระภควันต์ที่ **พระเวฬุวัน** หลังจากทรงสดับพระสัทธรรมเทศนา "อนุปุพพิกถา" และ "ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร" แล้วจึงได้บรรลุพระโสดาบัน

ต่อมาในวันแรม ๗ ค่ำ จึงเสด็จต่อไปกรุงสาวัตถี โดยมี **อภัยราชา** ร่วมตามเสด็จไปด้วย **พระเจ้าปเสนทิโกศล** ทรงต้อนรับแล้วพาไปพระเชตวัน และได้เห็นพระพุทธปฏิมากรที่แกะสลักจากไม้แก่นจันทน์ อันประดิษฐานอยู่ในวิหาร ที่พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงสร้างไว้ หลังจากนั้นเสด็จต่อไปที่กรุงกบิลพัสดุ์

ทั้งนี้ ก่อนหน้าที่พระปุณณะจะพาพระเจ้าทับไทยทองมายังกรุงกบิลพัสดุ์นั้น พระอานนท์ผู้เป็นพระอุปัชฌาย์เคยพาท่านไปมาแล้ว จึงบอกว่าชาวกรุงกบิลพัสดุ์นั้นพูดไทยได้เหมือนกัน แต่ตอนนั้นพระเจ้าทับไทยทองยังไม่แน่พระทัย จึงตรัสตอบว่าขอให้ไปเห็นหน้ากันและพูดกันก่อน

ครั้นพอเสด็จไปถึงจริงๆ ในคราวนั้น **พระเจ้ามหานาม** ซึ่งครองกรุงกบิลพัสดุ์ได้ออกมาต้อนรับพร้อมตรัสภาษาไทยว่า

"เชิญขึ้นเวียงเรา"

พระเจ้าทับไทยทองทรงค้อมพระเศียรแล้วตรัสว่า **"ขอบใจไทยสกอ"** แล้วเชิญเข้าพระราชวังพร้อมกัน ต่อจากนั้นพระปุณณะได้นำทางต่อไปถึง **ลุมพินี** อันเป็นสถานที่พระพุทธเจ้าประสูติ โดยช้างพระราชทานของพระเจ้ามหานามชื่อ "อมตคช" ส่วนพระเจ้ามหานามทรงราชรถเสด็จออกนำหน้า

ถึงอุทยานกว้างใหญ่ห่างเมืองราว ๓๒๘ เส้น พระเจ้าทับไทยทองทรงปลูกต้นสาละ เพื่อเป็นที่ระลึกเมื่อวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ พุทธพรรษา ๒๓ แล้วได้เสด็จกลับเมื่อพุทธพรรษา ๒๔ โดยตอนต้นโพธิ์ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้กลับมาด้วย ตามที่พระพุทธองค์ได้ทรงพระกรุณาให้นำมาปลูกไว้ในดินแดนสุวรรณภูมิ พระราชาได้นำมาปลูกเมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปี พุทธพรรษา ๒๕ ให้ชื่อที่นั้นว่า **"บ้านโพธิ์งาม"**

ในเวลานั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลได้พระราชทานพระพุทธรูปกลับมาด้วย อาจจะเป็นพระพุทธรูปองค์แรกของโลกก็ได้ ที่ทำด้วยไม้แก่นจันทน์ หลังจากอัญเชิญมาแล้ว จึงตั้งให้คนได้กราบไหว้บูชา และสร้างพระอุโบสถใหญ่ จัดให้มีงานฉลอง ๕ วัน มีงานแห่น้ำ แห่บกในวันเพ็ญเดือน ๑๒ อีก ๓ วัน เป็นพุทธบูชา จากนั้นจึงตั้งในพระอุโบสถให้คนทั่วไปได้กราบไหว้ พระเจ้าทับไทยทองให้เสมียนจารในพุทธพรรษา ๔๓

(อาจจะสืบเนื่องเป็นประเพณีมาแต่ครั้งกระนั้นก็ได้ จึงมีพิธีแห่พระที่เรียกกันว่า **พิธีชักพระ** แต่ที่ราชบุรีเลิกหมดแล้วประมาณปี พ.ศ. ๒๔๖๘ แต่ทางชุมพร สุราษฎ์ธานี ยังมีงานประเพณีชักพระ (ลากพระ) มีการแข่งเรือยาว หลังจากออกพรรษาแล้ว เป็นต้น)

ความสัมพันธ์หลังพุทธกาล

สมัยต่อมา **พระเจ้าโลกกนลว้า** ได้ส่งพระสงฆ์ไทยองค์หนึ่ง ชื่อว่า **พระญาณจรณะ** ซึ่งอุปสมบทกับ **พระโสณะ พระอุตตระ** ผู้เป็น

สมณทูตของ **พระเจ้าอโศกมหาราช** พระญาณจรณะพร้อมภิกษุอีก ๑๐ รูป ได้เดินทางไปถึง **วัดอโศการาม** เมืองปาฏลีบุตร

(สมัยนั้นยังเรียก ว่า **"อินทรัฐ"** ยังไม่เรียกว่า **"อินเดีย"**) เมื่อ วันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๖ พุทธกาล ๒๓๘ เพื่อศึกษาเล่าเรียนพระไตรปิฎก และไปนมัสการสังเวชนียสถานเป็นเวลา ๕ ปี (ในระหว่างนั้นได้เดินทางไปลังกาอีก ๑ ปีด้วย) และได้เดินทางกลับเมื่อวันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๓ ปี ๒๔๔

หลังจากที่ได้ศึกษาพระไตรปิฎกจนจบครบ ๓ ปีแล้ว ในระหว่างนั้นจึงได้เดินทางไปกับพระภิกษุ ๑๒๒ รูป มาที่ลุมพินีเมื่อเดือน ๖ พ.ศ. ๒๔๒ เห็นเสาศิลาจารึกของพระเจ้าอโศกสร้างไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘ มีล้อธรรมจักรโคคู่ และสีหะ หลังจากพระญาณจรณะปลูกต้นรังแล้ว จึงเข้ากรุงกบิลพัสดุ์เพื่อโปรดพวกศากยะ

เมื่อฉันภัตตาหารและคุ้นเคยกันดีแล้ว คนเฒ่าคนแก่ได้พูดว่า

"อ้ายหนูเอ้ย..เมื่อฟังโตขุนอินสากัน เมื่อพันห้าร้อยปีตลุย อิน ตั้งชื่อ **อินทรสากยะ** ฤษีโคตมะ ต้นโคต.."

ข้อความจารึกของคนโบราณอาจจะเข้าใจยาก จะขอยกมาเฉพาะคำว่า **"อินทรสากยะ"** เพราะไปคล้องกับคำจารึกไว้ในตอนต้นว่า

ขุนสากอไทย ผู้สืบเชื้อสายมาจาก **ขุนอินเขาเขียว** และ **นางกวักทองมา** ได้ครองเมืองแมน (ราชบุรี) เมื่อปีอิน ๘๖๒ (แปดพันกว่าปีมาแล้ว) กับน้องชายชื่อ **สูหานไทย** ซึ่งมีอายุเพียง ๑๖ ปี จะคิดอย่างไรไม่ทราบ เพราะไม่ได้จารึกไว้ อยู่เพียง ๑๕ วัน ทั้งคู่ได้ออกไปในเวลากลางคืน จารึกเล่าว่า

"สองผู้ต้นทิ้งเมือง ให้พี่และลุงขึ้นครองเมืองแมนแทน ครั้นเดินถึงเมืองหิมวันต์ พบคนที่เขาใหญ่นี้ชื่อ "ยักข์" จึงได้เข้าหาลูกสาวแล้วเอาเป็นเมีย เมื่อเข้าหาข้าเอายาสุมหลับทั้งเมือง ข้าและสูหานไทยเข้าเมืองได้เมีย แล้วขึ้นเป็น "ขุนอินสากอไทย" (อินทรสากราชา)"

เมื่อได้อ่านพบคำจารึกนี้แล้ว อาจจะทำให้เข้าใจไปได้ว่า **"ชาวไทย"** กับ **"ชาวกบิลพัสดุ์"** อาจจะสืบเนื่องมาจากเผ่าพันธุ์เดียวกัน เพราะคำว่า **"สากอ"** กับ **"สากยะ"** ใกล้เคียงกันมาก ส่วนคำว่า **"อินทร"** นั้น เป็นคำของคนไทยโดยเฉพาะอยู่แล้ว

หรือจะว่าอย่างไร..ช่วยวินิจฉัยกันต่อไปด้วย แต่ความจริงไม่ต้องคิดมากก็ได้ เพราะสิ่งที่ไม่น่าเป็นไปได้ก็ได้เกิดขึ้นแล้ว เหมือนกับเป็นพยานยืนยัน เพื่อจะบอกความเกี่ยวพันกันมาในอดีต ไม่ใช่แต่ **ราชวงศ์ศากยะ** เท่านั้นที่ไปจาก **ราชบุรี** แม้แต่ในลังกาที่ได้เล่าผ่านไปแล้วว่า **ราชวงศ์วิชัย** ก็ไปจากคนไทยที่ **สิงห์บุรี** เช่นกัน แล้วที่ยังไม่รู้ก็จะมีอยู่อีกนะ

นอกจากทำกิจเรื่องพระพุทธศาสนาแล้ว ในตอนหลังก็ยังมีเหตุการณ์เกี่ยวข้องกันอีกคือ พระเจ้าตวันอธิราชได้ยกกองทัพไปเมืองปาฏลีบุตร เพราะเมื่อพระเจ้าอโศกมหาราชสวรรคต โอรสและบริวารทั้งหลาย ต่างแย่งชิงกันเป็นใหญ่ เมืองต่างๆ ก็พากันแข็งเมือง **พระโสณะ** ได้ทูลขอก่อนท่านจะนิพพานในปลายปี ๒๖๔ ให้ยกกองทัพไปห้ามจลาจลในอินเดีย

พระเจ้าตวันอธิราชจึงยกกองทัพไปใน พ.ศ. ๒๖๗ ทางน้ำให้ **ขุนภยาแมน** ยกกองเรือไป ส่วนทางบกให้ **ขุนแสนไพล** ด้วยทัพช้าง ๑๐๐ เชือก เดินทะลวงป่าผ่านไปทางมอญ (พม่า) แล้วไปสมทบกันที่ปากแม่น้ำคงคา แต่ก่อนที่พระองค์จะเสด็จไป พระโสณะได้มอบผ้ารัดอกของท่านให้เป็นสิริมงคล เมื่อไปรบที่ไหน กองทัพไทยก็ชนะที่นั่น เพราะคนไทยรบเก่งบนหลังช้างอยู่แล้ว

ด้วยกุศโลบายที่ชาญฉลาดของพระมหากษัตริย์ไทยแห่งกรุงสุวรรณภูมิ เมื่อรบชนะแล้วก็ชวนเป็นมิตรสหายกัน ต้องใช้เวลาทำศึกและเจรจาสันติภาพอยู่นานถึง ๖ ปี จึงเสด็จกลับเมื่อปี พ.ศ. ๒๗๓ จากนั้นพระองค์ก็ให้พระโอรส **เดือนเด่นฟ้า** ไปสร้างเมืองและวัดคู่กันตามคำแนะนำของ **พระโสณะ** แล้วให้ชื่อว่า **วัดมหาธาตุ** ทั่วทุกแห่ง ตั้งแต่ราชบุรี เพชรบุรี ลงไปจนถึงเมืองธรรมราช

สมัยปัจจุบันนี้ **วัดมหาธาตุ** ชื่อเดียวกันนี้ จึงยังคงอยู่ตามจังหวัดดังกล่าวนี้ โดยเฉพาะ **วัดมหาธาตุ** จ.นครศรีธรรมราช **พระเจ้าเดือนเด่นฟ้า** เป็นผู้สร้างเมื่อ ปี ๒๗๑ จนถึงสมัยปี พ.ศ. ๑๐๒๖ **ขุนอินไศเลนทร** และ **ขุนอินเขาเขียว** พระโอรสสองพี่น้องของ **พระเจ้าจันทรภาณุ** อพยพครอบครัวและพลเมืองจาก **สุวรรณภูมิ** ไปอยู่ที่ **เมืองศรีวิชัยธรรมราช**

ต่อมาอาณาจักรสุวรรณภูมิจึงได้ร้างไป อาณาจักรศรีวิชัยก็เป็นใหญ่ในภูมิภาคนี้ **ขุนอินไศเลนทร** ทรงเลื่อมใสพระโพธิสัตว์ พระพุทธศาสนาในตอนนี้คล้ายกับมหายาน ดังหลักฐานที่ขุดพบได้ตั้งแต่ไชยาไปถึงพังงา วัตถุโบราณส่วนใหญ่จะเป็นเทวรูป **พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร** เป็นต้น

สมัยต่อมา **ราชวงศ์ไศเลนทร** ได้ขึ้นครอง **เมืองศรีวิชัยธรรมราช** แผ่อาณาเขตไปตลอดทะเลใต้ ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรือง จนชาวเมืองยกย่องให้เป็นเจ้าพ่อหลักเมือง แล้วปั้นรูปไว้บูชากราบไหว้ สมัยนี้ที่รู้จักกัน **ขุนอินไศเลนทร** ในนาม **ท้าวจตุคาม** และ **ขุนอินเขาเขียว** ในนาม **ท้าวรามเทพ**

สรุปได้ว่า **สุวรรณภูมิ** ต้องร้างไปในปี พ.ศ. ๑๐๓๕ กษัตริย์องค์สุดท้ายคือ **ขุนหาญบุญไทย** แล้วย้ายไปที่นครปฐมชื่อ **ไทยทวาลาว** สมัยต่อมา **ขุนศรีนาวนำถม** พาคนไปสร้างเมืองสุโขทัยศรีสัชนาลัย **ขุนฟ้าเมืองราช** จึงไปช่วยเพื่อน **ขุนศรีอินทราทิตย์** เมื่อปี ๑๗๘๖ จนมีชื่อเสียงโด่งดังในนาม **พ่อขุนผาเมือง** เจ้าเมืองราด ณ กรุงสุโขทัย

นั่นเป็นทางเหนือที่สืบเชื้อสายกันไปจาก **ราชวงศ์สุวรรณภูมิ** ส่วนทางใต้เจ้าเมืองธรรมราชสมัยนั้นก็เป็นชาวสุวรรณภูมิโดยกำเนิด แต่ไปได้ดีจนชาวใต้เคารพนับถือ แล้วก็เพิ่งจะมีชื่อเสียงขึ้นมาในสมัยนี้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐

โดยเฉพาะคำว่า **สุวรรณภูมิ** มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก นับว่าคำพยากรณ์ของพระอรหันต์โสณะถูกต้องตรงทุกประการ ย้อนไปก่อน ๒,๓๐๐ ปี ตอนที่ท่านใกล้จะนิพพาน จึงให้จารไว้ในแผ่นกเบื้องจารว่า

"เดือนเด่นฟ้า ไปเกิดเป็นภูมิพลเลกราชา เมื่อนั้น สุวรรณภูมิ ฟื้นชื่อ มีคนรู้ทั่ว" ดังนี้

อนุสาวรีย์วิคตอเรีย เมืองกัลกัตตา อินเดีย

กัลกัตตา - ปัตนะ

คณะร่วมเดินทางครั้งนี้มีจำนวน ๓๓ ท่าน มีพระภิกษุ ๒ รูป คือ ผู้เขียน และ พระครูสมุห์พิชิต (หลวงพี่โอ) ญาติโยมอีก ๓๑ คน ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ วันที่ ๑๘ ก.พ. ๓๘ ถึงอินเดียเวลาเที่ยงเศษๆ แล้วไปชม **อนุสาวรีย์วิคตอเรีย** ตอนเย็นก็ไปที่สถานีรถไฟ เพื่อเดินทางไป **เมืองปัตนะ** (ปาฏลีบุตรเดิม)

ขอเล่าย้อนถึงวีรกรรมที่ไม่มีวันลืม ณ บริเวณสถานีรถไฟ พอรถบัสจอดข้างหน้า มีพวกแขกรับจ้างแบกของอยู่แถวนั้น มันก็ช่วยหิ้วช่วยยกทูนศีรษะไปตามสไตล์ของเขา เราก็เดินตามหลังกันไป มีบางคนต้องตกใจ เพราะมันเดินเลยไปเรื่อยๆ ไม่ยอมหยุด พูดอะไรมันก็ไม่เข้าใจ จนต้องไปดึงมือบอกมันว่าเดินเลยไปแล้วให้ย้อนกลับมา

นี่แหละหนา..เขาว่ามีแต่กระโหลกไม่มีสมองจริงๆ สถานีรถไฟก็แออัดยัดเยียด ไม่เหมือนสมัยนี้เขามีเครื่องบินไปแล้ว และกว่าจะหาตู้นอนของเราก็ทุลักทุเล ข้าวกล่องที่จัดเตรียมไว้ ไม่รู้ว่าโยนไปอยู่ตู้ไหนของรถไฟ คืนนั้นบางคนยังไม่ได้ทานข้าวเย็นกันเลย

ระหว่างที่นั่งหรือนอนบนรถไฟ กลางคืนได้ยินเสียงโซ่ดังกริ๊กๆ มองดูจึงรู้ว่า คนอินเดียเขาก็กลัวขโมยเหมือนกัน ต่างกับพวกเราที่ไม่รู้อะไรเลย นั่งเฉยคุยกันอย่างสบายๆ แต่หารู้ไม่ว่าภัยอันตรายในยามค่ำคืน หากเราไม่เอาโซ่มาล่ามกระเป๋าไว้กับขาพนักที่นั่ง มันก็จะอันตรธานหายไปในยามวิกาลทันที

วัดอโศการาม เมืองปาฏลีบุตร

นี่แค่วันแรกพวกเราก็ตื่นเต้นกันแล้ว แต่พวกผู้ชายที่ไปด้วยต่างก็ช่วยกันดี เพราะเราไปกันเป็นทีม พึ่งพาอาศัยกันได้ รถไฟวิ่งกันไปทั้งคืน หลับบ้างตื่นบ้างตามอัธยาศัย จนไปสว่างที่เมืองปัตนะ อันเป็นนครหลวงเดิมของปาฏลีบุตร หลังอาหารเช้ากันแล้ว จึงนั่งรถโค้ชที่มารับออกเดินทางไปชม **วัดอโศการาม** อันเป็นสถานที่ทำสังคายนา ครั้งที่ ๓

เมื่อปีที่แล้วก็ได้ไปที่ **ประเทศศรีลังกา** จึงได้รู้จักกับ**พระมหินทเถระ** และ **พระนางสังฆมิตตาเถรี** ซึ่งเป็นพระโอรสและพระธิดาของ**พระเจ้าอโศกมหาราช** นับว่าพวกเราได้ติดตามมาถึงบ้านเกิดเมืองนอนของท่านแล้ว ซึ่งเป็นวัดที่ทำสังคายนา ครั้งที่ ๓ โดย **พระโมคคัลลีบุตรติสสะ** เป็นประธาน แล้วส่งพระสมณทูตเดินทางไป ๙ สายดังกล่าวแล้ว

เมืองปาฏลีบุตรนี้ ในสมัยพุทธกาลเรียกว่า **"บ้านปาฏลิคาม"** ในมหาปรินิพพานสูตร กล่าวว่า ในพรรษาที่ ๔๕ พระองค์เสด็จจากเมืองนาลันทาไปประทับที่ **บ้านปาฏลิคาม** ขณะนั้น **สุนีธพราหมณ์** และ **วัสสการพราหมณ์**

ผู้เป็นอำมาตย์ชั้นผู้ใหญ่แคว้นมคธ ได้รับพระบัญชาจากพระเจ้าอชาตศัตรู ให้มาสร้างเมืองขึ้นที่บ้านปาฏลิคาม เพื่อป้องกันพวกวัชชีบุตรมิให้ลุกล้ำเขตชายแดน

พระพุทธองค์ทอดพระเนตรเห็นการสร้างเมืองนั้นด้วยทิพจักขุญาณ เมื่อใกล้จะสว่างจึงตรัสเรียกพระอานนท์ว่า

"ดูก่อนอานนท์ สถานที่นี้จักเป็นนครอันเลิศ ชื่อว่า ปาฏลีบุตร เป็นแดนค้าขายของอริยชน เป็นถิ่นของพ่อค้า นครปาฏลีบุตรจักประสบอันตราย ๓ อย่าง คือ ๑.ไฟเผาผลาญ ๒. น้ำหลากมาท่วม ๓. ความไม่ปรองดองกัน"

สมัยต่อมา **พระเจ้าอโศกมหาราช** ได้ครองเมืองปาฏลีบุตร พระองค์เป็นกษัตริย์ที่มีบุญญาธิการมาก ตามประวัติกล่าวว่า มีเทวดานำน้ำจากสระอโนดาตมาให้ดื่ม นำไม้ชำระฟันและผลไม้ต่างๆ ผ้านุ่งผ้าห่ม ของหอมต่างๆ เป็นต้น จากป่าหิมพานต์เพื่อถวายทุกวัน ทั้งนี้ด้วยอานุภาพแห่งบุญที่พระองค์ได้เคยถวายน้ำผึ้งแด่พระปัจเจกพุทธเจ้ามาแล้วในชาติปางก่อน

ต่อมาพระองค์มีพระราชประสงค์จะทรงสร้างพระเจดีย์ ๘๔,๐๐๐ องค์ เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุทั่วชมพูทวีป จึงรับสั่งให้รื้อพระเจดีย์ตามที่ต่างๆ เพื่อค้นหาพระบรมสารีริกธาตุ ผลที่สุดก็พบที่ซากเจดีย์ที่กรุงราชคฤห์ที่พระเจ้าอชาตศัตรูและพระมหากัสสปสร้างไว้ มีคำจารึกพยากรณ์ในแผ่นทองคำว่า

"ในอนาคตกาล จะมีพระมหากษัตริย์ทรงพระนามว่า พระเจ้าอโศกมหาราช ท้าวเธอจักทรงกระทำพระบรมธาตุเหล่านี้ให้แพร่หลายไป"

ตามที่พระมหากัสสปท่านได้อธิษฐานไว้ว่า ขอให้พระบรมสารีริกธาตุในคราวที่ **โทณพราหมณ์** แบ่งพระบรมธาตุไปตามเมืองต่างๆ นั้น ขอให้พระบรมธาตุเหล่านั้น เสด็จมารวมกันที่กรุงราชคฤห์ (เว้นแต่ที่ **เมืองรามคาม** เพราะพระเจดีย์ถูกน้ำกัดเซาะจนพัง พญานาคราชจึงนำไปที่เมืองบาดาล ต่อมาก็ได้ไปอัญเชิญขึ้นมาบรรจุไว้ที่ **สุวรรณมาลิกเจดีย์** เมืองอนุราธปุระ ตามที่เล่าผ่านไปแล้ว)

ครั้นได้พบซากพระเจดีย์ที่กรุงราชคฤห์แล้ว จึงได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุทั้งหมดมาบรรจุในพระเจดีย์ทั่วชมพูทวีป อีกส่วนหนึ่งได้บรรจุไว้ที่พระเจดีย์ใกล้แม่น้ำคงคา พระมหาวิหารซึ่งประดับด้วยพระบรมธาตุเจดีย์แห่งนี้ทรงตั้งชื่อว่า **"อโศการาม"** เพื่อเป็นที่อาศัยของพระสงฆ์อีกหลายแสนรูป

พระองค์ได้ทรงจัดงานพิธีฉลอง ในขณะนั้น **พระยามาราธิราช** ได้มาขัดขวางด้วยวิธีการต่างๆ จน **พระอุปคุต** ต้องมาทรมานพระยามารด้วยฤทธิ์ จนเกิดความสำนึกผิดในภายหลัง ผลสุดท้ายงานสมโภชก็ผ่านไปด้วยดี ต่อจากนั้นพระยามาราธิราชได้เนรมิตรูปกายของตนเป็นพระพุทธเจ้าและพระอัครสาวกทั้งสองตามที่พระอุปคุตขอร้อง จนเป็นที่ปลื้มปีติยินดีเป็นอย่างยิ่งแก่ผู้ที่ได้พบเห็นในครั้งนั้น

ต่อมาพระเจ้าอโศกทรงปรารถนาเป็นทายาทแห่งพระพุทธศาสนา จึงให้ **มหินทกุมาร** และ **สังฆมิตตาราชกุมารี** พระโอรสและพระธิดาของตนอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ตามที่ **พระโมคคัลลีบุตรติสสะ** ซึ่งเป็นพระอรหันต์

สมัยนั้นแนะนำไว้ ในวันอุปสมบทนั้นเอง พระมหินทเถระได้บรรลุเป็นพระอรหันต์พร้อมด้วยปฏิสัมภิทาญาณ และมีการทำสังคายนาครั้งที่ ๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๕ ณ **วัดอโศการาม** แห่งนี้

นับแต่พระเจ้าอโศกสวรรคตแล้ว ลูกหลานของพระองค์ที่ขึ้นครองราชย์สืบต่อกันมาอ่อนแอลง ราชสมบัติตกไปเป็นของผู้อื่น จนศาสนาพุทธถูกทำลายไป ในราว พ.ศ. ๘๐๐ เศษ พวกคุปตะมีอำนาจเข้าปกครอง จึงย้ายจากเมืองปาฏลีบุตรไปที่เมืองอุชเชนี สมัยคุปตะนี้มีชื่อเสียงทางฝีมือช่างในการแกะสลักหินมาก

สมัยต่อมา กษัตริย์มุสลิมชื่อพระเจ้า**อัคบาร์** ได้ยกทัพมายึดเมืองปัตนะ แล้วทำลายล้างผลาญวัดวาอาราม ฆ่าพระภิกษุสงฆ์อย่างไม่มีความปรานี นับเป็นอันสิ้นสุดของพุทธศาสนาในอินเดียแต่นั้นมา จนกระทั่งอังกฤษเข้ามาปกครองอินเดีย และทำการขุดค้นตามซากปรักหักพังอยู่นานเกือบ ๑๐๐ ปี

จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๔๐ จึงปรากฏเป็นเรือนร่างขึ้นว่า นี่เป็นวิหารมูลคันธกุฎีพระพุทธองค์ กุฏิพระสงฆ์สาวก นี่เป็นพระสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นต้น ตามที่พระเจ้าอโศกมหาราชได้ทรงสร้างไว้เป็นอนุสรณ์เพื่อน้อมรำลึกถึงพระบรมศาสดา

ในปัจจุบันนี้ที่หน้า **วัดอโศการาม** มีเพียงแค่เสาหินที่วางนอนอยู่ในวิหารเล็กๆ ได้จารึกบอกประวัติความเป็นมาไว้เท่านั้น แต่ถ้าจะย้อนบันทึกของ **พระถังซำจั๋ง** ได้เล่าไว้ว่า

"ในวิหารที่ห่างออกไปไม่ไกลนัก ยังมีศิลาแผ่นหนึ่ง พระตถาคตเจ้าเคยประทับยืนบนนั้น รอยพระบาทยาว ๑ เฉียะ ๘ ฉุ่น กว้าง ๖ ฉุ่นกว่าๆ รอยจักรบนพระบาทยังปรากฏชัดเจน นิ้วพระบาทมีรอยรูปสวัสติกะทั้งสิบนิ้ว รอยพระบาทเป็นรูปมัจฉา มีรัศมีปรากฏเป็นเนืองนิตย์

จำเดิมเมื่อพระตถาคตเจ้าเตรียมเสด็จสู่ปรินิพพานนั้น ทรงคมนาการสู่กุสินารานครประทับยืนบนแผ่นศิลานี้ หันพระพักตร์ทัศนาเมืองมคธ มีพุทธฎีกาตรัสกับพระอานนท์ว่า

"ตถาคตจะเสด็จสู่ปรินิพพาน จะขอดูมคธประเทศเป็นครั้งสุดท้าย พร้อมทั้งประทับรอยพระบาทไว้ อีก ๑๐๐ ปีข้างหน้า ในยุคพระเจ้าอโศกมหาราชครองโลก จะมาสร้างราชธานีที่นี่"

เมื่อพระเจ้าอโศกมหาราชสืบราชบัลลังก์แล้วก็ย้ายราชธานีมาที่นี่ ทรงทะนุบำรุงรักษาแผ่นศิลารอยพระบาทนี้ที่อยู่ใกล้ๆ กับพระราชวัง พระองค์เสด็จมานมัสการเป็นประจำ ต่อมาภายหลังพระราชาแคว้นต่างๆ แย่งกัน จะเอาศิลารอยพระบาทนี้ไป แม้แผ่นศิลาจะไม่ใหญ่นัก แต่ก็ไม่อาจทำให้ขยับเขยื้อนได้

เมื่อไม่นานผ่านมา **พระเจ้าศศางกะ** ทำลายพระพุทธศาสนา ได้เสด็จมาที่แผ่นศิลารอยพระบาท ประสงค์จะหาทางทำลายเสีย แผ่นศิลาถูกเจาะแต่ก็กลับราบเรียบสู่สภาพเดิม ลายเส้นและสีสันก็คงเดิม ต่อมาแผ่นศิลาถูกนำไปทิ้งลงในแม่น้ำคงคา แต่ก็กลับคืนสู่สถานที่เดิมเอง สถูปข้างๆ เป็นร่องรอยสถานที่ประทับนั่งและเดินจงกรมของ **พระพุทธเจ้า ๔ พระองค์** ในอดีตด้วย.."

นาลันทาในอดีต

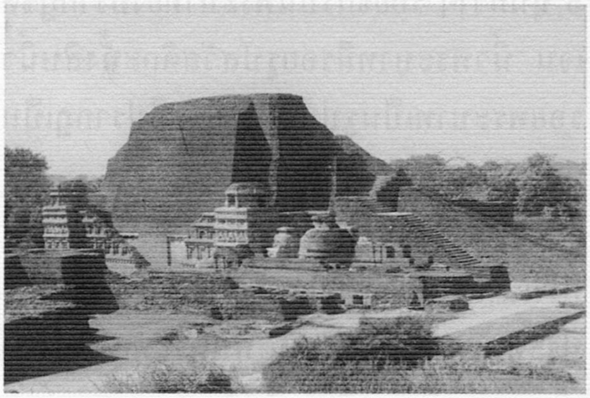

จากนั้นจึงไปชม **นาลันทาเก่า** ที่เหลือแต่ฐานเป็นซากอิฐโบราณ มองดูแล้วคงจะบอกความสำคัญมานาน ในขณะที่เดินชมมหาวิทยาลัยแห่งแรกและยิ่งใหญ่ที่สุด ครั้งสมัยพุทธกาลสมเด็จพระพิชิตมารได้เสด็จมาที่นี่หลายครั้ง เพราะเดิมเคยเป็นถิ่นกำเนิดของ **พระสารีบุตร** แล้วก็ได้มานิพพาน ณ บ้านเกิดของท่านเอง

ฉะนั้น สมัยพระเจ้าอโศกใคร่จะส่งเสริมการศึกษา และยกย่องสถานที่กำเนิดของพระอัครสาวกทั้งสอง จึงรับสั่งให้สร้างมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เป็นที่ศึกษาพุทธศาสนาและปรัชญาทุกสาขา มีพระภิกษุจากทุกทิศมาศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยในสมัยนั้น ประมาณหนึ่งหมื่นรูป

เดิมเป็นเพียงวัดเล็กๆ ที่พระเจ้าอโศกทรงสร้างเจดีย์บรรจุอัฐิธาตุพระโมคคัลลาน์และพระสารีบุตรไว้ ๒ องค์ เมื่อมีนักศึกษามากขึ้นจึงขยายออกเป็นมหาวิทยาลัย ตามจดหมายเหตุของ **พระถังซำจั๋ง** ได้เล่าตอนนี้ว่า

ไปทางทิศเหนือของมหาวิทยาลัย เป็นที่อาศัยของนักศึกษาเรียกว่า "สังฆาราม" มีนักศึกษาผู้หนึ่งได้เล่าให้พระถังซำจั๋งฟังว่า ตนเองได้ค้นพบจดหมายเหตุเก่าอันหนึ่ง มีเรื่องเล่าว่าในสถานที่ตรงนี้ สมัยเมื่อพระตถาคตยังเป็นพระโพธิสัตว์ เคยเสด็จมาพักและประกอบความเพียรอยู่ครั้งหนึ่ง

พระโพธิสัตว์นั้นเสวยชาติกษัตริย์ผู้ใหญ่ครองมหานครตรงบริเวณนี้ พระองค์เป็นผู้มีเมตตากรุณาต่อพลเมือง จึงพระราชทานสิ่งของเงินทองและอาหาร ทรงบริจาคทานอยู่จนไม่มีเวลาพักผ่อน สังฆารามนี้จึงได้นามว่า **นาลันทา**

บริเวณนี้เดิมเป็นสวนมะม่วง มีพ่อค้าจากแดนไกล ๕๐๐ คน เดินทางมาซื้อเนื้อที่อุทยานทั้งหมด ด้วยวิธีเอาทองแท่งมาแลกเป็นจำนวน ๑๐ โกฏิ แล้วทูลถวายให้เป็นอารามของพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงจำพรรษาอยู่ตลอดฤดูฝน พ่อค้าทั้ง ๕๐๐ คน ได้ฟังพระสัทธรรมเทศนา แล้วได้สำเร็จมรรคผลทุกคน

ตรงบริเวณมุมทั้งสี่ของมหาวิทยาลัย มีพระสถูปเก่าๆ เป็นจำนวนมาก และจากใจกลางมหาวิทยาลัยเดินไปประมาณ ๑๐๐ ก้าว มีพระสถูปเล็กๆ อยู่องค์หนึ่ง ตรงนั้นเคยเป็นที่พระพุทธเจ้าประทับ เพื่อให้พระภิกษุมาเข้าเฝ้า

แต่ปัจจุบันนี้ พระสถูปดังกล่าวไม่มีแล้ว พระถังซำจั๋งเล่าต่อไปอีกว่า บริเวณทางใต้ไม่ไกลจากพระสถูปองค์นี้ ที่มีรูปของพระโพธิสัตว์กวนอิมนั้น พระพุทธเจ้าในอดีตประทับจำพรรษาอยู่ ๓ เดือน ทรงตัดพระเกศาและเล็บไว้ที่นี่ พระธาตุสองชนิดนั้นยังประดิษฐานอยู่

เดินไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ ๕๐ เส้น ภายในกำแพงมหาวิทยาลัย เคยมีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง มีเรื่องพรรณนาว่า ครั้งอดีต

พระเวฬุวันมหาวิหาร กรุงราชคฤห์

กาล พระพุทธเจ้าเสด็จมาชำระพระทนต์ ทรงทิ้งไม้ชำระไว้ที่ตรงนั้น ในปัจจุบันต้นไม้ใหญ่ไม่มีแล้ว

ออกไปทางตะวันออก มีซากวิหารใหญ่อยู่หลังหนึ่ง พระถังซำจั๋งยืนยันว่า พระพุทธเจ้าในอดีตประทับอยู่ที่นี่ ๔ เดือน เมื่อพระเจ้าอโศกจะสร้างสำนักสงฆ์แห่งนี้ รับสั่งให้สอบสวนดูว่า ที่แห่งใดเป็นบ้านเกิดของสาวกพระพุทธเจ้าองค์ใด ก็ให้สร้างเจดีย์เป็นเครื่องหมายและบูชาคุณของพระสาวกรูปนั้นไว้ทั้งหมด

เมื่อได้ชมซากอิฐโบราณ และได้อ่านบทความที่ผ่านมานี้ เพื่อให้พวกเราจินตนาการได้ จากนั้นก็เดินทางไปฉันเพลที่ **วัดไทยนาลันทา** โดยมีแม่ชีคนไทยมาอยู่ที่นี่นานแล้ว ช่วยทำอาหารไว้ต้อนรับ หลังจากได้ทำบุญกับทางวัดแล้ว จึงออกจาริกแสวงบุญกันต่อไป

พระเวฬุวัน กรุงราชคฤห์

รถบัสก็ได้นำคณะจากนาลันทาเข้าสู่ **พระเวฬุวัน** (ป่าไผ่) ในกรุงราชคฤห์ ในอดีตเป็นอุทยานที่ **พระเจ้าพิมพิสาร** สร้างเป็นวัดถวายพระพุทธเจ้า ปัจจุบันเห็นแค่พระพุทธรูปยืนประทานพรอยู่ภายในมณฑปเล็กๆ นอกนั้นก็มองไม่เห็นมีอะไร จึงต้องย้อนภาพอดีตจากจดหมายเหตุของ **หลวงจีนฟาเหียน** ไว้ว่า

"ถึงนครราชคฤห์ใหม่ที่ **พระเจ้าอชาตศัตรู** ทรงสร้าง มีสังฆารามใหญ่ในนคร ๒ แห่ง ออกจากประตูทางทิศตะวันตกไปประมาณ ๓๐๐ ก้าว จะพบพระสถูปใหญ่องค์หนึ่ง บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งพระองค์ได้รับส่วนแบ่งจากเมืองกุสินารา (ครั้นถึงสมัยพระเจ้าอโศก จึงได้เสด็จมาอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปหมดตามที่ผู้เขียนกล่าวแล้วเบื้องต้น)

ออกจากนครราชคฤห์ไปทางทิศใต้ก็เข้าช่องปัญจคีรี ภูเขาทั้ง ๕ นี้ตั้งเรียงรายเป็นวงกลม ประดุจปราการของตัวเมือง ณ ที่นี่คือพระนครราชคฤห์เก่าของพระเจ้าพิมพิสาร และเป็นตำบลที่พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานั์มาพบ **พระอัสสชิ** เป็นครั้งแรก

ตำบลนี้เป็นตำบลที่ **นิครนถ์นาฏบุตร** (มหาวีระผู้เป็นศาสดาของศาสนาเชน) ทำหลุมไฟพรางวางยาพิษจักฆ่าพระพุทธเจ้า และเป็นตำบลเดียวกับที่พระเจ้าอชาตศัตรูมอมเหล้าช้างดำให้ทำร้ายพระพุทธเจ้า.."

ดังนั้น **พระเวฬุวันมหาวิหาร** จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นวัดแรกในพระพุทธศาสนา และเป็นที่ประชุมสันนิบาตเป็นครั้งแรกของพระสาวก ๑,๒๕๐ รูป ทั้งหมดล้วนเป็น **เอหิภิกขุ อุปสัมปทา** ๑ (คือภิกษุที่พระศาสดาทรงกล่าวคำนี้ว่า เจ้าจงเป็นภิกษุมาเถิด เท่านี้ก็สำเร็จเป็นภิกษุแล้ว) **เป็นพระอรหันต์ผู้สำเร็จอภิญญา ๖ ทั้งสิ้น** ๑ **ล้วนมาประชุมโดยมิได้นัดหมาย** ๑

และตรงกับวันมาฆบูชาพอดี ๑ รวมเรียกว่า **วันจาตุรงคสันนิบาต** คือประชุมพร้อมองค์สี่

ในตอนนี้ **คุณหมอจำนูน** มีความปีติมากปลื้มใจถึงกับน้ำตาไหล ที่ได้มีโอกาสมาถึงสถานที่สำคัญแห่งนี้ จากนั้นก็ไปที่ **ถ้ำมหาสมบัติ** และที่เก็บพระคลังแสงในสมัยพระเจ้าพิมพิสาร บริเวณนี้เป็นเทือกเขาเตี้ยๆ ด้านหน้าแกะสลักเป็นประตูทางเข้า มีพระพุทธรูปต่างอิริยาบถ จากผนังถ้ำนี้เป็นขุมสมบัติ แต่เอาหินมาปิดไว้ ซึ่งมีลายแทงเป็นรหัสลับ แต่ไม่มีผู้ใดแกะลายแทงนี้ได้

ต่อจากนั้นก็ไปชม **ตโปธาราม** (บ่อน้ำร้อน) ชาวฮินดูเลื่อมใสว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ เชื่อว่ารักษาโรคและล้างบาปได้ จึงมีการแบ่งชั้นวรรณะกัน พวกวรรณะพราหมณ์จะอาบอยู่ด้านบน น้ำไหลลงไปให้พวกจัณฑาลอาบ

เขาคิชฌกูฏ

เมื่อมองดูเขาอาบกันพอสมควรแล้ว จึงเดินขึ้น **เขาคิชฌกูฏ** กันต่อไป ทางขึ้นของคนไทยนี่สาหัสมากแต่ก็คุ้มค่า เขาคิชฌกูฏอยู่ห่างจากตัวเมืองเก่า ประมาณ ๕ กม. มีซากพระคันธกุฎี กุฏิพระอานนท์ ถ้ำพระโมคคัลลาน์ ถ้ำสุกรขาตาที่พระสารีบุตรบรรลุพระอรหันต์

พระศาสดาเสด็จประทับพักผ่อนอยู่เสมอ เพราะอยู่บนยอดเขาสูง อากาศบริสุทธิ์ พระเจ้าพิมพิสารมักเสด็จมาสนทนาธรรมกับพระพุทธเจ้าเสมอ **พระเทวทัต** ได้กลิ้งก้อนหินเพื่อทำลายพระองค์ก็เกิดขึ้นที่นี่ ในตอนนี้ **หลวงจีนฟาเหียน** ท่านขึ้นมาบนนี้ก่อนพวกเรานับพันปี จึงอยากให้ท่านได้ย้อนภาพสักเล็กน้อย

"เขาคิชฌกูฏ (จากตีนเขา) อีก ๓ ลี้จะถึงยอด ที่ยอดนั้นมีถ้ำหิน ปากถ้ำอยู่ทางทิศใต้ พระพุทธเจ้าเคยประทับเจริญฌาน มีถ้ำอีกแห่งหนึ่งที่พระอานนท์เคยเข้ามานั่งบำเพ็ญเพียร ขณะนั้นมีมารชื่อ "ปีศุนะ" จำแลงกายเป็นนกแร้งมาจับอยู่หน้าถ้ำหลอกหลอนพระอานนท์

พระพุทธเจ้าทรงทราบ จึงเหยียดพระกรชำแรกหินลูบไหล่พระอานนท์ รอยนกแร้งยังปรากฏจนบัดนี้ ฉะนั้น จึงเรียกภูเขานี้ว่า "คิชฌกูฏ" ตรงหน้าถ้ำมีปฏิมาของพระพุทธเจ้า ๔ พระองค์ เป็นรูปประทับนั่ง"

ส่วนบันทึกของ **พระถังซำจั๋ง** เล่าไว้ว่า ออกไปทางตะวันออกเฉียงเหนือของวิหาร ที่พระพุทธเจ้าแสดงธรรม เป็นซากลำธารน้ำไหล มีท่อนหินแผ่นใหญ่วางอยู่ปากลำธาร ตรงนี้เป็นที่พระตถาคตเสด็จมาทรงชำระเครื่องบริขาร มีจีวรเป็นต้น ใกล้ๆ กันมี **รอยพระพุทธบาท** ปรากฏอยู่บนแผ่นหิน พร้อมด้วยรูปรอยพระธรรมจักร ซึ่งพอจะเห็นได้ชัด

บนยอดภูเขาไปข้างเหนือมีพระสถูป ตรงสถูปนี้ออกไป พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาทอดพระเนตรดูแคว้นมคธ และทรงแสดงธรรมอยู่ตรงนั้น ๗ วัน ข้างๆ **บ่อน้ำ (ตโปทาราม)** ทั้งขวาซ้ายมีพระสถูปและวิหารสร้างไว้ใกล้กัน

ในบริเวณเหล่านี้ เป็นที่เคยเสด็จมาของพระพุทธเจ้าในอดีตทั้ง ๔ พระองค์ ยังมีรอยพระบาทของพระพุทธเจ้าเหล่านั้นปรากฏอยู่ สถานที่เหล่านี้มีภูเขาล้อมรอบ มีน้ำดื่มน้ำใช้สมบูรณ์ (พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาสรงน้ำอุ่นในอ่างใหญ่ตรงนี้หลายสิบครั้ง ปัจจุบันพวก

ฮินดูแย่งไปอาบหมด)

ตอนนี้วกกลับเข้าสู่ยุคปัจจุบัน วันนี้เป็นวันที่ ๒๐ ก.พ. ๓๘ กำลังเดินขึ้นไป ณ **มูลคันธกุฎี** ที่ประทับของพระพุทธเจ้าบนยอดเขาคิชฌกูฏ เห็นพวกพระญี่ปุ่นกำลังนำชาวญี่ปุ่นสวดมนต์ตีฆ้องกันดังลั่น ทำเอาพระไทยต้องถอยไปตั้งหลักก่อน

คงยืนรอคิวอยู่ใกล้ๆ นะ พอเขาลุกไป เราก็เข้าไปแทนที่ หลวงพี่โอนำบูชาพระสวดมนต์กัน เพื่อรำลึกถึงคุณของพระศาสดาแล้ว จึงพากันนั่งสมาธิถวายเป็นพุทธบูชา พอเป็นที่อิ่มใจแล้ว จึงเดินลงไปที่บริเวณที่คุมขังพระเจ้าพิมพิสาร ซึ่งอยู่ในระยะที่มองเห็นพระคันธกุฎีบนยอดเขาคิชฌกูฏพอดี บริเวณที่ราบตรงนี้คือ **ชีวกัมพวัน** ป่ามะม่วงของหมอชีวกโกมารภัจ

คำว่า **"ภูเขาล้อมรอบ"** ตามที่พระถังซำจั๋งกล่าวถึง น่าจะเป็น **เบญจคีรี** ที่กำลังผ่านรถเข้าทางประตูเมืองทิศเหนือสู่ประตูเมืองทิศใต้ จากแม่น้ำเบญจนทีมุ่งหน้าสู่แม่น้ำเนรัญชรา ต้องเดินลุยลำน้ำเข้าไป แต่ส่วนใหญ่จะลุยกองทรายมากกว่า เพราะน้ำแห้งเหลือเกิน

มองเห็นซากเนินดิน **บ้านนางสุชาดา** อยู่ทางขวา ทางซ้ายเป็น **เขาดงคะสิริ** ซึ่งพระพุทธองค์บำเพ็ญทุกข์กิริยาอยู่ ณ ที่ถ้ำบนภูเขา แต่เราไม่ได้ไปกันเพราะมันไกล ได้แต่ชมที่ทรงอธิษฐานลอยถาด หลังจากรับถวายข้าวมธุปายาสจากนางสุชาดา แต่ก็ถูกรบกวนจากเด็กขอทานพิการ วิ่งคลานขวางทางตลอดเวลา

จึงต้องกลับมาด้วยความรำคาญ รู้สึกว่าอยากจะสงเคราะห์ แต่เขาห้ามกันไว้ก่อน แล้วก็เป็นจริง มันแทบจะแย่งชิงของไปจากเรา มองดูหน้าตาที่แสนละห้อย อยากจะสงสาร แต่การกระทำมันน่าสมเพชมากกว่า เสร็จแล้วรีบเดินกลับขึ้นรถไปที่พุทธคยากันดีกว่า

พุทธคยา

ความจริงเล่าข้ามไป พวกเราเดินทางเข้ามาถึง **วัดไทยพุทธคยา** แล้วขนสัมภาระเข้าที่พักกันก่อน จากนั้นถึงไปบ้านนางสุชาดา หลังจากกลับมาแล้ว จึงเข้าไปในบริเวณมณฑลต้นพระศรีมหาโพธิ์ แหงนหน้ามอง **พระมหาเจดีย์พุทธคยา** ซึ่งมีลักษณะสูงเด่น ๑๖๐ ฟุต

พุทธคยา เป็นตำบลหนึ่งอยู่นอกเมืองคยา ในรัฐพิหาร ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา **เมืองคยา** อยู่ห่างจากกัลกัตตาประมาณ ๒๒๐ กม. แต่ห่างจากเมืองพาราณสีที่เราจะไปต่อในระยะพอๆ กัน **คยา** เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สำคัญทางพุทธศาสนาและศาสนาฮินดู พวกฮินดูมีโบสถ์ **วิษณุบาท** อยู่ริมแม่น้ำเนรัญชรา และมีต้นไทรศักดิ์สิทธิ์ชื่อ **อักษะยวัต**

พระวิหารพุทธคยา เดิมเป็นวิหารเล็กๆ พระเจ้าอโศกทรงสร้างขึ้น แล้วมีการเสริมต่อบูรณะกันเรื่อยมา จะมีเสาหินตั้งเรียงรายกันรอบพระวิหาร ภายในวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปกะไหล่ทอง ปางมารวิชัย งดงามมากองค์หนึ่ง มีเรื่องเล่าว่า

ในสมัยราวๆ พ.ศ. ๑๑๐๐ เศษ กษัตริย์องค์หนึ่งชื่อ **ศศังการ** ได้สั่งให้แม่ทัพคนหนึ่งทำลายพระพุทธรูปในพระวิหารนี้ ส่วนพระองค์ออกไปทำลายต้นโพธิ์ แต่แม่ทัพคิดอุบายก่อกำแพงหุ้มล้อมไว้ แล้วกลับไปทูลว่าได้ทำลาย

พระพุทธรูปไปแล้ว

พอล่วงไปเจ็ดวันกษัตริย์ผู้เป็นมิจฉาทิฐิองค์นี้ ก็บังเกิดพุพองเปื่อยเน่าไปทั้งตัว ได้เสวยทุกขเวทนาอย่างสาหัสจนตาย ฝ่ายแม่ทัพก็รีบรื้อกำแพงออกทันที พระพุทธรูปองค์นี้จึงปลอดภัยตั้งแต่บัดนั้น

ส่วนด้านหลังพระวิหารคือต้นโพธิ์ตรัสรู้ ที่ใต้ต้นโพธิ์อยู่ติดกับผนังวิหารด้านหลัง มีแท่นหินใหญ่วางอยู่ นั่นคือ **วัชรอาสน์** พระเจ้าอโศกสร้างคร่อมทับแท่นเดิม ที่พระพุทธองค์ประทับนั่งก่อนตรัสรู้ ต้นโพธิ์ที่เห็นปัจจุบันนี้ เป็นต้นที่ ๔ ปลูกขึ้นมาใหม่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๑ ห่างจากต้นเดิมทางเหนือประมาณ ๒๕๐ ฟุต

แต่ตามที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระราชพรหมยาน** เล่าตอนที่ไปถึงต้นโพธิ์นี้ ท่านบอกว่าเราก็จะทราบว่า แขกมีความรู้ในพระพุทธศาสนาจริงๆ หรือเปล่า ต้นโพธิ์ที่เราเห็นอยู่ตรงนั้น เป็นต้นที่เกิดตรงกับที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับนั่งตรัสรู้หรือเปล่า (หลวงพ่อบอกว่า จุดที่ประทับนั่งตรัสรู้จริงๆ อยู่เลยจากที่นี่ไปอีกประมาณกิโลเมตรเศษๆ ก่อนหน้านั้น มีข่าวแพร่ไปทั่วโลกว่ามีคนเห็นภาพพระพุทธรูปองค์ใหญ่ปรากฏขึ้นอยู่ไกลจากที่พุทธคยาไปอีกหน่อย น่าจะเป็นจุดเดียวกับที่หลวงพ่อบอกไว้ ซึ่งทางฝ่ายทิเบตเขามีตำรามีหลักฐาน ก็มีความเข้าใจตรงกับเรา)

"พ่อได้เห็นภาพก่อนที่องค์สมเด็จพระชินศรีจะเสด็จออกสู่มหาภิเนษกรมณ์ ก่อนจะออกจากพระราชนิเวศน์ พระองค์ได้ทรงมอบสร้อยพระศอให้แก่พระน้านางปชาบดีโคตมี และหลังจากนั้นเวลากลางคืนได้ทราบข่าวว่าพระนางพิมพาคลอดพระราชโอรส

ความจริงพระนางพิมพาก็สวยงามมาก ลักษณะสวยจริงๆ เป็นผู้หญิงที่มีความสวยสมบูรณ์แบบ ในขณะที่พระองค์ออกจากพระราชนิเวศน์ ทรงแต่งแบบกษัตริย์ แพรวพราว สีมันระยับ พระรูปพระโฉมสวยจริงๆ เป็นคนโปร่งๆ ผิวขาว ลักษณะสวยอิ่มเอิบหมดทั้งวรกาย หน้าตาหาจุดบกพร่องอะไรไม่ได้

พระองค์ทรงม้ากัณฐกะกับนายฉันนะมาที่จุดหนึ่งซึ่งไม่ใช่ต้นโพธิ์ จะเป็นคยาสีสะหรืออะไรพ่อจำไม่ได้ สมเด็จพระภควันต์ก็ประทับจับพระขรรค์ตัดพระเกศา ตัดทีเดียวขาด อาศัยที่เป็นอัจฉริยะมนุษย์ ด้วยอำนาจเทวดาช่วย พระเกศาก็ขดเป็นวงกลม เป็นทักขิณาวัฏเวียนขวาเกาะติดกับหนังของพระองค์ มองดูแล้วก็คล้ายๆ กับว่าคนปลงผม

และนับตั้งแต่วันนั้นถึงปรินิพพาน องค์สมเด็จพระพิชิตมารไม่เคยปลงผม เพราะผมไม่ยาวออกมาอีก มองแล้วเหมือนพระโกน แล้วก็มีผมเกรียนติดศีรษะ รวมความว่าศีรษะโล้นนั่นเอง ฉะนั้น การทำพระพุทธรูปที่มีมวยผมข้างบน จึงผิด..ไม่ถูก อันนี้พ่อขอยืนยัน"

ผู้เขียนขอลัดมาถึงตอนที่พระพุทธองค์จะตรัสรู้ หลวงพ่อเล่าต่อไปอีกว่า "องค์สมเด็จพระภควันต์ทรงเอาหญ้าคาปูลาดไปบนแท่นหิน หินนะ ไม่ใช่แท่นแก้ว หรือไม่ใช่แท่นเพชร แท่นที่ประทับนั่ง ไม่ใช่แท่นที่ใครสร้างให้ ไม่มีรูปร่างเป็นแท่น

ความจริงก็เป็นก้อนหินตามธรรมดาที่

มีสันนูนขึ้นมา มีที่เรียบพอเล็กน้อย ตามริมทุกด้านมีรอยลู่ลง เป็นแท่นหินเรียบ ไม่ใช่เป็นแผ่น พระพุทธเจ้าจึงได้เอาหญ้าคาขึ้นไปวางบนนั้น มาตอนนี้ภาพจริงๆ ที่ปรากฏกับจิต ภาพตอนนี้สวยจริงๆ ลูกรัก

เห็นองค์สมเด็จพระธรรมสามิสรเสด็จประทับนั่งหันหลังเข้าต้นโพธิ์ ทรวดทรงของพระองค์ก็ดี ผิวพรรณก็สดสวย ลีลาการเยื้องกรายก็น่าเลื่อมใส พระองค์ทรงพระกายตรงนั่งขัดสมาธิมือขวาทับมือซ้าย เท้าขวาทับเท้าซ้าย มองไปอีกทีปรากฏว่าเวลานั้น เทวดาและพรหมก็มายืนเรียงรายรอบๆ อยู่บนอากาศ

บรรดาเทพธิดาและเทพบุตรทั้งหลายโปรยปรายดอกไม้บูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต่างคนต่างพนมมือกันทั่วจักรวาล จะมองไปทางไหนก็เต็มไปด้วยเทวดาและพรหม เวลานั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเองจะทรงเห็นเทวดาและพรหมหรือไม่ พ่อก็ไม่ทราบเหมือน เป็นแต่ภาพปรากฏขณะนั้น"

ผู้เขียนขอย่อความต่อไปว่า หลังจากที่องค์สมเด็จพระบรมศาสดาตัดสินพระทัยจะไม่ลุกจากที่นี่เป็นอันขาด ถ้าหากยังไม่สำเร็จพระโพธิญาณ ขณะที่นั่งลงไปใหม่ๆ คิดในใจว่าเราจะทรงอารมณ์แบบไหน ถึงจะตรงกับการได้พระโพธิญาณ

และในขณะนั้นเอง ความโปร่งจิตของพระองค์ก็ปรากฏ อารมณ์โปร่งขึ้นมา ปัญญาก็เกิด คิดว่าอันดับแรก เราจะต้องทรงสมาธิก่อนให้จิตเป็นสุข ให้จิตมีการทรงตัว จึงได้เริ่มจับอานาปานุสติกรรมฐาน ทรงอารมณ์อยู่เป็นปกติใช้เวลาไม่นานก็ถึงฌาน ๘

เวลาผ่านไปประมาณชั่วโมงครึ่ง จึงลดกำลังสมาธิจาก ๘ มาหา ๑ แล้วจาก ๑ ขึ้นไปหา ๘ วิ่งไปวิ่งมา ใช้เวลาประมาณสัก ๑ ชั่วโมง ก็ถอยหลังมาตั้งอยู่ในอุปจารสมาธิ ใช้อารมณ์ตัดสินใจว่า

"คำว่าพระโพธิญาณ มีสภาพเป็นประการใด กิเลสทั้งหลายที่เข้ามาขัดข้องจิต ทำให้ทุกคนเห็นผิดเป็นถูกนั้น มีอะไรบ้าง ขอจงปรากฏกับจิตของเรา"

ตอนนั้นปรากฏว่า อารมณ์จิตขององค์สมเด็จพระบรมศาสดา แทนที่จะตัดกิเลสเป็นสมุจเฉทปหาน กลับเกิด **ปุพเพนิวาสานุสติญาณ** การระลึกชาติได้ว่า เคยได้รับพุทธพยากรณ์จากพระพุทธเจ้ามาแล้ว จึงเป็นกำลังใจว่า กัปนี้เราเป็นองค์ที่ ๔ ที่จะได้บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ จึงเป็นเหตุให้ได้ **จุตูปปาตญาณ** และ **อาสวักขยญาณ** คือการตัดกิเลสไปในที่สุด

ความจริงหลวงพ่อเล่าละเอียดดีมากนะ ในหนังสือ **เรื่องจริงอิงนิทานพิเศษ** แต่ผู้เขียนจำเป็นต้องย่นย่อแค่นี้ เพราะยังมีเรื่องเล่าต่อไปอีกว่า สมัยก่อน **หลวงจีนฟาเหียน** ก็เดินทางมาพุทธคยา หลังจากพระเจ้าอโศกสวรรคตแล้วประมาณ ๔๐๐ ปีเศษ

ฉะนั้น หลวงจีนมาราวๆ พ.ศ. ๘๔๒ บันทึกไว้ว่า โดยรอบมีวิหารอยู่หลายหลัง มีพระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงศีลอาศัยอยู่ทุกแห่ง มีพระปฏิมากรประดิษฐานอยู่ข้างในพระวิหารด้วย มีราษฎรตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่โดยรอบ

ชาวบ้านเหล่านั้นคอยปรนนิบัติพระสงฆ์

ขบวนอัญเชิญเครื่องสักการะ ณ พุทธคยา

ด้วยอาหารและเครื่องนุ่งห่มมิให้เดือดร้อน พระภิกษุสงฆ์ก็ทรงศีลรักษาพระวินัยกันได้เคร่งครัด มีพระสถูปใหญ่ตั้งอยู่โดยรอบโพธิมณฑลทั้ง ๔ ทิศ ยังไม่หักพังแต่อย่างใด ตั้งแต่สมัยพุทธปรินิพพานเป็นต้นมา

ต่อมาอีก ๒๐๐ ปีเศษ **พระถังซำจั๋ง** ก็ได้บรรยายพิศดารออกไปอีกว่า

ไปทางทิศตะวันออกของมหาโพธิมณฑล มีวิหาร (สถูป) ใหญ่หลังหนึ่ง มีความสูง ๑๖๐ ถึง ๑๗๐ ฟุต ตรงฐานล่างเป็นกำแพงกว้างประมาณสัก ๒๐ ก้าว หลังคาวิหารมุงด้วยกระเบื้องสีฟ้า ตามช่องบนองค์สถูปแต่ละชั้น มีพระพุทธรูปทองคำแต่ละช่องโดยรอบทั้ง ๔ ทิศ มีลวดลายสลักงดงามมาก

ในบริเวณวิหารไม่ไกลจากที่นี่นัก จะเป็นสถานที่สำคัญ ๗ แห่ง ที่พระองค์เสวยวิมุตติสุข แห่งละ ๗ วัน หลังจากตรัสรู้แล้ว ต่อมาก็มีการบูรณะจากกษัตริย์ทั้งหลาย จนถึง พ.ศ. ๑๗๔๐ ได้ถูกมุสลิมบุกเข้าทำลายหมด ในปี พ.ศ. ๒๑๓๔ พวกฮินดูสกุล "มหันท์" ได้มาจับจองที่ดินบริเวณนี้

จนกระทั่งท่านอนาคาริก **"ธรรมปาล"** ภิกษุชาวลังกา เข้ามาประสานงานจนได้อาณาบริเวณพระวิหารพุทธคยาและต้นศรีมหาโพธิ์กลับคืนมาอีก เมื่อวันที่ ๒๘ พ.ค. ๒๔๘๖ แต่ก็มีสภาพไม่เหมือนกับที่หลวงจีนทั้งสองได้มาเห็นก่อนหน้านี้เมื่อพันกว่าปีมาแล้ว

ส่วนสภาพของคณะเรา ตอนนี้ได้จัดขบวนอัญเชิญพระพุทธรูปสมเด็จองค์ปฐม และรูปหลวงปู่ปานกับหลวงพ่อ เดินแห่ขบวนไปรอบต้นพระศรีมหาโพธิ์ โดยมีผู้ถือธงชาติไทยและธงธรรมจักร ด้านหลังก็มีโยมถือผ้าสไบไปเป็นแถว ต่างเดินถือธูปเทียนสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย เวียนไปจนครบ ๓ รอบ

ต่อจากนั้นได้เดินชมบริเวณนี้ ตามที่มีเวลากำหนด แล้วกลับไปพักค้างคืนที่วัดไทยพุทธคยา ได้ร่วมทำบุญกับท่านเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นวัดที่หลวงพ่อเคยมาพักเช่นกัน วัดนี้สร้างขึ้นในปี ๒๕๐๐ ก่อนงานฉลองพุทธศตวรรษ รัฐบาลไทยได้เริ่มงานก่อสร้างและผูกพัทธสีมาเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๖ มี.ค. ๒๕๐๘ (วันมาฆบูชา)

สารนาถ

พุทธคยาไปพาราณสีมีระยะทาง ๒๕๐ ก.ม. จึงต้องออกเดินทางกันแต่เช้ามืดของวันที่ ๒๑ ก.พ. ๓๘ เพื่อไปฉันเพลที่เมืองพาราณสี เสร็จแล้วจึงไปชม **เจาคันธีสถูป** สถานที่พระพุทธเจ้าทรงพบกับพระปัญจวัคคีย์ครั้งแรก

เข้าทางซ้ายมือของถนนใหญ่ มียอดเป็นหอคอยรูปแปดเหลี่ยม พระเจ้าอโศกทรงสร้างไว้เดิมที่ลานชั้นล่าง ตรงที่ๆ พระพุทธองค์ได้ทรงพบพระปัญจวัคคีย์ ต่อมาได้มีการซ่อมแซมเพิ่ม

เติมอย่างประณีตสวยงามในสมัยคุปตะ แต่แล้วก็ถูกพวกมุสลิมเตอร์กทำลายเสียจนเหลือแต่ซาก

ต่อมา **พระเจ้าอัคบาร์** กษัตริย์มุสลิมผู้ปกครองอินเดียประมาณ พ.ศ. ๒๑๓๑ ได้โปรดให้ซ่อมแซมสร้างเสริมเป็นหอคอยรูปแปดเหลี่ยมคร่อมทับของเก่า เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงการที่ "หุมายุน" ราชบิดา ได้เคยหนีข้าศึกมาหลบซ่อนอยู่ที่นี่โดยปลอดภัย

บริเวณมฤคทายวัน หรือ สารนาถ **ท่านอนาคาริกธรรมปาล** พร้อมด้วยคณะเดินทางถึงป่ามฤคทายวันครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๔ แล้วได้รวบรวมเงินซื้อที่ดินจากพวกฮินดูตระกูล "มหันท์" แล้วเข้าไปตั้งโรงเรียนสามัญ และโรงเรียนกสิกร สอนให้แก่ชาวบ้าน

ต่อจากสถูปเจาคันธีมาถึงอาณาบริเวณมฤคทายวัน อันเป็นที่ตั้ง **ธัมเมกขสถูป** ซึ่งเป็นสถานที่ทรงแสดงปฐมเทศนา วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ตรงกับ **วันอาสาฬหบูชา** ในวันนี้มีพระสงฆ์องค์แรกอุบัติขึ้น คือ **พระอัญญาโกณฑัญญะ** และเป็นวันที่ครบองค์แห่งพระรัตนตรัย รุ่งขึ้นเป็น **วันเข้าพรรษา** เป็นครั้งแรก

(หลวงพ่อบอกว่า ที่จริงๆ จะต้องห่างตรงนั้นไปประมาณ ๓ กม. เอาเชือกผูกจากที่เขาทำสัญลักษณ์ไว้ หันไปทางทิศตะวันออกกางแขนเข้า แล้วก็ตัดเป็นมุมเฉียงเป็นตะวันออกเฉียงเหนือ เอาเชือกขึงไป ๓ กม. ก็จะเข้าถึงเขตที่พระพุทธเจ้าทรงพบปัญจวัคคีย์ ตอนนั้นท่านทั้งหลายอยู่ในป่าทึบ แต่ว่าไกลบ้านไม่มากนัก ที่ตรงนั้นเป็นที่ๆ พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมจักกัปปวัตตนสูตร)

ใกล้ๆ กับธัมเมกขสถูป จะเห็นซากฐานที่เหลืออยู่ของ **"ศรีธรรมราชิกสถูป"** และ **มูลคันธกุฎี** ที่พระพุทธเจ้าจำพรรษาที่ ๑, ที่เสด็จเดินจงกรม เป็นต้น "ศรีธรรมราชิกสถูป" นั้นเหลือให้เห็นเพียงเนินเตี้ยๆ เดิมเป็นสถูปใหญ่

ในปี พ.ศ. ๒๓๓๗ **เจ้าเชตุซิงห์** และ**ยากุตซิงค์** เศรษฐีมหาราชาในเมืองพาราณสีได้เข้ามารื้อถอนขนอิฐในพระสถูปไปสร้างตลาด ในระหว่างรื้อได้พบผอบหินใหญ่ ข้างในยังมีผอบหินอ่อนสีเขียวอีกอันหนึ่ง ซึ่งพระเจ้าอโศกบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้

เจ้ายากุตซิงค์เห็นดังนั้น จึงบอกว่าการเก็บอัฐิธาตุไว้อย่างนี้ พระพุทธเจ้าไม่ได้ขึ้นสวรรค์แน่ เพราะธรรมเนียมของชาวฮินดูเขาจะไม่เก็บกระดูกไว้เลย จะทำให้ผู้ตายไม่ได้ขึ้นสวรรค์ จึงเอาไปทิ้งแม่น้ำคงคาที่ท่าน้ำเมืองพาราณสีหมด เขายังพูดด้วยว่า จะได้ทำให้แม่น้ำคงคาศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น

สมัยก่อนพุทธกาลแคว้นกาสีมีความรุ่งเรืองมาก เมืองหลวงชื่อ **"พาราณสี"** มาในสมัยพุทธกาลกลับอ่อนกำลัง จึงต้องไปขึ้นกับแคว้นโกศล โดยมี **พระเจ้าปเสนทิโกศล** เป็นพระราชาของแว้นกาสีด้วย แต่ก่อนผ้าของแคว้นนี้นิยมว่าเป็นผ้าเนื้อดีที่สุด

พาราณสีต่างกับเมืองอื่นๆ คือสามารถดำรงมั่นคงอยู่ตลอดมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล จนกระทั่งบัดนี้ ไม่ถูกทิ้งร้างให้เป็นซาก หรือว่าเปลี่ยนสภาพเป็นอื่นไป ยังคงตั้งอยู่ที่เดิม และรักษาชื่อเดิมไว้ได้ตลอดมา

สารนาถ มาจากคำ "สารังคะนารถ"

ธัมเมกขสถูป เมืองสารนาถ

แปลว่า สัตว์จำพวกกวาง **นารถ** แปลว่า ที่พึ่งที่อยู่อาศัย สารนาถเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อว่า **"อิสิปตนมฤคทายวัน"** คือดั้งเดิมเป็นที่พำนักอาศัยของฝูงกวาง ใน **นิโครธมิคชาดก** พระพุทธเจ้าครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์อยู่ เคยเกิดเสวยพระชาติเป็นหัวหน้าฝูงกวางที่นี่

พระเจ้าอโศกได้เสด็จมาสร้างสถูป เสาหิน วิหาร คันธกุฎี ไว้มากมายที่สารนาถ ในเวลานี้ **"เสาอโศก"** มีสภาพเป็นเสาหินหักเป็นท่อนๆ ต้องทำรั้วกั้น มีหลังคาคลุมไว้ ส่วนหัวเสาเอาไปเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์สารนาถ พอมาถึงสถานที่นี้ **พระถังซำจั๋ง** ได้บันทึกไว้อีกว่า

"มีภิกษุสงฆ์มากกว่า ๑,๕๐๐ รูป และมีภิกษุณีอยู่ตามกุฎีอาคารหลายแห่ง มีสถูปธัมเมกขะ และทางเหนือของสถูป เป็นรูปสลักหินสิงห์โต ๔ ตัว อยู่บนยอดเสาหินงดงามมากลายเลื่อมเป็นมันเหมือนกระจกเงา แลเห็นเป็นประกาย คล้ายว่าจะมีรูปของพระพุทธเจ้าส่งออกติดตามเป็นเงาอยู่ มีคำจารึกเตือนภิกษุว่า

"พระเจ้าเทวานัมปิยะทัสสีตรัสว่า ไม่ถึงทำให้สงฆ์แตกกัน ภิกษุ ภิกษุณีใด จะยังสงฆ์ให้แตกกัน จงนุ่งขาวห่มขาว และไปอยู่เสียที่อื่นซึ่งไม่ใช่ที่สงฆ์ นี้เป็นพระบรมราชโองการจารึกไว้ในพระอุโบสถแห่งหนึ่ง ของจงรักษาไว้จงดี"

กับได้มีพระบรมราชโองการจารึกให้แก่อุบาสกอุบาสิกาอีกแห่งหนึ่งว่า

"ให้ถือศีลในวันอุโบสถ และทุกๆ วันอุโบสถ บรรดาข้าราชการทุกคน จะต้องถือศีลขาดมิได้ ให้ปฏิบัติเป็นนิจ เมื่ออาณาเขตตำบลนี้ขยายออกไปถึงที่ใด ก็ให้ที่นั่นปฏิบัติตามพระราชโองการที่ประกาศไว้นี้ด้วย"

ในสมัยพระเจ้าอโศก เมื่อปี พ.ศ. ๒๐๐ เศษ **อิสิปตนมฤคทายวัน** ได้เป็นวัดที่ใหญ่โตมากแห่งหนึ่ง จนกระทั่งปี พ.ศ. ๑๗๓๗ พวกมุสลิมเตอร์ก นำโดยนายพลสุลต่านโมฮำเหม็ดโมฆี ยกกองทัพเข้าทำลายด้วยวิธีเอาไฟเผา และจับคนฆ่าเสียด้วย จากนั้นก็ถูกทอดทิ้งตลอดมาเป็นเวลากว่า ๗๐๐ ปี ไม่มีโอกาสฟื้นตัวได้อีก"

ส่วน **หลวงจีนฟาเหียน** ได้บันทึกไว้ว่า

"เรามาถึงสังฆารามอันใหญ่กว้าง ภายในวงล้อมรอบกำแพง มีวิหารใหญ่เป็นศูนย์กลางสูงประมาณ ๒๐๐ ฟุต หลังคาวิหารมุงด้วยกระเบื้องมีสีทองคำ มองดูรูปกระเบื้องเหมือนผลมะม่วง บนหอสูงทำเป็นช่องๆ ภายในช่องทั้ง ๔ ด้าน เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปทองคำ

ท่ามกลางวิหารมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ทำด้วยทองแดงเนื้อดี ขนาดเท่ากับองค์จริงของพระพุทธเจ้า อยู่ในอิริยาบถแสดงพระธรรมจักร บริเวณใกล้วิหารไม่ไกลนัก มีสถูปอีกองค์หนึ่งเป็นเครื่องหมายว่า ที่ตรงนั้นพระปัญจวัคคีย์พากันหนีมาอยู่ ณ ที่นี้

ข้างสถูปนี้มีสถูปอีกองค์หนึ่ง เป็นสถานที่พระปัจเจกพุทธเจ้า ๕๐๐ องค์ เสด็จเข้านิพพานในขณะเดียวกัน นอกนั้นมีสถูปอีก ๓ องค์ เป็นเครื่องหมายว่า พระพุทธเจ้าในอดีต ๓ พระองค์เคยเสด็จมาประทับ มีสถูปอีกองค์หนึ่ง ไม่ห่างไกลกันนัก เป็นสถานที่ **พระศรีอาริยเมตไตรยพุทธเจ้า** ได้ทรงรับพยากรณ์ว่า จะได้สำเร็จเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

ออกไปทางทิศตะวันตกของสถานที่นี้ มีสถูปอีกองค์หนึ่ง ตรงนั้น **พระศากยมุนีโพธิสัตว์** ได้รับคำพยากรณ์จาก **พระพุทธกัสสป** (ในสมัยนั้นพระพุทธเจ้าของเราเกิดเป็น **โชติปาลมานพ**) ว่าจะได้บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณในภัทรกัปนี้

ไม่ห่างไปจากสถานที่นี้เท่าใดนัก ไปทางใต้ เป็นสถานที่จงกรมของพระพุทธเจ้าทั้ง ๔ พระองค์ในอดีต (บริเวณที่เสด็จจงกรมของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นๆ มีความยาวประมาณ ๕๐ ก้าว) เสด็จจงกรม (จากที่ต่ำขึ้นสู่ที่สูง) ประมาณ ๗ ฟุต มีหินสีเขียวกองเป็นเนินเห็นปรากฏอยู่ เบื้องบนมีรูปพระตถาคตในพระอิริยาบถจงกรม เป็นภาพงามมาก

ภายในบริเวณของสังฆาราม มีซากวิหารและสถูปเล็กใหญ่ปรากฏอยู่ทุกมุม แสดงถึงผู้มีศรัทธาในการก่อสร้าง ซึ่งสลับซับซ้อนกันมาตามลำดับ ไปทางทิศตะวันตกมีสระน้ำใหญ่ใสสะอาด วัดโดยรอบได้ประมาณ ๒๐๐ ก้าว พระตถาคตเจ้าเคยเสด็จสรงน้ำในสระนี้

ถัดไปทางทิศตะวันตกมีสระใหญ่อีกสระหนึ่ง วัดได้ประมาณ ๑๘๐ ก้าว เป็นที่ล้างบาตรของพระพุทธเจ้า ถัดไปทางเหนือยังมีอีกสระหนึ่งวัดได้ ๑๕๐ ก้าว เคยเป็นที่ซักฟอกจีวรของพระพุทธเจ้า กระแสน้ำลึกมาก และมีรสค่อนข้างหวาน สะอาดบริสุทธิ์ ไม่เคยขึ้นไม่เคยลง ภายในสระมีพญานาคอาศัยอยู่

หินก้อนใหญ่ข้างสระ **มีรอยซักจีวร** ของพระตถาคตเจ้า รอยผ้ายังปรากฏให้เห็นชัดเจนดังจำหลักไว้ ผู้คนนับถือศรัทธาจำนวนมากมากราบไหว้บูชา แต่ถ้ามีพวกนอกศาสนาหรือคนร้ายมาเหยียบหินก้อนนี้ พญานาคในสระก็จะขึ้นมาอาละวาด

ไม่ไกลจากสระเท่าใดนัก มีสถูปเป็นที่ซึ่งพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็น **พญาช้างฉัททันต์** ผู้มีงา ๖ งา พรานผู้หมายจะล่าเอางา จึงแสร้งนุ่งห่มจีวรมาคอยดัก ง้างธนูคอยโอกาสอยู่ พญาฉัททันต์แสดงความเคารพต่อผ้าจีวร จึงหักงาของตนมอบให้พรานนั้นไป.."

ต่อมาพวกเราจึงได้จัดขบวนแห่เครื่องสักการบูชาและผ้าห่มเจดีย์เวียนรอบธัมเมกขสถูป แล้วมายืนถ่ายรูปร่วมกับ **ชาวดาลัค** (อยู่ทางเหนือของอินเดีย) และเดินชมรูปปั้นพระพุทธเจ้าเทศน์โปรดพระปัญจวัคคีย์

จากนั้นก็เข้าไปชมพระพุทธรูปปางปฐมเทศนา เป็นปฏิมากรรมชิ้นเอกของอินเดียสมัยคุปตะ ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๐-๑๑ ได้เข้าประกวดชนะรางวัลที่ ๑ ภายในแท่นนี้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ได้มาจาก **เมืองตักศิลา** (พบอยู่ใน **มหาราชิกสถูป** ปากีสถาน) องค์นี้เป็นองค์จำลอง ส่วนองค์จริงอยู่ที่พิพิธภัณฑ์สารนาถ คืนนั้นเข้าพักที่ **วัดไทยสารนาถ** (มฤคทายวัน)

พระพุทธรูปศิลา ปางปฐมเทศนา ศิลปะคุปตะ

สาวัตถี

ในตอนเช้าวันที่ ๒๒ ก.พ. ๓๘ ก่อนจะไปกรุงสาวัตถีกัน ได้แวะไปล่องแม่น้ำคงคา โดยลงเรือที่ท่าน้ำทศวเมศ ซึ่งเป็นท่าน้ำที่ชาวฮินดูลงอาบน้ำชำระกายและลอยบาปทุกๆ วัน ฝูงชนนับพันนับหมื่นจะหลั่งไหลมาดื่มน้ำ ทั้งที่มีการเผาศพแล้วลอยไปในน้ำให้เห็นกันจะๆ

ความจริงก็อยากมาดูกันนะ ได้ยินแต่เสียงเล่าลือมานาน พอได้เห็นกับตาแล้ว แต่ละคนต้องรีบปลงสังขารทันที ท่ามกลางบรรยากาศริมแม่น้ำ มีควันไฟลอยขึ้น เขาพูดกันว่าที่นี่มีเผาศพทุกวัน ควันไฟไม่เคยดับตลอดเวลา ๓ - ๔ พันกว่าปี คงจะจริงเนอะ..!

ระหว่างนี้ได้มีโอกาสเห็นพวกนักบวชถือลัทธิต่างๆ เดินไปมากันมากมาย บางคนก็อยู่ในชุด "ชีเปลือย" เคยได้ยินมาว่าพวกเชนเดินแก้ผ้า เอาโคลนหรือขี้วัวไม่แน่ใจทาตามตัว เพิ่งได้เห็นของจริงวันนี้เอง บางพวกก็โพกหัวแต่งตัวแบบโยคี เป็นต้น

ขณะที่เดินผ่านตลาด พวกเราบางคนซื้อหมากพลูมาให้ หลวงพี่โอลองดูแล้วติดใจ หมากของแขกหอมหวานเย็น นั่งเคี้ยวกันไปในรถจนถึง **เมืองโครักขปูร์** แวะฉันเพลกันที่นี่ เสร็จแล้วก็เดินทางต่อด้วยความเมื่อยล้า จะบอกว่าแสนทรมานก็เกินไป

เพราะหนทางแค่ ๒๐๐ กว่ากิโลเมตร แต่รถวิ่งไปได้ไม่เร็ว เนื่องจากถนนแคบ รถบรรทุกถ่านหินวิ่งเต็มไปหมด ต้องวิ่งตามกันไปอย่างช้าๆ น่ารำคาญ เราอาจจะเคยชินกับถนนบ้านเราก็ได้นะ คิดสงสารญาติโยมทุกคนว่าต้องนั่งรถกันตลอดทั้งวัน กว่าจะถึง **เมืองสาวัตถี** ตามที่ตั้งใจกันไว้นานแล้ว

จึงนั่งนึกอธิษฐานในใจว่า ถ้าหากว่าเคยเกิดในเมืองนี้มาก่อน ขอให้ท่านแสดงปาฏิหาริย์อย่างใดอย่างหนึ่งด้วย เพราะว่าเคยอ่านที่ท่านบันทึกไว้เมื่อ ๒๔ ธ.ค. ๒๕๑๑ ว่าดังนี้

"ในสมัยพุทธกาล ฉันเกิดเป็นลูกของ **พระเจ้ามหาโกศล** (คือหลวงพ่อปาน) ต่อมาท่านให้ฉันเป็นพระราชาแทนท่าน มีนามว่า **พระเจ้าปเสนทิโกศล** ฉันแต่งงานกับเจ้าหญิงซึ่งเป็นพระภคินี (น้องสาว) ของ **พระเจ้าพิมพิสาร** พระราชาแคว้นมคธ

พระเจ้าพิมพิสารก็แต่งงานกับน้องสาว

ฉัน ต่างคนต่างเกี่ยวดองซึ่งกันและกัน นายบัญชีเป็นราชวัลลภของฉัน **ลุงพุฒิ** (พระยายม) เป็นพี่ชายภรรยาฉัน เมื่อพระพุทธเจ้าประทับที่พระเวฬุวัน แกเป็นผู้จัดการดูแลความทุกข์สุขและให้ความสะดวกแก่พระ แกเรียกยายแต๋วว่าอีนางตุ้มมาตั้งแต่สมัยนั้น

เมื่อตายจากชาตินั้น ฉันไปเกิดเป็นเทวดาอยู่บนชั้นดุสิต พร้อมด้วยบุตรภรรยา เพราะทำบุญร่วมกัน ลุงพุฒิมาเป็นพระยายม ราชวัลลภมาเป็นนายบัญชีใหญ่เมืองนรก ถ้าเรียกอย่างทางบ้านเมือง ก็น่าจะเรียกกว่า "อธิบดีกรมบัญชีกลาง" หรือเลขาของกรมราชทัณฑ์

พระเจ้าพิมพิสารเกิดเป็นท้าวเวสสุวัณในสมัยก่อน ฉันเคยเกิดเป็นยักษ์ ต่อมาได้รับเลือกเป็นท้าวเวสสุวัณ เมื่อพ้นจากตำแหน่งนี้ก็ไปเกิดเป็นพรหม เพราะฉะนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับคณะท้าวมหาราช พระยายม นายบัญชี จึงเป็นไปอย่างใกล้ชิดสนิทสนมมาก

การบวงสรวงท่านให้อภัยมาสงเคราะห์เสมอ แต่บางรายที่เล่นตลกกับท่าน ท่านก็บอกปฏิเสธไว้ก่อนว่า อย่าทำอะไรเกี่ยวกับท่านอีก ถ้าเชิญท่านก็ไม่มา นั่นเป็นเรื่องความเลวของคน ช่วยอะไรไม่ได้.."

รถได้วิ่งมาถึงซากเมืองสาวัตถีก็มืดค่ำแล้ว ประมาณสองทุ่มครึ่ง ข้าวปลาอาหารและสถานที่พักยังไม่ถึงเลย นับว่าล่าช้าเกินกำหนดเวลาไปมาก แต่พวกเราก็ไม่ย่อท้อ รีบลงเดินไปชมซากพระเชตวันในยามค่ำคืน

ยังนึกแปลกใจว่า คนอื่นเขามาเที่ยวได้เห็นในตอนกลางวัน แต่พวกเราทำไมต้องมาเห็นกันในเวลากลางคืนด้วย จึงนึกปลอบใจตนเองกันว่า คงจะมาตรงกับเวลาที่เทวดาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าก็เป็นได้ พระมัคคุเทศก์ผู้นำทางไปเรียนจบเป็นดอกเตอร์ ส่วนใหญ่รับงานในทางด้านนี้กัน ได้ให้คนขับรถไปปลุกแขกยาม

พอเห็นเงินรูปีก็มือไม้อ่อนเหมือนบ้านเราหรือเปล่าก็ไม่รู้นะ อนุญาตให้พวกเราเข้าไปชมในยามวิกาลได้ เข้าทางประตูไม่ได้ จะต้องไปเข้าทางพิเศษ คือมุดรั้วเข้าไป แล้วผู้นำทางก็ชี้บอกว่า นี่คือบ้านอนาถบิณฑิกเศรษฐี นี่คือบ้านองคุลีมาล และที่สำคัญ **พระเชตวันมหาวิหาร** มีพระคันธกุฎี ๓ ฤดูของพระพุทธเจ้า

พวกเราก็เข้าไปจุดธูปเทียนกราบไหว้บูชาระลึกถึงพระศาสดาที่เคยประทับจำพรรษาอยู่ ณ สถานที่นี้ตลอด ๒๕ พรรษา คือที่วัดพระเชตวัน ๑๙ พรรษา และวัดบุพพาราม ๖ พรรษา ท่ามกลางความมืดมิด ได้อาศัยแสงไฟจากหน้ารถส่องเข้ามาบ้าง จึงพอมองเห็นว่ามีแต่ซากกองอิฐที่เขาจัดเรียงไว้แค่นั้นเอง ส่วนในใจก็คิดปลอบใจไปว่า ถึงแม้ท่านไม่แสดงปาฏิหาริย์ก็ไม่เป็นไร

จนกระทั่งได้เวลาเกือบ ๓ ทุ่มแล้ว ยังไม่อาบน้ำทานข้าวกันเลย รีบขึ้นรถกลับไปที่พักในสาวัตถี ขณะนั้นรถวิ่งออกมาได้หน่อยหนึ่ง พระที่นำทางถามว่า บริเวณนี้เคยเป็นที่พระพุทธเจ้าแสดง **ยมกปาฏิหาริย์** จะลงไปชมกันไหมละ..?

ผู้เขียนนึกในใจว่า พวกเราทุกคนอยากจะเข้าที่พักใจจะขาดอยู่แล้ว แต่ก็ตัดใจว่าโอกาสไม่มีอีกแล้วนะ จึงพากันเดินลงไปสัก ๑๐ กว่า

คนได้ อยู่แค่ริมถนนนี้เอง เดินตามกันลงไป เสียงคนนำทางอธิบายว่า สมัยพระเจ้าอโศกได้มาสร้างพระเจดีย์นี้ไว้สูง ๑๒๐ ฟุต

ผู้เขียนได้ยินดังนั้น จึงชี้มือขึ้นล้อเล่นทั้งๆ ที่มืดมองไม่ค่อยเห็น แต่อาศัยไฟหน้ารถส่องอยู่ข้างถนนบ้าง พร้อมบอกว่า โน่นไงพระเจดีย์สูงใหญ่ แต่ความจริงเหลือแค่ซากฐานเท่านั้น ขณะที่ชี้มือขึ้นไปข้างบน รู้สึกเหมือนมีใครสะบัดน้ำลงมากระเด็น เพราะมืดมองไม่เห็น

พวกเราบางคนที่ลงมาจากรถ ต่างยกมือพนมด้วยความยินดี แล้วเดินกลับมาขึ้นรถ ในขณะนั้น แสงไฟส่องหน้ารถได้กระทบกับละอองฝน จึงได้ร้องเรียกให้พวกที่นั่งรออยู่ในรถรีบลงมาเร็วๆ เพื่อมารับน้ำพระพุทธมนต์กัน แต่ก็ลงมาไม่ทันเสียแล้ว ชั่วแป๊บเดียวก็หายไปสิ้น

ทุกคนอิ่มเอมใจหายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง จึงได้มั่นใจในพุทธานุภาพ แล้วก็ได้เล่าถึงการอธิษฐานไว้ก่อนให้พวกเราฟัง จากนั้นก็เข้าถึงที่พัก ปรากฏว่า คืนนั้นประมาณสี่ทุ่ม พระพิรุณได้กระหน่ำลงมาอย่างหนัก อย่าลืมว่าวันนั้นเป็นวันที่ ๒๒ ก.พ. ๓๘ ยังไม่ใช่หน้าฝน แต่เป็นฝนที่ตกนอกฤดูกาล

คุณอชิกเล่าว่า ขณะอยู่ในที่พักได้ยินเสียงฟ้าคำราม จึงออกไปยืนดู เห็นสายฟ้าแลบเป็นสองสายวิ่งเข้ามาบรรจบกัน แล้วรวมเป็นสายเดียววิ่งลงมาถึงพื้นดิน นับเป็นสิ่งอัศจรรย์เกินที่จะบรรยาย ที่ฝนตกลงมาทั้งที่ไม่ใช่ฤดูกาล แต่ก็สร้างความชุ่มชื่นให้แก่พวกเราไม่น้อยทั้งทางด้านจิตใจและสังขาร ที่ต้องนั่งทรมานอยู่ตลอดทั้งวัน นับว่าคุ้มค่ากับการเดินทาง

พระคันธกุฎี ณ พระเชตวันมหาวิหาร

เมืองสาวัตถีนี้ ตามพุทธประวัติเล่าว่า องค์สมเด็จพระบรมศาสดาได้เสด็จมาที่นี่ไปและกลับหลายครั้งหลายหน จนกระทั่งถึงพรรษาที่ ๒๑ จึงได้ประทับเป็นการถาวร จนล่วงพรรษาที่ ๔๔ ทรงประทับอยู่ ๒ แห่ง คือ **พระเชตวันมหาวิหาร** ของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี และ **วัดบุพพาราม** ของนางวิสาขามหาอุบาสิกา

ในสมัยพุทธกาล แคว้นโกศลมีความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุดแคว้นหนึ่ง กรุงกบิลพัสดุ์ก็เคยเป็นเมืองขึ้นของแคว้นโกศล มีพระเจ้าปเสนทิโกศลเป็นกษัตริย์ปกครอง อัครมเหสีชื่อ **พระนางมัลลิกาเทวี** เดิมเป็นสามัญชน หลังจากได้ถวายขนมแด่พระพุทธเจ้าแล้ว จึงได้เป็นอัครมเหสี ซึ่งตรงกับพรรษาที่ ๓๘

ขณะนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลรบแพ้พระเจ้าอชาตศัตรู จึงเข้ามาฟังธรรมจากพระศาสดา พระพุทธองค์จึงทรงเทศน์โปรดว่า

"ชนะประสบเวร แพ้นอนเป็นทุกข์ ผู้เข้าสงบเป็นสุข เพราะละชนะแพ้ได้" ดังนี้

พรรษาที่ ๓๙ ก่อนเข้าพรรษา พระเจ้าปเสนทิโกศลและพระนางมัลลิกาจึงได้ถวาย **อสทิสทาน** แด่พระสงฆ์โดยมีองค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประมุข นับว่าเป็นมหาทานครั้งแรกและมีครั้งเดียว เฉพาะพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์เท่านั้น ไม่มีใครจะถวายได้อีกเป็นครั้งที่สอง

เหตุที่มีความเลื่อมใสนั้น เป็นเพราะว่าในพรรษาที่ ๒ ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีเดินทางไปค้าขายทางเกวียนที่กรุงราชคฤห์ หลังจากที่ได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าแล้ว จึงได้กราบบังคมทูลอาราธนาพระพุทธองค์ให้เสด็จมาโปรดชาวเมืองสาวัตถีเป็นครั้งแรก

ในกาลนั้น **พระเจ้าปเสนทิโกศล** ได้เสด็จมาเฝ้าเป็นครั้งแรก จึงได้ตรัสถามว่า ทำไมจึงทรงเรียกพระองค์เองว่า "พุทธะ" แม้แต่อาจารย์เดียรถีย์ทั้ง ๖ อันมี **ปุราณกัสสป** เป็นต้น ผู้มีสานุศิษย์มากมาย และเป็นผู้มีอายุสูงวัยด้วย ได้บวชบำเพ็ญพรตมาก็นานแล้ว ยังไม่กล้าเรียกตนเองว่า "พุทธะ" เลย เหตุไฉน พระองค์จึงได้รับรองตนเองว่าเป็น "พุทธะ" ทั้งที่อายุก็ยังน้อยบวชก็ยังไม่นานนักเล่า..?

องค์สมเด็จพระภควันต์ตรัสตอบว่า

"สิ่งใดที่เราเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยก็จริง แต่เราจะประมาทไม่สนใจเชื่อถือต่อสิ่งนั้นๆ ไม่ได้มีอยู่ ๔ อย่าง คือ

๑. **เด็กที่เกิดในวงศ์กษัตริย์** ผู้ใดประมาทดูหมิ่นไม่ได้ ถ้าเด็กนั้นเจริญวัยขึ้นจนได้ครองราชสมบัติ เมื่อระลึกขึ้นมาได้ อาจจะสั่งลงโทษแก่ผู้นั้นได้

๒. **งูพิษตัวเล็ก** ผู้ใดประมาทดูหมิ่นว่าเป็นงูตัวเล็ก งูนั้นอาจจะทำอันตรายได้เช่นกัน

๓. **ไฟ** ใครก็ตามดูหมิ่นว่านิดเดียว อาจจะลุกลามให้เกิดเป็นไฟกองใหญ่ขึ้นได้

๔. **บรรพชิต** ผู้ใดประมาทดูหมิ่นว่าเป็นผู้บวชใหม่ ไม่น่าเคารพเลื่อมใส ผู้นั้นก็อาจเสื่อมจากประโยชน์ที่ตนจะพึงได้รับ ด้วยอำนาจแห่ง ศีล สมาธิ ปัญญา"

แล้วพระพุทธองค์ก็ทรงสอนเปรียบเทียบหลักพุทธศาสนากับความคิดเห็นของเดียรถีย์ทั้งหลายให้ฟังพอเป็นสังเขปแล้ว พระเจ้าปเสนทิโกศลจึงทรงเปล่งพระวาจาขึ้นว่า

"นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ข้าพระองค์ขอถึงพระรัตนตรัยว่า เป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึกอันประเสริฐสุดของข้าพเจ้า.."

อาจพูดได้ว่า **พระเจ้าปเสนทิโกศล** มีความสำคัญในประวัติพุทธศาสนา นอกจากจะเป็นพระเจ้าตาของพระเจ้าอชาตศัตรู แล้วยังมีวิฑูฑภะ อีกองค์หนึ่ง ซึ่งได้ฆ่าล้างโคตรศากยวงศ์ แม้ชีวิตของพระเจ้าปเสนทิโกศล ก็จบลงด้วยการกระทำอันสืบเนื่องจากวิฑูฑภะนั่นเอง โดยไปสิ้นพระชนม์ ณ กรุงราชคฤห์ ในขณะที่มีพระชนมายุ ๗๗ พรรษา ซึ่งตรงกับพรรษาที่ ๔๒ ของพระพุทธเจ้า

ครั้งนั้น แทนที่พระผู้มีพระภาคเจ้าจะทรงแสดงธรรม พระเจ้าปเสนทิโกศลได้ตรัสภาษิตเรียกว่า "ธรรมเจติยะ" คือ รอยธรรม ๗ อย่าง และ ๘ ทั้งที่ฐานะและพระชนม์แด่พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงเป็นพระสูตรเดียวที่พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงแสดงแด่พระพุทธองค์ โดยกราบทูลว่า พระผู้มีพระภาคเจ้ามีพระชนมายุปูน ๘๐ ข้าพระองค์ก็มีอายุ ๘๐ และสิ้นพระชนม์ก่อนพระพุทธเจ้า ๓ ปี

การที่เราเข้ามาเห็นซากอิฐซากปูนนี้ ในปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น **"สาเหตุ - มาเหตุ"** ไปแล้ว จะรู้ว่าตรงไหนคืออะไรนั้น จำจะต้องอาศัยจดหมายเหตุ **หลวงจีนฟาเหียน** อีกว่า

"เดินทางมาถึงนครสาวัตถี มีพลเมืองอาศัยอยู่น้อยเหลือเกิน คำนวณว่ามีอยู่ประมาณ ๒๐๐ ครอบครัวเห็นจะได้ ได้เห็นโบสถ์วิหารตั้งอยู่เป็นอันมาก มีพวกพราหมณ์พยายามเข้ามาทำลายปูชนียสถานเหล่านี้ แต่คราวหนึ่งมีอานุภาพบันดาลให้เกิดฟ้าผ่าลงมา จนทำให้พวกพราหมณ์ไม่กล้าทำลายได้ตามความตั้งใจ"

ส่วน **พระถังซำจั๋ง** มาทีหลังได้เล่าว่า

"เห็นซากพระราชวังของราชาปเสนทิ และห่างจากพระราชวังไปทางตะวันออกไม่มากนัก มีซากพระสถูปเล็กองค์หนึ่ง ที่ทรงสร้างถวายบูชา **พระนางมหาปชาบดีภิกษุณี** พระน้านางของพระพุทธเจ้า

ไปทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของอุทยาน มีซากสถูปอยู่อีกแห่งหนึ่ง เป็นเครื่องหมายว่า พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาพยาบาลภิกษุไข้ ซึ่งไม่มีใครเหลียวแล ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือเช่นกัน มีพระสถูปองค์หนึ่งที่เป็นเครื่องหมายว่า สมัยหนึ่ง **พระโมคคัลลานะ** มาแสดงฤทธิ์โดยฌานกล้า

ในบริเวณนี้ มีบ่อน้ำแห่งหนึ่ง เป็นบ่อน้ำใช้ของพระตถาคตเจ้า ข้างๆ บ่อมีสถูปบรรจุพระบรมธาตุที่พระเจ้าอโศกทรงสร้างไว้ ไม่ห่างไกลจากสถูปนี้ไปเท่าไรนัก มีซากสถูปเล็กองค์หนึ่ง เป็นเครื่องหมายว่าพระพุทธองค์เคยเสด็จมาจงกรมและแสดงธรรม มีหลักหินจารึกของพระเจ้าอโศกด้วย

ไปทางทิศตะวันออกของสังฆาราม (พระเชตวนาราม) มีคูลึกขนาดใหญ่คูหนึ่ง ตรงนี้มีผู้บอกว่าเป็นสถานที่ **พระเทวทัต** ถูกแผ่นดินแยกสูบลงไป และอีกคูหนึ่งมีแผ่นดินแยก คือธรณีสูบเอา **นางจิญจมาณวิกา** ลงไป

ไปข้างสถานที่นี่ไม่ไกลนัก มีซากสถูปองค์หนึ่ง ตรงนั้นพวกศากยวงศ์ถูกเจ้าวิฑูฑภะประหารไปหลายศพ ไม่ห่างไกลไปจากพระสถูปองค์นั้น มีรอยทะเลสาบแห่งหนึ่ง แต่เดี๋ยวนี้แห้งหมดแล้ว ตรงนี้ถือว่าเป็นที่เจ้าวิฑูฑภะสิ้นชีพ ไปทางตะวันตกเฉียงเหนือของสังฆาราม (พระเชตวัน) ประมาณ ๓ - ๔ ลี้ เราเดินทางไปถึงป่าแห่งหนึ่ง ณ บริเวณป่าแห่งนี้มี **รอยพระพุทธบาท** แต่ก่อนพระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาจงกรม ณ สถานที่นี้ด้วย

เดินออกจากที่ตั้งนครสาวัตถีไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ ๑๖ ลี้ มีซากเมืองเก่าเมืองหนึ่ง ณ ที่นี้มีนิยายเล่าว่าเป็นที่อุบัติของ **พระกัสสปพุทธเจ้า** เมื่อเดินไปทางเหนือของตัวเมือง ก็เห็นพระสถูปเป็นที่บรรจุพระบรมธาตุของพระกัสสปพุทธเจ้า

เป็นอันว่า ร่องรอยสถานที่เดินจงกรมและแสดงธรรมของพระพุทธเจ้า มีเครื่องหมายบอกกำกับไว้ทุกแห่ง และยังสร้างสถูปไว้ด้วย สถานที่เหล่านี้มีเทพเจ้าปกปักรักษาอยู่เบื้องหลัง จึงมักมีปาฏิหาริย์มงคลปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ บางครั้งจะเป็นเสียงสังคีตจากสวรรค์ บางครั้งจะมีกลิ่นสุคนธ์กำจาย และนิมิตมงคลต่าง ๆ อีกมากมาย ยากจะจาระไนให้ครบถ้วน.."

กุสินารามหานคร

รุ่งเช้าวันที่ ๒๓ ก.พ. ๓๘ เริ่มเข้าวันที่หกของการเดินทาง เราก็เดินใกล้เข้าไปจุดที่สำคัญอีกแห่ง แต่ต้องย้อนกลับไปทาง **เมืองโครักขปูร์** ก่อน เพื่อไปฉันเพลเหมือนเมื่อวานนี้ ในเวลาบ่ายจึงถึง **เมืองกาเซีย** นำไปที่ **มกุฎพันธนเจดีย์** ที่เหลือเพียงแค่ซากกองอิฐใหญ่ ที่สมมุติว่าเป็นที่ถวายเพลิงพระพุทธเจ้า

ผู้ที่มองเห็นเช่นเดียวกัน แต่ท่านมาก่อนนับพันปี นั่นก็คือ **พระถังซำจั๋ง** ได้บันทึกว่า

"กุสินาราอยู่ในสภาพปรักหักพัง มองเห็นตัวเมืองและหมู่บ้านเป็นสถานที่รกร้าง หาคนอยู่อาศัยอันใดก็หาไม่ได้ กำแพงเมืองเก่าที่ก่อไว้ด้วยอิฐ มีคนอาศัยอยู่ภายในกำแพงเมืองเก่าเพียงเล็กน้อย ทางประตูทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตัวเมือง มีสถูปแห่งหนึ่งเหลือแต่ซาก มีหลักฐานว่าผู้สร้างคือ **"อโศกมหาราช"**

สถานที่แห่งนี้เป็นซากบ้านของ **นายจุนทะ** บุตรช่างทอง ท่ามกลางหมู่บ้านมีบ่ออยู่แห่งหนึ่ง เป็นบ่อขุดฝังอาหารของพระพุทธเจ้าที่พระองค์ได้ทรงรับสั่งให้ฝังเสีย แม้กาลล่วงเลยมานาน แต่ภายในบ่อยังมีน้ำใสสะอาดอยู่

ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตัวเมืองไปประมาณ ๓ - ๔ ลี้ เราข้ามแม่น้ำสายหนึ่งชื่อ **อชิตวดี** (มีปรากฏในมหาปรินิพพานสูตรหรือไม่) แม่น้ำสายนั้นยังมีน้ำเปี่ยมอยู่ เราข้ามไปทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำสายนั้นแล้ว ไม่ห่างไกลนัก เป็นอุทยานสาลวัน มีไม้รังขึ้นเป็นหมู่ใหญ่ ในป่ามีไม้รังใหญ่อยู่ ๔ ต้น

ทาง<u>ทิศเหนือ</u>ของเมืองกุสินารา (ในมหาปรินิพพานสูตรว่า <u>ทางทิศตะวันออก</u>) เราเดินข้ามแม่น้ำอีกสายหนึ่ง แล้วเดินต่อไปได้พบพระสถูปอีกองค์หนึ่ง สถานที่นี้เป็นที่ถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้า..."

แล้วท่านก็เดินไกลออกไปจากวิหาร มีสถูปเป็นที่พระตถาคตเคยเสวยพระชาติเป็น **ไก่ฟ้าพญาลอ** ได้ช่วยดับไฟป่า ด้วยการเอาปีกตนเองจุ่มลงในลำคลอง แล้วบินขึ้นไปสลัดน้ำในอากาศ จนพระอินทร์ลงมาเย้ยหยันว่า ตัวเล็กนิดเดียวจะไปดับไฟป่าได้อย่างไร

ไก่พระโพธิสัตว์จึงตอบว่า ท่านมีบุญญาธิการพอที่จะทำได้อย่างง่ายดาย แต่ไม่ทำกลับมาเย้ยหยันเราว่าทำในสิ่งที่ไร้ประโยชน์ แท้จริงใครเล่าเป็นผู้ผิด แล้วไก่ฟ้าก็ไปเอาน้ำมาดับไฟต่อไป พระอินทร์เลยต้องเอามือไปกอบน้ำมาดับไฟจนมอดลงไป

จาก **สถูปดับอัคนี** ออกไปไม่ไกลนัก มีสถูปอีกองค์เป็นที่พระตถาคตเจ้าเสวยพระชาติเป็น **มฤคาโพธิสัตว์** ได้ช่วยชีวิตสัตว์ทั้งหลายในขณะมีไฟป่าเกิดขึ้น สัตว์เหล่านั้นพากันหนีเอาชีวิตรอด ถูกสายน้ำเชี่ยวกรากขวางทางหนีจึงต้องจมน้ำตายไปมากมาย

พระโพธิสัตว์ได้ยืนหยัดช่วยเหลือ จนกระทั่งถึงกระต่ายขาพิการเป็นตัวสุดท้าย ได้ฝืนทนความเหน็ดเหนื่อยและเจ็บปวด ช่วยกระต่ายข้ามแม่น้ำไปจนสำเร็จ แต่ตัวเองนั้นต้องจมน้ำตายเนื่องด้วยสิ้นเรี่ยวแรง เทพยดาจึงมาเก็บกระดูกและสร้างสถูปไว้ให้ ณ ที่นี้

เรื่องสถานที่ปรินิพพานนี้ยังมีข้อแย้งกันระหว่างสถานที่จริงกับ **"พุทธประวัติ"** ยังมีข้อ

วินิจฉัยจากผู้ที่ไปเยือนมาแล้ว ตัวอย่างเช่น

- **สวนนายจุนทะ** (**เสฐียร พันธรังษี** ได้อนุมานว่า เป็นนครเล็กๆ อยู่ทางเหนือ อยู่ในการปกครองของนครกุสินารา และกล่าวต่อไปว่า

- **มกุฏพันธนเจดีย์** ในมหาปรินิพพานสูตรกล่าวว่า ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของตัวเมือง คือเมื่อ **มัลลกษัตริย์** อัญเชิญพระบรมศพจากอุทยานสาลวันเข้าไปทางทิศเหนือของตัวเมืองแล้ว ขบวนก็ผ่านไปออกทางประตูเมืองทิศตะวันออก เลยไปถึงเจดีย์แห่งนี้ อันตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก แต่ตามเสียงของผู้นำไป ยืนยันว่าสถานที่ถวายพระเพลิงพระบรมศพนั้นตั้งอยู่ใจกลางเมือง)

- **อุบัติภูมิของพระพุทธเจ้า** (**เอกอิสโร วรุณศรี** ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้มานานเช่นกัน จึงมีความเห็นว่า **สถานที่ประสูติ ตรัสรู้** และ **ปรินิพพาน** อาจจะคลาดเคลื่อน โดยเฉพาะระยะทางระหว่างเมือง เมื่อเทียบกับพระไตรปิฎกและอรรถกถา ยังมีความแตกต่างกันมาก

อาจจะเป็นเพราะว่า สถานที่เหล่านี้ถูกพวกมุสลิมทำลายมาตั้งแต่ พ.ศ. ๑๗๔๐ ปล่อยให้เหลือซากปรักหักพังเป็นเวลาเกือบ ๖๐๐ ปี ครั้นนักโบราณคดีชาวอังกฤษเข้ามาขุดสำรวจ ต้องอาศัยบันทึกของ **หลวงจีนฟาเหียน** และ **พระถังซำจั๋ง** เป็นบรรทัดฐาน

เพราะฝรั่งสองสามคนนี้ คงไม่รู้ดีเท่ากับผู้ที่นับถือพุทธศาสนาโดยตรง คนศาสนาอื่นจะรู้ดีได้อย่างไร **นครกุสินารา** จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการแกะรอย โดย **ท่านเซอร์ อเล็กซานเดอร์ คันนิ่งแฮม** และ **นาย เอซีแอล คาร์ไลยล์** ค้นพบโครงสร้างสถูปในปี พ.ศ. ๒๔๑๙

โดยขุดค้นที่หมู่บ้านกาเซีย พบสถานที่สำคัญเป็นกองหินเรียกว่า "มาธา-กัวร์-กาโกด" แล้วได้พบ **พระพุทธรูปปางปรินิพพาน** ฝังอยู่ในกองปรักหักพังของห้องสี่เหลี่ยมที่อยู่ทางด้านหน้าของสถูป ซึ่งพระพุทธรูปองค์นี้ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของนครกุสินาราในเวลาต่อมา)

ผลการวินิจฉัยของ **คุณเอกอิสโร** ยังมีข้อมูลอีกมาก ได้พยายามวิเคราะห์เจาะลึกอย่างละเอียด ทำให้เข้าใจว่า พวกฝรั่งยังต้องอาศัยแผนผังจากหลวงจีน ๒ รูป แล้วนำมากางลงที่เมืองแขก บนซากปรักหักพังเหล่านี้ คนไทยก็ต้องตามไปกราบไหว้กัน

แต่ผู้เขียนก็ต้องเป็นไปตามที่ครูบาอาจารย์บอกไว้ คงจะไม่สามารถล่วงรู้เลยไปจากท่าน นอกจากจะค้นคว้าหาหลักฐาน แต่อ่านแล้วก็สับสนสิ้นดี เพราะตำจนนานเกินไป ขอนำข้อวินิจฉัยไว้เพียงแค่นี้ เพราะว่า **พระแท่นดงรัง** ได้เล่าไว้ใน **หนังสือรวมเล่ม ๑** ไปแล้ว

เพื่อไม่ให้เสียเวลาหน้ากระดาษ ขอไปที่ **พระมหาสถูปปรินิพพาน** ก่อน เพราะจะถวายผ้าห่มพระ ด้วยการเดินประทักษิณรอบมหาสถูปแล้วจึงเข้าไปภายในอันเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธไสยาสน์ในท่าบรรทมก้มพระเนตร

ครั้นได้ถวายผ้าห่มบนพระสรีระของพระพุทธองค์แล้ว จึงได้ไปร่วมทำบุญสร้าง **วัดไทยกุสินารา** ซึ่งมีการวางศิลาฤกษ์ไปเมื่อปีที่แล้ว วันที่ ๒๖ ก.พ. ๒๕๓๗ ภายหลังผู้เขียนก็ฝากไปร่วมทำบุญหลายครั้งกับ **"คุณป้อม"**

ทำพิธีบวงสรวง ณ ซากเมืองกบิลพัสดุ์

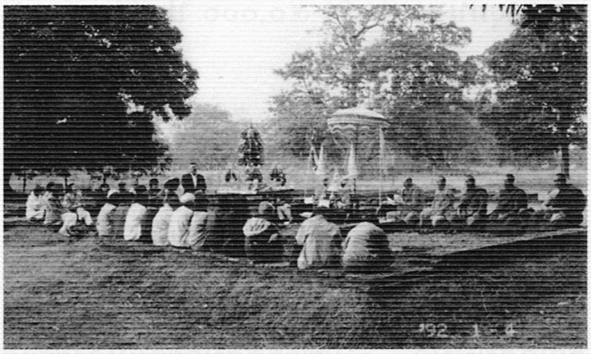

ประเทศเนปาล

หลังจากนั้นก็ออกเดินทางสู่พรมแดนประเทศอินเดีย - เนปาล ผ่านด่านศุลกากรที่ด่านโซเนารีแล้ว เข้าพักที่โรงแรมศรีลังกา (ขณะนั้นยังไม่ได้สร้างวัดไทยลุมพินี) คืนนั้นอากาศเย็นไม่มีเครื่องทำน้ำอุ่น ต้องอาบน้ำกันทั้งหนาวๆ แต่ก็นอนหลับสบายดี

ตอนเช้าวันที่ ๒๔ ก.พ. ๓๘ เดินทางถึง **ลุมพินีวัน** อันเป็นสถานที่ประสูติ ซึ่งมีนักโบราณคดีชาวอังกฤษ ได้ขุดค้นพบศิลาจารึกเมื่อวันที่ ๑ ธ.ค. ๒๔๓๘ พบว่าหลักฐานว่า **พระเจ้าอโศกมหาราช** ได้เสด็จมารับสั่งให้สลักเสาหินตั้งขึ้น แล้วจารึกเป็นเป็นอักษรพราหมีว่า

"ในปีที่ ๒๐ แห่งรัชกาลพระเจ้าเทวานัมปิยะทัสสี (พระเจ้าอโศก) ได้เสด็จมาด้วยพระองค์เอง กระทำพิธีสักการบูชา ณ สถานที่นี้ ซึ่งเป็นที่ประสูติขององค์พุทธศากยมุนี ทรงสร้างรูปวิคฑะด้วยศิลา และทรงปักหลักศิลานี้ไว้เพื่อแสดงว่า

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ประสูติ ณ ตรงนี้ โปรดให้งดเก็บส่วยอากรที่หมู่บ้านลุมพินีและโปรดให้งดเก็บเอาพืชผล แต่เพียง ๑ ใน ๘ ส่วน" (คือได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีให้เสียเพียง ๑ ใน ๘ ส่วนเท่านั้น)

ฝ่าย **หลวงจีนเฮี่ยนจัง** หรือ **พระถังซำจั๋ง** จาริกมาถึงลุมพินีก่อนหน้าเรานี้ไม่กี่ปีเองแค่ราว พ.ศ. ๑๑๖๓ - ๑๑๘๗ ได้พบเสาหินนี้เหมือนกัน ได้เห็นสถูปหลายองค์กับสระน้ำมีน้ำใสสะอาด เข้าใจว่าได้ใช้เป็นที่สรงสนานพระวรกายของพระสิทธัตถราชกุมารตอนประสูติใหม่ๆ

ส่วน **หลวงจีนฟาเหียน** ได้มาถึงก่อนคือระหว่าง พ.ศ. ๙๔๒ - ๙๕๗ ทั้งสองได้มาอยู่อินเดียราว ๑๔ ปี แล้วได้บันทึกสภาพพุทธสถานต่างๆ เท่าที่ได้เห็นมาด้วยตาตนเองจริงๆ แต่สภาพเหล่านั้นได้ถูกทำลายไปหมดสิ้น ถึงอย่างไรก็ตาม ทุกท่านก็มีคุณความดีที่ขุดค้นพอให้เข้าใจบ้าง จะผิดจะถูกอย่างไร คงต้องเป็นไปตามกฎของธรรมชาติก็แล้วกัน

กรุงกบิลพัสดุ์

แต่ที่ยังหาข้อยุติไม่ได้อีกแห่งหนึ่งก็คือ **กรุงกบิลพัสดุ์** เมื่อไม่นานมานี้ได้เกิดกรณีพิพาทระหว่างอินเดียกับเนปาล ในความเห็นขัดแย้งเรื่องที่ตั้งกรุงกบิลพัสดุ์ จนในที่สุดได้ข้อสรุปว่า เป็น **กรุงกบิลพัสดุ์เก่า** กับ **กรุงกบิลพัสดุ์ใหม่** เราคนไทยคงจะต้องงงต่อไป

จำจะต้องย้อนสภาพเดิมในสมัย **หลวงจีนฟาเหียน** กันอีก พอจะสรุปได้ว่า ท่านได้เดินทางไปทางทิศตะวันออก คือประเทศจีนเข้าสู่ชมพูทวีปก็มาถึงนครแห่งหนึ่ง มีชื่อ **เคเว้โลเว้** ในนครแห่งนี้ ไม่มีกษัตริย์และไม่มีพลเมืองอาศัยอยู่เลย มองดูเวิ้งว้างโดดเดี่ยว เห็น

แต่พระสองสามรูป บ้านเรือนมีเป็นหย่อมๆ

ณ ที่นี่เป็นที่ตั้งพระราชวังโบราณของพระมหากษัตริย์เปสิง (สุทโธทนะ) ยังมีเครื่องหมายที่ทำไว้บางอย่าง แสดงเป็นรูปเจ้าชายสิทธัตถะและพระมารดา สถานที่ต่อไปคือที่พระพุทธเจ้าเสด็จกลับมาเยี่ยมพระราชบิดา เมื่อได้ตรัสรู้แล้ว สถานที่ดาบสองค์หนึ่งถวายสังฆาฏิขณะประทับนั่งที่โคนไทร ต้นไทรนั้นยังมีชีวิตอยู่จนบัดนี้ สถานที่เหล่านี้มีเครื่องหมายเป็นป้อมตั้งไว้เป็นหลักฐาน

ส่วนบันทึกการเดินทางของ **พระถังซำจั๋ง** ได้เล่าว่า ท่านได้เห็นตัวเมืองใหญ่ "กบิลพัสดุ์" ภายในพระราชฐานเหลือแต่ซาก บนซากกองอิฐนั้น มีวิหารเล็กๆ ภายในมีรูปปั้นของพระเจ้าสุทโธทนะ ถัดออกไปก็มีรูปปั้นพระมารดา

ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมือง ยังมีวิหารหลังหนึ่ง ภายในมีรูปปั้นเจ้าชายสิทธัตถะทรงม้ากัณฐกะสีขาว ไปทางทิศใต้ของตัวเมืองประมาณ ๕๐ ลี้ เดินทางไปถึงเมืองเก่าแห่งหนึ่ง มีพระสถูปองค์หนึ่ง ณ ที่นี่เป็นที่ประสูติของพระกกุสันธพุทธเจ้า

ไปทางทิศใต้ของตัวเมืองไม่ไกลนัก มีพระสถูปตั้งเป็นเครื่องหมายไว้อีกองค์หนึ่งว่า ณ สถานที่แห่งนี้ คือสถานที่สำเร็จพระสัมมาสัมโพธิญาณของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น และเป็นสถานที่ๆ ทรงได้พบพระบิดาของพระองค์ในที่นั้นด้วย

ทางตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณที่ประสูติของพระกกุสันธพุทธเจ้า ประมาณ ๓๐ ลี้ ได้มาถึงเมืองเก่าอีกเมืองหนึ่ง มีพระสถูปประดิษฐานเป็นเครื่องหมายว่า ในสมัยภัทรกัปนี้ เมื่ออายุมนุษย์ย่างเข้า ๔๐,๐๐๐ ปี พระนาถมุนีพุทธเจ้าเสด็จมาอุบัติ

ไปทางตะวันออกเฉียงเหนือของเมืองประมาณ ๔๐ ลี้ มีพระสถูปอีกองค์หนึ่ง เป็นเครื่องหมายว่า สิทธัตถะกุมารเคยเสด็จประทับ ณ โคนต้นไม้ในพิธีแรกนาขวัญ ไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ ยังมีพระสถูปอยู่อีกหลายร้อยองค์ สร้างไว้เป็นที่ระลึกว่า ราชวงศ์ศากยะได้ถูกพระเจ้าวิฑูฑภะฆ่าตายเป็นอันมาก

ตามพุทธประวัติเล่าว่า เมืองกบิลพัสดุ์เคยรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล นับตั้งแต่พระเจ้า**โอกกากราช** ผู้เป็นต้นวงศ์ จนมาถึงองค์สุดท้ายคือ **พระเจ้ามหานาม** ในช่วงพรรษาที่ ๔๓ ชาวศากยะก็ถูกฆ่าฟันล้มตายไป ส่วนที่เหลือก็ต้องหลบไปอยู่ที่อื่น สภาพบ้านเมืองจึงถูกทิ้งร้างจนกระทั่งบัดนี้

หลังจากพระองค์ได้ตรัสรู้แล้ว ยังได้มาสู่กรุงกบิลพัสดุ์อีก ๓ - ๔ ครั้ง เพื่อทรงโปรดพระราชบิดาและพระน้านาง ตลอดถึงบรรดาพระประยูรญาติของพระองค์อีกด้วย ครั้งแรกได้เสด็จมาในพรรษาที่ ๓ หลังจากพระเจ้าสุทโธทนะส่งคนไปทูลเชิญถึง ๙ ครั้ง ในครั้งที่ ๑๐ จึงได้เสด็จไปเมื่อ **กาฬุทายี** มานิมนต์

เมื่อเสด็จมาถึงได้แสดงธรรม **เวสสันดรชาดก** ยังฝนโบกขรพรรษให้ตกลงมาแล้ว หลังจากประทับอยู่ ๗ วัน จึงเสด็จกลับ มีผู้ติดตามออกบวชด้วยเป็นอันมาก ต่อมาได้เสด็จมาอีกเป็นครั้งที่ ๒ ในพรรษาที่ ๕ ในขณะที่พระราชบิดาประชวรหนัก ได้ตรัสเทศน์โปรดให้

NO.15/3

บรรลุพระอรหันต์

ขณะนั้นพวกศากยะกับพวกโกลิยะกำลังจะฆ่าฟันกันเพราะแย่งน้ำทำนา จึงเสด็จโปรดระงับศึกระหว่างพระประยูรญาติของพระองค์ด้วยทรงตั้งคำถามว่า "น้ำกับคน ไหนจะมีค่ามากกว่ากัน"

เมื่อพระเจ้าสุทโธทนะทรงนิพพานแล้ว พระนางมหาปชาบดีโคตมีทรงออกผนวชเป็นนางภิกษุณีองค์แรกในพระพุทธศาสนา พระนางพิมพาทรงดำริว่า พระสวามีก็เสด็จออกบรรพชา พระราหุลลูกชายก็ได้บรรพชาอยู่ในสำนักของพระองค์ด้วย จะมีประโยชน์อันใดที่จะอยู่โดดเดี่ยวต่อไป จึงเสด็จไปทูลขอบวชเป็นนางภิกษุณีในนครสาวัตถี

ในพรรษาที่ ๑๕ พระศาสดาเสด็จเป็นครั้งที่ ๓ ประทับ ณ นิโครธาราม เพื่อทรงสงเคราะห์ห้ามหมู่พระประยูรญาติมิให้ทะเลาะกันเรื่องน้ำอีกเช่นเคย ในครั้งนี้พระญาติทั้งสองฝ่าย ถวายราชกุมาร ๕๐๐ องค์ ต่อมาพระชายาหม้ายเหล่านี้ก็ตามไปบวชเป็นภิกษุณีอีกด้วย ตอนนี้ **พระเจ้าสุปพุทธะ** ราชบิดาของพระนางพิมพาได้สวรรคต ถูกแผ่นดินสูบเหตุเพราะพูดจาใส่ร้ายพระพุทธเจ้า

ในพรรษาที่ ๔๓ เสด็จเป็นครั้งที่ ๔ เนื่องจากเกิดเหตุร้ายกับพระประยูรญาติ ด้วยวิฑูฑภะยกกองทัพมาฆ่าฟันพวกศากยะล้มตายเป็นอันมาก ครั้งนี้ได้เสด็จประทับ ณ นิโครธาราม เป็นการด่วน เพื่อโปรดพระญาติที่ยังเหลืออยู่ กรุงกบิลพัสดุ์จึงได้ร้างตั้งแต่นั้นมา

ในจดหมายเหตุเรื่องพระบรมสารีริกธาตุเมืองกบิลพัสดุ์ โดย **มิสเตอร์วิลเลียม แคลสตัน เปปเป** บอกว่า เมืองกบิลพัสดุ์อยู่ใกล้ตำบลบ้านชื่อ **ปิปราห์วะ** ได้ขุดพบผอบศิลาใบหนึ่ง มีคำจารึกเป็นอักษรพราหมีว่า

"อิยะ สะลิละ นิธะเน พุธะสะ..เป็นต้น แปลว่า **ที่บรรจุพระสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้านี้ เป็นของวงค์สากยราชสุกิติ กับพระภาตาพร้อมทั้งพระภคินี พระโอรสและพระชายาสร้างขึ้นอุทิศถวาย"**

สำหรับคณะของเรา ผู้นำคือ **อาจารย์จันทร์ นาคนิศร** ได้บอกว่า คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีใครเดินทางไปถึง **กรุงกบิลพัสดุ์** อันแท้จริงเลย เพราะเส้นทางไม่ดี ปัจจุบันเดินทางไปได้สะดวกแล้ว แต่ยังไม่มีทัวร์ใดกล้าจัดไป จนชื่อ **กบิลพัสดุ์** ได้หายไปโดยสิ้นเชิง ปัจจุบันคือ **เตาลิฮาวา** หรือ **หมู่บ้านติเลาราโกต** ๔ แห่งรวมกัน การสำรวจของผู้เชี่ยวชาญได้ค้นพบแนวกำแพงเมือง ป้อม คู ประตู หอรบ

ด้วยเหตุที่มีการชักชวนกันนี้ เพื่อที่จะมาทำพิธีบวงสรวงถวายฉัตร จึงได้จัดการเดินทางจากอินเดียสู่เนปาล ปกติทัวร์ทั่วไปจะเดินทางไปชม **ทัชมาฮาล** คณะของเราจึงเป็นคณะที่บุกเบิกเส้นทางนี้ คือ จาก **ลุมพินี** แล้วไปต่อทาง **โบกขรา** และไปจบที่ **เมืองกัฏมัณฑุ** ปัจจุบันนี้มีนักท่องเที่ยวนิยมเส้นทางนี้กันมาก

แต่ก่อนที่จะเล่าว่าสวยงามอย่างไร จะขอเล่าตอนทำพิธีบวงสรวงกันก่อน เพราะตอนนี้จะเป็นเวลาที่สำคัญ เพราะได้นัดหมายให้ **คุณแดง** (พรรณรัตน์) เอาบายศรีขึ้นเครื่องบินตามมาภายหลัง จัดโต๊ะบายศรีกันกลางซาก

พระราชฐานกันเลย มีบายศรี ๕ ชั้นอยู่ตรงกลาง และมีพานบายศรีรอบ ๔ ทิศ

การทำพิธีบวงสรวง ณ สถานที่นี้ ได้ขนของมาทำพิธีกันครบถ้วน เหมือนกับอยู่ในเมืองไทย ท่ามกลางบรรยากาศในยามสาย เสียง **พระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ** ได้กระจายไปทั่วบริเวณนั้น แต่ละคนได้ตั้งจิตอธิษฐานไปตามอัธยาศัย คงจะไม่ลืมขอบพระคุณที่ท่านได้ช่วยสงเคราะห์ให้เดินทางครบทุกแห่งและปลอดภัย

ถึงแม้การเดินทางในบางครั้งจะไม่ค่อยสะดวกนัก ในเวลาที่จะฉันเพลหรือทานอาหารกลางวัน บางครั้งต้องแวะเข้าร้านอาหารกลางทาง จึงได้มีโอกาสลิ้มรสแผ่นโรตีจิ้มน้ำจิ้มแบบของแขกนะ เราไม่ค่อยชินกับกลิ่นเครื่องเทศนัก บางครั้งก็ได้บะหมี่ถ้วยช่วยไว้ทัน จากคุณอธิกที่มีน้ำใจจัดเตรียมมาเอง

ในตอนนี้ คงจะหมดรายการกราบไหว้สังเวชนียสถาน ๔ แห่ง ซึ่งค้นพบเมื่อร้อยกว่าปีมานี้เอง จะจริงเท็จแค่ไหน เราก็ไหว้ไม่ผิดพระพุทธเจ้าอย่างแน่นอน ตอนนี้เสร็จภารกิจแล้ว หลังจากที่ได้ตะลอนๆ กันมาหลายวัน

เอาละ..เริ่มออกเดินทางไปยังหมู่บ้านตันเสน ซึ่งยังมี **ชาวศากยะ** สืบเชื้อสายอินเดียเนปาลมาแต่ครั้งพุทธกาล อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างเหนียวแน่น หลังจากบางคนหนีรอดจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของพระเจ้าวิฑูฑภะ

ตามประวัติเล่าไว้หลายแห่งว่า พวกตระกูลศากยะได้หนีตายไปสร้างบ้านเมืองใหม่ในหลายประเทศ นอกจากจะมาทางเนปาลแล้วเข้าไปอยู่ในเขตเมืองยะไข่ของพม่าก็มี แม้แต่มัคคุเทศก์ที่นำทางพวกเราในเนปาล เป็นชายหนุ่มผิวขาวก็ได้บอกว่า เขาก็มีเชื้อสายมาจาก "ศากยะ" เหมือนกัน

เส้นทางจากลุมพินีไปโบกขรานี้ เป็นเส้นทางที่หวาดเสียวพอสมควร ถนนแคบคดเคี้ยวไปตามไหล่เขา บางครั้งมองลงไปเบื้องล่างจะเห็นแม่น้ำใสเป็นสีมรกต นับว่าสวยงามเป็นธรรมชาติจริงๆ ป่าไม้ภูเขาสูงสลับซับซ้อนเขียวขจีไปหมด

พวกเรานั่งชมวิวไปจนกระทั่งถึง **โบกขรา** หรือ **โบกขรณี** (สระบัว) ปัจจุบันคือ แอ่งขังน้ำธรรมชาติในหุบเขา มีเป็นจำนวนมากอยู่ติดกันเป็นพันเป็นหมื่น อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลเหนือเวหา คล้ายทะเลลอยฟ้า ท่ามกลางขุนเขาหิมาลัย (มัจฉาปูชเรย์) ที่สูงเสียดฟ้า

ในตอนเช้าวันที่ ๒๕ ก.พ. ๓๘ ตื่นขึ้นมาด้วยความสดใส โดยเฉพาะอากาศเช้าวันนี้แจ่มใสเป็นพิเศษ พวกเราออกจากห้องพักที่อยู่ท่ามกลางยอดเขาสูง ปกติจะมีหิมะปกคลุมตลอดทั้งปี เมื่อวานนี้จึงยังไม่ได้เห็นอะไร คงได้แต่ลุ้นกันว่า เช้านี้จะมีโอกาสได้เห็นยอดสุดของหิมาลัยได้หรือไม่

บางคนตื่น (เต้น) ตั้งแต่ตี ๕ ออกมาดูแล้วรีบกลับไปตะโกนบอกพวกเราในห้องให้รีบออกมาถ่ายรูปกัน คนท้องถิ่นที่นั่นเล่าว่า มีพวกฝรั่งนักท่องเที่ยว บางคนต้องอยู่รอเป็นอาทิตย์ จึงจะมีโอกาสได้เห็นยอดเขาหิมาลัย

พวกเราต่างดีใจถือว่าโชคดี มาแค่วันเดียวก็ได้เห็นแล้ว จึงยืนถ่ายรูปบนดาดฟ้าของที่พัก เพราะโรงแรมที่นี่ทุกแห่ง เขาสร้างบน

ด้านหลังเป็นเทือกเขาหิมาลัย

ดาดฟ้าไว้ให้ชมวิวกันโดยเฉพาะ วันนี้ท้องฟ้าเป็นสีคราม จะมีเมฆหมอกบ้างก็เล็กน้อย ภาพที่ถ่ายออกมาจึงแจ่มใส มองเห็นแดดส่อง

หลังอาหารเช้ากันแล้ว ผู้จัดก็ได้นำไปชมสระโบกขรณีมีน้ำขังอยู่ในความลึกถึง ๒๘ กม. เรียกว่า **ประตูสู่นรก** (DAVID FALL) เป็นเหวลึกลับสู่ก้นบาดาลโลก จุดที่ยืนชมนั้นเขาทำเหล็กลูกกรงกั้นไว้ จึงไม่ต้องกลัวไหลไปประตูนรก จึงได้ยืนถ่ายภาพพร้อมพระภิกษุและแม่ชีชาวเนปาลด้วย

แม่ชีที่ประเทศเนปาลแต่งกายเหมือนแม่ชีบ้านเรา เพียงแต่เป็นสีชมพูอ่อนๆ พาดไหล่ด้วยผ้าสีกรัก เหมือนผ้าสังฆาฏิของพระ ถ้าแต่งชุดสีขาว ทางเนปาลเขาถือว่าไปงานศพแหม..ตรงข้ามกับบ้านเราไปเลยนะ

เดินชมสระน้ำกันพอสมควรแล้ว จึงเดินไปชมแม่น้ำกันบ้าง เขาเรียกว่า **แม่น้ำซ่อนรูป** เมื่อมาถึงกันแล้วไม่เห็นซ่อนรูปตรงไหนเลย เห็นชาวบ้านกำลังอาบน้ำซักผ้ากัน แม่น้ำใสอยู่ในระหว่างเขา เงาสะท้อนลงไปในน้ำ มองเห็นท้องน้ำเป็นสีเขียวคราม

การเที่ยวชมธรรมชาติในยามนี้ นับว่าเป็นการพักผ่อนไปด้วย เพราะว่าในอินเดียมีแต่ซากปรักหักพัง ต้นไม้ก็ไม่ร่มรื่น ในขณะเดินทาง บางครั้งต้องหาที่บรรเทาทุกข์ จะหาพุ่มไม้หลบบังสักต้นก็หายาก

เดินทางวันแรกๆ มีโยมผู้หญิงบางคนลงแวะข้างทางกัน ต่างก็เหนียมอาย พอผ่านไปหลายวัน ตอนนี้นั่งคุยกันได้อย่างสบายๆ ถึงกับบอกว่า เมืองแขกดีกว่าเมืองไทยนะ เข้าห้องน้ำก็ไม่ต้องเสียสตางค์ไม่ต้องราดน้ำ หาส้วมตรงไหนก็ได้สะดวก เอาร่มบังก็ใช้ได้แล้ว

สำหรับเมืองโบกขราคงหมดแค่นี้ พอดีมีญาติโยมออกค่าเครื่องบินเล็กให้ พระและญาติโยมบางคนที่สังขารไม่ดี จึงได้ไปถึงเมืองกัฏมัณฑุก่อน ส่วนที่เหลือก็นั่งรถบัสตามไป เนื่องจากเส้นทางก็เหมือนกับเมื่อวาน จึงสงสารพระให้เดินทางไปก่อน

เมื่อนั่งบนเครื่องบินเล็ก จึงทำให้มองเห็นวิวเบื้องล่างได้ชัดเจน เห็นลำธารไหลเลี้ยวไปตามขุนเขา ผ่านลำเนาไพรท่ามกลางป่าหิมพานต์ อีกด้านหนึ่งก็เป็นยอดเขาสูงเสียบเมฆที่ขอเห็นแต่ไม่ขอขึ้นไปก็พอใจแล้ว

ประเทศเนปาลเป็นประเทศเล็กๆ อยู่ในระหว่างมหาประเทศ คือ จีนและอินเดีย เป็นดินแดนอิสระตลอดมา ด้านหลังพิงเขาหิมาลัย ชาวเนปาลมีความภูมิใจในแผ่นดินของตน ๓ ประการ คือมียอดเขาสูงที่สุดในโลก (๘,๘๔๘ เมตร) ๑ พระพุทธเจ้าประสูติที่ลุมพินี ๑ และ**กูรข่า** มนุษย์ยอดทรหดของเนปาล เป็นทหาร

วัดลามะ ณ กรุงกัฏมัณฑุ

อาชีพอยู่ทั่วโลก ๑

ในขณะที่รอคณะมาสมทบ พวกเราที่มาก่อนก็ได้ไปชมวัดของพระธิเบต ได้มีโอกาสชมพิธีการสวดมนต์พร้อมกับการบรรเลงเครื่องดนตรีไปด้วย และไปดูพิธีการล้างบาปริมแม่น้ำคงคา ชาวฮินดูถือว่าที่ตรงนี้เป็นต้นแม่น้ำคงคา เหนือกว่าที่ในเมืองพาราณสี จึงมีพิธีเผาศพแล้วโยนทิ้งลงไปในแม่น้ำอีกเหมือนกัน

เมื่อทุกคนมาสมทบกันครบแล้ว จึงได้ไปทำบุญที่ **วัดไทยกัฏมัณฑุ** สมเด็จพระญาณสังวรทรงอุปถัมภ์ จากนั้นก็ไปชม **วัดสวยัมภู** ซึ่งอุบัติขึ้นในดอกบัว เมื่อน้ำในทะเลสาบได้แห้งหายไป จึงปรากฏวัดสวยัมภูขึ้น มีพุทธเจดีย์ที่ศักดิ์สิทธิ์และเก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองมานาน

นครกัฏมัณฑุเป็นเมืองที่อยู่ในหุบเขา ประชาชนนับถือทั้งศาสนาพุทธและฮินดู ส่วนที่นับถือมุสลิมก็มีอยู่น้อย อย่างไรก็ตามพวกฮินดูเขาไม่ทำลายพุทธสถาน เมื่อเราไปเดินชมที่ **พระราชวังหนุมานโธกา** ก็ดี หรือได้พากันไปชม **เทวสถานของกุมารี** เขาเอาเด็กหญิงที่ยังบริสุทธิ์ ยกย่องให้เป็นเทพเจ้าที่มีชีวิต

พระเจดีย์ ณ วัดสวยัมภู (มีดวงตาด้วย)

สรุปแล้วในประเทศอินเดียและเนปาล ศาสนาฮินดูยังรุ่งเรืองอยู่ตลอดกาล แม่น้ำคงคายังคราคร่ำด้วยพิธีการล้างบาปอยู่ตลอดเวลา แม้กาลเวลาผ่านไปสักกี่พันปี ชาวฮินดูก็ยังเชื่อว่าแม่น้ำคงคาไหลมาจากสรวงสวรรค์ เขาเชื่อว่าพระพุทธเจ้าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของพระนารายณ์ ฉะนั้น ในหมู่บ้านบางแห่งจะเห็นพระเจดีย์องค์เล็กและเก่าๆ ที่เหลืออยู่กลางหมู่บ้านนั้น

พวกเราได้ไปชมอีกเมืองหนึ่ง ห่างจากกรุงกัฏมัณฑุเล็กน้อย หนุ่มมากแก่น้อยของคณะเราบางคน เมื่อได้เห็นหญิงสาวชาวเนปาล โดยเฉพาะนักศึกษาสาวๆ ต่างก็ตกตะลึงกับความงามของเธอ ตามที่เขาพูดกันว่า ผิวพม่านัยน์ตาแขก แต่ทว่าสาวที่มีผิวขาวตาคมผมสลวยต้องไว้ไปดูที่ **ประเทศปากีสถาน** กันดีกว่า ฯ

ประเทศปากีสถาน

เรื่องการเดินทางไปประเทศปากีสถาน ในครั้งนี้ ผู้เขียนได้รับการชักชวนให้ร่วมเดินทางไปกับคณะสงฆ์วัดต่างๆ อันมี พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ **พระวิสุทธาธิบดี** วัดสุทัศนเทพวราราม เป็นต้น ตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๘

เริ่มออกเดินทางวันที่ ๒๘ ไปถึง **เมืองละฮอร์** ประเทศปากีสถาน ในเวลาเย็น รุ่งขึ้นวันที่ ๒๙ ถึงค่อยออกไปชมเมืองละฮอร์กัน ในอดีตเคยเป็นเมืองหลวงของ **อาณาจักรโมกุน** ถึง ๑๔ ปี ในสมัย **พระเจ้าอัคบาร์มหาราช** ที่ยกทัพไปย่ำยีพระพุทธศาสนาถึงประเทศอินเดีย

หลังจากนั้น ละฮอร์ถูกปกครองโดยอังกฤษอยู่นานกว่า ๓๐๐ ปี ทำให้สถาปัตยกรรมในเมืองละฮอร์ ยังคงความงดงามในสไตล์โมกุล และวิคตอเรียน ละฮอร์ได้ถูกขนานนามว่าเป็น GARDEN CITY คือเป็นศูนย์กลางการศึกษา เนื่องจากมีมหาวิทยาลัยแพทย์ และวิศวกรรมที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งในเอเซีย

ละฮอร์เป็นเมืองหลวงของปัญจาป รัฐหนึ่งในปากีสถาน ซึ่งถูกแบ่งออกเป็นสองส่วนในสมัยแบ่งแยกประเทศ ปัจจุบันอีกส่วนหนึ่งอยู่ในความปกครองของประเทศอินเดีย ภายในเมืองยังมี **ละฮอร์ฟอร์ด** พระราชวังโบราณของพระเจ้าอัคบาร์ พิพิธภัณฑ์ละฮอร์ ซึ่งใหญ่ที่สุดในปากีสถาน ที่มีการรวบรวมศิลปะจากทุกภาคของประเทศมาจัดแสดงให้อย่างน่าชื่นชม

ปัจจุบันภายในเมืองละฮอร์ มีความเจริญรุ่งเรืองพอสมควร แต่พระพุทธศาสนาได้ถูกทำลายไปหมดสิ้นนานแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่จึงนับถือศาสนาอิสลามและฮินดู แต่ชาวเมืองละฮอร์ที่มีฐานะ จะแต่งกายดีมีสง่าราศีดีกว่าชาวกัฏมัณฑุ โดยเฉพาะหญิงสาวที่มีรูปร่างผิวขาวนัยน์ตาคมดูจะสวยสมกว่ากัน

วันต่อมาก็เดินทางโดยเครื่องบินภายในประเทศสู่เมือง **อิสลามาบัด** แล้วไปพักกันที่ **เมืองเบอร์บัน** วันรุ่งขึ้นจึงเดินทางต่อไปเมือง **เมอรี** อันเป็นเมืองตากอากาศบนยอดเขา ในระหว่างทางได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของชนพื้นเมือง และวิวทิวทัศน์อันงดงามของหุบเขาสูงเสียดฟ้า

วันอาทิตย์ที่ ๓๑ ธ.ค. ๓๘ จึงออกเดินทางสู่ **ตักศิลา** ศูนย์กลางของอาณาจักร **คันธาระ** อันยิ่งใหญ่ในสมัยโบราณกว่า ๒ พันปี กำเนิดการสร้างพระพุทธรูปขึ้นเป็นแห่งแรกในโลก พระพุทธศาสนานิกายมหายานก่อกำเนิดขึ้นนับพันปี ยังมีโบราณสถานที่สำคัญ จนได้รับยกย่องให้เป็นมรดกโลก ภายใน **วัดโจเหลียน** ได้ประดิษฐานพระพุทธรูปศิลปะคันธาระที่งดงาม

นอกจากนั้นยังมีซากเมืองโบราณของ **พระเจ้ามิลินท์** (เมนันเดอร์) ผู้สนทนาธรรม

แผนที่แสดงเส้นทางที่พระถังซำจั๋งจาริก

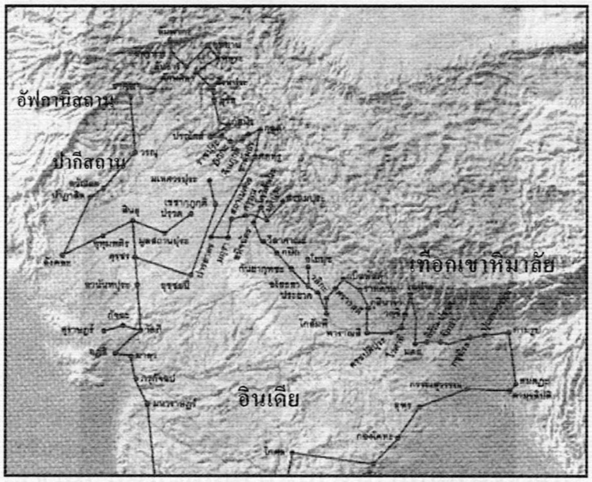

กับ **พระนาคเสน** ที่เรียกว่า **"มิลินทปัญหา"** และสถานที่สำคัญก็คือ **มหาราชิกเจดีย์** (จีระโทปะ) สร้างเป็นพุทธานุสรณ์สมัย **พระเจ้าอโศกมหาราช** ที่ได้สร้างถวายไว้เป็นพุทธบูชา

ในการขุดค้นสมัยนั้น ได้พบตลับทองคำที่ซากวิหารแห่งหนึ่ง ในตลับมีเศษกระดูกเล็กๆ มีแผ่นเงิน ๑ แผ่น จารึกด้วยอักษรปรากฤตอยู่ ๕ ตอน ฝังไว้เมื่อพุทธศักราช ๖๒๑ มีผู้แปลคำจารึกในแผ่นเงินไว้ ดังนี้

"ในปีที่ ๑๓๖ แห่งอาเซส (กษัตริย์ในวงศ์สคีเธียน หรือวงศ์ศากยะเดิม) ฝังพระบรมสารีริกธาตุไว้ เมื่อวันกลางเดือน (วันที่ ๒๕ ของเดือนอาทมาส ผู้อุทิศพระบรมสารีริกธาตุชื่อ **อุราสกะ** เป็นเชื้อแถวเผ่าบากเตรียน (ชาวอริยกะผู้เข้ามาสู่ชมพูทวีป) เป็นชาวเมืองโนจา

อุราสกะ ฝังพระบรมสารีริกธาตุไว้ที่ **มหาราชิกสถูป** ณ นครตักศิลา เพื่อประโยชน์สุขของพระราชา, **กุษาณะ** ฝังไว้เพื่อเฉลิมพระเกียรติคุณของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย และของพระอรหันต์ทั้งปวง เพื่อเป็นเกียรติยศแก่บิดามารดา, แก่เพื่อนฝูง, แก่ครูบาอาจารย์ แก่ญาติผู้มีสายเลือดเดียวกัน แก่ตัวเองและแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ขอให้บุญกุศลนี้ จงเป็นปัจจัยนำไปสู่พระนิพพาน.."

นักโบราณคดีอังกฤษจึงส่งมอบตลับพระบรมธาตุนั้นให้แก่สมาคมมหาโพธิ์ในเมืองกัลกัตตา ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๗๔ จึงได้นำไปประดิษฐานไว้ ณ **มูลคันธกุฎี** ที่สารนาถ เมืองพาราณสี ตามที่เราได้ไปกราบแล้วที่อยู่ภายในแท่นพระพุทธรูปปางปฐมเทศนาเมืองสารนาถ

วิหารที่หุบเขา ถัดออกจากบริเวณกลางเมืองที่ตั้งมหาราชิกสถูป รอบเมืองตักศิลามีภูเขาอยู่หลายลูก ได้ขุดพบซากกุฏิตามหุบเขาสูงขึ้นไปมีน้ำพุสะอาดไหลอยู่หลายแห่ง

คุณาลสถูป ตั้งอยู่ ณ ภูเขาฮาเธียล ถ้าใครขึ้นไปยืนอยู่ที่องค์สถูปจะเห็นนครตักศิลา สถูปองค์นี้ สร้างตามชื่อของ **เจ้าชายคุนาละ** โอรสองค์หนึ่งของพระเจ้าอโศก พระองค์สร้างเป็นพุทธบูชาอุทิศแก่โอรสผู้เคราะห์ร้ายของพระองค์ เจ้าชายองค์นี้มีพระรูปงดงาม เป็นที่ต้องใจของพระมเหสีของพ่อองค์หนึ่ง ชื่อว่า **ติสยารักษสีดา** แต่เจ้าชายไม่ยินดีด้วย จึงถูกแกล้งส่งไปครองนครตักศิลา

ต่อมาเจ้าชายถูกควักพระเนตรทั้งสองข้างจากการที่พระนางได้ปลอมพระราชสาส์นของพระเจ้าอโศก ด้วยความเกรงพระราชอาชญา เจ้าชายผู้มีจักษุพิการจึงปลอมพระองค์ออกไปเป็นขอทานกับพระชายา ได้พากันออกเที่ยวร้องเพลงขออาหาร จนมาถึงที่ประทับของพระราชบิดาในเมืองหลวง

สถูปโมหราโมราดู เมืองตักศิลา

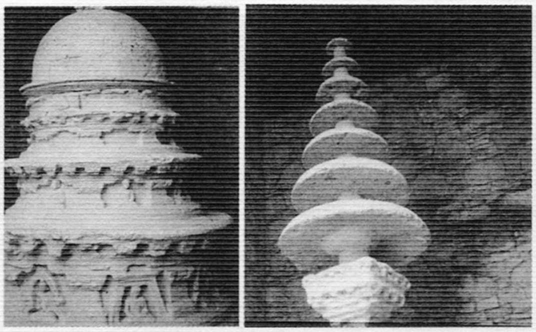

ซากอารามในหมู่บ้านเซอร์คัป เมืองตักศิลา

เมื่อพระเจ้าอโศกได้ทรงทราบความจริงแล้ว จะลงโทษพระมเหสีของพระองค์เป็นการตอบแทน แต่เจ้าชายขออภัยโทษไว้ อ้างว่าจะเป็นกรรมสนองกรรม ผลที่สุดมีพระอรหันต์ชื่อว่า **"โฆษะ"** ได้แสดงธรรมเรื่องนี้ให้ชาวบ้านฟัง ต่างร้องไห้เพราะความสงสาร ท่านก็ได้นำน้ำตาทั้งหลายนี้ไปชำระล้างพระเนตรของเจ้าชายจนหายเป็นปกติ

(ในบันทึกของ **พระถังซำจั๋ง** เรียกเขานี้ว่า **ทักษิณคีรี** มีสถูปสูงว่า ๑๐๐ ฟุต ใครมีจักษุพิการมาบนบานขอให้ได้เห็น ก็มักจะตาดีมองเห็นดังหวัง นี่เป็นคำของท่านเอง)

ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า **สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช** ได้มีพระสมณทูตเดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดน ๘ สายด้วยกัน และในจำนวนนั้น **สายที่ ๕ คือ พระมัชฌันติกะเถระ** ได้เดินทางสู่ **คันธาระ** (อัฟกานิสถานปัจจุบัน) และ **กัสมิระ** (แคชเมียร์)

ในแคว้นคันธาระสมัยนั้น ชาวเมืองจึงนับถือพระพุทธศานาสืบมาแต่ครั้งพระเจ้าอโศกมหาราช ต่อมาประมาณ พ.ศ. ๓๖๓ สมัย **พระเจ้ามิลินท์** ผู้มีเชื้อสายกรีก ที่ชาวอินเดียเรียกว่า "พวกโยนก" ได้หันเข้ามาเลื่อมใสในพระพุทธศานา หลังจากได้ถามปัญหากับ **พระนาคเสน** แล้ว ตอนหลังท่านได้สร้าง **พระแก้วมรกต** ส่วนพระพุทธรูปศิลปะ **คันธารราฐ** ก็มีชื่อเสียงในด้านวิจิตรงดงาม

สมัยต่อมา **พระเจ้ากนิษกะ** ได้ครองราชสมบัติระหว่าง พ.ศ. ๖๒๑ - ๖๔๔ ได้เป็นกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ สามารถแผ่ราชอาณาเขตออกไปถึงมัชฌิมประเทศทั้งหมด เหมือนอย่างพระเจ้าอโศกมหาราช แม้แต่พระพุทธศาสนาก็มีการสร้างพระเจดีย์ไว้หลายแห่ง

ต่อมาจึงมีการทำสังคายนาพระไตรปิฎกในเมืองชาลันธร (จาลาลาบาด) แล้วแปลภาษามคธเป็นภาษาสันสกฤต พระเถระฝ่ายเหนือแต่งอรรถกถาขึ้นใหม่หลายคัมภีร์ แต่นั้นพระสงฆ์ในอินเดียแยกกันเป็น ๒ นิกาย พวกนิกายฝ่ายเหนือ ถือพระธรรมวินัยตามพระไตรปิฎกภาษาสันสกฤต พวกนิกายฝ่ายใต้คงถือภาษามคธเดิม

การสังคายนาครั้งนี้ ชาวมคธราฐ (ลังกาและไทย) ไม่นับการสังคายนาครั้งนั้น แต่พวกที่นับถือตามชาวคันธารราฐ (จีนและญี่ปุ่น) นับว่าเป็นสังคายนาครั้งที่ ๔ พระสงฆ์ฝ่ายใต้คงถือคติตามสังคายนาครั้งที่ ๓ ไว้เดิมในมคธราฐด้วยการรักษาพระธรรมวินัยตามที่พระพุทธเจ้า

ผอบที่บรรจุพระบรมธาตุสมัยพระเจ้ากนิษกะ

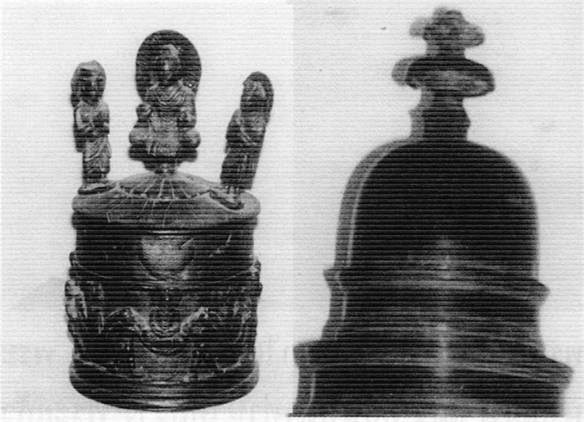

ร่องรอยพระศาสนาที่เขาคาราโครัม ซีลาส ๒

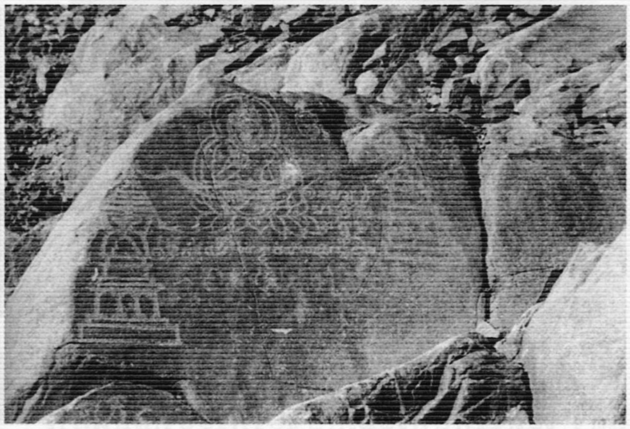

ทรงสั่งสอนไว้อย่างเคร่งครัด

ส่วนพระสงฆ์ฝ่ายเหนือถือว่า พระพุทธศาสนาจะอยู่ยั่งยืนได้แต่ด้วยมีคนเลื่อมใสมาก จึงเรียกลัทธิของตนว่า **"มหายาน"** โดยอุปมาว่าเหมือนพาหนะใหญ่ที่จะขนสัตว์ข้ามสังสารวัฏได้มาก เรียกลัทธิของพวกพระสงฆ์ฝ่ายใต้ว่า **"หินยาน"** คือเป็นยานที่ขนสัตว์โลกได้น้อย

พระพุทธศาสนาทางอินเดียฝ่ายเหนือจึงเผยแผ่ไปทางจีน ญี่ปุ่น และเวียดนาม ส่วนอินเดียใต้ยังคงรุ่งเรืองในลังกา พม่า และไทย โดยเฉพาะทางจีนได้มีพระสงฆ์ฝ่ายมหายานเดินอ้อมเทือกเขาหิมาลัยเข้ามาทางอินเดียฝ่ายเหนือกันอยู่เสมอ จึงขอนำบันทึกของ **หลวงจีนพระถังซำจั๋ง** มาให้อ่านกันต่อไป

แคว้นตักศิลา

แคว้นนี้หัวหน้าเผ่าและเหล่าขุนพลรบราฆ่าฟันกันแย่งชิงกันเป็นใหญ่ ราชวงศ์ที่เคยปกครองแคว้นล่มสลายหายสาบสูญไป เวลานี้ขึ้นอยู่กับแคว้นกัสมิระ มีอารามมากมาย แต่บัดนี้รกร้างว่างเปล่า พวกภิกษุมีจำนวนเพียงเล็กน้อยล้วนศึกษาฝ่ายมหายานทั้งสิ้น

จากทิศเหนือของตัวเมืองออกไปอีก ๑๒ - ๑๓ ลี้ มีสถูปองค์หนึ่ง พระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างไว้ ในวันอุโบสถมักจะมีรัศมี ดอกไม้ทิพย์และเสียงสังคีตให้ได้ยินอยู่เสมอ ฟังคนที่นี่เล่าว่าเมื่อไม่นานมานี้ มีหญิงสาวคนหนึ่งป่วยเป็นโรคคุดทะราดอย่างร้ายแรง แอบเล็ดลอดมากราบไหว้พระสถูป สารภาพบาปเวรที่เคยทำไว้

นางเห็นลานวัดมีมูลและขยะก็ใช้มือกอบไปทิ้ง และทำความสะอาดปัดกวาด ทาเครื่องสุคนธ์ โปรยดอกไม้ เก็บเอาบัวเผื่อนมาปูเต็มลานวัด โรคร้ายของนางก็พลันหายไป รูปร่างหน้าตาก็สะสวยกว่าเดิม ตลอดทั่วทั้งกายก็มีกลิ่นหอมกรุ่น

ณ สถานที่แห่งนี้ พระตถาคตเจ้าเมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นพระราชาของแคว้นใหญ่แคว้นหนึ่ง ทรงพระนามว่า **จันทรประภา** พระองค์ทรงสละพระเศียรให้เป็นทานถึง ๑,๐๐๐ ชาติ ข้างสถูปสละพระเศียร มีอารามแห่งหนึ่งรกชัฏว่างเปล่า มีพระภิกษุเพียงเล็กน้อย ต่อจากนั้นก็ไปที่ **สถูปทักษิณคีรี** (คุนาลสถูป)

จากแคว้นนี้บ่ายไปทางตะวันออกเฉียงใต้ ข้ามภูเขาและหุบเขาอีกหลายลูก ถึง **แคว้นสิงหปุระ** ติดกับแม่น้ำสินธุ ทางทิศใต้และตะวันตกเฉียงใต้ของเมือง มีสถูปที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างไว้ จากที่นี่ย้อนกลับไปทางเหนือของเมืองตักศิลา ข้ามแม่น้ำสินธุแล้วผ่าน **ประตูหินใหญ่** พระโพธิสัตว์เคยเกิดเป็นราชกุมารแล้วถูกเสือกัดกินเป็นอาหาร มีสถูปสมัยพระเจ้าอโศกมักปรากฏรัศมีอยู่เสมอ

แคว้นกัสมิระ

จากนั้นก็ไปที่ **แคว้นอุรัส** จากแคว้นนี้ต้องข้ามเขาสูงชันน่ากลัว ถึง **แคว้นกัสมิระ** ซึ่งมีภูเขาล้อมรอบ ชาวเมืองหน้าตาสวยงาม แต่เต็มไปด้วยเล่ห์เพทุบาย ใฝ่ใจในการเรียน มีความรู้กว้างขวาง นับถือพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ภายในแคว้นมีอารามกว่า ๑๐๐ แห่ง ภิกษุสงฆ์กว่า ๕,๐๐๐ รูป มีสถูปอยู่ ๔ องค์ พระเจ้าอโศกทรงสร้างไว้ทั้งสิ้น

ในพงศาวดารบันทึกไว้ว่า กัสมิระเดิมเป็นบึงที่อยู่ของพญานาค เมื่อครั้งพระศาสดาเสด็จผ่านมานั้น ได้ตรัสกับพระอานนท์ว่า

"ภายหลังที่ตถาคตปรินิพพานแล้ว พระอรหันต์มัธยานติกะ จะมาสร้างบ้านเมืองขึ้น"

เมื่อพระพุทธองค์ปรินิพพานแล้ว ๕๐ พรรษา **พระมัธยานติกะเถระ** ศิษย์พระอานนท์ได้มาโปรดพญานาคจนเลื่อมใส แล้วได้ลดน้ำในบึงจนเป็นพื้นดิน ถวายให้แก่พระเถระ แล้วท่านก็ได้เนรมิตอารามขึ้น ๕๐๐ แห่ง ให้พวกคนชั้นต่ำมาเฝ้าวัดปรนนิบัติพระภิกษุ

ภายหลังคนเหล่านี้ก็ตั้งตัวขึ้นเป็นพระราชาปกครอง บรรดาแว่นแคว้นใกล้เคียงพากันรังเกียจเหยียดหยามว่า คนพวกนี้เกิดในสกุลชั้นต่ำ จึงไม่ยอมคบค้าสมาคมด้วย เรียกพวกเขาอย่างรวมๆ ว่าพวก "กรีตะ" เวลานี้น้ำพุและน้ำในบึงส่วนมากท่วมท้นล้นเอ่อ

สมัยต่อมา **พระเจ้ากนิษกะ** ได้ขึ้นครองราชย์ แล้วได้ทำสังคายนาโดยพระอรหันต์ ๔๙๙ รูป ในจำนวนนั้นมี **พระวสุมิตร** ผู้ปรารถนาพุทธภูมิรวมอยู่ด้วย มีการถกเถียงกันเล็กน้อย ผลที่สุดก็ทำสังคายนาจนสำเร็จ พระเจ้ากนิษกะรับสั่งให้จารึกลงบนแผ่นทองแดง แล้วบรรจุลงในหีบศิลาเก็บรักษาไว้ในสถูปเป็นอย่างดี

จากด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเมืองใหม่ มีอารามแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ด้านเหนือของเมืองเก่า ในอารามมีภิกษุ ๓๐๐ รูป สถูปที่ตั้งอยู่ในอารามนี้มี **พระเขี้ยวแก้ว** ยาวประมาณ ๑ นิ้ว สีขาวนวล ในวันอุโบสถจะเปล่งรัศมีเรืองๆ เสมอ ตามประวัติเล่าว่า

มีภิกษุรูปหนึ่งจาริกสู่แคว้นต่างๆ ในอินเดีย แล้วกลับมาในระหว่างทางผจญกับโขลงช้างป่าฝูงหนึ่ง ภิกษุก็ได้ช่วยเหลือช้างบาดเจ็บเชือกหนึ่ง ซึ่งถูกหนามไผ่ทิ่มตำเท้า แล้วช้างเชือกหนึ่งได้เอาตลับทองคำส่งให้ช้างที่บาดเจ็บ

ช้างเชือกที่บาดเจ็บนี้ก็ได้ส่งต่อให้ภิกษุ เมื่อเปิดผอบออกดูพบว่าเป็น **พระเขี้ยวแก้ว** จึงนำติดตัวกลับมาด้วย ระหว่างทางถูกนาคขัดขวาง จึงย้อนกลับไปเรียนวิชาพิชิตนาคอีก ๓ ปี แล้วกลับมาปราบจนได้พระเขี้ยวแก้วกลับคืนมา จากนั้นก็ได้นำมาประดิษฐานไว้ในสถูปแห่งนี้ จึงขอจบเรื่องราวของท่านไว้เพียงนี้ก่อน

NO.17/1

พระมัชฌันติกะเถระ
กับคณะสมณทูตสายที่ ๕

พระมัชฌันติกะได้เดินทางพร้อมด้วยพระภิกษุรวม ๕ รูป ออกจากกรุงปาฏลีบุตร เหาะไปทางอากาศ ลงที่สระอรวาลในป่าหิมพานต์ ครั้งนั้น แคว้นกัสมิระคันธาระแห้งแล้ง **พญานาคอรวาล** บันดาลให้ฝนลูกเห็บตกลงมา แล้วขนเอาข้าวกล้าไปทิ้งมหาสมุทร

พระเถระทั้งหลายเหาะลงมาบนผิวน้ำในสระนั้น แล้วเดินจงกรมบ้าง ยืนบ้าง เป็นต้น พวกนาคได้ไปบอกแก่พญานาคอรวาลว่า มีคนนุ่งผ้าปุปะ หัวโล้น ครองผ้าย้อมฝาด มาทำให้น้ำเราเสีย ฝ่ายพระเถระแสดงตัวให้ปรากฏแก่พวกนาคทั้งหลาย

พญานาคโกรธรีบโผล่ขึ้นมาจากน้ำ แล้วเนรมิตรูปร่างน่ากลัวขึ้น บังเกิดเป็นพายุพัดมา ฟ้าร้องฟ้าผ่า ประดุจจะพังทะลายลงมา แต่พระเถระก็ไม่เป็นอันตรายแต่อย่างใดกลับพูดว่า

"ต่อให้มนุษยโลกกับทั้งเทวโลกมาขู่เรา เราจะไม่ตอบแทนเพื่อให้เกิดภัยและความกลัว ดูกร มหานาค ถึงแม้ว่าท่านจะยกแผ่นดินพร้อมภูเขาทั้งหมดด้วยกัน ทุ่มลงมาบนตัวเรา ท่านก็ไม่อาจทำให้เราเกิดภัยและความกลัวได้ ดูกรพญานาค ท่านไม่อาจทำอันตรายเราได้โดยแท้"

เมื่อพระเถระกล่าวอย่างนี้แล้ว พญานาคผู้หมดอำนาจ ไร้ผลในการพยายาม ได้เป็นทุกข์เสียใจแล้ว พระมหาเถระก็ปลอบใจและได้แสดงธรรมิกถา ยักษ์ คนธรรพ์ และ กุมภัณฑ์ทั้งหลายที่อยู่ในป่าหิมพานต์เป็นอันมาก พร้อมด้วยนาคอื่นๆ ๘๔,๐๐๐ ตน ก็ได้ตั้งอยู่ในสรณะและศีล ๕ ยักษ์พร้อมภรรยาและบุตรตั้งอยู่ในโสดาปัตติผล

ครั้นแล้วพระมัชฌันติกะเถระผู้มีอายุเรียกนาค ยักษ์ รากษสทั้งหลายแล้วกล่าวว่า..

"ตั้งแต่นี้ต่อไป ท่านทั้งหลายจงอย่าได้เกิดความโกรธ ดังที่ท่านเคยโกรธมาแล้ว จงอย่าทำการล้างผลาญข้าวกล้าดังที่เคยทำมา เพราะว่าผู้มีชีวิตทั้งหลายย่อมต้องการความสุข ท่านทั้งหลายจงทำไมตรีในสัตว์ทั้งหลาย ขอให้คนทั้งหลายจงอยู่เย็นเป็นสุขเทอญ.."

เขาเหล่านั้นทั้งหมดต่างก็รับคำพระเถระว่า **"สาธุ..ภันเต"** แล้วก็พากันปฏิบัติตามที่พระเถระสั่งสอนไว้ ในวันนั้นถึงกำหนดที่เขาบูชาพญานาค แต่พญานาคสั่งให้นำบัลลังก์แก้วของตนตั้งถวายพระเถระ พระเถระนั่งบนบัลลังก์แล้ว พญานาคยืนพัดพระเถระอยู่ใกล้ๆ

ขณะนั้น ชาวแคว้นกัสมิระคันธาระมาเพื่อบูชาพญานาค เห็นพระเถระแล้วคิดว่า พระเถระมีฤทธิมากกว่าพญานาคของตนเสียแล้ว จึงไหว้พระเถระแล้วนั่งอยู่ พระเถระได้แสดง **อาสีวิโสปมสูตร** ให้เขาเหล่านั้นฟัง จบแล้วเขาทั้งหลายได้รู้แจ้งธรรมเป็นอันมาก

จำเดิมแต่คนแสนครัวเรือนพากันบวชแล้ว แคว้นกัสมิระคันธาระได้รุ่งเรืองไปด้วยผ้ากาสาวะฯ ครั้งนั้นพระมัชฌันติกะเถระไปยังกัสมิระคันธาระ ยังนาคร้ายให้เลื่อมใส ปลดเปลื้องชนเป็นอันมากจากกิเลสเครื่องผูกมัด แต่บัดนี้ แสงสว่างแห่งพุทธศาสนาในกัสมิระและคันธาระ ไม่ปรากฏเสียแล้ว เหมือนแสงสว่างแห่งดวงอาทิตย์ได้อัสดงคตไปแล้วฉะนั้น ฯ

"ตามรอยพระพุทธบาท"
ณ ประเทศเกาหลีใต้ - อินโดนีเซีย - เวียดนาม - จีน

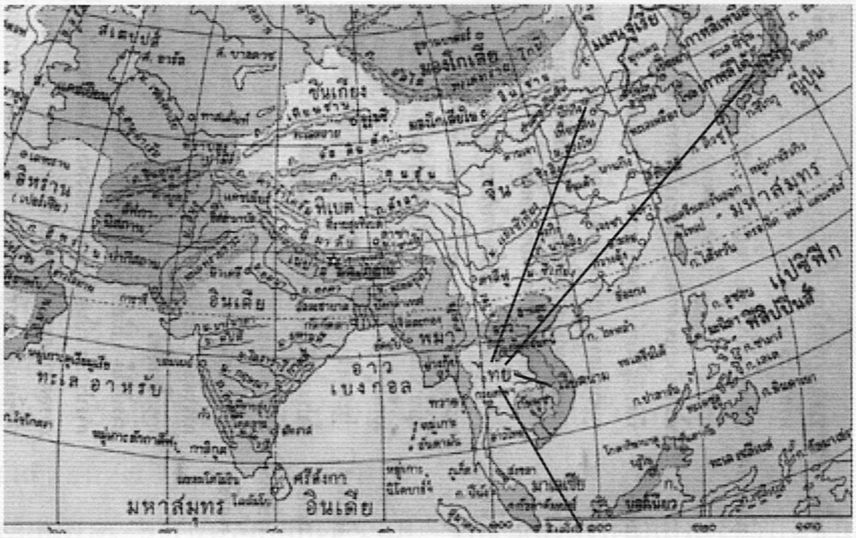

ประเทศเกาหลีใต้

ตามที่ได้เล่าการเดินทางด้านตะวันตกของประเทศไทยไปแล้ว คือ **ลังกา อินเดีย เนปาล** และ **ปากีสถาน** ยังเหลือแต่ **พม่า** อีกแห่งเดียว ไว้รอย้อนกลับมาเล่าภายหลัง ในตอนนี้ จะขอเล่าทางด้านตะวันออกก่อน แต่ค่อนขึ้นไปทางประเทศเกาหลีใต้

การเดินทางครั้งนี้ตั้งแต่ วันที่ ๑๓ - ๑๗ มีนาคม ๒๕๓๘ เป็นการไปร่วมคณะพระสงฆ์ไทยนับร้อยรูปจากทั่วประเทศ เพื่อไปเยือนเกาหลีเป็นทางการ จากรัฐบาลและ อสท.เกาหลี เพื่อกระชับความสัมพันธ์ในทางด้านพระพุทธศาสนา ที่เรียกว่า **"ศาสนสัมพันธ์"**

ถึงแม้ประเทศเกาหลีจะนับถือพระพุทธศาสนานิกาย **มหายาน** แบบญี่ปุ่น แต่ก็มีพระพุทธเจ้าองค์เดียวกัน จึงเริ่มต้นไปที่ **กรุงโซล** เมืองหลวงของเกาหลีใต้ มีพระเกาหลีมารับที่สนามบิน พระเถรานุเถระทั้งหลายขึ้นรถบัสปรับอากาศจำนวน ๓ คันไปเข้าที่พัก

ในตอนเช้า จึงไปชมรอบกรุงโซลก่อน นับว่าเป็นเมืองแห่งการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมอันเก่าแก่ และความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัฒน์นี้ ที่กรุงโซลมีประชากรกว่า ๑๐ ล้านคน แต่ก็บ้านเมืองมีระเบียบแบบแผนดี ไม่มีการวางแผงลอยหรือขายของตามข้างถนน เวลาเดินข้ามถนนก็เดินลงไปลอดใต้อุโมงค์ ไม่มีสะพานลอยขวางถนนให้เกะกะ หรือต้องเดินเสี่ยงข้ามถนนเหมือนบ้านเรา มองดูโล่งสะอาดตาดี

หลังจากนั้นก็ลงจากรถไปชม **พระราชวังเคียงบ็อก** ซึ่งเป็นพระราชวังไม้ที่ใหญ่ที่สุดของเกาหลี และเข้าไปชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านอันเป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของประชาชนในยุคราชวงศ์โชซุน แล้วไปชมสวนสาธารณะแห่งชาติ **"นัมซาน"** ที่จัดไว้สวยงาม จากนั้นขึ้นไปชมทิวทัศน์บนเขานัมซาน

ถ่ายภาพร่วมกับพระสงฆ์ไทย

วันที่สามของการเดินทางไปชม "หมู่บ้านพื้นเมือง" FOLK VILLAGE ที่รวบรวมศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของเกาหลีใต้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และมีบ้านตัวอย่างของชนหลายระดับ นับตั้งแต่เศรษฐีลงไปถึงชนระดับล่าง

เมื่อออกมาแล้วในขณะนี้ได้ผ่านสนามกีฬาโอลิมปิค จากนั้นก็แวะเยี่ยมชม **วัดชุงกาวอย** และ **มหาวิทยาลัยดองกุก** ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของเกาหลี คณะพระสงฆ์ไทยก็ได้ทักทายกับพระเกาหลีพอสมควรแล้วจึงเดินทางกลับที่พัก เพื่อจัดเตรียมกระเป๋าเล็กสำหรับเดินทางไป **เมืองเคียงจู** ในวันพรุ่งนี้

โซล - เคียงจู

เช้าตรู่วันที่ ๑๖ มี.ค. ๓๘ นิมนต์พระฉันแต่เช้ามืด เพื่อออกเดินทางต่อไป ระยะทางประมาณ ๓๕๙ กม. ต้องใช้เวลาเดินทางประมาณ ๕ ชม. **เมืองเคียงจู** เป็นเมืองหลวงเก่าของเกาหลี ก่อนที่จะย้ายเมืองหลวงมาอยู่กรุงโซล สถานที่นี้เคยเป็นศูนย์กลางของศาสนาพุทธอันยิ่งใหญ่และรุ่งเรืองมาก่อน

ทั้งนี้ เพราะมีพระมหากษัตริย์ในสมัยนั้นทรงเลื่อมใสได้ทรงอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองถาวร ดังนั้นวัดที่สวยที่สุดและใหญ่ที่สุดก็จะอยู่ที่เมืองนี้ นอกจากนี้เมืองเคียงจูได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโกว่า เป็นเมืองโบราณที่จัดระเบียบได้ดีมาก เมืองนี้จึงได้ชื่อว่า **"พิพิธภัณฑ์ที่ไร้กำแพง"**

พิธีศาสนสัมพันธ์ ณ วัดพูลกุกซา

เมื่อพระสงฆ์พร้อมด้วยฆราวาสที่ร่วมเดินทางมาด้วยได้ฉันภัตตาหารเพลและรับประทานอาหารกลางวัน ณ ภัตตาคารพื้นเมืองกันแล้ว จึงออกเดินทางสู่ **วัดพูลกุกซา** โดยมีคณะสงฆ์ของวัดพูลกุกซารอให้การต้อนรับอยู่ ณ ประตูทางเข้า แล้วนำเข้าไปในห้องประชุม

ตัวแทนวัดพูลกุกซาแนะนำให้หัวหน้าคณะพุทธศาสนิกชนจากประเทศไทย รู้จักกับพระเถระผู้ใหญ่และบุคคลสำคัญ จากนั้นหัวหน้าฝ่ายไทยแนะนำพระเถระผู้ใหญ่และบุคคลสำคัญแล้ว พระเถระทั้งสองประเทศร่วมสวดมนต์ โดยเริ่มจากคณะพระเถระประเทศเกาหลีและตามด้วยคณะพระเถระจากประเทศไทย

ต่อจากนั้น ตัวแทนพระเถระประเทศเกาหลีกล่าวสุนทรพจน์ต้อนรับ มีใจความตอนหนึ่งว่า วันนี้ถือเป็นวันสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่พระสงฆ์ทั้งสองประเทศได้มาประชุมพร้อมกัน ณ สถานที่แห่งนี้ การที่พระสงฆ์ไทยนับร้อยรูปได้มาเยี่ยมเยียนครั้งนี้ ถือเป็นนิมิตหมายที่ดีเพราะเมื่อคืนนี้มีฝนตกลงมามาก

หลังจากที่ตัวแทนพระเถระจากประเทศไทยกล่าวสุนทรพจน์แล้ว จึงได้ถวายพระพุทธ

พระพุทธรูปช็อกกูรัม ค็อตโต วัดพูลกุกชา

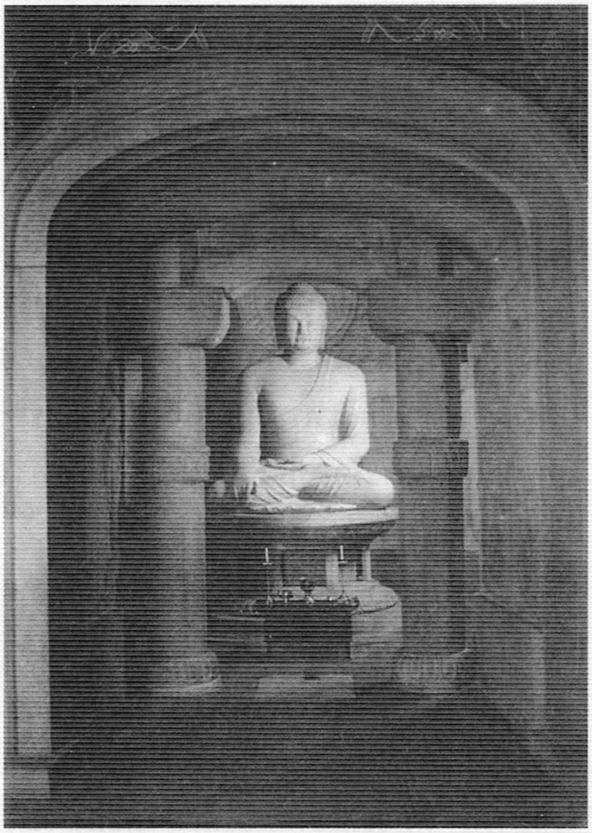

พระมหาเจดีย์ "บรมพุทโธ"

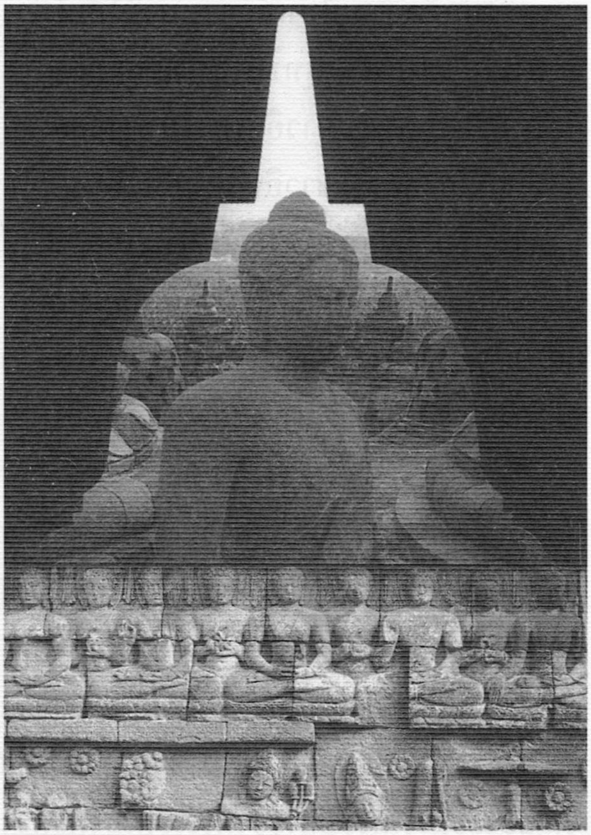

รูปแด่เจ้าอาวาส **วัดพูลกุกชา** แล้วท่านก็มอบลูกประคำบรรจุอยู่ในกล่องให้เป็นที่ระลึกแก่ทุกคน จากนั้นก็เดินชมในบริเวณวัด ซึ่งเป็นวัดใหญ่ที่สุด ตั้งอยู่บนเชิงเขาโทฮัมซา ได้ชื่อว่าเป็นขุนเขาแห่งเมฆหมอก

วัดแห่งนี้ประกอบด้วยวิหารที่สวยงาม จึงเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า ในยุคนั้นศาสนาพุทธมีความเจริญรุ่งเรืองมาก โดยเฉพาะ **ช็อกกูรัม ค็อตโต** ซึ่งเป็นพระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่แกะสลักด้วยหินที่เกิดจากหินงอกหินย้อยสวยงามมาก อันประดิษฐานอยู่ภายในถ้ำ ระหว่างทางที่จะขึ้นไปนั้น ทิวทัศน์ของขุนเขาก็งดงามยิ่ง จากนั้นก็ไปชม **ทูมมูรี ปาร์ค** สุสานของกษัตริย์ในยุคนั้น เป็นอันว่าจบรายการในเกาหลีใต้ ฯ

ประเทศอินโดนีเซีย

วันที่ ๒๐ - ๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๘

สำหรับการเดินทางครั้งนี้ ได้จัดในหมู่คณะศิษย์หลวงพ่อฯ มีการจัดเตรียมบายศรีกันไปด้วย เพราะคราวนี้ตั้งใจจะไปไหว้สถานที่สำคัญที่คนรู้จักกันทั่วโลก ถือเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก เป็นพุทธสถานที่เก่าแก่ ยังปรากฏอยู่ในประเทศมุสลิมแห่งนี้ นั่นก็คือพระมหาเจดีย์ **โบโรบูดัวร์** หรือคำไทยว่า **"บรมพุทโธ"**

คำบาลี **"ปรมะ"** แปลว่า **อย่างยิ่ง** จึงไม่มีโบราณสถานแห่งไหนที่จะยิ่งใหญ่เทียบเท่า เพราะเกิดจากฝีมือของมนุษย์นี่เอง ที่จะขุดเจาะเอาก้อนหินใหญ่ แกะสลักแล้วมาเรียงกันไว้อย่างมีระเบียบ เป็นรูปร่างให้เห็นปรากฏ

จนถึงกระทั่งบัดนี้

ในอดีตกาลเป็นหลักฐานบ่งชี้ให้เห็นว่า ณ อาณาจักรนี้ พระพุทธศาสนาเคยรุ่งเรืองมาก่อน ถ้าบรรพบุรุษชาวอิเหนาไม่ทำไว้อย่างนี้ ชาวโลกต้องคิดว่า ชาวอินโดนีเซียเป็นมุสลิมมานานแล้ว ปัจจุบันนี้ ถึงแม้ประเทศนี้จะได้ชื่อว่าเป็นประเทศนับถือศาสนาอิสลามมากที่สุด แต่สภาพ **"โบโรบูดัวร์"** ก็ยังบ่งบอกให้รู้ว่าเมืองนี้เคยเป็นดินแดนพุทธศาสนามาก่อน

ชวา

จึงต้องย้อนประวัติความเป็นมาจากนักประวัติศาสตร์ทั้งหลาย โดยเริ่มจากคำว่า **ชวา** เดิมคนไทยเรียก **ชาวกะ** หรือ **ชะวะกะ** เป็นเมืองที่เคยถูกกองทัพของ **เมืองทองไทยลว้า** ยกไปปราบเมื่อ ๘๒ ปีก่อน พ.ศ. ในสมัย **ขุนเลื้องลือลว้า** พระบิดาของพระเจ้าทับไทยทอง ผู้เปลี่ยนชื่อ **เมืองทอง** เป็น **สุวรรณภูมิ**

ในรัชสมัย **พระเจ้าตวันอธิราช** (พ.ศ. ๒๔๕ - ๓๐๕) เจ้าเมืองชวกะชื่อ **ขุนสุตารสสี** ให้ลูกชายชื่อ **ลตูสุวาเทียม** มาสุวรรณภูมิเพื่อนิมนต์ **พระโสณเถระ** ไปแสดงธรรมที่ **จอกกาตอ** (ย๊อกจาการ์ต้า)

พระโสณะรับนิมนต์แล้ว ออกเดินทางพร้อมคณะสงฆ์ไทยจากสุวรรณภูมิอีก ๔ รูป คือ **พระมูนียะ พระอุตตระ พระกัจจายนะ พระธัมมสุนันทะ** (๒ รูปหลัง เป็นคนไทยที่พระโสณะบวชให้) ใน พ.ศ. ๒๕๒ เดินทางโดยทางเรือพักที่ **มลายะ** (มลายู) อยู่ครึ่งปี แล้วเดินเรือไปถึง **มลกะ** (สุมาตรา) พักอยู่ปีจึงถึงชวกะ ท่านได้สั่งสอนธรรมะไว้ทั้งสองแห่ง

รุ่งเช้าวันขึ้น ๑๕ ค่ำ พ.ศ. ๒๕๔ เจ้าเมืองชวกะได้ถวายภัตตาหารเช้า พระโสณะได้แสดงธรรม **จุลกัมมวิภังคสูตร** จบ ชาวชวกะได้เข้าถึงธรรมเป็นอันมาก ต่อมาขุนสุตารสสีสิ้นพระชนม์ ในขณะที่พระโสณะยังอยู่ในจอกกาตอ **สุวาเทียม** ได้ขึ้นเป็นขุนแทน

พระโสณะได้กำหนดขอบเขตในการสร้างวัดแล้ว จึงเดินทางกลับสุวรรณภูมิ ปล่อยให้พระกัจจายนะและพระธัมมสุนันทะช่วยสร้าง **วัดพุทธภูมิ** และ **วัดพุทธปาลี** ต้องใช้เวลาสร้างเป็นเวลา ๓๓ ปี (๒๕๔ - ๒๘๘)

ระหว่างนี้ ยังมีเรื่องอีก ๒ เรื่องคือ เรื่องที่ **เจ้าเดือนเด่นฟ้า** โอรสพระเจ้าตวันอธิราช ตาม **พระมูนียเถระ** ไปชวาบาหลีใน พ.ศ. ๒๗๗ และกรณีพระธัมมสุนันทะกลับมาเยี่ยมโยมมารดา ที่ป่วยและก็ตายในเวลาต่อมา ขณะนั้นพระโสณะได้อาพาธและนิพพาน ได้อยู่จนงานเผาศพท่านผู้มีพระคุณทั้งสองแล้ว จึงกลับไปชวกะอีกในปี ๒๖๔

ในระหว่างที่ท่านไม่อยู่ในจอกกาตอ พระภิกษุสามเณรอยู่ที่นี่ได้ทำผิดพระวินัยกันมาก มีผู้หญิงเข้ามาบอกว่า ถ้าผู้ชายบวชกันหมดแล้วจะหาผัวที่ไหนกัน พระกัจจายนะและพระธัมมสุนันทะได้ไต่สวนภิกษุสามเณรที่เป็นอาบัติหลายร้อยรูป ใน พ.ศ. ๒๖๘ พระภิกษุชาวไทยทั้งสองรูปได้สร้างความเจริญในถิ่นนี้ถึง ๔๔ ปี แล้วเดินทางกลับเมื่อปี พ.ศ. ๒๙๘ หลังจากกลับมา **พระธัมมสุนันทะ** ได้บันทึกไว้ว่า

"พุทธศาสนาในถิ่นนี้ ไม่จำเริญคงทนเพราะผู้หญิงชอบยั่วยวนพระและเณร"

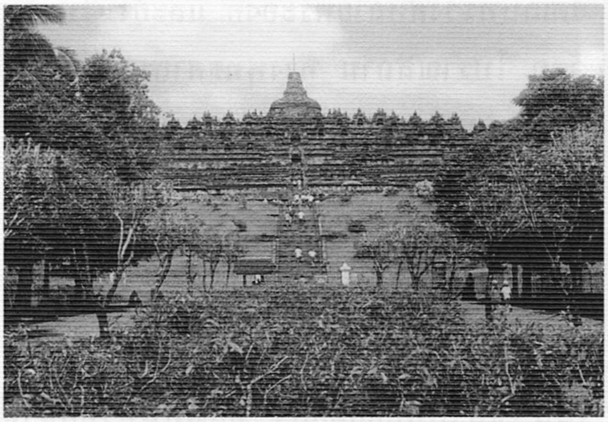

เรื่องที่เจ้าเดือนเด่นฟ้าไปชวาบาหลี ในปี ๒๗๗ ได้แวะที่ **มลายะ** ถึงเมืองบุนุไดไย **ขุนบุนุ** เจ้าเมืองให้ช่วยปราบผีกินคน พระมูนียะได้ช่วยปราบแล้วสั่งสอนให้เข้าถึงพระพุทธศาสนาแล้ว จึงเดินทางต่อไปถึง **เกาะมลกะ**

พระเถระได้โปรด **ขุนหมุมลกะ** และประชาชนให้เข้าถึงพระศาสนาแล้ว จึงไปถึง **เกาะเปรฆีมลกะ** และถึง **ชวกะ** ได้เข้าพบขุนสุวาเทียมและเยี่ยมพระชาวไทยที่กำลังก่อสร้างวัดพุทธภูมิ จากนั้นพระมูนียะพาเจ้าเดือนเด่นฟ้าไปถึง **ดุลุงมิปีลิ** และ **บาลี** (บาหลี)

หลังจากนั้นแล้วก็มีเรื่องที่ชวายกทัพมารุกรานไทย ๓ ครั้ง ในปี ๓๐๖, ๔๒๖ และ ๖๗๕ สงครามครั้งแรกสมัยพระเจ้าเดือนเด่นฟ้า (พ.ศ. ๓๐๕ - ๓๒๔) **ขุนหญิงเฆื่อมสุนาฆัลลตู** เจ้าเมืองจอกกาตอให้ยกทัพเรือจำนวน ๓๐๐ ลำ กับไพร่พล ๗๕,๑๒๗ คน เข้ารุกรานเมืองสุวรรณภูมิ

แต่ก็ถูกกลลวงทิ้งเมืองร้างว่างเปล่ากับพระสงฆ์องค์ที่เคยไปอยู่จอกกาตอคอยรับศึก ในที่สุดทัพชวาก็ต้องยอมแพ้เพราะทนอดไม่ไหว แม่ทัพชวาซึ่งเป็นผู้หญิงต้องยอมเป็นเมียของพระเจ้าเดือนเด่นฟ้าในที่สุด

ขอย้อนประวัติสักเล็กน้อยว่า ขุนลตูสุวาเทียมขึ้นครองเมือง มีมเหสีชื่อ **มาลกาสิน** มีลูกสาวคนเดียวชื่อ **"เฆื่อมสุนาฆัลลตู"** เมื่อปี ๒๗๗ ซึ่งเป็นเวลาที่เจ้าเดือนเด่นฟ้าได้ตามพระมูนียะไปชวาพอดี

งานสำคัญในสมัยของขุนสุวาเทียม คือการสร้าง **วัดพุทธภูมิ** และ **วัดพุทธปาลี** อยู่ในเมืองดุลุงมิปีลิ ขุนสุวาเทียมสิ้นพระชนม์ในปี ๒๙๘ พระกัจจายนะและพระธัมมสุนันทะจึงเดินทางกลับ เฆื่อมสุนาฆัลลตูได้เป็นเจ้าเมือง โดยได้ลูกของลุงชื่อ **สวันชวกะ** เป็นพระสวามี

ในปี ๓๐๔ **ขุนสวันชวกะ** สิ้นพระชนม์ อีก ๒ ปีต่อมา ขุนหญิงเฆื่อมฯ ก็ยกกองทัพมาที่สุวรรณภูมิ เมื่อยอมเป็นเมียของพระเจ้าเดือนเด่นฟ้าแล้ว ได้รับการแต่งตั้งเป็นขุนหญิงคนหนึ่ง เมื่อมีอายุ ๒๘ ปี อยู่สุวรรณภูมิจนถึงอายุ ๓๕ ปี จึงกลับไปเป็น **"แม่อยู่หัวชวกะและมลกะ"** ในปี ๓๑๔

ปีต่อมาสร้าง **วัดเวฬุวัน** ตอนกลับชาวกะได้ **ดาวเด่นฟ้า** น้องของเดือนเด่นฟ้าไปเป็นคู่ด้วย อยู่ชวกะต่อไปจนถึงปี ๓๒๒ มีลูกด้วยกันแฝดชาย ๒ คู่ และหญิง ๑ เบื่อชีวิตจึงกลับมาบวชเป็นแม่ชีที่สุวรรณภูมิ ชื่อ **แม่ชีฆรณีลตา** อยู่ที่บ้านฆนน เมืองพริบพลี (เพชรบุรี)

ศึกชวกะที่รุกรานดินแดนไทย ๒ ครั้ง ในปี ๔๒๖ และ ๖๗๕ เชื่อว่ามาจากพุทธภูมินี้ ซึ่งเชื่อว่าจนถึงเวลานี้ คนในเมืองจอกกาตอยังปลอดอิทธิพลจากศาสนาฮินดู **"พงศ์ โสโน"** จึงให้ความเห็นว่า **วัดพุทธภูมิ** ที่สร้างในสมัย

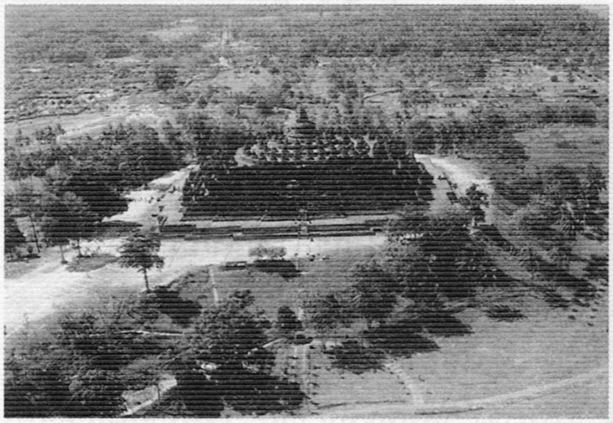

ขุนสุวาเทียม สมควรจะเป็นสิ่งก่อสร้างที่เรารู้จักในปัจจุบันว่า **"โบโรบูดัวร์"**

ส่วน **"น. ณ ปากน้ำ"** ให้ความเห็นว่า วัฒนธรรมของ **ศรีวิชัย** ได้แผ่เข้าสู่อาณาจักรชวา จนทำให้ชวาได้สร้างพุทธสถานอันใหญ่โตไว้ที่นั่น คือ **"บุโรพุทโธ"** เริ่มสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๑๓๑๘ โดย **พระเจ้าวิษณุ** แห่งราชวงศ์ไศเลนทร์ และ **พระเจ้าอินทรา** ก็ได้สร้างต่อ

หลวงพ่อพระราชกวี (อ่ำ ธัมมทัตโต) วัดโสมนัสวรวิหาร อ่านจารึกจากกเบื้องจารว่า พระโสณะเคยทำนายเกี่ยวกับ **ศรีวิชัย** ไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๖๔ ว่า

"เมื่อหลังสุวรรณภูมิ ศรีวิชัยขึ้นเป็นใหญ่ครั้งนั้น เมื่อ **ขุนอินทร์ไศเลนทร์ ขุนอินเขาเขียว** ตั้งเป็นต้นไศเลนทร์ พุทธศาสนาอ่อนเป็นพราหมณ์ พุทธกาลเป็นจุลกาล มคธน้อยสันสกฤต (นิกายมหายาน) มากหลาย ไทยน้อยภิกษุสามเณรมากมายปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ถึงปี ๑๒๕๐ มีดีขึ้นบ้าง"

สำหรับ **ธรรมทาส พานิช** ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า

"ในเกาะชวา มีจารึกกล่าวถึงกษัตริย์ไศเลนทร์วงศ์หลายพระองค์ และยังมีโบราณวัตถุ โบราณสถาน ทางพุทธศาสนา สมัยศรีวิชัยมากมาย **บรมพุทโธ** เป็นพุทธสถานใหญ่โตมหึมา ไม่มีแห่งใดเทียมเท่า นักประวัติศาสตร์จึงว่า ไศเลนทร์วงศ์ที่เกาะชวาต้องครองสุมาตรา ไม่ใช่สุมาตราครองชวา

พระเจดีย์บรมพุทโธสร้างขึ้นไว้บนยอดเนิน ขึ้นไปบนยอดแล้ว มองเห็นทิวทัศน์ได้รอบทุกทิศ ฐานล่างสุดยาวด้านละ ๑๓๑ หลา การก่อสร้างต้องใช้หินถึงสองล้านลูกบาศก์ฟุต ใช้คนวันละจำนวนนับพันคน ทำการก่อสร้างในระยะประมาณ ๓๕ ปี มีภาพสลักในแผ่นศิลา ถ้าเอามาต่อกันได้จะยาวถึง ๕,๐๘๕ ฟุต

สามชั้นสูงสุดของพระเจดีย์บรมพุทโธสร้างเป็นวงกลม ไม่มีลวดลายวิจิตรพิสดาร เพราะเป็นโลกุตตระ แต่ละชั้นมีพระสถูปรูปกลมล้อมเป็นวงกลม มีจำนวนชั้นละ ๓๒, ๒๔, ๑๖ สถูป รวมสามชั้นมี ๗๒ สถูป แต่ละสถูปทำรูโปร่งไว้ ให้มองเห็นภายใน

ภายในแต่ละสถูปมีพระพุทธรูปงดงาม ๑ องค์ บนยอดสูงสุด มีสถูปใหญ่ประดิษฐานบนบัวสองชั้น ไม่มีประตูหรือช่องรูใดๆ เจาะดูภายในก็ว่างเปล่า **พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ** ได้เสด็จประพาส **"บุโรพุทโธ"** เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๓๙ ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ดังนี้

"..วันนี้เป็นกลางวัน ได้พิจารณาโดยถ้วนถี่ทุกชั้น จนตลอดยอดพระเจดีย์ ตามที่กล่าวไว้ในหนังสือเก่าๆ ว่า ได้สร้างแล้วเสร็จในปีศักราชชะวา ๑๓๖๐...เป็นที่สูงกว่าพื้นดิน

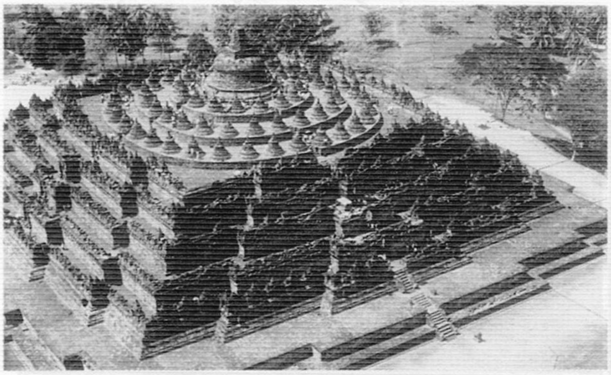

เหล่านั้นมาก ตัวหลังเนินที่ตั้งบุโรพุทโธ สูงกว่าพื้นดินประมาณ ๓๐ ฟิต เป็นที่น่าพิศวงนักหนา ด้วยเรื่องศิลาที่เอามาใช้

เพราะการทำ "บุโรพุทโธ" นี้ คงจะไม่ทำแล้วแต่ในชั่วอายุเดียว คือไม่ต่ำกว่าร้อยปี และจะต้องใช้ผู้คนมากนัก เมื่อพิเคราะห์ดูก็เห็นได้ชัดว่า "บุโรพุทโธ" มิได้ทำครั้งเดียว

เมื่อว่าโดยเหตุผล ซึ่งควรพิจารณาได้ ประเทศชวานี้ ทั้งภูมิสถานแลทางที่ไปมานี้ใกล้อินเดียมากกว่า จะว่าข้างเจ้าแผ่นดิน ซึ่งได้ปกครองแผ่นดินมา ๑๘๐๐ ปีเศษ ก็กล่าวว่ามาแต่อินเดีย ครั้นตกมาชั้นกลางราว ๘๐๐ ปีนี้ ก็ว่าเจ้าแผ่นดินไปเล่าเรียนถึงอินเดีย ๔ องค์ จนชั้นหลังที่ศาสนามะหะหมัดจะเข้ามา ก็เข้ามาทางอินเดีย..."

นายแพทย์สมศักดิ์ พันธสมบูรณ์ ได้เขียนเรื่อง **การค้นคว้าเกี่ยวกับการอพยพของชาติไทย** ในด้านการตรวจเลือด ในวารสารสยามสมาคม ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๕๗ สรุปความว่า **"บลัดแฟตเตอร์ของคนไทย เหมือนกันกับของคนในเกาะชวามากทีเดียว"**

ดร.ทวีวัฒน์ ปุณฑริกวิวัฒน์ อาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ได้มีความเห็นว่า

"ในพุทธศตวรรษที่ ๑๒ **พระภิกษุอี้จิง** จากประเทศจีน ซึ่งต้องการไปอินเดีย โดยได้มาแวะพักที่อาณาจักรศรีวิชัยเป็นเวลา ๖ เดือน เพื่อศึกษาคัมภีร์ศัพทศาสตร์ ได้เขียนจดหมายเหตุบันทึกไว้ว่า

ในอาณาจักรศรีวิชัย มีพระภิกษุมากกว่า ๑,๐๐๐ รูป ที่เคร่งครัดในพระธรรมวินัยเหมือนอย่างพระภิกษุในอินเดีย และแนะนำว่าพระภิกษุจีนควรจะมาแวะที่อาณาจักรศรีวิชัยเป็นเวลา ๑ - ๒ ปี เพื่อศึกษาภาษาสันสกฤตก่อนที่จะเดินทางต่อไปยังอินเดีย

โบราณสถานทางศาสนาที่สำคัญ ๒ แห่ง คือ **โบโรบูโดร์** สถูปในพุทธศาสนา และ **ปรัมบานาน** วัดในศาสนาฮินดู โบราณสถานทั้งสองสร้างขึ้นจากหินในบริเวณนั้น ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๖ และที่ ๘

โบโรบูโดร์ เจติยสถานของพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน (สร้างก่อนนครวัดในกัมพูชาประมาณ ๓๐๐ ปี) เป็นสิ่งมหัศจรรย์ ๑ ใน ๗ ของโลก ได้รับการบูรณะซ่อมแซมจากองค์การยูเนสโก ด้วยงบประมาณ ๘ ล้านเหรียญสหรัฐ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖..."

ผู้เขียนได้นำข้อวินิจฉัยของแต่ละท่านอาจจะเป็นการย่อมาบ้าง คงเป็นไปในลักษณะอย่างนี้เกือบทุกแห่ง ประวัติศาสตร์และโบราณสถานแต่ละแห่ง ชวนให้ศึกษาค้นคว้า แต่ก็หาข้อสรุปได้ยาก เพราะกาลเวลาผ่านไปนานนับพันปี บ้านเมืองก็ไม่เป็นปึกแผ่น ศาสนาก็แผ่เข้ามาหลายรูปแบบ จึงคงเหลือแต่ปริศนาทิ้งไว้ให้คนเบื้องหลังได้ศึกษาหาความรู้กันเอง

NO.17/3

ถ่ายภาพกับคณะผู้ร่วมเดินทาง

ถวายห่มผ้าบนเจดีย์บรมพุทโธ

ส่วนจะผิดหรือจะถูก ไม่มีใครตัดสินได้ เพราะหลักฐานเอกสารต่างๆ โดยเฉพาะมีนักโบราณคดีชาวฝรั่งเศษมาเริ่มต้นด้วย ต่างก็คาดคะเนไปตามอัธยาศัย โดยเฉพาะที่เป็นปมปริศนามานานแล้วว่า **อาณาจักรสุวรรณภูมิ** และ **อาณาจักรศรีวิชัย** มีศูนย์กลางอยู่ที่ไหนกันแน่

จาการ์ต้า - เดนปาซาร์ (บาหลี)

จึงขอฝากแง่คิดไว้เพียงแค่นี้ก่อน ขอเล่าเหตุการณ์ตอนเดินทางไปจาการ์ต้า โดยเริ่มออกเดินทาง วันที่ ๒๐ ต.ค. ๒๕๓๘ ในขณะที่เครื่องบินออกจากดอนเมือง ขณะที่เครื่องทยานขึ้นสู่ท้องฟ้าเหนือกรุงเทพ ผู้เขียนนั่งอยู่ริมหน้าต่างด้านขวามือกับ **หลวงพี่โอ** ได้เห็นแสงสีรุ้งเป็นท่อนสั้นๆ ตั้งตรงอยู่บนท้องฟ้า

จากนั้นก็บินขึ้นไปสูงอีก สายตายังมองออกไปนอกหน้าต่างอยู่ แล้วได้เห็นแสงสีรุ้งมีลักษณะเหมือนเดิมอีกเป็นครั้งที่ ๒ หลวงพี่โอก็เห็นด้วย ปกติจะเห็นแสงรุ้งเป็นโค้งครึ่งวงกลม แต่เมื่อเครื่องบินขึ้นไปอีกนิดหน่อยก็ได้เห็นเป็นครั้งที่ ๓ ขนาดเท่ากันทั้ง ๓ ครั้ง

นับว่าเป็นเรื่องแปลกที่เกิดขึ้น หลังจากนั้นก็ได้เล่าให้คณะผู้ร่วมเดินทางฟัง ตอนขากลับ **คุณสุวลี** (อ้อ) ได้อธิษฐานขอเห็นบ้างก็ได้เห็นเหมือนกันสมปรารถนา ส่วนผู้เขียนขากลับไม่ได้เห็น เพราะแสงรุ้งขึ้นคนละด้านกับที่นั่ง ตอนกลับจากเมืองจีน ครั้งที่ ๓ ก็ได้เห็นแปลกไปจากนี้ คือเป็นแสงรุ้ง ๒ ชั้น แต่โค้งยาวๆ เอาไว้ค่อยเล่าภายหลังก็แล้วกัน

เมื่อเครื่องบินไปถึงจาการ์ตา ได้รับประทานอาหารกลางวันบนเครื่องบิน จากนั้นก็บินต่อไปถึง **เดนปาซาร์** (บาหลี) นั่งรถชมบ้านเมือง ญาติโยมช้อปปิ้งพอสมควรแล้ว จึงพักค้างคืนที่นี่ ชาวบาหลีนั้นนับถือศาสนาฮินดูเป็นส่วนใหญ่ โดยมีวัดฮินดูทั้งเก่าและใหม่นับพันแห่งในเกาะบาหลี

ในตอนเช้าออกไปชมเมืองบาหลี ชมการแสดงระบำพื้นเมืองบารอง และระบำกฤชขนานแท้และดั้งเดิมของบาหลี แล้วออกเดินทางไปนอกเมือง เพื่อชื่นชมภูมิประเทศอันสวยงาม มีหมู่บ้านทำเครื่องเงิน ไม้แกะสลัก ภาพเขียนต่างๆ ซึ่งมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมมาที่เกาะบาหลีกันเป็นจำนวนมาก

หลังจากทำพิธีบวงสรวงบายศรีกันแล้ว

ระหว่างทางได้แวะเข้าไปที่ **วัดเทภัคสิริง** เป็นวัดที่มีน้ำพุอันศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาฮินดู จากนั้นก็ไปที่ **เมืองคินดามานี** เมืองตากอากาศบนภูเขาบาตู ซึ่งเคยเป็นภูเขาไฟที่ระเบิดแล้วมาก่อน แต่ยังครุกรุ่นอยู่ สามารถมองเห็นทะเลสาบบาตูอีกด้วย

(พวกเราได้มีโอกาสไปเยี่ยมพระภิกษุชาวไทยที่ MENDUT BUDDHIST MONASTERY จึงได้นำพระพุทธรูปและผ้าไตรถวายกับท่านด้วย จำไม่ได้ว่าอยู่เมืองไหน เพราะอัลบั้มรูปภาพไม่ได้อธิบายไว้ด้วย)

วันที่ ๒๒ ต.ค. ๓๘ ออกเดินทางโดยสายการบินภายในประเทศ จากเดนปาซ่าร์ไปย๊อกจาการ์ต้า เพื่อไปชม **เมืองย๊อกจาการ์ต้า** ซึ่งเคยเป็นเมืองหลวงเก่าโดยรอบ เดิมก่อน ๒,๓๐๐ ปีมีชื่อว่า **"จอกกาตอ"** ตามที่เล่าไปแล้วว่า **พระโสณเถระ** พร้อมคณะ ได้เคยมาเผยแผ่พระพุทธศาสนา ณ สถานที่นี้

ซึ่งเป็นที่เดียวกับที่พวกเราจะไปชมกันในวันรุ่งขึ้นเป็น **วันจันทร์ที่ ๒๓ ต.ค. ๓๘ วันปิยมหาราช** พอดี เมื่อคืนนี้คณะของเราได้จัดทำบายศรีกันทีโรงแรม **คุณอุไรวรรณ** (อ้วน) ได้เล่าให้ฟังภายหลังว่า ภายในห้องที่นั่งทำบายศรีกันนั้น มีกลิ่นหอมฟุ้งตลบอบอวล ซึ่งเป็นกลิ่นหอมที่ไม่ใช่กลิ่นดอกไม้บายศรี

การทำพิธีบวงสรวงครั้งนี้ ได้จัดเตรียมรูปภาพสมเด็จองค์ปฐม หลวงปู่ปาน หลวงพ่อและท้าวมหาราชไปด้วย เพื่อจะได้จัดขบวนแห่อัญเชิญไปพร้อมกับผ้าห่มพระเจดีย์ แล้วจัดตั้งไว้บนฐานของพระเจดีย์ "บรมพุทโธ" เปิดเทปบวงสรวงของหลวงพ่อฯ และนำผ้าขึ้นไปห่มแล้วถ่ายภาพร่วมกัน เป็นอันเสร็จพิธี

ในวันนั้นก็ได้เดินทางสู่กรุงจาการ์ต้าอันเป็นเมืองหลวงของประเทศอินโดนีเซียในปัจจุบันนี้ ขณะที่รถวิ่งเข้าไปในเมือง ได้เห็นสภาพการจราจรแล้ว ติดขัดยิ่งกว่าในกรุงเทพฯ เสียอีก ตำรวจจราจรต้องยอมแพ้ พอรถติดกันมากก็เลยกลับไป ปล่อยให้พวกวัยรุ่น ๕ - ๖ คน รับหน้าที่เป็นจราจรชั่วคราว รถคันไหนวิ่งมาส่งเงินรูปีให้ พวกมันก็ปล่อยให้ไปก่อน

แหม..ถ้าเป็นบ้านเราก็ดีนะ พวกเราก็ต้องนั่งชมรอบเมืองไปด้วยความอึดอัดพอสมควร จนกว่าจะเข้าที่พักค้างคืนอีก ๑ คืน วันที่ ๒๔ ต.ค. ๓๘ จึงเดินทางจากแดนอิเหนากลับกรุงเทพฯ แต่ได้แวะพักเปลี่ยนเครื่องที่สิงคโปร์แล้วก็เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพทุกประการฯ

แผนที่เวียตนามใต้

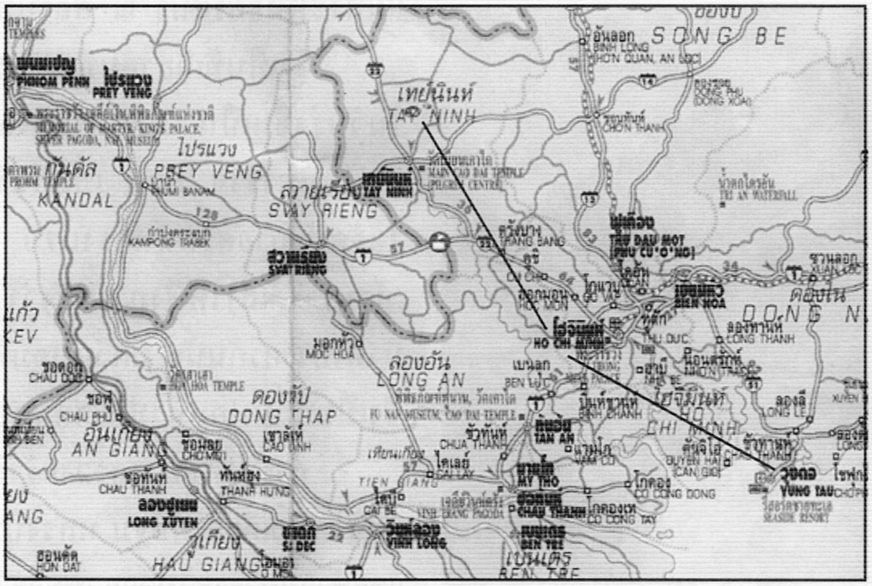

ประเทศเวียดนาม

วันที่ ๒๒ - ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๔

อันสืบเนื่องมาจากการที่มีโยมผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเลย ได้มาเที่ยวที่วัดท่าซุง ตามปกติคนที่ขึ้นมาบนวิหารสมเด็จองค์ปฐม ส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้จักกัน ผู้เขียนก็มิได้ทักทายกับทุกคน วันนั้นนึกอยากจะทักโยมคนนี้ เพราะเห็นหน้าตาก็เหมือนคนไทย

แต่พอฟังเสียงพูดไทยไม่ค่อยชัดก็รู้ว่าคงไม่ใช่คนไทย จึงถามว่ามาจากไหน โยมผู้หญิงคนนี้ตอบว่าอยู่เวียดนาม พอดีผู้เขียนได้ไปไหว้รอยพระพุทธบาทที่ลาวและเขมรมาแล้ว จึงอยากรู้ว่าที่เวียดนามมีหรือไม่ บังเอิญมีคนเคยบอกว่าไม่มี จึงอยากจะถามคนที่เป็นชาวเวียดนามจริงๆ ว่ามีหรือไม่กันแน่

พอถามจบ ในใจไม่ได้หวังอะไร คิดว่าคงจะมีแค่ลาวเขมร แต่โยมคนนี้กลับบอกสิ่งที่ไม่คาดฝันว่ามีค่ะ ตอนเด็กๆ ยังเคยไปวิ่งเล่นแถวนั้นบ่อยๆ คนเฒ่าคนแก่เรียกว่า "รอยเท้ายักษ์" ผู้เขียนจึงขอให้โยมช่วยนำไปด้วย แล้วก็รอจังหวะอยู่นานพอสมควร จึงถือโอกาสชักชวนญาติโยมร่วมเดินทางไปด้วย ๑๘ คน

โยมผู้หญิงคนนี้ชื่อ **เฟื่องฟ้า** ได้แต่งงานกับชาวอเมริกัน ชื่อ **มิสเตอร์ดอน** ทำงานที่สถานทูตอเมริกา ประจำประเทศไทย ฝ่ายยาเสพติด บังเอิญ **มาดามเฟื่องฟ้า** รู้จักกับ **โยมบุปผา (ตุ๊กตา)** ซึ่งเป็นคนบ้านเดียวกับผู้เขียน

โยมทั้งสองจึงช่วยประสานงานให้ โดยไปรอก่อนวันเดินทาง ๑ วัน ส่วนคณะพวกเราก็เดินทางตามไปวันที่ ๒๒ มิ.ย. ๔๔ ถึงสนามบินตันเซินยัด นครโฮจิมินห์ ในเวลาเที่ยงครึ่ง โดยมีโยมทั้งสองและหลานสาวของมาดามเฟื่องฟ้ามาคอยต้อนรับที่สนามบิน แล้วได้คล้องพวงมาลัยให้คณะผู้ร่วมเดินทางทุกคนด้วย

นับว่าเป็นการต้อนรับด้วยความประทับใจ จากนั้นรถบัสปรับอากาศก็ได้นำคณะไปรับ

หลานสาวโยมเฟื่องฟ้าและโยมบุปผามาต้อนรับ

มาดามเฟื่องฟ้านั่งอยู่ด้านหน้า

ประทานอาหารกลางวัน ส่วนผู้เขียนฉันเพลบนเครื่องบินเรียบร้อยแล้ว นั่งรอญาติโยมได้ลิ้มรสอาหารเวียดนามเป็นมื้อแรกเสร็จแล้ว จึงออกเดินทางต่อไปสู่เมืองชายทะเล ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมือง

โฮจิมินห์ - วังตาว

ในระหว่างทาง จะเห็นชาวเวียดนามใต้ใน **นครโฮจิมินห์** หรือ **เมืองไซ่ง่อน** เดิมในอดีต เคยเป็นเมืองหลวงของเวียดนามใต้ ส่วน **เมืองฮานอย** ก่อนจะรวมกันเป็นเวียดนามเดียวก็เคยเป็นเมืองหลวงของเวียดนามเหนือมาแล้ว คำว่า **"สงครามเวียดนาม"** ในอดีตสมัยคอมมิวนิสต์ จึงเป็นที่รู้จักของชาวโลกทั้งหลาย

ปัจจุบันนี้ประเทศเวียดนามมีความเจริญก้าวหน้ารองจากประเทศจีน มีตลาดการค้าขายในหลายประเทศ สมัยก่อนนักช้อปปิ้งจะรู้จักคำว่า **ไชน่าทาวน์** แต่เดี๋ยวนี้มี **เวียดนามทาวน์** เพิ่มมาอีกด้วย โดยเฉพาะการส่งออกข้าว เวลานี้จะล้ำหน้าประเทศไทยไปแล้ว

เมืองโฮจิมินห์ซิตี้ หรือสมญานามว่าเมืองปารีสตะวันออก เนื่องจากนครแห่งนี้ได้สร้างแบบผังเมืองตามแบบนครปารีสของฝรั่งเศส ไม่เพียงแต่ผังเมืองเท่านั้น อาคารบ้านเรือนยังเป็นรูปแบบฝรั่งเศสอีกด้วย มีทั้งโบสถ์คาทอลิคสวยงามตามสไตล์ฝรั่งเศส และศูนย์ไปรษณีย์กลางที่เก่าแก่

ในขณะที่รถวิ่งออกไปนอกตัวเมืองโฮจิมินห์ มาดามเฟื่องฟ้าก็กล่าวต้อนรับพวกเราคนไทยทุกคน แล้วแนะนำให้รู้จักกันด้วย จากนั้นรถก็วิ่งเลียบชายทะเลมาถึง **วัดนิกบ่างติ้งชา** (ติ้งชา แปลว่า ความสงบ) เมืองว่งเตา คนไทยเรียก "วังตาว" ต่างก็ลงจากรถเดินเข้าไปในวัด

วัดนี้จะอยู่บนเขาที่มีขนาดไม่สูงมากนักอยู่ติดกับชายทะเล บรรยากาศดีมาก ซึ่งมองดูภูมิทัศน์แล้ว คล้ายกับที่เขาสามมุก จังหวัดชลบุรี เพราะเห็นชาวบ้านมีครกหินขายด้วยอยู่ริมถนน แต่เป็นหินอ่อนซึ่งฝีมือยังไม่ค่อยปราณีตนัก

พวกเราได้เดินเข้าไปภายในวิหาร ได้ทักทายกับพระเวียดนามแล้ว จึงได้กราบไหว้

พระพุทธรูปปางไสยาสน์ วัดนิกบ่างติ้งชา

พระศากยมุนี วัดทิคาพัดได เมืองวังตาว

พร้อมถวายผ้าสไบทอง **พระพุทธรูปปางไสยาสน์** มีความยาว ๑๒ เมตร สร้างได้สัดส่วนสวยงามมาก ปั้นด้วยปูนและผสมสีส้มอ่อนๆ ทำให้ผ้าจีวรที่ออกมามีสีสันสวยงามมาก สร้างเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๙ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ในขณะที่กราบนมัสการ พระรูปนั้นก็ยืนตีระฆังเล็กๆ ให้จังหวะไปด้วย วัดนี้มีพระประจำอยู่ ๑๐ รูป

หลังจากได้ร่วมกันถวายปัจจัยบำรุงวัดแล้ว จึงออกเดินทางต่อไป ณ **วัดทิคาพัดได** (วัดศากยมุนี) ใช้เวลาเดินทางจากวัดนิกบ่างติ้งชาประมาณครึ่งชั่วโมง วัดนี้ตั้งอยู่ที่เชิงเขาริมชายทะเลเช่นกัน แต่จะห่างจากทะเลมากกว่าวัดนิกบ่างติ้งชา จะมีหมู่บ้านประมงอยู่หน้าวัด

เมื่อเดินขึ้นบันไดไปตามเชิงเขา จะพบพระพุทธรูปประทับนั่งสมาธิสวยเด่น สมพระพุทธลักษณะมาก มีผ้าจีวรคลุมไหล่ทั้งสองข้าง สร้างด้วยปูนซีเมนต์ทาสีขาวประดิษฐานบนดอกบัว ซึ่งฐานกลีบดอกบัวนี้ได้ทำอย่างปราณีตอ่อนช้อยสวยงาม ความสูงประมาณ ๕ เมตร สร้างเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔) เรียกกันว่า **"พระศากยมุนี"**

เดินถัดจากองค์พระศากยมุนีไป จะมีเจดีย์องค์ใหญ่อยู่องค์หนึ่ง เมืองวังตาวนี้เป็นเมืองตากอากาศชายทะเลเมืองหนึ่งของชาวเวียดนาม นอกจากได้บรรยากาศริมทะเลแล้ว ยังมาเที่ยววัดทำบุญไปด้วย ในระหว่างนี้ พวกเราก็ได้พบนักท่องเที่ยวหลายคน ต่างก็เดินไหว้พระพุทธรูปปางต่างๆ เช่นพระพุทธไสยาสน์ทาสีขาวเช่นกัน เป็นระยะตลอดทางเดิน จากนั้นคณะผู้ร่วมเดินทางก็กลับที่พักทำบายศรีกัน

โฮจิมินห์ - เบิ่งเยือง

เวลา ๐๗.๐๐ น. วันที่ ๒๓ มิ.ย. ๔๔ หลังอาหารเช้ากันแล้ว จึงออกเดินทางสู่ **เมืองเบิ่งเยือง** ขึ้นไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือท่ามกลางจราจรที่คับคั่งพอสมควร ส่วนใหญ่จะมีแต่รถมอเตอร์ไซด์วิ่งเต็มไปหมดบนท้องถนน จนกระทั่งออกนอกตัวเมือง

สภาพถนนลาดยางดีตลอด เวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. ได้มาถึง **เขื่อนโฮไดติ้ง** เพื่อติดต่อเจ้าหน้าที่ขออนุญาตผ่านเข้าไปที่วัดแห่งหนึ่ง

ซุ้มประตูทางเข้า วัดไทยเซิงนุ้ยคา เบิ่งเยือง

รอยพระพุทธบาทเบื้องขวา

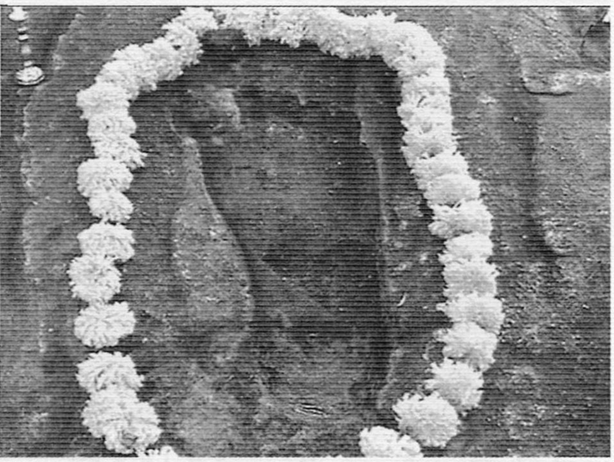

โขดหินใหญ่นี้ อยู่ภายใต้ร่มไม้พระศรีมหาโพธิ์

ร่วมทำบุญซ่อมซุ้มประตูและทำรั้วกั้น

ที่มีรอยพระพุทธบาท ในขณะนั้น ทางเขื่อนกำลังซ่อมแซมสะพาน ทางเจ้าหน้าที่ก็ได้ให้นำรถวิ่งเข้าไปได้จนถึงหน้าวัด มิฉะนั้นต้องเดินเท้าเข้าไปประมาณ ๒ - ๓ กิโลเมตร

ในระหว่างทาง มีพวกเราบางคนเห็นพระอาทิตย์ทรงกลดขึ้นระหว่างที่รถข้ามสะพาน วันนี้เมฆครึ้มอากาศไม่ร้อน มองเห็นอ่างเก็บน้ำไกลสุดสายตา รถมาถึงหน้าวัดมีร้านค้าเต็มสองข้างทาง ต้องจอดรถแล้วเดินผ่านซุ้มประตู **วัดไทยเซิงนุ้ยคา** (CHUA THAI SON NUI CAU) มีไม้นั่งร้านตั้งอยู่เพื่อทำการซ่อมแซม

วัดนี้มีชื่อคำว่า "ไทย" อยู่ด้วย ไม่ทราบว่ามีประวัติอย่างไรไม่ได้ซักถาม แต่ถ้าดูตามแผนที่แล้ว จะเห็นว่าบริเวณนี้อยู่ใกล้กับกรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา จากนั้นมาดามเฟื่องฟ้าได้นำเข้าไปด้านหลังของวัด ซึ่งมีสภาพเป็นป่าหินตามธรรมชาติ

มีก้อนหินระเกะระกะเต็มไปหมด แต่มีอยู่ก้อนหนึ่งที่มีรอยเท้าปรากฏอยู่บนโขดหินไม่ใหญ่มากนัก พอที่จะปีนขึ้นไปได้สะดวก เป็นรอยเบื้องขวามีขนาดกว้าง ๑๘ ซ.ม. ยาว ๕๕ ซ.ม. เป็นรอยนิ้วเท้าให้เห็นเป็นธรรมชาติ มอง

วัดนุ้ยบาเดง อยู่บนภูเขาลูกนี้

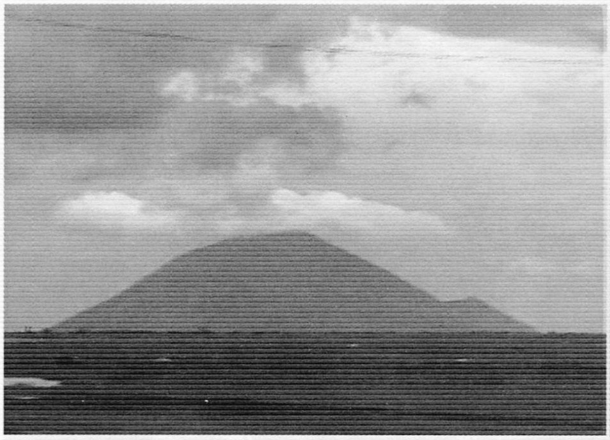

แต่อย่าเพิ่งตกใจ เขามีกระเช้าไฟฟ้าให้ขึ้น

รอยพระพุทธบาทเบื้องซ้าย

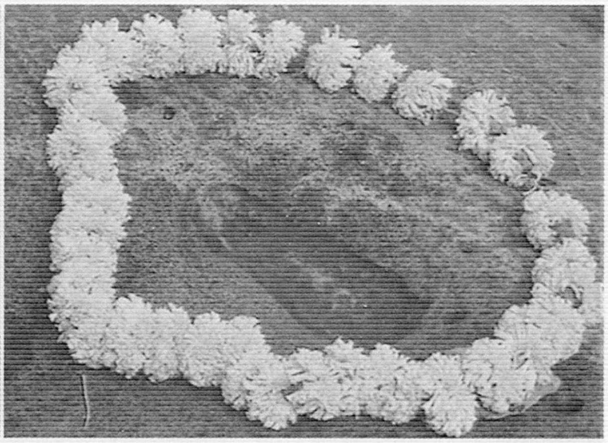

รอยพระพุทธบาทอยู่บนโขดหินสูงใหญ่นี้

ดูแล้วชัดเจนได้สัดส่วน อยู่ภายใต้ร่มไม้พระศรีมหาโพธิ์ใหญ่ต้นหนึ่ง

เมื่อได้เอาน้ำล้างตะไคร่ในรอยเท้านี้แล้ว จึงตรวจดูพบว่ามีการนำปูนเข้าไปเคลือบเอาไว้บางๆ แต่ที่ส้นเท้าปูนกะเทาะออกไป พอจะมองเห็นพื้นหินที่เป็นร่องรอยเดิม มาดามบอกว่าเคยเห็นมาตั้งแต่เด็กๆ แต่ไม่ทราบว่าเป็นรอยอะไร แต่รู้สึกว่ารอยจะมีขนาดใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ จากเดิมที่เคยเห็น

เสียดายที่มีคนเอาปูนมาแต่ง แต่รอยนิ้วก็ยังเห็นได้ชัดเจน ชาวบ้านที่เปิดร้านขายของอยู่หน้าวัดเล่าว่า ตนเคยเห็นดวงไฟลอยขึ้นในเวลากลางคืนด้วยหลายครั้ง ถัดจากรอยพระพุทธบาทไปอีกไกลมากจะมีถ้ำอยู่ด้วย ชาวบ้านบอกว่าศักดิ์สิทธิ์มาก และมีบ่อน้ำอยู่ในถ้ำ ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายว่า ถ้ำนี้อยู่ไกลจะต้องเดินเท้าเข้าไปเท่านั้น

ต่อจากนั้น จึงได้ทำพิธีบวงสรวงกัน และได้อธิษฐานเสี่ยงทาย โดยยกก้อนหินใหญ่มาก ถ้าเป็นรอยพระพุทธบาทจริงขอให้ยกขึ้น ผลปรากฏว่าเป็นไปตามนั้น มาดามเฟื่องฟ้าบอกว่า ตนเองศรัทธารอยที่ตรงนี้มาก เพราะเคยมาอธิษฐานขอให้ต้นคอหายปวด ต่อมาปรากฏว่าอาการดีขึ้นตามลำดับ และมีความตั้งใจไว้

พระเจดีย์ ณ วัดไดดาวตามคีเปาโด

มีพระพุทธรูปประทับนั่งสมาธิอยู่ด้านหน้า

นานแล้วว่า ถ้ามีเงินก็จะมาสร้างรั้วกั้นไว้ เพื่อไม่ให้ใครขึ้นไปบนก้อนหินนี้

ด้วยเหตุนี้ หลังจากได้ชำระล้างรอยพระพุทธบาทเบื้องขวาแล้ว จึงได้นำดอกดาวเรืองไปบูชาโดยรอบ บริเวณนี้มีแต่ก้อนหินใหญ่เต็มไปหมด อยู่ภายใต้ร่มไม้ที่ร่มรื่นดี อากาศในตอนนี้เย็นสบาย ในตอนนี้ มีพระในวัดเดินเข้ามาสนทนาด้วย จึงได้ร่วมทำบุญเป็นเงิน **ประมาณ ๒๐๐ ดอลลาร์** เพื่อซ่อมประตูทางเข้าและให้ช่วยทำรั้วกั้นด้วย แล้วทำพิธีบวงสรวงกัน

เมื่อเปิดเทปหลวงพ่อบวงสรวงแล้ว จึงได้เอาน้ำหอมที่สรงในรอยพระพุทธบาท ประพรมบนศีรษะให้แก่พวกเราทุกคน จากนั้นก็ไปทานอาหารกลางวันกันที่ร้านอาหารหน้าวัด เป็นอาหารพื้นเมืองของชาวเวียดนาม เรียกว่า **เฝอ** มีลักษณะคล้ายก๊วยเตี๋ยวน้ำใส่เนื้อหมู แต่ทางอีสานเรียกว่าก๊วยจั๊บเส้นหรือต้มเส้น เพราะเส้นก๊วยเตี๋ยวมีลักษณะเส้นกลมๆ ยาวๆ

เบิ่งเยือง - เตย์นินห์

เวลา ๑๒.๒๐ น. ออกเดินทางต่อไปสู่**นุ้ยบาเดง** (นุ้ย หมายถึงภูเขา) **เมืองเตย์นินห์** เพื่อไปกราบรอยพระพุทธบาทเบื้องซ้าย ถือว่าการไปเวียดนามครั้งนี้ ได้มีโอกาสกราบไหว้พระบาทของพระพุทธเจ้าครบทั้งสองข้าง ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๔๐ นาที

พอใกล้จะถึงมองเห็นเขาลูกใหญ่อยู่ข้างหน้า มีฝนปรอยลงมาเป็นฝอยเล็กๆ ตลอดทางจนขึ้นกระเช้าไฟฟ้าสู่บนภูเขา ไม่ต้องเดินขึ้นเขาให้เหน็ดเหนื่อย เป็นกระเช้าเล็กแบบที่เห็นทั่วไป ซึ่งทางการทำไว้สำหรับเป็นสถานที่ท่องเที่ยว บริเวณรอบๆ เป็นสวนสนุกด้วย

กระเช้านั่งได้แค่ ๒ คนเท่านั้น วิ่งไปมาเรื่อยๆ หยุดไม่ได้ ต้องระวังในการก้าวขึ้นก้าวลง นั่งขึ้นไปประมาณ ๒๕ นาที สภาพอากาศในตอนบ่ายนี้ก็ยังครึ้มอยู่เหมือนเดิม ไม่มีแสงแดดเลย ถ้าอยากจะเดินก็มีทางขึ้นด้วย เขาเอาหินมาเรียงเป็นบันไดกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติมาก จะพบธารน้ำและที่พักร้านค้าอยู่เป็นระยะๆ ตลอดทาง

เมื่อขึ้นไปถึงโยมเฟื่องฟ้าได้เดินนำไป

รูปปั้นพุทธประวัติตอนเสด็จออกบรรพชา

เจ้าแม่กวนอินพันมือ วัดเวียดนามก๊วกเตือง

ที่โขดหินใหญ่ ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าที่วัดไทยเซิงนุ้ยคา แต่เมื่อปีนขึ้นไปพบว่ารอยเล็กนิดเดียว โยมเล่าว่าเมื่อก่อนเคยเห็นใหญ่กว่านี้ ในตอนแรกมีคนเอาปูนมาโบกปิดทับไปหมดแล้ว ซึ่งมีขนาดเท่ากับที่นุ้ยคา แต่ว่าที่นี่เป็นเบื้องซ้าย

ครั้นผู้เขียนได้สำรวจดูแล้ว เห็นว่ามีรอยปูนโบกทับบริเวณด้านบนของหินอยู่หลายจุด แต่มีเด็กที่ขายลอตเตอรี่อยู่แถวนั้นมาชี้ให้ดูว่า มีรอยเท้ายักษ์อยู่อีกรอยหนึ่ง แต่อยู่เยื้องมาด้านปลายของหินก้อนนี้ พวกเราได้ช่วยกันเหมาซื้อลอตเตอรี่กับเด็กที่บอกจนหมด

ซึ่งรอยพระพุทธบาทมีลักษณะที่เด่นชัดมาก ตรงกลางคล้ายกับมีรอยธรรมจักรอยู่ด้วย และหินก้อนนี้มาดามได้บอกว่าขยายใหญ่ขึ้น เพราะตอนเด็กๆ ได้วิ่งหนีพี่สาวขึ้นมาเห็นเป็นครั้งแรกจะเล็กกว่านี้ ก้อนหินนี้อยู่สูงทางวัดได้ทำบันไดไว้ ต้องเดินขึ้นไปกราบไหว้ทีละคน

ภายในบริเวณวัดมีต้นไม้ร่มรื่น ก้อนหินอยู่ข้างๆ หอสูงคล้ายหอระฆัง พวกเราได้แขวนผ้าตุงไว้ เวลาลมพัดก็แกว่งไกวไปมา ดอกดาวเรืองก็รายล้อมไว้รอบพระพุทธบาทเบื้องซ้าย มีขนาดกว้าง ๑๑ ซ.ม. ยาว ๓๐ ซ.ม. ผ้าสไบทองห่มไม่ได้ จึงต้องตัดสั้นๆ แล้วผูกเสาเอาไว้

ครั้นได้ทำพิธีเสร็จแล้ว ถือว่าจบรายการในการกราบไหว้รอยพระพุทธบาทแต่เพียงแค่นี้ จึงได้อุทิศส่วนกุศล แต่ไม่ได้ทำบุญอะไร เพราะไม่พบพระภายในวัดเลย จึงเดินกลับมานั่งรถกระเช้าตามเดิม ระหว่างทางมองย้อนกลับไปทางยอดเขา เห็นเมฆหมอกเข้ามาปกคลุมเต็มไปหมด แล้วกลับมาถึงที่พักตามเดิม

เช้าวันที่ ๒๔ มิ.ย. ๔๔ หลังอาหารเช้าแล้วได้ไปชมตัวเมืองโฮจิมินห์ เห็นขบวนแห่ศพมีพระเวียดนามนำไปด้วยเป็นแถวยาวเหยียด ผ่านไปได้สักครู่ก็จะเห็นเจดีย์สูงใหญ่เป็นชั้นๆ มีลักษณะศิลปะคล้ายแบบจีน เป็นวัดใหญ่ที่สุดในเวียดนามชื่อ **วัดไดดาวตามคีเปาโด**

ด้านหน้าวัดมีพระพุทธรูปนั่งสมาธิห่มจีวรคลุมสีส้มสวยงาม ภายในวัดมีรูปเจ้าแม่กวนอิมสูงใหญ่มาก คณะได้ยืนถ่ายภาพรวมกันที่ด้านหน้าพระเจดีย์สไตล์เวียดนาม แต่ละ

ศาลากลางแห่งใหม่ ณ โฮจิมินห์ซิตี้

ชั้นจะมีหลังคาคล้ายวิหารประมาณ ๗ ชั้น บนยอดสุดจะมีปลายแหลม

สถาปัตยกรรมในการสร้างพระเจดีย์ในแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน จะเหมือนกันทุกแห่งคือยอดแหลม แม้แต่โบสถ์คริสต์ก็เหมือนกัน ส่วนอิสลามจะเป็นรูปทรงกลม วัดต่อไปก็คือ **วัดเวียดนามก๊วกเตื๋อง** อยู่ภายในตัวเมือง ชาวบ้านเข้ามานั่งนับลูกประคำบ้าง เข้ามานั่งพักผ่อนกันบ้าง ขายนกสำหรับปล่อยด้วย

ภายในวัดปั้นรูปเจ้าชายสิทธัตถะกำลังจะใช้พระขรรค์บั่นพระเกศา ส่วนข้างๆ มีม้ากัณฐกะและนายฉันนะนั่งอยู่ด้วย วัดนี้มีพระเจดีย์สูงใหญ่ด้วย มีรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิมพันมือและพระพุทธรูปต่างๆ เห็นพระกำลังนั่งสวดมนต์ มืออีกข้างหนึ่งดึงไม้ตีระฆังใหญ่ไปด้วย ได้ทำบุญใส่ตู้กันตามอัธยาศัย แล้วออกมาปล่อยนกกัน นั่งรถชมเมืองต่อไป

แวะที่ศาลากลาง (ของเดิม) ได้ดัดแปลงเป็นโรงละคร ขณะที่ไปถึงมีการแสดงดนตรีที่ด้านหน้าด้วย เสียงบรรเพลงสไตล์ยุโรปดังกระหึ่มทั่วบริเวณนั้น จากของเก่าเราไปดูของใหม่ใครจะสวยกว่ากัน เท่าที่มองดูแล้ว ด้านหน้าจะมีสวนหย่อมและรูปปั้นท่านโฮจิมินห์ (ลุงโฮ) ด้านหลังเป็นศาลากลางสไตล์ฝรั่งเศสสวยงาม

เมื่อเดินลงไปถ่ายรูปเป็นที่ระลึกกันแล้ว มาดามเฟื่องฟ้าได้พาทัวร์มาที่ **วัดซาเล่ยเตือง** หมายถึงวัดที่พระพุทธเจ้าเกิด ภายในมีศาลาหลังใหญ่เป็นห้องโถง มีทั้งพระและฆราวาสนั่งสวดมนต์กัน มีกำหนดสัปดาห์ละหนึ่งชั่วโมง มีเสียงเคาะให้จังหวะไปด้วย บรรยากาศเสียงสวดมนต์ คล้ายกับที่วัดลามะในกรุงกัฏมัณฑุ ประเทศเนปาล

วัดสุดท้ายของรายการนี้ คงเป็น **วัดเวิ้นงิม** ได้พบกับเจ้าอาวาสที่มีอาวุโสอายุ ๗๒ ปี แต่ยังมีสุขภาพแข็งแรง เคยเดินทางมาที่เมืองไทย ๔ ครั้ง โดยพักที่วัดมหาธาตุ พวกเราจึงได้เข้าไปนมัสการท่านด้วยความยินดี ที่ท่านเคยไปบ้านเมืองของเรา หลังจากเข้าไปถวายเครื่องบูชาที่พระประธานแล้ว จึงได้ร่วมทำบุญกับท่าน ๕ ดอลลาร์ เงินไทย ๑,๑๐๐ บาท และเงินเวียดนามอีก ๒๐๐,๐๐๐ ดอง

แหม..ทำบุญกันเป็นหมื่นเป็นแสนกันเลยนะ โถ..อัตราแลกเปลี่ยน ๑ บาท เท่ากับ ๓๐๓ ดอง เราก็ทำบุญอย่างเศรษฐีกันเลยซิ จึงตัวเบากลับไปขึ้นเครื่องบิน อำลาญาติของมาดามที่ช่วยอนุเคราะห์เรื่องจัดรถและที่พักให้ความสะดวกทุกอย่าง แล้วก็เดินทางกลับมาพร้อมกับ **มาดามเฟื่องฟ้า** และ **โยมบุปผา** (ตุ๊กตา) รวม ๒๐ คนพอดี จึงขอขอบคุณและอนุโมทนาโยมทั้งสองไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย ฯ

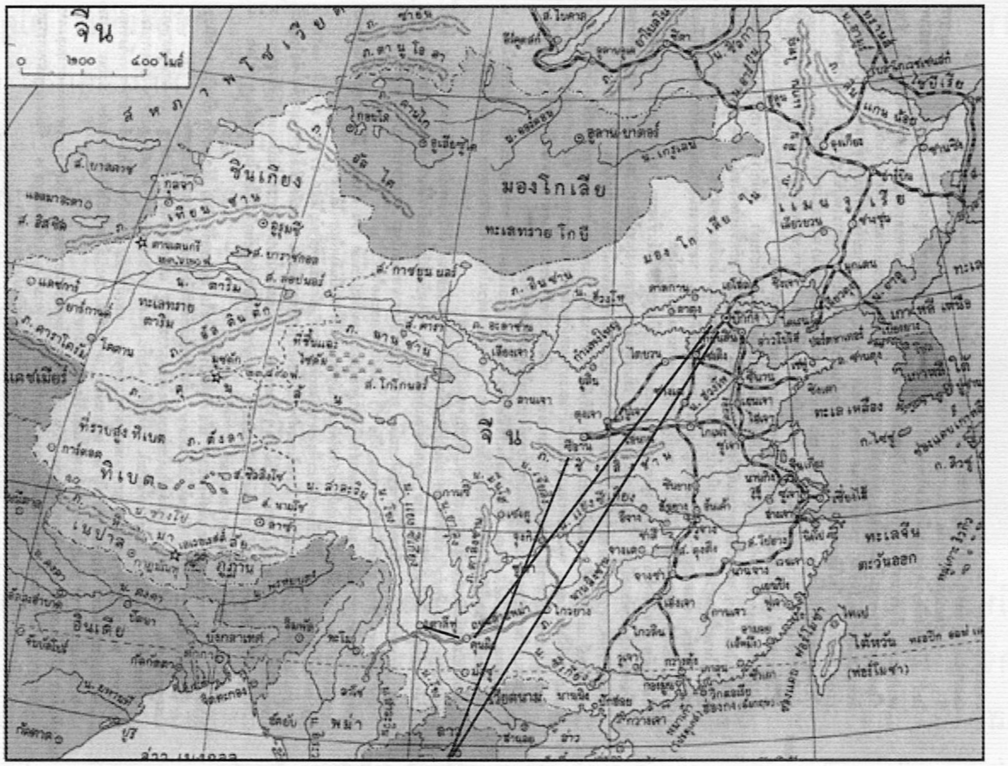

ประเทศจีน

การเดินทาง ครั้งที่ ๑

วันที่ ๒๒ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๙

๑. **วัดหลิงกวง** (วัดพระเขี้ยวแก้ว) เมืองปักกิ่ง
๒. **วัดหย่งเหอ** เมืองปักกิ่ง
๓. **กำแพงเมืองจีน** ป๋าต๋าหลิ่ง เมืองปักกิ่ง
๔. **สุสาน ๑๓ ราชวงศ์หมิง** เมืองปักกิ่ง
๕. **สุสานติ้งหลิง** เมืองปักกิ่ง
๖. **จตุรัสเทียนอันเหมิน** เมืองปักกิ่ง
๗. **พระราชวังฤดูร้อน** (พระราชวังอี้เหอหยวน)
๘. **หอบวงสรวงสวรรค์** (เทียนถาน)
๙. **วัดจู้เซิงซือ** เขาจี้จู๋ เมืองตาลีฟู
๑๐. **กำแพงเมืองเก่า** เมืองตาลีฟู
๑๑. **พระเจดีย์ขาว ๓ องค์** เมืองตาลีฟู
๑๒. **วัดหยวนทง** เมืองคุนหมิง

****

เรื่องที่จะเล่าต่อไปนี้เป็นการเดินทางไปประเทศจีน ทั้งหมดรวม ๔ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๒ - ๓๑ มี.ค. ๒๕๓๙
(ปักกิ่ง - คุนหมิง - ตาลีฟู)
ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๖ - ๒๔ มี.ค. ๒๕๔๔
(เฉินตู - ง้อไบ้ - ซีอาน - หลั่วหยาง)
ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๔ มี.ค. - ๔ เม.ย. ๒๕๔๗
(อู่ไถซัน - จิ่วหัวซัน - ผู่ถ่อซัน - กวางเจา)
ครั้งที่ ๔ วันที่ ๑๗ - ๒๒ มิ.ย. ๒๕๔๙
(เมืองเชียงรุ่ง สิบสองปันนา)

เริ่มแรกก่อนที่จะเดินทาง **คุณแน่งน้อย ธีระชาติ** (เสียชีวิตไปแล้ว) ได้ชักชวนผู้เขียนและหลวงพี่โอร่วมเดินทางไป พร้อมคณะญาติโยมอีก รวมแล้ว ๒๑ คน จุดสำคัญที่จะไปคือ **วัดหลิงกวง** เพื่อนมัสการ **พระเขี้ยวแก้ว** กรุงปักกิ่ง และ **เขาจี้จู๋** เมืองตาลีฟู ประเทศจีน

คุณแน่งน้อยพร้อมคณะไปที่วัดหลิงกวง

พระเจดีย์ที่ประดิษฐานพระเขี้ยวแก้ว

ในสมัยนั้น ยังไม่มีการอัญเชิญเข้ามาที่เมืองไทย พระภิกษุชาวไทยไปประเทศจีนก็ไม่สะดวก ต้องติดต่อสถานทูตขออนุญาตจากทางปักกิ่งก่อนจึงจะไปได้ ผู้เขียนจึงนึกในใจว่าถ้าเป็นพระเขี้ยวแก้วจริงขอให้ไปได้ แล้วจะนำ **บายศรี** ไปสักการบูชาด้วย

ในเวลาต่อมา คุณแน่งน้อยแจ้งว่าทางการจีนอนุญาตให้ไปได้ จึงได้ออกเดินทางในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๙ มุ่งตรงไปที่กรุงปักกิ่งในเวลาเย็น ตอนเช้าวันรุ่งขึ้น เวลา ๘ โมงเช้า รถปรับอากาศมารับหน้าที่พัก ปรากฏว่าจะต้องหาร่มกัน เพราะหิมะตกลงมาหนัก อากาศหนาวเย็นอุณหภูมิ ๔ องศาเซลเซียส

พอขึ้นรถมาแล้ว **คุณพรชัย** ไกด์ชาวจีนที่พูดไทยได้คล่องแคล่ว แถมมีมุขเด็ดให้ฮายิ่งกว่าไกด์ชาวไทยเสียอีก ไม่ได้ถามว่าชื่อจีนว่าอะไร แต่แกตั้งชื่อเป็นคนไทยไปแล้วได้พูดว่าหิมะเพิ่งจะตกเมื่อคืนนี้ตี ๓ ทั้งที่เมื่อวานนี้อากาศก็เป็นปกติของปลายเดือนมีนาคม

คณะเดินทางทุกคนก็แปลกใจ ถือว่าเป็นสิริมงคลเป็นอย่างยิ่ง คงจะเป็นด้วยอานุภาพแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของ **พระเขี้ยวแก้ว** ก็เป็นได้ และเป็นการโชคดีของคนไทยที่จะได้สัมผัสกับหิมะครั้งนี้ ทั้งที่เมื่อวานนี้เรามาจากเมืองไทยอากาศก็ยังร้อนอยู่เลย

เหตุที่เป็นเช่นนี้นับว่าเป็นปรากฏการณ์ที่นอกเหนือธรรมชาติ เพราะมิใช่ฤดูกาล สมัยโบราณถือว่าสิ่งที่โปรยปรายลงมาจากท้องฟ้าสร้างความชุ่มฉ่ำเยือกเย็น เสมือนกลีบดอกไม้และเกษรที่ปวงเทพเจ้าทั้งหลายโปรยปรายลงมาเป็นการต้อนรับแก่ผู้มาเยือนจากแดนไกล ตามธรรมเนียมของดินแดนที่มีหิมะตก

เรื่องนี้ **หลวงปู่ชัยวงศ์** บอกคุณแน่งน้อยภายหลังว่า หิมะตกเป็นละอองขาวโปรยปรายเป็น **ฝนแก้ว** อวยพรให้เรา รถวิ่งออกนอกเมืองไปประมาณ ๒ ชั่วโมง ถึงวัดหลิงกวง เมื่อถึงวัดหิมะหยุดตกแล้ว ต้องเดินขึ้นเนินไปเล็กน้อย ถึงบริเวณพระเจดีย์แบบจีนสูงใหญ่ บริเวณลานวัดและบนต้นไม้ขาวโพลนไปด้วยหิมะ ผู้ที่เพิ่งเคยเห็นหิมะต่างตื่นเต้นถ่ายรูปกัน

เจ้าหน้าที่พุทธสมาคมจีนจากปักกิ่งนำกุญแจมาไขประตูรั้วออก แล้วนำพวกเราเดิน

ภายในห้องที่ประดิษฐานพระเขี้ยวแก้ว

ถวายบายศรีเป็นเครื่องสักการบูชา

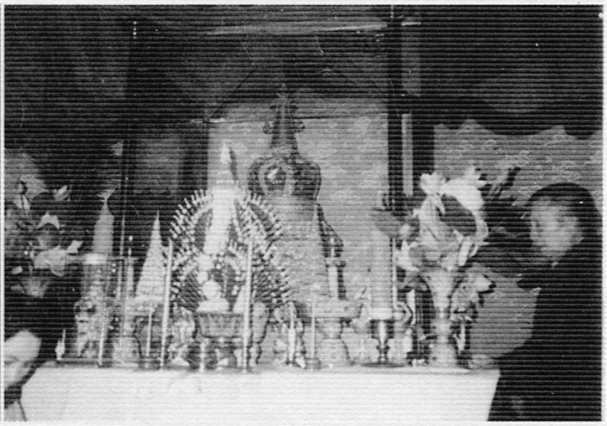

ขึ้นบันไดวนขึ้นสู่ห้องประดิษฐานพระเขี้ยวแก้ว ภายในองค์พระเจดีย์ เป็นห้องที่ไม่กว้างขวางมากนัก พวกเราเตรียมจัดเครื่องสักการบูชา มีบายศรี พุ่มเงินพุ่มทอง ผ้าตุง ผ้าจีวร เป็นต้น

ต่อจากนั้นได้เปิดเทปบวงสรวงหลวงพ่อฯ แล้วคุณแน่งน้อยนำสวดวันทาหลวง ตามแบบพิธีกรรมของหลวงปู่ชัยวงศ์ นั่งสมาธิสักครู่หนึ่งจึงเสร็จพิธี สมัยนั้น เจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตให้ถ่ายภาพ จำต้องแอบถ่ายกัน รูปภาพจึงมีน้อย ต่อมารัฐบาลไทยได้มีการอัญเชิญมาประดิษฐานที่ **พุทธมณฑล** จังหวัดนครปฐม

ทั้งนี้ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยได้มีโอกาสนมัสการ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช** ทรงเจริญพระชนมายุ ๗๕ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ ตั้งแต่นั้นมารูปภาพพระเขี้ยวแก้วก็แพร่หลายจนกระทั่งปัจจุบันนี้ ก่อนหน้านี้ก็มีการอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ **นิ้วข้อพระหัตถ์** มาแล้ว

มนุษย์ปักกิ่ง

"แสดงให้เห็นว่า สถานที่สำคัญในประเทศจีน อันเป็นที่ประดิษฐานสิ่งสำคัญของพระพุทธเจ้าไว้ ประวัติศาสตร์ของจีนมีการบันทึกย้อนเวลาไปประมาณ ๔,๐๐๐ ปี หากหลักฐานทางโบราณคดี ที่มีการขุดพบได้ยืนยันว่า เมื่อ ๑ ล้านปีที่แล้ว ดินแดนที่เป็นประเทศจีนในปัจจุบันมีผู้คนเคยอาศัยอยู่

ในช่วงปลายทศวรรษที่ ๑๙๒๐ ได้มีการขุดพบซากหินดึกดำบรรพ์ของมนุษย์ยุคบรรพกาลที่ **หยวนโหม่ว** ในมณฑลยูนนาน และที่ **หล่านเถียน** มณฑลส่านซี เมื่อกว่าสี่แสนปีที่แล้ว เคยมี **มนุษย์ปักกิ่ง** อาศัยอยู่ที่ **หมู่บ้านโจวโข่วเตี้ยน** ซึ่งอยู่ใกล้กับกรุงปักกิ่ง สามารถเดินตัวตรงได้ รู้วิธีการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้อย่างหยาบๆ และรู้วิธีการจุดไฟ

จักรพรรดิเหลือง หรือ **จักรพรรดิหวงตี้** (ซึ่งเชื่อกันว่าครองราชย์ระหว่าง ๒๔๙๐ ๒๔๑๓ ปีก่อนคริสตกาล) ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ให้กำเนิดชาวจีน จักรพรรดิองค์นี้เป็นผู้ปราบปรามชนเผ่าอื่น โดยใช้อาวุธที่ทำจากหยก และ **พระนางเหล่ยซู** ผู้เป็นมเหสีก็เป็นผู้คิดค้นและริเริ่มการเลี้ยงไหม

การคิดค้นเกวียน, เรือ, และเข็มทิศ ก็

ทะเลสาบคุนหมิง ณ พระราชวังฤดูร้อน พระนางซูสีไทเฮา

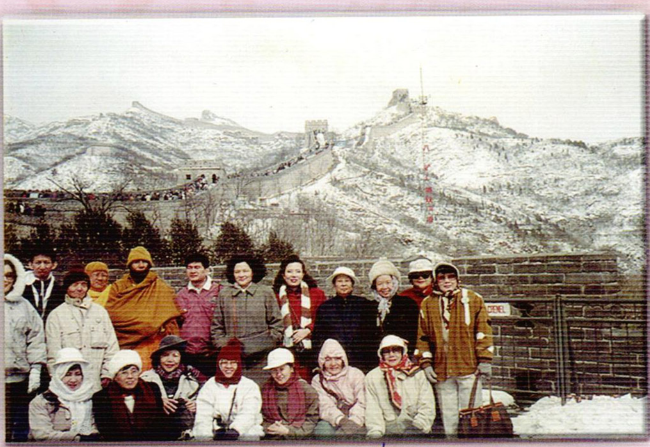

กำแพงเมืองจีน ณ ป๋าต๋าหลิ่ง ประเทศจีน

วัดหย่งเหอ กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน

เจ้าอาวาส วัดว่านเหนียน เขาง้อไบ้ เมืองเฉินตู ประเทศจีน

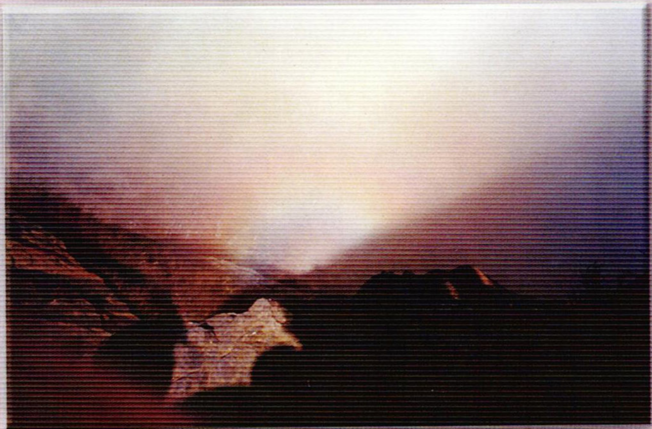

ภาพแสงสีรัศมีรุ้ง บนยอดเขาง้อไบ้ เมืองเฉินตู ประเทศจีน

วิหารทอง (เขาจินติ่ง) บนยอดเขาง้อไบ้ เมืองเฉินตู

ถ้ำหลงเหมิน เมืองหลั่วหยาง

พระเจดีย์ต้าเยี่ยน (พระถังซำจั๋ง) เมืองซีอาน

ด้านหลังคือ ยอดเขาอู่ไถ่ซาน ประเทศจีน

พระเจดีย์เก่าแก่ บนยอดเขาอู่ไถ่ซาน

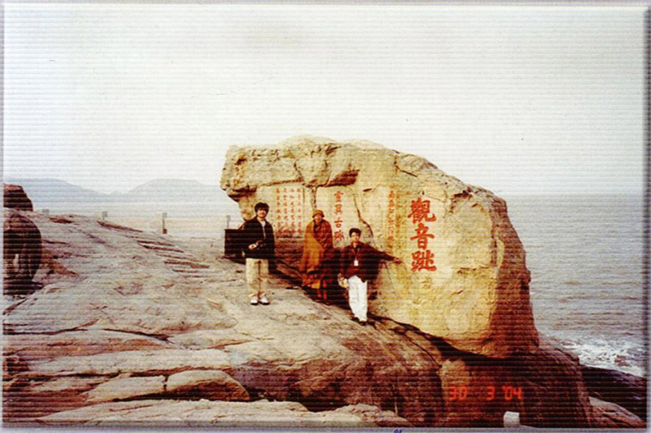

มีรอยเท้าธรรมชาติอยู่บนก้อนหินนี้ ณ เกาะผู่ถัวซาน

พระอาทิตย์ทรงกลดในยามเที่ยง ณ เกาะผู่ถัวซาน

รูปปั้น เจ้าแม่กวนอิม องค์เดิม ณ เกาะผู่ถัวซาน

พบกับพระลามะที่เขาจิ่วหัวซาน

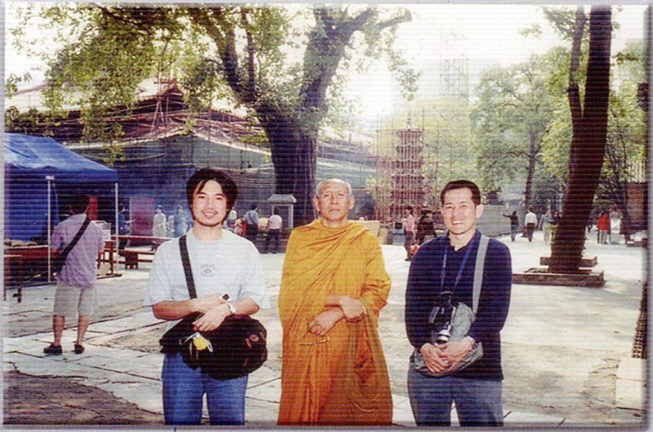

วัดลิ่วหยง เมืองกวางเจา มณฑลกวางตุ้ง

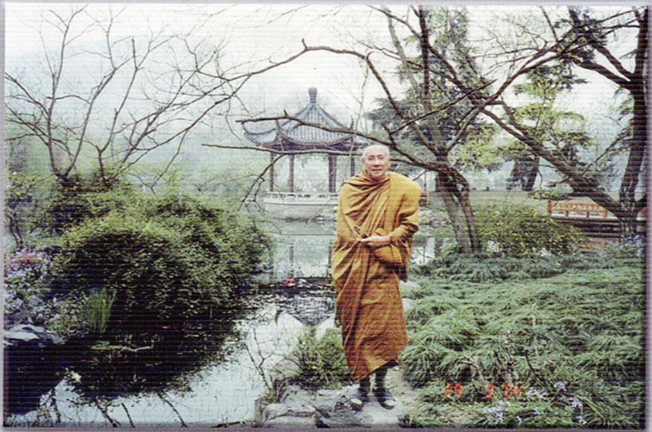

ชมธรรมชาติ ณ ทะเลสาบซีหู เมืองหังโจว

อึ่งหมอบราบ หรือ
พระยาอึ่งเขาคู่ชูหัวหมอบราบบนแท่น

ล้วนแต่เป็นผลงานของจักรพรรดิหวงตี้ นอกจากนี้ ยังเชื่อกันว่าจักรพรรดิหวงตี้ มีความแตกฉานในวิชาดาราศาสตร์ และเป็นผู้คิดค้นปฏิทินจีน ในยุคของพระองค์ได้มีการประดิษฐ์ตัวอักษร และเครื่องมือเครื่องใช้หลายชนิด **สุสานจักรพรรดิเหลือง** (หวงตี้หลิง) ตั้งอยู่ตำบลหวงหลิง ห่างจากซีอาน ๑๒๐ กม.

บทความนี้จากหนังสือ **"หน้าต่างสู่โลกกว้าง ประเทศจีน"** ผู้เขียนเคยจำได้ว่า สมัยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระราชพรหมยาน** ยังมีชีวิตอยู่ ท่านเล่าว่าเคยเกิดเป็นลูกเขยเจ๊กมีอยู่วันหนึ่งหลวงพ่อได้ถาม **ท่านแม่ศรี** ว่าเคยเกิดอยู่แถวไหนละ ท่านแม่ศรีบอกว่าแถว **แม่น้ำเหลือง** แต่ไม่ได้บอกว่าเป็นใคร จึงขอนำเรื่องนี้จาก **พุทธสาสนสุวัณณภูมิปกรณ์** ที่ **หลวงพ่ออ่ำ** อ่านมาจากกเบื้องจารมาเล่าต่ออีกว่า

"พระเจ้าเหลือง ก็คือ **พระเจ้าอึ่งตี่ฮ่องเต้** พระองค์ทรงพิชิตราชวงศ์ฉันนุงแล้ว จึงปราบดาภิเษกเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชอาณาจักรจีนประมาณกว่า ๔,๖๐๐ ปีมาแล้ว ต่อมา **พระเจ้าเชี่ยวหัว** (พระนามไทย) **พระเจ้าเสียวเหา** หรือ **พระเจ้าเหาน้อย** (พระนามจีน) ได้สถาปนาเป็น **พระเจ้ากิมเต๊กอ๋องฮ่องเต้**

พระเจ้าเชี่ยวหัวเป็นพระราชโอรสองค์แรก ได้ทรงสืบต่อจากพระเจ้าเหลืองพระราชบิดาถึง ๘๔ ปี แล้ว **พระเจ้าทวนหยก** (จวนยก) ผู้เป็นลูกพี่ลูกน้องของพระเจ้าเชี่ยวหัว และเป็นหลานของพระเจ้าเหลืองได้ครองราชสมบัติต่อ

พระเจ้าทวนหยกทรงตั้งตระกูลขึ้นหนึ่งเรียกว่า **"ตระกูลไทย"** กับโปรดเกล้าให้ **สินเรา** ผู้เป็นหลานอีกองค์หนึ่งของพระเจ้าเหลืองจัดรวบรวมพระบรมวงศานุวงศ์ขึ้นดำรงตำแหน่งยศไทย ให้มีสิทธิ์สืบตระกูลยศนี้ไปตลอดยุคแห่งราชวงศ์ เป็นเจ้าอากรท้องน้ำตลอดลุ่มน้ำแดนจีน เริ่มแรกที่แม่น้ำฮวงโห มณฑลชานสี

อนึ่ง พระเจ้าทวนหยกนี้ทรงเป็นต้นตระกูลของ **"เจ้าเย็น"** เจ้านครหลอ ในราชวงศ์เซียะ ในสมัยปี ๑๖๑๒ ก่อน พ.ศ. อีกด้วย พระเจ้าทวนหยกทรงครองราชย์อยู่ ๗๘ ปี เมื่อประมาณ ๔,๕๒๑ ปีมาแล้ว จนถึง พระเจ้าที่ก๊ก (ตี้ก๊อกฮ่องเต้) , พระเจ้าตี้จี๊ (จี่เต้ ฮ่องเต้), พระเจ้าเหยี่ยวตี่ (เงี้ยวเต้ฮ่องเต้)

ต่อมาสมัย **พระเจ้าซุ่นเต้ฮ่องเต้** ขึ้นครองราชย์ ทรงเห็นว่าบ้านเมืองประสบน้ำท่วม ได้พาไพร่พลเสด็จแสวงหาที่ขุดคลองตามหัวเมืองต่างๆ ไปถึง **อวนซัว** แขวงหัวเมืองกวยกี ฝนตกอย่างหนักได้รับความลำบากมาก จึงได้บวงสรวงเทพยดาช่วยบันดาลให้ขุดคลองสำเร็จ

ในคืนนั้น นอนหลับฝันว่าได้หนังสือจากเทวดา ตื่นขึ้นอ่านว่าได้ขุดคลองต่างๆ ในตอนท้ายยังบอกว่า แผ่นที่ขุดคลองที่ **พระเจ้าอึ่งตี่ฮ่องเต้** ได้สร้างทำไว้ก่อนสิ้นพระชนม์ ยังอยู่ที่เขาอวนซัว รุ่งขึ้น แม่ทัพอู๋กับไพร่พลได้ไปพบกับชายแก่คนหนึ่งกลางทางได้นำแผนที่มาให้ แล้วได้ขุดคลองอยู่ ๑๓ ปีจึงสำเร็จ

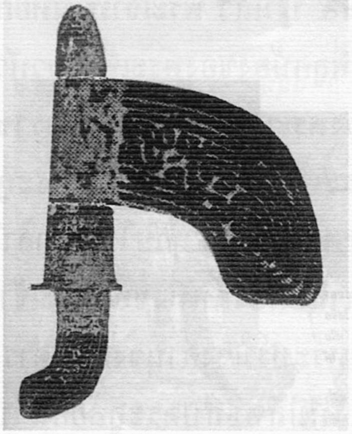

รูปมีดประแตะนี้ ของคนไทยลวะทั่วไป โดยเฉพาะที่ราชบุรี เวลานี้มีดเล่มนี้อยู่ใต้หวัน เส้นคำที่ด้ามขยายใหญ่ คือ **ลายสือไทย** บนอ่านว่า **เรือง** ล่างอ่านว่า **เลอลว้า** เห็นชัดว่ามีดเล่มนี้ **พระเจ้าเรืองเลอลว้า** ทำส่งไปถวาย **ราชวงศ์เซียง** (ราชวงศ์ช้าง) อันดับที่ ๕ (เมื่อ ๑๒๒๒ ถึง ๕๗๘ ปีก่อน พ.ศ.)

ตรงกับสมัย **เมืองทอง** เมื่อปีอินเต็ม ๔๑๕๐ เริ่มนับเป็นปีโล ๑ (คือก่อน พ.ศ. ๑๑๙๐) ปีโลได้ ๓๑๕ ปรากฏชื่อ **ขุนเลืองยงไทย ขุนเรืองเลอลว้า** นี้คงครองเมืองปีโล ระหว่าง ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ คือก่อน พ.ศ. ๑๐๑๐ - ๘๕๐ รู้ว่า **ราชวงศ์ช้าง** คือ "ไทย" จึงทำมีดเพื่อส่งไปถวายพร้อมกับจารึกชื่อไปด้วย **ราชวงศ์ช้าง** จึงถือเป็นประจำตลอดมาถึงองค์สุดท้าย

ต่อมามีกษัตริย์สืบราชบัลลังก์อีกหลายพระองค์ จนถึง **พระเจ้าจิ๋นซีฮ่องเต้** ผู้สร้างกำแพงเมืองจีน ยาวถึง ๒,๐๐๐ ไมล์ กับได้สร้างกองทัพรูปปั้นหินฝังไว้ใต้พื้นดินนานประมาณ ๓,๘๘๐ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๕๐)

แล้วก็มีพระเจ้าแผ่นดินสืบราชวงศ์กันมามากมายนับพันปี มากจนงงไปหมด ไม่รู้ว่าราชวงศ์ไหนก่อนราชวงศ์ไหนหลัง คิดว่าท่านผู้อ่านเคยไปเที่ยวเมืองจีนมาแล้ว เวลาฟังเขาเล่าประวัติศาสตร์ จะบอกถึงสมัยราชวงศ์โน้นราชวงศ์นี้ เราก็จำไม่ค่อยได้ ผู้เขียนจึงขอลำดับราชวงศ์จีนในอดีตไว้พอสังเขปดังนี้

๑. **ราชวงศ์เซียะ** ๒. **ราชวงศ์เซียง** ๓. **ราชวงศ์โจว** ๔. **ราชวงศ์จิ๋น** ๕. **ราชวงศ์ฮั่น** ๖. **ราชวงศ์เว่ย** ๗. **ราชวงศ์ซู** ๘. **ราชวงศ์วู** ๙. **ราชวงศ์จิ๋น** ๑๐. **ราชวงศ์ซ้อง** ๑๑. **ราชวงศ์จี๋** ๑๒. **ราชวงศ์เหลียง** ๑๓. **ราชวงศ์เฉิน** ๑๔. **ราชวงศ์ซุ่ย** ๑๕. **ราชวงศ์ถัง** ๑๖. **ราชวงศ์ซ้อง** ๑๗. **ราชวงศ์เหลียว** ๑๘. **ราชวงศ์จิน** ๑๙. **ราชวงศ์หยวน** ๒๐. **ราชวงศ์หมิง** ๒๑. **ราชวงศ์ชิง**

ชนชาติไทย

เป็นอันว่า คนไทยได้กระจายไปทุกแห่งหนตำบลมาแต่โบราณกาล จนกระทั่งสืบต่อมาถึงยุคนี้ คติที่สอนกันว่า **"ชนชาติไทยอพยพมาจากภูเขาอัลไต"** หมดสมัยแล้ว แต่อาจจะมีผู้สงสัยว่า คนไทยอยู่ในประเทศจีนได้อย่างไร แล้วมีใครพบเห็นเป็นหลักฐานบ้าง ความจริงก็มีผู้ที่มิใช่ชาวไทย แต่ก็ไปพบคนไทยที่อยู่ในดินแดนจีน ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์นี่เอง

ฉะนั้น เรื่องประวัติศาสตร์ของชาติไทย

NO.17/3

ดร. วิลเลี่ยม คลิฟตัน ด็อดด์
ผู้เขียน

ตามที่ผู้เขียนได้อ่านพบในหนังสือ **ชนชาติไทย** ซึ่ง **หลวงนิแพทย์นิติสรรค์** แปลจากบันทึกของ **หมอด็อดด์** ได้ไปสำรวจตั้งแต่ **เชียงตุง สิบสองพันนา ยูนนาน** ไปจนถึงสุดฝั่งทะเลที่ **กวางตุ้ง** (ใกล้ฮ่องกง) และไปทางตอนเหนือของ **เวียดนาม** รวมระยะทาง ๒,๐๐๐ ไมล์

โดยอาศัยการเดินทางด้วยเท้าเป็นส่วนใหญ่ และใช้ม้าและเรือเป็นบางส่วน ตามสภาพของภูมิประเทศ ได้พบคนไทยทั่วไปทุกหนทุกแห่ง ในดินแดนของประเทศจีนปัจจุบันนี้ ท่านเป็นมิชชันนารี คือเป็นหมอสอนศาสนาชาวอเมริกัน ประจำอยู่ที่เชียงราย สมัยรัชกาลที่ ๕ (สำรวจระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๕๒ - ๒๔๖๖)

หมอด็อดด์สรรเสริญคนไทยในต่างแดนนั้นว่า เป็นคนโอบอ้อมอารี สุภาพน่ารัก ความที่รักคนไทยมาก่อน จึงมีความปรารถนาที่จะเขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้น แต่ก็ได้ถึงแก่กรรมเสียก่อน ภรรยาคู่ทุกข์คู่ยากของท่าน ผู้เคยร่วมเดินทางไปถึงถิ่นไทยในต่างแดนด้วยกัน จึงได้เรียบเรียงต่อออกมาเป็นเล่ม เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๖ และ **พันตรีเดวีส์** กล่าวไว้ใน **หนังสือเรื่องมณฑลยูนนาน** ว่า

"ข้าพเจ้าประหลาดใจมาก ที่ได้พบหมู่บ้านอย่างน้อย ๒ - ๓ ตำบล ในดินแดนลุ่ม**แม่น้ำปูทูโห** มีพวก **"ชาน"** ตั้งภูมิลำเนาอยู่ (พม่าเรียกไทยใหญ่ที่อยู่พม่าว่า **ชาน** หรือ **ฉาน** อังกฤษก็เรียกตาม แต่เราเรียกว่า **เงี้ยว)**

ข้าพเจ้าไม่นึกเลยว่า จะมีพวกชานอยู่ทางเหนือไกลถึงป่านนี้ พวกชานในตำบลนั้นเองกล่าวว่า พวกเขาได้อพยพมาจาก **อังวะ** ประมาณหลายร้อยปีมาแล้ว ซึ่งน่าสงสัยอยู่มาก แต่บางทีพวกนี้คงอพยพมาจากอาณาจักรชาน ซึ่งในสมัยนั้นอยู่ในอำนาจของพม่าก็เป็นได้

พวกที่อพยพมานี้คงไม่มีพระสงฆ์มาด้วย เพราะฉะนั้น หนังสือที่ใช้และการนับถือพุทธศาสนาจึงสาบสูญไป แต่ภาษาที่เขาใช้พูดกันนั้นเป็นภาษาชาน และยังได้พบหมู่บ้านของชนพวกนี้ตั้งกระจัดกระจายไปทางเหนือของ **มณฑลยูนนาน** และ **มณฑลเสฉวน** ที่ติดต่อกับทิเบต

ทางแถบของแม่น้ำยางสีในมณฑลเสฉวน มีหมู่บ้านไทยหนาแน่น ถ้าในตำบลใดมีน้ำขึ้นเอิบอาบบนที่ราบพอที่จะทำนาได้แล้ว ย่อมมีหมู่บ้าน "ชนชาติไทย" ตั้งอยู่ในที่ราบเหล่านั้น เพราะชนชาติไทยไม่ชอบตั้งภูมิลำเนาอยู่บนเขา

เขายืนยันว่า พวกชนชาติไทยที่ตั้งภูมิลำเนาอยู่ทั่วไปในมณฑลเสฉวนนั้น เรียกตัวเขาเองว่า **"ไทย"** เช่นเดียวกับพวกไทยในแถบนี้ เขาไม่ชอบให้เรียกเป็นอย่างอื่น นอกจากว่า **"ไทย"** แม้จีนเรียกเขาว่า **ทูลี** หรือ **ทูเรน** ก็ตาม

แต่ชนชาติไทยใน **มณฑลไกวเจา** นั้น ดูเหมือนไม่ได้เรียกตัวเขาเองว่าไทย และตามที่ **นายเอส. อาร์. คลาก** ผู้แต่งหนังสือว่าด้วยชนชาติที่อยู่ฝ่ายใต้ในประเทศจีนว่า ชาติไทยในมณฑลไกวเจานั้น เรียกกันทั่วไปว่า **จุงเจีย** หรือบางทีเรียกว่า **ทูเยน** หรือ **ทูเรน**

ฝรั่งบอกวิธีกลืนชาติไทยของจีน

แต่ครั้งก่อนมีชนชาติไทยอยู่แทนชนชาติจีนที่อยู่เดี๋ยวนี้เกือบทั้งหมด บางตำบลที่อยู่เหนือขึ้นไป ยังมีชาติไทยผสม คือ คนชาติจีนมาได้หญิงไทยเป็นภรรยา ลูกที่เกิดมากลายเป็นชาติจีนไปด้วยเหตุนี้ ชนชาติไทยในเมืองจีนนับตั้งล้านๆ คน จึงกลายเป็นชาติจีนไปเสีย

โดยเฉพาะพวกชานเหล่านี้เดือดร้อนยิ่งนัก ที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายจีนมีประกาศบังคับให้ผู้หญิงชานใช้เครื่องแต่งกายอย่างจีน เพราะประเพณีของเขานั้น ไม่ใช้นุ่งกางเกงสวมเสื้อหลวม ๆ อย่างจีน แม้แต่ความเชื่อถือเขาก็เห็นว่า ควรเชื่อถือตามที่พวกเขาเชื่อถือกันมาแต่โบราณ

นี่เป็นคำของชาวฝรั่งอย่างหมอด็อดด์พูดเองนะ พูดไว้เมื่อร้อยกว่าปีมาแล้วนะ สมัยนี้จึงเป็นเรื่องจริงทุกอย่าง หมอด็อดด์ได้เดินทางจาก **เชียงตุง** ไปถึง **เชียงรุ่ง** แล้วขึ้นสูงไปเรื่อยๆ จนถึงจังหวัดเม่งสูและจังหวัดกวงนานฟู ได้เล่าไว้ถึงเหตุการณ์ เมื่อวันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๔๕๓ อีกว่า

"ลึกเข้าไปมากๆ พวกผู้หญิงไทยแม้แต่พวกผู้ชายก็ไม่ได้ใช้ภาษาจีนพูดกัน ถ้อยคำสำนวนที่พูดออกจะคล้ายไทย **เชียงใหม่** เขาบอกว่าปู่ย่าตายายของพวกเขาได้อพยพมาจาก**จังหวัดนานจิง** เมื่อประมาณ ๘ - ๙ ชั่วอายุคนมาแล้ว แม้ในเวลานี้ยังมีเชื้อสายอยู่ที่นานจิงเป็นอันมาก

รุ่งเช้า ข้าพเจ้าได้ออกไปซื้อของตามร้าน มีชายผู้หนึ่งค่อนข้างแก่ แต่งตัวอย่างสุภาพบุรุษจีน เดินตรงมาหาข้าพเจ้า มีหนวดเคราขาว สวมหมวก สวมแว่นตาโต สวมเสื้อยาวสีเทา นุ่งกางเกงจีน ถุงเท้ายาวและใช้รองเท้า และถือไม้เท้าด้วย เดินมาหาข้าพเจ้าอย่างองอาจ มีความสง่าผ่าเผยอย่างชาวตะวันออก

ด้วยเหตุว่าคนในถิ่นนี้เป็นไทย ข้าพเจ้าจึงเรียกเขาโดยสุภาพว่า "พ่อเฒ่า" ดูเขารู้สึกยินดีมาก แล้วข้าพเจ้าก็ถามเขาว่า "ท่านเป็นไทยไม่ใช่หรือ" เขาตอบเสียงอ่อยๆ แต่สุภาพและพลางขอโทษโดยเขาชี้มือมาที่ตาของข้าพเจ้า แล้วข้าพเจ้าก็พูดว่า "นี่ท่านไม่เรียกว่าตาหรือ" แล้วเขาชี้ที่จมูกของข้าพเจ้าๆ จึงถามว่า "ดั้ง" หรือ แล้วเขาชี้ที่ปาก ที่คาง ที่คอ ที่อก

ในขณะนั้น ท่านผู้เฒ่านี้ดูรู้สึกพิศวงและตื่นเต้น แล้วหันไปทางฝูงชนที่กำลังมุงดูกันอยู่เนืองแน่น และออกเสียงว่า

"เขารู้จักคำว่า ตา ดั้ง ปาก คาง คอและ อก" แล้วเขาก็ร้องขึ้นด้วยความยินดีอีกว่า

"คนขาวพูดภาษาไทยได้"

ท่านผู้อ่านทั้งหลาย หากเป็นตัวท่านเองได้ไปยังแดนไกลเช่นนี้ แล้วมีผู้ที่พูดภาษาเดียวกันได้ ท่านคงจะรู้สึกปลื้มใจเป็นอย่างมาก เช่นเดียวกับหมอด็อดด์ หลังจากออกเดินทางจากที่นั้นแล้ว ปรากฏว่าข้าราชการจีนในจังหวัดให้ทหารไปส่ง ๒๐ คน หมอด็อดด์ถามว่าทำ

ไมจึงให้คนไปมากนัก เขาพูดว่า

"ทางที่จะไปนี้ ไม่มีใครคอยทำอันตรายดอก แต่ที่ให้ไปก็เพื่อเป็นเกียรติยศแก่คนขาว ผู้พูดภาษาไทยได้ แต่พูดภาษาจีนไม่ได้"

ในระหว่างที่เดินทางไปนั้น ข้าพเจ้าได้สนทนากับนายทหารที่ขี่ม้าไปนั้นอย่างคุ้นเคยกันมานาน ข้าพเจ้าได้เล่าถึงระยะทางตั้งแต่บ้านเขาลงไปทางใต้ที่สุดที่มีชนชาติไทยอยู่ ซึ่งเขาก็พึ่งจะได้ยินจากข้าพเจ้า และเล่าเรื่องระยะทางที่จะไปประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย

เขาได้ถามเรื่องอื่นๆ อีก แต่มีคำพูดของเขาซึ่งกระทบใจข้าพเจ้าอย่างสุดซึ้งนั้น คือ เขาถามว่า "ท่านจะอยู่สักกี่ปีจึงจะกลับ" คำถามนี้ทำให้ข้าพเจ้าอัดอั้นด้วยความปลื้ม ไม่รู้จะตอบอย่างไร ข้าพเจ้าขอปฏิญาณตัวเองว่า

"มีความรักแผ่นดินนี้มาก มีความนับถือชาวประเทศนี้มาก จิตใจของข้าพเจ้าอยู่แต่ชนชาติไทยผู้ภักดีเหล่านี้ และตั้งใจว่าจะช่วยชนชาติไทย ให้ประสบอารยธรรมอย่างอารยชนชาติอื่นๆ อยู่เสมอ"

จังหวัดกวงนานฟู ซึ่งเป็นถิ่นเดิมของชนชาติไทยได้พ่ายแพ้แก่จีน เมื่อ พ.ศ. ๑๕๘๖ คือ ๘๗๑ ปีมาแล้ว และ **เมืองตาลีฟู** ได้ถูกพวกมองโกลยกทัพมาปราบ และยึดไว้เป็นของตน เมื่อ พ.ศ. ๑๗๗๗ คือ ๖๘๐ ปีมาแล้ว ชนชาติไทยได้พ่ายแพ้ แต่จะนับว่าไทยได้พ่ายแพ้อย่างจริงจังนั้นหาได้ไม่ เพราะชาติไทยยังรักษาภาษาของตน และรักชาติของตนอย่างแน่นแฟ้นอยู่จนบัดนี้

ดินแดนที่ชนชาติไทยตั้งอยู่ในจีนนั้น มีตลอดตั้งแต่ **กวงนานฟู** จดแดน **มณฑลไกวเจา** ในถิ่นที่กล่าวนี้พลเมืองส่วนมากเป็นพวกนี้ทั้งนั้น และเป็นเจ้าของดินแดนของ **มณฑลกวางซี** ก่อนที่จะตกเป็นของจีน และบรรพบุรุษของชนพวกนี้อพยพมาจาก **มณฑลฮูนาน** หรือ **นานกิง** เป็นเวลานานหลายชั่วอายุคนมาแล้ว

ชนชาติไทยที่มีหนังสือของตัวเอง หรืออีกนัยหนึ่ง ไทยที่ถือพุทธศาสนานั้น ได้แยกย้ายไปอยู่ใต้ร่มธงของรัฐบาลทั้ง ๔ คือ จีน อังกฤษ ไทย และ ฝรั่งเศส ซึ่งเราอดเสียใจไม่ได้ ธงทั้งหลายเหล่านี้ ได้ปลิวอยู่อย่างงดงามเหนือชนชาติไทยสาขาต่างๆ ผู้ถือมั่นในภาษาและขนบธรรมเนียมของตน และภักดีต่อประเทศและชาติของตนอย่างแน่นแฟ้น

แต่อะไรไม่เป็นเครื่องผูกมัดเขาอย่างแน่นหนา เท่ากับพุทธศาสนาที่เขานับถืออยู่ เหตุฉะนั้น ชนชาติไทยที่มีหนังสือถือพุทธศาสนาจึงมีความเกี่ยวพันกันแน่นหนา ยิ่งกว่าพวกไทยที่ไม่มีหนังสือ หรือที่ไม่ได้ถือพุทธศาสนา

วันหนึ่งข้าพเจ้าพบ "ไทยเหนือ" ผู้หนึ่งเป็นช่างไม้ เขาเกิดที่ตำบลเหนือเชียงตุงขึ้นไประยะทาง ๒๐ วัน (เดินเท้า) ภาษาพูดของเขาคล้ายภาษาเชียงใหม่ในไทย เมื่อข้าพเจ้าเดินทางไปนั้นได้ไปที่บ้านเขา เขาได้เอาหนังสือตัวเขียนที่เขามีอยู่ให้ข้าพเจ้าดู

เขาบอกว่าเขาได้หนังสือเล่มนี้มาตั้งแต่เป็นเด็ก ตัวหนังสือนั้นตัวกลมๆ ทุกตัวคล้ายกับหนังสือของชาวเชียงใหม่ ข้าพเจ้าไม่เชื่อว่าหนังสือนี้จะเป็นหนังสือของคนไทยในประเทศจีนไกลถึงเพียงนี้

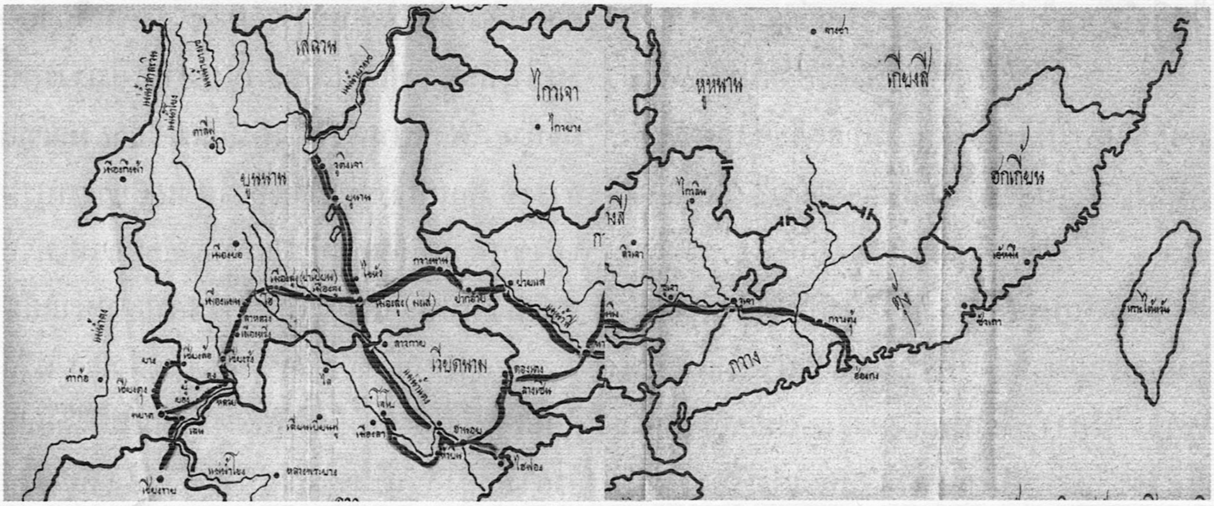

เชียงตุง

เมืองเชียงตุง อังกฤษเรียก "เก็งตุง" เป็นศูนย์กลางของทางที่ผ่านประเทศในฤดูแล้ง มีพวกค้าเกวียนนำสินค้าเดินไปมาอยู่เสมอ จากจังหวัดตาลีฟู และยูนนานในประเทศจีนไปร่างกุ้ง, เมาะละแหม่ง ในพม่าและในไทย พวกพ่อค้าเกวียนเหล่านี้ จะต้องเดินผ่านเมืองเชียงตุงทั้งนั้น

พวกเราได้ทำการแผ่ศาสนา (คริสต์) ในระหว่างพวกชาวเขาได้มากเหมือนกัน คือชนที่มีชื่อว่า **"สามท้าว"** พวกนี้มีภูมิลำเนาอยู่บนภูเขาสูง ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ในแคว้นเชียงตุง แต่ไม่ใช่เป็นพวกเร่ร่อนเหมือนชาวเขาอื่นๆ พวกนี้เป็นชาวป่าดั้งเดิมพวกหนึ่งซึ่งมีอยู่ทั่วแหลมอินโดจีน พวกนี้นับถือพุทธศาสนามาได้ ๘๐๐ ปีมาแล้ว

หมู่บ้านใหญ่มักมีโบสถ์ฝ่ายพุทธศาสนาอยู่ด้วย โบสถ์ทำเป็นโรงมีเสากลาง และมีไม้พาดทำเป็นหลังคา ตามโบสถ์เขียนลวดลายดอกไม้งามด้วยสีครั่งหรือสีทอง พวกนี้ทำถนนขึ้นเขาเป็นทางเวียนรอบ ตั้งแต่เชิงเขาจนถึงยอดเขา มีขนาดกว้างพอเกวียนเดินได้

ชานตะวันตก เป็นชื่อที่ใช้เรียกชนชาติไทยสาขาหนึ่ง ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ทางตะวันตกของลุ่มแม่น้ำสาละวินในพม่า คำว่า **"ชาน"** เป็นภาษาพม่า ต้นเดิมของคำนี้ไม่มีใครทราบแน่ว่ามาจากไหน ผู้เขียนเรื่องชนชาติไทยบางคนเห็นว่า มาจากแห่งเดียวกันกับคำไทย ซึ่งพม่าเรียกเพี้ยนไปเป็น **ชาน** (ฉาน)

ผู้เขียนเรื่องชนชาติไทยที่พม่า และอังกฤษผู้รู้เรื่องพงศาวดารไทยจากหนังสือพม่าว่า คำว่า "ชาน" นั้นเป็นชื่อสำหรับเรียกคนชาติหนึ่ง ซึ่งเรียกตัวของเขาเองว่าไทย ผู้เขียนเรื่องชนชาติไทยเหล่านี้ คงหมายถึงพวกชานไทย, ชานตะวันออก ชานเหนือ และ ชานตะวันตก ที่จริงพวกชานเหล่านี้แต่ละพวก เป็นพวกไทยสาขาหนึ่งๆ ซึ่งได้ชื่อตามท้องที่ๆ ตั้งภูมิลำเนาอยู่ (เขิน, ลื้อ) เช่นที่เรียกว่า **"ไทยเหนือ"** ก็อยู่ในท้องที่ทางตอนเหนือ

ส่วนไทยที่อยู่ทางตะวันออก (ไปถึงเวียดนามเหนือ) มีชื่อว่า ยวน เขิน เล็ม ลื้อ และลาว ผู้ไทย ผู้น้อง ผู้มาน ผู้ยื้อ ผู้ใจ ผู้เอน

ผู้เยี้ยว และ ผู้ฉาย เป็นต้น และชานตะวันตกก็มีชื่อเรียกว่า "เงี้ยว" อย่างไรก็ดี พวกท้ายคือพวกเงี้ยวนี้ ยังไม่กล้ารับรองว่าเป็นชื่อแท้ของพวกชานตะวันตก แต่กล้ายืนยันว่าเป็นไทยแน่

ชื่อนี้ย่อมจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับชนชาติไทยพวกอื่นอีก ๒ - ๓ ล้านคน ซึ่งอยู่ทางดินแดนลุ่มแม่น้ำยางซี ในประเทศจีนและตอนเหนือในประเทศไทย อาจยืนยันได้ว่าพวกเหล่านี้เป็นพวกเดียวกันกับพวกไทยพม่าแน่ และเป็นไทยแท้โดยไม่มีที่สงสัย

เท่าที่ทราบคำว่า "เงี้ยว" เป็นชื่อสำหรับใช้เรียกพวกชานตะวันตก หรือไทยพม่า เพื่อให้ต่างจากพวกไทยอื่นๆ เท่านั้น และคำว่า "เงี้ยว" ก็เป็นชื่อสำหรับชนพวกอื่นที่อยู่นอกเขตพม่า ใช้สำหรับเรียกพวกไทยที่อยู่ในพม่า

พวกชานตะวันตกไม่เฉพาะมีแต่พวกเงี้ยวเท่านั้น แต่รวมทั้ง **พวกอาหม** ที่อยู่ใน**มณฑลอัสสัม** ของอินเดีย และ **พวกคำตี่** ที่อยู่ทางตะวันตกของแม่น้ำอิระวดีด้วย ท่านเซอร์ยอร์ชสก็อตต์กล่าวว่า "พวกอาหมในอัสสัมนั้นคือ **พวกชาน** นั้นเองโดยไม่มีปัญหา แต่ในปัจจุบันพวกอาหมกลายเป็นฮินดูไปหมดแล้ว"

ขอบเขตเดิมของพระพุทธศาสนา

ในดินแดนอันเป็นถิ่นของพวกไทยที่ถือพุทธศาสนา ประมาณอย่างใกล้ที่สุดมีเขต

๑. **ทางตะวันออก** ตั้งแต่ลุ่มแม่น้ำโขงและแม่น้ำแดง ในประเทศญวน (เวียดนาม)

๒. **ทางใต้** จนถึงอ่าวไทย

๓. **ทางตะวันตก** เข้าไปในแดนพม่าและมณฑลอัสสัม ในอินเดีย

๔. **ทางเหนือ** ตั้งแต่ดีกรีที่ ๒๕ ละติจูดเหนือในจีน และจากแม่น้ำสาละวินในพม่ายืนไปทางตะวันออก บรรจบทางลุ่มแม่น้ำโขงและแม่น้ำแดง

นี่คือภูมิลำเนาของชาติไทยเหนือ และชาติไทยลื้อในประเทศจีน (ไทยในประเทศจีนที่กล่าวมานี้ เฉพาะพวกที่มีหนังสือหรือที่ถือพุทธศาสนาเท่านั้น ไทยที่ไม่มีหนังสือหรือไม่ได้ถือพุทธศาสนายังมีอีกหลายพวก) พวกเขินและเงี้ยว (ชาน) ในพม่า ลาวในอินโดจีน ยวน (ลาวเชียงใหม่) และไทยในไทยทั้งหมด

คนไทยที่ถือพุทธศาสนาในประเทศจีนมี ๒ จำพวก คือไทยเหนือ และไทยลื้อ พวกไทยเหนืออยู่ลึกเข้าไปในประเทศจีน ยิ่งกว่าไทยที่ถือพุทธศาสนาพวกอื่นๆ ไทยเหนือนั้นอังกฤษเรียกว่า "ชานจีน" เมืองสำคัญของแคว้นไทยเหนือมี ๓ เมือง คือ เมืองขวัน เมืองกึงม้า และ เมืองบ่อ

(ผู้เขียนได้ไปพบพวกไทยเหนือที่ **เมืองบ่อ** เมื่อปี ๒๕๔๘ มาแล้ว ไว้จะเล่าตอนไปสิบสองปันนา ตามเส้นทางที่หมอด็อดด์ไปมานี้)

สรุปความเรื่องชนชาติไทย

ข้อความต่อไปนี้ ได้แบ่งมาจากคำนำของหนังสือฝรั่งเศสชื่อว่า Silver's To Grammar ซึ่งอ้างถึงประวัติของชนชาติไทย อันเป็นเนื้อความย่อดีพอใช้ ประวัติการนี้ ได้แปลมาจากพงศาวดารฉบับหลวง ประวัติการของเขมร ตำนานไทยฝ่ายเหนือ เชียงราย และตำนานเมืองลาวที่ตั้งอยู่บนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีข้อความโดยสังเขปดังนี้.-

"ประวัติชนชาติไทยนั้นเก่าแก่มาก จดหมายเหตุจีนโบราณกล่าวว่า เมื่อประมาณ ๘๕๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช (๓๐๗ ปี ก่อนพุทธศักราช) ภูมิลำเนาเดิมชนชาติไทยอยู่ตอนกลางลุ่ม **แม่น้ำเหลือง** ซึ่งเป็นท้องที่มณฑลฮูเปและมณฑลโฮนาน แห่งประเทศจีนบัดนี้

ในสมัยเดียวกันนั้น ชนชาติจีนได้อพยพมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ตามที่ราบในลุ่มแม่น้ำเหลืองตอนเหนือ ซึ่งบัดนี้เรียกว่า **มณฑลแกนซู** (อยู่เหนือมณฑลเสฉวนติดต่อกับทิเบต) โดยถูกพวกตาดรุกราน จึงได้ร่นลงมาและมาปะทะกับพวกไทยเข้า เลยเกิดต่อสู้กันมาช้านาน พวกไทยมีจำนวนน้อยและฝีมืออ่อนกว่าจีน สู้จีนไม่ได้ จึงได้พากันร่นลงมาข้างใต้โดยทางต่างๆ กัน เมื่อประมาณ ๒๐๐๐ ปีล่วงมาแล้ว

พวกไทยส่วนมากร่นลงมาตามแม่น้ำยางซี เข้าไปตั้งอยู่ในมณฑลยูนนาน ณ ที่นั้นได้ต่อสู้กับพวกพื้นเมืองเดิมเป็นเวลานาน ในที่สุดได้ตั้งราชอาณาจักรขึ้นเรียกว่า **อาณาจักรน่านเจ้า** ในท้องที่ๆ เรียกว่า **โกสัมพี** และตั้ง**เมืองตาลีฟู** เป็นเมืองหลวง

ต่อมาเมืองหลวงนี้ก็ได้เลื่อนไปตั้งอยู่ที่ **พูเออร์ฟู** อาณาจักรนี้ครองท้องที่มณฑลยูนนานทั้งหมด และท้องที่ตอนเหนือของพม่าและตอนเหนือของสิบสองปันนาด้วย แล้วได้อพยพลงมาตั้งอาณาจักรที่เมืองเชียงแสน และลงมาทางใต้หาได้หยุดยั้งไม่ คือลงมาตามแม่น้ำเจ้าพระยา จนมาถึงอาณาจักรไทยมีอำนาจขึ้นทางใต้ มีเมืองอยุธยา เป็นเมืองหลวง

ไทยในประเทศจีนได้เสียความมีอิสรภาพกลายเป็นจีนเป็นเวลา ๗๐๐ ปีเศษมาแล้ว แต่อย่างไรก็ดี หาได้กลายเป็นจีนหรือยวนจนจะสังเกตไม่ได้นั้นหาไม่ โดยเฉพาะคำพูดของไทยก็ยังคงดำรงเป็นภาษาเดิมของตนอยู่ แน่ละ... ย่อมมีภาษาของชนพื้นถิ่นเข้ามาปะปนอยู่ไม่มากก็น้อย"

ในปัจจุบันนี้ ยอมรับรองกันทั่วไปแล้วว่า ชนชาติไทยมีจำนวนมาก และอยู่กระจัดกระจายทั่วไปในตอนใต้ของทวีปเอเซีย ตำนานของชาติหรือขนบธรรมเนียมของชาติยังสำแดงอีกว่า เป็นชาติมองโกเลียและเป็นชาติที่ใกล้ชิดกับชาติจีน

แม้จดหมายโบราณของจีน พม่า และไทยเอง ยังแสดงว่าชาติไทยเป็นชาติเก่าแก่ยิ่งกว่าชาติ **เอบรู** (ชาติโบราณชาติหนึ่ง ซึ่งบัดนี้เรียกว่า **ยิว** มีภูมิประเทศอยู่ในปาเลสไตน์ อันเป็นที่เกิดศาสนาคริสต์) หรือชาติจีนเสียอีก เรื่องชนชาติไทยตามที่ปรากฏในจดหมายเหตุจีนโบราณนั้น อย่างน้อยมี ๓ ชื่อ ซึ่งยังเรียกต่อมาในปัจจุบันว่า **ปา ลุง** และ **ลาว**

"ไทย" คำนี้ หมายความว่าอิสรภาพหรือเสรีภาพ แต่จีนหมายความว่า **"ใหญ่"** (Great) เป็นโชคดีที่ข้าพเจ้ามีโอกาสได้ไปเที่ยว และพบปะชนชาติไทยอยู่ในท้องที่อันกว้างใหญ่ไพศาล ที่เรียกว่า "โชคดี" นั้น ก็เพราะเมื่อข้าพเจ้าไปอยู่ที่ใดๆ ที่มีคนไทยแล้ว คนไทยเหล่านั้นที่ข้าพเจ้าได้พบปะ ล้วนแต่มีอัธยาศัยดีและมีความเอื้อเฟื้อ

ข้าพเจ้าได้เดินทางตั้งแต่จังหวัดเพชรบุรีขึ้นไปทางเหนือของไทย และต่อไปในแคว้น

เชียงตุง เข้าไปในเขต **มณฑลยูนนาน** (เชียงรุ่ง) จนถึง **เมืองบ่อ** (ไทยเหนือ) ซึ่งในแผนที่ต่างๆ เรียกว่า **ไวยวน** คำว่าไวยวนเป็นภาษาจีน แต่น่าประหลาดที่คนที่อยู่ในท้องที่ของจังหวัดนั้นเป็นชนชาติไทยทั้งนั้น เว้นแต่เจ้าหน้าที่ผู้ปกครองและพ่อค้าเท่านั้น เป็นชนชาติจีนซึ่งมีจำนวนน้อย

สรุปได้ว่ามีชนชาติไทยเป็นจำนวนมากอยู่ในประเทศจีน คือใน **มณฑลไกวเจา** ประมาณว่ามากกว่า ๒ ล้านคน ใน **มณฑลกวางซี** ไม่น้อยกว่า ๒ ล้านคน ในตอนตะวันออกของ **มณฑลยูนนาน** กว่า ๑ ล้านคน และใน **เวียดนามเหนือ** อีก ๖ ล้านคน ใน **แคว้นชาน** (รัฐฉาน) ของพม่า ๑ ล้านคน และในส่วนอื่นๆ ของพม่า รวมทั้งใน **มณฑลอัสสัม** ด้วยมี ๒ แสน ๕ หมื่นคน

ในเนื้อที่อันกว้างใหญ่นี้ มีพลเมืองถึง ๒๐ ล้านคน เป็นชนชาติไทยเสียมากกว่าเศษหนึ่งส่วนสี่ ซึ่งมีชื่อเรียกต่างๆ กัน ตามที่ได้บรรยายมานี้ ข้าพเจ้าได้พยายามเผยแผ่ศาสนาในระหว่างชนชาติไทย ซึ่งมีจำนวน ๒๐ ล้านคน นอกจากชนชาติจีน ซึ่งมีจำนวนหลายสิบล้าน และพวกอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่ไทยอันอยู่ในภูมิประเทศอันกว้างใหญ่แห่งเดียวกัน.."

เรื่อง **"ชนชาติไทย"** ของ **หมอด็อดด์** ก็ได้จบลงเพียงแค่นี้ ส่วนใหญ่ผู้เขียนได้สรุปนำมาพอสังเขป เพราะรายละเอียดยังมีกว่านี้มาก หนังสือเล่มนี้ **กระทรวงศึกษาธิการ** กรมวิชาการพิมพ์เผยแพร่ เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๒๐ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย

นับเป็นความอุตสาหะบากบั่นอดทนในการเดินทางหลายครั้ง ทั้งที่สมัยก่อนการคมนาคมไม่สะดวกเหมือนสมัยนี้ **หมอด็อดด์** คงมุ่งมั่นที่จะเผยแผ่ศาสนาคริสต์ เพราะเห็นว่าคนไทยมีจิตใจอ่อนโยน ในบันทึกเหล่านี้ จะไม่มีบอกไว้เลยว่า พวกคนจีนหรือคนพม่าเดิมจะหันมาเลื่อมใสในศาสนาคริสต์ด้วย

จะเห็นได้ว่า การที่คนไทยมีอัธยาศัยดีนั้น หมอด็อดด์น่าจะเฉลียวใจในเรื่องพระพุทธศาสนา ที่พระพุทธเจ้าสอนให้เป็นคนดี ตลอดระยะเวลา ๓๒ ปี ที่อยู่เมืองไทย หมอด็อดด์จึงมุ่งมั่นเผยแผ่ศาสนาของตนอย่างเดียว แต่ที่น่าเสียดายไม่ได้ศึกษาคำสอน หรือกล่าวสรรเสริญยกย่องเจ้าของพระพุทธศาสนาเลย

แต่ที่น่าประทับใจเป็นอย่างยิ่งที่ **หมอด็อดด์** กล่าวไว้ตอนท้ายว่า

"ข้าพเจ้าเดินทางรอนแรมมาเป็นเวลานาน จนบรรลุถึงแผ่นดินอันเป็นที่รักแรกของข้าพเจ้า คือ "ไทย"

รวมความว่า เอกสารการบันทึกนี้มีประโยชน์มหาศาล ในการยืนยัน "กเบื้องจาร" ที่ได้จารึกไว้ตั้งแต่สมัยโบราณว่า คนไทยได้อาศัยในแผ่นดินมาแต่บรรพกาล แต่ที่ชาวฝรั่งเศสได้บันทึกไว้ โดยอ้างจดหมายเหตุโบราณของจีนว่าคนไทยอพยพลงมาเรื่อยๆ จนถึงอยุธยานั้น

อาจจะบันทึกแบบเดาๆ มากกว่า เพราะตามหลักฐานของไทย ชนชาติไทยก็อยู่ในดินแดนแหลมทองมาก่อน โดยตั้งเมืองหลวงอยู่ทางใต้ก็เรียกว่า **อาณาจักรศรีวิชัย** ทางภาคกลางขึ้นมาก็เป็น **อาณาจักรสุวรรณภูมิ** ทาง

ภาคอีสานเป็น **อาณาจักรศรีโคตรบูร** เป็นต้น

จะเห็นว่าคนไทยตั้งรกรากมาก่อนแล้ว ถ้าจะย้อนไปถึงสมัยพุทธกาลใน **ตำนานพระเจ้าเลียบโลก** พระพุทธเจ้าก็ได้เสด็จมาโปรดคนชาวลัวะ นั่นก็คือคนไทยพื้นเมืองเดิมนั่นเอง ฉะนั้น **หมอด็อดด์** เป็นชาวอเมริกัน ได้บันทึกด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ ต่างกับพวกนักล่าอาณานิคมอย่างกับฝรั่งเศสและอังกฤษนี่ ไม่บักทึกอะไรที่เป็นประโยชน์แก่ชาวไทยให้ภาคภูมิใจบ้างเลย

ตัวอย่างเช่น **ศิลาจารึก** ขุดพบได้ไม่เคยบอกว่าเป็นของคนไทยเลย ยกให้เป็นของขอมบ้าง ของมอญบ้าง เป็นต้น หรือแม้แต่ศูนย์กลางของอาณาจักรศรีวิชัย ดันไปยกให้ว่าอยู่ที่ **ปาเล็มบัง** เกาะสุมาตราโน่น ทั้งๆ ที่ตั้งแต่ไชยา นครศรีธรรมราช ตลอดไปจนถึงปลายสุดแดนมลายู คนไทยอาศัยอยู่เต็มไปหมด

บันทึกของหมอด็อดด์จึงมีค่า คนไทยไม่ค่อยได้อ่านกัน จึงอยากจะนำเรื่องราวลงให้ละเอียด แต่เสียดายหน้ากระดาษจำกัด จึงสรุปเพียงย่อๆ พอได้ใจความ คิดว่าผู้อ่านคงจะซาบซึ้งเช่นเดียวกัน และภาคภูมิใจที่คนไทยสมัยใกล้ปัจจุบันนี้เอง ยังอยู่ในดินแดนของจีนเต็มไปหมด เท่ากับเป็นการยืนยัน **"กเบื้องจาร"** ที่ **หลวงพ่อพระราชกวี** อ่านไว้ว่า...

สรุปความว่าต้นบรรพบุรุษที่ **ชาวจีน** ยกย่องว่า เป็นปฐมบรมกษัตริย์ของชาวจีน คือ **พระเจ้าอึ่งตี่ฮ่องเต้** จักรพรรดิแห่งลุ่มแม่น้ำเหลือง ที่แท้ก็เป็นคนไทยนั่งเอง

ส่วนที่ศรีลังกาต้นวงศ์ของพระเจ้าแผ่นดินที่ **ชาวศรีลังกา** ยกย่องว่าเป็นปฐมบรมกษัตริย์เช่นกัน คือ **พระเจ้าวิชัย** ก็ไปจากคนไทยที่ **สิงห์บุรี** นี่เอง แล้วสืบเชื้อสายจนถึงปัจจุบันนี้

สำหรับ **ราชวงศ์ปัลลวะ** ที่ได้ครองอยู่ในประเทศอินเดียชั่วระยะหนึ่ง **ชาวอินเดีย** ในอดีตก็ยกย่องว่า เป็นราชวงศ์ที่ทำคุณประโยชน์ไว้มากมาย ความจริง **ราชวงศ์ปัลลวะ** ก็คือคนไทยที่ไปจากกรุงสุวรรณภูมิ (ราชบุรี) เป็นครู (ขอม) ชื่อว่า **ปั่น** นั่นเอง

ต่อมายุค "อาณาจักรศรีวิชัย" **ราชวงศ์ไศเลนทร์** ก็ได้แผ่ขยายไปตลอดทะเลใต้ นับตั้งแต่มลายู มะละกา ชวา บาหลี เป็นต้น ราชวงศ์นี้ก็เป็นคนไทยชื่อว่า **ขุนอินทร์ไศเลนทร์** ที่ไปจากสุวรรณภูมิเช่นกัน

ข้อมูลคร่าวๆ นี้คงพอจะอนุมานได้ว่าคนไทยได้กระจายออกไปมากกว่า เพราะความเก่าแก่และยิ่งใหญ่มานาน นับตั้งแต่ยุค **พระพุทธกกุสันโธ พระพุทธโกนาคม พระพุทธกัสสป** และ **พระพุทธสมณโคดม** ปรากฏว่าพระพุทธเจ้าทั้ง ๔ พระองค์ ได้เสด็จมาประทานรอยพระพุทธบาทไว้ให้ชาวไทยมาแต่ดึกดำบรรพ์แล้ว

จนนักประวัติศาสตร์ชาวฝรั่ง จีน แม้แต่ไทยเองก็ไม่เชื่อถือ ความที่เก่าเกินไปนั่นเอง แม้แต่ตัวเองก็จำกำพืดเดิมของตนเองไม่ได้ ต้องให้ชนชาติอื่นมาชี้นำให้ แล้วจึงเชื่อด้วยความเข้าใจว่าตนเองเป็นบัณฑิต นี่จึงเป็นความเศร้าใจของชนชาติไทยอย่างเราๆ ในสมัยปัจจุบัน ที่นับวันก็หมดความภาคภูมิใจลงไปเรื่อยๆ

ถึงอย่างไรก็ตาม ผู้เขียนก็ได้นำเรื่องราวชนชาติไทยลงไว้แต่เพียงนี้ หวังว่าคงจะเป็นประ

NO.17/1

พระเจดีย์เจาเซียนเหลือแค่ฐาน

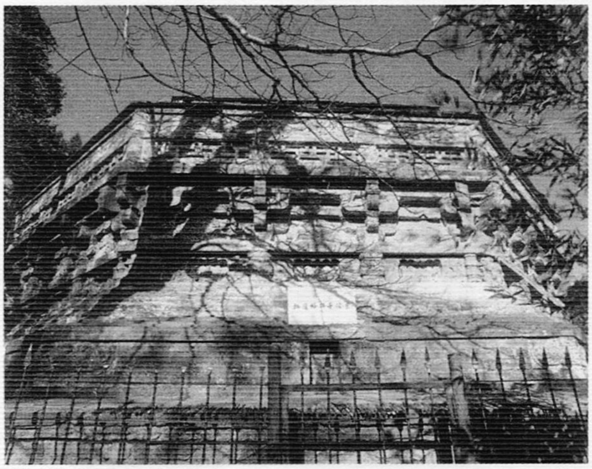

โยชน์บ้าง จะขอเล่าเหตุการณ์ที่ **วัดหลิงกวง** กรุงปักกิ่ง กันต่อไป ก่อนอื่นขอนำประวัติมาเล่าไว้ก่อน ดังนี้

ประวัติพระเขี้ยวแก้ว ณ วัดหลิงกวง

ผู้เขียนได้ค้นคว้าหาประวัติตามเอกสารบันทึกของ **นายถัง เป่ากั๋ว** ที่พิมพ์แจกในคราวที่อัญเชิญพระเขี้ยวแก้วมาประดิษฐาน ณ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และในหนังสือที่ **นายเดา ชูเรน** รองประธานและเลขาธิการใหญ่ พุทธสมาคมแห่งประเทศจีน ได้เล่าไว้พอจะสรุปได้ดังนี้ว่า

"พระเขี้ยวแก้วที่อยู่ในเมืองจีน ประชาชนชาวจีนมักเรียกว่า "พระทันตธาตุฟาเหียน" เพราะ **หลวงจีนฟาเหียน** ได้อัญเชิญพระทันตธาตุ (พระเขี้ยวแก้ว) องค์นี้มาสู่จีน มีผู้กล่าวว่าพระทันตธาตุองค์นี้ได้ประดิษฐานครั้งแรกไว้ที่อาณาจักรโบราณแห่งหนึ่ง ชื่อว่า **อูไดยานา** ปัจจุบันอยู่ในเขตของประเทศปากีสถาน

หลังจากอาณาจักรนี้แล้วก็เคลื่อนย้ายมาอยู่ในแคว้น **โคตัน** (ทุกวันนี้คือ **จังหวัดไฮเตียน** มณฑลซินเกียง) ต่อมาคริสต์ศตวรรษที่ ๕ **หลวงจีนฟาเหียน** ซึ่งมีชื่อเสียงโด่งดังในสมัย **ราชวงศ์จี๋** (Qi) ซึ่งอยู่ภาคใต้ของประเทศจีน ได้เดินทางไปเอาพระทันตธาตุจาก **เมืองโคตัน** มาไว้ที่ **เมืองนานกิง** ซึ่งเป็นเมืองหลวงของราชวงศ์จี๋ (ท่านได้ออกเดินทางจาริกไปยังประเทศอินเดียและลังกา พ.ศ. ๙๔๒ - ๙๕๗)

หลังจากนั้น ประเทศจีนก็รวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสมัย **ราชวงศ์ซุ่ย** (Sui) พระทันตธาตุหรือพระเขี้ยวแก้วก็เลยย้ายมาประดิษฐาน ณ เมืองหลวงใหม่ คือ **เมืองฉางอัน** (ซีอาน) ต่อจากนั้นมา จีนก็ตกอยู่ในภาวะยุ่งเหยิงวุ่นวาย มีการรบกันภายในประเทศ ระหว่างกันเองเป็นเวลาถึง ๕ ราชวงศ์

ดังนั้น พระเขี้ยวแก้วได้ถูกย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง กลับไปกลับมาหลายเมืองจนกระทั่งสุดท้ายได้มาประดิษฐานอยู่ที่ **เมืองเยนกิง** (คือเมืองปักกิ่ง ในปัจจุบัน) บนภูเขาซีซัน ในสมัย **ราชวงศ์เหลียว** ซึ่งอยู่ภาคเหนือของประเทศจีน

จากจดหมายเหตุในสมัย **จักรพรรดิเดาซอง** ซึ่งเป็นจักรพรรดิองค์หนึ่งในราชวงศ์เหลียว เล่มที่ ๒๒ บันทึกไว้เกี่ยวกับการประดิษฐานพระเขี้ยวแก้วไว้ที่ **พระเจดีย์เจาเซียน** ในเดือนปีที่ ๘ ของปีที่ ๗ ของเหียนย่ง ค.ศ. ๑๐๗๑ (พ.ศ. ๑๖๑๔) ซึ่งได้บันทึกไว้ในประวัติของพระเขี้ยวแก้วที่แน่นอน ก่อนที่จะมาประดิษฐาน ณ เมืองปักกิ่ง

ในปี ค.ศ. ๑๙๐๐ (พ.ศ. ๒๔๔๓) พระเจดีย์เจาเซียนได้รับความเสียหายด้วยปืนใหญ่

กล่องบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ทำจากไม้กฤษณา ซึ่งพระบรมสารีริกธาตุได้ถูกเก็บอยู่ในกล่องไม้นี้เป็นเวลากว่าพันปี จนกระทั่งถึงปี 2443 ได้ขุดพบจากซากปรักหักพังของวัดเจาเซียน

佛牙舍利沉香木函，佛牙舍利曾在這個木函中珍藏了一千多年直至1900年才從招仙塔廢墟中發現。

ในแต่ละด้านมองกล่องไม้กฤษณา ได้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งจารึกว่าเป็นพระบรมสารีริกธาตุพระเขี้ยวแก้วและแสดงถึงวันเวลาของการเก็บรักษาไว้อย่างครบถ้วน

沉香木盒各面，木盒上的文字標明盒內爲釋迦牟尼佛牙舍利及佛牙舍利裝入的年代與日期。

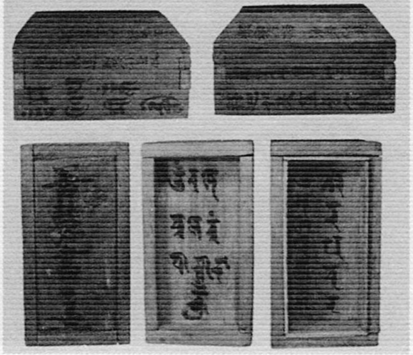

โดยกองกำลังของฝ่ายพันธมิตรชาติตะวันตกของผู้นิยมลัทธิจักรวรรดินิยม ๘ ประเทศ หลังจากนั้น มีพระภิกษุที่อยู่ภายในวัดได้มาทำความสะอาดบริเวณรอบพระเจดีย์ แล้วได้พบพระเขี้ยวแก้วบรรจุอยู่ในหีบศิลาอย่างถาวร อยู่ภายในห้องใต้ดินขององค์พระเจดีย์

บนตลับไม้กฤษณานั้นมีการระบุไว้ว่าถูกนำมายัง ณ สถานที่นี้ในปี ค.ศ. ๙๖๓ (ปี พ.ศ. ๑๕๐๖) โดยพระภิกษุชื่อ **ซ่านฮุย** ในยุคราชวงศ์ซ่ง ซึ่งเป็นผู้ได้รับการขนานนามว่า "อาจารย์ผู้เก็บความลับ" ตลับไม้กฤษณานี้ได้รักษามาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งด้านข้างและด้านในกล่องนั้น เป็นลายมือของหลวงจีนซ่านฮุย ซึ่งในตลับไม้นี้มี **พระเขี้ยวแก้ว** อยู่ด้านบน

ในที่สุด **พระเขี้ยวแก้ว** ซึ่งได้ซ่อนเร้นมาเป็นเวลานานถึง ๘๓๐ ปี ก็ได้ปรากฏขึ้นอีกในโลกมนุษย์ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ทางพุทธสมาคมแห่งประเทศจีน จึงได้อัญเชิญมาให้ประชาชนสักการบูชาที่ **วัดกวงจี่** เป็นการชั่วคราว ณ อาคารสรีระ เมืองปักกิ่ง

เมื่อทางการได้สร้างพระเจดีย์องค์ใหม่ ณ **วัดหลิงกวง** แล้วเสร็จ จึงมีพิธีบรรจุพระบรมธาตุพระเขี้ยวแก้วในพระมหาเจดีย์ไว้เป็นการถาวร เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๗ ทางพุทธสมาคมแห่งประเทศจีนได้จัดพิธีฉลองอันยิ่งใหญ่ ได้มีพระเถรานุเถระจากจีนหลายเมือง ผู้แทนพุทธสมาคมจากต่างประเทศ และทูตานุทูตจากทวีปเอเซีย ๘ ประเทศ มาร่วมในงานพิธีนี้ด้วย

นับเป็นเวลากว่าครึ่งศตวรรษแล้ว ที่พระเขี้ยวแก้วได้ถูกอัญเชิญไปตามสถานที่ต่างๆ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้กราบไหว้บูชา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่นในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ ทางรัฐบาลพม่าและพุทธสมาคมของพม่าได้ขออัญเชิญพระทันตธาตุไปให้ชาวพม่าได้สักการบูชาเป็นเวลาหลายเดือน

จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๙๙ พระเขี้ยวแก้วได้ถูกอัญเชิญกลับจากประเทศเมียนม่าร์ ผ่านทางยูนนานในเส้นทางที่จะไปปักกิ่ง จึงได้หยุดพักที่ยูนนานเป็นเวลา ๓ เดือน เพื่อให้ผู้ที่จะ

พระเขี้ยวแก้วประดิษฐานอยู่ในพระเจดีย์นี้

เดินทางมากราบไหว้บูชาตามจุดต่างๆ เช่นที่คุนหมิง, สิบสองปันนา, ดีดอง, เจงมา, และลี่เจียง เป็นต้น

บรรดาพุทธศาสนิกชนนับพันคน จากหลายเชื้อชาติในมณฑลยูนนาน ได้มีโอกาสสักการบูชาพระเขี้ยวแก้ว ซึ่งเป็นโอกาสอันประเสริฐสุด ที่จะส่งผลให้เกิดความปีติยินดีเสมือนแสงสว่างที่สดใส ท่ามกลางบรรยากาศที่อบอุ่นอันดี ที่จะเกิดความสามัคคีกันมากขึ้นระหว่างชนชาติต่างๆ ในมณฑลยูนนาน

พระเขี้ยวแก้วของจีนนี้ ถือเป็นสมบัติอันล้ำค่าที่สูงสุดของชาวจีน เฉกเช่นเดียวกับพระบรมสารีริกธาตุอื่นๆ ของพระพุทธเจ้า ซึ่งไม่เพียงแต่พุทธศาสนิกชนของจีนเท่านั้น แต่รวมถึงพุทธศาสนิกชนทั่วโลก ก็ให้ความเคารพนับถือเช่นเดียวกัน

กรมการศาสนาของจีนจึงได้มีการอัญเชิญพระเขี้ยวแก้วไปยังประเทศเมียนม่าร์ถึง ๓ ครั้ง คือในปี พ.ศ. ๒๔๙๘, ๒๕๓๗, ๒๕๓๙ และอีกหนึ่งครั้ง ในประเทศศรีลังกา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐบาลฮ่องกงได้จัดการต้อนรับพระทันตธาตุให้ประชาชนชมและสักการะเป็นวันแรกในวันวิสาขบูชา

พระมหาเจดีย์ที่ประดิษฐานพระเขี้ยวแก้ว **วัดหลิงกวง** กรุงปักกิ่ง มีลักษณะทางสถาปัตยกรรม ผสมผสานของศิลปะสมัยราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ้อง ไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืนสวยงาม คือสร้างเป็นพระเจดีย์ทรง ๘ เหลี่ยม ๑๓ ชั้น สูง ๕๑ เมตร บนยอดเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ๑๒ องค์ สมาคมพุทธศาสนาแห่งประเทศจีนได้อำนวยการสร้างมาแต่ พ.ศ. ๒๕๐๑ แล้วเสร็จในปี ๒๕๐๗ ใช้เวลาสร้างนานกว่า ๖ ปี

ภายในเจดีย์นั้นเป็นพระราชวังใต้ดินเจดีย์พระเขี้ยวแก้ว ชั้นแรกเป็นทางเข้าพระเจดีย์ ผนังเจดีย์นั้นประดับด้วยก้อนอิฐ มีการแกะสลักบทสวดมนต์ไว้อีกด้วย ชั้นที่ ๒ เป็นที่ประดิษฐานพระเขี้ยวแก้ว ซึ่งถูกวางอยู่ในพานบัวทองคำ รายล้อมไปด้วยสถูปทองคำเล็กๆ ๘ องค์

เจดีย์ทองคำที่บรรจุพระเขี้ยวแก้วไว้ภายในนั้น มีของล้ำค่าต่างๆ มากมาย เป็นของที่แต่ละมณฑลของชนกลุ่มน้อย และในประเทศต่างๆ นำมาถวาย ท่ามกลางสิ่งของที่นำมาถวายนั้น ยังรวมไปถึงพระพุทธรูปที่ประเทศไทยมอบให้แก่ประเทศจีนอีกด้วย

ทะเลสาบคุนหมิง พระราชวังฤดูร้อน

กำแพงเมืองจีน "ป๋าต๋าหลิ่ง"

เรารับประทานอาหารกลางวันที่ **วังอี้เหอหยวน** ซึ่งเป็นวังฤดูร้อนของ **พระนางซูสีไทเฮา** อยู่ห่างจากตัวเมืองปักกิ่งประมาณ ๑๐ กม. พระราชวังนี้สร้างในสมัย **เฉียนหลงฮ่องเต้** และได้มีการสร้างเพิ่มเติมในสมัยพระนางซูสีไทเฮา มีการขุดทะเลสาบกว้างใหญ่ให้ชื่อว่า "ทะเลสาบคุนหมิง"

วันที่ ๒๔ มี.ค. ๓๘ หลังอาหารเช้าแล้วออกเดินทางไปชม **กำแพงเมืองจีน** "ป๋าต๋าหลิ่ง" สร้างโดยจักรพรรดิ **จิ๋นซีฮ่องเต้** เมื่อประมาณ ๓,๐๐๐ ปีมาแล้ว ครอบคลุมพื้นที่ ๕ มณฑลเข้าด้วยกัน มีความยาว ๑๓,๔๐๐ ลี้ (๖,๗๐๐ กม.) การก่อสร้างต้องเสียชีวิตและเลือดเนื้อของประชาชนไปเป็นจำนวนมาก

วันนี้อากาศหนาวจัด ๒ องศาเซลเซียส เมื่อไปถึงกำแพงเมืองจีน มองเห็นหิมะปกคลุมกำแพง และต้นไม้ในอาณาบริเวณขาวโพลน ส่วนพื้นกำแพงด้านบน มองเป็นทางขาวทอดยาวคดเคี้ยวไปตามยอดเขาดูสวยงามมาก มีป้อมที่มีทหารยามเฝ้าอยู่เป็นระยะๆ

เมื่อเดินขึ้นไปถึงป้อมลมหนาวเย็นพัดแรงตลอดเวลา นักท่องเที่ยวเดินขึ้นกันมามาก มีบางคนเดินขึ้นไปถึงป้อมที่ ๔ จากนั้นก็เดินกลับลงมา ตอนบ่ายก็ไปชมสุสานขนาดใหญ่ที่รวมของฮ่องเต้ ๑๓ พระองค์ ในราชวงศ์หมิง ชื่อว่า **สุสานติ้งหลิง** แล้วกลับที่พัก

วันที่ ๒๕ มี.ค. ๓๘ ตอนเช้าไปชม **หอบวงสรวงสวรรค์** (เทียนถาน) อันเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์แห่งหนึ่งของประเทศจีน เป็นสถานที่ใช้บวงสรวงเทพยดาที่ใหญ่ที่สุดของกษัตริย์สมัยจีนโบราณ มีประวัติยาวนานมาแล้วถึง ๕๖๖ ปี

ในแต่ละปีฮ่องเต้ทุกพระองค์ จะต้องเดินทางมาหอเทียนถาน เพื่อจะประกอบพิธีทางศาสนา เพื่อขอพรจากสวรรค์ให้คุ้มครองโลกให้มีสันติสุข อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร มีฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล เป็นต้น

ตอนบ่ายมีรายการไปชม **พระราชวังปักกิ่ง** หรือวังต้องห้ามแห่งราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง มีอายุกว่า ๕๗๐ ปี ระหว่างรับประทานอาหารกลางวัน **คุณแน่งน้อย** นึกขึ้นได้ว่าลืมของสำคัญที่หลวงปู่ชัยวงศ์สั่งให้นำกลับไปจากวัดหลิงกวง จึงขอแยกไปขึ้นรถแท็กซี่กับ **คุณแสงเดือน, คุณพจมาน** และหัว

นมัสการเจ้าอาวาสวัดหย่งเหอ

หน้าทัวร์

ขณะนั้นเป็นเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ น. สภาพของวัดในวันนี้ ต่างกับเมื่อวานซืนโดยสิ้นเชิง ไม่มีร่องรอยของหิมะหลงเหลืออยู่แม้แต่น้อย ขณะที่เดินขึ้นสู่วิหารและพระเจดีย์ก็ได้ยินเสียงพระจีนสวดมนต์ พร้อมกับเสียงเคาะไม้บักฮื้อด้วย เมื่อเดินไปถึงวิหาร เห็นประตูปิดอยู่ก็กราบพระที่หน้าประตู เข้าใจว่าพระกำลังสวดมนต์อยู่ข้างใน

จึงได้ตั้งจิตขออนุญาตนำดินแถวนั้นไปถวายหลวงปู่ แล้วเดินกลับมาหน้าวิหารเพื่อขอขมาและกราบลา เสียงสวดมนต์เงียบหายไปเมื่อเงยหน้ามองสูงขึ้นไป เห็นประตูมีกุญแจคล้องปิดอยู่ เมื่อขาเข้าไม่ทันสังเกตดูกุญแจแต่ก็ไม่เห็นพระสักรูปเดียว เสียงสวดมนต์มาจากไหน จึงเดินกลับไปด้วยความปลื้มปีติ

วันที่ ๒๖ มี.ค. ๓๙ วันนี้วัดสุดท้ายที่จะอยู่ที่ปักกิ่ง วันแรกเราเริ่มต้นด้วยการไปนมัสการพระเขี้ยวแก้วที่วัดหลิงกวง และลงท้ายด้วยการไปนมัสการพระที่ **วัดหย่งเหอ** จึงเป็นการเยือนปักกิ่งที่สมบูรณ์แบบ

วัดหย่งเหอ อันเป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัย **คังซีฮ่องเต้** ของราชวงศ์ชิง เพื่อเป็นที่ประทับขององค์ชายสี่ เมื่อได้ขึ้นครองราชย์ก็ได้มีการดัดแปลงวัดนี้ให้กลายเป็นวัดทาง "นิกายลามะ" ทุกวัดในเมืองจีนจะมีลักษณะคล้ายกัน คือมีวิหาร ๓ หลัง ตั้งเรียงกันเป็นแนวตรง

หลังแรกจะเป็นวิหารที่ประดิษฐานรูปปั้น **พระสังกัจจายน์** (พระมหากัจจายนะ) หลังที่สองเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป มีรูปปั้นพระสาวกทั้งสองข้าง คือ **พระมหากัสสป** และ **พระอานนท์** หลังที่สามเป็นที่ประดิษฐานรูปพระโพธิสัตว์ สำหรับวัดนี้มีรูปพระโพธิสัตว์ที่แกะสลักด้วยไม้จันทน์สูงที่สุดในโลก ฉลองพระองค์ด้วยเครื่องทรงที่งดงามมาก

ปักกิ่ง - คุนหมิง - ตาลีฟู

หลังจากได้เข้าไปกราบนมัสการเจ้าอาวาสวัดหย่งเหอกันแล้ว จึงออกไปฉันเพลที่ภัตตาคาร แล้วเดินทางขึ้นเครื่องบินภายในประเทศถึง **คุนหมิง** เวลา ๒๑.๒๕ น. ท่ามกลางสายฝนที่ตกลงมาอย่างหนัก

วันที่ ๒๗ มี.ค. ๓๙ เริ่มออกเดินทางสู่ **เมืองตาลีฟู** อาณาจักรน่านเจ้าในอดีต ระยะทางประมาณ ๓๗๐ กม. สองข้างทางผ่านทุ่งนาป่าเขาเหมือนชนบทบ้านเรา มองเห็น **หนองแส** หรือ **ทะเลสาบเออร์ไห่** กว้างใหญ่ไพศาล ในระหว่างทางต้องเข้าห้องสุขาข้างทาง มีญาติโยมบางคนลงไปบรรเทาทุกข์ แต่แค่เข้าไปแล้วก็รีบออกมา ผู้เขียนถามว่าทำไมเร็วนัก

โยมผู้หญิงคนนั้น ไม่พูดแต่ปิดจมูก จึงได้เข้าไปดู ปรากฏว่าส้วมแถวชนบทในเมืองจีน

ยังเป็นส้วมแบบบ้านเราสมัยก่อนๆ มองเห็นอะไรได้ชัดเจน ชาวจีนนิยมเอาปุ๋ยของคนไปปลูกผัก เขาบอกว่างามมากทีเดียว ดีกว่าปุ๋ยธรรมชาติสูตรอื่นๆ ทั้งหมด

โดยเฉพาะส้วมสาธารณะ จะทำเป็นรางลาดเทออกไปข้างนอก เพื่อความสะดวกในการนำออกไป ประตูก็ไม่มีจะปิด มองเห็นหน้ากันได้ชัดเจน ส่วนภูเขาส่วนใหญ่เป็นภูเขาหัวโล้น แวะทานอาหารกลางวันที่ต้าลี่ มีมัคคุเทศก์เพิ่มอีก ๑ คน เพิ่งจบจากมหาวิทยาลัย ทำงานได้ ๒ ปีแล้ว บอกว่าภาษาไทยเป็นวิชาบังคับในมหาวิทยาลัย น่าแปลกมากนะ

ออกเดินทางต่อไปสู่ **เมืองปิงชวน** ระยะทางประมาณ ๑๐๓ กม. เวลาประมาณบ่าย ๒ โมง รถเริ่มติดบนภูเขาระหว่างทางไปเขาจี้จู๋ รถหลายพันคันจอดรออยู่บนถนนแคบๆ หลีกกันแทบไม่ได้ ต้องวิ่งไปทีละคืบทีละศอก เนื่องจากฝนตกหนักเมื่อคืน จึงทำให้รถบรรทุกสิบล้อล้มขวางทางอยู่กลางถนน

พวกเราต้องนั่งอดทนอยู่ในรถ ๓ - ๔ ชั่วโมงผ่านไป ชั่วโมงแล้วชั่วโมงเล่าจนกระทั่งดึก มัคคุเทศก์ควักเงินปึกหนึ่งออกมากรีดเล่น บอกว่าเงินที่เตรียมมาไว้เป็นค่าอาหารตอนนี้ไม่มีความหมายแล้ว ป่าเขาเช่นนี้จะไปหาที่ไหนกัน แต่ก็พยายามไปหาซื้อของกินจากชาวบ้านแถวนี้ จะต้องเดินกันไปไกลๆ นับชั่วโมง

นับว่าเป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ชะตากรรมของพวกเรา เหมือนกับต้องไปชดใช้หนี้กรรมแต่ปางก่อน น้ำก็ไม่ได้อาบ อาหารเย็นก็เป็นแค่ฝันไป คงได้แค่หมั่นโถวที่เหลือจากกลางวันติดรถมาพอแบ่งปันกันคนละเล็กน้อย น้ำดื่มก็ต้องจิบกันคนละอึก นอนหลับๆ ตื่นๆ อยู่ภายในรถตลอดทั้งคืน ระหว่างสองข้างทางก็มืดมิดน่ากลัว

เช้าวันที่ ๒๘ มี.ค. ๓๙ รถเริ่มขยับไปได้เร็วขึ้น ตามกันเป็นแถวยาวเหยียดนับหลายสิบกิโลเมตร จนถึงเวลาประมาณ ๘.๐๐ น. รถเริ่มเคลื่อนไปช้าๆ โดยไม่ต้องจอด ในที่สุดก็วิ่งลงจากเขาไปได้ตามปกติ รวมเวลาที่ค้างอยู่บนเขานาน ๒๐ ชั่วโมง มัคคุเทศก์เจ้าถิ่นบอกว่า เขาไม่เคยพบเหตุการณ์เช่นนี้มาก่อน **คุณแน่งน้อย** ได้บันทึกไว้ในหนังสือนี้ว่า

"ข้าพเจ้าเข้าใจว่า เมื่อเราตั้งใจมานมัสการ **พระมหากัสสป** ผู้เป็นเลิศในทางธุดงค์ ท่านย่อมสั่งสอนให้เรารู้จักชีวิตธุดงค์ในป่าเป็นเวลา ๑ คืนอย่างแน่นอน เป็นการฝึกความอดทนไปด้วย.."

รถได้หยุดพักแวะทานอาหารเช้าและกลางวันระหว่างทาง แล้วเดินทางสู่เขาจี้จู๋ระยะทางประมาณ ๔๐ กม. เป็นทางลูกรัง ตอนนี้รถวิ่งไปติดที่หลุมใหญ่ ต้องเดินไปขอความช่วยเหลือจากชาวบ้าน ซึ่งอยู่ไกลประมาณ ๖ กม. จนถึงเวลา ๑๕.๐๐ น. พวกเราได้ช่วยกันเอาแม่แรงมายกล้อขึ้น แล้วช่วยกันเอาหินถมหลุมให้เต็มทั้ง ๔ ล้อ ในที่สุดก็ขึ้นจากหลุมได้

แต่รถก็ไม่อยู่ในสภาพปกติ จึงหันหลังกลับไปที่หมู่บ้านที่ผ่านมาหาเช่ารถเมล์ขนาดเล็ก ทานอาหารเย็นที่ร้านอาหารในหมู่บ้านกันแล้ว จึงนั่งรถเบียดเสียดยัดเยียดกัน โดยมีกระเป๋าอยู่บนหลังคารถ รถวิ่งผ่านรถใหญ่ของ

ทำพิธีถวายเครื่องสักการะพระมหากัสสป

เราที่ติดหล่ม แล้วยังต้องวิ่งขึ้นเขาไปอีกเป็นทางแคบๆ อากาศเริ่มมืดมองไม่เห็นอะไร

นับว่าโชคดีที่เปลี่ยนรถเสียก่อน ถ้าเป็นรถใหญ่คันเดิมคงไปไม่ได้แน่ ถึงวัดเวลาประมาณ ๒๒.๐๐ น. ต้องขึ้นที่พักบนเขาอีก ปรากฏว่าที่พักที่เราจองไว้ มีคนจากไต้หวันมาพักก่อนแล้ว เพราะเรามาล่าช้ากว่ากำหนดเดิม อากาศบนนี้หนาวจัดมาก หายใจออกเป็นควัน

ระหว่างนั้น มัคคุเทศก์จากต้าลี่ได้กลับมาบอกว่า หาที่พักข้างล่างได้แล้ว จึงนั่งรถกลับลงมาข้างล่าง เข้าพักห้องละ ๒ คน มีผ้าห่มอย่างหนาให้พร้อม หัวหน้าทัวร์สั่งห้ามอาบน้ำเพราะกลัวเป็นหวัดกัน เราก็เต็มใจอยู่แล้ว ถึงแม้จะต้องซักแห้งต่อจากเมื่อวานนี้

วันที่ ๒๙ มี.ค. ๓๙ หลังจากที่ได้พักผ่อนนอนหลับเอาแรงกันแล้ว เป็นการชดเชยเมื่อคืนนี้ที่อยู่บนรถตลอดทั้งคืน คุณแน่งน้อยได้สำรวจบริเวณ ตามที่หลวงปู่วงศ์บอกไว้ว่าเป็นหน้าผา ที่แท้เป็นที่เราพักกันอันเป็นศูนย์กลางของ **วัดจู้เซิงซือ** นั่นเอง มองออกไปด้านขวาเห็นหน้าผาตัด และยอดเขาเป็นรูปเต่า

พระเจดีย์ขาว ๓ องค์

พวกเราช่วยกันจัดโต๊ะเครื่องบูชา แล้วหลวงพี่โอทำพิธีบวงสรวง สวดมนต์ นั่งสมาธิกันแล้ว จึงรับประทานอาหารเช้า เป็นบะหมี่น้ำรสชาติดีพอสมควร หลังจากได้ร่วมทำบุญกับทางวัดแล้ว จึงเดินทางกลับมาขึ้นรถใหญ่สู่เมืองตาลีฟู ระหว่างใกล้จะถึงเมืองเก่า รถวิ่งลงมาจากยอดเขา มองเห็นพระเจดีย์ขาว ๓ องค์แต่ไกล ขณะที่มีละอองฝนโปรยปรายลงมาพอดี แต่เมื่อไปถึงเมืองใหม่ของตาลีฟู กลับไม่มีฝนตกแต่อย่างใด นับว่าเป็นเรื่องที่แปลกมาก

กล่าวกันว่าดินแดนจีนด้านนี้ อยู่ภายใต้การปกครองเจ้าฟ้า ๖ พระองค์ ในช่วงศตวรรษที่ ๘ เจ้าฟ้าองค์หนึ่งได้เสด็จเยือนพระราชสำนักแห่งราชวงศ์ถัง เมื่อถูกถามไถ่ว่ามาจากที่ใด พระองค์ตอบว่าจากแผ่นดินที่ไกลกว่าทางตอนใต้ ซึ่งมีฝนตกชุกมากกว่ามณฑลเสฉวนเสียอีก จักรพรรดิถังจึงให้นามดินแดนนั้นว่า **"ยูนนาน"** แปลว่า **"เมฆใต้อิสรภาพที่ไร้พรมแดน"**

จากนี้ไปก็คือ **ลี่เจียง** เป็นสถานที่ซึ่งฟ้าและดินยังอยู่คู่กันอย่างใกล้ชิด สถานที่น่าท่องเที่ยว คือ **สระมังกรดำ** และ **เทือกเขามังกรหยก** เป็นต้น แล้วก็ไปถึง **เมืองต้าลี่** ได้แก่ **อาณาจักรน่านเจ้า** ในอดีต ล่มสลายเพราะถูก **กุ๊บไลข่าน** ชาวมองโกลพิชิตเอาไว้ได้

หลักศิลาหนันเจา สร้างตั้งแต่ พ.ศ. ๑๓๐๙ ซึ่งมองเห็นได้จากเมืองหลวงไท่เหอ อันเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรน่านเจ้า คำจารึกบนหลักศิลานี้ บันทึกระบบการเมืองการปกครอง และเศรษฐกิจของชาติแห่งนี้เอาไว้

สัญลักษณ์ของเมืองต้าลี่ คือ **เจดีย์สามองค์** หรือ **ต้าลี่ซันถ่า** เจดีย์องค์กลางสูง ๗๐ เมตร สร้างในศตวรรษที่ ๙ และประดิษฐานอยู่ใจกลางวัดแห่งหนึ่งมาก่อน ซึ่งเหลือแค่พระเจดีย์นี้

ในการบูรณะเจดีย์ทั้ง ๓ องค์นี้ ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๑ โบราณวัตถุกว่า ๖๐๐ ชิ้น ถูกค้นพบในองค์เจดีย์ เป็นวัตถุจากสมัยศตวรรษที่ ๗ - ๑๐ ซึ่งเป็นกระจก สัมฤทธิ์ ยา พระพุทธรูปทองคำ และประติมากรรมรูปไก่ฟ้าที่ทำจากเงิน คงสร้างตั้งแต่สมัย **"พ่อขุนบรม"**

เจดีย์ต้าลี่ เป็นเจดีย์สีขาวทั้งองค์ คำว่า **ไป๋** แปลว่า **สีขาว** ชาวไป๋ที่นี่เรียกบรรพบุรุษของตนว่า "ราชาขาว" และเรียกภาษาของตนซึ่งคล้ายกับภาษาจีนกลางว่า "ภาษาสีขาว" แต่กระนั้นก็ตาม สตรีชาวไป๋นิยมแต่งกายกันด้วยเสื้อผ้าสีเจิดจ้าโดยเฉพาะสีแดง ชาวไป๋เป็นกลุ่มชนที่ชอบแต่งกายงดงามตระการตามากที่สุดชนชาติหนึ่ง ในภูมิภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน

วันนี้เป็นวันที่ ๙ ของการเดินทาง ตรงกับวันเสาร์ที่ ๓๐ มี.ค. ๓๙ ออกเดินทางกลับจาก **วัดจู้เซิงซือ** เขาจี้จู๋ ถึง **คุนหมิง** ในเวลาเย็น ใช้เวลาเดินทางถึง ๙ ชั่วโมง รุ่งขึ้นวันที่ ๓๑ มี.ค. ๓๙ เราปิดท้ายรายการนี้ ด้วยการไปที่ **วัดหยวนทง** เป็นวัดเก่าแก่มีอายุกว่าพันปี

ภายในวัดเป็นที่ประดิษฐานพระไตรปิฎก ศาลาแปดเหลี่ยมเจ้าแม่กวนอิมพันมือ และที่สำคัญมีวิหารไทยที่มีพระพุทธชินราชเป็นพระประธานอยู่ด้วย คุนหมิงคนไทยมาเที่ยวกันเยอะ จึงนิยมมาเยี่ยมชมวัดแห่งนี้ จากนั้นพวกเราก็เดินทางกลับถึงกรุงเทพฯ โดยสวัสดิภาพ.

การเดินทาง ครั้งที่ ๒
วันที่ ๑๙ - ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๔

๑. วัดว่านเหนียน บนภูเขาง้อไบ้ เมืองเฉินตู
๒. หลวงพ่อโตเล่อซาน
๓. วัดเล่อซาน (วัดอูหยิว)
๔. เจดีย์ต้าเยี่ยน (พระถังซำจั๋ง) เมืองซีอาน
๕. วัดเส้าหลิน เมืองหลั่วหยาง
๖. วัดม้าขาว วัดแห่งแรกในประเทศจีน
๗. ถ้ำหลงเหมิน เมืองหลั่วหยาง
๘. ศาลอู่โหวฉือ หรือศาลเจ้าสามก๊ก
๙. วัดเหวินซูเยี่ยน เมืองเฉินตู
๑๐. วัดเจาเจี๋ยซื่อ เมืองเฉินตู
๑๑. จตุรัสเทียนฝู เมืองเฉินตู

****

มณฑลเสฉวน - มณฑลเหอหนาน

เดิมทีผู้เขียนไม่ค่อยสนใจเท่าใดนัก ในการเยือนจีนแผ่นดินใหญ่ เพราะถือว่าเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ ในสมัยอดีต มีการปฏิวัติวัฒนธรรม ทำลายพุทธสถานที่สำคัญไปมากมาย แต่ครั้นได้เดินทางไป ซึ่งได้ประสบการณ์จากที่เล่าผ่านไปครั้งแรกนี้ จะเห็นได้ว่าสถานที่เหล่านี้ ยังคงมีความศักดิ์สิทธิ์น่าเลื่อมใส

เริ่มต้นจาก **หลวงพี่โอ** ปรารภว่าอยากจะเดินทางไปประเทศจีนอีก โดยมอบหมายให้ผู้เขียนเป็นผู้ประสานงานกับบริษัททัวร์ แล้วได้จัดรายการที่สำคัญ คือ เลือกไปที่ **ง้อไบ้** โดยตัด **จิ่วไจ้โกว** ออกไป ทั้งๆ ที่ใครๆ ก็บอกว่าสวยน่าไป จุดต่อไปที่อยากไปมากคือ **หลวงพ่อโตเล่อซาน** เพราะเคยเห็นรูปภาพบ่อยๆ ว่ามีการแกะสลักพระพุทธรูปบนภูเขาอยู่ริมแม่น้ำ

เขาง้อไบ้ เมืองเฉินตู

วันแรกของการเดินทาง วันที่ ๑๙ มี.ค. ๔๔ มีพระ ๒ รูป กับญาติโยมอีก ๑๘ คน รวม ๒๐ คนพอดี ออกเดินทางสู่เมืองเฉินตู มณฑลเสฉวน ซึ่งมีภูมิอากาศดีมีฝนตกบ่อย ว่ากันว่าปีหนึ่งจะมีโอกาสได้เห็นพระอาทิตย์น้อยมาก ส่วนใหญ่จึงมีอาชีพในการเกษตร

เมืองเฉินตูเป็นศูนย์กลางของการเดินทางทางอากาศ โดยมีเที่ยวบินติดต่อกับเมืองอื่นๆ เช่น ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ กวางเจา ซีอาน และคุนหมิง เป็นต้น เมืองเฉินตูมีวัดสำคัญหลายแห่ง โดยเฉพาะจุดสำคัญที่พวกเราจะไปกันนั่นคือ เทือกเขา **เอ๋อเหม่ยซาน** (เขาง้อไบ้) ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของลุ่มน้ำเสฉวน ห่างจากเมืองเฉินตูไปประมาณ ๑๖๐ กิโลเมตร

ตอนเช้าวันที่ ๒๐ มี.ค. ๔๔ จึงได้ออกเดินทางโดยรถโค้ชสู่เขาง้อไบ้ ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๓ ชั่วโมง จากนั้นก็เปลี่ยนเป็นรถบัสท้องถิ่นขึ้นสู่ยอดเขา ในระหว่างนั่งรถไล่เลาะไปตามไหล่เขา คนขับรถได้เปิดทีวีชมเทปบันทึกภาพบนยอดเขาง้อไบ้

มีอยู่ตอนหนึ่งได้เห็นภาพแสงสีรัศมีแบบรุ้งขึ้นที่หน้าผา ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ใช่เกิดขึ้นบ่อย แต่ดูแล้วก็ไม่ได้สนใจ เพราะในใจก็ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าไร ถือว่าเมืองจีนเป็นดินแดนของพระโพธิสัตว์เท่านั้น ยังไม่สำคัญเท่ากับบ้านเรา ซึ่งได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าไปแล้ว

คนขับรถบัสท้องถิ่นมีความชำนาญมาก สามารถขับรถเลี้ยวโค้งสูงขึ้นไปเรื่อยๆ จนถึง**ประตูเขาง้อไบ้** ซึ่งเป็นที่ตั้งของ **วัดเป่ากัวสือ** เขาเอ๋อเหมยได้ชื่อมาจากรูปทรงของตัวมันเอง ซึ่งมีลักษณะคล้ายคิ้ว ผู้นับถือลัทธิเต๋าได้สร้างวัดเต๋าขึ้นที่นี่ตั้งแต่ศตวรรษที่ ๒ เขานี้จึงเป็นเขาศักดิ์สิทธิ์ ๑ ใน ๔ ของจีน (อู่ไถซาน, จิ่วหัวซาน, ผู่ถัวซาน) กล่าวกันว่าที่นี่เคยมีอารามต่างๆ อยู่ถึง ๑๕๑ แห่ง

จากวัดเป่ากัวสือมีเส้นทางเดินขึ้นเป็นขั้นบันได และมีกระเช้าไฟฟ้าขึ้นไปจนถึงศาลาเจียหยินเตี้ยน อยู่ระดับความสูง ๒,๖๗๐ เมตร แล้วนั่งกระเช้าไฟฟ้าต่อไปยัง **ยอดจินติ่ง** หรือยอดเขาทอง ความสูง ๓,๑๐๐ เมตร บริเวณนี้จะเป็นที่ตั้งของ **วิหารทอง** ทำจากโลหะสัมฤทธิ์ ถ้าอากาศดีๆ จะมองเห็นได้จากเบื้องล่าง

ในหนังสือ **หน้าต่างสู่โลกกว้าง ประเทศจีน** แปลโดย **ชุติมา ศิริสมรรถการ** เล่าว่า "ในวันที่มีสภาพอากาศดีๆ อาจมีโอกาสได้เห็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่แปลกของเขานี้ ในช่วงที่พระอาทิตย์โคจรอยู่ในจุดที่พอเหมาะ เงาของผู้ที่อยู่บนยอดเขา จะสะท้อนอยู่บนก้อนเมฆที่อยู่ต่ำจากยอดเขาลงไป และเงานี้มีแสงสีรุ้งล้อมรอบตัวเรา

พุทธศาสนิกชนที่จาริกมายังเขานี้ เชื่อว่าปรากฏการณ์นี้มีนัยเชิงสัญลักษณ์ที่สำคัญแอบแฝงอยู่ ในอดีตผู้แสวงบุญบางคน ถึงกับกระโดดจากยอดเขานี้ลงมา ด้วยเชื่อว่าปรากฏการณ์ที่เห็นเป็นเครื่องชี้หนทางไปสู่นิพพาน" (ซึ่งมีคนไทยไปหลายคนแล้ว บอกว่าโอกาสที่จะเห็นนั้นยากเหลือเกิน)

หากจะเลือกเดินขึ้นบันได จะกินเวลา

NO.15/3

เจ้าอาวาสวัดว่านเหนียน เขาง้อไบ้

ประมาณ ๒ วันครึ่ง เราสามารถเข้าพักและหาอาหารรับประทานได้ในอารามใหญ่ๆ ต่ำลงมาจาก **ศาลาเจียหยินเตี้ย** ประมาณ ๑๐ กม. เป็นที่ตั้งของ **สระอาบน้ำช้าง** (ซิเซียงสือ) เป็นวัดใหญ่ที่สร้างพิงกับหินใหญ่ก้อนหนึ่ง ตำนานกล่าวไว้ว่า ช้างที่ประทับของโพธิสัตว์ **สมานตะภาฑรา** หรือ **ผู่เสียน** ได้มาหยุดอาบน้ำที่นี่

ถัดจากซิเซียงสือลงมา ทางลงแยกเป็นสองเส้นทาง ทางแรกเป็นทางลัดไปยัง **วัดว่านเหนียน** (วัดอมตะนิรันดร์) ส่วนอีกทางหนึ่งไปยัง **ศาลาเสียงบริสุทธิ์** (ซินหยิงเก้อ) เส้นทางนี้เต็มไปด้วยฝูงลิงที่แสนเชื่อง ป่าสน ป่าไผ่ ต้นเมลเปิล เป็นเขตอนุรักษ์ธรรมชาติ ที่ยังมีสัตว์ป่าหายากหลายชนิด

และที่น่าสนใจและแปลกตาต่อผู้พบเห็น คือ ราวบันไดระหว่างที่ขึ้นสู่วัด จะพบเห็นแม่กุญแจที่คล้องรวมกันไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีคนเชื่อกันว่า ถ้าคู่รักคู่ใดที่ขึ้นสู่ยอดเขาแห่งนี้และนำแม่กุญแจมาใส่คล้องราวบันไดร่วมกันแล้ว คู่นั้นจะรักกันยั่งยืนนานตราบชั่วนิรันดร์

คณะของเราไม่ทราบมาก่อน จึงหากุญแจคล้องไม่ทัน และจะต้องรีบไปฉันเพลในห้องอาหารบนยอดเขานี้ก่อน พอเดินออกมาใกล้ที่จะถึง **วิหารทอง** บนยอดเขาจินติ่ง ได้ชี้มือให้หลวงพี่โอดูว่า ปกติบนยอดเขาสูงจะมีเมฆมาก แต่ตอนนี้เห็นก้อนเมฆม้วนกลับออกไปตลอดเวลาจนท้องฟ้าแจ่มใส มองเห็นทิวทัศน์ได้ไกลสุดสายตา

จึงพากันเดินไปบนศาลาทองยอดสูงสุดแห่งขุนเขาง้อไบ้ เราได้มายืนสมความปรารถนาแล้ว จึงพากันเดินชมเล่นตามอัธยาศัย ในขณะที่หลวงพี่โอกับผู้เขียนเดินเลยไปแล้ว มีโยมบอกว่าหลวงพี่กลับมาดูอะไรก่อน แล้วให้คนวิ่งไปตามหลวงพี่โอมาด้วย บริเวณนี้เป็นหน้าผาที่อยู่ต่ำกว่าวิหารทองเล็กน้อย มีราวเหล็กกั้นอยู่เพื่อความปลอดภัย

ในระหว่างที่รอหลวงพี่โออยู่นี้ได้ยืนก้มมองลงไปที่หน้าผาลึกสุดสายตา จะเห็นแสงสีรุ้งเป็นวงกลม แต่ยังเห็นไม่ชัดเจนเหมือนกับที่เห็นในรถบัส ในใจก็คิดไม่ถึงว่าพวกเราจะโชคดี ที่จะมีโอกาสมาเห็นกับเขาด้วย เพราะไม่ได้สนใจเท่าใดนัก

ตอนนี้สังเกตได้ว่า มีก้อนเมฆมาบังพระอาทิตย์ที่หลังตัวเรา จะส่องเอาเงาของเราลงไปที่หน้าผานั้นมันก็หายไป ครั้นก้อนเมฆผ่านไป แต่หมอกที่ลอยอยู่ข้างล่างไม่มี มันก็ไม่สามารถรับเงาของเราได้ นับว่าหาจังหวะได้เห็นกันยากมาก พอหลวงพี่โอมาถึงพร้อมกันหมดทุกคน จึงได้เป็นปรากฏการณ์นี้ชัดเจนแจ่มใส เหมือนกับที่เห็นในทีวีมาก่อน

ทุกคนตื่นเต้นและดีใจ ต่างพนมมือไหว้

หลวงพ่อโตเล่อซาน สูง ๗๑ เมตร

แสงสีรัศมีที่ส่องสว่างรอบเงาตัวเราเอง บางคนก็ยกมือขึ้นเงาที่เห็นก็ยกมือขึ้นด้วย อยู่ในท่ามกลางวงกลมรัศมีสีรุ้งสดสวยตระการตานั้น สักครู่หนึ่งจึงเดินลงไป ในภายหลังกลับมาจากหลั่วหยางได้พบกลุ่มคนไทยที่เพิ่งกลับมาจากเขาง้อไบ้เช่นกัน ทุกคนบ่นว่าข้างบนหนาวเหลือเกิน ต้องเช่าเสื้อกันหนาว แล้วมองไม่เห็นอะไรเลย ก้อนเมฆบดบังเต็มไปหมด

พวกเราได้แต่ยิ้มนึกในใจว่า นับเป็นบุญตาที่ได้เห็นปรากฏการณ์พิเศษ หัวหน้าทัวร์ของเรา คือ **คุณวิไล** บอกว่าพาลูกทัวร์มาที่นี่หลายครั้งแล้ว เพิ่งจะได้เห็นเหมือนกัน เป็นอันว่าบุญกุศลที่เราตัดใจไม่ไป **จิ่วไจ้โก** นั่นเอง จึงได้ประสบพบกับของดีเช่นนี้อย่างไม่มีวันลืม

ต่อจากนั้นก็กลับมาขึ้นกระเช้าไฟฟ้าพาแวะที่ **วัดว่านเหนียน** อันมีรูปปั้นของพระโพธิสัตว์ **ผู่เสียน** มีช้างหกงาเป็นพาหนะ ทำด้วยทองเหลืองหนัก ๖๒ ตัน ชาวจีนมีความเคารพนับถือกันมาก เจ้าอาวาสยังหนุ่มอยู่ได้ออกมาต้อนรับ พร้อมกับอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญอันล้ำค่า ๓ อย่างของวัด มาให้พวกเราได้ชื่นชมด้วย นั่นก็คือ

๑. พระทาฏธาตุ (ฟันกราม)

๒. ตราราชลัญจกรของฮ้องเต้ว่านลี่

๓. พระคัมภีร์ใบลานจารึกพระไตรปิฎก

ปัจจุบันทราบว่าทางวัดจะไม่นำออกมาให้ชมกันแล้ว เพราะเป็นสมบัติของวัดมานานเกรงจะเกิดอันตรายขึ้นได้ วัดนี้สร้างมาตั้งแต่ราชวงศ์จิ๋น แต่เดิมชื่อ **วัดไป๋สุ่ย** ต่อมาฮ้องเต้**ว่านลี่** ในราชวงศ์ถัง ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวัดว่านเหนียน ในโอกาสวันครบรอบ ๗๐ ปี ของพระมารดา เพื่อให้มีอายุยืนยาว

หลังจากพวกเราได้กราบไหว้ **พระทาฏธาตุ** (ฟันกรามของพระพุทธเจ้า) ซึ่งได้มาจากประเทศศรีลังกามานานแล้ว จึงได้กราบไหว้และร่วมทำบุญกับท่าน เจ้าอาวาสได้เลี้ยงน้ำชาและมอบของเป็นที่ระลึกแก่ทุกคนแล้ว จึงเดินทางกลับด้วยความประทับใจ

เช้าวันที่ ๒๑ มี.ค. ๔๔ ออกเดินทางสู่**เมืองเล่อซาน** เมืองนี้มีอายุกว่า ๑,๓๐๐ ปี ตั้งอยู่ที่สบน้ำ ๓ สาย คือ แม่น้ำซิงหยี แม่น้ำหมิน และแม่น้ำต้าตู่ การชมพระใหญ่ริมหน้าผา สามารถไปล่องเรือและเดินขึ้นเขาไปก็ได้

เริ่มแรกล่องเรือชม **เกาะเล่อซาน** กันก่อน ซึ่งมีรูปพรรณคล้ายพระนอนอยู่กลางทะเล มองเห็นหลวงพ่อโตเล่อซาน ซึ่งเป็นผลงานสลักหน้าผาของ **"หลวงจีนไห่ทง"** บนเขาอู่หลง

และเขาหลิงหยุ่น ใช้เวลาการทำงานร่วม ๙๐ ปี (พ.ศ. ๑๒๗๔ - ๑๓๔๖) สูง ๒๓๓ ฟุต เนื่องจากบริเวณนี้ถูกน้ำท่วมอยู่เสมอ ท่านจึงได้ทำไว้เพื่อเป็นสิริมงคลและปกป้องภัยน้ำท่วม

เมื่อขึ้นจากเรือแล้ว จึงนั่งรถขึ้นสู่บนภูเขา ตรงไปที่ **วัดหยิงหยุ่น** สร้างสมัยราชวงศ์ถัง **เจดีย์หลิงเป่าถ่า** (เจดีย์จิตวิญญาณ) และ **วัดอู่โหย่ว** ภายในวัดมีรูปปั้นหลวงจีนไห่ทงผู้มีความเพียรยิ่ง ภายในตัวอาคารเป็นที่ประดิษฐานพระศากยมุนี พระมันจูสรี และ พระสมานตะภาฑรา ซึ่งเป็นพระพุทธรูปไม้ลงทอง

เดินขึ้นข้างบนนี้มองเห็นพระพักตร์หลวงพ่อโตได้ชัดเจน ด้านข้างขององค์พระมีบันไดลงไปที่พระบาทด้วย พวกเราจึงได้นำพานบายศรีไปถวายไว้ด้านล่างระหว่างพระบาท ขณะนั้นมีฝนโปรยลงมาเป็นฝอยๆ ชั่วครู่เดียว **คุณพจมาน** ที่เคยไปด้วยกันครั้งแรก ถึงกับยิ้มด้วยความปลื้มใจ

เฉินตู - ซีอาน

หลังจากนั้นก็เดินทางกลับเมืองเฉินตู ในตอนเย็นนั่งเครื่องบินภายในประเทศสู่เมือง **ซีอาน** ซึ่งเป็นเมืองหลวงของมณฑลฉานซี ตั้งอยู่หุบเขาบนฝั่งแม่น้ำเว่ย ซึ่งอยู่ห่างจากจุดที่แม่น้ำเว่ยและแม่น้ำเหลืองบรรจบกันเพียงไม่กี่ไมล์ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ได้มีการขุดค้นพบ **สุสานจิ๋นซีฮ่องเต้**

ซึ่งเป็นจักรพรรดิที่ทรงรวบรวมแผ่นดินจีนให้เข้าด้วยกันเมื่อสองพันกว่าปีมาแล้ว เมืองซีอานยุคนั้น เรียกว่า "เมืองฉางอาน" เช้าวันที่ ๒๒ มี.ค. ๔๔ จึงเดินทางไปชมรูปปั้นดินเผา

พระเจดีย์ระฟ้า (ซีหยุนถ่า) วัดม้าขาว

ทหารจีนโบราณ ที่มีอยู่เป็นกองพลใต้ดินที่เพิ่งขุดพบเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ มีหลุมฝังศพขบวนทหารม้าขนาดใหญ่ ทางทิศตะวันออก เป็นสุสานของจิ๋นซีฮ่องเต้ ตลอดจนอาวุธสงคราม

ตอนบ่ายได้ไปนมัสการ **พระเจดีย์ต้าเยี่ยน** (ห่านป่าใหญ่) ที่สร้างในช่วงต้นของราชวงศ์ถัง ราวศตวรรษที่ ๗ **พระถังซำจั๋ง** ได้อัญเชิญพระไตรปิฎกมาจากอินเดีย เมื่อ พ.ศ. ๑๑๗๒ แล้วนำมาเก็บไว้ที่พระเจดีย์นี้ซึ่งมี ๗ ชั้น สูง ๒๔๐ ฟุต (๗๓ เมตร) ซึ่งเป็นแหล่งสะสมหลักฐานสำคัญประวัติศาสตร์ของจีน มี **ดงศิลาจารึก** ซึ่งในพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ได้รวบรวมศิลาจารึกต่างๆ ดังเช่นคราวที่พระถังซำจั๋งจาริกไปประเทศอินเดีย เป็นต้น

ซีอาน - หลั่วหยาง

คืนนี้ต้องเดินทางไปที่สถานีรถไฟ เพื่อเดินทางสู่หลั่วยาง ตามโปรแกรมจะต้องเป็นตู้นอน แต่พอเวลาขึ้นไปจริง ปรากฏว่าคนเต็มไปหมด อย่าว่าแต่ที่นอนเลย แม้ที่นั่งยังต้องแย่งกัน แต่ก็ต้องอดทนนั่งไป ๗ ชั่วโมงจนเช้า รถบัสก็ได้รับไปที่ **วัดเส้าหลิน** เมืองหลั่วหยาง

ถ้ำหลงเหมิน เมืองหลั่วหยาง

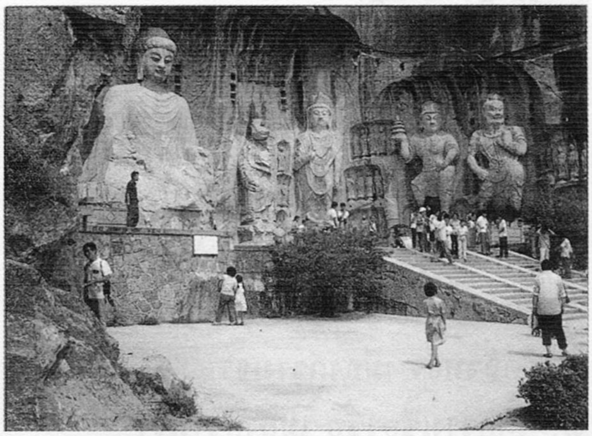

ซีอานเป็นเมืองหลวงของราชวงศ์ฮั่นตะวันตก ในยุคอาณาจักรฮั่นตะวันออก ซึ่งเป็นราชวงศ์ต่อมา เมืองหลวงได้ย้ายมาอยู่ที่เมืองหลั่วหยาง เมืองนี้มีวัดสำคัญหลายแห่ง พวกเราไปที่ **วัดเส้าหลิน** แห่งเทือกเขาซงซาน กันก่อน เพราะดังมาจากหนังกำลังภายใน

วัดเส้าหลินเป็นวัดเก่าแก่มานาน ผู้ก่อตั้งพุทธนิกายเซน คือ **พระโพธิธรรม** (ปรมาจารย์ตั๊กม้อ) เป็นเชื้อพระวงศ์ของอินเดียมาก่อน ในปี พ.ศ. ๑๐๗๑ กล่าวกันว่าท่านได้บำเพ็ญเพียรสมาธิบนหินก้อนหนึ่งเป็นเวลา ๑๐ ปี จึงเป็นเหตุให้มีเงาของท่านปรากฏอยู่บนหินก้อนนั้น

วัดนี้มีการฝึกลมปราณประกอบด้วยท่ารำมวยจีนไปด้วย จนเกิดกำลังภายในอย่างมหาศาล ภายในมีสถูปเจดีย์มากมาย ซึ่งเป็นที่เก็บอัฐิของปรมาจารย์ต่างๆ ในอดีต ขณะที่เราเข้าไป ทางวัดมีการแสดงกังฟูให้ชมด้วย จากนั้นก็เดินทางกลับมาพักที่เมืองหลั่วหยาง

วันที่ ๒๔ มี.ค. ๔๔ ออกเดินทางไปไหว้พระกันต่อที่ **วัดม้าขาว** (ไป่หม่าซื่อ) ถือเป็นวัดแรกที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศจีน สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๖๑๑ ทางตะวันออกของเขตวัด คือ **เจดีย์ระฟ้า** (ซีหยุนถ่า) สมัยราชวงศ์ซ่ง

หลังจากนั้นได้ไปชมแหล่งวัฒนธรรมสำคัญอีกแห่งหนึ่ง ที่มีประวัตินานกว่าพันปีมีชื่อว่า **หลงเหมินซือู** หรือ **ประตูมังกร** ที่ใช้แรงงานมากมายในการแกะสลักหินผา ทั้งในและนอกถ้ำให้เป็นภาพต่างๆ กว่า ๑ แสนภาพ มีทั้งภาพประวัติศาสตร์และภาพที่เกี่ยวกับพระศาสนาที่มีแต่โบราณ บริเวณที่มีการแกะสลักนี้ มีความยาวต่อเนื่องถึงกว่า ๑,๑๐๐ เมตร

ถ้ำประวัติศาสตร์นี้ อยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางใต้ประมาณ ๑๓ กม. สร้างขึ้นในราวศตวรรษที่ ๕ - ๗ เป็นที่ตั้งของเจดีย์กว่า ๔๐ องค์ พระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดมีความสูง ๑๗ เมตร ส่วนองค์เล็กที่สุดสูงเพียงไม่ถึง ๑ นิ้ว ส่วนที่สวยเด่นที่สุดก็คือ พระพุทธรูปประทับนั่ง จีวรคลุมไหล่ทั้งสองข้าง

มีผู้เล่ากันว่า **พระนางบูเช็กเทียน** รับสั่งให้ช่างแกะสลักพระพักตร์ของพระพุทธรูปองค์นี้ ให้เหมือนพระพักตร์ของพระนาง ด้านข้างแกะสลักเป็นรูปพระโพธิสัตว์และองครักษ์แห่งสวรรค์ สร้างเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๑๒๑๘ ในรัชกาล **จักรพรรดิเกาจง** แห่งราชวงศ์ถัง

ออกจากที่นี่แล้วก็ได้ไปชม **เขื่อนตู้เจียงเยี่ยน** ซึ่งเป็นเขื่อนชลประทานแห่งแรกของโลก ซึ่งสร้างขึ้นด้วยแรงงานของมนุษย์ในอดีตยุคของ **จิ๋นซีฮ่องเต้** เมื่อสองพันปีก่อน ในสมัยราชวงศ์เจ้ากั๋ว โดยเจ้าเมืองเสฉวนชื่อ **หลีปิง** ปัจจุบันนี้ยังใช้งานได้อยู่

ต่อจากนั้นก็ไปเที่ยว **ศาลอู้โหวฉือ** หรือ

ร่วมทำบุญบูรณะพระเจดีย์

ศาลเจ้าสามก๊ก ภายในศาลเจ้ามีรูปปั้น **เล่าปี่ ขงเบ้ง กวนอู เตียวหุย** พร้อม ๑๔ ทหารเอก และ ๑๔ เสนาบดีของเล่าปี่ สุสานของเล่าปี่และมเหสี ๒ องค์ ใครที่อ่านเรื่อง "สามก๊ก" คงพอจะรู้เรื่องได้ดีนะ

ครั้นได้เยี่ยมชมเรียบร้อยแล้ว จึงเดินทางต่อไปที่ **วัดเหวินซูเยี้ยน** (วัดเป่ากวง) เป็นวัดที่สำคัญในเมืองเฉินตู เพราะเป็นที่ประชุมทำสังคายนาพระไตรปิฎกฝ่ายมหายาน ภายในวัดมีพระพุทธรูปหยกที่แกะสลักมาจากพม่า

จากนั้นก็ได้ไปที่ **วัดเจาเจี๋ยซื่อ** สร้างมาไม่นานแต่เป็นวัดใหญ่ ทางวัดกำลังบูรณะพระเจดีย์เหล็ก จึงได้ร่วมทำบุญกับเจ้าอาวาส แล้วไปเที่ยวชม **สวนสัตว์หมีแพนด้า** แห่งมณฑลเสฉวน ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของหมีแพนด้าฝาแฝด ๑ คู่ ต่อจากนั้นก็ไปชม **"จตุรัสเทียนฝู่"** เป็นอันจบรายการเดินทาง **ครั้งที่ ๒** นี้ ฯ

การเดินทาง ครั้งที่ ๓
วันที่ ๒๔ มี.ค. - ๔ เม.ย. ๒๕๔๗

๑. ยอดเขาอู่ไถซาน
๒. ยอดเขาจิ่วหัวซาน
๓. วัดหลิงอิ่นซื่อ (พระจี้กง) เมืองหังโจว
๔. เกาะผู่ถัวซาน
๕. วัดหนานหัวซื่อ เมืองเสากวาน
๖. วัดลิ่วหย่ง เมืองกวางเจา
๗. วัดกวางเซียวซื่อ เมืองกวางเจา

****

กวางเจา - ไท่หยวน

สาเหตุที่มีการเดินทางครั้งนี้อีก ดังที่เล่าผ่านไปแล้วว่า ได้พบกับสิ่งที่เกิดขึ้นบนง้อไบ้อย่างไม่คาดคิดมาก่อน จึงเริ่มสนใจที่จะไต่ถามว่าเมืองจีนยังมีสถานที่ใดที่สำคัญอีก พอดีมีคนรู้จักกันชื่อ **คุณพงศ์พิชญ์** (เจี๊ยบ) **วงค์โสภณศิริ** เคยไปศึกษาที่กวางเจา ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของจีนเป็นอย่างดี จึงรับอาสาที่จะนำไปกราบไหว้ให้ครบถ้วนในครั้งนี้

ผู้เขียนจึงชวนผู้ที่รู้ภาษาจีนไปด้วยอีก ๑ คน คือ **คุณสุชัย** (ทิ้ง) **ชินบุตรานนท์** และคุณพงศ์พิชญ์ก็ชวนเพื่อนไปอีก ๑ คน คือ **คุณชุมพล** (ชุม) **โอสายไทย** โดยจัดโปรแกรมการเดินทางหลังจากเสร็จ **งานพิธีบรรจุหัวใจในองค์พระใหญ่** ที่จังหวัดชุมพรเสร็จแล้ว

คุณพงศ์พิชญ์ หรือ **เจี๊ยบ** เคยจัดทัวร์เที่ยวเมืองจีนมาก่อน จึงช่วยจัดการเรื่องการเดินทางทุกอย่าง ก่อนเดินทางได้แจ้งว่า สถานทูตจีนอนุมัติให้ไปเพียง ๑๐ วันเท่านั้น ทั้งที่โปรแกรมจะต้องอยู่ถึง ๑๒ วัน แต่ค่อยไป

เทือกเขาที่อยู่ข้างหลังนั่นคือ "อู่ไถซาน"

แก้ไขปัญหาเรื่องนี้ภายหลังก็แล้วกัน

วันที่ ๒๔ มี.ค. ๔๗ ออกเดินทางสู่ **เมืองกวางเจา** ประเทศจีน ระหว่างทางที่ออกจากสนามบินจะมาขึ้นรถแท็กซี่ ปรากฏว่ามีฝนฝอยๆ ละเอียดตกลงมาด้วย คืนนี้พักที่หอพักภายในมหาวิทยาลัย ที่เงียบและชุมเคยเรียนอยู่

วันที่ ๒๕ มี.ค. ๔๗ เมื่อคืนนี้ฝนตกฉ่ำไปทั้งเมืองเลย อากาศเย็นสบายอุณหภูมิประมาณ ๑๖ องศา เราไปกันที่สนามบินไปลงที่ **ไท่หยวน** ต้องฉันเพลบนเครื่องบิน พวกเราก็เตรียมเสบียงไว้แล้ว ขณะอยู่บนเครื่องกัปตันบอกว่า เมืองไท่หยวนอยู่ใน **มณฑลซานซี** มีอุณหภูมิ ๕ องศา

เมืองไท่หยวนเป็นเมืองในหมอก เพราะตั้งอยู่บนที่ราบสูง จึงมีหมอกปกคลุมตลอดทั้งปี ในสมัยศตวรรษที่ ๑๓ **มาร์โคโปโล** ได้บรรยายเกี่ยวกับเมืองนี้ว่า เป็นเมืองที่เจริญรุ่งเรือง และเป็นศูนย์กลางการค้าการอุตสาหกรรมที่ยิ่งใหญ่

อู่ไถซาน

แต่เราต้องนั่งรถตู้ที่มารอรับไปที่ **เขาอู่ไถซาน** อีกประมาณ ๔ ชั่วโมง ระหว่างทางได้แวะตามตัวเมืองต่างๆ ชาวบ้านบางคนเห็นพระไทยไม่รู้จัก ต่างมองกันจนเหลียวหลัง คงจะไม่มีใครมาถึงดินแดนแห่งนี้มาก่อน บ้างก็ขี่จักรยานไปมองไป เราก็กลัวแกจะล้มลงไปเสียก่อน ระหว่างทางเห็นมีคนเดินลากรถไปด้วยไหว้ไปด้วย

คนขับรถตู้บอกว่า คนนั้นจะไปที่ยอดเขาอู่ไถซาน ด้วยความศรัทธาจึงเดินไปไหว้ไปจนกว่าจะถึง เราฟังแล้วก็นึกชมน้ำใจในความเลื่อมใส แสดงให้เห็นว่าภูเขาแห่งนี้ นับเป็น ๑ ใน ๔ แห่งที่ศักดิ์สิทธิ์จริง มองภูเขาที่อยู่ไกลออกไป จะเห็นหิมะเกาะทิวเขาขาวโพลน

คนขับรถตู้บอกว่า หิมะเพิ่งตกเมื่อวานนี้เอง พวกเราฟังแล้วก็พูดกันว่า ถ้ายังงั้นก็ตกตรงกับวันที่เราเดินทางพอดีนะซิ นับว่าเริ่มพบในสิ่งที่แปลกๆ อีกแล้ว ตามที่หลวงปู่วงศ์บอกว่าเป็นฝนแก้ว รถตู้วิ่งข้ามเขาผ่านซุ้มประตูแล้วจอดพักที่ด่านตรวจ ลงเดินยืดเส้นยืดสายท่ามกลางอากาศเย็นมีลมพอสมควร

ยืนมองดูต้นไม้บนยอดเขาก็แห้ง บนนี้เป็นที่ราบสูง เมืองไท่หยวนนี้เป็นภูเขาทั้งนั้น แล้วก็นั่งรถตู้ต่อไปอีก พวกเราโชคดีถ้าเราเดินทางเมื่อวานนี้ก็จะลื่น ตอนนี้หิมะกำลังละลายไปบ้าง เวลา ๑๕.๔๕ น. ถึงบริเวณยอดเขา **อู่ไถซาน** มองดูรอบๆ เห็นตึกรามบ้านช่องใหญ่โตมโหฬาร มีโรงแรม มีร้านอาหาร ยาวเหยียดเป็นแถวทั้งสองฟากฝั่งถนน

พวกเรามาจังหวะดีที่ยังไม่ถึงเทศกาล หากมาตอนนั้นคนจะเยอะมาก ข้างบนนี้เป็น

พระเจดีย์ขาว บนยอดเขาอู่ไถซาน

เมืองอยู่บนภูเขา มีที่พัก มีร้านอาหาร ไว้ต้อนรับพวกนักแสวงบุญที่เดินทางมาจากแดนไกล ในตอนนี้ เจี๊ยบเข้าไปติดต่อที่พัก มองเห็นผู้หญิงที่ต้อนรับแก้มเป็นสีชมพู คงเป็นเพราะความหนาวเย็นก็ได้ ตอนนี้เป็นเวลาบ่าย แต่แดดไม่ร้อนมีแต่ลมเย็น อากาศแค่ ๑๐ องศา

วัดซูเซียงซื่อ

ยอดเขาอู่ไถซานเป็นสถานที่สำคัญของพระโพธิสัตว์ที่บำเพ็ญบารมี ชื่อ **เหวินซู** ในบริเวณนี้ที่เราจะไปกราบไหว้มีประมาณ ๔ วัด หลังจากได้ที่พักแล้ว จึงไปที่ **วัดซูเซียงซื่อ** เป็นอันดับแรก ข้างบนนี้อากาศเย็นมาก ยังมีร่องรอยหิมะหลงเหลืออยู่

คณะเดินขึ้นบันไดสู่ลานกว้าง มองดูรอบๆ ภายในอาคารมีรูปปั้นตัวกิเลนสีเขียวผงาดกลางแท่นบูชา ผู้เขียนจุดธูปเทียนบูชารูปปั้นพระโพธิสัตว์ **เหวินซู** ที่ประทับอยู่บนกิเลน เสร็จแล้วเดินชมบริเวณวัดโดยรอบ มองเห็นป้ายขนาดใหญ่ เจี๊ยบบอกว่าป้ายนี้เป็นป้ายจักรพรรดิ **"คังซี - หยงเจิ้น"**

สมัยแมนจูปกครองจีน จักรพรรดิองค์แรกชื่อ **ซุ่นจื้อ** และองค์ที่ ๒ เป็นจักรพรรดิ**คังซี** ส่วนองค์ที่ ๓ ก็จะเป็น **หย่งเจิ้น** แล้วก็จะมาถึงจักรพรรดิ **เฉียนหลง** ทั้งคังซี หย่งเจิ้น และเฉียนหลง สามองค์นี้มีชื่อเสียงมากที่สุด จีนช่วงนี้มีความเจริญมาก

จากนั้นก็เดินออกมา มองดูพื้นดินเต็มไปด้วยหิมะที่เพิ่งตกลงมา จึงหยิบหิมะขึ้นมาโปรยพอที่จะได้ชื่อว่าได้มาสัมผัสกับมือแล้วนั่นเอง มองไปรอบยอดเขา เห็นพระอาทิตย์ตกไปแล้ว จึงเดินทางกลับที่พักกัน

วัดผู่ซ่าติ่ง

เช้าวันที่ ๒๖ มี.ค. ๔๗ นั่งฉันอาหารเช้าแถวนั้น แล้วขึ้นรถตู้ออกเดินทาง มองเห็นขวดน้ำหน้ารถเป็นน้ำแข็งไปแล้ว รถเข้าไปจอดที่ **วัดผู่ซ่าติ่ง** มีป้ายบอกว่า **อู่ไถเซิ่นจิ้ง** แปลว่า ดินแดนศักดิ์สิทธิ์ที่ **จักรพรรดิคังซี** ประทานป้ายนี้ไว้ วัดนี้มีรูปพระโพธิสัตว์ ๓ องค์ คือ เจ้าแม่กวนอิม พระโพธิสัตว์ผู่เสียน และพระโพธิสัตว์เหวินซู

วัดนี้สร้างมาแล้วประมาณ ๔๐๐ กว่าปี จำลองมาจากพระราชวัง **ปู่ตาลากง** ในทิเบต ซึ่งเป็นนิกายลามะ วัดนี้ถือเป็นวัดนิกายทิเบตที่สำคัญที่สุดในอู่ไถซาน **จักรพรรดิซุ่นจื้อ** ซึ่งเป็นกษัตริย์องค์แรกในราชวงศ์ชิง (แมนจู) หลังจากที่สนมเอกที่พระองค์รักมากที่สุดเสียชีวิตไป พระองค์ก็ได้สละราชสมบัติออกบวช ก็ได้มาอยู่ที่อู่ไถซาน แต่ไม่รู้ว่าอยู่วัดไหน

วัดต้าเสียนทงซื่อ

ตอนนี้ได้มาถึงวัดที่ ๓ แล้ว เป็นวัดที่สร้างสมัยราชวงศ์ฮั่น โดยจักรพรรดิฮั่นหมิงตี้

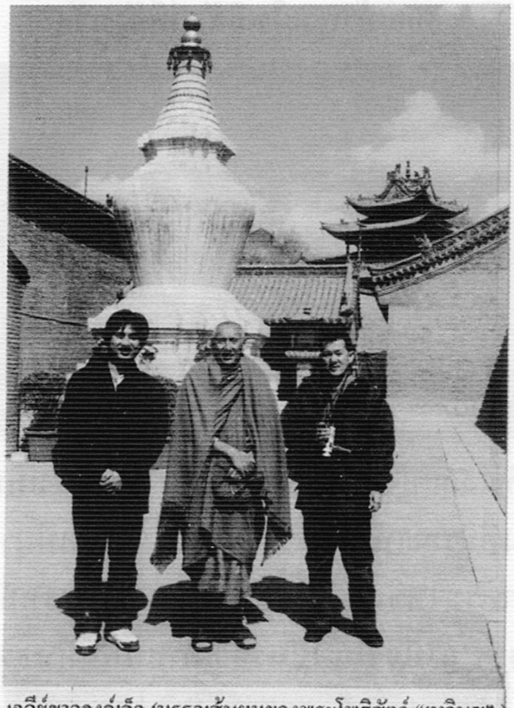
เจดีย์ขาวองค์เล็ก (บรรจุเส้นผมของพระโพธิสัตว์ "เหวินซู")

ถือเป็นวัดเก่าแก่อันดับ ๒ ในจีน (วัดเก่าแก่ที่สุดคือ **วัดม้าขาว**) อยู่ในหลั่วหยาง มณฑลเหอหนาน การวางผังแปลนสร้างวัดของจีน จะเหมือนกันทุกแห่ง

คือหน้าวิหารจะมีการปลูกต้นไม้และจัดสวนหย่อม เรียกว่า **สวนเชตวัน** วิหารแรกที่พบด้านหน้า จะมีรูป **พระศรีอาริย์** ข้างในก็จะมีรูปท้าวมหาราชทั้ง ๔ **ท้าวธตรฐ** จะถืองู **ท้าวเวสสุวรรณ** ถือร่ม **ท้าววิรูปักษ์** ถือพิณ **ท้าววิรุฬหก** ถือดาบ

ส่วนภายในวิหารจะมีพระพุทธรูป ซ้ายมือจะเป็น **พระมหากัสสป** ขวามือคือ **พระอานนท์** พุทธศาสนาของจีนจะเป็นนิกายเซน โดยพระมหากัสสปเป็นผู้สืบทอดผ้าจีวรและบาตรของพระพุทธเจ้า ส่วนกระถางก็ใหญ่โตมโหฬารชาวจีนนิยมจุดธูปเป็นกำๆ มิน่าถึงมีอานิสงส์ได้ครองแผ่นดินอันกว้างใหญ่ไพศาลไปด้วย

วัดถ่าเยวี่ยนซื่อ

วัดแห่งนี้เรามาถึงป้ายทางเข้าวัด เจี๊ยบบอกว่าชื่อ **เจดีย์ถ่าเยวี่ยนซื่อ** เป็นเจดีย์ใหญ่สีขาวบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ สร้างในสมัยราชวงศ์หยวนของมองโกล ประมาณ ๑,๘๐๐ ปีมาแล้ว ข้างๆ เจดีย์มีรอยพระพุทธบาทจำลองด้วย ในบริเวณนั้น ยังมีเจดีย์ขาวองค์เล็กอีก

ตามประวัติเล่าว่า พระโพธิสัตว์เหวินซู ได้จุติมาเป็นหญิงคนหนึ่ง แล้วได้มาขออาหารกินที่วัดนี้ แล้วทิ้งเส้นเกศาไว้ให้กำมือหนึ่ง จึงมีการสร้างเจดีย์นี้ไว้ สรุปภูเขาศักดิ์สิทธิ์ ๔ แห่ง มีดังนี้

๑. **พระโพธิสัตว์ผู่เสียน** ยอดเขาง้อไบ้ เมืองเฉินตู มณฑลเสฉวน

๒. **พระโพธิสัตว์เหวินซู** ยอดเขาอู่ไถซาน เมืองไท่หยวน มณฑลซานซี

๓. **พระโพธิสัตว์ตี้จั้งหวัง** (ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าองค์สุดท้าย) ยอดเขาจิ่วหัวซาน มณฑลอันฮุย อยู่ใกล้ๆ เมืองเซี่ยงไฮ้

๔. **เจ้าแม่กวนอิมโพธิสัตว์** เกาะผู่ถัวซาน มณฑลเจ๋อเจียง อยู่ใกล้ๆ เมืองหังโจว

ไท่หยวน - เซียงไฮ้

วันนี้วันที่ ๒๗ มี.ค. ๔๗ เมื่อวานเดินทางกลับจาก **อู่ไถซาน** มาพักที่ **ไท่หยวน** ก่อนในตอนเช้าถึงนั่งเครื่องบินไปที่ **เซี่ยงไฮ้** เพื่อเดินทางไปที่ **ยอดเขาจิ่วหัวซาน** ต้องนั่งรถกันถึง ๘ ชั่วโมงครึ่ง กว่าจะถึงยอดเขา

เมื่อจะติดต่อที่พัก เจ้าคนขับรถคันนี้มีทีท่าจะตุกติกกินหัวคิว จึงต้องลงไปติดต่อเองเพื่อไม่ให้เจี๊ยบเสียชื่อในฐานะที่เป็นไกด์มาก่อน

ยอดเขาจิ่วหัวซาน มณฑลอันฮุย

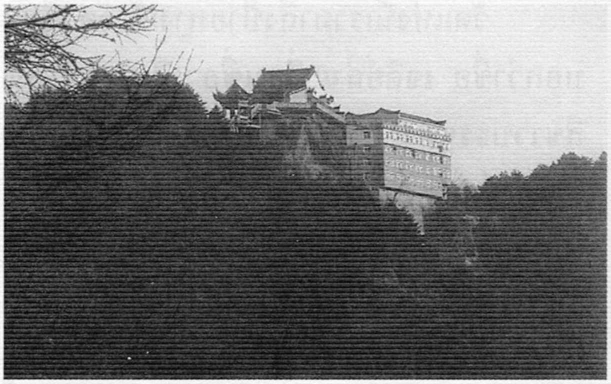

คืนนั้นก็นอนหลับสบายดี พวกเราพูดภาษาจีนได้ทั้ง ๓ คน (เว้นผู้เขียน) เขาจึงเดินเที่ยวไปได้ทุกแห่ง บนยอดเขานี้มีคนขึ้นมาเที่ยวเยอะมาก เป็นเมืองๆ หนึ่งที่อยู่บนยอดเขา

ในตอนเช้า ผู้เขียนนั่งฉันบะหมี่น้ำและซาลาเปาใกล้ๆ ที่พัก มีคลองระบายน้ำเล็กๆ ไหลผ่าน บรรยากาศคล้ายโรงเตี๊ยมในหนังจีน เวลา ๐๗.๐๐ น. วันที่ ๒๘ มี.ค. ๔๗ จึงนั่งกระเช้าต่อขึ้นไปบนยอดสูงสุด (ยอดเทียนไถ) เช้านี้อากาศแจ่มใสไม่มีเมฆหมอกเลย

คิดไม่ถึงเลยว่า ภูเขาศักดิ์สิทธิ์ทุกแห่งจะมีผู้คนเดินทางมากราบไหว้กันมากมายถึงเพียงนี้ ถึงแม้จะสูงแค่ไหน เขาก็สามารถทำกระเช้าไฟฟ้าขึ้นไปได้ ปลูกศาลาวิหารไว้บนหน้าผา มองดูแล้วไม่ธรรมดาเลย

คนเดินไปมาขวักไขว่ยังกะไม่ได้อยู่บนเขากันเลย กลิ่นธูปควันเทียนลอยเต็มไปหมด มีทั้งคนเฒ่าคนแก่และหนุ่มสาว ต่างก็อธิษฐานบนบานศาลกล่าว เพื่อความเป็นมิ่งขวัญแก่ชีวิต ซึ่งยากที่จะขึ้นมาพิชิตบนนี้ได้ ถ้าไม่ตั้งใจให้เด็ดเดี่ยวและมั่นคง

พวกเราเดินตรงไปที่คนมุงดูอยู่ในศาลา

รอยเท้าพระโพธิสัตว์ตี้จั้งหวัง

หลังเล็กแห่งหนึ่ง เห็นเดินเข้าไปย่ำๆ บนพื้นหินที่มีรอยเท้าคู่หนึ่ง เจี๊ยบอธิบายว่าเป็นรอยเท้าพระโพธิสัตว์ **ตี้จั้งหวัง** อยู่ในวิหารหลังนี้ชื่อว่า **กู้ไป่จิงไถ** เป็นรอยเท้าบนพื้นหินธรรมชาติชัดเจน ทั้งซ้ายและขวายาวประมาณ ๑ ฟุต ท่านคงเป็นคนตัวใหญ่มาก เกิดในสมัยราชวงศ์ถัง ตั้งพันกว่าปีมาแล้ว

การไหว้บูชาของชาวจีน เขาจะเดินเข้าไปเหยียบย่ำบนรอยเท้าของท่าน ต่างคนต่างแย่งเข้าไปเหยียบย่ำ จนผู้เขียนเข้าไปไม่ได้ ต้องรอจังหวะคนน้อยๆ พอว่างก็รีบเข้าไปทันที เราก็ไหว้แบบไทยๆ คือน้อมศีรษะเข้าไปก้มกราบไหว้ พระจีนที่ยืนอยู่พนมมือหน้ายิ้มๆ แสดงถึงความเข้าใจในอาการที่เรากราบไหว้

แต่พอเริ่มปิดทองและสรงน้ำหอม ยังไม่ทันจะโงหัวออกมา เกือบถูกยายซิ้มแก่เดินเข้ามาเหยียบหัว ดีว่าไหวทันรีบหลบออกมาเสียก่อน ไม่งั้นคงโดนเหยียบไปแล้ว แทนที่จะเหยียบเท้าท่าน ดันมาเหยียบหัวเราเสียก่อน แหม..น่าจะใจเย็นรอสักนิด..เท้าไวชมัด

จากนั้นก็เดินเข้าไปข้างในวิหาร เพื่อเข้าไปไหว้รูปปั้นของพระโพธิสัตว์องค์นี้ หลัง

จากนั้นนั่งกระเช้ากลับลงมา ข้างล่างแดดเริ่มออก มีคนรอขึ้นกระเช้ากันมากมาย โชคดีที่เราไปกันตั้งแต่เช้า แล้วก็ไปที่ **ภูเขาโย่วเซินเตี้ยน** ร่างของท่านตี้จั้งหวังไม่เน่าอยู่ที่นี่ ผู้เขียนได้นำเพชรรัสเซียเจียระไน (ติดหน้าผาก) ไปด้วย โดยตั้งใจนำไปถวายบูชาพระโพธิสัตว์ทุกองค์

ภูเขาจิ่วหัวซานเริ่มมีพระมาอยู่ในสมัยราชวงศ์จิ๋น ประมาณพันกว่าปี หลังจากสามก๊กนิดเดียว เมื่อรวมสามก๊กแล้วก็เป็นราชวงศ์จิ๋น ซึ่งก่อนราชวงศ์ถัง ๑๐๐ กว่าปี ก็มีพระอินเดียเริ่มมาอยู่ที่นี่ พอมาถึงราชวงศ์ถัง ก็มีพระที่เป็นเชื้อพระวงศ์ของเกาหลี **"จินเฉียวเจวี่ยะ"** ท่านบวชในเกาหลีแล้วมาปฏิบัติอยู่ที่นี่

เมื่อมรณภาพร่างของท่านไม่เน่าไม่เปื่อย นับเป็นองค์แรกที่เขาจิ่วหัวซานนี้ หลังจากนั้นพระที่มาปฏิบัติที่นี่ ก็ยังมีอีกหลายรูปที่ร่างไม่เน่าไม่เปื่อย มีพระตั้งแต่สมัยราชวงศ์ชิง ราชวงศ์หมิง โดยเฉพาะองค์นี้มีทั้งรอยเท้า มีร่างจริงของท่าน เสียดายที่บรรจุเอาไว้ในเจดีย์ เขาห้ามถ่ายรูปภาพและถ่ายวีดีโอด้วย

ร่างนี้มีมานานถึง ๑,๐๐๐ ปีแล้วนะ ชาวจีนจะเคารพนับถือมาก ท่านมีบุญญาธิการสามารถเหยียบหินให้เป็นรอยเท้าได้ และที่สำคัญปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์องค์สุดท้ายด้วย เจี๊ยบบอกว่าประมาณว่าในนรกไม่ว่างเมื่อใด ท่านจะไม่บรรลุเป็นพระพุทธเจ้า อีกยาวนานมากเลย สร้างบารมีเยอะมาก

ในขณะที่กำลังเดินผ่าน มีพระลามะรูปหนึ่งยืนอยู่ จึงชวนถ่ายรูปร่วมกัน พอถ่ายเสร็จจะให้พระธาตุ แต่แถมขอเงินค่ารถ จึงแก้เผ็ดด้วยการให้ด้ายสายสิญจน์แทน ทีหลังจะได้ไม่ขอกันง่ายๆ แบบนี้ ต่อจากนั้นนั่งรถรางไฟฟ้าเพื่อจะไปไหว้ร่างของพระจีนที่ไม่เน่าอีก

วิหารหลังนี้ชื่อว่า **"ไป่ซุ่ยกง"** กำลังบูรณะวิหาร จึงทำบุญไป ๕๐ หยวน แล้วเดินไปที่ร่างของท่านในลักษณะนั่งขัดสมาธิ ตามประวัติเจี๊ยบเล่าว่า ท่านเกิดที่ปักกิ่งแล้วไปบวชที่อู่ไถซาน ขณะนั้นอายุ ๒๔ ปีได้ธุดงค์มาอยู่ที่นี่ในปลายราชวงศ์หมิง ประมาณ ๒๐๐ กว่าปีที่ผ่านมา แล้วท่านมรณภาพไป กษัตริย์องค์สุดท้ายชื่อ **"ฉงเจิน"** ก็มาเจอร่างของท่าน

เมื่อได้บูรณะวัดแล้ว ต่อมาในราชวงศ์ชิง วิหารแห่งนี้ถูกไฟไหม้ ไฟได้ล้อมเข้ามารอบวิหาร ปรากฏว่าร่างของท่านยกมือขึ้นมาคล้ายห้ามไฟไว้ทั้งสองข้าง แล้วไฟก็ดับลงไปทันที มือที่ยกบังไฟอยู่นั้นก็ค้างมาจนกระทั่งบัดนี้ ตอนนั้นเจ้าอาวาสหนีไฟเข้ามาหลบอยู่ใต้ฐานของท่าน เจ้าอาวาสชื่อ **"ผู่เสีย"** ก็เลยรอดมาด้วย

แล้วก็ยังมีร่างไม่เน่าอีก มีทั้งแม่ชีและพระหลวงจีนที่บ้าๆ บอๆ สมัยมีชีวิตอยู่ชาวบ้านเข้าใจว่าเป็นพระที่สติไม่ค่อยดีชื่อ **ต้าซิ่งเหอซั่ง** มีรูปภาพของท่านด้วย มรณภาพเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๘ ประมาณยี่สิบปีมานี้เอง พอถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๑ เปิดโลงมาก็พบว่าร่างไม่เน่า

รวมแล้วข้างบนเขานี้ ยังมีร่างไม่เน่าประมาณ ๑๑ ร่าง แต่ก่อนมีมากกว่านี้ แต่ถูก**มาดามชิง** ปฏิวัติวัฒนธรรม สั่งเผาร่างไปเสียตั้งเยอะ ส่วนที่เหลือนี่ถูกนำไปซ่อนไว้จึงรอดมาได้ วันนี้บังเอิญที่เราไปกัน ตรงกับวันสำคัญ

ของจีน เจี๊ยบเข้าไปคุยกับหลวงจีนบอกว่า

วันนี้ชาวจีนเขาถือว่าเป็นวันที่พระพุทธเจ้าออกบวช วันจันทรคติเรียกว่า **ชูปา** วัน ๘ ค่ำ เดือน ๒ มิน่าถึงมีคนมาเยอะ นับว่าเป็นสิริมงคลแก่พวกเราที่มาตรงกับวันสำคัญของจีนพอดี เมื่อได้ยืนชมทิวทัศน์บนยอดเขาแล้วจึงกลับลงมาถึงตีนเขาได้เวลาฉันเพลพอดี ครั้นมองขึ้นไปบนยอดเขาอีกครั้ง เห็นหมอกลงเต็มไปหมด ไม่เหมือนตอนเช้าที่แจ่มใส

วัดหลิงอิ่นซือ

ครั้นได้ฉันเพลกันเรียบร้อยแล้ว ภารกิจในการกราบไหว้ภูเขาศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญก็ผ่านไปใกล้จะครบแล้ว ยังคงเหลือเกาะผู่ถัวซานแห่งเดียว จึงเดินทางต่อไปที่ **หังโจว** ในเวลาเย็นได้ติดต่อที่พักในเมือง ตอนเช้าวันที่ ๒๙ มี.ค. ก็ได้มานั่งฉันโจ๊กอยู่ริมถนน มีแม่ค้าหาบมาวางขาย ฉันเสร็จแล้วก็ไปที่ **วัดหลิงอิ่นซือ**

วัดแห่งนี้ส่วนใหญ่มีภาพแกะสลักนูนสูงจากภูเขาลึกเข้าไป มีเตียงนอนของ **ท่านจี้กง** อยู่ภายในถ้ำไม่ลึกมาก ชาวจีนที่มาเที่ยวชอบไปลูบเตียงของท่าน ทางวัดจัดเป็นสวนหย่อมภายในร่มรื่นดี มีสระน้ำ ต้นไม้เขียวชอุ่ม มีเจดีย์องค์ใหญ่อยู่ในวัดด้วยมีชื่อว่า **"เจดีย์จี้กง"** บูรณะโดยกษัตริย์ **"ว่านลี่"**

ในบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ด้านหน้าวิหารมีบ่อน้ำเล็กๆ เป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ด้วย จากนั้นก็นัดกับเจ้าหน้าที่บริษัททัวร์มารับพาสสปอร์ตของผู้เขียนไปต่อวีซ่า แล้วพวกเราไปซื้อใบชาที่มีชื่อเสียงของหังโจวชื่อ "หลงจิ่งฉา" ผู้เขียนไม่ได้ซื้อนะ ได้แต่ลองชิมแค่นั้นเอง

เจ้าแม่กวนกิม ณ เกาะผู่ถัวซาน

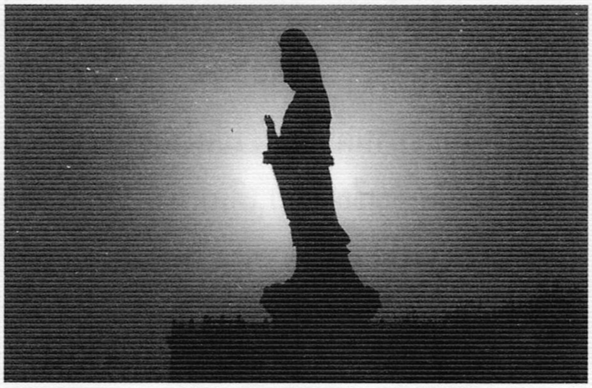

หังโจว - หนิงโป - เกาะผู่ถัวซาน

ออกจากร้านใบชาก็ไปเที่ยวชม **ทะเลสาบซีหู** ที่มีชื่อเสียงในเรื่องสวยงามตามธรรมชาติ เดิมทะเลสาบนี้เป็นเพียงอ่าวของแม่น้ำเชียงถัง ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถังเป็นต้นมา พื้นที่นี้ได้ถูกขยายจนกลายเป็นทะเลสาบ กินพื้นที่ราว ๕.๖ ตารางกิโลเมตร เมื่อเดินชมไปได้สักครู่หนึ่ง ฝนเริ่มตกลงมาจึงต้องกลับที่พักกัน

วันที่ ๓๐ มี.ค. ๔๗ ออกเดินทางไปที่ **หนิงโป** โดยนั่งรถไปประมาณ ๓ - ๔ ชั่วโมง ซึ่งเป็นเมืองชายฝั่งทะเล แล้วนั่งเรือเฟอรี่ออกไปอีก ๑ ชั่วโมง ๒๐ นาที จึงจะถึง **เกาะผู่ถัวซาน** มีคนบอกว่าเกาะแห่งนี้ไปยาก บางครั้งคลื่นลมแรง เรือไม่สามารถจะวิ่งออกไปได้ แต่วันนั้นเราไปแบบไม่รู้เรื่องอะไรเลยนะ คลื่นลมสงบดี แต่มีฝนโปรยลงมาตลอดทาง

เมื่อเรือวิ่งมาได้ครึ่งทาง แดดออกอากาศร้อนขึ้น จึงไปหาที่พักกันก่อน เสร็จแล้วก็เดินกันไปที่ริมชายหาด จนกระทั่งถึงทางเข้าวัดเจ้าแม่กวนอิม เห็นรูปปั้นของท่านยืนสูงเด่นใหญ่มากอยู่ริมทะเล สูงประมาณ ๓๓ เมตร น้ำหนัก ๗๐ ตัน

ก้อนหินที่มีรอยเท้าวางอยู่บนหน้าผาริมทะเล

วัดเจ้าแม่กวนอินไม่ยอมย้าย

พวกเราเดินเลี้ยวขวาไปก่อน แล้วขึ้นเนินไปจะเห็นก้อนหินใหญ่อยู่ริมทะเล ผู้เขียนแปลกใจจึงตรงเข้าไป เพราะเห็นมีหนังสือจีนเขียนไว้ด้วย ให้พวกเราอ่านบอกว่าเป็นรอยเท้าเจ้าแม่กวนอิม แต่เขาห้ามไม่ให้ปีนขึ้นไป จึงต้องถอยหลังออกไปถ่ายภาพกัน

สอบถามคนขายของที่โรงแรม เธอบอกว่าเคยเห็นเป็นรอยเท้าอยู่บนหินตามธรรมชาติ ยาวประมาณ ๒ ฟุต มีรอยส้นและรอยนิ้วเท้าชัดเจน ชาวจีนเรียกว่า **"กวนอิมเที่ยว"** คำว่า "เที่ยว" ภาษาจีนแปลว่า "กระโดด" ก้อนหินนี้วางเกยอยู่บนหน้าผาริมทะเลตามธรรมชาติ คล้ายๆ กับพระธาตุอินทร์แขวนที่พม่า

ผู้เขียนจึงสันนิษฐานว่า เดิมทีรูปปั้นนี้ไม่ได้อยู่ที่นี่มาก่อน แต่รอยเท้านี้มีมาก่อนนานแล้ว จะถือว่าเป็นรอยเท้าของเจ้าแม่กวนอิม อาจจะไม่ถูกต้อง ผู้เขียนคิดว่าน่าจะเป็นรอยเท้าของบุคคลอื่นก็เป็นได้ หรือจะเป็นรอยพระพุทธบาทที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาถึง ณ ดินแดนแห่งนี้ ซึ่งไม่มีอะไรเป็นหลักฐาน ได้แต่คาดคะเนกันไปเท่านั้นเอง

หลังจากนั้นก็เดินต่อไปที่ **วัดหนันไห่กวนอิม** หรือวัดเจ้าแม่กวนอิมที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ ตามประวัติเล่าว่า เดิมรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิมอยู่ที่ **อู่ไถซาน** หลังจากได้อัญเชิญมาไว้ที่นี่แล้ว ชาวญี่ปุ่นต้องการจะนำกลับไปประเทศของตน แต่ปรากฏว่ายกเท่าไรก็ไม่ขึ้น ชาวจีนเห็นความอัศจรรย์เช่นนั้นจึงได้สร้างวัดนี้ขึ้น

ปัจจุบันนี้คนไทยหรือคนจีนจากที่ต่างๆ นิยมเดินทางมากราบไหว้กันอยู่เสมอ แต่บางครั้งเจอคลื่นลมก็ไม่สามารถจะเดินทางมาได้ รูปปั้นเจ้าแม่กวนอิมเดิมนั้น จะเห็นอยู่ในท่านั่งอยู่ในดอกบัว สมัยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อยังมีชีวิตอยู่ ท่านเคยบอกว่าคือ **ท่านแม่ศรี**

ท่านแม่ศรีเคยเป็นหมอมาก่อน เวลาที่หลวงพ่อป่วยไข้ไม่สบาย ท่านแม่จะมาสั่งเรื่องยา และอาหารที่จะฉันอยู่เป็นประจำ เสียดายที่ท่านบอกว่าเป็นลูกเขยเจ๊ก เคยเกิดแถวแม่น้ำเหลือง แต่ไม่มีรายละเอียดอะไรเลย จึงขอเล่าตามที่มีข้อมูลอยู่เพียงนี้

เมื่อได้เข้าไปถวายเพชรหน้าผากที่หน้ารูปปั้นของท่านแล้ว จึงเป็นอันว่าได้ถวายพระ

พระอาทิตย์ทรงกลดตอนเที่ยงวัน ณ ผู่ถัวซาน

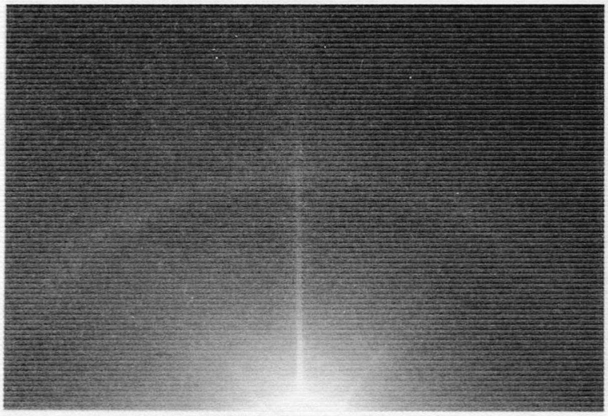

ยืนชมทิวทัศน์ในตัวเมืองเซียงไฮ้

โพธิสัตว์จนครบถ้วนแล้ว จึงเดินขึ้นมาที่รูปปั้นสูงใหญ่ของท่าน ได้พบกลุ่มคนไทยที่มาเที่ยวที่นี่ด้วย หลังจากทักทายและถ่ายรูปภาพเป็นที่ระลึกเสร็จแล้ว จึงเดินทางกลับที่พักกัน

ในตอนนี้ เจี๊ยบแจ้งข่าวดีว่า **วีซ่า** ของผู้เขียนต่อได้แล้ว และมีเหตุน่าประหลาดใจเกิดขึ้น ในระหว่างที่เราเดินทางมานี้ เขาต้องการหลักฐานว่า เราพักที่ไหนโรงแรมอะไร เขาก็ติดต่อเจี๊ยบไม่ได้ บังเอิญเขาพลิกหนังสือพาสสปอร์ตของผู้เขียน เห็นใบเสร็จค่าห้องพักที่โรงแรมออกไว้ให้ ขณะเดียวกันเจี๊ยบก็หาใบเสร็จใบนี้ เพื่อเป็นหลักฐานรวบรวมค่าใช้จ่ายหาเท่าไหร่ก็ไม่เจอ สุดท้ายไปอยู่ในพาสสปอร์ตของผู้เขียนนั่นเอง นับว่าเป็นเรื่องที่แปลกมาก

วันที่ ๓๑ มี.ค. ๔๗ พวกเราได้ย้อนกลับไปที่วัดเจ้าแม่กวนอิมอีกครั้ง เขาเรียกว่า **เจ้าแม่กวนอิมหยกขาว** สูงประมาณ ๘๐ ซ.ม. จากนั้นก็ไปไหว้ **พระเจดีย์ต้าเป่าถ่า** สร้างในสมัยราชวงศ์หยวน (๘๐๐ - ๙๐๐ ปีมาแล้ว) แล้วก็ไปที่ **วัดฟูจิซื่อ**

เดิมทีเข้าใจว่าวัดนี้จะมีน้ำมนต์ของเจ้าแม่กวนอิมที่อยู่ในถ้ำ แต่ปรากฏว่าน้ำมนต์เจ้าแม่กวนอิมที่หยดมาแบบธรรมชาติ ต้องไปอีกเกาะหนึ่ง ซึ่งเราไม่สามารถไปได้ จึงเดินชมรอบๆ บริเวณวัด แล้วจึงเดินทางกลับในเวลาเที่ยงเศษๆ

ในขณะที่เดินไปที่ท่าเรือ มองเห็นพระอาทิตย์ทรงกลดสวยอร่ามในยามเที่ยงวัน รัศมีวงกลมรอบพระอาทิตย์ เหมือนกับร่มที่กางออกมาอยู่เหนือศีรษะของเรา ทุกคนต่างแหงนมองด้วยความปลื้มใจ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ๔ แห่งก็สามารถเดินทางมาครบ ณ สถานที่นี้แล้ว ถ้าจะย้อนเริ่มต้นแสงรุ้งที่หน้าผาภูเขาง้อไบ้แล้วก็ได้มาเห็นพระทิตย์ทรงกลดครบ ๔ ที่นี่พอดี

ผู้เขียนก็หมดภาระหน้าที่ ต่อไปนี้ก็จะเดินทางกลับ หลังจากสามารถอยู่ต่อในเมืองจีนอีก ๒ วัน ทุกอย่างก็สมหวังดังตั้งใจ ยังมีเวลาที่จะไปกราบไหว้สถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง นั่นก็คือ **บาตรและจีวรของพระพุทธเจ้า** ที่เมืองเสากวาน มณฑลกวางตุ้ง กันต่อไป

คณะของพวกเรา ๔ คน นั่งเรือกลับมาถึงเมืองหนิงโปแล้ว ได้นั่งรถต่อมาที่ **เซี่ยงไฮ้**

ในเวลาเย็น พวกนี้พาออกไปชมตัวเมืองเซี่ยงไฮ้ ได้มายืนชมทัศนียภาพที่หน้า **ตึกหอหอยไข่มุก** ซึ่งจีนเคยใช้เป็นสถานที่ประชุม APEC โดย ได้จัดงานก่อนเมืองไทยมาแล้ว

ในเมืองเซี่ยงไฮ้มีความเจริญมาก ถนนหนทางกว้างขวางใหญ่โต จีนคงจะเป็นจ้าวแห่งเอเซียแน่นอน เขาพัฒนาบ้านเมืองได้รวดเร็วมาก ยืนมองดูอยู่ริมแม่น้ำในใจกลางเมือง ผู้คนเดินขวักไขว่ไปมา จนกระทั่งมืดค่ำลมแรง ได้ชมแสงสีพอสมควรแล้ว จึงเดินทางกลับที่พัก

เซี่ยงไฮ้ - กวางเจา - เสากวาน

รุ่งเช้าวันที่ ๑ เม.ย. ๔๗ ออกจากที่พัก มีฝนตก ถึงสนามบินเซี่ยงไฮ้แล้วนั่งเครื่องบินต่อไปที่ **กวางเจา** แต่เครื่องบินลงจอดที่กวางเจาไม่ได้ เนื่องจากฝนตกหนัก เลยต้องลงไปจอดพักที่สนามบินหนานชัง กว่าจะถึงสนามบินกวางเจาก็เป็นเวลาบ่ายแล้ว

ในเมืองกวางเจาฝนก็ยังตกอยู่ จึงเอาของไปฝากไว้ที่โรงแรมก่อน แล้วเดินทางต่อไปที่ **เสากวาน** โดยทางรถไฟ บริเวณสถานีรถไฟมีผู้โดยสารเป็นจำนวนมาก ในเมืองจีนมีโจรผู้ร้ายชุกชุม ต้องมีรถตำรวจจอดรอวิ่งไล่จับผู้ร้ายอยู่เสมอ รถแท็กซี่ก็ต้องมีรั้วกั้นอยู่ระหว่างคนขับกับผู้โดยสาร คงมีการจี้ชิงรถอยู่เสมอ

ใครบอกว่าค่าครองชีพในเมืองจีนถูก เรื่องนี้คงไม่จริง ถ้าลองเดินทางมาเอง โดยไม่ต้องผ่านบริษัททัวร์ เราจะรู้ว่าค่าอาหารการกิน ค่าพาหนะต่างๆ ไม่ถูกเลย โดยเฉพาะน้ำดื่มขวดละ ๓ หยวน เท่ากับ ๑๕ บาทของเรานะ เมื่อกลับมาแล้วได้คิดค่าใช้จ่าย รวม ๑๒ วัน หมดกันไปคนละ ๖ - ๗ หมื่นบาท

ในตอนนี้ ปรากฏว่ารถไฟคนแน่นมาก จึงต้องเปลี่ยนแผนไปทางรถทัวร์แทน นั่งรถไปประมาณ ๓ ชั่วโมง เจี๊ยบก็พาไปเยี่ยมญาติที่ในตัวเมืองเสากวาน ต่างคนต่างดีใจที่ได้พบกัน แต่ญาติของเจี๊ยบก็เคยเดินทางไปเยี่ยมที่เมืองไทยมาแล้ว จึงนั่งคุยถามสารทุกข์สุขดิบกันพอสมควร แล้วก็ออกไปทานอาหารและหาที่พักกัน

วัดหนานหัวซื่อ

ตอนเช้าวันที่ ๒ เม.ย. ๔๗ ออกเดินทางไปที่ **วัดหนานหัวซื่อ** เมืองเสากวาน มณฑลกวางตุ้ง อยู่ห่างจากเมืองกวางเจาประมาณ ๒๐๐ กว่า กม. เจี๊ยบเล่าว่าเดิมจริงๆ เป็นวัดที่มีพระอินเดียรูปหนึ่ง พระองค์นี้มาอยู่ก่อน **ปรมาจารย์ตั๊กม้อ** ประมาณ ๑๐ กว่าปี สมัยราชวงศ์เหลียว เรียกว่า **ยุคหนันเฉา** เป็นช่วงของ **จักรพรรดิเหลียงอู่ตี้** ประมาณ พ.ศ. ๑๐๔๕ - ๑๑๐๐ (๑,๕๐๐ ปีมาแล้ว)

พระภิกษุรูปนี้ชื่อว่า **จื่อเย้าเหอซั่ง** เป็นชาวอินเดีย ได้นำต้นพระศรีมหาโพธิ์มาจากอินเดียเป็นต้นแรกด้วย แล้วนำมาปลูกเป็นต้นแรกที่ **วัดกวางเซี่ยวซื่อ** ในกวางเจา หลังจากนั้นท่านก็เอาหน่อจากที่กวางเจามาปลูกไว้ที่นี่ แล้วท่านก็ได้สร้างวัดนี้ เวลานี้ยังมีอยู่ ๒ ต้น

ขณะที่ **ท่านจื่อเย้าเหอซั่ง** ปลูกต้นโพธิ์ที่ **กวางเจา** ได้ทำนายไว้ว่า หลังจากที่ท่านมรณภาพ ๑๗๐ ปี จากนั้นจะมีพระโพธิสัตว์มาบวชที่ใต้ต้นโพธิ์ต้นนี้ ซึ่งตรงกับ **ปรมาจารย์องค์ที่ ๖** ได้ไปถือบวชใต้ต้นโพธิ์พอดี และท่านยังทำนายอีกว่า พระโพธิสัตว์องค์นี้ จะมาสร้างพระพุทธศาสนานิกายมหายานให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นมา

พระปรมาจารย์องค์ที่ ๖ (สุ่ยเหนิง)

ส่วนแม่ชีองค์หนึ่งชื่อ **"อู๋จิ้นจั้ง"** ที่อยู่ในสมัยเดียวกับพระปรมาจารย์องค์ที่ ๖ แม่ชีเคยได้ถามปรมาจารย์องค์ที่ ๖ ว่า ตัวท่านไม่รู้หนังสือแล้วจะอธิบายธรรมะได้อย่างไร ปรมาจารย์องค์ที่ ๖ ตอบว่า พระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ ไม่เกี่ยวกับตัวหนังสือ ในวัดนี้จึงมีร่างพระจีนที่ไม่เน่าอีก ๓ ร่าง คือ **ปรมาจารย์องค์ที่** ๖ เรียกว่า **ลิ่วจู่** เมืองไทยเรารู้จักในนาม **เว่ยหลาง** แต่จริงๆ ต้องเรียกว่า **สุ่ยเหนิง**

ท่านเป็นองค์สำคัญทางพุทธนิกายเซน ร่างไม่เน่า โดยนั่งสมาธิมรณภาพตั้งแต่สมัย**พระนางบูเช็กเทียน** พันกว่าปีมาแล้ว ตอนนี้นับอายุตั้งแต่ท่านมรณภาพถึงวันนี้ เกือบใกล้ๆ ๑,๓๐๐ ปีแล้ว ทางวัดกำลังจะจัดงานฉลองพอดี นับว่ามาได้จังหวะดีเกือบทุกแห่ง

ประวัติปรมาจารย์องค์ที่ ๖ นี้ เป็นองค์ที่สืบต่อมรดกชิ้นสำคัญของพระพุทธเจ้า นั่นก็คือ **ผ้าจีวรและบาตร** ที่ได้รักษาสืบต่อกันมา โดย**ท่านปรมาจารย์ตั๊กม้อ** เป็นองค์ที่ ๒๘ ที่นำจากอินเดีย แล้วพระจีนรักษาต่ออีก ๖ องค์ รวมเป็น ๓๓ รุ่นมาแล้ว

เริ่มแรก **พระมหากัสสป** ได้มอบให้**พระอานนท์** เป็นผู้รักษาไว้เป็นอันดับ ๑ ก่อน หลังจากพระอานนท์ก็มีทายาทสืบต่อมาเรื่อยๆ จนถึง **ท่านปรมาจารย์ตั๊กม้อ** เป็นลำดับที่ ๒๘ ท่านเดินทางมาจากประเทศอินเดีย ได้นำของล้ำค่านี้มาพร้อมกับต้นโพธิ์ด้วย แล้วมอบหมายให้พระจีนรักษาไว้อีก ๖ รูป รวมเป็น ๓๓ รุ่น สุดท้ายคือ **ท่านเว่ยหลาง** ได้มรณภาพไปแล้ว ในปัจจุบันนี้บาตรและจีวรของพระพุทธเจ้าถูกบรรจุไว้ในพระเจดีย์ ชื่อว่า **พระเจดีย์หลิงเจ้า**

แต่ก่อนที่ปรมาจารย์ตั๊กม้อจะมาที่เมืองจีน อาจารย์ของท่านได้สั่งไว้ก่อนว่า บาตรกับจีวรเป็นเพียงแค่วัตถุ ไม่ใช่ธรรมะ ให้ไปแล้วนี่คนยังติดวัตถุอยู่ เพราะฉะนั้น ต้องไปเผยแพร่พระศาสนาให้ครบ ๒๐๐ ปี แล้วให้หยุดการสืบทอดบาตรกับจีวร

ท่านปรมาจารย์ตั๊กม้อได้มาขึ้นฝั่งที่กวางเจา แล้วก็เดินทางขึ้นไปทางเหนือ เมืองหลวงที่วัดเส้าหลินแล้วท่านก็หาผู้ที่สืบทอดบาตรกับจีวรไล่ลงมาถึงปรมาจารย์องค์ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ พอมาถึงองค์ที่ ๖ นี่ เดิมทีบิดาของท่านเป็นคนทางเมืองหลวง และเป็นข้าราชการ แต่โดนเนรเทศมาอยู่กวางเจา มาอยู่ได้ไม่นานก็เสียชีวิต

ปรมาจารย์องค์ที่ ๖ นี้ ฐานะค่อนข้างจะลำบาก อาชีพของท่านก็คือตัดฝืนขาย หลังจากนั้นท่านก็เดินทางไปเรียนหนังสือ ท่านก็มีบุญพอเอาฟืนไปส่ง พบแขกคนหนึ่งซึ่งเพิ่งเดินทางไปไหว้ปรมาจารย์องค์ที่ ๕ มา แล้วก็ท่องบทสวดมนต์นั้นให้ฟัง ท่านได้ยินก็เกิดศรัทธา

ท่านก็เลยถามว่า บทสวดมนต์ที่สวดนี่มา

NO.19/3

เจดีย์ที่บรรจุบาตรและผ้าสังฆาฏิของพระพุทธเจ้า

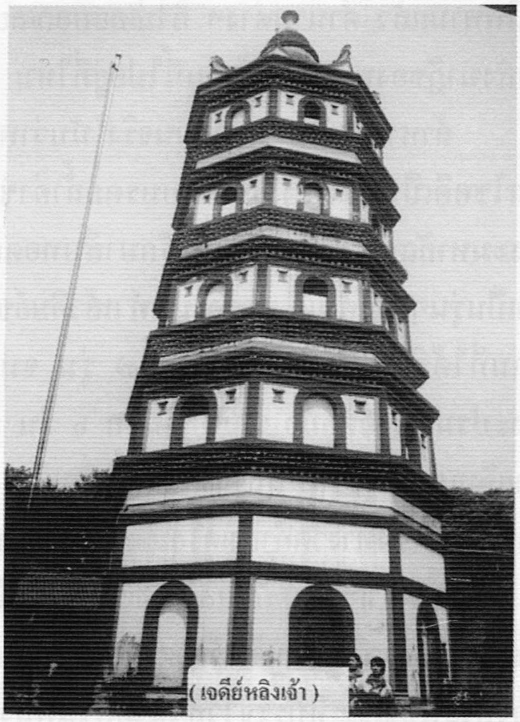

(เจดีย์หลิงเจ้า)

จากไหน ชายคนนั้นบอกว่าจำมาจากองค์ที่ ๕ หลังจากทำธุระให้แม่เสร็จแล้ว องค์ที่ ๖ จึงเดินทางไปศึกษากับองค์ที่ ๕ ประมาณ ๘ เดือน พอดีองค์ที่ ๕ กำลังหาผู้สืบทอดบาตรกับจีวร โดยทดสอบให้เขียนโศลกขึ้นมาบทหนึ่ง โศลกก็เหมือนกลอนจีน แต่เป็นกลอนทางพระศาสนา

ถ้าใครเขียนได้ดี ท่านก็มอบบาตรและจีวรให้เป็นผู้สืบทอดรักษาต่อไป กลอนบทนี้เป็นบทที่สำคัญ ศิษย์เอกของปรมาจารย์องค์ที่ ๕ ชื่อว่า **เสินซิ่ว** เขียนโศลกเอาไว้ว่า

"ท่านก็เปรียบร่างของคนเราเหมือนต้นโพธิ์ จิตใจก็เหมือนกับกระจก ถ้าเราเช็ดขัดถูบ่อยๆ มันก็เหมือนกับว่าไม่ให้ฝุ่นละอองมาเกาะติดกระจกหรือจิตใจ"

ฝ่ายปรมาจารย์องค์ที่ ๖ ชื่อ **ลิ่วจู่** ถึงแม้จะไม่มีความรู้ เพราะฐานะยากจน ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่อาศัยคนอื่นท่องให้ฟัง อาศัยท่านมีบุญเก่าจึงรู้ขึ้นมาเองว่าคนนี้ยังไม่ลึกซึ้งในธรรมะ ท่านก็เลยเอาบทกลอนมาแก้ใหม่ว่า

"ต้นโพธิ์เดิมที ไม่มีต้น ไม่มีตัวตน กระจกก็ไม่เป็นกระจก เดิมทุกสิ่งทุกอย่างมาจากไม่มีตัวตน ในเมื่อทุกสิ่งไม่มีตัวตนแล้ว ฝุ่นละอองซึ่งเปรียบเหมือนกิเลส มันจะไปเกาะติดอะไร ในเมื่อทุกอย่างมันไม่มีตัวตน"

บทโศลกนี้ลึกซึ้งกว่า ท่านจึงได้รับบาตรและจีวรมาไว้ ตอนนั้นมีคนแย่งชิงกันมาก ท่านอาจารย์ก็เลยสั่งให้ลงไปหลบซ่อนตัว หลังจากนั้นเมื่อได้เวลาแล้วก็ให้ออกมาบวช ท่านก็ได้หลบซ่อนตัวอยู่แถวละแวกนี้ หลังจากท่านลงไปบวชที่กวางเจา โดยปลงผมที่ใต้ต้นโพธิ์ต้นแรกนี้

พอบวชแล้วท่านก็เผยแพร่พระศาสนาอยู่ที่ **วัดหนานหัวซื่อ** แห่งนี้แหละ ในตอนนั้นรุ่งเรืองมาก **จักรพรรดิบูเช็กเทียน** ก็เคยส่งหนังสือมานิมนต์ท่านเข้าเมืองหลวง แต่ท่านไม่ไป แล้วภายหลังจักรพรรดิบูเช็กเทียน ก็เลยส่งจีวรและบาตรขึ้นมาถวาย นิกายเซนรุ่งเรืองในจีนมาก

ก่อนท่านจะมรณภาพ ท่านกลับไปสร้างพระเจดีย์ที่บ้านเกิดท่าน ท่านกล่าวกับลูกศิษย์ทุกคนว่าอีกไม่กี่เดือนหลังจากนี้ ท่านจะมรณภาพแล้ว เพราะฉะนั้น ท่านต้องรีบกลับไปสร้างพระเจดีย์ให้เสร็จ พอสร้างพระเจดีย์เสร็จ ท่านฉันเจนะ พอฉันเสร็จปุ๊บก็บอกลา บอกลาทุกคนหมดเลย บอกลูกศิษย์ว่าท่านจะไปละ

หลังจากนั้นท่านก็นั่งสมาธิมรณภาพไปเลย พอมรณภาพไปแล้ว ลูกศิษย์ก็แย่งร่างของท่าน ทางลูกศิษย์วัดหนานหัวซื่อ ที่เสากวาน ก็

พระอาทิตย์ทรงกลดเหนือยอดพระเจดีย์หลิงเจ้า

อยากได้ร่างจริงเอาไว้ที่นี้ เพราะทางนี้เป็นบ้านเกิดของท่าน เมื่อมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น จึงใช้วิธีการทำนายด้วยการจุดธูป

ถ้าควันธูปลอยไปทางไหน ให้เอาร่างจริงไปไว้ทางนั้น ปรากฏว่าควันธูปลอยมาทางเสากวาน ลูกศิษย์ก็เลยย้ายร่างจริงไป ตามบันทึกประวัติได้บอกชัดเจนเลยว่า เอาร่างจริงของท่านพร้อมบาตรจีวรของพระพุทธเจ้า ย้ายมาจากวัดหนานหัวซื่อมาไว้ที่นี้ แล้วในบันทึกบอกว่า ให้เอาบาตรและจีวรบรรจุไว้ในพระเจดีย์

ซึ่งเราได้สันนิษฐานเอาว่า น่าจะเป็นพระเจดีย์องค์ที่อยู่ด้านหลัง ซึ่งเป็นพระเจดีย์ที่เก่าแก่ที่สุด เป็นศิลปะในราชวงศ์ถัง เมื่อวินิจฉัยกันดังนี้แล้ว จึงได้เข้าไปกราบไหว้บูชาบาตรและจีวรของพระพุทธเจ้า ซึ่งไม่ทราบว่าบรรจุอยู่ตรงส่วนไหนในพระเจดีย์

ต่อมาผู้เขียนก็ได้วิเคราะห์ว่า ตามบันทึกเป็นภาษาจีนนี้ ถือว่าเป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือว่าบาตรและผ้าจีวรบรรจุอยู่ ณ ที่นี้ แต่ **"ผ้าจีวร"** ไม่แน่ว่าคืออะไร จึงนึกขึ้นได้ว่าก่อนที่พระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระองค์ทรงมอบ **ผ้าสังฆาฏิ** ให้แก่ **พระมหากัสสป** ภายหลังพระเถระเข้าสู่นิพพานแล้ว ตำนานต่างๆ ก็ไม่เคยบอกเลยว่าผ้าสังฆาฏิของพระพุทธเจ้าผืนนี้ไปอยู่ที่ไหน

ถ้าหากว่าเป็นที่คาดคะเนจริง นับว่าพวกเราโชคดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้พบมรดกล้ำค่าของ **พระมหากัสสป** โดยมีการเก็บรักษาสืบทอดกันมาเป็นรุ่นๆ นับตั้งแต่ **พระอานนท์** แล้วศิษย์ของท่านก็ได้สืบต่อมาในอินเดีย ๒๗ รุ่น จนถึง **พระปรมาจารย์ตั๊กม้อ** นำมาสู่จีนอีก ๖ รุ่น สุดท้ายจึงถูกบรรจุไว้ ณ สถานที่แห่งนี้ เมื่อ ๑,๕๐๐ ปีที่ผ่านมา ซึ่งทางวัดกำลังเตรียมจะจัดงานฉลอง

หลังจากพูดคุยกันแล้ว จึงเดินเข้าไปข้างในพระเจดีย์ เพื่อกราบไหว้บาตรและผ้าสังฆาฏิของพระพุทธเจ้า ที่บรรจุไว้ส่วนใดส่วนหนึ่งในพระเจดีย์แห่งนี้ ถึงแม้จะไม่ได้เห็นก็ไม่เป็นไร ขอให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนอย่างนี้ โดยเฉพาะเมืองจีนมีการบันทึกประวัติเอาไว้ และสามารถเก็บรักษาไว้นานนับพันปี

จากนั้นก็ออกมาปิดทองสรงน้ำ ขณะที่เดินออกมาเพื่อจะเวียนเทียนรอบพระเจดีย์นี้ ได้มองขึ้นไปบนท้องฟ้าเห็นพระอาทิตย์ทรงกลดเจิดจ้า รัศมีเป็นวงกลมกระจายออกเป็นสีรุ้งสวยงาม พวกเราต่างพูดกันว่า การสันนิษฐานคงจะถูกต้อง ท่านจึงได้รับรองด้วยลักษณะเช่นนี้

หลังจากนั้นก็เดินไปที่ด้านหลังพระเจดีย์ มีวิหารจู่เตี๋ยน หมายถึงวิหารของปรมาจารย์ ภายในวิหารจะมีร่างจริงของปรมาจารย์ฮุ่ยเหนิง องค์ที่ ๖ อายุประมาณ ๑,๒๙๐ ปี นับเป็นองค์สุดท้ายที่ได้สืบทอดกันมายาวนาน ร่างของท่านนั่งตัวตรงขัดสมาธิ และยังมีอีกสององค์ที่ร่างไม่เน่า คง

มุมมองจากภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์

จะเป็นพระรุ่นที่สืบต่อกันมาภายหลัง

พระปรมาจารย์องค์ที่ ๖ ได้เคยทำนายไว้ว่า หลังจากท่านมรณภาพไปแล้ว จะมีคนมาตัดศีรษะของท่าน พอผ่านไปแล้วได้ ๒ ปี มีลูกศิษย์ของท่านได้นำผงธูปมาพอกร่างของท่าน และเอาผ้าห่อไว้แล้วนำร่างของท่านไปใส่ไว้ในพระเจดีย์ แอบซ่อนไว้ระยะหนึ่ง

พอเลยช่วงระยะเวลาที่ท่านทำนายไว้แล้ว จึงได้นำร่างมาประดิษฐานไว้ในวิหาร ซึ่งสร้างในสมัย "ราชวงศ์หมิง" พร้อมๆ กับพระอดีตเจ้าอาวาสช่วงราชวงศ์หมิงอีก ๒ องค์ ชื่อว่า **พระปรมาจารย์ฮันซัน** และ **พระปรมาจารย์ตันเทียน** ซึ่งอายุอยู่ในราว ๕๐๐ - ๖๐๐ ปีที่ผ่านมา พระปรมาจารย์นิกายเซนมีทั้งหมด ๖ องค์ ดังนี้

องค์ที่ ๑ **พระปรมาจารย์ตั๊กม้อ**

องค์ที่ ๒ **พระปรมาจารย์อุ้ยเคอ**

องค์ที่ ๓ **พระปรมาจารย์เซ็นซือ**

องค์ที่ ๔ **พระปรมาจารย์เต้าจิ้น**

องค์ที่ ๕ **พระปรมาจารย์ตาซือ**

ในบริเวณนี้ยังมีรูปหินอ่อนแกะสลัก **พระจื่อเย้าเหอซัง** ซึ่งเป็นชาวอินเดียที่นำต้นโพธิ์ต้นแรกมาปลูกไว้ ส่วนด้านหลังของวัดเป็นป่าไม้ ทางวัดได้ทำบันไดลงไป ตามประวัติเล่าว่า เป็นบริเวณที่ปรมาจารย์องค์ที่ ๖ นำบาตรและผ้าสังฆาฏิของพระพุทธเจ้ามาล้างทำความสะอาดที่นี่

เจี๊ยบเล่าว่าสมัยก่อนเคยมาที่นี่ ยังเห็นเป็นธรรมชาติ คือจะมีน้ำไหลออกมาเองตลอดเวลา คล้ายน้ำผุดออกมาจากพื้นดิน น้ำเย็นใสสะอาด แต่ปัจจุบันนี้ ทางวัดได้สร้างให้น้ำไหลออกมาจากก๊อกน้ำ จึงไม่ประทับใจเท่าที่ควร ข้างบ่อน้ำนี้มีป้ายสมัยราชวงศ์หมิง บอกว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ใช้รักษาคนเป็นโรคได้

ครั้นได้เดินชมจนได้เวลาเพลแล้ว จึงเข้าไปฉันเพลอาหารเจที่ร้านข้างวัดนั้น ยังมองเห็นพระอาทิตย์ทรงกลดอยู่ จนกระทั่งฉันเสร็จแล้วเดินชมภายในวัดอีกรอบหนึ่ง จนถึงเวลาประมาณบ่าย ๒ โมง ก่อนจะเดินทางกลับก็มายืนถ่ายภาพที่หน้าวัด สังเกตได้ว่าพระอาทิตย์ที่ทรงกลดมานานนับชั่วโมงเริ่มเลือนหายไป

การที่ผู้เขียนเล่าถึงเหตุเช่นนี้ คงไม่คิดว่าเล่าแต่เรื่องแบบนี้นะ ความจริงผู้เขียนก็เหมือนกับคนอื่นๆ ที่ไม่ค่อยจะเชื่อเรื่องอย่างนี้ คือคอยแต่ระแวงว่าไม่ใช่เรื่องจริงนั่นเอง แต่เมื่อได้คอยสังเกตเห็นจนมั่นใจแล้ว จึงแน่ใจว่าท่านคงจะรับรองเรื่องที่เราเข้าใจหมายถึงว่าพระเจดีย์แห่งนี้ต้องเป็นที่บรรจุบาตรและผ้าสังฆาฏิอย่างแน่นอน

เป็นอันว่าเราจะได้หมดสงสัย ไม่เข้าข้างตัวเองจนเกินไป คงจะกลับกันได้แล้ว ในเมื่อได้พบเครื่องบริขารของพระพุทธเจ้าที่นอกเหนือจากตำนาน หมายถึงไม่มีใครรู้มาก่อนว่า ผ้าผืน

ต้นโพธิ์ที่ปรมาจารย์องค์ที่ ๖ มาปลงผมที่นี่

ต้นโพธิ์ที่ปรมาจารย์องค์ที่ 6 มาปลงผม

ทางวัดกำลังซ่อมแซมวิหารหลังใหญ่พอดี

นี้จะมาตกอยู่ในแผ่นดินของจีน แต่ก็ถูกต้องตรงตัวที่สุด เพราะ **พระมหากัสสป** และ **พระอานนท์** ท่านเป็นที่รักและเคารพนับถือ สิ่งของอันล้ำค่านี้สมควรเป็นสมบัติของชาวจีนอย่างแน่นอนที่สุด

พวกเราได้บุญจากการที่มากราบไหว้บูชา และเป็นผู้เปิดเผยให้ชาวพุทธทั้งหลายได้รับรู้รับทราบ ผลบุญครั้งนี้นับว่ามหาศาลอยู่แล้ว จึงเดินทางกลับด้วยความประทับใจ จนได้เวลาเย็นญาติของเจี๊ยบได้บอกว่า แปลกใจมากที่พวกเราไปไหว้พระที่ **วัดหนานหัวซื่อ** ท้องฟ้าสว่างมีแสงแดดสดใส ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้ไม่มีแดดมาหลายวันแล้ว

เสากวาน - กวางเจา

เวลา ๐๗.๐๐ น. เพิ่มพลังด้วยบะหมี่ข้างๆ โรงแรมในยามเช้า แล้วเตรียมอาหารเพลไปฉันบนรถไฟด้วย หนุ่ม (เริ่มน้อยๆ) ๓ คนนี้ ช่วยอุปฐากเป็นอย่างดี อาศัยที่พูดจีนได้ จึงสะดวกเป็นอย่างมาก จะไปไหนก็คล่องตัว แค่ ๔ คน พอดีกับรถแท็กซี่ด้วย นั่งรถไฟชั้นวีไอพีสะดวกดีกว่า ไม่ต้องไปเบียดเสียดกับชาวจีน

ผู้ชายในเมืองจีนส่วนใหญ่มักจะสูบบุหรี่ในที่สาธารณะแม้แต่ในลิฟต์ก็ตาม คิดว่าผู้บริหารมุ่งแต่จะสร้างความเจริญในด้านวัตถุ แต่ทางด้านนิสัยหรือมรรยาท คงยังต้องพัฒนากันอีกไกล การเดินทางโดยทางรถไฟจะดีกว่ามาก ประมาณเกือบ ๓ ชั่วโมง ก็ถึงกวางเจา พวกเราออกเดินทางต่อทันที เดินไปนิดเดียวก็ถึง **วัดลิ่วหย่ง**

ความจริงในเมืองกวางเจาก็มีวัดสำคัญหลายแห่ง แต่ที่เจี๊ยบนำมานี้คงจะเกี่ยวข้องกับท่านปรมาจารย์ตั๊กม้อ และปรมาจารย์องค์ที่ ๖ ภายในวัดลิ่วหย่ง จึงมีรูปหล่อของท่านด้วย ซึ่งหล่อในสมัยราชวงศ์ชิง นอกจากนี้ก็ยังมีที่สำคัญคือ พระเจดีย์ไม้ ๘ ชั้น จึงได้เข้าเวียนเทียนกราบไหว้บูชาพระบรมสารีริกธาตุที่บรรจุอยู่นั้น

วัดกวางเซียวซื่อ เมืองกวางเจา

วันนี้เป็นวันใกล้จะกลับแล้ว จึงยังเหลือสถานที่สำคัญอีกแห่งเดียว ตามที่ได้เล่าประวัติกันไปแล้ว นั่นก็คือ **วัดกวางเซียวซื่อ** เดิมสร้างในสมัยราชวงศ์ฮั่น ประมาณ ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว จึงเข้าไปดูต้นโพธิ์กัน ซึ่งมีพระมาจากอินเดียนำหน่อมาปลูกไว้ แต่ต้นแรกนี้ถูกฟ้าผ่าไปแล้ว จึงต้องไปนำหน่อจากวัดหนานหัวซื่อมาปลูกใหม่

สถานที่ล้างบาตรและผ้าสังฆาฏิของพระพุทธเจ้า

ต่อจากนั้นก็ไปที่เจดีย์อันเป็นที่บรรจุเส้นเกศาของ **ปรมาจารย์องค์ที่** ๖ ตามที่เล่าไปแล้วว่าท่านได้ปลงผมออกบวชที่ใต้ต้นโพธิ์ต้นแรกนี้ แล้วพวกเราก็เดินชมต่อไป ผู้เขียนเห็นศาลาเล็กๆ หลังหนึ่งเป็นศาลาโปร่ง เจี๊ยบได้อธิบายว่า เดิมสถานที่ตรงนี้เป็นที่ล้างบาตรและผ้าสังฆาฏิของพระพุทธเจ้ามาก่อน

(พอเอ่ยถึงเลข ๖ อยากจะแทรกเกล็ดความรู้ไว้สักนิดว่า สมัยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ ยังมีชีวิตอยู่ มีวันหนึ่งได้มีการทำบุญเพื่อถวายพระราชกุศลแด่ **รัชกาลที่ ๖** ณ วิหารแก้วร้อยเมตร ในขณะนั้นท่านได้เล่าให้ฟังว่า พระมาบอกท่านว่า เวลานี้ได้มาเกิดแถวถนนสุขุมวิทแล้ว อายุได้ประมาณ ๖ ขวบแล้ว เกิดในตระกูลที่มีเชื้อสายจีน ต่อไปจะได้เป็นผู้นำของประเทศ เพราะผู้นำจะต้องมีความสามารถในด้านค้าขาย)

ขณะที่พวกเราไปถึงวัดนี้ เป็นเวลาที่ทางวัดกำลังบูรณะพระอุโบสถ จึงได้ร่วมทำบุญ ๒๐ ดอลลาร์ และมีเจดีย์เหล็กเก่าแก่ ๒๐ องค์ จึงได้เริ่มสรงน้ำที่องค์แรก หลังจากแวะไปทำบุญซ่อมพระอุโบสถแล้ว ช่วงที่จะเดินไปไหว้เจดีย์เหล็กองค์สุดท้าย ปรากฏว่ามีฝนโบกขรพรรษตกลงมาทันทีทันใด เป็นละอองแว็บเดียวก็หายไป ทุกคนรู้สึกปลาบปลื้มใจในครั้งนี้

ผู้เขียนจึงให้กำลังใจทุกคน โดยเฉพาะเจี๊ยบที่ได้นำมาครั้งนี้ แล้วก็ค้นหาประวัติมาเล่าสู่กันฟังโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นเรื่องที่หาฟังได้ยาก คิดว่าท่านคงจะให้กำลังใจเจี๊ยบด้วยในเรื่องนี้ จึงขออนุโมทนาทั้งสามคน ที่มีส่วนช่วยให้การเดินทางไปกราบไหว้ครบถ้วนทุกแห่ง โดยเฉพาะ **ภูเขาศักดิ์สิทธิ์ ๔ แห่งนี้** แถมได้มากราบไหว้ **บาตร** และ **ผ้าสังฆาฏิ** ของพระพุทธเจ้าด้วย

นับว่าคงจะเป็นผลบุญมหาศาล จึงได้มีปรากฏการณ์เช่นนี้ อีกทั้งยังมีพระอาทิตย์ทรงกลดอีก ๒ แห่ง คือที่ **เกาะผู่ถัวซาน** และ **วัดหนานหัวซื่อ** ซึ่งถือว่าเป็นปรากฏการณ์หรือเป็นพยานรับรอง ตามที่พวกเราเข้าใจอย่างถูกต้องว่าเป็นของสำคัญของท่านอย่างแน่นอน

วันสุดท้าย คือวันที่ ๔ เม.ย. ๔๗ แห่งการเดินทางบนผืนแผ่นดินของ **"พระโพธิสัตว์"** ทั้งหลายนี้ ในขณะที่นั่งอยู่บนเครื่องบินใกล้จะถึงกรุงเทพฯ ก็ยังมีแสงสีรุ้งขึ้น ๒ ชั้น เป็นโค้งยาวๆ ไม่เหมือนกับที่เคยเห็นมาก่อน เห็นชั่วนิดเดียวก็หายไป จึงเป็นอันว่าการเดินทาง **ครั้งที่ ๓** คงต้องยุติไว้เพียงแค่นี้

สำหรับการไปประเทศจีนทั้ง ๓ ครั้ง พอจะสรุปได้ว่าไปที่ **เมืองปักกิ่ง, คุนหมิง, ตาลีฟู, เฉินตู (ง้อไบ้), เล่อซาน, ซีอาน, หลัวหยาง, กวางเจา, ไท่หยวน (อู่ไถซาน), จิ่วหัวซาน, เกาะผู่ถัวซาน, เซี่ยงไฮ้, หังโจว,** และ **เสาถวาน** ในครั้งที่ ๔ นี้คงจะปิดท้ายรายการกันที่ **สิบสองปันนา** ต่อไป.

แผนที่จากเมืองเชียงรุ่งไปเมืองฮำ

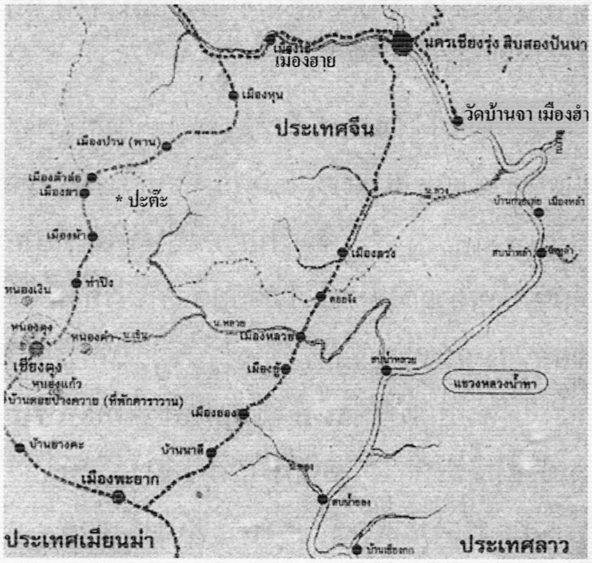

การเดินทาง ครั้งที่ ๔

วันที่ ๑๗ - ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๙

สิบสองปันนา

๑. วัดบ้านจา (งานฉลองพระประธาน) เมืองฮำ
๒. **พระพุทธหัตถ์ไขว้** เมืองเชียงกู่
๓. **วัดมหาราชฐานหลวง** บ้านบ่อ เมืองเชียงกู่
๔. **วัดพระธาตุเต่าคำ** เมืองต้าล่อ
๕. วัดปะต๊ะ (รอยพระหัตถ์) บ้านปื้น เมืองลา เขตว้าแดง
๖. **พระธาตุหลวงเมืองลา** เขตว้าแดง
๗. **พระธาตุใหม่เมืองต้าล่อ**
๘. **พระพุทธบาทข้างหุน** เมืองหุน
๙. **พระธาตุใจเมือง** เมืองออง สิบสองปันนา
๑๐. **พระพุทธบาทน้ำแกน** บ.ฝาย เมืองออง
๑๑. **พระธาตุสิริมงคล** บ.ฝาย เมืองออง
๑๒. **พระพุทธบาทส้มป่อย** บ.ผืนหลวง เมืองฮาย
๑๓. **พระธาตุกู่คำ** (ดอยปูคำ) บ.ฝาง เมืองสูง
๑๔. **พระธาตุจอมหมอก** (อังคาพเจดีย์) เมืองเชียงรุ่ง
พระธาตุจอมทอง เมืองเชียงรุ่ง
๑๕. **พระพุทธบาทหมอนอิง** บ้านน้ำเขม เชียงรุ่ง
๑๖. **พระธาตุปางเยอ** บ้านน้ำเขม เมืองเชียงรุ่ง
๑๗. **พระพุทธบาท** บ้านนาจวง เมืองลวง
๑๘. **พระธาตุศรีใจเมือง** (พระธาตุจางใจ) เมืองเชียงรุ่ง
๑๙. **พระธาตุจอมคาง** เมืองเชียงรุ่ง
๒๐. **วัดป่าเชตวัน** (วัดป่าเจ) เมืองเชียงรุ่ง

เชียงรุ่ง - เมืองฮำ

เนื่องจากน้องสาวของผู้เขียนปรารภว่าอยากจะไป **สิบสองปันนา** จึงได้ติดต่อกับ **ท่านครูบาบุญศรี** วัดพระธาตุดอยเกิ้ง จ.เชียงใหม่ พอดีท่านก็กำลังจะหาพระพุทธรูปไปถวายที่สิบสองปันนาด้วย จึงได้บอกบุญ **คุณสิทธิ - คุณนุช** เป็นเจ้าภาพ ซึ่งสองสามีภรรยากำลังสร้างพระไว้หลายองค์พอดี มีทั้งพระพุทธรูปไม้ตะเคียน และพระที่เป็นโลหะ จะเอาขนาดไหนก็ได้ทุกอย่าง

แต่ท่านบุญศรีต้องการ ๑๑ องค์ คือ องค์ใหญ่ ๑ องค์ และองค์เล็ก ๑๐ องค์ องค์ใหญ่หน้าตัก ๖๐ นิ้ว จะไปถวายไว้ที่ **วัดบ้านจา** เมืองฮำ สิบสองปันนาส่วนที่เหลือจะนำไปไว้ที่ **วัดปะต๊ะ** เมืองลา แล้วจะมอบให้ **เจ้าสิทธิชัย** เจ้าอาวาสวัดพระธาตุหลวงเมืองลา ถวายไปตามวัดต่างๆ

เมื่อผู้เขียนได้ประสานงานจนกระทั่งเดือนเมษายน ท่านบุญศรีก็ได้จัดส่งพระพุทธรูปไปทางเรือที่ท่าเรือเชียงแสนก่อน แล้วพวกเราจึงตามไปใน วันที่ ๑๗ มิ.ย. ๔๙ โดยแวะรับคณะท่านบุญศรีที่เชียงใหม่ก่อน ขณะที่เครื่องบินขึ้นจากสนามบินเชียงใหม่ มองเห็นฝนตกเฉพาะบริเวณนี้เท่านั้น จึงนึกขึ้นได้ว่า สมัยก่อนแคว้นสิบสองปันนาเคยขึ้นอยู่กับล้านนาเชียงใหม่

ท่านคงจะประพรมน้ำพุทธมนต์ให้เป็นสิริมงคลก่อน แล้วเครื่องบินก็บินสู่ **เมืองเชียงรุ่ง** ในเวลา ๑๖.๑๐ น. มีรถบัสมารับคณะเพื่อเดินทางต่อไปที่ **เมืองฮำ** ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑ ชั่วโมง มีชาวบ้านจัดขบวนแห่มาต้อนรับอย่างเอิกเกริก ประเพณีเหมือนกับทางเหนือบ้านเรา มีการร่ายรำนำขบวนด้วยการตีฆ้องกลอง

ชาวบ้านจัดขบวนแหให้การต้อนรับ

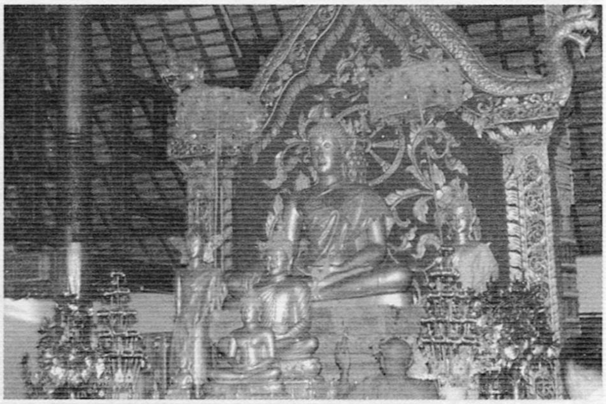

ถวายพระประธานไว้ภายในวิหารวัดบ้านจา

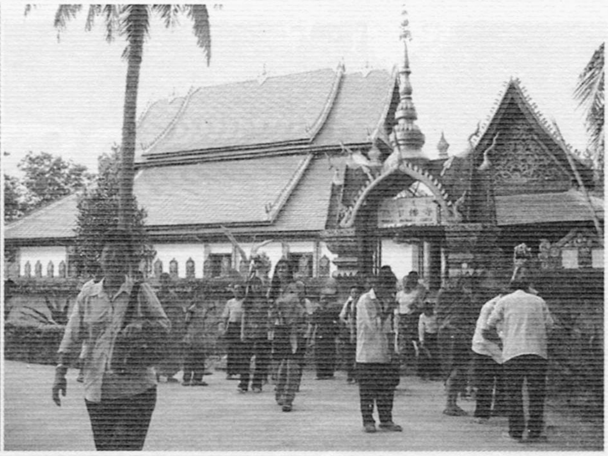

ชาวบ้านทั้งหลายเหล่านี้ แต่งกายในชุดชาวไตลื้อหลายหลากสี คือนุ่งผ้าถุงใส่เสื้อรัดรูปแขนสั้น ประดับดอกไม้บนเรือนผม เดินไปพร้อมกับร่ายรำไปด้วยอย่างเชื่องช้า ตามจังหวะเสียงฆ้องกลอง ระยะทางประมาณ ๘๐๐ เมตร ผ่านบ้านเรือนหลังคารูปแบบชาวไตลื้อทั่วไป

พอใกล้จะถึง **วัดบ้านจา** จะมีชาวบ้านอีกกลุ่มหนึ่งคอยยืนโปรยข้าวตอกดอกไม้อยู่สองข้างทาง พร้อมทั้งจุดประทัดเป็นการต้อนรับจนกระทั่งถึง **วัดบ้านจา** ภายในวัดก็มีการตีกลองตีระฆังเป็นที่ครึกครื้นไปทั้งหมู่บ้าน นี่เป็นธรรมเนียมไทยแท้ พวกเราก็ยกมือไหว้ทักทายกับท่านผู้เฒ่าผู้แก่คงจะคล้ายกับคนไทยที่ไปจากหมู่บ้านนานๆ แล้วเพิ่งจะกลับมานั่นแหละ

มีคณะของเราบางคนเพิ่งจะเคยเห็น จึงมีความประทับใจในการต้อนรับ แล้วก็เดินเข้าไปในวิหาร ภายในยังมีชาวบ้านนั่งรออยู่เต็มไปหมด พระภิกษุสามเณรนั่งบนอาสนสงฆ์หลายรูป คงจะรอคอยคณะชาวไทยมานาน จึงได้มีการจัดเตรียมต้อนรับเป็นอย่างดี

ทั้งนี้มีท่านอาจารย์บุญศรีเป็นผู้ประสานงาน ด้วยการให้พระภิกษุที่เป็นลูกศิษย์ของท่านอัญเชิญพระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์แบบสุโขทัย หน้าตัก ๖๐ นิ้ว โดยทางเรือนำมา

หลังจากเสร็จพิธีฉลองพระประธาน แล้วก็ออกมาร่ายรำร่วมกัน แต่พอจะกลับก็ต้องเสียน้ำตาอาลัย

ถวายเป็นพระประธาน ในตอนนี้พระพุทธรูปได้ประดิษฐานอยู่บนแท่นภายในวิหารเรียบร้อยแล้ว เพื่อรอคณะของเราเดินทางมาร่วมพิธีฉลอง

หลังจากนั้นพระสงฆ์ก็เจริญพระพุทธมนต์ คณะพวกเราได้ร่วมทำบุญกันประมาณ **๑๐,๐๐๐ บาท** โดยมี **คุณสิทธิ - คุณนุช** เป็นตัวแทนถวาย และ **คุณก๊วยเจ๋ง - คุณหลี** นำย่ามและอาหารแห้งถวายแด่พระภิกษุสามเณรภายในวัดทุกรูป แล้วก็มีพิธีมอบพระประธาน (บรรจุพระบรมธาตุแล้ว) อย่างเป็นทางการ

พวกเราได้นำผ้าห่มและผ้าตุงไปบูชาด้วยท่ามกลางชาวไตลื้อที่ได้มาร่วมพิธีกันเต็มพระวิหาร หลังจากนั้นชาวบ้านก็ได้จัดเลี้ยงอาหารเย็นแบบพื้นบ้าน มีข้าวเหนียว น้ำพริก ผักต่างๆ คล้ายอาหารอีสานบ้านเฮา มีหลายคนบอกว่ารสชาติอร่อยดี...แซบเหลือหลายเน้อ..!

ก่อนจะอำลาชาวบ้านบางจา เขาก็มีการฟ้อนรำแบบชาวไตลื้อ พร้อมชักชวนให้พวกเราเข้าไปรำด้วย โดยร่ายรำวนไปรอบๆ แล้วมีการจุดพลุไฟพะเนียง ก่อนที่รถบัสของเราจะเคลื่อนออกไป หันมองทางหน้าต่าง จะมองเห็นรอยยิ้มพร้อมกับคราบน้ำตาของแม่ออกบางคน พวกเราก็ตื้นตันใจนึกไม่ถึงว่า ช่วงวันเวลาได้พบกันเพียงชั่วขณะหนึ่ง จะสร้างรอย

แผนที่ของหมอด็อดด์ที่ไปถึงเมืองบ่อ

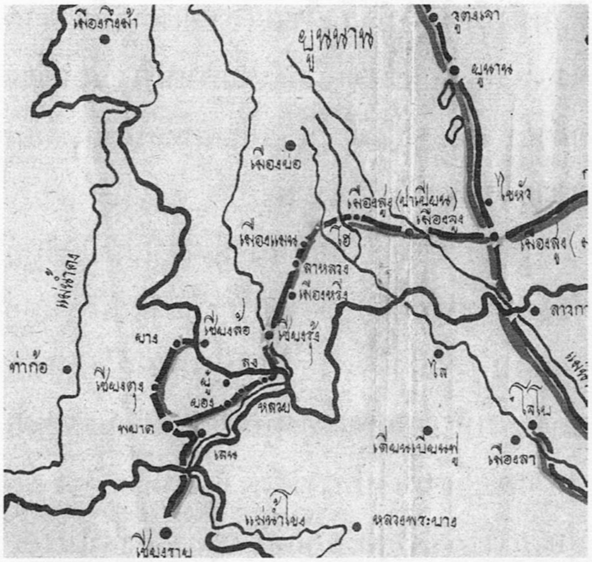

ยิ้มและความอาลัยได้ถึงเพียงนี้

แต่ก็ต้องหักใจโบกมืออำลา ท่ามกลางความประทับใจในผลบุญเป็นจุดแรก ที่พวกเราได้เดินทางมาร่วมงานฉลองพระประธานในครั้งนี้ จึงเดินทางกลับที่พักด้วยความอิ่มใจ พร้อมกับอิ่มจากรสชาติของอาหารพื้นบ้าน ทำให้นอนหลับกันอย่างสบายๆ เตรียมพลังไว้ในวันรุ่งขึ้นต่อไป

เชียงรุ่ง - เชียงกู่

วันที่ ๑๘ มิ.ย. ๔๙ วันนี้ต้องตื่นกันแต่เช้ามืด เพราะต้องนั่งรถกันไปไกล ก่อนจะไปท่านบุญศรีได้นำรูปภาพมาให้ดู เป็นรูป **รอยพระหัตถ์ไขว้** บอกว่าอยู่ที่เมืองเชียงกู่ แต่ต้องนั่งรถไปไกล ความจริงผู้เขียนเคยไปสิบสองปันนามา ๓ ครั้งแล้ว ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๔ เห็นว่ายังมีที่ใหม่อีก จึงตอบตกลงว่าไปทันที

โดยมี **คุณชำนาญ** และ **คุณอนิสา** เป็นผู้จัดการเดินทางรวมทั้งหมด ๓๐ ชีวิต ออกเดินทางจากเชียงรุ่งขึ้นไปทาง **ซือเหมา** (เดิมเรียกเสียมมั่ว) ระยะทางไปกลับประมาณ ๗๐๐ กม. ก่อนจะถึงได้แวะที่ **วัดกุ่ยหลง** เพื่อรับอาหารกลางวันตามที่นัดหมายกันไว้ ก่อนจะถึงทางเลี้ยวที่ **เมืองพูเออร์** มองเห็นพระเจดีย์โบราณสูงใหญ่บนยอดเขาด้วย

ถ้าดูแผนที่ตามเส้นทางหมาย ๑๒๖ ระยะทางจากเชียงรุ่งตรงไปคุนหมิง ประมาณ ๗๐๐ กิโลเมตร แต่เราเลี้ยวซ้ายที่ **เมืองพูเออร์** เพื่อไป **เมืองเชียงกู่** หรือ **เมืองบ่อ** (เมืองหว่อ) ตามที่ **หมอด็อดด์** เคยเข้าไปสำรวจชาวไทยกลุ่มนี้อยู่เหนือเมืองเชียงรุ่ง ที่เรียกตนเองว่า **ไทยเหนือ** และอยู่ใต้เมืองเชียงรุ่งลงไปเรียกว่า **ไทยลื้อ** หากลงไปทางเชียงตุงเรียก **ไทยเขิน**

ชาวไทยเหนือในจีน

ตามบันทึกการเดินทางในตอนนี้ **หมอด็อดด์** ได้เล่าไว้ว่า ไทยเหนือมีเมืองที่สำคัญคือ **เมืองขวัน เมืองกึงม้า** และ **เมืองบ่อ**

"..**เมืองบ่อ** หรือชนในตำบลนั้นเรียกว่า **หว่อ** จีนเรียกว่า **ไวยวน** มีชื่อเสียงว่ามีบ่อเกลือมาก เมืองบ่ออยู่ทางตะวันออกของแม่น้ำโขง (ในยูนนาน) เมืองกึงม้าอยู่ระหว่างแม่น้ำโขงกับแม่น้ำสาละวิน แต่เมืองขวันอยู่ทางตะวันตกของแม่น้ำสาละวิน ชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในที่เหล่านี้ มีขนบธรรมเนียมการแต่งกาย และคำพูดอย่างเดียวกัน เว้นแต่เสียงภาษาต่างกันไปบ้าง

พระพุทธศาสนาลัทธิยวน (ลาวเชียงใหม่) ได้แพร่หลายเข้าไปในระหว่างไทยเหนือแถบแม่น้ำสาละวิน (ตอนที่อยู่ในจีน) โดยมีหนังสือยวนเป็นภาษาบาลีใช้เล่าเรียนกันสืบมา

(ผู้เขียนว่าคงจะเป็น "ภาษาล้านนา" หรือเรียกว่าอักษรธรรม) การที่พุทธศาสนาฝังลงในจิตใจพวกไทยเหนือนั้น คงเป็นเพราะคัมภีร์พุทธศาสนาเป็นหลัก ใต้ลงไปจนถึงเชียงใหม่ ระยะทางเกวียนจากแคว้นไทยเหนือราว ๓๕-๔๐ วัน

ข้าพเจ้าเดินทางไปทางทิศใต้ของเมืองเชียงขึง ในตำบล **เมืองฮุน** มีวัดและปูชนียสถานหลายแห่ง เช่นมีพระเจดีย์เหลี่ยมมาก อย่างเดียวกับเจดีย์เหลี่ยมในกรุงเทพฯ ยอดพระเจดีย์ปิดทอง มีโบสถ์งาม หลังคาโบสถ์ก็งามมีแสงเลื่อม แต่พระเจดีย์เล็กๆ ที่สร้างไว้เหนือหลุมฝังศพของพระหรือผู้เป็นหัวหน้าไม่ได้ปิดทอง

ข้าพเจ้าได้เดินทางพบวัดร้างเช่นนี้อีกหลายแห่ง บางแห่งบ้านและศาลาที่พักก็ยังสมบูรณ์ดี แต่ไม่มีคนอยู่ เมื่อมาถึง **เชียงขึง** แล้วก็หยุดพัก ในถิ่นนี้มีการถือพุทธศาสนาแข็งแรง มีวัดอยู่ในเชียงขึงถึง ๑๘ วัด พระรูปหนึ่งได้บอกข้าพเจ้าว่า มีธรรมเนียมอย่างหนึ่ง คือเมื่อถึงฤดูที่จะเพาะปลูกข้าว ชาวบ้านทุกๆ บ้านมักเอาข้าวสารมาถวายพระคนละถัง

เมื่อออกจากเชียงขึงก็ไปถึงตำบล **บ้านหลวง** เป็นทุ่งราบทำการเพาะปลูกเป็นหย่อมๆ แล้วมาถึงที่พักตำบล **หนองพูม** มีบ้านเรือนประมาณ ๔๐ หลัง ชนชาติลื้อที่อยู่ในตำบลนี้ทำไร่ข้าวบนไหล่เขาอย่างเดียวกับชนชาวเขา ข้าพเจ้าเดินทางมาถึงลำธารนั้น ได้พบหญิงชาวเขาที่มีนามว่า **ข่าและว้า** กำลังไปทำนา

การแต่งกายและภาษาพูดของพวกทั้งสองนี้ ก็อย่างเดียวกับชาติไทยลื้อนับถือพุทธศาสนา พุทธศาสนานี้เองทำให้พวกนี้เปลี่ยนสภาพจากความเป็นป่าเถื่อน มีวัดและพระอยู่ ตัวหนังสือใช้หนังสือไทย (ลาว) พวกก้อ พวกข่า พวกว้า ที่ข้าพเจ้าได้เคยพบนั้น มีรูปร่างคล้ายพวกมลายู ญี่ปุ่น และอเมริกันอินเดียน ผู้ชายโดยมากไม่มีหนวด

ที่ๆ ข้าพเจ้าหยุดพักในเวลาเย็นนั้นใกล้ **"รอยพระพุทธบาท"** ซึ่งเป็นปูชนียสถานอยู่ในแผ่นหินแข็งซึ่งตั้งอยู่บนพื้นดิน ด้านเหนือของแผ่นหินรอยพระบาทนี้ สูงกว่าพื้นดิน ๑๐ ฟุต และเอียงเทไปทางใต้ ตัวแผ่นหินกว้าง ๑๐ ฟุต ยาว ๑๒ ฟุต รอยพระพุทธบาทเป็นรอยลึกอยู่กลางแผ่นหินนี้ มีมณฑปสร้างครอบพระบาทนี้ไว้..."

เรื่องที่หมอด็อดด์พบรอยพระพุทธบาทนี้ เสียดายที่ไม่มีโอกาสไปสืบหา แต่คำว่า **เมืองฮุน** น่าจะเป็น **เมืองหุน** ที่เคยไปก็ได้ เท่าที่ได้อ่านข้อเขียนนี้จะสังเกตได้ว่า สมัยก่อนนี้แค่ผ่านไปเพียงร้อยกว่าปีเท่านั้น พระพุทธศาสนาในเขตดังกล่าวแทบจะไม่หลงเหลืออยู่เลย จึงพอจะทราบได้ว่าชาวไทยเหนือก็สืบเชื้อสายจากพวกยวน (โยนก) เชียงใหม่นี่เอง

รอยพระพุทธหัตถ์ไขว้

เป็นอันว่าขอเล่าเรื่องการเดินทางต่อไป หลังจากเดินทางออกมาจากเมืองเชียงรุ่งแล้ว จึงได้หยุดพักฉันอาหารเพลที่ร้านอาหารในระหว่างทาง เนื่องจากฝนตกลงมาอย่างหนัก จนรถบัสไม่สามารถจะวิ่งต่อไปได้ พวกเราต้องช่วยกันขนข้าวกล่องลงไปรับประทานกัน โดยมีพระหลวงจีนหนุ่มๆ และโยมผู้หญิงชาวจีนตามมาด้วย หลังจากนั้นจึงออกเดินทางต่อไป

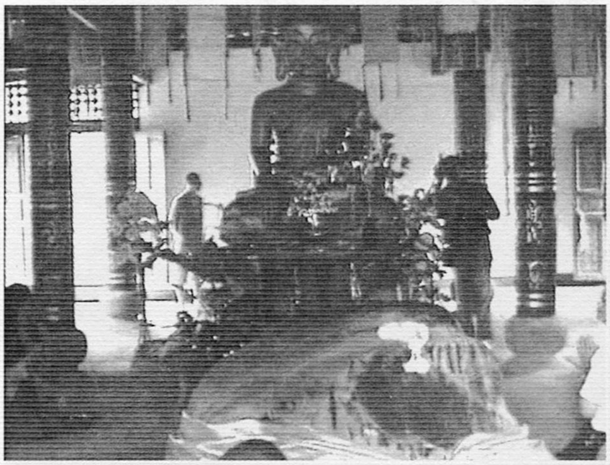

พระมณฑปหลังใหญ่ มีภาพวาดพญามังกร

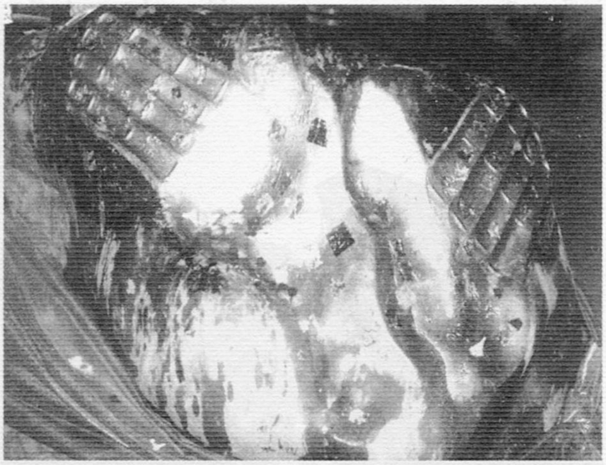

พระพุทธหัตถ์ไขว้ และ พระพุทธบาท

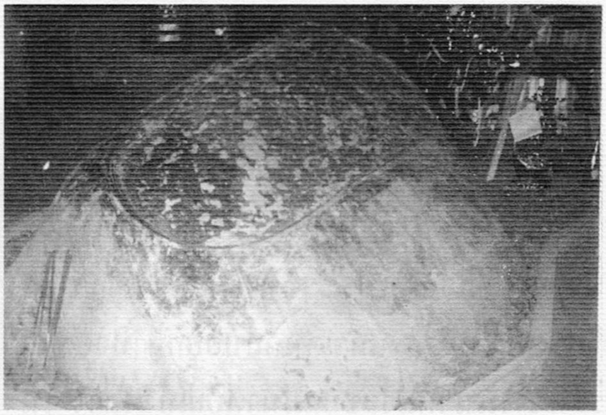

รถบัสปรับอากาศวิ่งฝ่าสายฝนมาจนถึงบริเวณมณฑปครอบรอยพระพุทธบาท ซึ่งอยู่ริมแม่น้ำสายหนึ่ง บริเวณนี้คงเคยเป็นวัดมาก่อน มองเห็นต้นโพธิ์ใหญ่มาก ๒ - ๓ ต้น เราลงจากรถก็ต้องกางร่มเดินไปที่มณฑปหลังใหญ่ ด้านข้างมีภาพวาดมังกรไว้ด้วย

ภายในมีก้อนหินใหญ่ ๒ ก้อน อยู่ตรงด้านหน้าพระประธาน ข้างในมืดไม่มีใครอยู่จึงไม่มีใครเปิดไฟ พวกเราได้เข้าไปทำความสะอาดก้อนหินที่เป็น **รอยพระพุทธบาท** และ **รอยพระหัตถ์ไขว้** (ฝ่ามือหงายข้างขวาไขว้กับข้างซ้าย) มีการทาสีทองไว้ด้วย

ครูบาบุญศรีเล่าว่า เดิมก้อนหินนี้อยู่ในแม่น้ำ สมัยที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดพญามังกร ให้มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาแล้ว จึงประทานรอยพระพุทธบาทและรอยพระหัตถ์ไว้ ณ ก้อนหินนี้ ต่อมาชาวบ้านได้อัญเชิญขึ้นมาไว้ข้างบนนี้ แล้วได้สร้างพระมณฑปไว้เป็นที่กราบไหว้บูชาต่อไป

เมื่อผู้เขียนเข้าไปตรวจดูแล้ว ปรากฏว่ามีการแต่งที่รอยพระหัตถ์ คงจะทำกันไว้นานแล้ว รอยเดิมคงมีอยู่แต่อาจไม่ชัดก็ได้ ส่วนที่รอยพระพุทธบาทมีรอยเส้น ๔ รอยด้วย ไม่แน่ใจว่าพระพุทธเจ้าทั้งหลายในอดีต จะเคยเสด็จมายังสถานที่นี้หรือไม่ พวกเราได้ช่วยกันเอาผ้าสไบทองไปห่ม พร้อมดอกดาวเรือง

ก้อนหินรอยพระบาทเคยอยู่ริมแม่น้ำแห่งนี้

ต้นโพธิ์คู่อยู่บนพระเจดีย์ วัดราชฐานหลวง

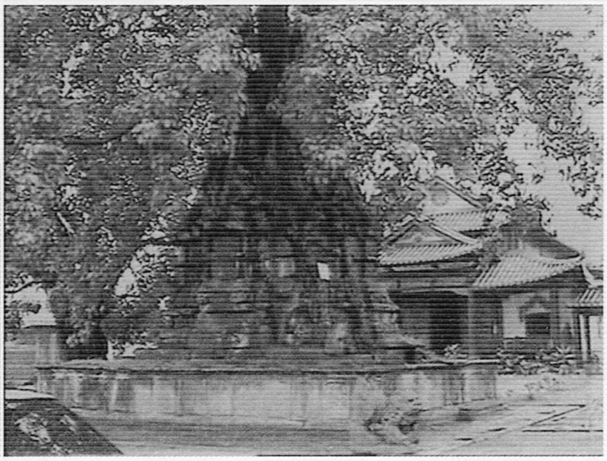

บูชาไว้โดยรอบ จากนั้นก็เปิดเทปหลวงพ่อ ฯ ทำพิธีบวงสรวงกันต่อไป

หลังจากที่ได้ปิดทองสรงน้ำโปรยดอกไม้แล้ว จึงเดินชมภาพวาดที่ข้างฝาผนังพระมณฑป เกี่ยวกับประวัติที่พระพุทธเจ้าเสด็จโปรดพญามังกร แล้วเดินกลับออกมาที่จอดรถ ระหว่างนั้นได้แวะชมแม่น้ำที่อยู่เบื้องล่าง ในตอนนี้ **คุณมายิน** ได้เล่าว่า ก่อนจะเดินทางมาในครั้งนี้ ได้ฝันเห็นรอยพระพุทธบาทอยู่ใกล้แม่น้ำแห่งหนึ่ง ครั้นได้มาเห็นที่นี่แล้ว ปรากฏว่าตรงตามภาพที่ฝันไว้ก่อนทุกอย่าง

เมื่อกลับมาหมดทุกคนแล้ว จึงเดินทางย้อนกลับไปที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นวัดที่มีความสำคัญมาก ชื่อว่า **วัดมหาราชฐานหลวง** จะมองเห็นพระวิหารอยู่ตรงกลาง ส่วนด้านข้างทั้งสองด้าน จะมีต้นโพธิ์ใหญ่เกาะอยู่บนยอดพระเจดีย์ นับว่าเป็นภาพที่ไม่เคยเห็นกันมาก่อน เป็นซากเจดีย์เก่าแก่มาแต่โบราณ แต่ปลายยอดสุดถูกรากต้นโพธิ์ใหญ่หุ้มเอาไว้ และสามารถทรงตัวอยู่ได้อย่างไม่น่าเชื่อ นับว่าเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์อย่างยิ่ง

ส่วนภายในพระวิหารจะมีพระประธานองค์ใหญ่ พุทธลักษณะแบบล้านนาไทย **คุณกุ้ง** (เอไอเอ) ได้เล่าว่า ก่อนจะเดินทางได้ฝันเห็นพระพุทธรูปองค์หนึ่ง พอได้มาเห็นพระประธานองค์นี้ ปรากฏว่าตรงกับความฝันเช่นเดียวกัน จึงได้เข้าไปกราบไหว้บูชากัน ส่วน **คุณสิทธิ** ได้เอาไม้เท้าหัวพญานาคถวายไว้ด้วย

ต่อจากนั้นได้เดินไปที่รอยพระพุทธบาทอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ห่างจากวัดมหาราชฐานหลวง ประมาณ ๕๐๐ เมตร แต่ต้องเดินเลี้ยวลัดเข้าไปในตรอกเล็กๆ จนกระทั่งเห็นศาลาโปร่งอยู่หลังหนึ่ง ภายในจะมีก้อนหินเล็กๆ จึงได้เข้าไปปัดกวาดและชำระล้าง มองดูแล้วคล้ายกับรอยพระหัตถ์เบื้องซ้าย

พวกเราได้นำผ้าตุงซึ่งปักเป็นรูปรอยพระพุทธบาทขึ้นไปแขวนไว้ แล้วจึงได้กราบไหว้บูชากันทั่วทุกคน ตอนนี้เห็นชาวบ้านมายืนมองดูพวกเราอยู่ห่างๆ แต่ไม่ได้เข้ามาซักถามอะไรกัน เพราะคงไม่ค่อยมีคนไทยเดินทาง

พระประธานภายในพระวิหาร

พระวิหาร ณ วัดมหาราชฐานหลวง

ก้อนหินที่คล้ายรอยฝ่าพระหัตถ์

ก้อนหินรอยฝ่าพระหัตถ์อยู่ในศาลาหลังนี้

มาถึงที่นี่ เขาจึงไม่สนใจอะไรกับพวกเรา

หลังจากได้กราบไหว้บูชาครบถ้วนแล้ว จึงเดินทางกลับนับว่าได้มีโอกาสมาเยือนถึงถิ่นไทยเหนือ แต่เสียดายที่เรามาสายไปหลายสิบปี จึงไม่สามารถจะทักทายในฐานะที่เป็นคนไทยเหมือนกัน เพราะถูกวัฒนธรรมของจีนกลืนไปแทบไม่เหลือแล้ว คงไม่เหมือนกับสมัยที่ **หมอด็อดด์** เดินทางมาในครั้งนั้น

เป็นอันว่า **เมืองบ่อ** ในอดีตที่เคยเป็นแคว้นใหญ่ที่สุดและสำคัญที่สุดใน ๔ แคว้นที่เป็น **ไทยเหนือ** ด้วยกัน แม้แต่ชื่อ **วัดมหาราชฐานหลวง** ก็เช่นกัน บอกให้รู้ว่าเป็นวัดที่เจ้าเมืองทรงสร้างไว้ คำว่า **เชียงกู่** ในบันทึกของหมอด็อดด์ไม่ได้กล่าวถึงไว้ อาจจะเป็นชื่อเรียกของ **พระเจดีย์คู่** ที่มีต้นโพธิ์ขึ้นอยู่เป็นสัญลักษณ์ที่โดดเด่นกว่าก็เป็นได้

ผู้เขียนรู้สึกดีใจที่ได้เดินทางไปครั้งนี้ มิเช่นนั้นจะไม่รู้จักกลุ่ม **"คนไทยเหนือ"** เลย คงรู้แค่พวกไทยเขินและไทยลื้อเท่านั้นเอง ในเรื่องราวเหล่านี้ คงจะเป็นหลักฐานได้ดียิ่งว่า

ต้องช่วยกันเข็นรถข้ามน้ำไปที่ปะต๊ะ เมืองลา

คนไทยเหล่านี้มิได้อพยพลงมาจากภูเขาอัลไต อย่างที่ประวัติศาสตร์เขียนไว้ให้เรียนกัน แต่คนไทยอยู่ในผืนแผ่นดินนี้มานานกว่าชนชาติอื่น แล้วได้กระจัดกระจายออกไปต่างหาก

เชียงกู่ - เมืองฮาย - ปะต๊ะ

การเดินทางในวันนั้น ด้วยระยะทางที่ห่างไกลและเวลาที่มีจำกัด แทนที่จะกลับไปพักที่เชียงรุ่ง แต่พวกเราก็เลยไปค้างคืนที่ใน **เมืองฮาย** กัน เผื่อว่าวันพรุ่งนี้จะย่นระยะทางที่จะไป **ปะต๊ะ** ใกล้เข้าไปอีกนิด ถึงอย่างไรก็ตาม พวกเราก็ต้องนอนดึกตื่นเช้าอีกเช่นเคย โดยนัดรถตู้ขนาด ๗ ที่นั่งให้มารับ ๔ คัน

รุ่งขึ้นวันที่ ๑๙ มิ.ย. ๔๘ จึงต้องออกเดินทางกันแต่เช้ามืดอีก ทั้งนี้ มีนัดกันไปทานข้าวเช้าที่ **วัดพระธาตุเต่าคำ** เมืองต้าล่อ พอไปถึงพบว่าวัดนี้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก แทบจำไม่ได้เลย สมัยเมื่อ ๕ - ๖ ปีก่อน มีแต่เจดีย์เก่าๆ ยังไม่สวยงามเหมือนปัจจุบันนี้ ผู้เขียนรู้สึกปลื้มใจเพราะแต่ก่อนได้มาทำบุญในการบูรณะไว้พอสมควร

ตอนนี้พระธาตุทาสีทองอร่าม พวกเราได้ถวายผ้าห่มพระเจดีย์และร่วมทำบุญกับ **ท่านครูบาอุ่นดี** เป็นเงิน ๒,๐๐๐ **หยวน** ฉันอาหารเช้าแล้ว จึงเปลี่ยนจากรถตู้เป็นรถกระบะแทน ๔ คัน แต่ได้รถโฟรวีลเพียง ๑ คัน เพราะต้องขึ้นเขากัน อีกทั้งฝนก็ลงมาตั้งแต่เมื่อคืนนี้

ฉะนั้น ท่านครูบาบุญศรีจึงให้คนไปซื้อเสื้อฝนมาด้วย แล้วปีนขึ้นรถกระบะเปิดประทุนตามกันไป บางช่วงก็เป็นที่ลุ่มน้ำฝนที่เพิ่งตกลงมาไหลแรง รถก็ต้องวิ่งลงไปน้ำ จนบางคันเครื่องดับต้องช่วยกันลากขึ้นไป ทุลักทุเลพอสมควรกว่าจะไปถึงกันได้ พอใกล้จะถึงรถกระบะที่เช่ามาเสียไป ๒ คัน คนก็ต้องมาอยู่รวมกัน **คุณแดง** อยู่ที่เชียงใหม่ ได้ช่วยเหลือดีมาก

ระหว่างทางได้พบรถของเจ้าอาวาสวัดพระธาตุหลวงเมืองลา คือ **เจ้าสิทธิชัย** พอได้พบกันท่านๆ ทักว่าพวกเราเอาฝนมาด้วย ความจริงแล้งมานาน ฝนเพิ่งตกเมื่อคืนนี้เอง ฉะนั้นด้วยอานิสงส์ไหว้พระบาทคราวไร เป็นต้องเจอฝนสาหัสสากรรจ์อย่างนี้ทุกที

โค้งสุดท้ายใกล้จะถึง รถที่ไม่ใช่โฟรวีลก็ไม่สามารถจะขึ้นได้อีก ต้องจอดไว้ข้างล่าง พวกเราก็ใจถึงไม่ง้อรถกันละ **อัตตา หิ อัตตโน นาโถ** ตนแลย่อมเป็นที่พึ่งของตน จึงพากันลงจากรถ แล้วเดินย่ำเท้าขึ้นไปบนยอดเขาประมาณ ๑ - ๒ กิโลเมตร พอขึ้นไปถึงวัดแล้ว พบว่ามีชาวบ้านมารอรับพระพุทธรูปกันหลายหมู่บ้าน

ทุกคนเดินขึ้นไปบนศาลาช่วยกันถวายภัตตาหารเพล และรับประทานอาหารกัน จากนั้นก็ได้ทำบุญกับพระภิกษุที่ประจำอยู่ที่นี่ ซึ่ง

มอบพระพุทธรูปให้แก่ชาวบ้านที่วัดปะต๊ะ

เป็นพระที่ท่านบุญศรีส่งมา ถวายเป็นเงินไทย **๕,๐๐๐ บาท** เงินจีน **๑,๕๐๐ หยวน** พร้อมเสบียงอาหารแห้งที่เตรียมไปจากเมืองไทยด้วย

วัดปะต๊ะ หรือ พระพุทธหัตถ์ ๔ รอยนี้ นับว่าเป็นสถานที่สำคัญแต่อยู่ไกลหมู่บ้าน และเป็นจุดที่อัญเชิญพระพุทธรูปมาจากเชียงแสน โดยทางเรือ ๒ วัน แล้วมาขึ้นที่ท่าเทียบเรือ ซึ่งอยู่ห่างจากปะต๊ะ ประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร เป็นเส้นทางภูเขาทั้งนั้น ต้องเอารถบรรทุก ๖ ล้อไปบรรทุก ใช้เวลาเดินทางถึง ๖ ชั่วโมง กว่าจะขนพระพุทธรูปกันมาได้ จะเห็นว่ายากลำบากแค่ไหน

พระที่อยู่ที่นี่บอกว่า ยังมีรอยพระพุทธบาทอยู่แถวนั้นอีกหลายแห่งที่อยู่ในป่าในเขาคือ **บ้านปุก สามเต้า, บ้านหนองเปียง, พระบาทบ้านมาย, พระหัตถ์บ้านท่าปางใต้, พระบาทบ้านโก้** (พระบาทกูมา) **เมืองหุน, พระบาทดอยปางกาน, ตุงรอน เมืองแช่** (เมืองเจ) แต่พวกเราก็ไม่มีเวลาคงจะไปได้แค่ขึ้นไปไหว้ **รอยพระพุทธหัตถ์** แค่นั้น จะไม่เล่ารายละเอียดมาก

คงจะเล่าตอนกลับลงมาถวายพระพุทธรูปกัน เพราะเห็นชาวบ้านมานั่งรอกันตั้งแต่เช้า นี่ก็เป็นเวลาบ่ายแล้ว จึงให้ **คุณสิทธิ** ผู้เป็นเจ้าภาพเป็นผู้มอบให้ตัวแทนของชาวบ้าน แต่ละหมู่บ้านเข้ามารับมอบพระพุทธรูป แบบสุโขทัย หน้าตัก ๒๕ นิ้ว จำนวน ๗ องค์ ส่วนอีก ๓ องค์ ถวายให้แก่ท่านเจ้าสิทธิชัยไป

ชาวบ้านที่มากันนี้มีความเลื่อมใสมาก เวลาจะเข้ามารับ เขาจะมีถาดข้าวตอกดอกไม้คลานเข้ามารับ น่าสรรเสริญจิตใจของคนที่อยู่ห่างไกล เขามีจริยาที่อ่อนน้อมดีมาก ทั้งที่อยู่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดาร กว่าจะมากันได้ก็ต้องใช้เวลานาน ส่วนใหญ่จะเอารถบรรทุก ๖ ล้อกันมา ซึ่งพวกเราที่เดินขึ้นมาในตอนแรกก็ได้ขออาศัยรถของชาวบ้านนี่แหละกลับลงไปด้วย

จากนั้นรถทุกคันก็ทยอยลงมา พบรถของท่านเจ้าสิทธิชัยเสียอยู่ระหว่างทาง แต่ก็ไปพบกันที่วัดของท่าน คือ **วัดพระธาตุหลวงเมืองลา** ได้เข้าไปกราบไหว้พระเจดีย์และทำบุญกับท่านเจ้าสิทธิชัยแล้ว จึงเดินทางกลับ โดยมีฝนโปรยลงมาเป็นละอองเล็กน้อย คงจะเหมือนกับน้ำพระพุทธมนต์ที่อวยพรให้พวกเราหลังเสร็จจากงานที่เป็นบุญเป็นกุศลใหญ่

ในขณะที่เดินทางกลับไปเมืองฮายนั้น ระหว่างนี้ได้เห็นรุ้งขึ้นสองชั้นในยามเย็น จนกระทั่งไปถึง **เมืองต้าล่อ** มองเห็นพระธาตุกำลังสร้างใหม่อยู่บนเนินเขาแต่ไกล จึงแจ้งทางวิทยุสื่อสารให้เลี้ยวเข้าไป มีรถบางคันเลยไปแล้วต้องวกกลับมาร่วมทำบุญกันอีก รวมประมาณ **๑,๕๐๐ หยวน** แล้วจึงไปพักที่เมืองฮายตามเดิม

ถ่ายรูปกับท่านสิทธิชัยที่พระธาตุหลวงเมืองลา

ร่วมสร้างพระธาตุองค์ใหม่ ณ เมืองต้าล่อ

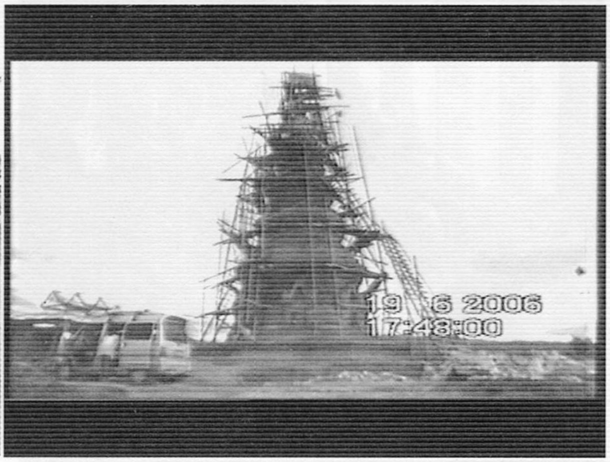

ตอนเดินทางกลับแสงรุ้งขึ้นสองชั้นในเวลาเย็น

แม่ออกชาวบ้านเมืองหุนร่ำไห้ดีใจ

เมืองหุน - เมืองออง

วันที่ ๒๐ มิ.ย. ๔๙ เดินทางไปไหว้พระพุทธบาทข้างหุน **เมืองหุน** โดยมีชาวบ้านมาต้อนรับกันมาก ในขณะที่พระสงฆ์กำลังสวดมนต์แบบล้านนา ภายในศาลาครอบแท่นที่ประทับของพระพุทธเจ้าอยู่นั้น มีโยมแม่ออกคนหนึ่งนั่งซับน้ำตาด้วยความปลื้มใจ คงไม่คิดว่ามีคนไทยมาไหว้ด้วยความศรัทธาถึงขนาดนี้

หลังจากนั้นก็เดินทางไปที่ **เมืองออง** มีขบวนพระเณรและชาวบ้านมาต้อนรับกันมากมาย คล้ายกับไปที่เมืองฮำ โดยครูบาบุญศรีได้มาประสานงานไว้ก่อนแล้ว พวกเราที่เดินทางไปรู้สึกประทับใจในครั้งนี้มาก เพราะได้ไปเห็นประเพณีไทยสมัยโบราณ ซึ่งนานวันก็จะหาดูได้ยากในสมัยปัจจุบันนี้

เมื่อขบวนแห่ไปถึงวิหารภายในวัดเมืองอองแล้ว พวกเราได้ร่วมทำบุญกับเจ้าอาวาส **เป็นเงิน ๒,๐๐๐ หยวน** พร้อมกับไทยทานที่เตรียมไปด้วยทุกแห่ง จากนั้นก็แห่ผ้าห่มไปที่ **พระธาตุใจเมือง** แล้วทำพิธีบูชาสักการะ ซึ่ง

พระเณรและชาวบ้านเตรียมตั้งขบวนต้อนรับ

ขบวนแห่เดินไปที่พระธาตุใจเมือง เมืองออง

ระหว่างที่เดินเข้าสู่หมู่บ้านเมืองออง

ถ่ายภาพเป็นที่ระลึกก่อนจะอำลาจากกัน

พระธาตุแห่งนี้ผู้เขียนเคยมาเมื่อหลายปีก่อน

เสร็จพิธีแล้วจึงเดินกลับมาฉันเพลที่เดิม ระหว่างที่พวกเรารับประทานอาหารกลางวัน มีพวกชาวบ้านสาวๆ มาฟ้อนรำไปด้วย สร้างความครึกครื้นพอสมควร แล้วได้ถ่ายรูปร่วมกันหน้าวิหารวัดเมืองออง ขณะนั้นมีละอองฝนโปรยลงมาเล็กน้อย และก่อนจะเดินทางต่อไป ผู้เขียนได้แจกขนมให้แก่เด็กๆ ด้วย จากนั้นชาวบ้านก็นำไปไหว้รอยพระพุทธบาทที่อยู่ในป่า ชื่อว่า **พระพุทธบาทน้ำแกน** คือมีน้ำล้อมรอบ

เมื่อเข้าไปนมัสการแล้วก็ย้อนกลับมาไหว้ **พระธาตุสิริมงคล** ได้ถวายผ้าห่มและร่วมทำบุญ ๑,๕๐๐ **หยวน** จากนั้นก็ร่ำลาชาวบ้านเมืองอองเดินทางไปที่ **พระพุทธบาทส้มป่อย** อันเป็นที่ประทับนั่งฉันภัตตาหารของพระพุทธเจ้าในอดีต ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญเช่นเดียวกัน

เมืองสูง - เชียงรุ่ง

ต่อจากนั้นก็ล่องกลับไปทางเมืองสูง เพื่อไปไหว้ **พระธาตุกู่คำ** (ดอยปูคำ) ซึ่งเป็นที่พระพุทธเจ้าเคยเสวยพระชาติเป็น **พญาปูทอง**

NO.21/3

พระธาตุกู่คำ (ดอยปูคำ) สร้างอยู่บน "รูปู่"

ต้องนั่งกระเช้าไฟฟ้าข้ามแม่น้ำโขง

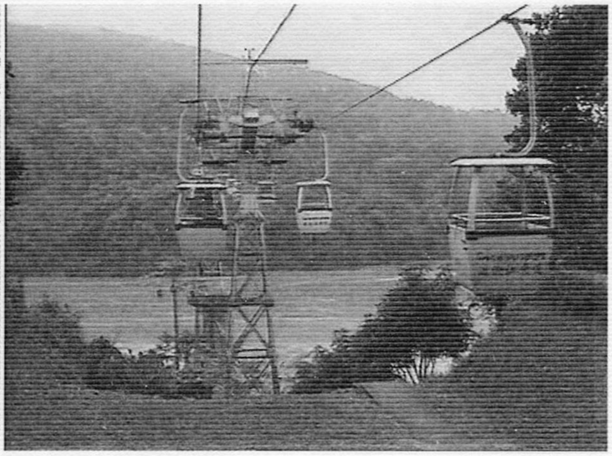

แต่ก็ก่อนจะไปถึงได้ ต้องพบกับอุปสรรคในระหว่างทาง เพราะเขากำลังทำถนนพอดี เจ้าหน้าที่ปิดทางไม่ให้รถผ่าน รถติดเป็นแถวยาวเหยียด เวลาเราก็มีไม่พอจะต้องไปให้ถึงเมืองเชียงรุ่ง พวกเราต้องช่วยลุ้นช่วยกันอธิษฐาน

แม้ผู้เขียนเองก็ต้องเดินลงมาจากรถ เพื่อติดต่อกับเจ้าหน้าที่บางคน จนสามารถไปได้ในที่สุด ปรากฏว่าพอมาถึงสถานที่สำคัญแห่งนี้ ซึ่งเป็นที่ผู้เขียนเคยร่วมสร้างพระเจดีย์กับ **ท่านอาจารย์เบญจมินทร์, ท่านอาจารย์นพดล** แห่งพระบาทตะเมาะ, **ท่านครูบาอุ่นดี** เป็นต้น ในตอนนี้ฝนได้เทกระหน่ำลงมาอย่างหนัก แต่ก็ไม่หวั่นไหวยืนไหว้อยู่ที่ **"รูปู่"** พระโพธิสัตว์ทั้งที่ฝนตกนั้นแหละ เมื่ออุทิศส่วนกุศลเสร็จแล้ว ฝนจึงหยุดตกขาดเม็ดเดี๋ยวนั้นทันทีเหมือนกัน

วันรุ่งขึ้น วันที่ ๒๑ มิ.ย. ๔๙ ออกจากที่พักในตัวเมืองเชียงรุ่งแล้ว เดินทางไปขึ้นกระเช้าไฟฟ้า เพื่อข้าม **แม่น้ำของ** (แม่น้ำโขงเส้นเดียวกับที่ไหลไปเมืองไทยนี่แหละ) ไปที่ **พระธาตุจอมหมอก** และ **พระธาตุจอมทอง** ในสมัยพระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาทรงจำพรรษา ณ ที่แห่งนี้ เรียกว่า **อังคาฬเจดีย์** สมัยนั้นเมืองนี้มีชื่อว่า **เมืองอาฬวี**

ผู้เขียนได้เคยมาที่นี่แล้วเช่นกัน แต่เวลานั้นได้มาถึงในเวลากลางคืน จึงมองเห็นอะไรไม่ชัดเจนนัก ครั้งนี้จึงสามารถเดินชมทิวทัศน์ระหว่างที่ข้ามแม่น้ำโขงอันสวยงาม พอข้ามมาแล้วก็จะเป็นสวนสัตว์ อยู่ในเขตรักษาของป่าไม้ ภายในร่มรื่นบรรยากาศดีมาก เดินไปตามบันไดสูงบ้างต่ำบ้าง เพราะบริเวณนี้เป็นภูเขา แต่ก็จัดเป็นสวนหย่อมปลูกต้นไม้ มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาเป็นอย่างดี

ในบริเวณนี้เป็นเขตเมืองเก่าของเมืองอาฬวี จะมีกำแพงอิฐโบราณเป็นแนวยาว มี **บ่อน้ำทิพย์** ที่พระพุทธเจ้าอธิษฐานไว้ ซึ่งอยู่ใกล้กับ **พระธาตุจอมหมอก** อันเป็นที่ประดิษฐานพระบรมธาตุส่วน **มันสมอง** ของพระพุทธเจ้าไว้ และ **พระธาตุจอมทอง** ชื่อนี้นับเป็น ๑ ใน ๕ แห่งที่เราได้มีโอกาสมาถึง

พระธาตุจอมหมอก (อังคาพเจดีย์) เชียงรุ่ง

พวกเราได้นำผ้าไปห่มและจัดบายศรีทำพิธีบวงสรวง หลังจากพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์แล้ว จึงได้ถวายปัจจัยและไทยทานทุกรูป **เป็นเงิน ๒,๕๐๐ หยวน** เพื่อเป็นการฉลองสมโภช ในโอกาสที่พวกเราได้เดินทางมากราบไหว้ในครั้งนี้ มีญาติโยมบางคนถึงกับปีติจนน้ำตาไหล เมื่อได้ฟังประวัติความเป็นมา

เมื่อได้มากราบสถานที่สำคัญสุดยอดในเมืองอาฬวีแล้ว พวกเราก็เดินทางกลับด้วยความประทับใจ แวะฉันอาหารเพลในตัวเมืองแล้ว จึงเดินทางต่อไปที่ **พระพุทธบาทหมอนอิง** บ้านน้ำเขม จะต้องนั่งรถไปในป่าสวนยาง

สมัยก่อนผู้เขียนเคยมาครั้งแรก ป่าจะโล่งโปร่งกว่านี้ จะมองเห็นก้อนหินที่เป็นเหมือนแท่นบรรทม และมีก้อนหินอีกก้อนหนึ่งวางอยู่ข้างบนคล้ายกับเป็นหมอนอิง อยู่กลางป่าเขาได้อย่างชัดเจน สวยเด่นเป็นธรรมชาติ แต่เวลานี้สวนยางที่ปลูกไว้โตขึ้นเต็มไปหมด จึงมองดูทึบไปไม่เด่นเหมือนแต่ก่อน

ครั้นได้เข้าไปปัดกวาดทำความสะอาด

แผนผังโครงสร้างพุทธสถาน ณ เมืองเชียงรุ่ง

และนำผ้าห่มไปบูชาไว้โดยรอบ จากนั้นก็ทำพิธีบวงสรวง ในระหว่างนั้น ได้เกิดปรากฏการณ์พิเศษ คือ **พระอาทิตย์ทรงกลด** ในขณะที่กำลังสักการบูชาอยู่นั้น ทุกคนแหงนมองดูด้วยความปลื้มใจในพุทธานุภาพ

จากนั้นก็ไปไหว้พระธาตุที่สำคัญอีกหลายแห่งในเมืองเชียงรุ่ง คือ **พระธาตุปางเยอ พระพุทธบาทบ้านนาจวง พระธาตุจางใจ** และ **พระธาตุจอมคาง** ในระหว่างนั้น ผู้เขียนก็ได้ถวายปัจจัยแก่พระที่ร่วมเดินทางไปด้วยประมาณ **๑,๕๐๐ หยวน** เพราะเห็นว่าแต่ละท่านได้มีส่วนช่วยประสานงานการเดินทางครั้งนี้ให้ได้รับความสะดวกทุกอย่าง

วันที่ ๒๒ มิ.ย. ๔๔ เป็นวันสุดท้ายของการเดินทาง จึงได้ไปที่ **วัดป่าเชตวัน** (วัดป่าเจ) เป็นวัดที่สำคัญภายในเมืองเชียงรุ่ง และเป็นวัดสุดท้ายในรายการของเรา เมื่อได้ทราบว่าเจ้าอาวาสกำลังจะสร้าง **พุทธสถาน** ภายในเนื้อที่ ๖๐๐ ไร่ เหมือนกับ **พุทธมณฑล**

เวลานี้ท่านได้เริ่มงานไปประมาณ ๓๐

คณะผู้ร่วมเดินทางขอขมาพระภิกษุสามเณร

พระภิกษุสามเณรที่ช่วยเหลือในการเดินทาง

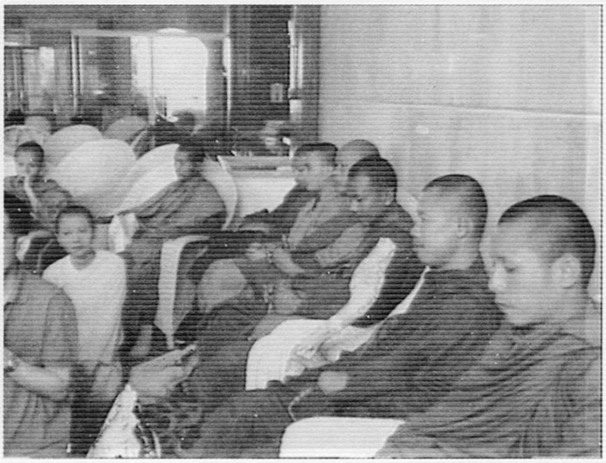

เปอร์เซนต์แล้ว จึงร่วมทำบุญ **เป็นเงิน ๓๖,๑๐๐ บาท** เพื่อเป็นค่าก่อสร้างอาคารสถานที่, พระเจดีย์สูง ๘๐ เมตร, และพระพุทธรูปยืนสูง ๔๕ เมตรด้วย ตามแผนผังที่อยู่หน้าวัด ซึ่งพวกเราได้สลักชื่อลงไว้บนแผ่นกระเบื้องวิหารไว้ด้วย ท่านจะสร้างให้เสร็จภายในสองปี

ในขณะนั้น ผู้เขียนได้เดินเข้าไปด้านใน พบพระธาตุองค์ใหญ่สีขาวตรงกลาง มีเจดีย์บริเวณรอบๆ ด้วย พอดีผ้าตุงที่ **หนูเล็ก** ปักเป็นรูปรอยพระบาทเหลืออยู่ผืนหนึ่ง จึงได้ถวายพร้อมกับเครื่องบูชาทั้งหลาย เป็นการปิดท้ายรายการไว้ที่นี่ทั้งหมด ซึ่งตามตำนานพระเจ้าเลียบโลกได้กล่าวไว้ว่า พระพุทธเจ้าได้เสด็จมานั่งฉันภัตตาหารที่นี่ แล้วพยากรณ์ว่าต่อไปเมืองนี้จะมีชื่อว่า **เมืองเชียงรุ่ง** (จิ้งหง)

สรุปความได้ว่าการเดินทางไปสิบสองปันนาครั้งนี้ ถือว่าคุ้มค่ามหาศาล เริ่มแรกได้ร่วมกันถวาย **พระพุทธรูปถึง ๑๑ องค์** และปิดท้ายได้ทำบุญกับวัดของเจ้าคณะจังหวัด ซึ่งเคยอยู่ที่เมืองไทยมาก่อน พวกเราจึงร่วมทำบุญกันเต็มที่ รวมเวลา ๖ วัน ทำบุญไปแล้วทั้งสิ้น **คิดเป็นเงินไทยประมาณ ๘๗,๑๐๐ บาท**

ทั้งนี้ ยังไม่รวมค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีก เช่น ค่าพระพุทธรูปของ **คุณสิทธิ** และ **คุณนุช** เครื่องไทยทานของ **คุณก๊วยเจ๋ง** และ **คุณหลี** หรือค่าสิ่งของเครื่องบูชาทั้งหลาย ก่อนจะกลับพวกฆราวาสก็ได้ทำพิธีขอขมากรรมพระภิกษุสามเณรทั้งหลาย ตลอดระยะเวลา ๖ วัน อาจจะประมาทพลาดพลั้งล่วงเกินไปบ้าง จึงเป็นอันว่าไม่มีโทษไม่มีภัยต่อกัน จากนั้นก็เดินทางกลับกรุงเทพฯ

ในระหว่างที่นั่งอยู่บนเครื่องบิน ได้เห็นแสงสีรุ้งขึ้นแต่ไม่เป็นรูปโค้ง คือเป็นเส้นไม่ยาวมากนัก ขึ้นอยู่เป็นเวลานาน เดี๋ยวขึ้นข้างซ้ายขึ้นข้างขวา บางทีขึ้นข้างบนขึ้นข้างล่างสลับกันไปมาอย่างนี้ตลอดเวลา นับว่าเป็นสิ่งที่แปลกประหลาดมาก จึงขอนำมาเล่าสู่กันฟังเพียงแค่นี้ ต่อไปจะเล่าเรื่อง **ประเทศเมียนม่าร์** ซึ่งเป็นประเทศสุดท้ายที่อยู่ในชมพูทวีปนี้ ฯ

****

พระพุทธรูปใจ้ปอลอ (พระพุทธรูปลอยน้ำ) เมืองไจ้โท้

พระพุทธรูปใจ้มุทธอว์ (พระพุทธรูปลอยน้ำ) เมืองพะสิม

พระเจดีย์ซะแวดอร์ (พระเขี้ยวแก้ว) เมืองย่างกุ้ง

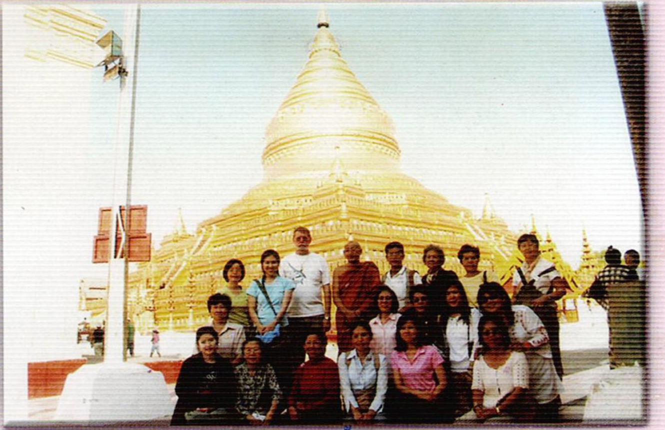

พระเจดีย์ชเวซิกอง (พระเขี้ยวแก้ว) เมืองพุกาม

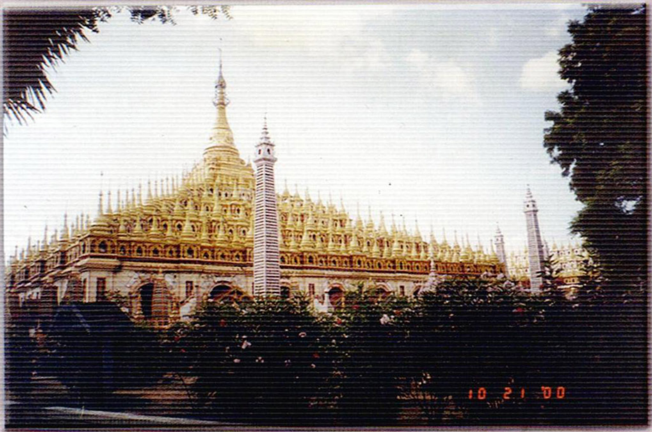

พระเจดีย์สัมพุทเธ เมืองมัณฑเลย์

ทำพิธีบวงสรวง ณ พระเจดีย์ชเวดากอง เมืองย่างกุ้ง

พระเจดีย์กลางน้ำ ไจ้หม่อวน เมืองสิเรียม

ร่วมบูรณะพระเจดีย์ไจ้หม่อวน เมืองสิเรียม

พระมหามุนีองค์ต้น ณ เมืองยะไข่ (มร้อกอู)

พระมหามุนีองค์น้อง ณ เมืองมัณฑเลย์

พระพุทธรูปไจ้คามี (พระพุทธรูปลอยน้ำ) อยู่ในวิหารแห่งนี้

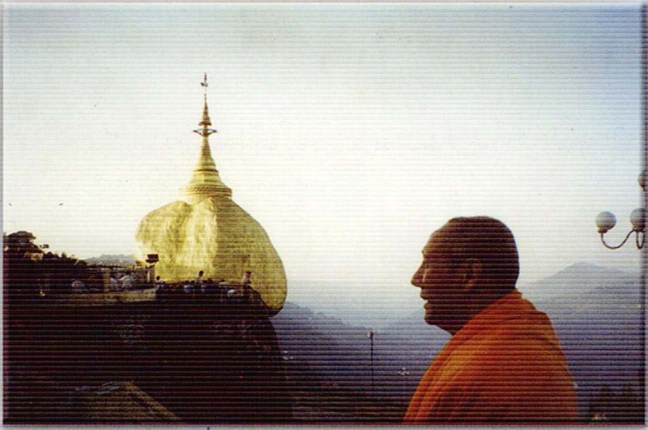

พระเจดีย์ไจ้เที่ยว (พระธาตุอินทร์แขวน) เมืองไจ้โท

นั่งบนหลังช้างเดินทางไปถ้ำพระมหากัสสป

ถ้ำพระมหากัสสป อยู่ในภูเขา ๓ ลูก

พิธีบวชลูกแก้ว ณ พระเจดีย์โลกะนันดา เมืองพุกาม

กราบนมัสการ หลวงพ่อธัมมิยะ ณ วัดสัมปัญญะ เมืองพะอ่าน

"ตามรอยพระพุทธบาท"
ณ ประเทศเมียนม่าร์

การเดินทาง ครั้งที่ ๑
วันที่ ๒๐ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

๑. พระเจดีย์กลางน้ำไจ้หม่อวน เมืองสิเรียม
๒. พระเจดีย์ไจ้เข้า
๓. พระเจดีย์ชเวดากอง เมืองย่างกุ้ง
๔. พระไสยาสน์เฌ้าทัตยี
๕. พระเจดีย์สุเล
๖. พระเจดีย์คาบาเอ
๗. พระเจดีย์โบตาทอง
๘. พระพุทธรูปโกทัตยี
๙. พระเจดีย์ชเวซิกอง เมืองพุกาม
๑๐. พระเจดีย์ชเวซานดอว์
๑๑. พระเจดีย์โลกะนันดา
๑๒. พระเจดีย์สวอนอูโพนเยี่ยชิน เมืองสกาย
๑๓. พระมหามุนี เมืองมัณฑเลย์
๑๔. พระเจดีย์และระฆังมิงกุน ใหญ่ที่สุดในโลก
๑๕. พระพุทธบาทบนภูเขามัณฑเลย์
๑๖. พระไสยาสน์ชเวต้าละยอง เมืองหงสาวดี
๑๗. พระพุทธรูปไจ้ปุ่น
๑๘. พระเจดีย์ชเวมอดอว์ (มุเตา)
๑๙. พระมหาเจดีย์ และ พระมหาหงสะสัจจะชินะมุนี
๒๐. พระเจดีย์ไจ้เที่ยว (พระธาตุอินทร์แขวน)
๒๑. พระพุทธรูปไจ้ปอลอ เมืองไจ้โท

ผู้เขียนได้เดินทางไปประเทศพม่าประมาณ ๗ ครั้ง แต่เพราะไปจนครบถ้วนแล้ว จึงขอเล่าเพียง ๔ ครั้งเท่านั้น คือ

ครั้งแรก ปี ๒๕๓๙ ไปที่เมืองย้างกุ้ง, สิเรียม, พุกาม, ภูเขาสกาย, มัณฑเลย์, หงสาวดี, ไจ้เที่ยว (อินทร์แขวน), ไจ้โท (พระไจ้ปอลอ)

ครั้งที่ ๒ ปี ๒๕๔๓ ไปที่สะเทิม, ตองอู, เมเมี้ยว, สีป่อ, โมนยั้ว, ถ้ำพระมหากัสสป, มานเซ็ทต่อว์, แปร, พะสิม, มอดินซูน

ครั้งที่ ๓ ปี ๒๕๔๕ ไปถ้ำพระมหากัสสป (ครั้งที่ ๒), สิตทวย, มร้อกอู (ยะไข่)

ครั้งที่ ๔ ปี ๒๕๔๕ ไปพม่าใต้ สะเทิม, ไจ้คามี, เมาะละแหม่ง, เมาตะมะ, สินไจ้, เกลาสะ, มะริด, ทวาย, ตะนาวศรี, แล้วย้อนกลับขึ้นไปที่ทะเลสาบอินเล

ย่างกุ้ง - สิเรียม

ตอนนี้จะขอเล่าเหตุการณ์ครั้งแรกก่อน ว่าได้เริ่มออกเดินทางเมื่อวันที่ ๒๐ ก.พ. ๓๙ พร้อมผู้ร่วมเดินทางรวม ๔๕ คน ในขณะที่เครื่องบินใกล้จะถึงสนามบิน **คุณธนพนธ์** (เล็ก) ได้มองเห็นแสงรุ้งขึ้นคร่อมเมืองย่างกุ้ง นับเป็นปรากฏการณ์ครั้งแรกในการเดินทาง

ตอนบ่ายจึงเดินทางไปสู่ **เมืองสิเรียม** เพื่อนมัสการ **พระเจดีย์กลางน้ำ "ไจ้หม่อวน"** ซึ่งเป็นพระเจดีย์ที่อยู่บนเกาะกลางน้ำมานานสองพันกว่าปีแล้ว ตั้งแต่สมัยอาณาจักรมอญยังมีอำนาจในเขตนี้ โดย **กษัตริย์ปาต๊ะ** อัญเชิญ **พระเกศาธาตุ** มาจากประเทศอินเดีย แล้วนำมาบรรจุไว้ที่เกาะกลางน้ำแห่งนี้ ซึ่งมีกระแสน้ำไหลเชี่ยวกรากอยู่ตลอดเวลา

พระเจดีย์กลางน้ำ "ไจ้หม่อวน" เมืองสิเรียม

นอกจากนี้ยังมี **พระพุทธรูปหยกขาว** ซึ่งตามประวัติบอกว่าลอยน้ำมาแต่ชิ้นส่วนองค์พระพุทธรูปขาด ๕ อย่างด้วยกันคือ พระเศียร แขน ๒ ข้าง และขา ๒ ข้าง ต่อมาชาวบ้านได้นำไปทิ้ง แต่พระพุทธรูปดังกล่าวก็กลับมาที่เดิม จึงได้มีการต่อเติมองค์พระให้สมบูรณ์ กษัตริย์ผู้สร้างเจดีย์ไจ้หม่อวน ได้อธิษฐานขอพร ๓ ประการ สำหรับพระเจดีย์องค์นี้ คือ

๑. น้ำจะมากสักเท่าใด ก็ขอให้น้ำไม่ท่วมบริเวณเกาะนี้

๒. คนมามากสักเท่าใด ก็ขอให้รับได้หมด

๓. คนที่มีจิตศรัทธาทำบุญวัดนี้ ขอให้ร่ำรวยโดยฉับพลัน

เมื่อรถปรับอากาศได้ไปถึงท่าเรือ พวกเราก็ได้ลงเรือหางยาวข้ามไปที่เกาะกลางน้ำ ซึ่งมีชาวพม่าเดินทางมากราบไหว้กันมากมาย จึงเข้าไปกราบพระพุทธรูปหยกขาว และพระเจดีย์ที่บรรจุพระเกศาธาตุ แล้วทำบุญร่วมบูรณะองค์พระธาตุ จากนั้นก็ย้อนกลับทางเดิม ระหว่างทางแวะที่ **พระเจดีย์ไจ้เข้า** เป็นที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง

คณะของเรานำผ้าห่มพระเจดีย์เดินวนรอบก่อนที่จะถวายบูชา **พระเกศาธาตุ** ซึ่งบรรจุไว้ภายในพระเจดีย์นี้ ตามประวัติเล่าว่า สร้างในสมัย **พระเจ้าอโศกมหาราช** ซึ่งสร้างในสมัยเดียวกับพระเจดีย์ไจ้หม่อวน โดย **พระโสณะ** และ **พระอุตตระ** ได้เดินทางมาเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศพม่า และได้มาพัก ณ สถานที่นี้

ในขณะนั้น มีพระฤๅษีองค์หนึ่งบำเพ็ญพรตอยู่ ณ ที่นี้แล้วได้พบกับพระเถระทั้งสององค์ และได้ขอบวชเป็นพระสงฆ์ และเดินทางไปประเทศอินเดียเพื่อขอพระเกศาธาตุ ๓ องค์ มาประดิษฐานที่พระเจดีย์ไจ้เข้าแห่งนี้

ประวัติประเทศเมียนม่าร์ (พม่า)

ในสมัยพุทธกาล **พระเจ้าอภิราชา** ผู้สืบเชื้อสายจาก **"ศากยวงศ์"** เสด็จหนีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์จาก **พระเจ้าวิฑูฑภะ** เข้ามาทางแคว้นอัสสัม แล้วได้มาสร้าง **เมืองตะโก้ง** และสร้าง **เมืองแปร** ขยายอาณาเขตไปถึง **ยะไข่** และ **พุกาม** ซึ่งเป็นสมัยเดียวกับที่ **พระเจ้าติสสะสีหธรรมราชา** เจ้าผู้ครองเมืองสะโตง และสมัยเดียวกับ **พระเจ้าโอกลาปา** กษัตริย์มอญเหมือนกัน ครองเมืองโอกลาปา (ย่างกุ้งในปัจจุบัน)

ในสมัยต่อมา **พระเจ้าอนุรุทธมหาราช** (อโนรธามังช่อ) ครองเมืองพุกาม ได้รวบรวมหัวเมืองต่างๆ ไว้ในพระราชอำนาจ แต่ก็ต้องมาล่มสลายในสมัย **พระเจ้านราสีหปติ**(พระเจ้าหนีจีน) โดยการรุกรานของ **กุ๊บไลข่าน** กษัตริย์มองโกล ชาวพม่าได้อพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่ **เมืองสกาย** ตั้งอยู่ทิศตะวันตกของเมืองมัณฑเลย์ บางส่วนก็อพยพมาอยู่ที่ **เมืองตองอู**

ครั้นถึงสมัย **พระเจ้าบุเรงนอง** ได้รวบรวมเมืองต่างๆ ขึ้นอีก ย้ายราชธานีจากเมืองตองอู

พระมหาเจดีย์ชเวดากอง ณ เมืองย่างกุ้ง พม่า

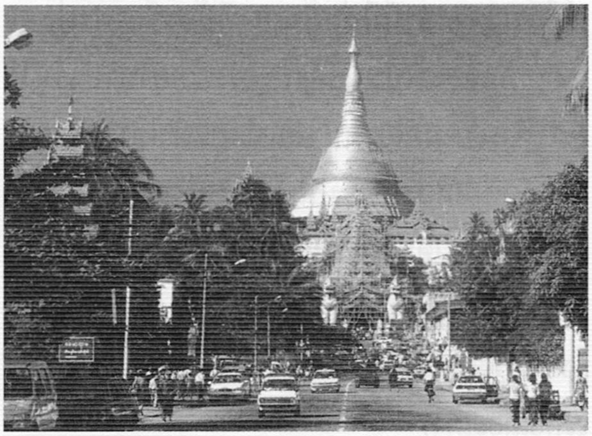

มาอยู่ที่ **เมืองหงสาวดี** หลังจากพระองค์สวรรคตแล้ว ชาวมอญก็ยึดเมืองหงสาวดีได้ ชาวพม่าจึงอพยพไปอยู่ที่ **เมืองอังวะ** พวกมอญได้ตามไปยึดเมืองอังวะได้อีก จนถึงสมัย **พระเจ้าอลองพญา** ได้ต่อสู้จนชนะมอญและได้เมืองอังวะคืน จนถึงสมัย **พระเจ้าโบดอพญา** จึงย้ายจากเมืองอังวะมาอยู่ที่ **เมืองอมรปุระ** (ใกล้เมืองมัณฑเลย์)

ต่อมาสมัย **พระเจ้ามินดุง** หลานของพระเจ้าโบดอพญา ย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่เมืองมัณฑเลย์ กษัตริย์องค์สุดท้ายของพม่า คือ **พระเจ้าสีป่อ** (ทีบอ) โอรสของพระเจ้ามินดุง ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของ **อังกฤษ** เป็นเวลาร้อยกว่าปี อังกฤษก็ได้ย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่เมืองย่างกุ้ง แล้ว **นายพลอ่องซาน** ก็ได้ต่อสู้กับอังกฤษจนได้รับเอกราชเมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๑

หมู่บ้านมอญตรงนี้ ชื่อหมู่บ้าน **ดากอง** ส่วนคำว่า **ย่างกุ้ง** เป็นชื่อที่คนไทยเรียกเพี้ยนไป พวกฝรั่งจะเรียกว่า **แรงกูน** แต่คนพม่ากลับเรียกว่า **ยางกอง** คำว่า "ยาง" แปลว่า **ศัตรูหมดสิ้น** "กอง" แปลว่า **สลาย** เมืองนี้ **พระเจ้าอลองพญา** ตั้งขึ้นหลังจากปราบมอญแล้ว จึงเปลี่ยนชื่อเมือง **ดากอง** (ตะโก้ง) เป็น **ยางกอง** แปลว่า "ศัตรูหมดสิ้นสลาย" เมื่อปี พ.ศ. ๒๒๙๘

พระเจดีย์ชเวดากอง

ในตอนเช้าวันที่ ๒๑ ก.พ. ๓๙ อากาศแจ่มใสสดชื่น เพราะเมื่อคืนนี้ฝนตกลงมาเต็มที่ พอไปถึง **พระเจดีย์ชเวดากอง** จึงมองดูสะอาดเรียบร้อย แต่มีบางคนต้องขุ่นมัวไปบ้าง ผู้เขียนต้องขออภัยที่ต้องรีบไปให้ตรงเวลา เพราะว่าจะต้องไปทำพิธีบวงสรวงเป็นปฐมฤกษ์ หากเริ่มแรกผิดเวลาไป สถานที่อื่นๆ ก็จะเสียฤกษ์ไปด้วย

เนื่องจากการเดินทางไปพม่าครั้งนี้ได้ให้ **คุณแดง** (พรรณรัตน์) เตรียมบายศรีไป ๓ แห่ง และให้ **เจ๊ชุ้น** (ภูเก็ต) เย็บผ้าห่มพระเจดีย์ไปด้วยเกือบทุกแห่ง พระเจดีย์ในพม่าองค์ใหญ่ ผ้าห่มแต่ละผืนยาวนับร้อยเมตร นอกจากนี้ก็ยังมีพานพุ่มเงินพุ่มทอง ฉัตรเงินฉัตรทอง และผ้าตุงผืนใหญ่ที่ **คุณพงษ์ศักดิ์** เตรียมไปอีกด้วย

แต่ผู้ชายจะต้องเปลี่ยนเป็นนุ่งผ้าโสร่ง ถ้าจะต้องขึ้นไปห่มผ้าบนพระเจดีย์ วันนี้ทุกคนจึงเหมือนเป็นชาวพม่า (ปลอม) ส่วนผู้หญิงก็นุ่งผ้าถุงตามอัธยาศัย ทางขึ้นพระเจดีย์มีสามแบบ จะไปทางลิฟต์, บันไดเลื่อน, และขึ้นบันไดก็ได้ นับว่าทันสมัยกว่าบ้านเรา ทั้งที่บ้านเมืองเขายังไม่ค่อยเจริญ แต่พุทธสถานเขาเจริญกว่าเรามาก

ชาวพม่านิยมถวายข้าวพระในตอนเช้า กับสรงน้ำพระตามประจำวันเกิดที่อยู่รายรอบพระเจดีย์ ภาพพจน์ชาวพม่าที่นี่ จึงดูไม่เหมือนอย่างที่คิด บางคนก็รังเกียจว่าพม่าเผาเอาทองของเราไป แต่พอเรามาถึงจริงๆ แล้ว จึงได้รู้ว่าชาวพม่าส่วนใหญ่เขาจะไม่ขโมยสมบัติของพระศาสนา

ส่วนลานพระเจดีย์ก็กว้างใหญ่ มีศาลามณฑป พระเจดีย์องค์เล็ก สมัยนั้น **พระเขี้ยวแก้ว** ยังอยู่ที่นี่ ปัจจุบันนี้อัญเชิญไปประดิษฐาน ณ พระเจดีย์ที่สร้างใหม่ ชื่อว่า **พระเจดีย์ชะแวดอว์** หลังจากที่ได้จัดเตรียมเครื่องบูชาแล้ว **หลวงพี่โอ** และผู้เขียนก็ได้เดินนำขบวน โดยมีญาติโยมเดินถือธงและรูปหลวงปู่หลวงพ่อ พร้อมด้วยบายศรีพานพุ่ม และผ้าห่มพระเจดีย์ เป็นต้น เดินวนประทักษิณรอบองค์พระมหาเจดีย์ชเวดากอง

ท่ามกลางบรรยากาศในยามสาย อากาศยังสบายไม่ร้อน เพราะความเย็นจากฝนที่ตกลงมาเมื่อคืนนี้ ท้องฟ้าก็มีเมฆเป็นละลอกคลื่น เดินไปท่องอิติปิโสกันไป ในตอนนี้มีชาวพม่าเข้ามาเดินแห่ผ้าห่มด้วยเป็นแถวยาวเหยียด ชาวฝรั่งต่างชาติที่มาท่องเที่ยว ต่างก็ถ่ายรูปถ่ายวีดีโอกัน

จากนั้นผู้เขียนก็ได้เล่าประวัติจาก **ตำนานของพม่า** และ **พุทธตำนานพระเจ้าเลียบโลก** แต่ที่สำคัญก็คือ **ตำนานของมอญ** ที่หาอ่านยากมาก แต่ก็คงจะนำมาโดยย่อ พอที่จะเทียบเคียงกันได้ว่า **พระเจดีย์ชเวดากอง** แห่งนี้ เป็นที่บรรจุบริขารของพระพุทธเจ้ามาแล้ว ๔ พระองค์ ดังนี้

๑. **ไม้เท้า** ของสมเด็จพระกุกกุสันโธ
๒. **เครื่องกรองน้ำ** ของสมเด็จพระโกนาคม
๓. **ผ้าจีวร** ของสมเด็จพระพุทธกัสสป (ตำนานมอญบอกว่า **ผ้าอาบน้ำ**)
๔. **พระเกศา ๘ เส้น** ของสมเด็จองค์ปัจจุบัน

และในกาลต่อไปในอนาคต เมื่อ **พระศรีอาริย์** เสด็จปรินิพพานไปแล้ว จะอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุส่วน **พระศอ** (คอ) และ **พระนลาฏ** (หน้าผาก) นำมาบรรจุไว้ ณ ที่แห่งนี้ด้วย

ตามที่ทราบประวัติกันดีอยู่แล้วว่า พระเจดีย์ชเวดากองนี้มีพ่อค้าสองพี่น้องชื่อ **ตะปุสสะ** และ **ภัลลิกะ** เป็นผู้อัญเชิญพระเกศามาบรรจุไว้ แต่ **ตำนานมอญ** ขนานแท้และดั้งเดิม เรียกว่า **พระเจดีย์เลียะเกิง** มีพี่น้องสองคนชื่อ **ตะเปา** และ **ตะปอ** เดินทางมาจากอาณาจักรรามัญ **เมืองอสิตัญจนะ** (เมืองโอกลาปา) มีชื่อว่า **โบกขรวดี** ในหมู่บ้านเวียโกลง (อยู่ทางทิศตะวันตกของเจดีย์เลียะเกิง)

นายตะเปาและตะปอมีพ่อชื่อ **นายสะเดาเป็น** แม่ชื่อ **นางทอเลียะ** ภายหลัง **พระเจ้าโอกลาปา** กษัตริย์มอญ พระราชทานชื่อให้ว่า **สุวรรณเศรษฐี** ต่อมาสองพี่น้องได้นำสินค้าไปขายทางเรือ เดินทาง ๒๔ วันถึงขึ้นฝั่งที่ **อัชชัตนคร** แล้วจ้างเกวียนเดินทางต่อสู่เมือง **ปัณฌวะ** ในระหว่างทางได้นั่งพักผ่อนใต้ต้นไทรแห่งหนึ่ง

ในเวลานั้นมีเทพธิดาที่อาศัยต้นไทรนี้ ผู้เคยเป็นแม่ในอดีตชาติของพ่อค้าทั้งสองได้มาบอกว่า ขณะนี้พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้แล้ว ๔๙ วัน กำลังประทับอยู่ใต้ต้นเกตุ ยังไม่เสวยพระกระยาหารเลย พ่อค้าทั้งสองได้ทราบดังนั้น จึงได้นำข้าวสะตูผง ข้าวสะตูก้อน (ขนมแห้ง) ๔๙ ก้อนไปถวายแด่พระพุทธเจ้า ขณะนั้น **ท้าวมหาราชทั้ง ๔** ได้นำบาตรมาถวายด้วย

ครั้นองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเสวยแล้วตรัสพระธรรมเทศนา จนพ่อค้าสองคนตั้งอยู่ในสรณคมน์ ๒ คือ พระพุทธและพระธรรม นับเป็นอุบาสกคู่แรกในพระพุทธศาสนา แล้วพระพุทธองค์จึงประทานพระเกศาธาตุ ๘ เส้น พร้อมตรัสสั่งให้พ่อค้าทั้งสองกับพระมหากษัตริย์

ทำพิธีบวงสรวง ณ พระเจดีย์ชเวดากอง

โอกลาปานำไปบรรจุไว้บน **ภูเขาสิงฆุตตระ** ซึ่งเป็นสถานที่เคยบรรจุบริขารของพระพุทธเจ้าทั้งสามพระองค์ล่วงมาแล้ว ภายหลังจึงมีชื่อ **ตะปุสสะ** และ **ภัลลิกะ** ปรากฏอยู่จนถึงบัดนี้

ขณะที่ประคองรับเอาพระเกศาทูนขึ้นไว้บนศีรษะนั้น พระรัศมีพุ่งออกมาแวววับ มีแสงสว่างรุ่งโรจน์ไปทั้งป่าผืนแผ่นดินก็หวั่นไหวแม้แต่คลื่นลมในมหาสมุทรก็พัดแรง อันเป็นกิริยาอาการบูชาด้วยความเคารพของบรรดาเทพและพรหมทั้งหลาย ที่ได้แซ่ซ้องสาธุการถึง ๓ ครั้ง

ในมหาศักราช ๑๐๓ ปี เดือน ๘ ขึ้น ๕ ค่ำ พระอินทร์ได้เนรมิตปราสาทแก้วมณีบรรจุพระเกศาธาตุไว้บนเรือทองคำ แล้วพี่น้องสองคนได้อัญเชิญกลับมาถึง **เมืองอจิตตนคร** (บางแห่งเรียก **เชตุตรนคร)** เจ้าผู้ครองนครได้ขอแบ่งพระเกศาธาตุไป ๒ เส้น แล้วบรรจุไว้ในปราสาทหลังหนึ่งท่ามกลางพระนคร (ยะไข่)

จากนั้นก็ลงเรือเดินทางมาถึงที่ **มุห์แนงเกียะรัต** น้ำแห้งจึงทอดสมอเรือไว้ ในขณะนั้น **พญาชัยเสนนาคราช** ได้เห็นพระรัศมีของพระเกศาธาตุสว่างไสว จึงได้เนรมิตเป็นมานพน้อยขึ้นมาขโมยพระเกศาธาตุไปอีก ๒ เส้น นำไปบูชาที่นาคพิภพชื่อว่า **"ภูมินทร์"** ภายหลังได้มีพระอรหันต์มาอัญเชิญไปบรรจุไว้ที่ศรีลังกา

ในขณะนั้น ท้องฟ้ามืดครึ้ม ฝนตกพรำ ๆ พ่อค้าทั้งสองมองขึ้นไปบนท้องฟ้า แลเห็นแสงสว่างพุ่งออกมา สถานที่นั้นจึงเรียกว่า **"ปันเสริง"** (เวลานี้เรียก **พระเจดีย์มอดินซูน** อยู่ที่แหลมเนเกรย์ ผู้เขียนได้ไปกราบไหว้เมื่อ ปี ๒๕๔๓ ปรากฏว่าเจอสภาพแบบนี้เหมือนกัน คือ คลื่นลมปั่นป่วน ต้องเดินฝ่าสายฝนกันไป)

จากนั้นก็แล่นเรือไปจนถึง **เมืองเลียะเกิง** (พระไตรปิฎกเรียก **อุกกลชนบท** ปัจจุบัน คือ **ย่างกุ้ง** หรือ **ตะโก้ง** ตำนานพระเจ้าเลียบโลกเรียกว่า **อุปลนคร** คือ พระเจ้าโอกลาปาอยู่ในเมือง **ธัญญวดีนคร** เป็นใหญ่กว่าเมืองทั้งหลาย ตำนานบางแห่งว่า พระเจ้าโอกลาปามักจะเสด็จไปบนยอดเขา โดยนั่งสวดมนต์ภาวนา หวังจะให้ได้พระบรมธาตุมาไว้บูชา

ในขณะนั้น พระพุทธองค์ใกล้จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงแสดงปาฏิหาริย์มาปรากฏพระวรกายต่อหน้าพระเจ้าโอกลาปาและตรัสว่า "พระราชประสงค์ของพระองค์จะสัมฤทธิ์ผลเป็นแน่แท้)

ขอเล่าเรื่องต่อไปว่า พ่อค้าสองคนได้เข้าไปกราบทูลเรื่องราวทั้งหมดให้ **พระเจ้าโอกลาปา** ทรงทราบว่า พระพุทธเจ้าได้ประทานพระเกศาธาตุ ๘ เส้น เพื่อถวายให้พระองค์บรรจุไว้บนดอยสิงฆุตตระ แต่ขณะนี้เหลือกลับมาเพียง ๔ เส้น พระองค์จึงได้เสด็จไปพร้อมด้วยเสนาอำมาตย์ทั้งหลาย (บางแห่งว่ามีนายพล ๑,๐๐๐ นาย คำว่า

พระเจดีย์โบตาทอง อยู่ใกล้ท่าเรือ

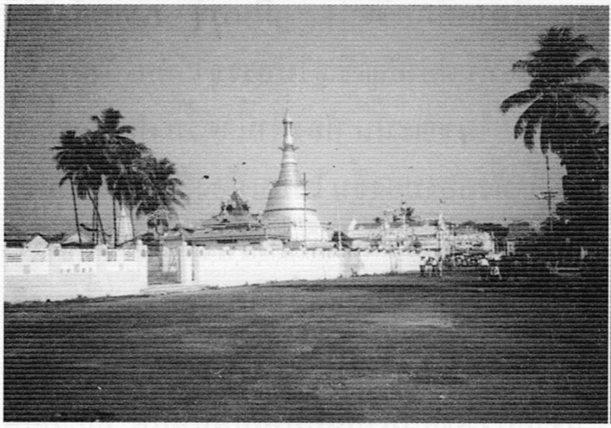

เทพเจ้าทันใจ ณ พระเจดีย์โบตาทอง

"โบตาทอง" แปลว่า นายพลหนึ่งพันนาย) เพื่อไปอัญเชิญพระเกศาธาตุที่ท่าเรือ

ต่อมาพระเจ้าโอกลาปาได้เปิดผอบพบว่าพระเกศาธาตุเหลืออยู่ ๔ เส้นจริง ครั้นได้ทรงอธิษฐานปรากฏว่าพระเกศาธาตุยังอยู่ครบถ้วนทั้ง ๘ เส้น (บางแห่งว่าสองพี่น้องเป็นผู้อธิษฐาน) พระเกศาธาตุก็ได้เปล่งฉัพพรรณรังสีรุ่งโรจน์ พระเจ้าโอกลาปาทรงมีพระทัยปลื้มปีติ จึงยกพระขรรค์เพื่อจะบั่นพระเศียรบูชาคุณของพระพุทธเจ้า แต่พระมเหสีได้ยื้อแย่งพระขรรค์จากพระหัตถ์ไว้ แล้วกราบทูลว่าพระศาสดาตรัสให้พระองค์เป็นผู้สร้างพระเจดีย์มิใช่หรือ ถ้าพระองค์สวรรคต ใครเล่าจะเป็นผู้บรรจุพระเกศาธาตุ

ในเวลานั้น มีประชาชนมาห้อมล้อมที่ท่าเรือกันมากมาย ยังมีชายแก่แต่เป็นหม้ายคนหนึ่งชื่อว่า **เลียะถี** มีศรัทธาอย่างแรงกล้า จึงเบียดเข้าไปในหมู่ฝูงชน หวังจะบูชาพระเกศาธาตุ แต่ก็ถูกด่าถูกว่าต่างๆ นานา นายเลียะถีก็ไม่สนใจ พยายามเดินเบียดเข้าไปถึงที่ตั้งบูชาพระเกศาธาตุ

ขณะนั้น พระเจ้าโอกลาปาทอดพระเนตรมายังนายเลียะถีด้วยมีพระทัยเมตตา เห็นใจในความเลื่อมใสใจจริง จึงตรัสอนุญาตให้เข้ามากระทำการบูชา นายเลียะถีจึงเปลื้องผ้าห่มของตนเองออกมาบูชาพระเกศาธาตุ ทันใดนั้นเอง ด้วยอำนาจแห่งการบูชา พระเกศาธาตุได้แสดงปาฏิหาริย์ ๖ ประการ

มหาชนได้เห็นเหตุอัศจรรย์แล้ว จึงได้กล่าวสรรเสริญนายเลียะถีอย่างกึกก้อง พระมหากษัตริย์ทอดพระเนตรเห็นเหตุอัศจรรย์แห่งพระเกศาธาตุแล้ว ทรงมีพระประสงค์จะบูชาด้วยพระเศียรของพระองค์เอง จึงยกพระขรรค์จะตัดพระเศียร แต่พระราชินีก็ตรัสห้ามเช่นเดียวกับครั้งแรก

พระเจดีย์โบตาทอง

ในสถานที่นี้ภายหลัง **พระเจ้าโอกลาปา** ได้ให้สร้างพระเจดีย์องค์หนึ่งบรรจุพระเกศาธาตุไว้ ๒ เส้น เพราะปรารภว่ามีชายแก่ชื่อ **เลียะถี** ขอเข้ามาไหว้พระเกศาธาตุ พระองค์จึงขนานนามพระเจดีย์องค์นี้ว่า **เจดีย์เลียะถีอัด** ภายหลังเพี้ยนไปเป็น **"กยาด - เต - ออบ"**

(ปัจจุบันนี้เรียกว่า **พระเจดีย์โบตาทอง** แปลว่านายพล ๑,๐๐๐ นายที่ไปรับพระเกศาธาตุคราวนั้น เวลานี้ถ้าเข้าไปข้างใน ด้านซ้ายมือของ

"พระเขี้ยวแก้ว" ขณะประดิษฐาน ณ ชเวดากอง

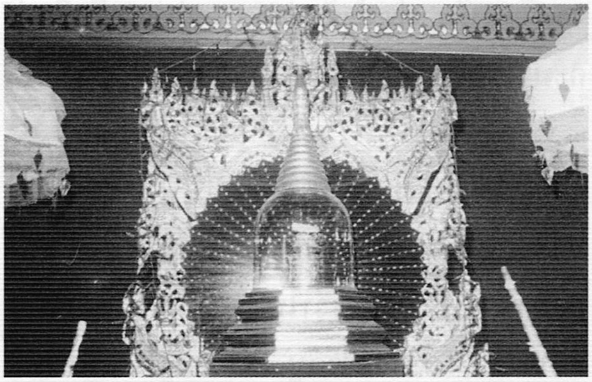

พระเจดีย์ จะมีรูปปั้น **เทพเจ้าทันใจ** องค์หนึ่งยืนชี้นิ้ว ตามประวัติของพม่าเล่าว่า เทวดาองค์นี้เป็นผู้ชี้บอกสถานที่สร้างพระเจดีย์ที่ภูเขาสิงฆุตตระ พระเจดีย์นี้อยู่ใกล้ท่าเรือปากแม่น้ำย่างกุ้ง

ต่อมาพระเจดีย์ถูกระเบิดจากฝ่ายสัมพันธมิตรเมื่อปี ๒๔๘๖ ได้พบ **พระเกศาธาตุ** และ **พระเขี้ยวแก้ว** ซึ่ง **พระเจ้าอลองสินธุ** พยายามที่จะนำมาจากจีนแต่ไม่สำเร็จ จนในปี ๒๕๐๓ รัฐบาลจีนจึงได้คืนให้แก่ชาวพม่า เวลานี้ได้สร้างพระเจดีย์โบตาทองใหม่ ภายในจะมองเห็นพระเกศาธาตุด้วย ส่วน **พระเขี้ยวแก้ว** ได้อัญเชิญไปไว้ที่พระเจดีย์ชเวดากอง และสร้างพระเจดีย์ใหม่ชื่อว่า **พระเจดีย์ซะแวดอว์** นั่นเอง

แต่ในที่บางแห่งเล่าว่า **พระเขี้ยวแก้ว** องค์นี้เดิม **พระเจ้ากนิษกะ** เป็นผู้อัญเชิญมายังเมือง **เปชะวาร์** ต่อมาถูกพวกมุสลิมทำลายในปี พ.ศ ๒๔๕๑ พบกล่องบรรจุเจดีย์แก้ว ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ๓ องค์ สมัยนั้น ประชาชนนับถืออิสลาม (ปัจจุบันคือ ปากีสถาน) อังกฤษซึ่งปกครองอินเดีย จึงได้มอบให้แก่พุทธสมาคมประเทศพม่า)

ฝ่ายพระเจ้าโอกลาปาก็ได้อัญเชิญเข้าไปยังปราสาทของพระองค์ แล้วให้สร้างปะรำพิธีมีการประดับตกแต่งด้วยเครื่องบูชามากมาย บรรดาประชาชนทั้งหลายได้เข้ามาบูชาพระเกศาธาตุทั่วทุกสารทิศ ทางด้าน **ภูเขาสิงฆุตตระ** มีตะขาบตัวใหญ่ตัวหนึ่งกินช้างเป็นอาหาร แล้วคาบกระดูกและงามาสร้างรังที่อยู่จนสูง เหตุที่ตะขาบสร้างรังจึงเรียกชื่อว่า **สิงฆุตตระ** ภาษามอญชื่อว่า **เตอคะปัวเกียะกี** คือ **ภูเขารังตะขาบ**

แต่ในตอนนั้น **พระเจ้าโอกลาปา** ยังหาภูเขาสิงฆุตตระไม่พบตลอด ๓ ปี (ตำนานพม่าว่าหาอยู่ ๗ วัน ฉะนั้นการนับอายุของพระเจดีย์ระหว่างมอญกับพม่าจึงแตกต่างกัน ๓ ปี) ต่อเมื่อได้พบแล้ว จึงทำการขุดลึกลงไป ๘๐ ศอก พบผอบทองคำที่บรรจุพุทธบริขารของพระพุทธเจ้าทั้งสามพระองค์แล้ว จึงได้นำพระเกศาธาตุอีก ๘ เส้น มารวมเป็นที่เดียวกัน

ก่อนจะทำพิธีบรรจุพระเกศาธาตุนั้น ได้มีพิธีการสรงน้ำก่อน (สถานที่เคยสรงน้ำพระเกศาธาตุ อยู่ทางทิศเหนือของพระเจดีย์ชเวดากอง ชื่อ **พระเจดีย์ซานดอริ้ง** ส่วนทางทิศอีสานจะมีเจดีย์องค์หนึ่ง ชื่อ **พระเจดีย์นองรองยี** (เจดีย์องค์พี่) สร้างเป็นต้นแบบไว้ก่อนที่จะสร้างเจดีย์องค์ใหญ่อย่างในปัจจุบันนี้ (พระเจดีย์องค์น้อง) ขอย้อนเล่าถึงตอนที่จะมีพิธีสรงน้ำต่อไปว่า

ตำนานมอญได้เล่าว่า พระอินทร์ได้เสด็จมาร่วมสร้างกับพระเจ้าโอกลาปาด้วย ในขณะที่นำพระเกศาธาตุออกจากผอบแก้วมณี เพื่อจะทำพิธีสรงน้ำ มนุษย์และเทวดามีความปีติยินดีแซ่ซ้องสาธุการ พระเกศาธาตุก็แสดงปาฏิหาริย์ลอยสูงขึ้นไปบนอากาศ แผ่พระรัศมีกระจายออก

ไปทั่วจักรวาล คนตาบอดก็มองเห็น คนหูหนวกก็ได้ยิน คนพิการก็หายเป็นปกติ พื้นแผ่นดินก็สะเทือนหวั่นไหว ฟ้าแลบแปลบปลาบ สายฝนก็โปรยปรายลงมาในขณะนั้น

พระเจ้าโอกลาปาและพระมเหสีมีพระทัยโสมนัสยินดี จึงได้ถอดมงกุฎและเครื่องประดับออกบูชาพร้อมด้วยมนุษย์และเทวดาทั้งหลายต่างก็บูชาด้วยสิ่งของมีค่าหาประมาณมิได้ หลังจากนั้นที่ได้สรงน้ำแล้ว จึงได้บรรจุไว้ในอุโมงค์แล้วสร้างพระเจดีย์ครอบไว้สูง ๒๘ ศอก (บางแห่งว่าสูง ๔๔ ศอก) ในวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ เดือน ๔

ประวัติบางแห่งเล่าว่า ได้สร้างพระเจดีย์บนเนิน **ดากอง** หรือ **ตะโก้ง** คำว่า **ชเว** แปลว่า **ทอง** ชาวพม่าจึงเรียกว่า **"ชเวดากอง"** ซึ่งอยู่สูงกว่าระดับพื้นราบประมาณ ๑๖๖ ฟุต จากการสำรวจพบว่า องค์พระเจดีย์มีร่องรอยการก่อเพิ่มเติมถึง ๗ ครั้ง พระเจดีย์สูงประมาณ ๓๒๖ ฟุต

ตามประวัติบอกว่าปิดด้วยแผ่นทองคำแท้แบบทองจังโก ๘,๖๘๘ แผ่น น้ำหนักรวม ๒ ตัน ประดับเพชร ๕,๕๔๘ เม็ด พลอย นิล บุษราคัมอีก ๒,๓๑๗ เม็ด และมรกต (บางแห่งว่าทับทิมขนาดเท่าไข่ไก่บนยอดฉัตรพระเจดีย์) ทั้งหมดประดับอยู่บนสุดเหนือฉัตรขนาดใหญ่ ๑๐ เมตร ซึ่งประดับเพชรไว้ถึง ๔๐,๐๐๐ กว่าเม็ด รวม ๗๐ กะรัต ซึ่งสร้างขึ้นบนไม้หุ้มทองเจ็ดเส้น ประดับระฆังเล็กๆ ทองคำ ๑,๐๖๕ ลูก ระฆังเงิน ๔๒๐ ลูก

ฝ่ายพระอินทร์เห็นว่า มนุษย์ทั้งหลายที่ได้ช่วยกันแผ้วถางป่าในสถานที่สร้างพระเจดีย์ได้เกิดเป็นโรคต่างๆ เช่นไอออกมาเป็นเลือด จึงได้เนรมิตบ่อน้ำไว้ ๔ บ่อทั้งสี่ทิศ อยู่ระหว่างทางเดินและที่บันไดเซาปาน ใครได้ดื่มกินอาบก็หายจากโรคนั้น บ่อน้ำยังปรากฏอยู่บ่อหนึ่งชื่อว่า **กะมากรัดชิม** (บ่อล้างเลือด)

พระเจดีย์สุเล

สำหรับประรำพิธีอันเป็นที่ประดิษฐานพระเกศาธาตุนั้น ภายหลังได้สร้างพระเจดีย์องค์หนึ่ง ปรารภเหตุว่าให้เป็นที่ตั้งพระเกศาธาตุก่อน จึงมีชื่อว่า **กยาดบู** เพราะอยู่ในหมู่บ้านนี้หรือเพราะอำมาตย์ผู้หนึ่งชื่อ **อสุกะ** ได้บรรจุพระเกศาธาตุไว้ ๒ องค์ จึงเรียกว่า **เจดีย์อสุกะ** ภายหลังอำมาตย์มอญชื่อ **สุระ** ได้มาบูรณะเจดีย์นี้แล้ว จึงเรียกชื่อใหม่ว่า **เจดีย์สุระ** ภายหลังเรียกเพี้ยนไปว่า **พระเจดีย์สุเล** ดังนี้

ต่อมาภายหลัง นายตะเปาและนายตะปอสองพี่น้องได้ไปเฝ้าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่กรุงราชคฤห์และสดับฟังพระธรรมเทศนา นายตะเปาได้บรรลุพระโสดาบัน ส่วนนายตะปอได้เป็นพระอรหันต์ แล้วอุปสมบทในพุทธศาสนาไม่กลับมาอีก นายตะเปาจึงเดินทางกลับเมืองมอญแต่เพียงคนเดียว ฝ่ายพระตะปอมีชื่อเสียงไปทั่วจนมีชื่อว่า **"พระธรรมิกมหาเถระ"**

พระเจดีย์เลียะเกิงตั้งแต่แรกสร้างมานั้นได้มีการทนุบำรุงตลอดมาจนถึง **พระยาอู่ พระเจ้าราชาธิราช กษัตริย์เจาปุ พระเจ้าธรรมเจดีย์** (ในศิลาจารึกเรียกว่า **ไตรบรรพตเจดีย์**) ได้มีการต่อเติมจนมีส่วนสูงทั้งหมด ๓๒๖ ฟุต แวดล้อมด้วยเจดีย์บริวารชั้น ๑ มี ๑๒๒ องค์ ชั้นบนคือชั้น ๒ มี ๖๘ องค์ รวมเป็น ๑๙๐ องค์

ส่วนเจดีย์ที่บริเวณลานพระธาตุมี ๑๒ องค์ ศาลาและวิหารที่อยู่รายรอบนี้มีทั้งหมด ๑๙

พระพุทธบาทจำลอง ณ พระเจดีย์ชเวดากอง

หลัง แต่มีวิหารหลังใหญ่ ๔ ทิศ ของพระเจดีย์ชเวดากองนั้น เป็นวิหารของพระพุทธเจ้าทั้ง ๔ พระองค์ อีกทั้งมีการประดับไฟในยามค่ำคืนไว้ส่องสว่างอย่างสวยงามตระการตาด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๙๘ **นายทอเลอ** เจ้าเมืองมุห์แนงเกียะรัต ได้มาบูรณะครั้งใหญ่อีก แต่ฉัตรที่ **พระเจ้าช้างเผือก** ได้เคยพระราชทานไว้ ๙๕ ปีแล้ว มีบางส่วนชำรุดไป **พระเจ้ามินดง** จึงได้พระราชทานใหม่ แล้วทำพิธียกฉัตร ๗ ชั้น ซึ่งมีน้ำหนักทองคำ ๒๐,๒๒๘ บาทเศษ แก้วมณีเพชรพลอยนั้นประมาณ ๓๖,๔๑๑ เม็ด พระองค์ได้ร่วมบริจาคพร้อมกับประชาชนชาวพม่า ทำพิธียกยอดฉัตรถึง ๓ - ๔ ครั้ง แล้วเสร็จเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๑๕

ก่อนที่พม่าจะเสียเอกราชให้แก่อังกฤษนั้น องค์พระเจดีย์ชเวดากองยังสามารถมองเห็นภายในพระเจดีย์ว่าบรรจุเครื่องบริขารของพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ ได้ และโดยเฉพาะพระเกศาธาตุจะบรรจุไว้ในผอบทองประดิษฐานบนเรือสำเภาทองและจะลอยขึ้นลงตามน้ำได้ด้วย

จนพระเจ้าแผ่นดินองค์สุดท้าย คือ **พระเจ้าสีป้อ** ทรงทราบแน่ชัดแล้วว่า ไม่สามารถที่จะรักษาประเทศพม่าไว้ได้ จึงรับสั่งให้ก่อปิดองค์พระเจดีย์ไม่ให้เห็นสิ่งของด้านในได้ จากนั้นอังกฤษได้เข้ายึดครองพม่าสำเร็จ และได้นำปืนใหญ่ขึ้นไปตั้งบนลานพระธาตุ พร้อมทั้งสั่งห้ามมิให้ชาวพม่าขึ้นไปบนนี้โดยเด็ดขาด

ทหารอังกฤษคงจะทราบว่า ภายในพระเจดีย์ได้บรรจุทรัพย์สินสิ่งของมีค่าไว้ จึงได้แอบขุดพระเจดีย์ลึกลงไปได้ประมาณ ๓๐ ฟุต แต่ก็ยังไม่ถึงจุดสำคัญที่ได้บรรจุไว้ลึกถึง ๗๐ ฟุต ชาวพม่าทราบข่าวจึงรวมตัวกันเรียกร้อง เรื่องทราบถึงพระราชินีของอังกฤษจึงรับสั่งให้คืนพระเจดีย์ชเวดากองคืนให้แก่ชาวพม่า หลังจากนั้นก็มีการเรี่ยไร เพื่อทำการบูรณะพระเจดีย์ขึ้นใหม่

เป็นอันว่าชื่อเดิมของ **พระเจดีย์เลียะเกิง** ก็ได้สูญหายไปจากแผ่นดิน พร้อมกับอาณาจักรรามัญก็ล่มสลายไปเมื่อ วันศุกร์ แรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ พ.ศ. ๒๓๐๐ โดยถูกพม่าบุกทำลายเมืองหลวงคือ **หงสาวดี** จนพ่ายแพ้ยับเยิน ชาวมอญจึงได้อพยพมาอยู่ที่เมืองไทยกันมากมาย ได้สืบตระกูลรุ่นลูกรุ่นหลานจนถึงบัดนี้

ในสมัยปัจจุบันนี้ ชาวโลกได้รู้จักกันในนาม **พระเจดีย์ชเวดากอง** ซึ่งได้สร้างเมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๔ ชาวมอญและพม่าได้ถือเป็นวันทำบุญเป็นประจำทุกปี และเป็นการบังเอิญอย่างยิ่งที่พวกเราได้มาใกล้วันครบรอบวันเกิดพอดีฉะนั้นในอดีตกาลที่ผ่านมา เราจะเคยมาสู่ดินแดนนี้หรือไม่ก็ตาม การมาในชาตินี้ก็จะมาอธิษฐานขออนุโมทนาท่านผู้ร่วมสร้างและผู้ร่วมบูรณะทั้งหลาย เพื่อความตั้งมั่นในพระศาสนาตลอดไป

จากนั้นก็เปิดเทปหลวงพ่อบวงสรวงท่าม

พระพุทธไสยาสน์เฉ้าทัตยี เมืองย่างกุ้ง

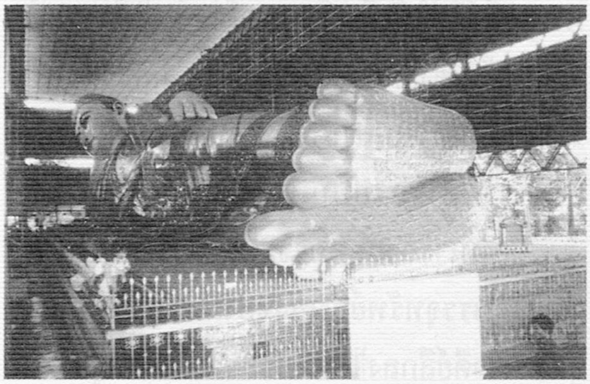

กลางชาวพม่าทั้งหลายด้วย แล้วนำผ้าขึ้นไปห่มบูชา มีขนาดยาว ๑๐๐ กว่าเมตร นับว่าได้ถวายเครื่องบูชากันเต็มที่ ในเวลานั้นมีการบูรณะพระเจดีย์บริวาร จึงได้ร่วมกันทำบุญ ๑๗,๔๐๐ จ๊าด และอีก ๔๔ ดอลลาร์ ก่อนที่จะอุทิศส่วนกุศลให้แก่เทวดาผู้อารักษ์ทั้งหลาย

หลังจากนั้นได้เดินชมรอบๆ บริเวณนี้ เช่นที่ **พระเจดีย์ชเวดากองจำลอง** สร้างด้วยทองคำหนัก ๕๒ กิโลกรัม ไหว้ **พระพุทธรูปสุริยันจันทรา** สร้างด้วยหินอ่อนปิดทองสวยงามอัญเชิญมาจากอินเดีย และไปที่มุมหนึ่งของพระเจดีย์ เขาเรียกว่า **"จุดอธิษฐานศักดิ์สิทธิ์"** ด้านนี้ถ่ายรูปได้เต็มองค์พระเจดีย์ แล้วได้เข้าไปนมัสการ **พระเขี้ยวแก้ว** เสร็จแล้วก็ไปชมการฟ้อนรำจากคณะนาฏศิลป์สาวชาวพม่า ประมาณ ๕ - ๖ คน ตามที่ผู้เขียนได้ขอให้คุณมิคกี้ติดต่อมารำถวาย

พระพุทธไสยาสน์เฉ้าทัตยี

จึงเป็นอันว่าเสร็จพิธีบวงสรวงสักการบูชาได้ครบถ้วน ณ สถานที่นี้ ได้ทำพิธีครอบคลุมรวมหมดทุกแห่งในอาณาเขตนี้ ต่อนี้ไปก็แค่ไหว้กันแบบธรรมดา เช่น **พระพุทธไสยาสน์เฉ้าทัตยี** ที่ใหญ่และมีพระพักตร์งดงามที่สุดในพม่า ยาว ๒๒๐ ฟุต เดิมเป็นพระนั่ง สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๐ ส่วนที่พระบาทจะมีลายลักษณ์ ๑๐๘

ต่อมาองค์พระได้ทรุดตะแคงลง ชาวพม่าจึงร่วมกันสร้างขึ้นใหม่เป็นพระนอน ยาว ๗๐ เมตร มีพุทธลักษณะสมสัดส่วน วงพระพักตร์และดวงพระเนตร เหมือนกับมีชีวิตจิตใจจริงๆ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ผู้เขียนได้เดินทางไปกับ**ท่านพระครูปลัดอนันต์** เป็นจังหวะที่เขากำลังบูรณะพอดี จึงได้มีโอกาสร่วมทำบุญด้วย

พระเจดีย์คาบาเอ

หลังจากนั้นก็เดินทางไปไหว้ พระเจดีย์**คาบาเอ** สมัยนั้น **นายกรัฐมนตรีอูนุ** ให้สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๓ ตามเรื่องเล่าว่า มีชีปะขาวผู้หนึ่งมาปรากฏกายต่อหน้า **พระสยาเต** ซึ่งกำลังนั่งสมาธิอยู่ใกล้ **เมืองปะคกกู** ริมฝั่งแม่น้ำอิระวดีแล้วยื่นไม้เท้าที่มีตัวหนังสือจารึกให้ชีปะขาวผู้นี้ขอให้พระสยาเตนำไม้เท้าไปมอบให้นายอูนุ และสั่งให้นายอูนุทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

เมื่อนายอูนุได้รับไม้เท้าแล้ว จึงสั่งให้สร้างพระเจดีย์คาบาเอ เพื่อใช้เป็นที่ทำสังคายนาครั้งที่ ๖ (พ.ศ. ๒๔๙๗ - ๒๔๙๙) พระเจดีย์สูง ๓๔ เมตร ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปหล่อด้วยเงินหนัก ๕๐๐ กิโลกรัม แล้วได้บรรจุพระอัฐิธาตุของ **พระสารีบุตร** และ **พระโมคคัลลาน์** ซึ่งขุดพบในอินเดีย เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๙๔ โดยข้าหลวงชาวอังกฤษแห่งอินเดียได้มอบไว้ให้

พระเจดีย์ที่บรรจุนั้น ทำเป็นรูปทรงคล้ายกับที่ **สาญจิเจดีย์** ที่ประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นที่บรรจุพระธาตุของพระอัครสาวกทั้งสองเหมือนกัน ส่วนทางด้านเหนือของเจดีย์เป็นที่ตั้งของ **ถ้ำมหา**

พระเจดีย์สี่พันองค์ ณ อาณาจักรพุกาม

ปาสาณคูหา ซึ่งนายอูนุได้สร้างไว้ทำสังคายนา เป็นการจำลองแบบ **ถ้ำสัตตบรรณคูหา** กรุงราชคฤห์ ที่พระมหากัสสปใช้เป็นที่ทำสังคายนาครั้งแรก ถ้ำมหาปาสาณคูหามีห้องโถงจุคนได้ถึงหนึ่งหมื่นคน สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๗

ย่างกุ้ง - พุกาม (ปะกัน)

ตอนไปพม่าครั้งแรกนั้นยังไม่มีเครื่องบิน จึงต้องเดินทางโดยรถยนต์หรือรถไฟกัน เย็นนั้นก็ได้ไปที่สถานีรถไฟ เพื่อเดินทางไปลงที่ **สถานีตาร์ซี** ขณะขึ้นรถไฟฝนก็ตกลงมาไล่หลังอีก ทั้งที่ไม่ใช่หน้าฝนสักหน่อย คุณมิคกี้หัวหน้าทัวร์เป็นห่วงสุขภาพของพวกเรา

เนื่องจากอากาศที่พุกามร้อนจัดกว่านี้มาก คุณมิคกี้เห็นฝนตกที่ย้างกุ้ง จึงพูดกับพวกเราว่า ถ้าฝนตกที่พุกามด้วย จะยกนิ้วหัวแม่โป้งให้เลย แต่ผู้เขียนก็ไม่ได้คิดอะไร เมื่อขึ้นรถไฟชั้นพิเศษคือปรับเอนนอนได้ก็จริง แต่วิ่งเขย่ายิ่งกว่ารถไฟไทยเสียอีก พวกเราก็ได้นอนพักไปบนรถ มองเห็นผู้หญิงชาวพม่ากำลังนั่งนับลูกประคำอยู่

เราจึงรู้ว่าคนพม่ายังรักษาจารีตประเพณีที่ดีงาม เข้าวัดฟังธรรมรักษาศีล แบบคนไทยสมัยโบราณ ทุกคนได้พบเห็นแล้ว จึงลืมเรื่องในอดีตที่มีอคติกับชาวพม่าอย่างสิ้นเชิง สถานที่ทุกแห่งที่เข้าไปจะเห็นชาวพม่านั่งสวดมนต์บ้าง นั่งสมาธิบ้าง โดยทางวัดจะมีลูกประคำแขวนไว้ให้ ตู้บริจาคก็เต็มไปด้วยเงินจ๊าด พระเจดีย์แต่ละองค์ปิดทองสวยอร่ามไปหมด

สองวันแห่งการเดินทาง ภาพที่เห็นจึงเริ่มมีความประทับใจ หวนคิดถึงเหตุการณ์ที่ผ่านไปนอนหลับๆ ตื่นๆ จนกระทั่งรถไฟถึงเป้าหมายในเวลาเช้า รถบัสได้มารับที่สถานีรถไฟตาร์ซี ในขณะที่นั่งไปในรถ **หลวงพี่โอ** สวดมนต์ทำวัตรเช้า ปรากฏว่าคนที่อยู่ข้างหน้าตะโกนดังลั่นบอกว่ามีฝนโปรยลงมาที่กระจกหน้ารถ

เท่านั้นแหละ..พวกที่นั่งอยู่ด้านหลังลุกขึ้นมามองดูกัน คุณมิคกี้ก็ยอมรับว่า ด้วยอำนาจแห่งพุทธบารมี และผลบุญที่เกิดจากการตั้งใจบูชา จึงทำให้มีอานุภาพเช่นนั้น รถบัสวิ่งไปประมาณ ๓ - ๔ ชั่วโมง ใกล้เวลาฉันเพล ต้องรีบเข้าไปที่ร้านอาหารในเมืองพุกาม ปรากฏว่าสภาพถนนเต็มไปด้วยน้ำเจิ่งนอง มีพวกเราบางคนสงสัย จึงขอให้คุณมิคกี้เข้าไปถามคนในร้าน เขาบอกว่าฝนเพิ่งตกผ่านไปเมื่อตะกี้นี่เอง

ในตอนนั้น **เมืองพุกาม** ยังไม่เจริญและไม่มีนักท่องเที่ยวมากมายเหมือนสมัยนี้ เพราะอากาศแห้งแล้ง คล้ายเป็นทะเลทรายมาก่อน ทางการพม่าเพิ่งเริ่มต่อท่อน้ำและปลูกต้นไม้ เพื่อสร้างความชุ่มชื้นให้แก่พื้นผิวดินก่อน พร้อมทั้งเริ่มบูรณะปิดทององค์พระเจดีย์ ภายในเวลาไม่กี่ปี เมืองแห่งพระเจดีย์สี่พันองค์ก็ฟื้นกลับมารุ่งโรจน์อีกครั้งหนึ่ง

ในอดีต **อาณาจักรพุกาม** นี้มีพระเจดีย์ทั้งสิ้น ๔ ล้านกว่าองค์ แต่เนื่องจากแผ่นดินไหว

พระเจดีย์โลกะนันดา กำลังซ่อมปิดทองใหม่

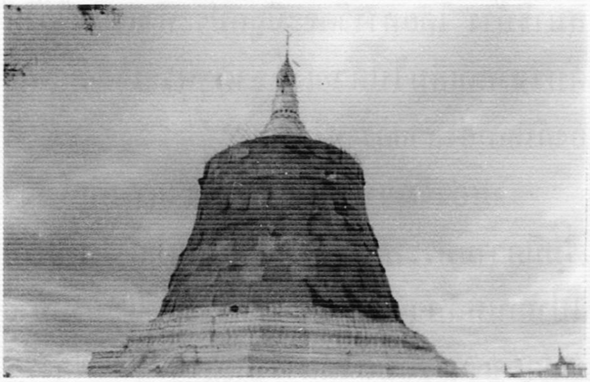

หลายครั้ง ทำให้พระเจดีย์ได้รับความเสียหาย ปัจจุบันยังคงเหลือสภาพอยู่เพียงแค่นี้ ซึ่งมองดูแล้วสวยงามเหมือนกับเมืองพระเจดีย์ โปรแกรมในพุกามมีหลายแห่ง แต่ผู้เขียนจะเล่าเฉพาะพระเจดีย์สำคัญที่สุด ตามที่เขาได้จัดอันดับไว้ดังนี้

๑. **พระเจดีย์ชเวซิกอง** ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด บรรจุพระเขี้ยวแก้ว สมัย **พระเจ้าอนุรุทธมหาราช**

๒. **พระเจดีย์โลกะนันดา** มีพระเขี้ยวแก้ว

๓. **พระเจดีย์ธรรมยางยี** ใหญ่ที่สุด

๔. **วัดอานันดา** สง่างามที่สุด

๕. **วัดธาตุบินยู** สูงที่สุด

๖. **พระเจดีย์กอว์ดอว์ปลิน** สวยที่สุด

๗. **พระเจดีย์ชเวซานดอว์** มีพระเกศาธาตุ

นอกจากนี้ก็ยังมีพระเจดีย์อีกมากมาย แต่ก็จะขอเล่าตอนไปที่ **พระเจดีย์โลกะนันดา** พบว่ากำลังบูรณะพอดี ในขณะที่เดินแห่ผ้าห่มพระเจดีย์อยู่นั้น อากาศก็มืดครึ้มลงทันที หลังจากได้ร่วมทำบุญบูรณะพระเจดีย์อันเป็นที่ประดิษฐาน **พระเขี้ยวแก้ว** กันประมาณ ๑๒,๐๐๐ จ๊าด แล้วจึงเดินทางไปชมพระอาทิตย์ตกดินที่ **พระเจดีย์ชเวซานดอว์** กันต่อไป

ตามประวัติเล่าว่า **พระเจดีย์ชเวซานดอว์** เป็นพุทธสถาน ๑ ใน ๓ แห่งที่ **พระเจ้าอนุรุทธ** ทรงสร้างไว้ในเมืองพุกาม สร้างในปี พ.ศ. ๑๖๐๐ หลังจากที่ทรงมีชัยชนะกลับมาจากเมืองสะเทิม ซึ่งเป็นอาณาจักรของมอญ ในพระเจดีย์บรรจุ **พระเกศาธาตุ** ที่อัญเชิญมาจากเมืองสะเทิม

ในคืนนั้นก็ได้พักค้างคืนริมแม่น้ำอิระวดี แล้วช่วยกันทำบายศรี เพื่อจะทำพิธีบวงสรวงในวันรุ่งขึ้น ทั้งๆ ที่เดิมไม่ได้คิดว่าจะต้องมาทำพิธีที่นี่ เพราะก่อนเดินทางผู้เขียนไม่ได้สนใจเมืองพุกามเท่าไหร่ ครั้นได้มาพบอภินิหารเช่นนี้ จึงบอกให้ **คุณแดง** เอาบายศรีที่อื่นมาทำที่นี่ก่อน แล้วค่อยหาใบตองทำบายศรีชดเชยกันวันหลัง

วันรุ่งขึ้น วันที่ ๒๓ ก.พ. ๓๙ เวลาประมาณ ๘ โมงเช้า ขณะที่รถวิ่งจะไปไหว้พระพุทธรูปสำคัญองค์หนึ่งที่เพิ่งขุดพบในพระเจดีย์ พวกเราได้มองเห็นแสงรุ้งขึ้นบนท้องฟ้า ขึ้นใกล้ๆ กับดวงอาทิตย์มีลักษณะเรียวๆ จึงถามคุณมิคกี้ว่า ตรงที่แสงรุ้งขึ้นบนภูเขานั้น มีพระเจดีย์สีขาวชื่อว่าอะไร

คุณมิคกี้บอกว่า บนภูเขานั้นมี **พระเขี้ยวแก้ว** บรรจุอยู่ในพระเจดีย์ที่ชื่อว่า **"ตุรินต่อง"** เมื่อมองดูแสงรุ้งอีกครั้ง จึงพบว่ามีลักษณะโคนใหญ่แต่ปลายเรียว คล้ายกับพระเขี้ยวแก้วจริงๆ แต่มองดูแล้วอยู่ห่างไกลมาก อีกทั้งไม่มีอยู่ในโปรแกรมด้วย แล้วคุณมิคกี้ก็อธิบายว่า ในเมืองพุกามมี **พระเขี้ยวแก้ว** อยู่ ๔ แห่ง ดังนี้

๑. **พระเจดีย์ชเวซิกอง**

๒. **พระเจดีย์โลกะนันดา**

๓. **พระเจดีย์ตุรินต่อง**

๔. **พระเจดีย์ตันจิต่อง**

NO.21/3

คณะผู้เดินทางกำลังยืนมองดูแสงรุ้งขึ้นในตอนเช้า บนยอดเขา พระเจดีย์ตุรินต่อง ณ เมืองพุกาม

พระเจดีย์บรรจุพระเขี้ยวแก้วทั้ง ๔ แห่ง รอบเมืองพุกามนี้ ต่อมาปี ๒๕๔๓ ผู้เขียนก็ได้เดินทางไปกราบไหว้จนครบถ้วนทุกแห่ง

ประวัติเมืองพุกาม

สมัยที่พระพุทธเจ้ามีพระชนมายุได้ ๗๐ ปี (๓๕ พรรษา) ได้เสด็จมาที่ **ภูเขาตันจิต่อง** แล้วทรงชี้ให้พระอานนท์ดูที่ฝั่งตรงข้ามของแม่น้ำอิระวดี และตรัสว่าฝั่งโน้นมีป่าไม้และบ่อน้ำ มีนกกระยางและนกอีกาอยู่บนต้นไม้

คำว่า **มีนกอยู่ที่บ่อน้ำ** แปลว่า ตถาคตปรินิพพานไปแล้วหลังจาก ๖๕๑ ปี ที่ตรงนั้นจะเป็น **เมืองโป๊กกาม** (พุกาม) มีราชวงศ์ ๕๕ พระองค์ ส่วนคำว่า **นกกระยางเกาะอยู่บนต้นไม้** แปลว่าประชาชนที่เมืองนี้ จะอยู่ดีกินดีมีความสุข

ต่อมาหลังจากที่พระศาสดาพยากรณ์ว่าสถานที่แห่งนี้จะเจริญรุ่งเรือง ประมาณปี พ.ศ. ๖๕๑ **พระเจ้าสมุทรธิราช** สร้างเมือง **อริมัทนปุระ** หรือว่า **เมืองโป๊กกาม** (ปะกัน) และมีชนชาติพยูตั้งเมืองหลวงอยู่ที่ **ศรีเกษตร** (เมืองแปร) แล้วได้มีการทำสงครามกันระหว่างชาวไตจากยูนนานบ้าง จากมอญบ้าง จนถึงสมัย **พระเจ้าอนุรุทธ** (พ.ศ. ๑๕๘๗-๑๖๒๐) ลำดับที่ ๔๒ แห่งราชวงศ์ ทรงพิชิตอาณาจักรมอญได้ในปี ๑๖๐๐

พระองค์ได้มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ทรงสร้างพระเจดีย์ไว้มากมาย โดยรวบรวมพระบรมสารีริกธาตุจาก **เมืองปีเยย์** มีพระรากขวัญ (ไหปลาร้า) และพระนลาฏ (หน้าผาก) และทรงได้รับพระเขี้ยวแก้วจากลังกาด้วยคือ

ในปี พ.ศ. ๑๖๐๑ พระเจ้ากรุงลังกาได้ถวายพระเขี้ยวแก้ว ๑ องค์ โดยท่านทูตของลังกาอัญเชิญมาทางเรือ เมื่อมาถึง **ท่าเรือโลกะนันดา** พระเจ้าอนุรุทธได้เสด็จลงไปในน้ำ แล้วอัญเชิญขึ้นบนพระเศียรพร้อมกับเสี่ยงอธิษฐานว่า หากพระพุทธศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองในเมืองพุกาม ขอให้พระเขี้ยวแก้วนี้จงแสดงอภินิหารอย่างใดอย่างหนึ่ง ปรากฏว่าพระเขี้ยวแก้วได้แยกออกเป็น ๔ องค์ด้วยกัน

หลังจากนั้น พระองค์ทรงปล่อยให้พญาช้างเผือกที่ใช้อัญเชิญพระเขี้ยวแก้วนี้ เพื่อเป็นการเสี่ยงทาย ถ้าไปหยุดที่ไหนก็จะสร้างเจดีย์ที่นั่น ผลปรากฏว่าพระเขี้ยวแก้วได้ประดิษฐานอยู่ตามสถานที่ต่างๆ ดังกล่าวแล้ว

ขบวนอัญเชิญเครื่องสักการบูชา ทำประทักษิณเวียนรอบ พระเจดีย์ชเวซิกอง ณ เมืองพุกาม

แต่ว่า **พระเจดีย์ชเวซิกอง** เริ่มสร้างขึ้นในปี พ.ศ. ๑๖๒๐ ขณะที่สร้างฐานเจดีย์ไปได้เพียง ๓ ชั้น พระองค์ก็ถูกลอบปลงพระชนม์ (บางแห่งบอกว่า ถูกควายขวิดจนสิ้นพระชนม์) **พระเจ้าจันสิทธา** พระราชโอรสจึงได้สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๑๖๓๒ ภายในบรรจุ **พระรากขวัญ** และ **พระเขี้ยวแก้ว** ของพระพุทธเจ้าด้วย

ในประวัติพม่าโดย **จี.อี.ฮาวีย์** เล่าพิสดารไปกว่านี้อีกว่า **พระเจ้าอนุรุทธ** เป็นผู้มีฤทธิ์เหาะได้ พระองค์มีความประสงค์ใคร่จะคัดลอกพระไตรปิฎก จึงส่งคนไปทางเรือสำเภาล่วงหน้าไปก่อน พอคำนวณว่าเรือใกล้จะถึง พระองค์ก็ทรงม้าอาชาไนยเหาะไปลังกาทวีป ไปถึงพร้อมกับเรือสำเภา ๒ ลำ ในวันเดียวกันนั้น

หลังจากคัดลอกพระไตรปิฎกเสร็จแล้ว จึงอัญเชิญพระไตรปิฎกลงเรือลำหนึ่ง อีกลำหนึ่งอัญเชิญพระแก้วมรกตมาด้วย แต่เรือที่นำพระไตรปิฎกได้มาถึงเมืองพุกาม ส่วนเรือที่นำพระแก้วมรกต ได้ถูกกระแสลมพัดหลงไปที่ **เมืองอินทรปัตถ์** (เขมร) พระเจ้าอนุรุทธก็ทรงม้าอาชาไนยตามไปอีก แต่ก็ไม่สามารถนำกลับมาได้

การไปลังกาครั้งนี้ จึงเป็นเหตุสำคัญที่ได้ **ตำนานพระเจ้าเลียบโลก** กลับมาด้วย โดย **พระมหาสามีเจ้าธัมมรโส** เป็นผู้ไปคัดลอกเฉพาะที่อยู่ในเมืองใกล้ๆ เมืองหงสาวดี เมืองกุสินาราย อันเป็นบริเวณแคว้นเมืองมอญ เมืองยวน (น่าจะเป็นเชียงใหม่) เมืองหริภุญชัย เมืองลื้อเมืองไทยทั้งมวล ท่านได้อยู่จำพรรษา ๑ เดือน แล้วเดินทางกลับมาทางทะเล เป็นเวลา ๖ เดือน

สรุปได้ว่า **พระแก้วมรกต** ได้อยู่ในประเทศลังกา เขมร ลาว แล้วมาอยู่ที่ไทย แต่ไม่เคยไปอยู่ที่พม่าเลย คงเป็นเพราะว่าพม่ามีพระพุทธรูปสำคัญอยู่แล้วก็ได้ จึงจะเห็นได้ว่าพระเจ้าอนุรุทธทรงมีฤทธิ์คล้ายกับ **พระยาชมพูบดี** ที่เหาะไปกระทืบยอดปราสาทของพระเจ้าพิมพิสารจนพระพุทธเจ้าต้องปลอมพระองค์เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ เพื่อจะทรงทรมาน **พระยาชมพูบดี** ต่อมาจึงนิยมสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องกษัตริย์

ผู้เขียนจึงสันนิษฐานว่า **พระยาชมพูบดี** อาจจะอยู่ทางพม่าก็ได้ เพราะทางพม่าจะนิยมสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องพระเจ้าจักรพรรดิ ตัวอย่างเช่น **พระมหามุนี** เป็นต้น ส่วนเมืองไทย

พระพุทธรูปสมปรารถนา ที่เพิ่งค้นพบในเจดีย์

ก็มี **พระแก้วมรกต** ทรงเครื่องกษัตริย์เหมือนกัน แม้แต่ที่วัดท่าซุงก็นิยมสร้างพระพุทธรูปแบบนี้ ซึ่งผู้เขียนก็ได้สร้างไว้ที่ **วัดสิริเขตคีรี** จ.สุโขทัย

ความมหัศจรรย์ของ

พระเจดีย์ชเวซิกอง มี ๙ อย่างคือ

๑. ดูเหมือนตั้งอยู่บนเนินเขา แต่จริงๆ อยู่บนพื้นราบเท่ากับสิ่งก่อสร้างอื่นๆ

๒. ฉัตรบนยอดเจดีย์ปักอยู่บนยอดโดยไม่มีลวดยึดไว้เลย

๓. กระดาษทิ้งลงมาจากยอดเจดีย์ จะไม่ปลิวออกจากบริเวณเจดีย์

๔. เงาของเจดีย์จะไม่เกินออกไปจากฐานล่าง

๕. ต้นไชยา (พิกุล) ออกดอกตลอดปี

๖. คนจะมานมัสการมากเท่าใดไม่เคยเต็มรับได้หมด

๗. ฝนตกมากน้ำไม่ขังในบริเวณเจดีย์

๘. ตีระฆังด้านขวา ด้านซ้ายจะไม่ได้ยิน

๙. เมื่อมีเทศกาลประจำปี ไม่เคยมีใครใส่บาตรได้เป็นคนแรก เพราะถึงจะมาเช้าแค่ไหนแต่ก็จะมีคนใส่บาตรแล้ว (เทวดามาใส่ก่อนเสมอ)

ผู้เขียนขอนำประวัติมาเล่าไว้เพียงย่อๆ ต่อไปจะขอเข้าไปไหว้ **พระพุทธรูปสมปรารถนา** เป็นพระพุทธรูปที่ถูกค้นพบโดยพระภิกษุชาวพม่า ท่านได้มานั่งสมาธิที่พระเจดีย์ร้างองค์นี้มากว่าสิบปี ต่อมาได้เกิดนิมิตว่ามีพระพุทธรูปอยู่ใต้ฐานพระเจดีย์ จึงขอให้ทางกรมศิลปากรขุดปรากฏว่าพบพระพุทธรูปองค์นี้จริงๆ

แล้วได้แจ้งไปยังรัฐบาลขอทำการสมโภช ระหว่างรอการสมโภชอยู่นั้น พระพุทธรูปก็ได้แสดงปาฏิหาริย์ คือ มีแสงสีแดงเกิดขึ้นรอบองค์พระเป็นเวลา ๗ คืน นับว่าโชคดีของพวกเราที่ได้มานมัสการ ครั้นกราบไหว้เสร็จแล้ว จึงออกเดินทางสู่ **พระเจดีย์ชเวซิกอง** เพื่อทำพิธีบวงสรวง โดยวางเครื่องบายศรีตรงจุดสำคัญที่เรียกกันว่า **จุดอธิษฐานศักดิ์สิทธิ์** ซึ่ง **พระเจ้าอนุรุทธมหาราช** เคยทรงคุกเข่าอธิษฐานตามความฝัน

บริเวณลานพระเจดีย์แห่งนี้ จะมีพระเณรชาวพม่าถือบาตรมารอญาติโยมอยู่เสมอ ไปที่ไรก็เจอทุกที ส่วนใหญ่จะใส่เงินจ๊าดกัน จากนั้นก็ได้เริ่มทำพิธีบวงสรวง ซึ่งเป็นจุดที่มิได้ตั้งใจหรือเตรียมการไว้ก่อน จากนั้นก็ถวายผ้าห่มบูชาพระธาตุ และร่วมทำบุญกันรวม ๑๕,๔๗๑ จ๊าด

ใกล้บริเวณนั้นจะมีหลุมเล็กๆ กว้างประมาณ ๓ นิ้ว ลึก ๑ นิ้ว มีน้ำขังอยู่ ถ้าก้มลงมองดูจะเห็นยอดเจดีย์ ซึ่งเป็นที่สำหรับพระมเหสีของพระเจ้าอนุรุทธชมยอดพระเจดีย์ แต่เดิมนั้นพระนางเคยเงยหน้าขึ้นมอง เป็นเหตุให้ปิ่นปักผมตกลงมา จึงได้ให้ช่างหลวงมาหาวิธีที่พระนางมองยอดพระเจดีย์ โดยไม่ต้องเงยหน้าขึ้นไป นับว่าเป็นเทคนิคที่ชาญฉลาดของคนสมัยโบราณ

พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ณ พระเจดีย์ชเวซิกอง

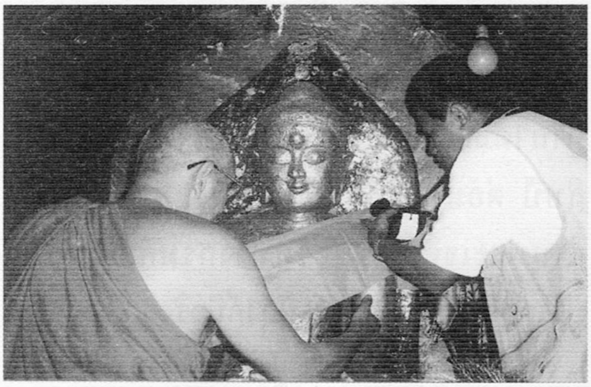

พระสิขีพุทธปฏิมา

ต่อจากนั้นก็เข้าไปไหว้พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์หนึ่ง ต้องมุดเข้าไปในช่องแคบๆ ทีละคน มองดูเป็นพระพุทธรูปศิลาปิดทองเก่าแก่มาก เห็นบอกว่าตั้งแต่สมัยพระเจ้าอนุรุทธมหาราชเหมือนกัน เรื่องนี้จึงทำให้นึกถึง **พระสิขีพุทธปฏิมา** ในหนังสือ **ชินกาลมาลีปกรณ์** ได้เล่าว่า

ครั้งหนึ่ง สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าได้เสด็จมาประทับนั่งบนก้อนหินดำก้อนหนึ่ง ใกล้ **เมืองอยุธยา** ได้ตรัสแสดงธรรมแก่ภิกษุทั้งหลาย ตั้งแต่นั้นมาหินดำก้อนนั้น เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายกราบไหว้บูชาเป็นนิจ หินก้อนนี้มีชื่อว่า **อาทรศิลา** แปลว่า "หินที่เขานับถือ"

ต่อจากนั้นมามีกษัตริย์องค์หนึ่งในเมืองมอญ ได้โปรดให้ช่างแกะสลักหินก้อนนี้เป็นพระพุทธรูปจำนวน ๕ องค์ แล้วนำไปประดิษฐานอยู่ใน มหานคร ๑ ละโว้ ๑ สุธรรมวดี (สะเทิม) ๑ รัมเทศ (พุกาม) ๑ อโยชชปุระ (อยุธยา) ๑ และคำว่า **สิขี** แปลว่า "เปลวไฟ" หรือ "นกยูง"

ต่อมา **พระเจ้าอนุรุทธ** ได้ทูลขอพระพุทธรูปองค์นี้จาก **พระเจ้ามนูหะ** แต่ไม่ยอมให้ พระเจ้าอนุรุทธจึงยกทัพตีเมืองสะเทิมได้ แล้วจับพระเจ้ามนูหะไปไว้ที่เมืองพุกาม ภายหลังกษัตริย์ในมหานคร ผู้สร้างพระปฏิมาหินดำนี้ ได้ถวายพระพุทธรูปของพระองค์ให้แก่พระเจ้าอนุรุทธ จึงสันนิษฐานได้ว่า เมืองพุกามต้องมีพระพุทธรูปหินดำไว้ ๒ องค์ เพราะในตอนหลังพระเจ้าอนุรุทธก็ได้ถวายพระแม่เจ้าจามเทวีไป ๑ องค์

รวมความตามที่ผู้เขียนเคยค้นคว้าพระสิขีพุทธปฏิมาทั้ง ๕ องค์นี้ น่าจะอยู่ที่ **วัดมหาวัน** จ.ลำพูน ที่เรียกว่า **พระรอดหลวง** และที่ **วัดพระธาตุลำปางหลวง** จ.ลำปาง หรือจะที่ **วัดพระบรมธาตุ** อ.บ้านตาก จ.ตาก ปัจจุบันเรียกว่า **พระเจ้าทันใจ** มีความศักดิ์สิทธิ์เหมือนกัน และที่เหลืออยู่ในเมืองพุกาม ๑ องค์ น่าจะเป็นองค์นี้ก็ได้นะ

พุกาม - สกาย - มัณฑเลย์

สถานที่สำคัญต่อไปก็คือ **เมืองสกาย** ซึ่งอยู่ห่างจากพุกามไกลเหมือนกัน รถปรับอากาศแต่ไม่เย็นเสียแล้ว เนื่องจากแอร์เสีย คงเป็นเพราะบุญใหญ่นะ ต้องรอรถมารับจากมัณฑเลย์ พวกเราต้องนั่งอดทนในรถตลอดทาง แต่โชคดีในขณะที่แอร์เสีย ปรากฏฝนตกตลอดทางเลย ในระหว่างทางที่รถวิ่งมาเปลี่ยน ฝนก็หยุดตกพอดี

รถวิ่งข้ามแม่น้ำอิระวดีใกล้จะถึงภูเขาสกาย พอจะมองเห็นทิวทัศน์ได้แต่ไกล พบว่าบนเขาแต่ละแห่งเต็มไปด้วยพระเจดีย์สีขาว ชาวพม่านิยมสร้างพระเจดีย์กันเสียจริงๆ พอรถบัสวิ่งไปถึงเชิงเขา ต้องนั่งรถสองแถวต่อขึ้นไปบนเขาอีก ขณะที่รถวิ่งไปถึงพลันก็มีละอองฝนโปรยลงมาเล็กน้อย

พวกที่ก้าวลงมาจากรถสองแถวต่างก็ดีใจในพุทธานุภาพ เพราะเจดีย์ที่มองเห็นอยู่บนนี้มี

ทิวทัศน์ของพระเจดีย์ ณ เมืองสกาย

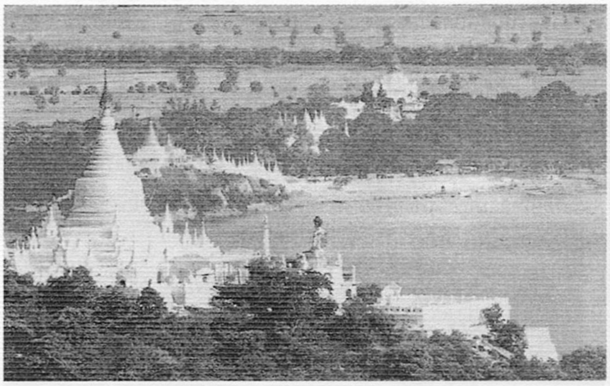

บนพระเจดีย์สวอนฯ เบื้องหลังคือแม่น้ำอิระวดี

ชื่อว่า **พระเจดีย์สวอนอูโพนเยี่ยซิน** ตามประวัติเล่าว่า หลังจากที่องค์สมเด็จพระชินศรีได้เสด็จไปที่พุกามแล้ว พระองค์ได้เสด็จต่อมาที่ **ภูเขาสกาย** แล้วได้ตรัสกับพระอานนท์ว่า เมื่อสมัยพระพุทธกกุสันโธ ภูเขานี้เรียกว่า **เศลาพับปฏะ** สมัยพระพุทธโกนาคม เรียกว่า **องคาจาระ** สมัยพระพุทธกัสสป เรียกว่า **ธัมมิกกะ** สมัยตถาคตเรียกว่า **นาคะธัตถะ** หรือ **"ภูเขากบ"**

ครั้นแล้วพระพุทธองค์ได้ตรัสเล่าต่อไปว่า เมื่อพระองค์เสวยพระชาติเป็นกระต่าย เคยอาศัยอยู่ที่ภูเขานี้ และเคยไปที่ภูเขามัณฑเลย์ หลังจากนั้นพระพุทธเจ้าได้ประทับรอยพระบาทไว้ต่อมา พ.ศ. ๑๘๕๖ มีอำมาตย์คนหนึ่งชื่อว่า **ปุญญูมา** ได้มาสร้างพระเจดีย์นี้ไว้ และตั้งชื่อว่า **พระเจดีย์โพนเยี่ยซิน**

หลังจากนั้นได้มีชาวบ้านมาถวายข้าวที่พระเจดีย์นี้เป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่เคยมีใครได้ถวายเป็นคนแรกเลย ภายหลังจึงได้ทราบว่า มีเทวดานำมาถวายเป็นคนแรกทุกครั้งจึงได้เปลี่ยนชื่อพระเจดีย์องค์นี้ว่า **พระเจดีย์สวอนอูโพนเยี่ยซิน** ภาษาพม่าแปลว่า **"ถวายข้าวเป็นครั้งแรก"**

เมืองสกายนี้เคยเป็นเมืองหลวงของพม่าเหนือ อยู่ในการปกครองของชาวรัฐฉาน ตั้งแต่ปี ๑๘๕๘ - ๑๙๐๗ จึงได้ย้ายเมืองหลวงไปที่เมืองอังวะ ชาวพม่าเปรียบเมืองสกายเป็นเสมือนเชิงเขาพระสุเมรุอันลี้ลับ และบางคนถือว่า สกายเป็นศูนย์กลางแห่งศรัทธาในพุทธศาสนา มักจะพาลูกชายมาบรรพชาเป็น "ฉินปิ้ว" (สามเณร)

เมื่อได้เดินขึ้นมาบนพระเจดีย์นี้ จะมองเห็นทัศนียภาพของแม่น้ำอิระวดีช่วงที่งดงามที่สุด และมองเห็น **สะพานอังวะ** ที่เชื่อมระหว่างเมือง **สกาย อังวะ** และ **อมรปุระ** จะสังเกตได้ว่าพระเจดีย์บนภูเขาที่เห็นไกลๆ นั้น ทางเดินจะมุงหลังคาเพื่อกันฝนกันความร้อนจากแสงแดดด้วย

ครั้นได้ชมทิวทัศน์พอสมควรแล้วจึงเดินเข้าไปข้างในวิหาร จะมองเห็นกบตัวใหญ่ ที่เขาหล่อไว้ด้วยสัมฤทธิ์ มีคนลูบหัวจนแววาวไปเลย เชื่อกันว่าพระพุทธเจ้าได้เคยเสวยพระชาติเป็น **พญากบ** อาศัยอยู่ที่นี่ พวกเราไม่มีใครกล้าลูบได้ แต่เดินออกไปแห่ผ้าห่มเดินวนรอบพระเจดีย์ แล้วนำไปมอบไว้กับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล

หลังจากได้ทำบุญร่วมบูรณะพระเจดีย์กันเป็นเงิน ๑๖,๑๘๕ จ๊าด แล้วจึงออกเดินทางไปที่ **พระเจดีย์กองมุดอว์** มีรูปทรงกลมคล้ายที่ศรีลังกา

เจ้าหน้าที่พิธีการเตรียมภาชนะล้างพระพักตร์

เจ้าอาวาสใช้แปรงสีพระทนต์ถวายพระมหามุนี

ซึ่งเป็นที่บรรจุ **พระเขี้ยวแก้ว** ที่ได้มาจากลังกา จากนั้นก็ไปที่ **อมรปุระ** ชมโรงงานช่างของพม่า คือ การทอผ้าไหม แกะสลักพระพุทธรูปหินอ่อน และการผลิตแผ่นทองคำเปลว แล้วจึงเดินทางสู่ **เมืองมัณฑเลย์** เพื่อเตรียมพักผ่อนกันแต่หัวค่ำ

พระมหามุนี

ตามประวัติเล่าว่า **พระมหามุนี** หรือที่เรียกกันว่า **พระพุทธรูปทองคำเนื้อนิ่ม** เป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองมัณฑเลย์ และมีพิธีล้างพระพักตร์มานานแล้ว แต่เดิมประดิษฐานอยู่ที่ **เมืองยะไข่** คู่กับพระมหามุนีอีกองค์หนึ่ง จึงเรียกพระมหามุนีเมืองยะไข่ว่าเป็นองค์พี่ พระมหามุนีเมืองมัณฑเลย์เป็นองค์น้อง ภายหลังผู้เขียนก็ได้ติดตามไปไหว้ถึงเมืองยะไข่เช่นกัน

ตามตำนานกล่าวว่า พระพุทธเจ้าเสด็จไปแสดงธรรมเทศนาโปรดชาว **เมืองธัญญาบุรี** (เมืองยะไข่) โดยเสด็จมาประทับ ณ ยอดเขาศิลาคีรี (อยู่ด้านหลังของพระวิหาร ซึ่งอยู่ไกลมากจะสามารถมองเห็นเจดีย์สีทองอยู่บนยอดเขาที่สร้างเพื่อครอบจุดที่พระพุทธเจ้าได้เสด็จประทับยืนและตรงข้ามกับวิหารพระมหามุนีองค์ต้นจะเป็นเทือกเขาอารกันโยมา)

จากนั้นพระพุทธองค์ได้เสด็จเข้ามายังพระนคร เป็นเวลา ๗ วัน ๗ คืน **พระเจ้าจันทราสุริยา** ทรงทูลขอให้พระพุทธเจ้าทิ้งตัวแทนของพระองค์ไว้ให้มวลมนุษย์ พระพุทธองค์จึงทรงประทับนั่งใต้ต้นโพธิ์ในขณะที่ท้าวสักกะได้ทรงสร้างพระพุทธรูป ซึ่งดูราวกับมีชีวิตขึ้นมา พระมหามุนีจึงประดิษฐานเหนือบัลลังก์ประดับเพชรอยู่ที่เนินเขาสิริกุตตะ

แต่บางตำนานได้เล่าว่า **พระเจ้าจันทราสุริยา** ได้ให้ช่างนำหินมาแกะสลักเป็นรูปเหมือนของพระพุทธเจ้า ขนาดเท่าองค์จริงขณะที่กำลังแสดงธรรมอยู่ และเมื่อเสร็จแล้วได้นำเป็นต้นแบบโดยหล่อองค์ที่สองด้วยทองสัมฤทธิ์ เมื่อพระพุทธเจ้าทรงเทศนาจบแล้ว **ได้ทำการหายใจรดพระพุทธรูปทั้งสององค์** ซึ่งถือว่าเป็นการปลุกเสกด้วยพระพุทธองค์เองและได้มีพุทธวาจากล่าวกับพระพุทธรูปทั้งสององค์นี้ว่า จงอยู่ที่นี้เพื่อเป็นที่สักการะของผู้มีความศรัทธาต่อไป

ฉะนั้น **พระมหามุนีองค์ต้น** หรือองค์พี่ (อารกันมหามุนี) เป็นองค์แรกที่แกะสลักจากหิน

พระมหามุนีองค์ต้น ณ เมืองยะไข่ (มร้อกอู)

ขณะถวายผ้าซับพระพักตร์พระมหามุนีองค์พี่

อ่อน ซึ่งมีขนาดเท่าองค์จริง ปกติจะมีน้ำซึมออกมาตามผิวของพระพุทธรูปคล้ายกับเหงื่อซึมออกมาตลอดเวลา แต่ปัจจุบันนี้ทางวัดได้ปิดทององค์พระ จึงทำให้ไม่มีเหงือซึมออกมาอีก

ส่วน **พระมหานุมีองค์น้อง** (มัณฑเลย์มหามุนี) องค์นี้สร้างด้วยทองสัมฤทธิ์ มีขนาดใหญ่กว่าองค์ต้น โดยได้ทำการถอดแบบมาจากพระมหานุนีองค์ต้น ซึ่งมีผู้มาปิดทองคำเปลวจนทำให้องค์พระมีลักษณะใหญ่ขึ้น จึงเรียกว่า **พระพุทธรูปเนื้อนิ่ม** (ปิดทองได้เฉพาะผู้ชาย)

สมัยที่ **พระเจ้าอนุรุทธ** ครองเมืองพุกามพระองค์ได้พิชิตภาคเหนือของยะไข่ พยายามจะนำพระมหามุนีกลับไปด้วย แต่ก็ไม่สามารถนำกลับไปได้ ต่อมา **พระเจ้าอลองสินธุ** พระราชนัดดาของพระเจ้าอนุรุทธตีเมืองยะไข่ พ.ศ.๑๖๖๑ ทหารได้ทำลายวัดและลอกเอาทองจากพระมหามุนีไป หลังจากนั้นชาวยะไข่ได้บูรณะขึ้นมาอีก

เมืองยะไข่ (มร้อกอู) เป็นที่อาศัยของชาว**ศากยะ** ที่อพยพมาจากกรุงกบิลพัสดุ์ คนที่นี่จะชำนาญการเดินเรือ จะมีอาชีพประมงและเป็นโจรสลัดด้วย โดยเฉพาะทำเลที่ตั้งของเมืองนี้ ทางด้านหนึ่งจะติดกับทะเล อีกด้านหนึ่งจะมีเทือกเขาอารกันโยมาขวางกั้นอยู่ ทอดตัวเหมือนกำแพงเมือง ถ้ามีช่องว่างระหว่างเขา ก็จะใช้อิฐและหินก่อขึ้นเชื่อมรอยต่อของเทือกเขาให้เป็นกำแพงต่อเนื่องกันไป

เพราะฉะนั้น เมืองยะไข่จึงมักจะไม่ค่อยมีข้าศึกมารุกราน โดยเฉพาะพระมหามุนีไม่มีใครสามารถนำไปได้ จะยกไปทางเรือก็ยาก หรือจะข้ามเขาอารกันโยมายิ่งยากใหญ่ แต่ผลสุดท้ายต้องพ่ายแพ้ให้แก่ราชบุตรของพระเจ้าอลองพญาชื่อว่า **พระเจ้าโบดอพญา** (พระเจ้าปะดุง) ด้วยความประมาทของชาวยะไข่ด้วยที่มัวระวังแต่ทางน้ำ ไม่นึกว่าทัพของข้าศึกจะเข้ามาทาง **เมืองมินบู** แล้วข้ามเทือกเขาอารกันโยมาจนสำเร็จ

กว่าจะป้องกันได้ทัน ข้าศึกก็บุกเข้ามาถึงแล้ว ชาวยะไข่จึงต้องร่ำไห้ด้วยเความเสียดายเมื่อข้าศึกใช้ความฉลาดที่แยบยลกว่า ชนิดว่าบุกเข้าตีท้ายครัวนั่นแหละ ที่นี้ท่านผู้อ่านลองคิดดูอีกซิว่า พระพุทธรูปใหญ่มีน้ำหนักมากๆ อย่างนี้ เขาจะเอาข้ามเทือกเขาสูงไปได้อย่างไร

คงจะไม่ยากสำหรับผู้ที่วางแผนมาดีแล้ว

ภาพเปรียบเทียบระหว่างปี ๒๔๔๔ - ๒๔๗๘

ในตอนแรกนั้น จะอัญเชิญพระมหามุนีองค์ต้นไป แต่แปลกที่ไม่สามารถจะยกให้ขยับเขยื้อนได้ทั้งที่องค์เล็กกว่า จึงเปลี่ยนใจนำพระมหามุนีองค์น้องไปแทน โดยการตัดองค์พระออกเป็น ๓ ส่วน แล้วนำไปประกอบขึ้นใหม่ที่ **เมืองอมรปุระ**

ตั้งแต่บัดนั้นมา **พระมหามุนี** องค์นี้ก็ได้มาสถิตสถาพรอยู่ในเมืองมัณฑเลย์ โดยพระเจ้าโบดอพญาทรงสั่งให้สร้างเจดีย์ ๗ ชั้น ที่งดงามไม่เหมือนใครใน พ.ศ. ๒๓๒๗ ต่อมาเจดีย์องค์แรกถูกไฟไหม้ จึงสร้างใหม่ให้เหมือนกับองค์เดิม พระมหามุนีมีความสูง ๓.๘ เมตร แต่มองดูองค์พระใหญ่ขึ้น เพราะปิดทองคำเปลวหนาขึ้นเรื่อยๆ เมื่อหลายปีก่อนเคยถูกไฟไหม้ น้ำทองที่ไหลออกมาชั่งได้หลายกิโลกรัม

ยังมีรูปถ่ายที่ด้านหน้าวิหาร เป็นรูปภาพขาวดำ ถ่ายไว้สมัยแรกๆ เมื่อหลายสิบปีก่อน จะเห็นว่าพระพักตร์ยังหนุ่มอยู่ แล้วก็มีภาพช่วงกลาง จนมาถึงใกล้สมัยปัจจุบันนี้ จะเห็นว่าพระมหามุนีเหมือนคนมีอายุมากขึ้น นับว่าเป็นเรื่องที่แปลกมาก คล้ายกับอายุสังขารของคนจริงๆ ในตอนนี้จะขอเล่าเรื่องปัจจุบันกันต่อไปว่า...

เช้ามืดวันนี้พวกเรามีนัดต้องตื่นประมาณตีสี่ เพื่อไปชมพิธีล้างพระพักตร์ **พระมหามุนี** กัน สมัยนั้นเขาห้ามไม่ให้ถ่ายรูปถ่ายวีดีโอ แต่ก็มีคนถ่ายมาได้ทุกอย่าง เพราะคนไทยชาวพุทธบางคนยังไม่เคยเห็นพิธีเช่นนี้มาก่อน จึงเป็นที่สนใจอย่างใจจดใจจ่อ แม้จะต้องตื่นกันมาแต่เช้ามืดก็ตาม พอมาถึงไม่เฉพาะคนไทยแล้วละ มีคนพม่านั่งรออยู่เต็มพระวิหาร บางคนก็สวดมนต์ บางคนก็เตรียมดอกไม้มาบูชาพระกัน

แต่เจ้าหน้าที่ก็ได้จองที่นั่งไว้สำหรับคนไทย ทำให้ไม่ต้องไปนั่งเบียดกับชาวพม่า พอถึงเวลาเจ้าอาวาสก็ได้ขึ้นไปทำพิธี พร้อมกับผู้ช่วยเป็นฆราวาสอีก ๒ - ๓ คน พวกเราได้เตรียมผ้าเช็ดหน้าใหม่ๆ มาจากเมืองไทย จึงฝากส่งขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ เมื่อเจ้าอาวาสเอาน้ำล้างพระพักตร์แล้ว ท่านก็เอาผ้าเช็ดหน้าซึ่งมีหลายผืน เช็ดแล้วส่งกลับลงมาทีละผืนๆ มีคนคอยโบกพัดให้ด้วย

ต่อจากนั้นพวกผู้ชายก็ได้ขึ้นไปปิดทองที่องค์พระ เมื่อได้ทำบุญรวมกัน ๑๐,๐๐๐ จ๊าด แล้วทุกคนก็เดินทางกลับไปรับประทานอาหารเช้า ตอนสายก็ลงเรือไปชม **พระเจดีย์และระฆังมิงกุน** ซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ระหว่างนั่งเรือก็ได้นั่งทำบายศรีกันไปด้วย ท่ามกลางบรรยากาศในแม่น้ำอิระวดี ทำให้ได้เปลี่ยนอิริยาบถกันบ้าง เดินทางไปพม่าครั้งนี้ จึงได้นั่งทั้งรถไฟและเรือครบถ้วน

จนกระทั่งเรือมาถึงเห็นพระเจดีย์เหลือแค่ฐานเท่านั้นเอง ปรากฏว่า **พระเจ้าโบดอพญา** จะสร้างให้ใหญ่ที่สุดในโลก เมื่อปี ๒๓๓๓ มีทูตจากจีนได้นำ **พระเขี้ยวแก้ว** และธิดา ๓ องค์

เรือโดยสารจากมิงกุง วิ่งไปตามแม่น้ำอิระวดี

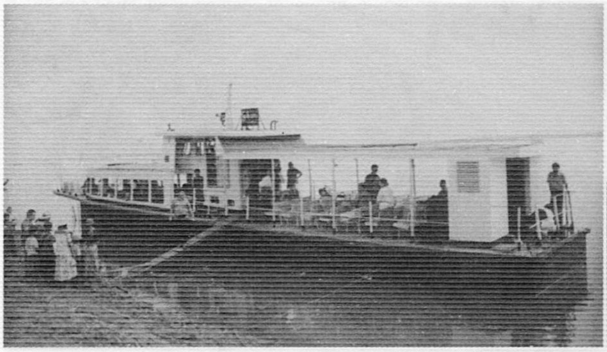

พระเจดีย์ใหญ่ที่มีแค่ฐาน

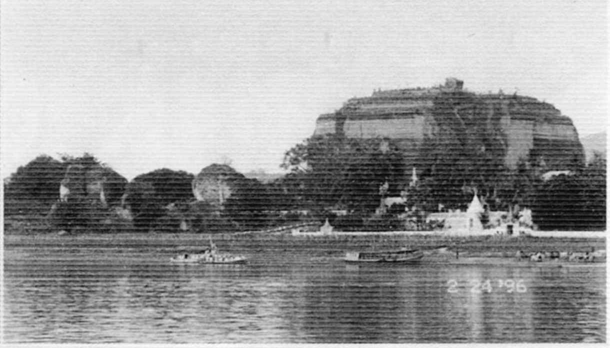

ของกษัตริย์จีนมาถวาย ซึ่งเป็นองค์เดียวกับที่พระเจ้าอนุรุทธและพระเจ้าอลองพญาต้องการ

ต่อมาได้สร้างพระเจดีย์ได้ ๗ ปี สูง ๑๕๒ เมตร ค่าแรงงานมากค่าใช้จ่ายมหาศาล ทำให้เศรษกิจของประเทศตกต่ำ จึงเป็นชนวนให้เกิดสงครามกับอังกฤษครั้งแรก พระองค์จึงชลอการสร้างพระเจดีย์ออกไปจนเสด็จสวรรคตในปี พ.ศ. ๒๓๕๖ มีพระชนมายุ ๗๕ ปี

ส่วนระฆังมีน้ำหนัก ๘๗ ตัน ปากกว้าง ๕ เมตร **พระเจ้าโบดอพญา** สั่งสร้างปี ๒๓๓๓ เพื่อให้คู่กับเจดีย์มิงกุน ซึ่งเป็นงานวิจิตรศิลป์ที่สร้างด้วยความยากลำบาก ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้ใครมาทำซ้ำจึงสั่งให้ประหารศิลปินผู้สร้างเสีย

ต่อไปก็คือ **พระเจดีย์ซินพิวเม** (เมียะเต็งด่าน) เป็นเจดีย์ที่สวยงาม ตั้งอยู่ทางเหนือสุดของหมู่บ้านมิงกุน สร้างโดย **พระเจ้าบาจิดอ** หลานของพระเจ้าปะดุง ในปี ๒๓๕๙ เพื่อระลึกถึงพระมเหสีซินพิวุเม สร้างตามหลักจักรวาล มีพระจุฬามณีตั้งอยู่บนยอดเขาพระสุเมรุ เป็นต้น เมื่อได้เดินชมจนทั่วแล้ว จึงเดินทางกลับแล้วนั่งรับประทานอาหารกลางวันบนเรือกัน

ตอนบ่ายเดินทางขึ้นไปบน **เขามัณฑเลย์** มีความสูง ๒๓๖ เมตร มีทางขึ้นบันได ๑,๗๒๙ ขั้น แต่รถขึ้นไปได้สะดวก มีพระเจดีย์องค์ใหญ่บรรจุพระบรมธาตุไว้ ๓ องค์ แต่รอยพระพุทธบาทจะต้องเดินลงบันไดมาอีกหน่อย ชาวพม่าเชื่อกันว่า พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาประทับ ณ ที่แห่งนี้ แล้วทรงชี้พระหัตถ์ไปทางเมืองมัณฑเลย์ ตรัสทำนายว่าพระพุทธศาสนาจะรุ่งเรืองในเขตนี้

(ตามประวัติบางแห่งเล่าอีกว่า เมื่อครั้งในศาสนาพระพุทธกกุสันโธ พระพุทธโกนาคม และพระพุทธกัสสป แม้พระองค์เองเมื่อครั้งยังเสวยพระชาติเป็นสัตว์ต่างๆ ก็ได้เคยอาศัยที่เขามัณฑเลย์นี้)

สมัยต่อมา **พระเจ้ามินดง** ผู้ปรารถนาพระโพธิญาณ จึงให้สร้างเมืองมัณฑเลย์ขึ้นในปี ๒๔๐๐ และย้ายราชธานีมาจากอมรปุระ ชาวพม่าเชื่อว่า นางรากษส **สันทโมกขิต** มีความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า นางจึงตัดเต้านมถวายเป็นพุทธบูชา พระพุทธเจ้าจึงทรงแย้มพระโอษฐ์ พี่ชายของนางทูลถาม พระพุทธองค์จึงตรัสว่า

"สันทโมกขิต สั่งสมบุญบารมีมานาน ต่อไปในภายหน้าจะไปเกิดเป็น พระเจ้ามินดง กษัตริย์แห่งมัณฑเลย์" และมีความเชื่อต่ออีกว่า

พวกเราได้มอบผ้าห่มพระเจดีย์ให้แก่เจ้าหน้าที่วัด

รอยพระพุทธบาท ณ ภูเขามัณฑเลย์

พระเจ้ามินดงมาเกิดเป็น **ท่านครูบาเจ้าศรีวิชัย**

ฉะนั้น บนภูเขามัณฑเลย์ที่อยู่ท่ามกลางพระนคร คงจะเหมือนกับดอยสุเทพที่อยู่ในเมืองเชียงใหม่ ลักษณะที่พระพุทธเจ้าประทับยืนชี้หัตถ์ คล้ายกับที่เมืองพุกาม หรือในเมืองไทย เช่นที่ **พระธาตุจอมกิตติ พระธาตุดอยตุง** และ **พระธาตุเขาน้อย** จ.น่าน ข้างบนนี้ยังมี **รูปปั้นงูคู่** ซึ่งชาวพม่าเชื่อว่าศักดิ์สิทธิ์มากเวลาเจ็บปวดบริเวณใด พอสัมผัสที่ตัวงูก็จะบรรเทาไปได้

หลังจากที่ได้ทำพิธีบวงสรวงภายในพระเจดีย์ นับบายศรีเป็นชุดที่ ๓ แล้ว พวกเราได้จัดขบวนแห่เช่นเคย แล้วได้มอบผ้าห่มพระเจดีย์ให้กับเจ้าหน้าที่ พร้อมกับร่วมทำบุญ ๑๐,๐๐๐ จ๊าด จากนั้นก็เดินลงไปที่ **รอยพระพุทธบาท** ในระหว่างทางจะมีร้านขายของมากมาย

ในตอนนี้ จะมองเห็นรูปปั้น นางรากษส **สันทโมกขิต** ตัดเต้านมยกขึ้นถวายพระพุทธเจ้า จึงได้อนุโมทนาแล้วเดินลงไปอีก รอยพระพุทธบาทอยู่ข้างบันได รอยอยู่บนก้อนหินที่มีลักษณะคล้ายรอยเท้าใหญ่ประมาณ ๑ เมตรเศษ

หลังจากนั้นก็กลับลงมา ไกด์พาไปเที่ยวชม **พระราชวังมัณฑเลย์** สมัยพระเจ้ามินดง แต่เป็นการจำลองด้วยไม้สัก เพราะของเดิมถูกพวกอังกฤษทำลายไปหมดสิ้น เมื่อ ๒๐ มี.ค. ๒๔๘๘ ต่อไปก็เป็นการช้อปปิ้งเครื่องประทินผิวของพม่า "ทานาคา" พวกที่ซื้อมาแล้วไม่รู้ใช้บ้างหรือเปล่า

มัณฑเลย์ - หงสาวดี (พะโค)

ตอนเย็นวันนี้ จะต้องย้อนกลับมาขึ้นรถไฟที่ **สถานีตาร์ซี** อีก แล้วนั่งโยกไปเยกมาไปกับแรงเหวี่ยงของรถไฟกันทั้งคืน แต่ก็สนุกดีนะ ใครไม่เคยไปแบบนี้ จะลองดูบ้างก็ได้ ตอนหลัง **หลวงพี่โอ** ไปพม่าอีกหลายครั้ง ยังบอกว่าตอนไปครั้งแรกจะดีกว่าครั้งหลังเสียอีก

ขบวนรถไฟได้มาถึงสถานี **หงสาวดี** ในตอนเช้ามืด มีรถบัสรับไปฉันอาหารเช้า จุดแรกไปนมัสการ **พระพุทธไสยาสน์ชเวต้าละยอง** มีอายุกว่าพันปี นับว่าเป็นพระนอนที่งดงามองค์หนึ่งในพม่า มีความยาว ๑๘๐ ฟุต **พระเจ้าเมงกาติปะที่ ๑** สร้างไว้เมื่อปี ๑๕๓๗ หลายปีต่อมามอญตกอยู่ใต้อำนาจพม่า องค์พระจึงถูกทิ้งผุพังอยู่ถึง ๕๐๐ ปี มีต้นไม้ขึ้นปกคลุมเต็มไปหมด จนถึงปี ๒๔๒๔ ขณะที่อังกฤษจะสร้าง

ถวายผ้าห่มพระมหาเจดีย์ ณ เมืองหงสาวดี

ทำพิธีล้างพระพักตร์พระมหาหงสะสัจจะชินมุนี

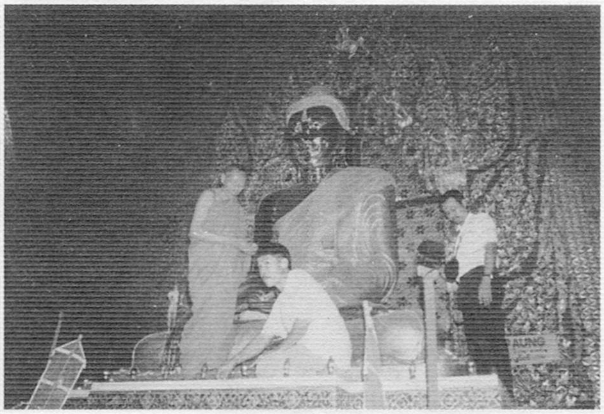

ทางรถไฟ ทำการถางป่าพบกองอิฐมากมาย จนถึงปี ๒๔๔๙ จึงได้สร้างหลังคาคลุมไว้ พอถึงปี ๒๔๘๑ จึงมีการบูรณะทาสีปิดทองใหม่ บางแห่งบอกว่าเคยซ่อมแซมครั้งหนึ่งในสมัย **พระเจ้าธรรมเจดีย์** ประวัติก็มีเพียงแค่นี้

สำหรับจุดที่ ๒ ก็คือ **พระมหาเจดีย์** ที่ **พระเจ้าบุเรงนอง** สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๑๐๓ เพื่อบรรจุ **พระเขี้ยวแก้ว** ซึ่งเจ้าเมืองโคลัมโบถวายให้ตามสัญญา เมื่อครั้งพวกโปรตุเกสยึดเมืองโคลัมโบและได้ชิงเอาพระเขี้ยวแก้วกลับไป พระเจ้าบุเรงนองทรงทราบเรื่อง ก็ได้ขอไถ่พระเขี้ยวแก้วคืน แต่พวกโปรตุเกสไม่ยอม กลับบดพระเขี้ยวแก้วให้ละเอียดเป็นผุยผงแล้วโปรยลงทะเล

ภายหลังพระเขี้ยวแก้วแสดงปาฏิหาริย์เสด็จกลับมายังเมืองโคลัมโบประจวบกับในขณะนั้นเมืองโคลัมโบมีศึกรอบข้าง พระเจ้าบุเรงนองจึงเสนอเข้าไปช่วยเหลือ ถ้าช่วยให้พ้นจากข้าศึกได้ จะขอพระเขี้ยวแก้วเป็นสิ่งตอบแทน ต่อมาปี พ.ศ. ๒๑๑๙ ได้รับพระทันตธาตุ พระองค์ตรัสว่า *"สวรรค์ทรงโปรดข้าแล้ว อโนรธาได้เพียงพระทันตธาตุจำลองจากลังกา อลองสินธุไปเมืองจีนโดยเปล่าประโยชน์ แต่ข้าได้พระทันตธาตุนี้ด้วยปัญญาและศรัทธาของข้าเอง.."*

หลังจากนั้นมีคนมาทูลว่า องค์จริงยังอยู่ที่เมืองแคนดี้ ลังกา แต่พระองค์ไม่เชื่อ ทรงลั่นกุญแจเก็บรักษาพระทันตธาตุและบาตรไว้ในพระมหาเจดีย์ พระเขี้ยวแก้วอยู่ในพระมหาเจดีย์ได้เพียง ๓๔ ปี ในปี ๒๑๔๒ **พระเจ้าอะเน่าแพหลุ่น** ตีเมืองพะโคได้ และย้ายพระทันตธาตุไปยังตองอู แล้วโปรดให้สร้าง **พระเจดีย์กองมุดอว์** ที่เมืองสกาย ตามที่เราไปมาก่อนแล้วนั่นเอง

ครั้นได้ถวายผ้าห่มแล้ว จึงเข้าไปฉันเพลในเมือง เสร็จแล้วจึงเดินทางไปไหว้พระพุทธรูปองค์หนึ่ง ตามที่ **หลวงปู่ชัยวงศ์** เคยแนะนำให้คนมาไหว้ ชื่อว่า **พระมหาหงสะสัจจะชินมุนี** มีพุทธลักษณะงดงาม ผู้เขียนได้เห็นพิธีการล้างพระพักตร์ **พระมหามุนี** ที่มัณฑเลย์มาแล้ว จึงถือโอกาสขออนุญาตเจ้าหน้าที่ของวัด พร้อมกับพวกเรา ๒ - ๓ คน ขึ้นไปล้างพระพักตร์

เมื่อเสร็จพิธีที่ได้ทำแบบเฉพาะหน้า นับว่าเป็นบุญมหาศาลแล้ว จึงไปไหว้ **พระพุทธรูปไจ้ปุ้น** สร้างเป็นพระพุทธรูปนั่งสมาธิหันหลังชน

พระพุทธรูปไจ้ปุ้น ณ เมืองหงสาวดี

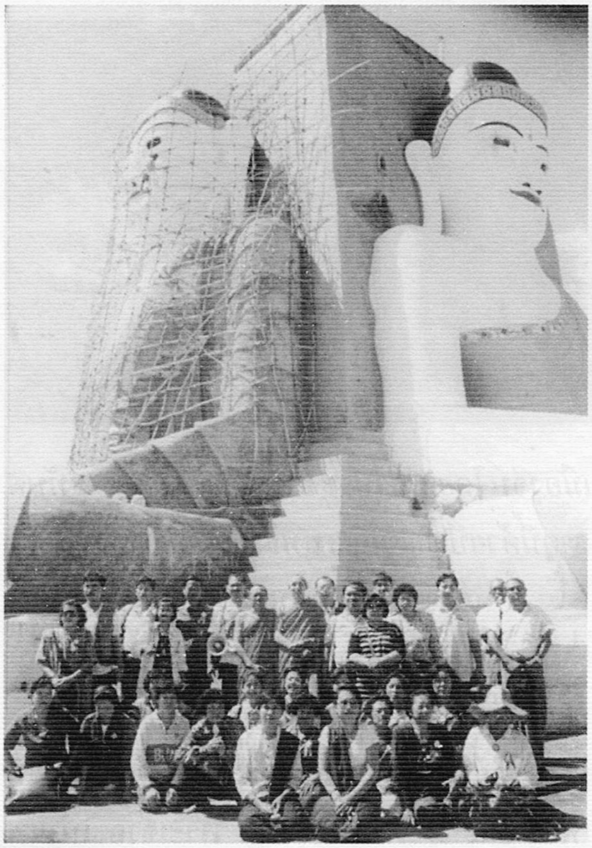

กัน ๔ องค์ หมายถึงพระพุทธเจ้า ๔ พระองค์ ที่ได้ตรัสรู้ไปแล้ว องค์ใหญ่มากสร้างโดย ๔ สาวพี่น้องที่อุทิศตนให้กับพระพุทธศาสนาสร้างพระพุทธรูปแทนตนเอง และสาบานว่าตนจะไม่ข้องแวะกับบุรุษเพศ ได้บูรณะเมื่อ พ.ศ. ๒๐๑๙

แต่ในที่บางแห่งบอกว่า สร้างในสมัย **พระเจ้าธรรมเจดีย์** เมื่อพวกเราไปถึงพบว่ากำลังมีการบูรณะอยู่ ๑ องค์พอดี จึงถือว่ามาได้จังหวะดีมาก พระพุทธรูปใหญ่ๆ อย่างนี้หาโอกาสยาก จึงได้ร่วมกันทำบุญเป็นเงิน ๑๑,๓๗๗ จ๊าด และ ๑๐๐ ดอลลาร์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ คือทิ้งช่วงไปอีก ๑๐ ปี ผู้เขียนก็ได้พาญาติโยมไปอีก ปรากฏว่ากำลังบูรณะพอดีอีก จึงได้ร่วมทำบุญกันเป็นกรณีพิเศษ จึงขอเล่าประวัติกันต่อไปว่า..

ประวัติเมืองหงสาวดี (พะโค)

ตามพระราชพงศาวดารพม่ามอญนี้ ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ได้คัดแปลจากหนังสือรามัญใบลาน แล้วเก็บไว้ในหอหลวง จนถึงรัชกาลที่ ๕ จึงได้ตีพิมพ์ ณ **โรงพิมพ์หลวง** พอย่อความได้ว่า

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ได้ ๘ พรรษา แล้วเสด็จจาริกมาถึง **เขาสุทัศนะ** ซึ่งบัดนี้เป็นที่ตั้งเมืองหงสาวดีแต่ก่อนนั้นยังเป็นทะเลอยู่ แต่ภูเขาสุทัศนะนั้น เมื่อน้ำแห้งไปจะผุดขึ้นสูงประมาณ ๒๓ วา ดูแต่ไกลเหมือนพระเจดีย์ พวกรามัญเรียก **สุทัศนบรรพต** ต่อมาเปลี่ยนไปเรียกว่า **มุเตา** จนทุกวันนี้

เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จมาถึงที่จะตั้งเมืองหงสาวดีนั้น ได้ทอดพระเนตรเห็นหงส์ทอง ๒ ตัว ลงเล่นน้ำอยู่ จึงทรงทำนายว่า สืบไปภายหน้าสถานที่นี้จะเป็นมหานครชื่อว่า **หงสาวดี** และจะเป็นที่ตั้งพระเจดีย์ศรีมหาโพธิ์ พระศาสนาจะรุ่งเรืองตั้งมั่นอยู่ ณ ที่นี้

(แต่ตามตำนานทั่วไปเล่าว่า พระพุทธเจ้าเสด็จมาทางอากาศ ถึงทะเลอันเวิ้งว้าง เห็นเกาะผุดขึ้นก็เสด็จลงประทับ ขณะนั้นมีหงส์ ๒ ตัวป้องปีกนมัสการด้วยกิริยาอาการเคารพ แล้วจึงตรัสทำนายกับพระอานนท์เหมือนที่กล่าวแล้ว)

กาลภายหลังปรินิพพานแล้วได้พันปีหาดทรายที่ภูเขานี้ได้ตื้นขึ้นมา ๑๓ วา (คล้ายที่สระบุรี) มีเรือลำหนึ่งวิ่งมาจากเมืองพิทยานคร จะไปค้าขาย ณ เมืองสุวรรณภูมิ ได้เห็นหงส์สองตัวนั้น แล้วกลับไปที่เมืองพิทยานครกราบทูล **พระเจ้าบัณฑุราชา** ให้ทรงทราบ พระองค์จึงให้ผู้ฉลาดในไตรเพท แล้วได้ศึกษาเรื่องที่พระพุทธเจ้าทรง

ทำนายไว้ ตามที่ตำราไตรเพทบอกไว้อย่างนั้น

พระเจ้าบัณฑุราชาจึงรับสั่งให้เอาเสาหินไปปักเขตแดน แล้วจารึกวันเดือนปีไว้ด้วยว่า ในอาณาเขตนี้พระองค์ได้มาจองไว้ โดยปักเสาศิลาลงบนหาดทรายที่หงส์ทองทั้งคู่ลงมาจับกันอยู่นั้น เวลาล่วงไปอีก ๑๖๐ ปี หาดทรายตื้นขึ้นเป็นแผ่นดิน พระเจ้าแผ่นดินอีกสองชั่วพระองค์ ได้ทราบว่าพระเจ้าปู่ให้ปักเสาศิลาไว้ จึงให้อำมาตย์คุมพวกแขก ๗๐ คนมาอยู่รักษา ล่วงไปอีก ๕๖ ปี ที่แห่งนี้ดอนขึ้นบางแห่งเป็นไร่นาบ้างยังเป็นป่ารก

สมัยต่อมาได้มีราชกุมาร ๒ พี่น้อง ชื่อว่า **สามลกุมาร** และ **วิมลกุมาร** ซึ่งเป็นโอรสของ **พระเจ้าเสนะคงคา** และ **นางวิมลาราชเทวี** แห่งเมืองรัมวดี (ย่างกุ้ง) ทั้งสองได้ไปอาศัยอยู่ที่เมืองสุธรรมวดี (สะเทิม) ภายหลังถูกไล่ออกจากเมือง **โลมฤๅษี** จึงแนะนำให้ไปที่เกาะแห่งนี้

ราชกุมารทั้งสองพร้อมกับผู้ติดตามอีก ๑๗๐ คน จึงเอาไม้ไผ่มัดเป็นแพข้ามไปที่เกาะนี้ คนที่อยู่บ้านแถวนี้พากันมาอยู่ด้วย นับรวมกันได้ประมาณพันคนเศษ จึงปรึกษาจะสร้างพระนครที่ตรงไหนดี (สงสัยว่าจะเป็นหงส์สองตัวมาเกิด)

ขณะนั้น **พระอินทร์** ได้ทราบเรื่องที่พระพุทธเจ้าเคยพยากรณ์ไว้ จึงได้แปลงเพศเป็นพราหมณ์ **"นครวัฒกี"** เข้าไปรับอาสาช่วยหาให้เห็นว่าสถานที่หงส์ทองจับอยู่เป็นชัยภูมิที่เหมาะ แต่ว่าพวกแขกที่รักษาอยู่เดิมบอกว่า พระเจ้าบัณฑุราชาได้ให้เอาเสาศิลามาปักจองไว้นานแล้ว

แต่นครวัฒกีบอกว่า ตนเองได้เอาเสาทองคำปักไว้ลึกกว่านั้นอีก ๑๐ วา แล้วจึงให้คนดำลงไป พบเสาทองคำที่พระอินทร์แอบเนรมิตเอาไว้จริงๆ สถานที่ทั้งสองฝ่ายโต้เถียงกันนั้นเป็นใจกลางเมือง เรียกว่า **อินทรจักรเมือง** ต่อมาได้สร้าง **พระเจดีย์เห็นหลัก** เอาไว้

พระอินทร์ให้พวกมอญเอาเสาทองคำไปฝังไว้ด้านทิศใต้ แล้วพวกรามัญได้ก่อพระเจดีย์บรรจุพระเกศาธาตุไว้องค์หนึ่ง เรียกว่า **พระเจดีย์ได้ชนะ** จากนั้นก็สร้างพระนครตรงที่ได้เสาทองคำขึ้นมา ที่หงส์ทองทั้งคู่เคยจับอยู่นั้น ให้ชื่อว่า **เมืองหงสาวดี** แล้วให้ **สามลกุมาร** ผู้พี่ขึ้นครองเมืองเป็นปฐมกษัตริย์ ทรงพระนามว่า **พระเจ้าสักรทัต** เมื่อพระศาสนาล่วงแล้วได้ ๑๑๑๖ ปี

และมีกษัตริย์สืบต่อมาอีก ๑๗ พระองค์ เวลาผ่านมาได้ ๑๕๐ ปี **พระเจ้าติสราชา** กลับไม่นับถือพระรัตนตรัย นับถือแต่เทพาอารักษ์ ตรัสสั่งให้เก็บเอาพระพุทธรูปไปทิ้งเสียในแม่น้ำ มีธิดาเศรษฐีคนหนึ่งอยู่ในเมืองหงสาวดี ชื่อ **นางภัทรา** เป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา ได้ไปอาบน้ำแล้วคลำถูกพระพุทธรูปในแม่น้ำ

จากนั้นได้ยกพระพุทธรูปขึ้นมาตั้งไว้ในศาลาหลายองค์ แต่คนใช้บอกเรื่องที่พระราชาตรัสสั่งไว้ว่า ถ้าใครบูชาพระพุทธรูปหรือพระสถูปจะฆ่าให้ตาย นางภัทราได้ฟังจึงคิดว่า เราสู้เสียสละชีวิตถวายพระรัตนตรัยดีกว่า แล้วทำการชำระล้างพระพุทธรูปนั้น จนพระราชาทรงทราบเรื่องนี้ จึงตรัสสั่งให้ไปจับตัวนางภัทรามาไต่สวน นางก็ยอมรับความจริงทุกอย่าง

พระเจ้าติสราชาจึงลงโทษโดยให้เอาช้างซับมันวิ่งเข้ามาทำร้าย แต่ไม่สามารถทำอันตรายแก่นางได้ เนื่องจากตั้งจิตอธิษฐานเอาคุณพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งแล้วแผ่เมตตาให้พระราชาและ

ขบวนแห่ผ้าห่มสไบทองเวียนรอบพระเจดีย์ชเวมอดอว์ (มุเตา) ณ เมืองหงสาวดี (พะโค)

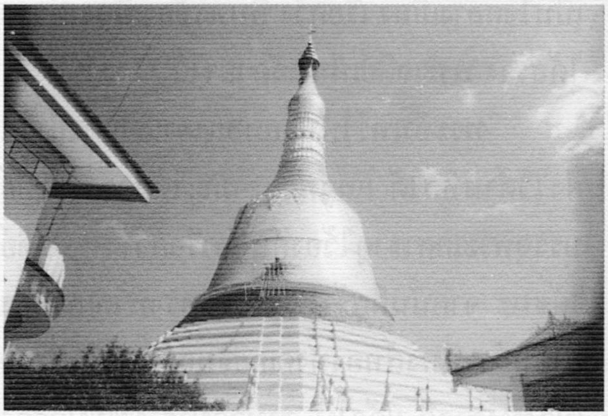

ควาญช้าง บันดาลให้ช้างสะดุ้งตกใจกลัววิ่งหนีไป พระองค์จึงให้พานางไปฝังลงในหลุมแค่อกแล้วคลุมด้วยฟางข้าวจุดไฟเผา แต่ไฟก็ไม่ไหม้อีก

พระราชาจึงตรัสว่า ถ้าพระพุทธรูปของนางประเสริฐแล้ว ทำให้ลอยขึ้นไปในอากาศได้ นางจึงจะรอดชีวิต ถ้าทำไม่ได้จะสับกายให้เป็นเจ็ดท่อน นางก็เอาดอกไม้ธูปเทียนจุดบูชา ตั้งสัตยาธิษฐานว่า

"ข้าพเจ้านับถือคุณพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งยิ่งกว่าสิ่งทั้งปวง พระรัตนตรัยประเสริฐกว่าสิ่งทั้งหลายในโลก ด้วยเดชะ คำสัตย์ของข้าพเจ้า ๒ ประการนี้ ขอให้พระพุทธรูป ๘ องค์นี้ ลอยขึ้นไปในอากาศให้ถึงสำนักพระเจ้าแผ่นดิน.."

พอจบคำอธิษฐาน พระพุทธรูปทั้ง ๘ องค์ก็ลอยขึ้นไปในอากาศ(ต่อมาที่ตรงนี้ได้สร้างพระเจดีย์ไว้ให้ชื่อว่า **ตีละบอเติน** คำไทยว่า **พระบินขึ้น** พระเจดีย์นี้อยู่ข้างทิศตะวันออกของวัดปะลองซอน สถานที่พระพุทธรูปลงมานั้น เรียกว่า **กะยัดปอซอ** คำไทยว่า **พระลง** พระเจ้าติสราชาได้เห็นคุณของนางเป็นที่ประจักษ์ จึงตั้งให้เป็นพระอัครมเหสีทรงมีนามว่า **พระนางภัทราราชเทวี**

เมื่อพระราชารู้คุณพระพุทธศาสนาแล้ว จึงให้เที่ยวเก็บพระพุทธรูปกองไว้ และได้พระเกศาธาตุองค์หนึ่ง จึงก่อพระเจดีย์สวมไว้ให้ชื่อว่า **พระโวรต** แปลว่า **กองแก้ว** ต่อมาเปลี่ยนไปว่า **กะยัดกลอมปอน** แปลว่า **พระเจดีย์ร้อยอ้อม** ชื่อนั้นยังปรากฏอยู่จนทุกวันนี้ ครั้นพระเจ้าติสราชาทิวงคตแล้ว เมืองหงสาวดีสิ้นวงศ์กษัตริย์รามัญ เมืองก็ร้างเป็นป่าไป

แต่ในตำนานทั่วไปเล่าว่า เดิมเป็นเกาะเล็กๆ เรียกว่า **ฮินตากอง** มีเนื้อที่แค่หงส์ ๒ ตัวเกาะได้ ตัวเมียก็เลยขึ้นไปเกาะบนหลังตัวผู้ สัญลักษณ์ของเมืองหงสาวดี จึงมีรูปหงส์สองตัวเกาะหลังกัน แต่ชาวบ้านมักจะเรียก **เมืองพะโค** ฉะนั้น เมืองหงสาวดีจึงมักจะถูกน้ำท่วม เพราะหลังจากผู้เขียนกลับมาแล้วได้ ๓ เดือนน้ำก็ท่วม

พระเจดีย์ชเวมอดอว์ (มุเตา)

เมืองหงสาวดีอยู่ห่างย่างกุ้ง ระยะทาง ๘๐ กม. มี **เจดีย์ชเวมอดอว์** หรือ **มุเตา** เป็นพระเจดีย์คู่บ้านคู่เมืองในปัจจุบันนี้ มีลักษณะคล้ายชเวดากอง สูงถึง ๑๑๔ เมตร (ชเวดากองสูง ๑๐๙ เมตร) ตามตำนานเล่าว่า ขณะที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่

ที่ภูเขามัตหุละ ใกล้ลำน้ำยุนชะไล ได้แสดงธรรมโปรดพี่น้องสองคน ชื่อ **มหาศาล** กับ **จุลศาล** แล้วทรงประทานพระเกศาธาตุ ๒ เส้น ตรัสสั่งให้เอาไปประดิษฐานไว้ที่ **เขาสุทัศนะ** พี่น้อง ๒ คนนี้เป็นชาวเมืองซองดู อยู่ใกล้ๆ หงสาวดี

แต่ทั้งสองไม่ทราบว่าอยู่ที่ไหน จึงช่วยกันค้นหาจนพบ แล้วก่อพระสถูปขึ้นองค์หนึ่ง สูง ๕๐ ศอก บรรจุพระเกศา ๒ เส้นไว้ กาลเวลาล่วงไปสมัย **พระเจ้าอโศกมหาราช** ก็ได้ทรงมาปฏิสังขรณ์พระสถูปนี้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๘ พระองค์ได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุอีก พร้อมทองคำแท่งยาว ๖ นิ้ว ถวายเป็นพุทธบูชา

ต่อมาภายหลัง **พระเจ้าสามล** ผู้สร้างเมืองหงสาวดี ได้เสริมยอดพระเจดีย์เป็น ๘๑ ฟุต และ **พระเจ้าวิมล** ผู้อนุชา ได้เสริมให้สูงขึ้นไปอีกเป็น ๘๘ ฟุต ในปี พ.ศ. ๑๘๐๖ **พระเจ้าสโมดาโกซ่า** ได้บูรณะทำให้สูงอีก ๑๓๐ ฟุต แล้วได้ให้ชื่อว่า **ชเวมอดอ** แปลว่า ทองคำแท่งยาวครึ่งฟุต

สมัย **พระเจ้าราชาธิราช** ก็ได้บรรจุ **พระเขี้ยวแก้ว** ด้วย เมื่อ พ.ศ. ๑๙๒๘ ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ ๑,๐๐๐ รูป ตลอด ๗ วัน พร้อมถวายทองคำหนักเท่ากับน้ำหนักของพระองค์ด้วยและสมัย **พระเจ้าธรรมเจดีย์** ได้เสริมให้สูงขึ้นอีกเป็น ๒๗๗ ฟุต มีเรื่องเล่าขานกันมาว่า

ในอดีตชาติที่ **พระเจ้าตะเบงชะเวตี้** เกิดเป็นโอรสของพระเจ้าราชาธิราช ได้ถูกเหล่าเสนานำตัวไปฆ่า ก่อนตายได้สาบานว่า จะกลับมาเกิดใหม่ เพื่อฆ่าชาวมอญ จึงได้มาเกิดเป็นกษัตริย์พม่าผู้ปกครองเมืองตองอู ภายหลังได้ถวายมงกุฎทำยอดพระเจดีย์ ในสมัย **พระเจ้าบุเรงนอง** ก็ได้ทรงแกะเอามณีที่ประดับมหามงกุฎของพระองค์ ทรงพระราชทานให้ไปทำยอดเจดีย์ด้วย

พระเจ้าโบดอพญา (ปะดุง) ได้สร้างฉัตรและเสริมยอดพระเจดีย์ให้สูงถึง ๒๙๗ ฟุต ต่อมาได้รับความเสียหายจากแผ่นดินไหว ๓ ครั้ง ครั้งหลังสุดปี ๒๔๗๓ เกือบจะพังทั้งหมด หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ทำการบูรณะใหม่เสร็จเมื่อปี ๒๔๙๗ พระเจดีย์ก็ได้ยอดฉัตรใหม่เป็นทองคำแท้หนัก ๓๐.๘ ก.ก. ประดับเพชร ๘๒๙ เม็ด ทับทิม ๘๔๓ เม็ด อัญมณีอื่นๆ อีก ๑,๕๘๘ เม็ด ส่วนยอดเก่าได้หักพังลงมาอยู่แถวนั้น

มีเรื่องแทรกนิดคือ **คุณกาญจนา** ภรรยาคุณมิคกี้เล่าว่า ตามตำนานพม่าบอกว่า **พระนางสุพรรณกัลยา** ทรงประทับอยู่ที่เมืองตองอู ทรงเป็นมเหสีที่พระเจ้าบุเรงนองรักมาก มีพระธิดาด้วยกันองค์หนึ่งชื่อว่า **เจ้าหญิงน้อย** ภายหลังอภิเษกกับแม่ทัพพม่าที่พระเจ้าบุเรงนองไว้ใจที่สุด และมีพระธิดา ๑ องค์

ภายหลังพระธิดาได้อภิเษกกับแม่ทัพแห่งเมืองมิถิลา มีบุตรชาย ๑ คน คือ **นายอูกะลา** นักประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของพม่า ชาวพม่าเรียกพระนางสุพรรณกัลยาว่า **เจ้าหญิงพิษณุโลก** ภาษาพม่าก็คือ **ปิตุวนมิทุยา** คำว่า "ปิตุวน" แปลว่า "พิษณุโลก" หากเราคุยกับคนพม่า และบอกว่าเราเป็น "โยเดีย" เขาจะเข้าใจทันทีว่าเราคือชาวอโยธยา หรือ "อยุธยา" ในปัจจุบันนี้เอง

ฉะนั้น ในสมัยที่ **พระนางสุพรรณกัลยา** กับ **สมเด็จพระนเรศวร** ขณะที่เป็นตัวประกันได้เสด็จมานมัสการพระเจดีย์มุเตาบ่อยครั้ง ฝ่าย **สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ** พระอัยยิกาเจ้า ซึ่งถูก

รถโดยสาร ๖ ล้อเปิดประทุนวิ่งมาจากคิมปุน

บังคับให้สละราชสมบัติ และเสด็จมาเป็นตัวประกันพร้อมกัน ต่อมาทรงผนวชเป็นภิกษุ น่าจะเคยประทับอยู่ที่วัดพระธาตุมุเตาเช่นกัน ดังนี้

ประวัติศาสตร์ของไทยช่วงนี้ ต้องบันทึกไว้ด้วยความสะเทือนใจ แต่ก็ต้องหักห้ามใจในกฎของกรรม เรามาสร้างบุญด้วยการเวียนเทียนแห่ผ้าพระเจดีย์กันดีกว่า แล้วน้อมจิตอนุโมทนาผู้ร่วมสร้างและผู้ร่วมบูรณะทั้งหลายแล้ว จึงได้ร่วมทำบุญ ๑๔,๖๒๐ จ๊าด กับอีก ๑๖๒ ดอลลาร์

หงสาวดี - ไจ้เที่ยว (อินทร์แขวน)

ต่อไปนี้พวกเราจะเดินทางไปจุดสำคัญที่สุด แต่ถ้าจะนับอันดับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ชาวพม่าถือว่า **พระเจดีย์ชเวดากอง** เป็นอันดับ ๑ และอันดับที่ ๒ คือ **พระมหามุนี** เมืองมัณฑเลย์ ส่วนอันดับที่ ๓ คงหนีไม่พ้นที่เราจะไปกัน นั่นก็คือ **พระ ธาตุอินทร์แขวน** แห่งเมืองไจ้โท

พระเจดีย์แห่งนี้มีชื่อเรียกเป็นภาษามอญว่า **ไจ้ทีโย** (ไจ้เที่ยว) หมายถึง **ก้อนหินทอง** หรือภูเขายาติตอง (ภูเขาฤๅษี) อยู่ตรงกึ่งกลางระหว่างเมืองตะโทง (สะเทิม) กับ เมืองพะโค (หงสาวดี) มีเจดีย์ขนาดเล็ก สูง ๕.๕ เมตร ตั้งอยู่บนก้อนหินใหญ่ที่วางอยู่อย่างหมิ่นเหม่

คุณมิคกี้จัดสถานที่แห่งนี้ไว้เป็นรายการสุดท้าย เพราะว่าเดินทางไปยากนั่นเอง เริ่มแรกรถบัสไปจอดส่งพวกเราที่จุดเปลี่ยนรถหกล้อเปิดประทุน ที่เรียกว่า **คิมปุนแค้มป์** จากนั้นรถหกล้อก็พาเราไปแบบสายฟ้าแลบ วิ่งขึ้นเขาลงเขาเลี้ยวซ้ายเลี้ยวขวาไปตามไหล่เขาอย่างรวดเร็วด้วยความชำนาญ รถก็ไม่มีหลังคา เดิมทีได้เตรียมผ้าปิดจมูกไปด้วย แต่สังเกตฝนเพิ่งตกผ่านไปไม่นาน พวกเราจึงโชคดีไม่ต้องกินฝุ่นกัน

รถวิ่งขึ้นไปบนเขาสูงเรื่อยๆ ท่ามกลางป่าเขาที่ยังเป็นธรรมชาติ พอใกล้จะถึงจุดก็ต้องหยุดรอ เพื่อให้รถที่วิ่งสวนทางมาถึงก่อน เพราะเป็นทางแคบ จากนั้นก็วิ่งขึ้นไปถึงจุดสุดท้าย ที่จะต้องนั่งเสลี่ยงคานหามกันต่อไป รับจ้างโดยชาวบ้านแถวนี้ แต่ก่อนนี้ไม่มีค่าทิป ปัจจุบันพวกฝรั่งไปทิปให้ เวลานี้มันก็เลยขอเพิ่มค่าทิปอีกต่างหาก

บางครั้งก็น่ารำคาญ แรกๆ ก็พอทนได้ แต่ตอนหลังมีการหามไปแวะที่ร้านขายน้ำข้างทาง เพื่อให้เราซื้อน้ำให้มันกิน มีหลายคนจำใจต้องทำแบบนั้น แต่ผู้เขียนไม่ตามใจมันหรอก เพราะเราก็ให้มันครบตามข้อตกลงแล้ว ขณะที่มันวางเสลี่ยงลง แม่ค้าก็เข้ามาตื๊อให้ซื้อน้ำขวด

ผู้เขียนจึงตัดสินดานมันด้วยการเดินลงจากเสลี่ยงทันที ไม่ต้องหามกันต่อไป เพราะเรายังไม่ได้ให้เงินค่าหาม พวกที่หาม ๔ คน รีบวิ่งตามไป กลัวว่าเราจะเดินหนีขึ้นไปเสียก่อน นี่เล่าเรื่องไปตอนหลังนะ ในตอนแรก พวกนี้ยังมีนิสัยดีอยู่ ไม่งกเงินเหมือนปัจจุบันนี้ ร้านขายของก็ไม่มากระหว่างทางยังมีป่าไม้เป็นธรรมชาติ

ลงจากรถ ๖ ล้อแล้วขึ้นเสลี่ยงคานหามกันต่อไป

สมัยนั้นถึงแม้พวกเราจะขึ้นไปถึงเย็นแล้วก็ตาม ขณะที่ถูกหามขึ้นเสลี่ยงไป เป็นเวลามืดค่ำแล้ว แต่เราก็ปลอดภัยกันทุกคน ตอนแรกก็ใจหายเหมือนกัน เพราะพวกเรามีผู้หญิงหลายคน แต่ไปครั้งแรกนี้ผู้เขียนอยากจะลองเดินขึ้นไป โดยมีพวกคนหาม ๔ คนเดินตามไปด้วย

เดินกลางคืนก็ดีนะ ไม่เหนื่อยมาก ภาวนาไปด้วย ถือเป็นการเดินเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาแบบสมัยโบราณ บนยอดสุดจะเห็นก้อนหินตั้งเด่นอยู่บนหน้าผา โดยมีพระเจดีย์อยู่บนก้อนหินที่เหมือนคล้ายหัวฤาษีนี้ ปิดทองสวยอร่าม โดยเฉพาะเวลากลางคืน ผู้คนยังมากราบไหว้กันอย่างเนืองแน่น กลิ่นธูปควันเทียนฟุ้งตลบอบอวลยิ่ง

ก่อนจะถึงพระเจดีย์มีวิหารด้านซ้ายมือจะมองเห็นรูปปั้นอยู่ภายในศาลาเป็นผู้หญิงนอนอยู่และมีชายและหญิงสูงอายุเข้ามาประคอง ตามประวัติเล่าว่า ผู้หญิงที่นอนอยู่นั้น เป็นพระมเหสีของพระเจ้าสุธรรมวดี ซึ่งได้มาทิวงคต ณ จุดนี้ เมื่อครั้งที่ต้องการจะมาบูชาพระเจดีย์เป็นครั้งสุดท้าย และร่างกายก็ได้กลายเป็นหิน แต่เวลานี้ได้ปั้นรูปของนางทับหินก้อนนั้นแล้ว

ส่วนทางด้านขวามือภายในศาลาอีกหลังหนึ่ง จะมีภาพวาดก้อนหินที่วางอยู่ จะแสดงให้เห็นว่า ช่องว่างระหว่างก้อนหินกับหน้าผานั้นเดิมจะห่างกันพอตัวไก่ลอดได้ ต่อมาลดลงมาเหลือแค่นกลอดได้ ภายหลังเคยมีคนเอาเชือกมาลอดผ่านไปได้ ปัจจุบันนี้คงจะมองแทบไม่เห็น

ประวัติพระธาตุอินทร์แขวน

ย้อนไปในอดีตกาล๕๐ปีก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ สมัยที่ **พระเจ้าติสสะ** ครอง **เมืองสุภินนคร** รัฐอปรันตกะ มีพระโอรส ๒ องค์ ชื่อ **ติสสะ** และ **ชัยยะ** ได้ออกบวชเป็นฤาษี องค์พี่อยู่ที่ **เขาคิชฌคีรี** (บางแห่งว่า คัชชคีรี) อยู่ใกล้ทะเล ส่วนองค์น้องอยู่ที่ **พันธคีรี**

บริเวณที่พระฤาษีผู้พี่อาศัยอยู่นั้น มีวิชาธรผู้หนึ่ง (เป็นผู้มีฤทธิ์) ได้ร่วมประเวณีกับนางนาค จากนั้นวิชาธรผู้นั้นก็เหาะไป ส่วนนางนาคก็ได้ตั้งครรภ์และคลอดออกมาเป็นไข่ ๒ ฟอง แต่เกิดความอับอายจึงนำไข่ไปซ่อนไว้ในถ้ำบนเขา (ถ้ำนี้ต้องเดินลงมาจากพระเจดีย์ ๓๐ นาที ปากถ้ำไม่ใหญ่แต่ภายในกว้าง มีพระพุทธรูปอยู่มาก)

ฝ่ายพระฤาษีได้ยินเสียงร้องของเด็กภายในถ้ำ จึงเดินมานำเด็กนี้ไปเลี้ยง ฤาษีผู้น้องขอนำเด็กไปเลี้ยงคนหนึ่ง พออายุได้ ๑๐ ขวบก็ตาย ส่วนองค์พี่ก็ได้เลี้ยงเด็กคนพี่จนอายุได้ ๑๘ ปี แล้วได้แต่งงานกับสาวชาวกะเหรี่ยงแถบนี้

ต่อมาพระเจ้าติสสะเสด็จสวรรคต เสนาอำมาตย์จึงมาตามฤาษีไปครองเมือง แต่ฤาษีทั้งสองไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับทางโลก จึงให้เด็กคนพี่ที่เลี้ยงไว้ไปครองเมืองแทน เมื่อเดือนมีนาคม มหาศักราช ๑๑๐ ทรงพระนามว่า **พระเจ้าติสสะ**

ทิวทัศน์ **"พระธาตุอินทร์แขวน"** บนยอดเขาสูง

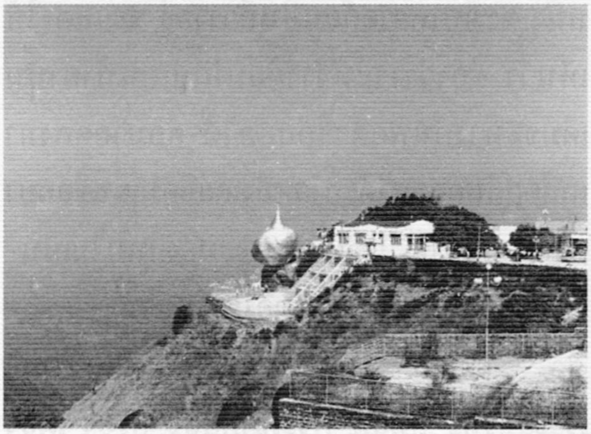

ธรรมราชา ครองเมืองสุธรรมวดีต่อไป

(ในคัมภีร์ศาสนวงศ์เล่าว่า กุมาร ๒ คน เป็นบุตรของอำมาตย์ ต่อมากุมารผู้พี่อายุได้ ๑๒ ปีท้าวสักกะได้สร้างเมืองใหม่ชื่อ**สุธรรมปุระ**แล้ว ให้กุมารครองเมือง มีพระนามว่า **พระเจ้าสีหราช** แต่ในศิลาจารึกว่า **พระเจ้าสิริมาโสก** ดังนี้)

ฝ่ายเด็กผู้น้องเมื่อเสียชีวิตไปแล้ว ได้ไปเกิดในครอบครัวของเศรษฐีใน **เมืองมิถิลา** ชื่อว่า **ควัมปติ** เป็นเวลาที่พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นแล้ว เด็กผู้นี้แปลกอยู่อย่างหนึ่ง คือเกิดมาแล้วก็จะร้องไห้ตลอดเวลา แต่เมื่อพาไปวัดก็จะหยุดร้อง จนอายุได้ ๗ ขวบ จึงได้นำไปบวชเป็นสามเณร

หลังจากนั้น ๑ ปีก็สามารถบรรลุเป็นพระอรหันต์ ด้วยคุณธรรมวิเศษจึงระลึกชาติได้ นึกถึงแม่ในชาติก่อนที่เป็นนางนาค แต่แม่ก็เสียชีวิตไปแล้ว จึงระลึกถึงพี่ชายในอดีต ซึ่งขณะนี้ได้เป็นพระราชาครองเมืองสุธรรมวดี จากนั้นจึงได้ทูลขอพระพุทธเจ้าเพื่อไปหาพี่ชายในอดีต

สามเณรควัมปติจึงได้เหาะลงมาหน้าท้องพระโรง แล้วเล่าเรื่องราวแต่หนหลังให้พระองค์ทรงทราบ พระเจ้าสุธรรมวดีอยากจะฟังเทศน์ แต่สามเณรบอกว่าจะต้องลงจากบัลลังก์ก่อนแล้วให้เราขึ้นไปนั่งข้างบนแทน พระราชาก็ยอมทำตาม สามเณรองค์อรหันต์ก็ได้แสดงธรรม จนพระเชษฐาเกิดดวงตาเห็นธรรมแล้ว กล่าวชมว่าน่าเลื่อมใสยิ่งนัก

ฝ่ายสามเณรกล่าวว่า เรานั้นเป็นเพียงลูกศิษย์เท่านั้น ท่านอาจารย์ของเราเก่งกว่านี้มาก พระเจ้าสุธรรมวดีถามว่า พระอาจารย์ของท่านคือผู้ใด ท่านจึงกล่าวว่าอาจารย์ของเรา คือ **พระพุทธเจ้าโคตมะ** พระราชาได้ฟังดังนั้น มีพระประสงค์จะพบพระพุทธเจ้าจึงถามต่อไปว่าจะต้องทำอย่างไรจึงได้พบ สามเณรน้อยตอบว่า พระองค์ควรตั้งจิตอธิษฐานขอให้ได้พบพระพุทธเจ้า

ในพรรษาที่ ๘ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมทั้งพระอรหันต์ ๕๐๐ รูป จึงเสด็จโปรดพระเจ้าสุธรรมวดีและชาวเมืองทั้งหลาย ให้ตั้งอยู่ในไตรสรณาคมน์เป็นเวลา ๗ วัน แล้วได้ประทานเส้นพระเกศาธาตุให้แก่พระฤาษีสองพี่น้องคนละหนึ่งเส้น จากนั้นพระพุทธเจ้าก็เสด็จกลับ

(คัมภีร์ศาสนวงศ์อ้างในศิลาจารึกบอกว่าเสด็จมาพร้อมกับพระภิกษุ ๒๐,๐๐๐ รูป และพระพุทธเจ้าประทานพระเกศาธาตุ ๖ องค์ แก่ฤาษี ๖ ตน ภายหลังจากนั้น พระควัมปติเถระได้อัญเชิญ **พระทันตธาตุ ๓๓ องค์** ไปจากจิตกาธานตามที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตั้งพระทัยไว้ในเวลาปรินิพพาน บูชาอยู่ ๓๗ ปี แล้วจึงนำมาสู่เมือง**สุธรรมปุระ** มอบให้แก่พระเจ้าสีหราชนำไปประดิษฐานในพระเจดีย์ ๓๓ แห่ง)

ต่อมาพระฤาษีผู้น้องได้นำพระเกศาธาตุไปบรรจุไว้ที่ **พระเจดีย์สินไจ้** บนยอดเขาสูงเมือง

ก้อนหินนี้มีลักษณะคล้ายหัวพระฤาษี

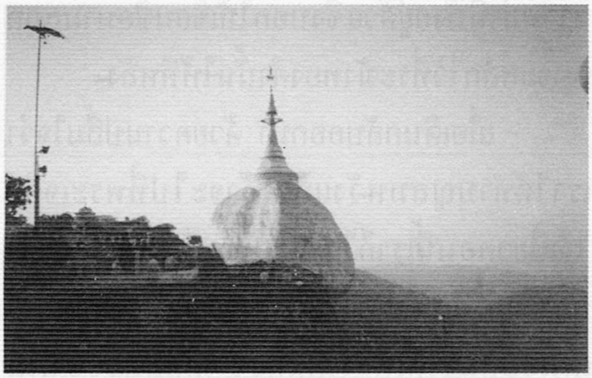

อะเปา ส่วนพระฤาษีผู้พี่นั้นได้เก็บพระเกศาธาตุไว้ในปิ่นปักผม จนอายุถึง ๘๒ ปี ฝ่ายพระเจ้าติสสะธรรมราชาทรงเป็นห่วง จึงได้ค้นหาสถานที่เหมาะสม แต่พระฤาษีเห็นว่าพระเกศาธาตุเป็นของสูง สมควรที่จะอยู่ในที่สูง หมายความจะต้องอยู่บนศีรษะของตนตลอดเวลา จนกว่าจะมีสิ่งที่อัศจรรย์แล้วจึงจะยอม

พระราชาก็ให้ค้นหาจนพบหินบนยอดเขานี้ ที่ว่าลอยขึ้นจากพื้นเป็นที่อัศจรรย์ (บางตำนานเล่าว่าพระอินทร์ได้มีบัญชาให้นางฟ้าที่รักษามหาสมุทร ไปหาก้อนหินที่มีรูปร่างเหมือนหัวฤาษี นางจึงได้ไปนำหินก้อนนี้มาจากในมหาสมุทร แล้วนำมาตั้งไว้ให้ลอยจากพื้นประมาณ ๘ นิ้ว (ครึ่งศอก) ให้เห็นเป็นที่อัศจรรย์)

เมื่อพระฤาษีได้เห็นอภินิหารเช่นนี้ แต่ก็ยังเกิดความลังเล จะเป็นเพราะเสียดายก็ได้ จึงอธิษฐานว่า ถ้าพระเกศาธาตุสมควรจะประดิษฐาน ณ ที่นี้ ขอให้พุทธบารมีจงบังเกิดขึ้น เวลานั้น ก้อนหินก็เกิดมีรัศมีเป็นสีต่างๆ และเกิดเงาของพระพุทธเจ้าบนก้อนหินนี้ด้วย

พระฤาษีได้เห็นอัศจรรย์ดังนี้แล้ว จึงเข้าไปก้มกราบก้อนหินนั้นด้วยความปลื้มปีติ พระเกศาธาตุที่เก็บไว้ในมวยผมได้เสด็จลอยขึ้นบนอากาศ แล้วมีฟ้าผ่าลงตรงกลางก้อนหิน พระเกศาธาตุก็จมลงในก้อนหินทันที หลังจากนั้นพระฤาษีก็ได้สิ้นใจตายไปทันที

พระราชาก็ให้สร้างพระเจดีย์องค์เล็กครอบเอาไว้ แล้วเรียกว่า **"ไจ้ฤาษีโร"** เป็นภาษามอญมีความหมายว่า **เจดีย์ที่ฤาษีสร้าง** ต่อมาชาวพม่าเรียกเพี้ยนเป็น "ไจ้ทีโย" หรือ "ไจ้เที่ยว" นั่นเอง หลังจากนั้น พระมเหสีของพระเจ้าสุธรรมวดี มีความประสงค์จะมากราบไหว้พระเจดีย์

แต่ในระหว่างทางจะต้องผ่านพวกชาวป่าชาวเขาที่ไม่ชอบพระมเหสี พวกทหารที่ติดตามมาด้วยเกิดนึกกลัวหนีกลับไปหมด พระนางก็ดีใจจะได้อยู่อย่างสงบ ไม่ต้องการกลับไปอีก ในขณะที่เดินทางไปนั้น พวกชาวป่าก็ไล่ตามมาทำร้าย พระมเหสีได้ตั้งจิตอธิษฐานว่า ขอให้ตนได้ไปเห็นหรือได้กราบไหว้พระเจดีย์สักครั้งก่อนตาย

จากนั้นก็ได้รวบรวมพละกำลังทั้งหมดที่มีเริ่มออกวิ่งมายังพระเจดีย์ไจ้เที่ยว จนใกล้จะถึงบริเวณพระเจดีย์ สามารถมองเห็นได้ดังที่ตั้งใจไว้แล้ว หลังจากนั้นพระนางก็ได้สิ้นใจไป ต่อมาพระราชาทรงทราบข่าวนี้ แต่ก็ไม่กล้าเสด็จมาเพราะเกรงว่าชาวป่าชาวเขาจะทำร้ายพระองค์ ในภายหลังพระวรกายของพระนางก็ได้กลายเป็นหินอยู่ใกล้กับพระเจดีย์นี้

ประวัติความเป็นมาก็จบเพียงแค่นี้ จะขอเล่าเรื่องของเราต่อไปว่า พระเจดีย์นี้ตั้งอยู่ที่ความสูง ๑,๒๐๐ เมตร สรุปแล้วใช้เวลาขึ้นรถ ๖ ล้อประมาณ ๑ ชั่วโมง แล้วเปลี่ยนเป็นนั่งเสลี่ยงขึ้นเขาอีก ๔๕ นาที แต่ผู้เขียนขอเดินขึ้นไปเอง เขา

พูดกันว่าต้องไปพระธาตุอินทร์แขวนให้ครบ ๓ ครั้ง ผู้เขียนก็ได้ไปครบในปี ๒๕๔๕ แต่ครั้งที่ ๓ นี้ จึงถือโอกาสเดินกลับลงมาเอง

คืนนั้นพวกเราก็ได้บูชาพระเกศาธาตุด้วยแสงไฟที่จุดขึ้นบูชา แล้วกลับมานอนพักผ่อน ในตอนเช้า วันที่ ๒๖ ก.พ. ๓๙ จึงจัดขบวนแห่เครื่องสักการบูชา มีบายศรี (ต้นสุดท้าย) เป็นต้น เดินไปเป็นระยะทาง ๕๐๐ เมตร สู่ลานกว้างของพระเจดีย์ แล้วได้จัดทำพิธีบวงสรวงที่ด้านหน้า เจ้าหน้าที่อนุญาตให้เฉพาะผู้ชายเข้าไปปิดทองได้ แล้วได้ร่วมทำบุญเป็นเงิน ๑๔,๖๒๐ จ๊าด กับอีก ๑๖๒ ดอลลาร์

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ผู้เขียนได้มีโอกาสเดินทางไปกับ **ท่านเจ้าอาวาสวัดท่าซุง** โดยมี **โยมจิตต์อารีย์ ทีปะนาถ** เป็นผู้นิมนต์ ก่อนไป **โยมอัญเชิญ** ได้ถวายผู้เขียน ๑๐๐ ดอลลาร์ ขณะที่ไปถึง **พระเจดีย์ชเวดากอง** นั้น คุณมิคกี้ได้บอกว่าเมื่อคืนนี้ดูทีวีเขารายงานว่า เวลานี้ **พระเจดีย์ไจ้เที่ยว** กำลังเปลี่ยนฉัตรใหม่ ตอนนี้ได้นำฉัตรมาพักไว้ที่พระเจดีย์ชเวดากอง

ผู้เขียนจึงให้คุณมิคกี้นำไป ปรากฏว่าฉัตรได้วางอยู่มุมหนึ่งของพระเจดีย์ แยกชิ้นส่วนออกวางไว้แต่ละชิ้น เป็นทองคำแท้ สวยงามอลังการมาก มีชาวพม่านั่งอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเข้าไปร่วมทำบุญใส่ตู้บริจาค แล้วเดินกลับออกมา แต่ผู้เขียนยังไม่อิ่มใจ ขอให้คุณมิคกี้ย้อนกลับไปอีก

เพื่อที่จะขอทำบุญที่เป็นทองคำแท้ เมื่อเข้าไปถามเจ้าหน้าที่ๆ นั่งเฝ้าฉัตรอยู่ เขาบอกว่าเต็มหมดแล้ว แต่แนะนำให้ทำระฆังเล็กๆ ได้ จึงถามว่าต้องใช้เงินเท่าไร เขาบอกประมาณ ๑๐๐ ดอลลาร์ ผู้เขียนจึงมอบเงินนั้นให้ทันที พระภิกษุชาวพม่าที่นั่งอยู่ด้วย จึงบอกให้เขียนชื่อนามสกุล เขาจะสลักไว้ที่ระฆังทองคำนั้นให้ทีหลัง

เมื่อเดินกลับออกมา ด้วยความปลื้มใจว่าเราได้ทำบุญสมหวังแล้ว ถ้าจะไปที่พระเจดีย์ไจ้เที่ยวตอนนี้เราก็ไม่พบ หรือถ้าไม่มาที่ชเวดากองก็ไม่รู้อีก จึงถือว่าบุญบันดาลก็ว่าได้ ครั้นพอเดินออกมาได้เพียงนิดเดียว เกิดมีละอองฝนโปรยลงมาทันที ถึงแม้จะเป็นเวลากลางคืน แต่พอจะมองเห็นได้จากพื้นลานพระเจดีย์ชเวดากอง

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ พวกเราก็ได้กลับมาไหว้ที่นี่กันอีก ต้นปีก็ได้ทำบุญค่าไฟสปอตไลท์ ปลายปีก็ได้มีโอกาสร่วมบูรณะพระเจดีย์อีกด้วย นับว่าการเดินทางไปพม่าแต่ละครั้ง ต้องถือว่าเป็นจังหวะมากกว่า พระเจดีย์ทุกแห่งจะมีการซ่อมแซมทุกๆ ๔ ปี แล้วแต่โอกาสที่จะได้ทำบุญ

ก่อนจะกลับ คุณมิคกี้ได้ขอให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่ง ช่วยพิสูจน์ความศักดิ์สิทธิ์ให้พวกเราชม เขาเป็นคนมีอายุพอสมควร ได้นั่งคุกเข่าแล้วยกมือพนมอธิษฐานสักครู่หนึ่ง แล้วจึงนั่งหันหลังดันก้อนหินพระเจดีย์ พวกโยมผู้หญิงต้องยืนดูอยู่ไกล แต่ก็พอสังเกตได้จากที่เราเอาไม้เล็กๆ ไปวางค้ำไว้ก่อน ปรากฏว่าเห็นไม้เคลื่อนไหวออกมา นั่นแสดงให้เห็นว่า เพียงกำลังแค่คนเดียวสามารถดันก้อนหินให้ไหวได้เป็นอัศจรรย์

มีหลายคนได้เห็นแล้วถึงกับปีติ โดยเฉพาะ **คุณนารี** และ **คุณสายสมร** จากพิจิตร ถึงกับน้ำตาไหลด้วยความปลื้มใจ จากนั้นก็เดินทางกลับลงมาที่รถบัส แล้วออกเดินทางกลับไปแวะไหว้ **พระพุทธรูปไจ้ปอลอ** ที่เมืองไจ้โท กันก่อน

ประวัติพระพุทธรูปไจ้ปอลอ

สมัย **พระเจ้าอโศกมหาราช** ครองเมืองปาฏลีบุตร ได้ส่งพระราชโอรสคือ **พระมหินทเถระ** ไปประกาศพระศาสนาที่ลังกาทวีป ในเวลานั้น **พระเจ้าเทวานัมปิยติสสะ** เป็นเจ้าผู้ครองนครอนุราธปุระ พระองค์ได้สร้างพระพุทธรูปไว้เป็นจำนวนมาก ในจำนวนพระพุทธรูปหลายองค์ มีอภินิหารเกิดขึ้นกับพระพุทธรูป ๔ องค์ คือ เกิดมีรัศมีขึ้นและองค์พระก็กระพริบตาได้ด้วย

พระราชาทรงปีติมาก จึงอยากจะนำพระพุทธรูปไปบูชาที่พระราชวัง แต่พระมหินทเถระทูลแนะนำว่า ไม่ควรนำไปบูชาเป็นส่วนพระองค์ อยากให้พระพุทธรูปได้ไปตามที่ท่านปรารถนาจะไป พระราชาจึงทรงตกลงและตั้งจิตอธิษฐานลอยพระพุทธรูปลงสู่มหาสมุทรอินเดีย เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๗ ที่ท่าเรือชมพูโกละ

พระพุทธปฏิมากรได้แสดงอภินิหารอีก มีรัศมีสว่างและกระพริบตา แล้วได้ลอยไปในมหาสมุทรอินเดียอย่างรวดเร็ว องค์ที่ ๑ ลอยเข้าทางปากอ่าวเบงกอลไปที่ **เมืองพะสิม** องค์ที่ ๒ ลอยไปถึงชายทะเล **แหลมไจ้คามี** เมืองเมาะละแหม่ง องค์ที่ ๓ ลอยไป **เมืองทวาย** องค์ที่ ๔ หายไปในทะเลนานหลายร้อยปี

กาลเวลาผ่านไปนาน ยังมีมหาเศรษฐีผู้หนึ่ง ภรรยาได้ฝันว่า พระพุทธเจ้าเสด็จลงมาจากสวรรค์ แล้วประทับยืนอยู่บนศีรษะของสามีและภรรยา รุ่งขึ้นภรรยาเศรษฐีก็ได้ไปหาพระที่นับถือ พร้อมทั้งเล่าความฝันให้ฟัง พระก็ได้ทำนายฝันว่า ภรรยาเศรษฐีจะได้ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น

หลายเดือนต่อมา ในปี พ.ศ. ๘๐๓ ชาวบ้านในเมืองไจ้โทก็ได้เห็นพระพุทธรูปองค์หนึ่งประทับอยู่บนล้อเกวียนที่ทำด้วยหิน แล้วลอยน้ำเข้ามายังคลองเล็กๆ ของเมืองไจ้โท ชาวบ้านบางคนก็ได้ลงไปในน้ำเอาเชือกมัดดึงขึ้นมา แต่ไม่เป็นผลสำเร็จ หลังจากข่าวนี้แพร่กระจายออกไปจนถึงเศรษฐีสองสามีภรรยา ทั้งสองก็ได้ไปดูและบังเกิดความปีติ นึกถึงความฝันของตนเอง

ภรรยาเศรษฐีจึงอธิษฐานว่า ถ้าพระพุทธรูปองค์นี้ จะเป็นดังเช่นความฝัน ก็ขอให้ท่านขึ้นมาประทับบนบก ระหว่างนั้น มีชาวบ้านกำลังนั่งปั่นด้ายอยู่ ภรรยาเศรษฐีจึงไปขอเอาเส้นด้ายนำมามัดผูกกับพระพุทธรูป เพื่อจะดึงขึ้นมาข้างบนฝั่ง ชาวบ้านก็พากันหัวเราะเยาะว่า ด้ายเส้นเล็กๆ แค่นี้จะดึงได้อย่างไร ขนาดใช้โซ่เส้นโตๆ ดึงยังไม่ได้เลย

ดังนั้นภรรยาเศรษฐีจึงได้ดึงเส้นด้ายขึ้นมาปรากฏว่าสามารถนำขึ้นมาได้ ทุกคนก็พากันแปลกใจเป็นอย่างมาก ภรรยาเศรษฐีก็ได้สร้าง

วัดถวายพระพุทธรูปองค์นี้ ครั้งแรกพระพุทธรูปหันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก แต่พอนานไปพระพุทธรูปก็หันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันตก มีชาวบ้านมาขยับให้หันกลับไปทางทิศตะวันออก พอวันรุ่งขึ้นพระพุทธรูปก็หันไปแบบเดิมอีก

ผลสุดท้ายก็ต้องสร้างวัดใหม่ หันหน้าไปทางทิศตะวันตก แล้วตั้งชื่อว่า **"พระพุทธรูปไจ้ปะลอ"** ซึ่งเป็นภาษามอญ แปลว่า **พระพุทธเจ้าผู้เสด็จมาจากทิศตะวันตก** (ศรีลังกาอยู่ทางทิศตะวันตกของพม่า) ปัจจุบันเพี้ยนมาเป็น **ไจ้ปอลอ**

ต่อมาชาวบ้านพากันมากราบไหว้เป็นอันมากและปิดทองคำเปลวถวาย ได้บังเกิดอภินิหารขึ้นอีกคือ มีไฝเกิดขึ้นจากภายในองค์พระบริเวณพระพักตร์ และเมื่อมีการปิดทองคำเปลวทับบริเวณไฝนั้นจะปิดไม่ได้ เพราะทองคำเปลวจะหลุดออกมา ไฝนั้นก็จะเคลื่อนที่ไปมาอยู่เสมอ

เรื่องราวก็จบเพียงเท่านี้ จากนั้นพวกโยมผู้ชายก็ขึ้นไปปิดทองคำเปลวที่องค์พระ สามารถมองเห็นไฝได้จริงๆ แล้วร่วมกันทำบุญเป็นเงิน ๓,๗๑๐ จ๊าด กับ ๑๐๐ ดอลลาร์ ต่อมาปี ๒๕๔๙ ผู้เขียนก็ได้มาอีกครั้งหนึ่ง พบว่าทางวัดกำลังจะบูรณะพระวิหารพอดี จึงได้ร่วมทำบุญด้วย

เป็นอันว่าการเดินทางครั้งแรกคงจะหมดรายการแต่เพียงแค่นี้ นับเวลา ๘ วันของการเดินทาง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ - ๒๗ ก.พ. ๓๙ **คุณหมออู๊ด** และ **คุณมธุรส** เป็นผู้บันทึกไว้ว่า ได้ทำบุญรวมทั้งสิ้น ๑๒๒,๘๕๑ จ๊าด และอีก ๔๐๖ ดอลลาร์ นับเป็นเวลา ๑๐ กว่าปี กว่าจะได้นำมาเล่าสู่กันฟัง บางคนก็ตายไปแล้วก็มี เช่น **โยมปรุง** เป็นต้น แต่ผลบุญที่เราได้ทำแล้ว ยังคงเป็นอมตะตลอดไป.

การเดินทาง ครั้งที่ ๒
วันที่ ๑๖ - ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๓
(พม่าฝั่งตะวันออก - พม่าเหนือ)

๑.	พระเจดีย์ชเวซายาน	เมืองสะเทิม
๒.	พระเจดีย์ชเวซานดอว์	เมืองตองอู
๓.	พระเจดีย์เมี่ยสอญีนองพญา	เมืองตองอู
๔.	พระเจดีย์ชเวซิกอง	เมืองพุกาม
๕.	พระเจดีย์โลกะนันดา	เมืองพุกาม
๖.	พระเจดีย์ตุรินต่อง	เมืองพุกาม
๗.	พระมหาอานชุกานดา	เมืองเมเมี้ยว
๘.	พระธาตุป่อจู	เมืองสีป่อ
๙.	พระเจดีย์สัมพุทเธ	เมืองมัณฑเลย์
๑๐.	ถ้ำพระมหากัสสป	(อลองดอว์กัสสป)
๑๑.	พระเจดีย์ซุยซิกอง	เมืองโมนยั้ว
๑๒.	พระเจดีย์ตันจิต่อง	เมืองชุนจอง
๑๓.	รอยพระพุทธบาทมานเซ็ทต่อว์	เมืองมินบู
๑๔.	พระเจดีย์จองโด่ยา	เมืองมินบู
๑๕.	พระพุทธรูปแว่นทอง	เมืองแปร
๑๖.	พระเจดีย์ชเวซานดอว์	เมืองแปร
๑๗.	พระเจดีย์มอร์ดินซูน	แหลมเนเกรย์
๑๘.	พระพุทธรูปไจ้มุทธอว์	เมืองพะสิม

****

ย่างกุ้ง - สุธรรมวดี (สะเทิม)

บันทึกการเดินทางครั้งนี้ นับเป็นครั้งที่ ๒ หลังจากที่เว้นวรรคไป ๔ ปี เดิมไม่คิดว่าจะไปอีก เพราะไปครั้งแรกก็ได้นำบายศรีไปบวงสรวงกันเต็มที่แล้ว แต่เมื่อได้มาคิดย้อนถึงปรากฏการณ์ในวันที่เห็นแสงรุ้งขึ้นบน **พระเจดีย์ตุรินต่อง** เป็นรูปพระเขี้ยวแก้วแล้ว จึงอยากจะกลับไปอีกสักครั้ง คงให้คุณมิคกี้จัดโปรแกรมตามเคย

โดยเริ่มออกเดินทาง วันที่ ๑๖ ต.ค. ๔๓ มุ่งตรงไปที่ **เมืองสุธรรมวดี** (สะเทิม) เพราะได้ฟังพระเดชพระคุณหลวงพ่อเล่ามานานแล้วว่า **พระพุทธโฆษาจารย์** ไปแปลพระไตรปิฎกที่ลังกา ท่านเป็นชาวเมืองสุธรรมวดี แต่หนทางในพม่า

รถยางแตกต้องเปลี่ยนยางในระหว่างทาง

ลาดยางก็จริงเป็นหลุมเป็นบ่อทั้งนั้น รถมินิบัสต้องวิ่งไปช้าๆ ไม่นานยางก็รั่ว แล้วก็มีปัญหาในเรื่องยานพาหนะตลอดทาง

บังเอิญก่อนเดินทาง ผู้เขียนนึกอยากจะนำน้ำมันชาตรีมาด้วย อีกทั้งตอนที่เดินทางออกมาจากวัด พอถึงชัยนาทมีสุนัขออกมาเห่ารถของเรา จึงบอกว่าหมามันทักให้ระวังเรื่องการเดินทาง จนมาถึงแถว สิงห์บุรี อ่างทอง เห็นมีรถชนกันหลายสิบคัน ครั้นไปถึงพม่าก็มีปัญหาเรื่องรถจริงๆ ด้วยแต่ก็ช่วยกันแก้ไขผ่านไปได้ทุกครั้ง

ระยะทางจากย่างกุ้งไปเมืองสะเทิมประมาณ ๓๖๐ กม. คณะของเราจำนวน ๑๖ คน ได้แวะเข้าไปไหว้ **พระธาตุมุเตา** ที่หงสาวดี และ **พระพุทธรูปไจ้ปอลอ** เมืองไจ้โทก่อน ได้ทำบุญทั้งสองแห่งรวม ๘,๗๕๐ จ๊าด ขณะที่ออกจากพระพุทธรูปไจ้ปอลอ เวลา ๑๘.๐๐ น. ปรากฏว่ามีรุ้งโค้งครึ่งวงกลมบนก้อนเมฆ

กว่าจะถึง **เมืองสุธรรมวดี** (สะเทิม) เวลา ๒๐.๐๐ น. เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้ากันพอสมควร กว่าจะทานอาหารและเข้าที่พักก็ดึก สะเทิมนี้เป็นดินแดนของชาวมอญ มีอาณาเขตติดต่อทางด้านตะวันตกของประเทศไทย มีความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์มายาวนาน

พวกเราดีใจที่ได้มาถึงเมืองในอดีต ที่เคยได้ยินแต่ชื่อมานาน ในตอนเช้า วันที่ ๑๗ ก.พ. ๔๓ จึงออกมาเดินดูวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน แต่ก็ไม่ประทับใจเท่าที่ควร ชาวเมืองสะเทิมปัจจุบันนี้ มีร้านขายสุรามากกว่าร้านขายเครื่องสังฆทาน พวกเราจึงเลือกที่จะไปกราบไหว้สถานที่สำคัญมาแต่โบราณกันดีกว่า

วันนี้ฝนตกพรำๆ ตั้งแต่เช้า สถานที่พักของเราอยู่ไม่ไกลนัก จึงพากันเดินไปที่พระธาตุคู่บ้านคู่เมืองของชาวสะเทิม เรียกว่า **พระเจดีย์ชเวซายาน** ได้เข้าไปทำพิธีบวงสรวงภายในวิหาร ซึ่งมีพระพุทธรูปหินอ่อนงดงามเป็นพระประธาน พวกเราได้จัดบายศรีมาด้วย เพื่อทำพิธีบวงสรวงกราบไหว้รวมทั้งหมดทุกแห่งในเมืองสุธรรมวดี

หลังจากเปิดเทปพระเดชพระคุณหลวงพ่อบวงสรวงแล้ว จึงนั่งสมาธิชั่วขณะหนึ่ง แล้วออกไปสรงน้ำพระธาตุ ครั้งนี้ผู้เขียนได้นำผ้าไตรจีวรมาถวาย **ท่านพระพุทธโฆษาจารย์** ด้วย ได้ร่วมทำบุญเป็นเงิน ๕,๐๐๐ จ๊าด และทำบุญค่าฉัตรอีก ๓,๐๐๐ จ๊าด เป็นฉัตรใหญ่มากที่จะไปไว้บนพระเจดีย์ที่ **เมี่ยตะเม็ดพญา** ซึ่งอยู่บนยอดเขาไม่ไกลจากที่นี่มากนัก

ร่วมสร้างฉัตรพระเจดีย์เมี่ยตะเม็ดพญา

สถานที่สำคัญในเมืองสะเทิม เรายังไม่มีข้อมูลมากนัก ครั้งนี้เป็นครั้งแรก จึงมีโอกาสไหว้แค่แห่งเดียว ความจริงผู้เขียนอยากจะสืบหา **พระสิขีพุทธปฏิมา** ตามที่เล่าประวัติไปแล้ว แต่ก็ไม่มีวี่แววแต่อย่างไร น่าเสียดาย "อาณาจักรรามัญ" ที่เคยยิ่งใหญ่ในถิ่นนี้มาก่อน บัดนี้แทบจะไม่เหลือร่องรอยอะไรให้เห็นเลย

ถ้าได้ศึกษาประวัติศาสตร์แล้ว จะทราบได้ดีว่าเพราะสงครามเป็นเหตุ ตั้งแต่เมื่อพันกว่าปีมาแล้ว สมัย **พระเจ้าอนุรุทธ** ครองเมืองพุกาม พระองค์ได้กรีฑาทัพมาแย่งชิง **พระไตรปิฎก**และ **พระพุทธสิขีปฏิมา** จาก **พระเจ้ามนูหะ** กษัตริย์มอญจึงสูญเสียทั้งอิสรภาพ บ้านเมือง และสิ่งสำคัญในทางพระพุทธศาสนาไปหมดสิ้น

สะเทิม - ตองอู

ฉะนั้น กาลเวลาผ่านไปนาน พวกเราได้มีโอกาสมาเยือนเมืองหลวงของมอญในอดีต จึงคงต้องจบกันด้วยการแผ่อุทิศส่วนกุศล เพื่อให้ชาวเมืองสุธรรมวดีในอดีตทั้งหลาย จงมีความสุขตลอดไป แล้วจึงออกเดินทางย้อนกลับไปทางเมืองในอดีตอีกแห่งหนึ่งคือ **เมืองตองอู**

ระหว่างทางก็ได้ตรวจสอบเส้นทางที่จะไปยัง **พระเจดีย์ซินไจ้** ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระเกศาธาตุแห่งหนึ่งในเขตนี้ แต่ก็ไม่สามารถที่จะไปได้ เพราะต้องใช้เวลามากเกินไป จึงออกเดินต่อไป รถวิ่งผ่าน **พระเจดีย์อลันตยา** (แปลว่า ธง ๑๐๐ ผืน) ซึ่ง **หลวงปู่ชัยวงศ์** เคยมาธุดงค์แถวนี้แล้วได้รู้จักกับเจ้าอาวาสวัดนี้ หลายปีต่อมาเจ้าอาวาสก็ได้มรณภาพไป หลวงปู่ยืนยันว่า พระเจดีย์ที่วัดอลันตยานี้เก่าแก่มาก

เมื่อเจ้าอาวาสมรณภาพไปแล้ว ชาวพม่าก็นำศพของท่านตั้งไว้ที่วัดเป็นการแสดงความเคารพ ตามปกติชาวพม่าจะไม่ไว้ศพคนธรรมดาที่วัดกันเลย จะไว้เฉพาะพระสงฆ์ที่เคารพนับถือเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากคนไทย และชาวพม่านี้จะไม่ยกมือไหว้คนธรรมดา เพราะถือว่ามือมีไว้สำหรับไหว้พระเท่านั้น แต่ก็ไหว้พ่อแม่ด้วย

รถวิ่งต่อมาในเวลา ๑๑.๒๐ น. ผ่านทางเข้าพระธาตุอินทร์แขวนอีกรอบ เส้นทางด้านนี้จะย้อนกลับขึ้นตามเส้นทางเดิม คือ จากเมืองสะเทิม ผ่านเมืองไจ้โท ข้ามแม่น้ำสะโตง ผ่าน **พญาจี** จากนั้นรถก็เลี้ยวขวาอันเป็นทางแยกขึ้นสู่พม่าตอนเหนือ เพื่อจะไปเมืองตองอู ก่อนถึง **พระเจดีย์พญาจี** เราต้องเข้าเขต **เมืองวอ** ซึ่งรับอิทธิพลจีนค่อนข้างมาก มีศาลเจ้าหลายแห่ง

ในตอนนี้รถยางแตกอีก จึงต้องจอดเพื่อเปลี่ยนยางใหม่ ขณะนั้นได้เห็นแสงรุ้งขึ้น แต่คราวนี้มีรูปร่างแปลกไป คือ **เป็นรูปสี่เหลี่ยม** ไม่ชัดนักอยู่บนท้องฟ้า จึงคิดว่าเราจะไปทางตองอู แต่แสงรุ้งกลับขึ้นไปอีกทาง คือ ทางที่เรามาจากสะเทิมนั่นแหละ ตอนหลังก็ได้ตีความหมายของแสงรุ้งเหล่านี้ได้ว่า เราควรจะลงไปทางใต้ของ

พม่าอีก ได้แก่ **เมาะละแหม่ง ทวาย** และ **มะริด** นี่จึงเป็นเหตุให้มีการเดินทางอีกในปี ๒๕๔๕

ตามถนนหนทางของพม่า จะมีการบอกบุญเรี่ยไร เพื่อเอาเงินไปสร้างวัด และจะมองเห็นสัญลักษณ์ทางศาสนาพุทธ คือ ธงรูปฉัพพรรณรังสี ชาวพม่าเรียกตัวเองว่า **ปะมาร์** มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามาก นิยมสร้างพระเจดีย์องค์ใหญ่ๆ พระพุทธรูปใหญ่ๆ

หากมีเรื่องเกี่ยวกับอุบัติเหตุต่างๆ กฎหมายของพม่าจะมีบทลงโทษที่รุนแรง อย่างเช่น รถชนกันบนท้องถนน ตำรวจจะไม่สืบสวนมาก เขาจะจับไปขังก่อนทั้งคู่กรณี เหตุนี้จึงไม่ค่อยจะมีรถชนกันเท่าไร ทั้งที่เขาขับรถกันหวาดเสียว เพราะกลัวจะถูกจับไป ไม่ว่าใครผิดใครถูก ก่อนอื่นขอจับไปขังคุกไว้ แล้วค่อยมาเจรจากันทีหลัง

ธรรมเนียมถอดรองเท้าก่อนเข้าวัดก็เหมือนกัน ชาวมอญชาวพม่าเคร่งครัดที่สุด นักท่องเที่ยวทุกคน จะนับถือศาสนาใดก็ตาม เพื่อเป็นการแสดงความเคารพต่อพุทธสถาน ทุกคนจะต้องถอดรองเท้าตั้งแต่เข้าสู่เขตวัด โดยไม่มีข้อแม้ใดๆ ทั้งสิ้น เหตุเพราะเชื่อว่า การที่ **พระเจ้าพิมพิสาร** ถูก **พระเจ้าอชาตศัตรู** ราชโอรส สั่งกรีดฝ่าพระบาทนั้น เพราะชาติก่อนพระองค์ไม่ทรงถอดฉลองพระบาทก่อนเข้าไปในโบถส์วิหารนั่นเอง

ตอนที่เราเห็นรุ้งอยู่ในเขต **เมืองยองเลมิน** หลังจากได้ลงไปถ่ายรูปกันแล้ว จึงออกเดินทางกันต่อไปท่ามกลางสายฝนที่เริ่มโปรยปรายลงมา คุณกาญจนาเล่าว่า โดยปกติแล้วเส้นทางจาก **เจ๊าทะกา** จะไป **ตองอู** เป็นเส้นทางที่มีฝุ่นมากที่สุด เมื่อมีฝนตกลงมาเช่นนี้ ทำให้รถวิ่งไปได้สะดวกไม่มีฝุ่น อากาศก็เย็นสบายดีอีกด้วย

คุณกาญจนาเล่าต่อไปอีกว่าเมื่อปี๒๕๓๙ หลังจากไปกับผู้เขียนแล้ว ในเดือนพฤษภาคมก็ต้องนำคณะเชียงใหม่มาอีก ปรากฏว่ามีอุปสรรคตลอด รถเสียในระหว่างทาง ถึงคิมปุนราวๆ ตีหนึ่ง และขึ้นไปกราบพระธาตุตีสอง ขณะที่เดินไปก็ต้องคอยกางร่มตลอดเวลา เพราะมีงูอยู่บนต้นไม้ในระหว่างทางมาก จึงแนะนำเคล็ดลับที่เป็นประโยชน์ต่อการกราบไหว้พระธาตุอินทร์แขวนว่า ควรจะสวดมนต์ตลอดเวลาที่เดินทางขึ้นไปเพราะจะทำให้เกิดพุทธานุภาพอันบริสุทธิ์

หัวหน้าทัวร์แนะนำอย่างนั้นนะ ขอย้อนกลับมาสู่ปัจจุบันว่า เราได้เดินทางถึงเมืองตองอูในเวลา ๑๘.๐๐ น. ใช้เวลาเดินทางถึง ๑๐ ชั่วโมงครึ่ง เป็นไงบ้างละท่านผู้อ่าน..โหดดีไหม แต่คงจะบ่นกับใครไม่ได้นะ เพราะตัดสินใจไปแล้วนี่ถนนจะดีหรือไม่ก็ต้องอดทนกันไป

เมืองตองอูแห่งนี้ไม่ใช่เมืองท่องเที่ยว โดยเฉพาะคนไทยไม่มีบริษัททัวร์ไหนจัดกันไปหรอก เป็นแค่เมืองที่จัดให้นักท่องเที่ยวพักระหว่างทางก่อนที่จะเดินทางเข้าสู่ **มัณฑเลย์** ฉะนั้น **ตองอู** จึงมีแต่กลิ่นอายแห่งประวัติศาสตร์ อันเคยรุ่งโรจน์มาแต่ในอดีตเท่านั้น

โดยเฉพาะ **พระเจ้าตะเบงชะเวตี้** ผู้มีเส้นผมสีทอง ๑ เส้นบนศีรษะ ที่เปรียบเสมือนฉัตรกั้นที่ให้เป็นมิ่งขวัญ สามารถในการรบได้ชัยชนะไปทุกแห่ง เมืองของ..**พระเจ้าบุเรงนอง** ผู้มีฉายาว่า "ผู้ชนะสิบทิศ" และเป็นเมืองที่ **พระนางสุพรรณกัลยา** เคยประทับอยู่มากกว่าเมืองอื่นๆ

เมืองตองอูมี **พระเจดีย์ชเวซานดอว์** เป็น

พระเจดีย์ชเวซานดอว์ เมืองตองอู

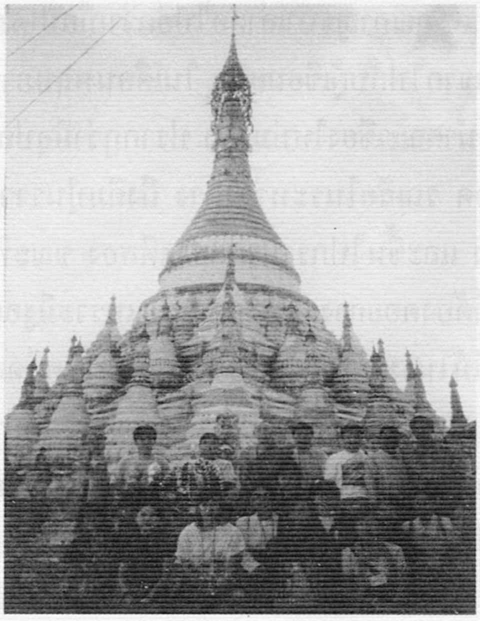

สถานสำคัญ เพราะเป็นที่บรรจุพระเกศาธาตุ ๑ เส้น ของพระพุทธเจ้า พระเจ้าบุเรงนองมักจะมากราบไหว้เสมอ และเป็นเจดีย์ที่ชาวพม่านับถือบูชาที่สุด พวกเราได้เข้ามาทำพิธีบวงสรวงบายศรีในยามค่ำคืน การกระทำพิธีแต่ละแห่ง จะถือเอาจุดสำคัญเป็นศูนย์กลาง แล้วแต่จะเห็นที่ไหนเหมาะสม ในแต่ละเมืองที่พวกเราเดินทางกันไป

สำหรับเมืองตองอู ถือว่าเคยเป็นเมืองหลวงเก่าในอดีต จึงได้เลือกเอาสถานที่นี้เป็นจุดศูนย์กลาง เพื่ออธิษฐานให้พระพุทธศาสนาได้ตั้งมั่นตลอด ๕,๐๐๐ ปี ทุกแห่งได้ถวายผ้าห่มพระเจดีย์ ผ้าตุง ระฆังเล็กๆ พร้อมกับถวายปัจจัยไว้บูรณะด้วย สำหรับที่นี่ทำบุญ ๘,๐๐๐ จ๊าด

ก่อนจะเข้าที่พักกันในคืนนี้ ได้อุทิศส่วนกุศลขออโหสิกรรมกัน และยังต้องรำลึกถึงความเสียสละของมหากษัตริย์ไทย ที่จำต้องรักษาผืนแผ่นดินไทยเอาไว้ยอมเสียพระธิดาและพระโอรสมาเป็นตัวประกันแน่ละ..ความเคียดแค้นความชิงชังที่คนไทยมีกับพม่าเรายังจารึกอยู่ในความทรงจำมาตลอด โดยเฉพาะปัจจุบันขณะที่เขียนหนังสือเล่มนี้อยู่ภาพยนต์เรื่อง **พระนเรศวร** กำลังฮิตที่สุด

แม้ในเวลานี้สภาพการณ์ต่างๆ ของพม่าถ้ามองภาพจากภายนอกแล้ว จะเห็นว่าวุ่นวายไร้เสถียรภาพและล้าสมัยกว่าไทยเรา แต่ภายในคนพม่ายังมีจารีตประเพณีที่ดีงาม แต่คนไทยส่วนใหญ่ก็ยังไม่ลืมภาพอันขมขื่นใจในปี พ.ศ.๒๓๑๐ ไปได้ พม่าเผากรุงศรีอยุธยา คนไทยสูญสิ้นอิสรภาพ ภายหลัง **พระเจ้าตากสิน** จึงทรงกู้ชาติมาได้

ฉะนั้น เมื่อเราได้เหยียบย่างเข้ามาสู่แผ่นดินพม่า และตองอูก็เป็นเมืองคู่กรณีกับเรา จึงได้อุทิศส่วนกุศลกัน ท่ามกลางชาวพม่าที่มามุงดูพวกเราเป็นจำนวนมาก จึงคิดว่าพระพุทธศาสนาเท่านั้น ที่จะเป็นศูนย์กลางของจิตใจ ไม่ว่าเชื้อชาติไหน เราก็เป็นมิตรกันได้ พอที่จะข้ามพ้นเส้นพรมแดนแห่งเชื้อชาติกันไปในที่สุด

ตองอู - พุกาม

เมื่อวานนี้เราเดินทางกันทั้งวัน เช้าวันนี้เป็นวันที่ ๑๘ ต.ค. ๔๓ อาหารเช้าอาจจะไม่มีรสชาติบ้างเป็นธรรมดา แต่ก็ต้องกินเข้าไปเพื่อเอาพลังไว้ต่อสู้กับการเดินทางต่อไป ก่อนจะไปเมืองพุกาม ระหว่างที่ออกมาจากตองอูได้เพียงนิดเดียว เราจะเห็นพระเจดีย์เก่าแก่องค์หนึ่งอยู่ข้างทาง ชื่อว่า **พระเจดีย์เมี่ยสอญีนองพญา**

พระเจดีย์คู่บ้านคู่เมืองตองอูองค์นี้ ไม่เหมือนกับพระเจดีย์ทั่วไปที่เป็นทรงมอญ จะมีรูปทรงเป็นเจดีย์ทรงพม่าโดยแท้ คือมีฐานแปดเหลี่ยม แต่ขอบเป็นเหลี่ยมอย่างพม่า (หากทรงมอญจะขอบมน) วันนี้คนทำบายศรีประดับดอก

ไม้สีขาวล้วน **คุณกาญจนา** ได้เห็นบายศรีในตอนเช้าถึงกับอุทานว่าแปลกประหลาดมากและได้เล่าว่า

ปกติเมื่อไปไหว้ **พระพี่นางสุพรรณกัลยา** ก็จะใช้ดอกไม้สีขาวทุกครั้งซึ่งก็ไม่ทราบว่าทำไม ครั้งนี้เมื่อเข้ามาในเขตตองอู ซึ่งเป็นเมืองที่ท่านประทับอยู่ ก็มีความระลึกถึงท่าน อีกทั้งบายศรีที่ไหว้พระเจดีย์แห่งนี้ก็เป็นสีขาวด้วย และบายศรีชุดนี้เราจะถวายไว้ที่นี้ ซึ่งคุณกาญจนาบอกว่าในบริเวณนี้เป็นเขตเมืองเก่าตองอูด้วย

ครั้นเสร็จพิธีแล้ว จึงออกเดินทางสู่เมืองพุกาม มีระยะทาง ๔๐๐ กม. เป็นเส้นทางที่ต้องลัดเลาะไปตามไหล่เขา ระหว่างสองข้างทางมีป่าไม้ตลอด พอถึง **เมืองมิ้วล่า** ปรากฏว่ายางแบนอีก ต้องจอดรถหยุดซ่อมกว่าจะเสร็จเกือบเที่ยงแล้ว กว่าจะถึง **เมืองมิถิลา** เป็นเวลาบ่าย ๔ โมงเศษแล้ว เมืองนี้มีสถานที่สำคัญ ๒ แห่งคือ **พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ และ พระเจดีย์นากาแบง** ทางเมืองไทยเคยอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปให้คนไทยได้กราบไหว้ ก็ได้อัญเชิญไปจากเมืองนี้

ในขณะที่ข้ามสะพานมิถิลา จะเห็นทิวทัศน์งดงามราวกับภาพเขียน เพราะมองเห็นพระเจดีย์อยู่ริมน้ำทั้งสองด้าน เมืองนี้มีทางแยกไปพุกาม ถ้าไปมัณฑเลย์ก็ตรงไป แต่ก่อนที่จะเข้าเขตเมืองพุกาม จะต้องผ่าน **ภูเขาโปปา** ซึ่งเป็นภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้ว ภูเขาแห่งนี้เป็นที่สถิตของ **เจ้าแม่โปปา** หรือ **เจ้าแม่บุปผา** คนพม่านับถือ "นัต" หรือ "ผีหลวง" ผู้รักษาเขาโปปานี้

คุณกาญจนาเล่าว่า เมื่อสมัยมีชีวิตอยู่ สามีของท่านถูกหลอกไปฆ่า ท่านจึงไม่กลับไปพุกาม ขณะนั้นเจ้าแม่มีลูกชาย ๒ คน ที่ต่อมาได้เป็นกษัตริย์พุกาม เจ้าแม่ได้ขึ้นมาปฏิบัติธรรมบนเขาลูกนี้ โดยอาศัยดอกไม้เป็นอาหาร และให้การช่วยเหลือชาวบ้านด้วยอำนาจอิทธิฤทธิ์ที่มีอยู่

เมื่อตายไปก็สถิตอยู่ ณ ภูเขาแห่งนี้ เมื่อชาวบ้านมาบนบานศาลกล่าวสิ่งใด ก็มักจะได้สมปรารถนา จนทำให้มีคนเคารพนับถือมาก เจ้าแม่ไม่กินหมู ชาวพม่าที่นับถือท่านจึงไม่กินหมูตามไปด้วย ชาวพม่าส่วนใหญ่เชื่อว่าเนื้อหมูสกปรกและมีพิษ เพราะเชื่อตามประวัติว่า พระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานเพราะด้วยเนื้อหมูนี่เอง

บนภูเขาโปปานี้เป็นวัด การไปจะต้องเดินขึ้นบันได และมีเคล็ดต้องสวดมนต์เวลาขึ้นเหมือนกับที่ไจ้เที่ยว ข้างบนนี้โรงแรมราคาแพงมาก คืนหนึ่งมีราคาร้อยกว่าเหรียญ แต่โรงแรมอยู่นอกบริเวณวัด ทุกคนพอได้ฟังต่างนั่งเงียบคงจะหูอื้อไปหมดนะ..งั้นผ่านไปดีกว่า..!

ตอนนี้เวลาประมาณทุ่มครึ่ง รถใกล้จะถึงพุกามแล้ว พบน้ำท่วมตรงฝายน้ำล้น คุณกาญจนาบอกว่าแปลกมากไม่เคยเห็น เพราะปกติเขตนี้จะไม่ค่อยมีฝน เนื่องจากเคยเป็นทะเลทรายมาก่อน เวลาสองทุ่มครึ่งจึงเข้าสู่พุกาม เห็นถนนมีเกาะกลางทันสมัยขึ้นกว่าเดิม อากาศก็ไม่แห้งแล้ง ต้นไม้ขึ้นเขียวชอุ่มดีกว่าก่อนมาก

การกลับมาเมืองพุกามเป็นครั้งที่ ๒ นี้ ผู้เขียนตั้งใจจะไหว้ **พระเขี้ยวแก้ว** ให้ครบทั้ง ๔ แห่ง จึงเริ่มประเดิมเป็นแห่งแรก คือ **พระเจดีย์ชเวซิกอง** ตามที่เล่าประวัติไปแล้ว พอเดินเข้าไปข้างใน พบว่าพระเจดีย์เข้าเฝือกพอดี หมายถึงว่าพวกเราได้บุญนอกเหนือจากการกราบไหว้แล้ว ยังได้อานิสงส์จากการบูรณะอีกด้วย

พระเจดีย์ตุรินต่องกำลังบูรณะพอดี

พระธาตุแห่งนี้สร้างโดย **พระเจ้าอนุรุทธมหาราช** เมื่อวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือนตะโบเว (กุมภาพันธ์) พ.ศ. ๑๖๒๐ เชื่อไหมว่าพวกเราไปตรงกับ "วันพฤหัสบดี" เหมือนกัน แต่ผ่านไปไม่นานแค่ ๙๒๓ ปีเท่านั้นเอง จึงได้ร่วมกันทำบุญปิดทองใหม่ ๑๐,๐๐๐ จ๊าด

หลังจากนั้นได้เดินออกไปด้วยความปลื้มใจ รถได้เดินทางเข้าสู่เขตเมืองเก่า โดยผ่านประตูสาระภา ที่ **พระเจ้าพิ่นเบีย** สร้างขึ้นในศตวรรษที่ ๘ มีรูปปั้นของเทพพิทักษ์เมือง คือ **ผีหลวงมหาคีรี** (เทพหน้าทอง และเจ้าแม่โปปา) ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก พุกามแห่งนี้ได้เกิดแผ่นดินไหวเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๑๘

รถได้วิ่งมาถึง **พระเขี้ยวแก้ว** แห่งที่ ๒ คือ **พระเจดีย์โลกะนันดา** ซึ่งอยู่ริมแม่น้ำอิระวดี ถ้ามากลางวันทางวัดจะมีกล้องส่องทางไกล จะสามารถมองเห็น **พระเจดีย์ตันจิต่อง** ที่อยู่ตรงข้ามแม่น้ำอันกว้างใหญ่ได้ แต่เรามากลางคืนขอ**แห่ผ้าขึ้นธาตุ** ตามแบบฉบับนครศรีธรรมราชก่อน แล้วร่วมบูรณะที่เพิ่งจะปิดทองเสร็จไปไม่นานมานี้เอง เป็นเงิน ๘,๐๐๐ จ๊าด

กว่าจะเดินทางออกจากที่นี่เป็นเวลา ๔ ทุ่มเศษแล้ว จึงรับประทานอาหารกันที่ริมแม่น้ำอิระวดี บรรยากาศสดชื่นมาก มองเห็นท้องฟ้าเห็นแต่ดาว เวลา ๒๓.๑๕ น. จึงเข้าที่พักกัน กว่าจะได้นอนก็ดึก พวกเราถูกฝึกหนักประเภทนอนดึกตื่นเช้ากันเช่นเคย รายละเอียดแบบนี้ **คุณอภิญญา** (ที่น่า) **ติยวลีศรี** เป็นผู้บันทึกรายงาน

วันนี้ที่ ๑๙ ต.ค. ๔๓ เวลาตีห้าออกมาสูดอากาศบริสุทธ์ที่หน้า **เอย่าโฮเต็ล** ที่พวกเราเรียกกันว่า "ไอ้หยา..โฮเต็ล" ลงไปที่ท่าน้ำ เห็นชาวพม่ากำลังจะข้ามไปฝั่งโน้นกัน โดยมีเรือข้ามฟากมากมาย เบื้องหน้าบนยอดเขาสูง **พระเจดีย์ตันจิต่อง** คงเป็นเป้าหมายของเราด้วย แต่เรายังไม่ข้ามแม่น้ำตรงนี้ เราจะไปข้ามที่ **เมืองโมนยั้ว** กัน

พระเจดีย์ตุรินต่อง

หลังจากอาหารเช้าแล้ว จุดที่ ๓ คือ **พระเขี้ยวแก้ว** ณ **พระเจดีย์ตุรินต่อง** ตามที่เราตั้งเป้าหมายไว้ก่อนเดินทาง จุดนี้สำคัญมาก เป็นจุดที่มีแสงรุ้งขึ้นเมื่อสี่ปีที่ผ่านมา จึงบันดาลใจให้คิดจะมากันอีก ในขณะที่รถวิ่งไปนั้น พวกเราถือโอกาสชมแผ่นดินแห่ง "พระเจดีย์สี่พันองค์" ไปด้วยเลย ปรากฏว่าไม่ได้มา ๔ ปี มีการบูรณะพระเจดีย์เพิ่มขึ้นอีกมากมาย

รถได้วิ่งผ่านอาณาจักรแห่งพระเจดีย์ไปแล้ว จะมองเห็นภูเขาสูงลูกหนึ่งแต่ไกล สมัยเมื่อ ๔ ปีก่อน แสงรุ้งขึ้นบนยอดเขานี้ ตอนนั้นพระเจดีย์ยังเป็นสีขาวอยู่ พอรถบัสไปถึงก็ต้องเปลี่ยนเป็นนั่งรถสองแถวต่อผู้เขียนและคณะขึ้นไปก่อน

ยังมีส่วนที่เหลือรอรถกลับมารับอยู่ข้างล่าง

ครั้นรถวิ่งขึ้นไปบนยอดเขา พวกเราถึงกับตกตลึง เมื่อพบว่า **พระธาตุกำลังเข้าเฝือก** พอดีอีกแห่งหนึ่งแล้ว ขนลุกซู่เมื่อลงมายืนมองดูเป็นพระเจดีย์ที่อยู่บนเขาไม่สูงนัก พอจะมองทิวทัศน์เมืองพุกามได้อย่างชัดเจน รวมทั้งฝั่งตรงข้ามของแม่น้ำอิระวดี อันเป็นที่ตั้งจุดที่ ๔ สุดท้ายคือ **พระเจดีย์ตันจิต่อง** ซึ่งอยู่บนภูเขาสูงกว่ามาก

เมื่อทุกคนขึ้นมาครบแล้ว จึงมองดูทัศนียภาพจากเบื้องสูง จะเห็นแต่ยอดพระเจดีย์เต็มท้องทุ่ง นับว่าเป็นภาพที่งดงามและน่าชื่นชมมาก จากนั้นได้ตั้งโต๊ะบายศรีทำพิธีบวงสรวง พอเริ่มพิธีที่หลวงพ่อจะชุมนุมเทวดา ท้องฟ้าก็มืดครึ้มทันที แตกต่างจากอากาศที่เรามาถึง ซึ่งมีแสงแดดเริ่มส่องเอาความร้อนมาให้แล้ว

ในตอนนี้ ท้องฟ้าเต็มไปด้วยเมฆ จนทั้งวันในวันนั้น จะไม่เห็นแสงแดดอีกเลย นับว่าเป็นนิมิตหมายที่ดี ทำให้คิดได้ว่าการที่มีแสงรุ้งขึ้นเมื่อ ๔ ปีก่อนนั้น พระท่านสงเคราะห์ให้เราได้กลับมาบูรณะกันอีกครั้งหนึ่ง พวกเราจึงได้ลุ้นกันว่า ขณะนี้เราได้มีโอกาสบูรณะพระเจดีย์อันเป็นที่บรรจุพระเขี้ยวแก้วแห่งเมืองพุกามไป ๓ แห่งแล้ว ยังขาดอีกแห่งเดียวที่ **พระเจดีย์ตันจิต่อง** เราจะได้พบภาพ **"พระธาตุเข้าเฝือก"** อย่างเช่นนี้อีกไหมหนอ เพราะอยู่ไกลมากจนมองไม่เห็น

พุกาม - เมเมี้ยว - สีป่อ

หลังจากทำพิธีสักการบูชาแล้ว จึงได้ฝากถวายผ้าห่มพระเจดีย์ไว้กับทางวัด และร่วมกันทำบุญเป็นค่าปิดทอง (ไม่ทาสีขาวแล้ว) เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ จ๊าด แล้วเดินทางย้อนกลับไปทางเดิม คือตรงทางแยกที่ **เมืองมิถิลา** ต้องเลี้ยวซ้ายขึ้นเหนือ หากเลี้ยวขวาก็กลับลงไปใต้ คือตองอู

รถเลี้ยวผ่านไปทาง **มัณฑเลย์** สู่ **เมเมี้ยว** เมืองนี้มีคนไทยมาเที่ยวน้อย พวกเราเป็นคณะที่ ๒ ที่ได้มา จากมัณฑเลย์ไปเมเมี้ยวระยะทาง ๔๐ กม. แต่เป็นทางขึ้นเขาตลอด ทิวทัศน์สวยงามยังเป็นธรรมชาติ เดิมเป็นสถานที่พักตากอากาศของอังกฤษ สมัยที่พม่ายังเป็นอาณานิคมอยู่ และเป็นเมืองชายแดนด้วย

เวลาประมาณ ๑ ทุ่ม ผ่านด่านตำรวจ ซึ่งพอเห็นพระแล้วก็ชอบขอหวย แหม..เหมือนกับพี่ไทยเลยนะ แต่เสียดายที่พระไม่มีเลขเด็ดให้ ได้แต่นั่งรถต่อไปจนถึงที่พัก เรียกว่านั่งรถกันทั้งวัน ใครอยากจะมาลองบ้างไหม นับเป็นวันที่สี่ของการเดินทาง จึงเริ่มมีอุปสรรคกันบ้างเล็กน้อย

วันที่ ๒๐ ต.ค. ๔๓ พวกเราถูกลอยแพ เมื่อหัวหน้าทัวร์กับลูกทัวร์เริ่มขัดแย้งกัน จึงต้องเดินทางไปกันเอง อาศัย **"ทีน่า"** พอสื่อภาษากับเจ้าหน้าที่จากโรงแรมคนหนึ่ง เป็นผู้นำไปที่ **พระมหาอานชุกานดา** พระศักดิ์สิทธิ์ที่มาจากมัณฑเลย์

ประวัติเดิมเล่าว่า เป็นพระพุทธรูปที่พ่อค้านำมาจากมัณฑเลย์เพื่อไปที่เมืองจีน ครั้นนำมาถึงตรงตำแหน่งที่สร้างวัดแห่งนี้ พระก็หล่นลงมา ถึงแม้เอารถเครนมายกก็ไม่ขึ้น พอชาวบ้านขอซื้อพระองค์นี้ไว้ จึงสามารถยกขึ้นได้อย่างอัศจรรย์ ภายใน ๖ ชั่วโมงเท่านั้น

ต่อมาจึงได้มาสร้างเป็นวัด ในระหว่างนั้นก็เกิดแสงรัศมีขึ้นบนเขา และภายในคืนนั้นก็มีงูตัวใหญ่เลื้อยเข้ามาในวัด พระมหาอานชุกานดาทำด้วยหยกขาว มีแสงทะลุเข้าไปข้างในได้ วัด

พระเจดีย์ป่อจู ณ เมืองสีป่อ

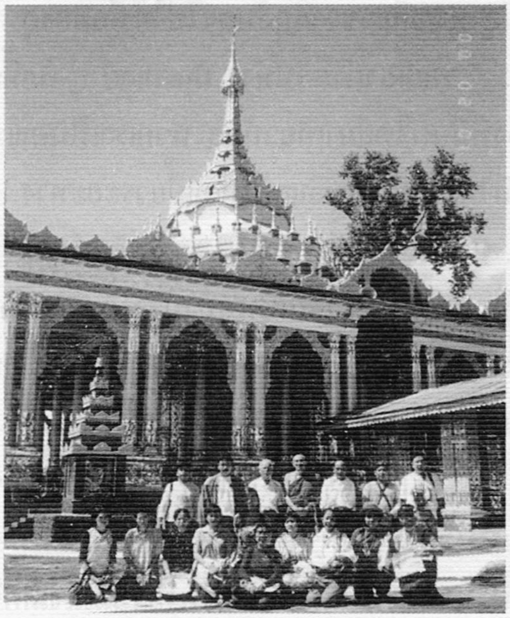

แห่งนี้สร้างโดยเงินของชาวบ้านร่วมกัน เป็นเงิน ๓๐๐ กว่าล้านจ๊าด ใช้เวลาสร้าง ๑ ปี ที่เมเมี้ยวนี้มีคนรวยมาก เพราะเส้นทางจากเมเมี้ยว สามารถทะลุไป **เมืองตาลีฟู** ประเทศจีนได้

จุดต่อไปเดินทางขึ้นไปอีกคือ **เมืองสีป่อ** ส่วน **เมืองแสนหวี** อยู่เลยเมืองสีป่อขึ้นไปอีก แต่คุณมิคกี้บอกว่าไม่มีอะไร สิ่งสำคัญอยู่ที่เมืองสีป่อ นั่นก็คือ **พระเจดีย์ป่อจู** คำว่า **ป่อจู** หมายความว่า **การกลับคืนสู่อ้อมอกพ่อ** พูดสำนวนไทยว่า **กลับคืนสู่แดนปิตุภูมิ** นั่นเอง ชาวไทยใหญ่ที่นี่เป็นผู้สูงอายุได้มาเล่าประวัติให้ฟังว่า

สถานที่นี่เดิมเคยเป็นที่พระพุทธเจ้าเสวยพระชาติเป็น **พญาหมูขาว** เดิมเคยมีสระน้ำเล็กๆ พญาหมูขาวจะมาอาบน้ำที่สระน้ำนี้เสมอ ภายหลังมีพระมาสร้างเป็นวัดขึ้น วัดนี้มีอายุมากกว่า ๗๐ ปีแล้ว ภายในองค์พระเจดีย์มี **พระพุทธรูป** ที่แกะสลักด้วยไม้สักวา ๔ องค์ เดิมมีอยู่ทั้งหมด ๘ องค์ อยู่ที่แสนหวี ๑ องค์ อีกสี่องค์ไม่รู้อยู่ที่ไหน

ไม้สักวาเป็นพืชที่มีดอกอยู่ ๓ สี คือ สีเหลือง ขาว แดง โดยสีเหลืองนี่หมายถึงพระพุทธเจ้าพระพุทธรูปทั้งสี่องค์นี้ประดิษฐานอยู่ในวิหารข้างบนทำเป็นพระเจดีย์สีทองสวยงาม จึงได้ร่วมทำบุญ ๘,๐๐๐ จ๊าด ชาวบ้านเล่าต่อไปอีกว่า

ในสมัยที่ **พระเจ้าอนุรุทธ** เป็นใหญ่ ในแคว้นไทยใหญ่นี้ยังเป็นแคว้นเล็กๆ เจ้าเมืองมีธิดารูปงามชื่อว่า **เจ้าหญิงโซโลมูน** ต่อมาถูกส่งให้ไปเป็นพระมเหสีของพระเจ้าอนุรุทธ ซึ่งเป็นที่โปรดปรานมาก จึงมีคนอิจฉาคอยใส่ร้ายว่าเป็นแม่มด โชคร้ายที่พระราชาหลงเชื่อ จึงสั่งประหารชีวิต แต่เสนาอำมาตย์ได้กราบทูลขอชีวิตไว้ และช่วยเหลือให้หนีออกมาได้

ระหว่างที่เดินทางกลับแคว้นไทยใหญ่นั้น เจ้าหญิงได้ลงสรงน้ำที่สระน้ำ และทิ้งต่างหูเพชรที่ติดตัวมาตลอดลงไปในสระน้ำแห่งนั้น(ปัจจุบันสร้าง **เจดีย์ชเวไจ้ยา** เมืองอมรปุระ) เมื่อเดินทางมาถึงที่เป็นพระธาตุป่อจูนี้ พระราชบิดาก็ออกมารับ เสมือนการกลับคืนสู่อ้อมอกของพ่อ ที่มีแต่ความเมตตาต่อลูกเสมอ ดังในความหมายของพระธาตุแห่งนี้

พวกเราฟังแล้วก็ซาบซึ้ง จึงเดินทางกลับมา ปรากฏว่ามีละอองฝนโปรยมาที่หน้ารถ พอถึงเมเมี้ยวพบคุณมิคกี้ที่โรงแรม แล้วออกเดินทางย้อนกลับทางเดิม ผ่านทางรถไฟโกเทคที่มีความยาว ๓๐๐ เมตร เห็นเป็นลำสูงโปร่งสีขาวทอดตัวแอบอยู่ในขุนเขาที่ลึกเข้าไปในเทือกเขาแห่ง "รัฐฉาน" สะพานแห่งนี้อังกฤษสร้างในปี พ.ศ. ๒๔๔๖ เวลาเย็นได้มาถึงจุดชมวิวจะเห็นเมืองมัณฑเลย์ได้ทั้งเมือง

แม่น้ำที่จะข้ามไปถ้ำพระมหากัสสป

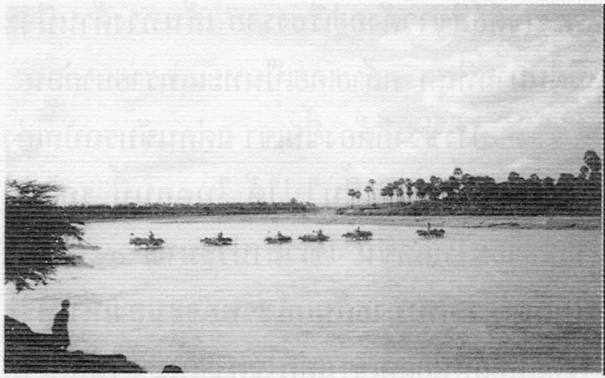

ข้ามไปไม่ได้จึงฝากเครื่องบูชาไว้ที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้

มัณฑเลย์ - โมนยั้ว - ถ้ำพระมหากัสสป

เมื่อคืนถึงที่พักเวลา ๒ ทุ่ม เช้าวันที่ ๒๑ ต.ค. ๔๓ ต้องเปลี่ยนรถใหม่เดินทางไป **โมนยั้ว** แต่ได้แวะที่ **พระเจดีย์สัมพุทธ** ซึ่งอยู่นอกเมืองมัณฑเลย์ เป็นพระเจดีย์สีทองสวยสง่ามาก ได้ประดิษฐานพระพุทธรูปอยู่รายรอบนับล้านองค์ มีทั้งปางประทับยืนและประทับนั่ง

ส่วนด้านในจะใช้แสงจากธรรมชาติช่วย คือ อาคารด้านบนเปิดช่องรับแสงอาทิตย์ เจดีย์นี้ใช้เวลาสร้าง ๒๐ ปี และมีเจ้าอาวาสมาแล้ว ๔ รูป ปัจจุบันนี้มีพระสงฆ์อยู่ ๕ รูป ทางวัดกำลังบูรณะหลายอย่าง จึงได้ร่วมทำบุญรวม ๑๕,๑๓๐ จ๊าด

หลังจากนั้นได้แวะฉันเพล แล้วเดินทางถึง **เมืองโมนยั้ว** ได้ลงแพข้ามแม่น้ำชินด์วินด์ แค่ ๒ นาที ก็ถึงฝั่งตรงข้ามแล้ว จึงนั่งรถสองแถวต่อไปอีก เส้นทางที่เข้าไปนี้ จะสามารถทะลุไปถึง **เมืองกางกอ** ได้ นั่งรถสองแถวไปตามสภาพถนนในชนบท ๕๐ นาที ทุกคนมอมแมมไปตามๆ กัน

คุณมิคกี้นำเข้าไปที่บ้านพักของเจ้าหน้าที่ป่าไม้คนหนึ่ง เป็นผู้หญิงชาวพม่า เพื่อสอบถามข้อมูลที่จะไป **ถ้ำพระมหากัสสป** หรือที่ชาวพม่าเรียกกันว่า **"อลองดอว์กัสสป"** ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนประเทศพม่า มีเขตแดนติดกับบังคลาเทศ

ปรากฏว่าพวกเราต้องผิดหวังไปตามกัน เมื่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้บอกว่า ตอนนี้ยังเป็นหน้าน้ำมากอยู่ทางขาดยังไปไม่ได้ แต่พวกเรายังไม่ละความพยายาม อุตส่าห์นั่งรถไปดูถึงที่แม่น้ำ ตรงจุดที่ชาวบ้านเคยข้ามไปได้ ผลปรากฏว่าไปไม่ได้จริงๆ มองเห็นแม่น้ำกว้างใหญ่ แต่มองดูไม่ลึกมากนัก ถ้าเป็นหน้าแล้งคงจะเอารถข้ามไปได้

จึงต้องย้อนกลับมาที่บ้านพักเจ้าหน้าที่คนนี้อีก เพื่อตั้งพานบายศรีตั้งจิตถวายบูชากันตรงนี้ ถึงแม้ตัวจะไปไม่ถึงแต่ใจของเราก็น้อมกราบท่าน ณ ที่นี้ แล้วมอบเครื่องบูชาไว้ทั้งหมด มีผ้าไตรจีวรด้วย หากเขาไปได้เมื่อไร ช่วยนำไปถวายพร้อมกับปัจจัยอีก ๕,๔๑๐ จ๊าด

จากนั้นก็ได้นำรูปภาพบริเวณที่ **พระมหากัสสป** นิพพานมาให้ พวกเราก็ได้แต่ขอบคุณแล้วกล่าวคำอำลาด้วยความผิดหวังพอสมควร ถึงแม้จะยังไปไม่ถึง แต่ก็ดีใจที่ได้ข้อมูลว่าเป็นสถานที่จริงของท่าน ซึ่งชาวพม่านิยมเดินทางมากราบไหว้ในเดือน ม.ค. - มี.ค. พวกเราจึงต้องเปลี่ยนแผน ย้อนกลับไปพักค้างคืนที่ **เมืองโมนยั้ว**

ตอนเช้าวันที่ ๒๒ ต.ค. ๔๓ มีฝนตกเล็ก

พระเจดีย์ตันจิต่องกำลังบูรณะพอดี

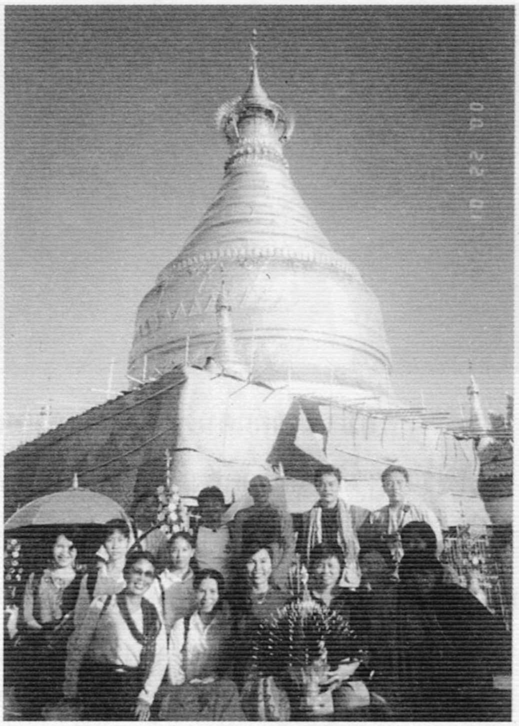

น้อย แต่ก็พอเดินไปกราบ **พระเจดีย์ซุยซิกอง** ได้ ซึ่งเป็นพระเจดีย์คู่บ้านคู่เมืองมานานแล้ว ทางวัดกำลังจะบูรณะ จึงร่วมกันทำบุญ ๑๘,๐๐๐ จ๊าด และทราบว่า **พระมหามุนี** จะมีการบูรณะด้วย จึงฝากคุณเอโกชาวพม่าไปทำบุญอีก ๘,๐๐๐ จ๊าด

เมื่อกลับมาถึงโรงแรม รถบัสยังไม่มารับ ต้องรอกันนาน พอมาถึงคนขับบอกว่าถูกจับในระหว่างทาง ผู้เขียนจึงต้องแอบไปเจิมรถด้วยน้ำมันชาตรี เพราะไปพม่าครั้งนี้มีแต่ปัญหาเรื่องรถ รถบัสคันนี้ก็มาเปลี่ยนจากรถคันเมื่อวานนี้

โมนยั้ว - พุกาม

การเดินทางไปพุกาม โดยไม่ย้อนกลับไปทางเดิมที่มาจากมัณฑเลย์ ก็เพื่อจะไปที่ **พระเจดีย์ตันจิต่อง** ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับเมืองพุกาม ถนนเส้นนี้มีสภาพไม่ดีเลย เพราะบ้านเมืองยังไม่เจริญ แต่ทิวทัศน์สวยงามกว่า มองเห็นแม่น้ำอิระวดีอยู่ไกลริบ ที่ราบลดหลั่นกันไป มองเห็นพระเจดีย์สีขาวตั้งอยู่เรียงราย เส้นทางด้านนี้จะมีฝุ่นมากที่สุด คล้ายเคยเป็นทะเลทรายมาก่อน

บางช่วงก็ต้องขึ้นเขา แต่คนขับรถบัสเก่งสามารถเลี้ยวเลาะขึ้นไปได้ ในตอนนี้ รถไม่มีปัญหาอะไรเกิดขึ้น ใช้เวลาประมาณ ๔ ชั่วโมง ใกล้จะถึงจุดหมายกันแล้ว พอจะมองเห็นพระเจดีย์ที่อยู่บนยอดเขา แต่ก็ใจหายเพราะไม่เป็นไปตามที่คาดหมายไว้ คือไม่เห็นพระธาตุเข้าเฝือกเลย จึงได้แต่ปลอบใจกันไปว่า

คงไม่เป็นไรนะ เราได้ทำบุญซ่อมแซมพระเจดีย์อันเป็นที่บรรจุ **พระเขี้ยวแก้ว** มาตั้ง ๓ แห่งแล้ว ขาดอีกแห่งเดียวคงไม่เป็นไรน่า ว่าแล้วก็เปลี่ยนจากรถบัสไปนั่งรถสองแถวแทน แถวนี้เรียกว่า **หมู่บ้านชุนจอง** เวลาประมาณ ๑๕.๐๐ น. พวกเราก็ขึ้นไปป๋ออยู่บนเขาสูงแล้ว หลังจากที่ได้มองมาจากฝั่งตรงข้าม คือ **พระเจดีย์ตุรินต่อง**

เมื่อคนที่ขึ้นมาถึงก่อนได้บอกว่า **พระธาตุเข้าเฝือก** แต่ได้เห็นพระธาตุเข้าเฝือกแค่ฐานพระเจดีย์เท่านั้น เนื่องจากทางวัดเพิ่งจะเริ่มทำการซ่อมแซม จึงยังไม่ได้ตั้งนั่งร้านขึ้นไปถึงยอดสุด เราอยู่ข้างล่างจึงมองไม่เห็น แหม..ทำเอาใจหายหมด ผลที่สุดทุกคนก็ได้เฮ..ดีใจกันสุดๆ

ต่างก็รีบรุดมาทำพิธีบวงสรวงกัน เพราะว่าเป็นสถานที่สำคัญกว่าทุกแห่งที่ผ่านมาทั้งหมด เนื่องจากสมัยพระพุทธเจ้าได้เสด็จมาประทับยืนแล้วชี้พระหัตถ์ตรัส ณ ที่นี้ นับว่าคุ้มจริงๆ ถึงแม้จะผิดหวังจากถ้ำพระมหากัสสปกัน แต่ก็ได้มาชดเชยตรงนี้ จึงได้ร่วมทำบุญบูรณะกันเต็มที่ ถือว่าได้มาบรรจบครบสี่ ณ สถานที่นี้แล้ว

พระพุทธรูปประทับยืนชี้พระหัตถ์

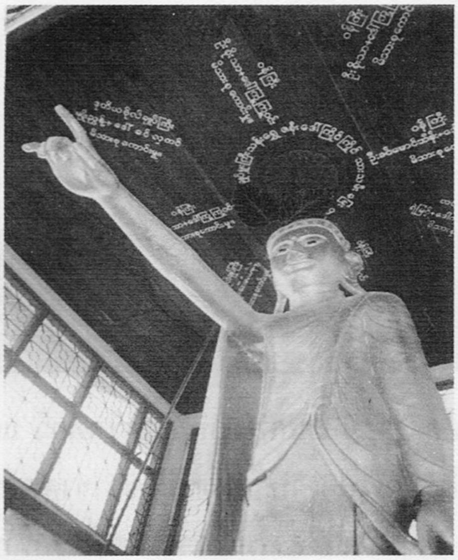

นับว่าเป็นเรื่องเหลือเชื่อ ที่จะได้มีโอกาสร่วมบูรณะทั้ง ๔ แห่งในเวลาเดียวกัน ปัจจัยที่นับได้นั้น เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ จ๊าด มากกว่าที่อื่นๆ และได้ถวายพระที่นี่อีก ๑,๐๐๐ จ๊าด แล้วแลกลูกประคำกับท่านไว้เป็นที่ระลึก จากนั้นเวียนเทียน ๓ รอบ ก่อนที่จะทำพิธีบวงสรวงบายศรีกัน

แล้วจึงเดินไปที่ **พระพุทธรูปประทับยืนชี้พระหัตถ์** พระองค์ใหญ่มากและที่ใกล้ๆ กันนั้นจะมีรั้วล้อบรอบ มีทรายโรยอยู่ในบริเวณนั้น ซึ่งเป็นที่พระพุทธเจ้าได้เสด็จประทับยืนตรงจุดนี้ นับว่าทางพม่าได้รักษาประวัติความเป็นมาได้เป็นอย่างดี แล้วทำตำแหน่งระบุไว้อย่างชัดเจน

เมื่อได้ถ่ายภาพที่มีเมืองพุกามอยู่เบื้องล่าง จะมองเห็นแม่น้ำอิระวดีกว้างใหญ่ไหลคดเคี้ยวกัน แล้วจึงออกเดินทางต่อไปที่ **รอยพระพุทธบาทมานเซ็ทต่อว์** แต่รถบัสไม่สามารถวิ่งต่อไปได้ จึงเปลี่ยนแผนข้ามแม่น้ำอิระวดี ไปพักค้างคืนที่โรงแรม "เอย่า" ตามเดิม แล้วให้รถบัสวิ่งอ้อมไปทางมัณฑเลย์กลับมารับพวกเราต่อไปวันรุ่งขึ้น

พุกาม - มานเซ็ทต่อว์

วันที่ ๒๓ ต.ค. ๔๓ ต้องรอรถบัสถึง ๘ โมงเช้า กว่าจะออกมาได้ เปลี่ยนรถเป็นคนที่ ๔ แล้ว รถวิ่งข้ามแม่น้ำปินชองแล้วแวะฉันเพลที่ **เมืองเยนันยอง** จากนั้นต้องไปอีก ๔๕ กม. จึงจะถึงจุดหมาย ระหว่างทางรถต้องวิ่งข้ามแม่น้ำที่แห้งแล้วเหลือแต่ดินทราย กว่าจะผ่านไปได้ ต้องอาศัยชาวบ้านช่วยลากรถให้ แต่ต้องเสียเงินนะ

เวลาบ่ายโมงเศษๆ ถึง **เมืองมะกวย** เตรียมข้ามฝั่งแม่น้ำอิระวดีไปที่ **เมืองมินบู** ต้องนั่งเรือข้ามไปถึง ๔๕ นาที แม่น้ำกว้างมาก ยังไม่ถึงนะ ต้องนั่งรถสองแถวต่อไปอีก ในขณะที่รถวิ่งเข้าไปในป่าใกล้จะถึงรอยพระพุทธบาทมานเซ็ทต่อว์นั้น มีนกเล็กๆ สองตัวซ้ายขวาบินนำหน้ารถไปพร้อมกันตลอด ระยะทางจากท่าเรือประมาณ ๕๐ กม. กว่าจะถึงต้องนั่งรถราว ๒ ชั่วโมงครึ่ง

พระพุทธบาทอยู่ในมณฑปครอบ ซึ่งอยู่ริมแม่น้ำมันชอว์ แต่ไม่ลึกมากสามารถเดินลุยเข้าไปได้ มีชาวบ้านและเด็กๆ แถวนั้นเข้ามาช่วยจูงให้ ในช่วงเข้าพรรษาจะมีปลาตัวใหญ่มาถือศีลอยู่ที่ท่าน้ำหน้าวัด ไม่กินเนื้อสัตว์อย่างอื่น นอกจากข้าวสุกที่ชาวบ้านมาเลี้ยงครั้นพอออกพรรษาแล้ว ฝูงปลาเหล่านี้ก็พากันหายไปหมด ส่วนบนยอดเขาก็มี **รอยพระพุทธบาท** อีกรอยหนึ่ง อยู่ในมณฑปยอดแหลมที่เห็นแต่ไกล

แต่พวกเราไม่มีเวลาเดินขึ้นไป ได้แต่เข้าไปกราบไหว้รอยที่มีอยู่ข้างล่าง เป็นที่น่าเสียดายที่ไม่ได้เห็นรอยพระพุทธบาท เพราะเขาเอาฝาเหล็กครอบไว้ จะเปิดให้เฉพาะหน้าแล้งเท่านั้น เราจึงได้แค่ไหว้ภายนอก แต่คุณมิคกี้บอกว่า เดิม

รอยพระพุทธบาท "มานเซ็ทต่อว์" อยู่ริมลำธาร

ส่วนอีกรอยหนึ่งอยู่บนยอดเขาสูง

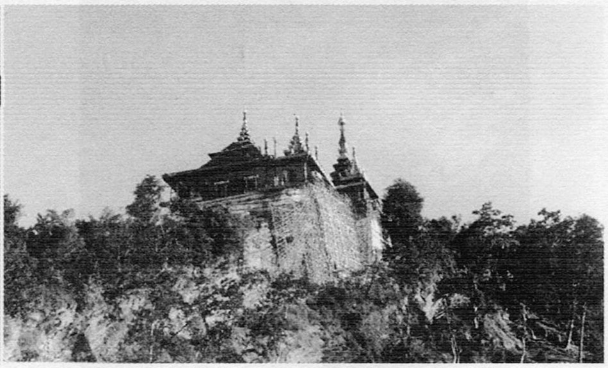

เป็นรอยเว้าลงไปในพื้นหินริมลำธาร

มีลักษณะเป็นรูปไข่ (น่าจะเป็นรอยเกือกแก้ว) ยาว ๕ ฟุต ๘ นิ้ว กว้าง ๔ ฟุต ๒ นิ้ว เป็นรอยเบื้องซ้าย แม้มองไม่เห็นแต่ก็ร่วมทำบุญบูรณะ ๑๕,๐๐๐ จ๊าด เพราะเห็นว่าอยู่ในป่าเขา แต่ก็ยังสร้างได้สวยงาม ตามประวัติมีเรื่องเล่าว่า

ก่อนสมัยพุทธกาล ๑๐๐ ปี มี **พระนางสุธรรมจารี** หรือ **มนูจารี** แห่งเมืองอปรันตสีฐะ ได้ตามเสด็จพระราชบิดาที่เข้าป่าออกบวชเป็นฤาษี พระธิดาชอบเล่นน้ำอาบแสงจันทร์ที่แม่น้ำมันชอว์มาตั้งแต่เด็กๆ ทำให้มีความงดงามมาก

ต่อมามีพระมหาอุปราชของเมืองอปรันตสีฐะ ชื่อ **เจ้าชายอธิตรา** ได้มาเห็นนางก็เกิดรักใคร่ ไม่ยอมกลับบ้านเมือง พระธิดามีญาณหยั่งรู้ว่ามีคนมาคอยแอบดู จึงแยกร่างเป็นสองร่าง ร่างหนึ่งกำลังอาบแสงจันทร์ อีกร่างหนึ่งไปดักจับเจ้าชายจนรู้ความจริงแล้ว จึงได้แต่งงานกันและกลับไปครองเมืองอปรันตสีฐะ

แต่ก็มีเรื่องยุ่งเหยิงอีกมาก ขอรวบรัดไปเลยว่า สุดท้ายพระนางได้เป็นผู้ออกกฎหมายไว้ใช้ในเมือง ตอนหลังถูกกลั่นแกล้งจนแขนขวาได้ขาดไป พระสวามีก็ตายไปอีก จนเมื่อพระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ และเสด็จมาที่มานเซ็ทต่อว์ แต่พระนางไปยอมไปกราบ เพราะมือขวาขาดหายไป

คนพม่ามีความเชื่อว่า การที่จะกราบพระจะต้องกราบให้ครบทั้งสิบนิ้ว พระนางจึงอธิษฐานว่าจะไปกราบพร้อมเจ้าชายอธิตราในสมัยพระศรีอาริย์ในอนาคตกาลโน้น ปัจจุบันนี้คนพม่ามีความเชื่อว่า **พระนางสุธรรมจารี** ยังไม่ตาย ยังมีชีวิตอยู่ แม้เวลาจะล่วงเลยไปนาน ยังคงตามหาเจ้าชายอยู่ แต่รูปร่างหน้าตาจะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ

ส่วนประวัติของพระบาทมานเซ็ทต่อว์ จะมีความเกี่ยวข้องกับพระเจดีย์ตันติจ่อง กล่าวคือเมื่อสมัยที่พระพุทธเจ้ามีพระชนมายุ ๗๕ พรรษา ได้เสด็จมาที่ **วัดจองโด่ยา** ซึ่งอยู่ใกล้ๆ กับมานเซ็ทต่อว์ ชาวพิว (พยู) และพม่าได้สร้างพระคันธกุฎีด้วยไม้แก่นจันทน์ทั้งหลังถวายพระพุทธเจ้าแล้ว พระพุทธองค์จึงทรงประทับรอยพระบาทไว้ ๒ รอย จากนั้นจึงเสด็จไปที่ภูเขาตันจิต่อง

ขอจบตำนานเพียงแค่นี้ จุดต่อไปจากที่นี่ไกล ๒๐ กม. ชื่อว่า **พระเจดีย์จองโด่ยา** เมืองมินบู เป็นสถานที่สำคัญมาก เพราะเป็นที่บรรจุพระคันธกุฎีของพระพุทธเจ้าที่ทำด้วยไม้แก่นจันทน์ จึงได้ร่วมทำบุญกันเต็มที่อีก ๑๐,๐๐๐ จ๊าด เพราะ

ว่าพระธาตุเข้าฝือกพอดีนั่นเอง

หลังจากที่ได้ทำบุญใหญ่แล้ว แผนเดิมจะต้องเดินทางจาก **มินบู** ต่อไปที่ **มร้อกอู** (ยะไข่) แต่เจ้าหน้าที่พม่าไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวข้ามไปเพราะเส้นทางข้ามเขา **อารกันโยมา** อันตรายมาก จึงต้องกลับไปที่ย่างกุ้งอีก แล้วถึงนั่งเครื่องบินไป

เป็นอันว่าต้องกลับ โดยเฉพาะขณะที่เดินทางกลับในตอนดึก ในระหว่างนั่งเรือข้ามแม่น้ำอิระวดี คุณมิคกี้บอกว่า ยังมีพระเจดีย์ที่สำคัญอีกชื่อว่า **พระเจดีย์เมี่ยตะลอง** อันเป็นสถานที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จประทับนอน ตามตำนานกล่าวว่าสถานที่บรรทมนั้นสร้างด้วยมรกต พระพุทธเจ้าทรงประทับอยู่ที่นี่ถึง ๗ วัน

พวกเราจึงกราบไหว้กันบนเรือลำนั้นทันทีท่ามกลางแม่น้ำอิระวดีในยามค่ำคืน เสียงสวดมนต์ กลิ่นน้ำหอมและทองคำเปลว ที่ฝากไว้ในพระแม่คงคายังคงเป็นภาพความทรงจำที่ประทับใจยิ่งตลอดมา แต่กว่าจะข้ามฝั่งมาถึงรถบัสเป็นเวลาเที่ยงคืนครึ่งไปแล้ว จึงออกเดินทางต่อโดยนอนกันไปบนรถจนไปสว่างที่ **เมืองอองเลนมานเซ็ทต่อว์ - แปร (ศรีเกษตร)**

อาหารมื้อเช้าวันที่ ๒๔ ต.ค. ๔๓ จึงเป็นแบบพม่าแท้มีปาท่องโก๋ชากาแฟและโรตีร้อนๆ จิ้มนมข้น การเดินทางวันนี้แทนที่จะไป **มร้อกอู** จึงต้องไป **เมืองแปร** แทน ระหว่างทางต้องข้ามแม่น้ำอิระวดีอีก ไหลคดเคี้ยวเหลือเกินนะ หนีไม่พ้นแม่น้ำสายนี้สักที (ยาว ๒,๐๐๐ กว่ากิโลเมตร)

เมืองแปรมีสถานที่สำคัญ ๒ แห่ง จุดแรกไปที่ **พระพุทธรูปแว่นทอง** (ชเวเมี้ยตมัน) แปลกไหมละ..ท่านผู้อ่าน พม่านี่เขามีอะไรแปลกๆ นะ พระพุทธรูปองค์นี้สร้างมาเกือบ ๒,๐๐๐ ปีแล้ว ถ้าถอดแว่นแล้วน้ำพระเนตรจะไหล มีองค์เดียวในพม่า ภายในวิหารจะมีแว่นตาเก่าๆ อยู่ในตู้โชว์ เป็นแว่นตาที่อังกฤษสร้างให้

แต่ที่ใส่ปัจจุบันนี้ชาวพม่าร่วมกันสร้างและมีชาวพม่านิยมมาถวายแว่นกันแล้วอธิษฐานขอให้หายจากโรคตา มีผู้คนศรัทธากันมาก ในปีต่อมาได้มีการเปลี่ยนแว่นใหม่ผู้เขียนได้มีโอกาสร่วมทำบุญสร้างแว่นตาด้วย แต่ครั้งนี้ก็ได้ทำบุญร่วมกัน ๖,๐๐๐ จ๊าด ในพงศาวดารพม่าเล่าว่า

ในขณะที่ **พระเจ้าวิฑูฑภะ** ไล่ฆ่าพวกศากยะที่กรุงกบิลพัสดุ์ มีเจ้าชายองค์หนึ่งชื่อว่า **ธรรมราช** ได้เสด็จหนีมาตั้งเมืองแถวนี้ แล้วได้หญิงสาวชาวพยู (คนพื้นเมือง) มาเป็นชายา (อยู่เหนือเมืองสกาย) แล้วตั้งเมืองนี้เป็นราชธานี ต่อมามีพระโอรส ๒ องค์แต่ตาบอดตั้งแต่กำเนิด

พระราชาเกิดความอับอายจึงสั่งฆ่าทารกทั้งสอง แต่พระชายาได้นำไปซ่อนไว้ จนอายุได้ ๑๖ ปี พระสวามีรู้ว่าโอรสยังมีชีวิตอยู่ จึงให้นำโอรสทั้งสองไปลอยแพ แต่พระมารดาก็ยังแอบนำอาหารไปไว้ในแพ ต่อมามีหญิงชาวบ้านป่าลอบขึ้นมาขโมยอาหารของเจ้าชายอยู่เป็นประจำ

จนกระทั่งเจ้าชายทั้งสองจับได้ จึงคิดจะฆ่าหญิงคนนี้เสีย หญิงสาวขอร้องว่าอย่าฆ่า จะรักษาดวงตาให้ แล้วได้รักษาจนกระทั่งหายเป็นปกติทั้งสองจึงขึ้นฝั่งที่ใกล้ๆ กับเมืองแปร ไปอาศัยอยู่ในป่าที่มีน้ำตก ต่อมาได้พบกับหญิงสาวคนหนึ่ง ซึ่งมีฤาษีเป็นพ่อบุญธรรม นางจึงได้พาไปพบกับฤาษี เมื่อได้ซักถามพอรู้ความว่า สองพี่น้องนี้เป็นศากยวงศ์ พระฤาษีจึงบอกว่า ตนเองก็

พระเจดีย์ชเวซานดอว์ เมืองแปร มีฉัตรสองชั้น

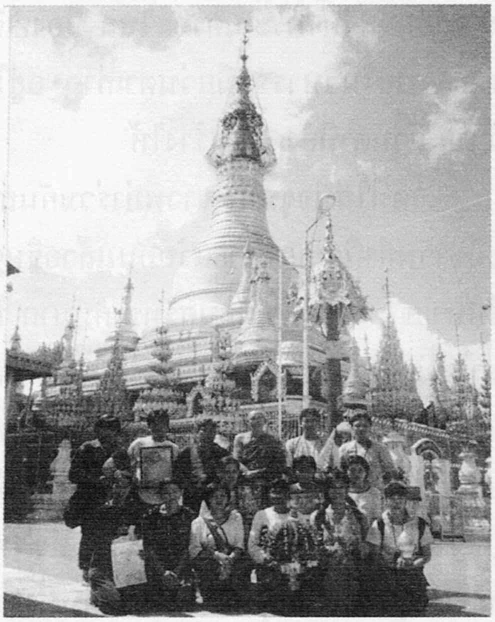

เป็นน้องชายของพระเจ้าธรรมราช รับอาสามาปราบไดโนเสาร์

ครั้นพระฤาษีได้เล่าเรื่องเหตุที่มาอยู่ในป่าให้ทั้งสองฟังแล้ว จึงได้สร้าง **เมืองศรีเกษตร** ให้คนพี่แต่งงานกับลูกสาวบุญธรรมชื่อ **บีดายี** ส่วนคนน้องให้แต่งงานกับสาวชาวป่าที่รักษาดวงตานั้น จนพี่ชายตายไปน้องชายก็ขึ้นครองแทน หญิงชาวป่าไม่สามารถเป็นพระมเหสีได้ เพราะเป็นคนธรรมดา น้องชายจึงตั้งพี่สะไภ้เป็นพระมเหสีแทน

หญิงสาวเสียใจจึงหอบลูกสาวของตนเองหนีไปตั้งเมืองใหม่แล้วให้ธิดาชื่อว่า **ซองปา** ครองเมืองวิษณุ พระธิดามีพระวิษณุคอยคุ้มครอง จึงมีชื่อว่า **เจ้าหญิงวิษณุ** ต่อมาเมืองศรีเกษตรมีเจ้าชายผู้เป็นลูกของกษัตริย์องค์พี่ขึ้นครองแทน หลังจากพระเจ้าอาตายไป

เจ้าชายจึงได้ยกทัพไปตีเมืองวิษณุ แล้วเอาเจ้าหญิงวิษณุมาเป็นชายา เจ้าหญิงจึงแกล้งยอมทำตามทุกอย่าง จนเจ้าชายไว้วางใจ อยู่มาวันหนึ่ง นางแอบเอายาพิษใส่ในผ้าเช็ดหน้า แล้วส่งให้เจ้าชายเช็ดหน้า ด้วยความเชื่อใจจึงรับมาและเช็ดหน้าทำให้ดวงตาทั้งสองข้างบอดไปทันที

ถึงกระนั้นก็ตามที เจ้าชายก็ยังไม่โกรธไม่เกลียดเจ้าหญิง ทรงให้อภัยทุกอย่าง น้องสาวจึงได้คิดว่า พี่ชายนั้นมีความรักในตนเป็นอย่างมาก จึงได้ไปอธิษฐานว่า หากรักษาดวงตาของสามีหาย จะสร้างพระพุทธรูปโดยนำดวงตาของตนเองบรรจุลงไปในพระพุทธรูปนั้น

ต่อมาก็สามารถรักษาดวงตาเจ้าชายให้หายได้ เจ้าหญิงจึงสร้างพระตามคำอธิษฐาน และสั่งให้ช่างนำดวงตาของพระนางใส่ไว้ในพระพุทธรูป แต่ข้าราชบริพารไม่ยอมทำตามพระประสงค์ จึงแอบทำแก้วตาดวงใหญ่ ๒ ดวง ซึ่งเป็นดวงแก้วใส่ลงไปแทน โดยทำให้เจ้าหญิงสลบไปเสียก่อน เมื่อฟื้นขึ้นมาก็คิดว่าเป็นดวงตาของพระนางเอง ที่ใส่อยู่ในพระพุทธรูปองค์นี้

เรื่องราวก็มีเพียงแค่นี้ ชาวพม่าจึงมีความเชื่อว่า ตนเองมาจาก **"ศากยวงศ์"** คำว่า **พม่า** มาจากพรหม หรือ **พรหมา** ต่อมาจึงเพี้ยนเป็น **พม่า** ชาวศากยวงศ์จึงนับถือพระพรหมมาก แล้วยังมีนกยูงเป็นสัญลักษณ์อีกด้วย

ศาสนาในนครศรีเกษตร

คัมภีร์ศาสนวงศ์ได้เล่าว่า เมื่อปีพุทธศักราช ๑๐๑ ท่านทั้ง ๗ นี้ ได้สร้างนครศรีเกษตร คือ **ท่านชฎิล ท้าวสักกะ พญานาค พญาครุฑ ท้าวกุมภัณฑ์ เจ้าแม่จันที** และ **พระเป็นเจ้าปรเมศวร**

พระราชาพระนามว่า **ทวัตตโปงคะ** เสวยราชสมบัติอยู่ในนครนั้น กล่าวกันว่า พระองค์มี ๓ ตา ครั้งนั้น พระสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

เป็นพระอรหันต์ ประมาณ ๓,๐๐๐ องค์ อยู่ในนครนั้น พระราชาทรงอุปถัมภ์ด้วยดี และโปรดให้สร้างพระเจดีย์ ๖ องค์ บรรจุพระบรมสารีริกธาตุเจดีย์ละองค์

ส่วนพระบรมธาตุแขนเบื้องขวา ๑ องค์ โปรดให้สร้างพระเจดีย์บรรจุไว้อีกองค์หนึ่งและอัญเชิญพระบรมธาตุอุณหิส (จอมกระหม่อม) มาจาก **นครกะมารัง** แล้วโปรดให้สร้างพระเจดีย์ขึ้นอีกองค์หนึ่งแต่ยังไม่ทันเสร็จ **พระเจ้าอนุรุทธ** อัญเชิญไป **นครอริมัททนะ** (พุกาม) และโปรดให้บรรจุไว้ในพระเจดีย์ชื่อ **จัญขุง**

ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าศาสนาประดิษฐานอยู่ก่อนที่ **พระรักขิตเถระ** จะมา แต่ศาสนาตั้งอยู่ไม่แข็งแรง (ท่านเป็นพระสมณทูตสายที่ ๒ สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช) **พระรักขิตเถระ** ที่ **พระมหาโมคคัลลีบุตรติสสเถระ** ส่งไปถึงรัฐ **วนวาสี** แล้วลอยอยู่บนอากาศ แสดงธรรมถึงโลกไม่มีเบื้องต้นเบื้องปลาย ทำให้คนชาวเมืองวนวาสีเลื่อมใส

เมื่อท่านแสดงจบแล้วคนประมาณ ๖ หมื่นได้ตรัสรู้ธรรม บวชประมาณ ๗ หมื่น สร้างวิหาร (วัด) ขึ้นถึง ๕๐๐ แห่ง พระรักขิตเถระได้ประดิษฐานศาสนาในรัฐวนวาสี ด้วยประการฉะนี้

ในปี พ.ศ. ๔๓๓ มีพระราชาองค์หนึ่งทรงพระนามว่า **กุกกุฏสีสะ** ครองราชสมบัติ ในรัชสมัยของพระองค์ มีพระอรหันต์ประมาณ ๕ องค์ ส่วนพระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี มีมากนับไม่ถ้วน ประวัติก็มีเพียงแค่นี้

จุดที่ ๒ ต่อไปก็คือ **พระเจดีย์ชเวซานดอว์** ชื่อนี้ผู้อ่านบางท่านอาจจะแปลกใจว่า ทำไมชื่อนี้จึงซ้ำกันหลายแห่ง เพราะถ้ามีคำว่า **ชเวซานดอว์** ที่ไหน แสดงว่าที่นั่นมี **พระเกศาธาตุ** บรรจุอยู่ด้วย แต่พระเจดีย์ที่นี่จะพิเศษกว่าที่อื่น แสดงให้เห็นถึงความเลื่อมใสของชาวพม่าและชาวมอญที่มีความเคารพนับถือต่อพระเจดีย์แห่งนี้

ฉะนั้น ให้สังเกตบนยอดฉัตร จะเห็นเป็นสองชั้น ชั้นล่างเป็นฉัตรของชาวมอญที่สร้างเอาไว้ก่อน ส่วนชั้นบนเป็นของพม่ามีขนาดเล็กกว่า พระเจดีย์ ณ เมืองแปรแห่งนี้ จึงไม่ธรรมดา สามารถขึ้นลิฟต์ได้เหมือนกับชเวดากอง สูงใหญ่มาก คนไทยไม่ค่อยมาถึงที่นี่ คงจะไม่ชอบคำว่า **พระเจ้าแปร** ที่เป็นผู้ฟัน **สมเด็จพระศรีสุริโยทัย** ขาดบนคอช้างกระมัง

แต่นั่นเรื่องมันนานมาแล้ว พระเจดีย์แห่งนี้มีมาแต่ครั้งพุทธกาล ตาม **ตำนานพระเจ้าเลียบโลก** พระพุทธเจ้าเสด็จกลับจากเมืองไทยได้ผ่านที่ย่างกุ้งแล้วมาที่เมืองแปร ก่อนที่จะเสด็จสู่กรุงราชคฤห์ พระพุทธองค์ได้ประทานพระเกศาธาตุให้บรรจุไว้ ทุกๆ ปีจะมีงานล้างชะตา คล้ายกับการสะเดาะเคราะห์ของคนไทย รอบๆ องค์พระเจดีย์จุดไฟได้ และคนจะเอาไม้โยนใส่ลงไปในเตาไฟ ถือว่าชีวิตเก่าไปแล้ว ชีวิตใหม่จะคืนมา

แปร - พะสิม - แหลมเนเกรย์

ขณะที่ไปถึงพระเจดีย์แห่งนี้ ทางวัดเพิ่งจะบูรณะปิดทองเสร็จ จึงได้ร่วมทำบุญย้อนหลังเป็นเงิน ๗,๐๐๐ จ๊าด แล้วออกไปฉันเพล เสร็จแล้วจึงเดินทางต่อไป โดยข้ามสะพานเนาวดี และข้ามผ่านแม่น้ำอิระวดี มุ่งหน้าสู่ **เมืองพะสิม** ในระหว่างนี้ช่วยกันทำบายศรีบนรถ ปรากฏว่ามีรุ้งขึ้นที่ด้านซ้ายของรถด้วย

นั่งเรือหางยาวเอี้ยมจุ๊นไปพระเจดีย์มอดินซูน

ถ้าดูตามแผนที่จะเห็นว่า เราเดินทางขึ้นเหนือก่อน จากตองอูสู่พุกามและมัณฑเลย์ แล้วจึงล่องกลับลงมาทางใต้ผ่านเมืองแปรจนถึงเมืองพะสิม ตามประวัติศาสตร์ของพม่าเล่าว่า กษัตริย์ที่ชนช้างกับพระศรีสุริโยทัย ไม่ใช่เมืองแปรแต่เป็นเมืองพะสิมต่างหาก คาดว่าในอดีตเมืองแปรอาจจะกินพื้นที่มาถึงพะสิม พวกเราไปถึงในเวลา ๑ ทุ่ม เข้าที่พักก่อนเพื่อเตรียมตัวเดินทางพรุ่งนี้

พระเจดีย์มอดินซูน

วันนี้ถือว่าเป็นวันสำคัญในชีวิต การเดินทางทุกแห่งที่ผ่านมา ไม่โหดยิ่งไปกว่าวันนี้ คือ วันที่ ๒๕ ต.ค. ๔๓ ที่จะต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ของตนเองทุกคน เมื่อจะต้องตื่นแต่เช้ามืด แล้วออกเดินทางจากท่าเรือที่เมืองพะสิม นั่งเรือชั้นดีคือ **เรือเอี้ยมจุ๊น** ติดเครื่องหางยาว เริ่มออกเดินทางเวลาประมาณ ๗ โมงเศษ

เราได้เตรียมบายศรีเครื่องบูชาครบถ้วนที่จะไปไหว้ **พระเกศาธาตุ** สมัยก่อนที่จะสร้างพระเจดีย์ชเวดากอง วันนี้จึงต้องเตรียมถุงนอนร่มเสื้อกันฝน ไฟฉาย และเสบียงอาหารเช่น มาม่า กล้วย น้ำดื่ม เป็นต้น ตามข้อมูลเดิม คุณมิคกี้ได้บอกว่านั่งเรือไปไม่กี่ชั่วโมง แล้วไปหารถอีแต๋นต่อไปอีกก็จะถึง **พระเจดีย์มอดินซูน** แห่งนี้

แต่พอถึงเวลาเดินทางจริงเราต้องล่องเรือหางยาวไปตามแม่น้ำ มุ่งหน้าสู่แหลมเนเกรย์คือที่ปากอ่าวเบงกอล เวลา ๕ ชั่วโมงกว่า ผู้อ่านคงนึกไม่ถึงนะ ว่าพวกเราจะลำบากกันถึงขนาดนี้ แล้วเวลาปวดท้องฉี่ ขอโทษนะ อาจจะไม่สุภาพ แต่อยากเล่าแบบลูกทุ่ง เพราะตอนนี้เรากำลังเดินทางย้อนยุคไปในอดีตกัน เวลาจะปัสสาวะจึงต้องอาศัยร่มบังไว้เท่านั้นเอง

ในระหว่างทางเรือจะต้องแวะจอดที่ด่านทางน้ำ จะมีเจ้าหน้าที่ตรวจเอกสารเดินทางด้วย พวกเรามีโอกาสก็ขึ้นไปซื้อเสบียงตุนไว้อีก แล้วจึงออกเดินทางต่อไป มีสายฝนโปรยมาเบาๆ ด้วย ถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เวลา ๑๗.๓๐ น. รวมเวลาที่นั่งอยู่บนเรือหางยาว ๕ ชั่วโมงครึ่ง แต่ยังไม่ถึงอีกนะ โอย..ทำไมมันไกลถึงเพียงนี้

อยากจะกลับกันละซิ กลับไม่ได้หรอก ต้องเดินหน้าฆ่าลูกเดียว มาถึงขนาดนี้แล้วนี่นา จะกลับไปก็อายเขาแย่ แล้วรถอีแต๋นที่ว่าละ โถ.. มีแต่ลมนะ ไม่เห็นชาวบ้านที่นี่เขาใช้กันเลย มีแต่วัวเทียมเกวียนต่างหากละ คุณมิคกี้ลองไปติดต่อที่บ้านหลังหนึ่ง พวกเราก็ไปนั่งรออยู่ด้วย แต่เราไปกระทันหัน เขายังหาให้ไม่ทัน

ฉะนั้น เราเดินเท้าไปก่อนดีกว่า เพราะชาวบ้านบอกว่า ถ้าน้ำทะเลขึ้นเสียก่อน เราจะเดินไปไม่ได้ กว่าจะรอน้ำลง คงเสียเวลาไปอีกนาน จึงต้องขอขอบใจชาวบ้าน **กันไช** ซึ่งชาวบ้านแถวนี้มีอาชีพประมง เพราะอยู่ใกล้ทะเล เจ้าของบ้านชื่อ **อองซู** เป็นคนที่นี่โดยกำเนิด ให้การ

ฝากถวายผ้าห่มพระเจดีย์ไว้กับท่านเจ้าอาวาส

ต้อนรับและมีอัธยาศัยดี (ในตำนานมอญเรียกว่า **มุห์แนงเกียะรัต** ไม่ทราบว่าแถวนี้หรือเปล่า)

เขาเล่าให้ฟังว่า พื้นที่ที่นี่เป็นเขตติดต่อกับ **ยะไข่** แต่อาหารที่นี่ส่งมาจากย่างกุ้งสะดวกกว่า อาชีพหลักคือทำนากับหาปลาในทะเล ที่นี่มีโรงเรียนสำหรับเด็กๆ ได้เรียนหนังสือกันด้วย ในระยะนี้ อองซูเล่าว่าคลื่นลมแรงมาหลายวันแล้ว แต่ในลักษณะนี้ ถ้าถัดไปอีก ๒ - ๓ วัน จะมีลมแรงหนักยิ่งกว่านี้อีก

ครั้นเมื่อสอบถามเส้นทางไปที่พระเจดีย์มอดินซูน เขาบอกว่าจากบ้านหลังนี้ หากนั่งเกวียนไปใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที ซึ่งอยู่ห่างไปประมาณ ๕ กิโลเศษ ถ้าเดินก็จะต้องลุยน้ำไป เพราะน้ำทะเลจะขึ้นสูงถึงหัวเข่า เวลา ๑๘.๐๐ น. ได้เกวียนมา ๑ คัน ค่อยยังชั่ว จึงให้โยมผู้หญิงขึ้นไปก่อน แต่เกวียนหนักวัวลากไม่ไหว **โยมน้อย ทีน่า** และ **กุ้ง** จึงเสียสละลงเดินกันไป

สำหรับผู้เขียนและผู้ชายหลายคน เดินล่วงหน้าไปก่อน ท่ามกลางกระแสลมและสายฝนที่พัดมาตลอดเวลา ต้องเดินเลียบชายทะเลอย่างเดียว ไม่มีถนนเส้นอื่นใด โชคดีอย่างไม่คาดคิด คือน้ำทะเลยังไม่ขึ้นถึงฝั่ง ยังมีชายหาดที่พอเดินได้บ้าง แต่ก็ตกหลุมตกบ่อ เพราะทางมันมืด มองอะไรไม่ค่อยเห็น เสื้อผ้าเปียกปอนไปหมดทุกคน

นับว่ายังโชคดีที่หาเกวียนได้ ไม่งั้นสิ่งของเครื่องบูชาจะต้องเสียหายหมด พวกเราเดินฝ่าสายฝนและคลื่นลมไปประมาณ ๑ ชั่วโมง จึงเข้าเขตวัดในเวลา ๒๐.๑๕ น. ทางขึ้นเป็นบันไดอิฐขนาดใหญ่ มีซุ้มประตูหิน แทบไม่น่าเชื่อว่าจะมีสิ่งก่อสร้างใหญ่โตอยู่ในสถานที่ห่างไกลผู้คนเช่นนี้ เมื่อผู้เขียนไปถึง พวกผู้ชายที่เดินถึงก่อนกลับมาบอกด้วยความดีใจว่า **"พระธาตุเข้าฝือก"**

แหม..แทบหายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง ตอนนี้รอคณะที่มากับเกวียนก่อน อีก ๑๕ นาทีก็ตามมาถึงครบถ้วน ไม่มีใครหายไปกับความมืด พอรู้ว่าทางวัดกำลังซ่อมพระเจดีย์เท่านั้นเอง ทุกคนถึงกับยิ้มออกมาได้ ไม่เหมือนตอนแรกนิ ยิ้มไม่ออกกันหลายคน จึงทนหนาวเดินเข้าไปข้างใน

ภายในศาลาได้พบกับเจ้าอาวาส ท่านมีอายุ ๖๐ กว่าแล้ว สุขภาพไม่ค่อยดีนัก ท่านนั่งอยู่กับพระเณรและมีชาวบ้านนั่งอยู่ด้วย เมื่อรู้ว่าพวกเรามาจากเมืองไทย จึงพูดกันว่าคณะของเราเป็นชาวต่างชาติคณะแรกที่มาถึงที่นี่ แล้วได้เอาน้ำร้อนน้ำชามาเลี้ยงพวกเราแก้หนาวอีกด้วย

ตามประวัติพระเจดีย์มอดินซูนนี้ ผู้เขียนได้เล่าไปพร้อมประวัติพระเจดีย์ชเวดากองแล้ว แต่จะย้อนเล่าเพียงโดยย่อว่า **ท่านตปุสสะ** และ **ท่านภัลลิกะ** สองพี่น้องได้เดินทางไปค้าขายทางเรือที่ประเทศอินเดีย ระหว่างทางได้ถวายอาหารแด่พระพุทธเจ้า ในขณะที่ออกจากการเสวยวิมุตติสุขมาแล้ว ๔๙ วัน แล้วได้ประทานพระเกศาธาตุ

ภาพวาดประวัติที่วัดพระเจดีย์มอดินซูน

ให้ ๘ เส้น เพื่อนำไปบรรจุที่ดอยสิงฆุตตระ

ในระหว่างที่เดินทางกลับ พระราชาแห่ง **อจิตตะนคร** (ยะไข่) ได้ขอไว้ ๒ เส้น จากนั้นก็เดินทางมาถึงบริเวณนี้ **พญาชัยเสนนาคราช** ได้เห็นรัศมีบนเรือ จึงแอบขโมยพระเกศาธาตุไปอีก ๒ เส้น หลังจากนั้นพ่อค้าทั้งสองคนก็อัญเชิญพระเกศาธาตุไปบรรจุไว้ที่ชเวดากอง

ต่อมาพระเกศาธาตุก็ได้บรรจุไว้ในอุโมงค์ลึกลงไป ๖๐ ศอก ณ มอดินซูนแห่งนี้ คุณมิคกี้เล่าว่า สมัยก่อน **หลวงปู่ชัยวงศ์** ได้นั่งเครื่องบินกลับมาจากอินเดีย ระหว่างที่บินผ่านในบริเวณนี้ ปรากฏว่าเครื่องบินตกหลุมอากาศอย่างแรง ท่านจึงได้ถามว่า บริเวณนี้มีอะไรหรือ ตอบว่าตรงนี้มีพระเจดีย์ที่บรรจุพระเกศาธาตุของพระพุทธเจ้า นับเป็นแห่งแรกก่อนพระเจดีย์ชเวดากอง ท่านก็ปรารภว่าอยากจะมาที่นี่ แต่หลวงปู่ก็มรณภาพไปเสียก่อน พวกเราจึงต้องมาแทนกัน

เจ้าอาวาสมอดินซูนเล่าให้ฟังว่าพระเจดีย์แห่งนี้มีการบูรณะอยู่เรื่อยๆ แต่สำหรับยอดฉัตรเพิ่งจะเปลี่ยนใหม่ในปีนี้ หลังจากเก่าแก่มานาน ๒๔ ปีแล้ว พวกเราได้ยินถึงกับดีใจ นึกไม่ถึงว่าการไปประเทศพม่าครั้งนี้ ได้มีโอกาสซ่อมแซมพระเจดีย์ที่สำคัญหลายแห่ง โดยเฉพาะยอดฉัตรยิ่งเป็นการยากกว่า เพราะนานๆ เขาจะเปลี่ยนใหม่กันสักครั้ง ส่วนพระเจดีย์จะปิดทอง ๔ ปีครั้ง

ในตอนนี้ ผู้เขียนเห็นว่าจะดึกเกินไป จึงขอออกไปทำพิธีบวงสรวงก่อน จะรอให้คลื่นลมสงบคงไม่ได้แล้ว จำต้องตั้งบายศรียืนทำพิธีกันที่หน้าพระเจดีย์ งานนี้จึงไม่มีรูปภาพ ไม่มีการบันทึกวีดีโอ เพราะแต่ละคนเปียกปอนไปตามๆ กัน แต่ก็ต้องยืนทนหนาวไปจนเสร็จพิธี

นับเป็นครั้งแรกในชีวิต ที่จะต้องยืนทำพิธีกราบไหว้บูชา เพราะจะหาที่นั่งคุกเข่าตรงไหนก็ไม่ได้สักแห่ง มืดก็มืด..หนาวก็หนาว ลมพายุพัดแรงเช่นนี้ ไม่รู้ว่าท่านพญานาคจะโมทนาหรือเอาลมฝนมาไล่เรากลับหรือเปล่า แต่ก็นึกปลอบใจว่า คงจะเป็นเพราะบุญบันดาลก็ได้ ที่บังเอิญได้มีโอกาสมาร่วมบูรณะ เพราะเราไม่รู้มาก่อน ทางวัดก็ไม่ได้แจ้งว่าจะมีการซ่อมแซมต่างก็มาเจอโดยไม่ได้นัดหมาย แล้วบรรยากาศก็เหมือนตอนที่พญานาคบูชาพระเกศาธาตุด้วย

เมื่อทำพิธีเสร็จแล้ว จึงเดินกลับมาภายในศาลา มองดูภาพวาดข้างฝาผนัง เกี่ยวกับประวัติตอนที่พญานาคเห็นเรือวิ่งผ่านมาในทะเล ตอนนี้เจ้าอาวาสท่านคอยพวกเราอยู่ ท่านมีชื่อว่า **พระเยียนโณบาตา** ภาษาบาลีว่า **"ญาโณผัสสะ"** ท่านบวช ๕๐ พรรษา มาอยู่ที่นี่ได้ ๒๕ ปีแล้ว

ผู้เขียนถามว่าประทับใจอะไร ถึงได้มาอยู่ที่นี่ เพราะห่างไกลและลำบากมาก ท่านตอบว่าสร้างบารมีไว้ที่นี่จึงมา คุณมิคกี้เป็นล่ามให้ จึงพอรู้เรื่องว่า สมัยแรกๆ ที่ท่านมาอยู่ที่นี่รกมาก แล้วจึงได้สร้างศาลาและกุฏิ จนเจริญรุ่งเรืองมาถึงบัดนี้ จากนั้นก็ได้ร่วมทำบุญเป็นค่าซ่อมพระ

พระพุทธรูปใจ้มุทธอว์ เมืองพะสิม

เจดีย์และยอดฉัตร เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ จ๊าด และถวายส่วนองค์อีก ๑๔,๐๐๐ จ๊าด

ขณะนี้เป็นเวลา ๒๓.๐๐ น. แล้วจึงได้ถวายเครื่องสักการะไว้กับท่าน มีผ้าห่มพระเจดีย์ ๑ ม้วน ภาพสมเด็จองค์ปฐม ภาพหลวงพ่อ และท้าวมหาราช ส่วนท่านได้มอบรูปภาพของท่านที่นั่งอยู่หน้าพระเจดีย์มอดินซูนให้ด้วย จากนั้นก็เดินทางกลับ โดยมีเกวียนตามหลังมาอีก ๑ คัน

ตอนขากลับน้ำทะเลขึ้นสูง น่าสงสารวัวเหลือเกิน แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร ได้แต่นึกถึงบุญกุศลที่ทำมาแล้วแผ่ให้มันด้วย ระหว่างนี้ต้องใช้ไฟฉายส่องทางให้มันเดิน พวกผู้ชายบางคนจึงลงเดิน ปรากฏว่าพบงูเลื้อยอยู่พอดี โชคดีที่ผู้เขียนเห็นมันก่อน แล้วตะโกนบอกให้พวกเราระวัง

กว่าจะมาถึงเรือที่จอดรออยู่ก็เป็นเวลาตีหนึ่งแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าถ้าเดินทางต่อจะไม่ปลอดภัย จึงให้พวกเรานอนอยู่ในเรือ ถึงแม้จะคับแคบแต่ก็ต้องแบ่งที่นอนกันไป อาศัยถุงนอนพอกันหนาวไปได้ จนกระทั่งตีสามจึงบอกให้คนเรือขับออกไปแต่ดูท่าทางไม่เต็มใจหรือคงมองอะไรไม่ค่อยเห็นก็ได้ เมื่อขับไปสักพักก็จอดนอน ต้องร้องเตือนให้ขับต่อไปอีก

วันที่ ๒๖ ต.ค. ๔๓ ต้องนอนอยู่บนเรือหลับๆ ตื่นๆ กันไป ลมฝนก็พร่างพรูกันลงมาราวกับฟ้ารั่ว เวลาเช้าต้องอาศัยเสบียงที่เหลืออยู่ไม่มากนัก พอประทังชีวิตไปได้ ทั้งมื้อเช้าและมื้อกลางวัน จนหมดสิ้นแม้กระทั่งกล้วย ในตอนนี้ มีบางคนคลื่นไส้อาเจียน ตอนแรกนึกว่าเมาเรือ แต่ที่ไหนได้กลับ "เมากล้วย" ไปซะแล้ว

เพิ่งจะรู้ความลับว่ามีคนแพ้กล้วย พอได้กลิ่นก็คลื่นไส้ จึงถือว่าโชคดีสำหรับคนไม่แพ้ในไม่ช้าก็หมดไม่เหลือ ห้อยแต่เปลือกที่แขวนไว้แกว่งไปมา ขณะนั่งเรือกลับมีรุ้งขึ้นด้วย กว่าจะถึงฝั่งท่าเทียบเรือพะสิม ในเวลา ๑๓.๕๐ น. นับเวลาตั้งแต่เริ่มออกเดินทางจนถึงเวลานี้ รวมเวลาทั้งหมด ๓๑ ชั่วโมง นับว่าตื่นเต้นพอสมควร

จากนั้นได้ออกเดินทางต่อไป ตามที่ได้เล่าผ่านไปแล้วว่า มีพระพุทธรูปสำคัญลอยน้ำมาจากลังกา ๔ องค์ ในจำนวนนั้นได้ลอยเข้ามาถึงเมืองพะสิม เรียกว่า **พระพุทธรูปใจ้มุทธอว์** ซึ่งมีพระพักตร์เหมือนกับ **พระพุทธรูปใจ้ปอลอ** เมืองใจ้โท ที่ได้ไปไหว้กันมาแล้ว

เป็นอันว่า เราได้ไหว้พระพุทธรูปลอยน้ำซึ่งมีประวัติเหมือนกับ **หลวงพ่อโสธร หลวงพ่อบ้านแหลม หลวงพ่อเขาตะเครา** เป็นต้น พวกเราจึงไม่สงสัย ได้เข้าไปกราบไหว้บูชา พร้อมถวายผ้าห่มสไบทอง และ **ใบตะบีเย** (คนพม่านิยมกันมาก ถือว่าเป็นใบไม้แห่งความสำเร็จ คงคล้ายกับทางเหนือของเรา ที่นิยมสรงน้ำพระธาตุด้วยใบส้มป่อยกระมัง)

ภายในบริเวณนี้มี **พระเจดีย์ชเวมอดอว์** ซึ่งบรรจุพระบรมสารีริกธาตุตั้งแต่สมัย **พระเจ้าอโศกมหาราช** ส่วนพระพุทธรูปไจ้มุทธอว์ ถูกบรรจุอยู่ในพระเจดีย์ แต่ได้สร้างองค์จำลองขึ้นไว้แทน ประดิษฐานอยู่ภายในวิหาร ขณะที่ไปถึงมีการซ่อมแซมพระประธาน ๓ องค์ด้วย

นับว่าแปลกมาก ประตูทางเข้ามีสี่ทิศ แต่รถจอดให้เราเข้ามาในด้านที่มีการบูรณะพอดี จึงได้ทำพิธีที่วิหาร ขณะที่สรงน้ำพระประธานที่กำลังบูรณะอยู่นั้น ปรากฏว่ามีฝนโปรยลงมา จากนั้นจึงเดินไปอีกด้านหนึ่งของพระเจดีย์ มีวิหารที่ครอบพระพุทธรูปจำลองไจ้มุทธอว์ มีชื่อว่า "โอเชี่ยน" ขณะนั้นเจ้าหน้าที่ได้มาเปิดกุญแจให้ เข้าไปสรงน้ำและถ่ายรูปได้ ฝนตกหนักอยู่ตลอดเวลา จึงได้ร่วมทำบุญบูรณะ ๑๐,๐๐๐ จ๊าด

วันที่ ๒๗ ต.ค. ๔๓ จึงได้นำคนที่ไม่เคยมาไหว้พระเจดีย์ในเมืองย่างกุ้ง เดินทางไปไหว้จนเกือบครบถ้วนทุกแห่ง พอสรุปได้ดังนี้ ทำบุญซ่อมพระเจดีย์บริวารที่ **ชเวดากอง ๑๕,๐๐๐** จ๊าด **โบดาทอง** ๑๐,๐๐๐ จ๊าด **พระนอนเฉ้าทัตยี** ๑๐,๕๐๐ จ๊าด **คาบาเอ** ๘,๑๓๐ จ๊าด **ซแวร์ดอว์** (พระเขี้ยวแก้วที่เพิ่งสร้างใหม่) ๑๑,๓๒๐ จ๊าด

รวมทั้งหมด ๑๒ วัน สถานที่ ๒๗ แห่ง ยอดเงินทำบุญทั้งสิ้น **๒๙๘,๕๔๐ จ๊าด** (คิดเป็นเงินไทย ๒๙,๘๕๔ บาท) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางอีก **๔๗,๐๐๐ จ๊าด** (๔,๗๐๐ บาท) ส่วนใหญ่ได้บูรณะเกือบทุกแห่งและไปไหว้**พระเขี้ยวแก้ว**ที่เมืองพุกามครบทั้ง ๔ แห่ง แต่ยังไหว้พระพุทธรูปลอยน้ำไม่ครบ จึงมีการเดินทางครั้งต่อไปอีก.

****

การเดินทาง ครั้งที่ ๓
วันที่ ๑๒ - ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕
(พม่าฝั่งตะวันตก)

๑.	พระเจดีย์ซุยซิกอง	เมืองโมนยั้ว
๒.	วัดพูวินต่อง	เมืองโมนยั้ว
๓.	ถ้ำพระมหากัสสป	(อลองดอว์กัสสป)
๔.	พระเจดีย์ตันจีต่อง	เมืองชุนจอง
๘.	พระเจดีย์โลกะนันดา	เมืองพุกาม
๙.	พระเจดีย์ชเวซิกอง	เมืองพุกาม
๑๐.	พระเจดีย์ตุรินต่อง	เมืองพุกาม
๑๑.	พระเจดีย์ชเวซานดอร์	เมืองแปร
๑๒.	พระพุทธรูปแว่นทอง	เมืองแปร
๑๓.	พระเจดีย์ซะแวดอร์	เมืองย่างกุ้ง
๑๔.	พระเจดีย์โลกะมันเอา	เมืองมร้อกอู (ยะไข่)
๑๕.	วัดเวสาลี	เมืองมร้อกอู
๑๖.	พระมหามุนีองค์ต้น	เมืองมร้อกอู
๑๗.	วัดชิต่อง	เมืองมร้อกอู
๑๘.	พระเจดีย์เลงปันยะ	เมืองมร้อกอู
๑๙.	วัดโกดอง	เมืองมร้อกอู
๒๐.	พระเจดีย์โลกะนันทะ	เมืองสิตทวย
๒๑.	พระสัจจะมุนี	เมืองสิตทวย

****

ย่างกุ้ง - มัณฑเลย์

ตามที่ผู้เขียนได้เล่าไปแล้วว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้เดินทางไปที่ **ถ้ำพระมหากัสสป** แล้ว แต่ไม่สามารถข้ามแม่น้ำไปได้ ทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้แนะนำว่า ควรจะไปช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม ในตอนนั้นจะเป็นหน้าแล้ง สามารถไปได้แน่นอน ด้วยเหตุนี้จึงมีการเดินทางอีกนับเป็นครั้งที่ ๓

ในวันแรกของการเดินทาง เป็นวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ วันนี้ตรงกับ **วันตรุษจีน** เครื่องบินเต็มหมด กำหนดเดิมจะไปตั้งแต่ตอนเช้า จึงต้องเลื่อนไปในตอนเย็น ผู้เขียนจึงแวะไปพักที่บ้าน **คุณอชิระ** (ซ้ง) ที่ปากเกล็ดกันก่อน

ร่วมทำบุญยอดฉัตรใหม่ ณ วิหารพระมหามุนี และยอดฉัตร "พระเจดีย์ซุยซิกอง" โมนยั้ว

ในระหว่างนั้นได้คุยกันถึงเรื่องคอมพิวเตอร์

โดยเจ้าของบ้านได้บอกว่า มีปัญหาในการทำงานตามรอยพระพุทธบาท ถ้าลูกชายมาเล่นเกมก็ไม่เป็นไร แต่พอมาทำงานเรื่องนี้ จะมีปัญหาตลอด บางครั้งข้อมูลหายไปจากฮาร์ดดิส ช่างได้ตรวจสอบแล้วไม่เป็นไร แต่ข้อมูลหายไปได้อย่างไร ผู้เขียนจึงพูดว่าวันหลังต้องเจอน้ำมันชาตรีของหลวงพ่อซะบ้าง

พอถึงเวลาที่เดินลงมาจากห้องพัก เห็นเครื่องคอมพิวเตอร์ จึงนึกขึ้นมาได้ บอกให้ซ้งช่วยเปิดให้ดูหน่อย พอเจ้าของบ้านกดสวิตช์ที่เครื่องยูพีเอส (เครื่องสำรองไฟฟ้า) เพียงเท่านั้นไฟฟ้าในบ้านก็ดับพรึบทันที ซ้งถึงกับพูดว่าไม่เชื่อก็อย่าลบหลู่ แล้วเดินเข้าไปที่ตู้เบรคเกอร์ ผลปรากฏว่าฟิวส์ขาดไฟดับหมดทั้งบ้าน

จากนั้นก็ไปแก้ไขจนไฟกลับมาใช้ได้เป็นปกติ แล้วซ้งก็เดินเข้าไปเอาน้ำมันชาตรีมาให้เจิม ผลสุดท้ายผู้เขียนก็ต้องเป็นผู้จัดทำเอง ส่วนซ้งก็ได้ช่วยออกแบบหน้าปกหนังสือนี้ทุกเล่ม จนเป็นผลให้หนังสือได้ออกมาทันกำหนดทุกครั้ง

ขอเล่าเรื่องต่อไปว่า หลังจากเดินทางไปถึงพม่าในตอนเย็นแล้ว บางคนก็ออกไปชมเจดีย์ชเวดากองในยามค่ำคืน พอถึงรุ่งเช้าวันที่ ๑๓ จึงได้ไปอีกครั้งหนึ่ง ได้ร่วมบูรณะเจดีย์รอบๆ อีก ๓๐,๐๐๐ จ๊าด จากนั้นก็ขึ้นเครื่องบินภายในประเทศ เพื่อไปไหว้ **พระมหามุนี** ที่เมืองมัณฑเลย์

ขณะที่ไปถึงพบว่าทางวัดกำลังจะเปลี่ยนฉัตรใหม่ ฉัตรนี่เวลาอยู่ข้างล่าง ใหญ่โตมโหฬารมาก พอดูข้างบนเล็กนิดเดียว พวกเราได้ทำบุญเป็นค่าเพชรและทองคำประดับฉัตรบนยอดวิหาร รวมเป็นเงิน ๗๒,๐๐๐ จ๊าด

ยอดฉัตรองค์เดิมสร้างในสมัยพระเจ้าสีป่อ เมื่อประมาณร้อยกว่าปีมาแล้ว ผู้สร้าง คือ **เจ้าชายเยาหุย** ซึ่งเป็นคนไทยใหญ่ ส่วนฉัตรใหม่สร้างด้วยทองคำหนัก ๘๔ กิโลกรัม ใช้เวลาทำ ๕ เดือน จะมีงานฉลองเดือนมีนาคมนี้ พวกเราโชคดีที่ได้มาก่อน ขณะนั้นมีหลานสาวของเจ้าชายเยาหุย ซึ่งได้แต่งงานกับเจ้าหน้าที่ของวัด ก็ได้มาเป็นสักขีพยานในการทำบุญสร้างฉัตรใหม่นี้ด้วย

มัณฑเลย์ - โมนยั้ว

หลังจากนั้นได้เดินทางโดยรถบัสสู่ **เมืองโมนยั้ว** อีกครั้ง หลังจากที่เคยไปเมื่อ ๒ ปีที่แล้ว คราวนี้ได้แวะที่ **พระเจดีย์ซุยซิกอง** เพราะเห็นว่ามีการบูรณะใหญ่ คือปิดทองใหม่ และเปลี่ยน

ลงเรือข้ามแม่น้ำชินด์วินด์

ฉัตรใหม่ด้วย ฉัตรเก่ามีอายุร้อยกว่าปีเหมือนกัน เปลี่ยนฉัตรใหญ่ ๑ องค์ และฉัตรเล็กอีก ๓๔ องค์

ทางวัดจะมีงานพิธียกฉัตรเดือนมีนาคมนี้ เช่นเดียวกับที่พระมหามุนี พวกเราเห็นเป็นโอกาสที่หายากจะได้มาพบประสบโชคเช่นนี้ จึงได้ร่วมทำบุญเป็นค่าแผ่นทองคำแท้หนักสองสลึง มูลค่า ๔๐,๐๐๐ จ๊าด เพื่อประดับฉัตรยอดพระเจดีย์ และร่วมบูรณะทั้งหมดอีก ๑๐,๐๐๐ จ๊าด

ถ้ำพระมหากัสสป

เมื่อได้ทำบุญก่อนเดินทางไปกราบไหว้ **ถ้ำพระมหากัสสป** กันแล้ว จึงออกเดินทางข้ามแม่น้ำชินด์วินด์ ต่อด้วยรถสองแถวอีกเช่นเคย แต่คราวนี้คุณมิคกี้ได้พาไปแวะที่ **วัดพูวินต่อง** ก่อน เพราะบริเวณวัดจะมีภูเขาที่แกะสลักเป็นพระพุทธรูปร่วมสี่แสนองค์ โดยมีพุทธลักษณะต่างกันหลายแบบ

นับว่าเป็นผลงานที่ยอดเยี่ยมเช่นเดียวกับประเทศอินเดียและจีน ที่มีการแกะสลักภูเขาเข้าไปเป็นวิหารบ้าง เป็นพระพุทธรูปบ้าง เป็นต้น หลังจากได้เดินชมกันพอสมควรแล้ว จึงเดินทางต่อไป พอมาที่ **หมู่บ้านเปีย** ซึ่งเป็นจุดที่เราเคยมาถึง แต่ข้ามแม่น้ำไปไม่ได้ ตอนนี้น้ำแห้งพอข้ามไปได้แล้ว ฝั่งที่ข้ามมานี้ชื่อ **หมู่บ้านติโก้ง**

ชมภูเขาหินที่แกะสลัก ณ วัดพูวินต่อง

รถสองแถววิ่งเข้าไปในป่าเขต **อุทยานแห่งชาติพม่า** ได้โดยสะดวก (มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Alaungdaw Kathapa Nation Park คำว่า **อลองดอว์กัสสป** หมายถึง พระศพท่านพระมหากัสสป) กว่าจะถึงที่พักของอุทยาน เป็นเวลา ๖ ชั่วโมง

ส่วนเส้นทางที่ผ่าน หลังจากข้ามแม่น้ำไปได้แล้ว ส่วนใหญ่จะเป็นทางที่ข้ามเทือกเขา ซึ่งไปเมื่อปีก่อนโน้น เจ้าหน้าที่ก็เคยให้พวกเราดูแผนผังเส้นทางในป่าแล้ว เมื่อรถวิ่งสุดทางแล้ว จะต้องนั่งช้างต่อไปอีก แต่ใครจะเดินไปก็ได้ ในขณะที่เราไปนั้น มีชาวพม่าเดินทางมากราบไหว้กันมากมาย ต่างก็แบกข้าวของพะรุงพะรังกันไป

เป็นทางธรรมชาติ ยังมีป่ามีต้นไม้และลำธาร ที่จะต้องเดินผ่าน ผู้เขียนกับคณะได้นั่งไปบนหลังช้าง เพื่อขนสัมภาระมีบายศรีเป็นต้น ใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที จึงจะถึงจุดหมาย ภายในบริเวณนี้ได้มีการแกะสลักจากหินเป็นรูปของ **ท่านพระมหากัสสปเถระ** ในท่านอนบนแท่นนิพพาน อยู่ภายในศาลาหลังหนึ่ง

ลักษณะของถ้ำ

ตามประวัติเล่าว่า สร้างขึ้นตั้งแต่สมัย **พระเจ้าอชาติศัตรู** แต่ศาลาหลังนี้เพิ่งสร้างได้เพียงแค่ ๒๐ ปี จากศาลาพระนอนถ้ำเดินไปทางขวา

ต้องนั่งบนหลังช้างไปที่ถ้ำพระมหากัสสป

ข้างบนถ้ำจะมีรูปแกะสลักพระมหากัสสป

มือ จะมีทางเดินซึ่งจะทอดตัวตามแนวเขาชันลึกลงไปข้างล่าง แต่จะมีบันไดให้เดิน เมื่อเดินถึงเบื้องล่างจะมองเห็นน้ำไหลลงมาที่แอ่งน้ำ ขณะที่ไปพ้นฤดูฝนไปแล้ว น้ำจึงไม่ลึกมาก ซึ่งก็จะมีสะพานให้เดิน

ถ้าสังเกตให้ดีจะเห็นว่า มีลักษณะของภูเขาสามลูกมาพิงซ้อนกัน (ตรงตามในพระไตรปิฎกที่กล่าวไว้ว่า ท่านได้นิพพานเมื่อวันพุธ ในภูเขาสามเส้าโอบล้อมชื่อว่า**เวภาลบรรพต**)เพราะด้านหนึ่งก็ยังมีรอยระหว่างภูเขา ซึ่งซ้อนกันไม่สนิทเป็นโพรงขนาดสูงจะมีค้างคาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและมีน้ำไหลลงมาตามผนังของภูเขา

เมื่อเดินตามทางเดินเข้าไป จะเห็นเป็นถ้ำลึกเข้าไปในภูเขา ซึ่งถ้ำที่ตั้งพระศพของท่านจะอยู่ทางด้านขวามือ หากพิจารณาดูประตูปากถ้ำ จะคล้ายกับรูปคนยืนขนาดสูงใหญ่ เล่ากันว่าเมื่อประมาณกึ่งพุทธกาล (พ.ศ. ๒๕๐๐) ได้มีฝรั่งเข้าไปถ่ายรูปออกมาได้ ซึ่งเล่าว่าข้างในมีพระศพอยู่ในสภาพไม่เน่าเปื่อย ลักษณะคล้ายคนนอนหลับ ยังมีดอกไม้ธูปเทียนจุดบูชาอยู่

ลักษณะด้านบนของถ้ำ

ส่วนด้านบนถ้ำย้อนกลับมาเดินไปทางซ้ายของศาลาพระนอน เดินขึ้นไปตามเนินเขาก็จะพบบ่อน้ำ ซึ่งเล่ากันว่าเป็นบ่อน้ำที่ท่านพระมหากัสสปได้มาใช้น้ำในบ่อนี้ ขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ บ่อน้ำนี้มีน้ำขังอยู่เสมอไม่เคยแห้ง ทั้งที่อยู่บนเนินเขา

เมื่อเดินต่อไปอีกก็จะพบเจดีย์ จากนั้นก็จะเห็นพื้นที่ราบขนาดใหญ่ จะเป็นที่ตั้งของวัดและหมู่บ้าน ภายในบริเวณด้านหลังวัดนี้เอง จะมีบ่อน้ำอยู่บ่อหนึ่ง ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นบ่อน้ำที่พระเจ้าอชาตศัตรูได้อธิษฐาน แล้วใช้หอกปักลงพื้นปรากฏมีน้ำพุ่งขึ้นมาจากดิน และไหลไปสู่ถ้ำที่พระมหากัสสปนิพพาน

มีเรื่องเล่าว่า ประมาณกึ่งพุทธกาลได้มีพระและเณรที่เป็นลูกศิษย์ได้เข้าไปปฏิบัติธรรมในถ้ำ พระอาจารย์เห็นว่าในถ้ำมีสมบัติที่มีค่ามากมายน่าจะนำกลับไปด้วยคิดเพียงเท่านี้ประตูถ้ำก็ปิดลง แต่สามเณรที่ไปด้วยไม่ได้คิดโลภจึงสามารถมุดหนีออกมาได้

พระที่นี่เล่าอีกว่า เมื่อ ๘ - ๙ ปีที่ผ่านมาได้มีคนมาไหว้คณะหนึ่ง ไม่ทราบว่ามาจากที่ไหน ได้มากราบไหว้ซึ่งไม่ใช่เป็นช่วงเทศกาล (จะมีเทศกาลในเดือนมกราคม - มีนาคม) ได้มา

ภายในถ้ำพระมหากัสสปเป็นภูเขาสามเส้า

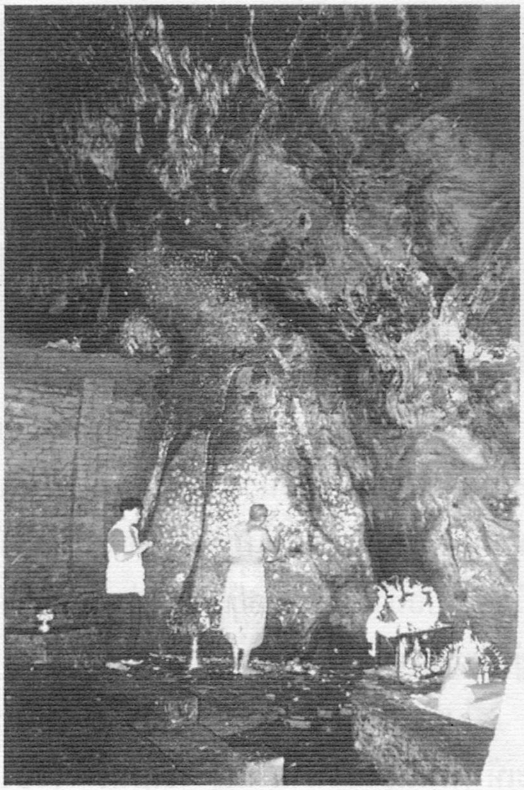

อธิษฐานว่าถ้ามีจริงก็ขอให้ได้เห็น ท่านก็แสดงอานุภาพให้ประตูถ้ำเปิดให้เห็นภายในถ้ำ แต่ก็แค่เพียงชั่วครู่เดียวเท่านั้น แล้วถ้ำก็ปิดตามเดิมอีก

ประวัติในสมัยพระเจ้าอชาตศัตรู

ตามหนังสือประวัติที่บันทึกไว้เป็นภาษาพม่า จะมีแผนผังเส้นทางเดินจากกรุงราชคฤห์มาที่ถ้ำพระมหากัสสปอย่างละเอียด ตอนที่ท่านพระมหากัสสปนิพพานใหม่ๆ **พระเจ้าอชาตศัตรู** ได้ทราบข่าว จึงได้พาไพร่พลออกตามหา เมื่อเดินมาถึงบริเวณหนึ่ง ทหารที่ติดตามมาเหน็ดเหนื่อย จึงให้พักพลเอาไว้ก่อน (ปัจจุบันนี้มีชื่อว่า **หมู่บ้านอชาตศัตรู** ห่างจากถ้ำไปก็ประมาณ ๔ - ๕ กิโลเมตร)

ส่วนพระองค์เดินทางต่อไปจนรู้สึกเหนื่อยล้า จึงได้อธิษฐานขอให้ได้พบสรีระศพของท่านพระมหากัสสปด้วย (สมัยนั้นยังเป็นป่าอยู่ ส่วนวัดนี้เพิ่งจะตั้งไม่กี่ปีมานี่เอง) เมื่ออธิษฐานจบพระองค์จึงปักหอกลงไปที่พื้นดิน ขอให้มีน้ำไหลไป ถ้าพระศพของท่านอยู่ตรงไหน ขอ ให้น้ำไหลไปทางนั้น

ปรากฏว่าน้ำพุ่งจากพื้นดินและไหลไปตามทาง พระองค์จึงเดินตามทางน้ำที่ไหลไป จนกระทั่งได้พบพระศพของท่านภายในถ้ำแห่งนี้ (ตามทางที่น้ำไหลลงมานี้ มีช่วงหนึ่งจะผ่านก้อนหินก้อนหนึ่ง ที่มีรอยเท้ายาวประมาณ ๑ ศอก อยู่บนหิน ซึ่งเชื่อว่าเป็นรอยเท้าของท่านพระมหากัสสป แต่ปัจจุบันนี้ชาวบ้านได้มาตั้งรกรากกันมากขึ้น ทำให้น้ำอาบและสิ่งสกปรกไหลไปปิดทับหินก้อนนี้ไปแล้ว)

พระเจ้าอชาตศัตรูได้ถวายทรัพย์สมบัติอันมีค่ามากมายเพื่อบูชาพระมหากัสสป ด้านบนเขาได้ให้ช่างแกะสลักรูปของท่านในท่านิพพาน โดยหันศีรษะไปทางทิศเหนือ เพราะว่าจุดนี้เป็นจุดที่ตรงกันพอดี คือรูปที่แกะสลักข้างบน จะตรงกับพระศพที่อยู่ภายในถ้ำพอดี ทั้งนี้ พระองค์ไม่ประสงค์ให้ใครเดินข้ามพระศพของท่านไป

จากนั้นพระองค์ได้พระราชทานที่ดินเพื่อให้เป็นธรณีสงฆ์ โดยวัดจากพระนอนศิลาไปทางทิศทั้ง ๔ ทิศหนึ่งยาว ๒๐ ไมล์ (ประมาณ ๓๐ กม.) ซึ่งทางวัดได้พบหลักศิลาจารึกบันทึกไว้ว่า พระองค์ได้บริจารที่ดินเพื่อเป็นธรณีสงฆ์ แต่หลักศิลานี้ได้ถูกทำลายไปแล้ว เมื่อ ๗ - ๘ ปีที่ผ่านมาโดยรัฐบาลปัจจุบัน

เพราะเกรงว่าทางอินเดียจะมาอ้างกรรมสิทธิ์แถบนี้และบริเวณนี้ก็จะไม่มีหมู่บ้านใหญ่ๆ

ทางไปบ่อน้ำพระเจ้าอชาตศัตรู

เพราะเขารู้ว่าเป็นพื้นที่ธรณีสงฆ์ นอกจากนี้ยังมีสวนพระเจ้าอชาตศัตรู ซึ่งอยู่ใกล้กับหมู่บ้านอชาตศัตรูอีกด้วย ในสมัยก่อนนั้น สวนนี้จะปลูกผลไม้และดอกไม้ต่างๆ ให้คนทั่วไปได้เข้ามากินฟรีหรือนำไปฟรี แต่สมัยนี้เริ่มมีผู้คนเข้ามาอยู่อาศัยและสวนนั้นก็เริ่มหายไป

บุพกรรมของท่านพระมหากัสสป
เหตุที่ต้องนิพพานในบริเวณนี้

ตามประวัติของพม่าเล่าว่า มีชาติหนึ่งที่ **พระมหากัสสป** ได้เกิดมาเป็นเณรในสำนักของฤาษีแห่งหนึ่ง วันหนึ่งท่านได้จับนกแก้วมาเล่นในที่พักของท่าน ขณะนั้นอาจารย์ได้เรียกใช้งาน ท่านจึงต้องนำนกแก้วไปซ่อน พอดีเหลือบเห็น **เตาสามเส้า** (เตาที่ใช้หินสามก้อนมาตั้งเรียง) จึงนำนกแก้วซ่อนไว้ภายในเตาที่ไม่ได้จุดไฟ แล้วนำหม้อมาปิดทับเอาไว้

จากนั้นก็ไปทำงานตามที่อาจารย์ได้มอบหมาย จนลืมนึกถึงนกแก้วตัวนั้น กระทั่งกลับมาอีกครั้ง นกแก้วตัวนั้นก็ได้เสียชีวิตไปแล้ว กรรมอันนี้จึงเป็นเหตุให้ท่านต้องมานิพพานในถ้ำ ที่มีภูเขาสามลูกโอบล้อมปิดเอาไว้

และยังมีเหตุอีกชาติหนึ่งที่ท่านได้เกิดมาเป็นช้าง และมีพระศรีอาริย์โพธิสัตว์เกิดเป็นนายควาญช้าง สันนิษฐานว่าคงจะเป็นบริเวณนี้เพราะว่ายังมีช้างอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งทางป่าไม้ได้นำมาไว้บริการสำหรับผู้ที่มากราบไหว้

ในชาติที่เป็นช้างนี้ ท่านมีความซื่อสัตย์ต่อนายควาญช้างมาก ข่าวเล่าลือกันไปว่า แม้จะสั่งให้ทำอะไร ช้างแสนรู้เชือกนี้ก็จะทำตามทุกอย่าง วันหนึ่งมีผู้คิดกลั่นแกล้ง โดยวิธีการท้าทายกัน แล้วเอาก้อนเหล็กเผาไฟแดงมาให้ช้างจับ เพื่อทดสอบว่าช้างจะแสนรู้จริงหรือไม่

นายควาญช้างเสียทีคนที่คิดร้าย แต่ช้างก็ไม่อยากให้เจ้านายของตนเสียหาย จึงตัดสินใจยอมตายจับก้อนเหล็กแดงนั้น ผลที่สุดช้างนั้นก็ตายไป ผลกรรมนี้จึงส่งผลให้ ในสมัยที่พระศรีอาริย์ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว จะต้องมานำร่างของพระมหากัสสป แล้วอธิษฐานให้เปลวไฟเผาร่างบนฝ่าพระหัตถ์ของพระองค์ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พระองค์เสด็จปรินิพพานในที่สุด

ยังมีเรื่องเล่าของทางพม่าอีกว่า ประเพณีที่น้องจะต้องถวายพระเพลิงพี่ พระมหากัสสปได้เคยเกิดเป็นน้องของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันมาก่อน เมื่อถึงเวลาที่พระพุทธองค์เสด็จปรินิพพานต้องรอให้พระมหากัสสปมาถวายพระเพลิง ส่วนพระศรีอาริย์เคยเกิดเป็นน้องของพระมหากัสสป ท่านจึงต้องรอให้พระศรีอาริย์มาถวายเพลิงสรีระศพของท่านเช่นกัน

ผู้เขียนก็ได้นำข้อมูลทางพม่ามาเล่าสู่กันฟัง เพราะเห็นว่ามีหลักฐานชัดเจนกว่าที่อื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตาม **พุทธตำนานพระเจ้าเลียบโลก** กัณฑ์ที่ ๘ ในตอนท้ายได้กล่าวไว้ว่า

"พระอรหันต์เจ้าทั้งหลายที่นิพพานไปแล้ว แต่สรีระร่างยังไม่เน่าเปื่อยมีอยู่ ๔ องค์ คือ "พระมหากัสสปเถระ" นิพพานแล้วสรีระร่างของท่านอยู่ในระหว่างภูเขา ๓ ลูกที่สุมกันอยู่ในเมืองราชคฤห์ ทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองอังวะ.." ดังนี้

จากหลักฐานนี้แสดงให้เห็นว่า**เมืองอังวะ**สมัยก่อน อาจจะอยู่ในเขตแดนของเมืองราชคฤห์ ตามประเพณีของพระเจ้าแผ่นดิน จะต้องทรงอนุญาตให้พื้นแผ่นดินตรงนั้นเป็นเขตธรณีสงฆ์ ถ้าดูตามแผนที่ของประเทศพม่า ถ้ำนี้จะอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองอังวะจริงๆ

แต่ที่ **พระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ** ได้เคยบอกไว้ว่า **ท่านพระมหากัสสป** อยู่แถว **เชียงตุง**นั้น ผู้เขียนก็ได้ไปสืบหาแถวเชียงตุงไปจนถึงสิบสองปันนาก็ไม่มีข่าวว่าพบแต่อย่างใด แต่ถ้าเทียบกับแผนที่พม่า ตามที่หลวงพ่อไปด้วยมโนมยิทธิ จะเห็นว่าไปทางเชียงตุงเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น ถ้าจะเทียบข้อมูลระหว่างเชียงตุงกับสถานที่นี้ จะเห็นว่าคนพม่าเขาเชื่อถือที่นี่กันมานานแล้ว ส่วนที่เชียงตุงไม่มีคนรู้เรื่องแบบนี้เลย อีกประการหนึ่ง ลักษณะภูมิประเทศของภูเขาสามเส้านี้ ที่มีถ้ำอยู่เบื้องล่างก็มีที่เดียวเท่านั้น ซึ่งมีลักษณะตรงกับพระไตรปิฎกทุกอย่าง

ผู้เขียนจึงขอนำข้อมูลมาเล่าไว้เพียงแค่นี้ ต่อไปจะต้องเดินลงไปทำพิธีบวงสรวงก่อนอื่นจะต้องหาที่ตั้งบายศรีกัน ขออนุญาตทำกันที่หน้าถ้ำนี้แหละ ภายในบริเวณนี้อากาศจะชื้น ได้ยินเสียงน้ำที่ไหลจากหน้าผากระเซ็นลงมาที่แอ่งน้ำ เป็นน้ำที่ไหลมาจากบ่อน้ำที่พระเจ้าอชาตศัตรูทรงอธิษฐานไว้ เวลานี้เป็นที่อาบน้ำของคนที่มาไหว้ แต่เขาเขียนหนังสือไว้ว่า "ห้ามเอาน้ำล้างเท้า"

ระยะทางที่น้ำไหลมาจากบนที่สูง ผ่านซอกเขามาลงสู่ที่นี่ อาจจะมีกลิ่นไม่ดีบ้าง แต่เราก็ต้องนั่งทำพิธีบวงสรวงกัน มองเห็นก้อนหินที่หน้าถ้ำปิดสนิท แทบจะไม่มีริ้วรอยที่จะงัดแงะออกมาได้เลย ฝาผนังหินที่ปิดอยู่นี้ บางคนเห็นเป็นรูปยืน แต่เท่าที่เห็นเป็นท่านั่งขัดสมาธิ

ครั้นแล้วเสียงพระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ ก็ดังก้องที่หน้าถ้ำ พวกเราส่งจิตอธิษฐานไปถึงท่านที่อยู่ด้านใน หลังจากที่จะต้องใช้พยายามเดินทางมานับเป็นครั้งที่ ๒ ก็ได้มานั่งอยู่ตรงนี้สมหวังทุกอย่าง ถึงแม้จะไม่ได้เห็นภายใน แต่พวกเราก็ภูมิใจว่า ครั้งหนึ่งในชีวิตได้มีโอกาสมาถึงที่นี่ หลังจากได้ฟังหลวงพ่อเล่ามานานแล้ว

หลังจากเสร็จพิธีแล้ว จึงได้ถวายบายศรีพร้อมด้วยของที่บูชาและผ้าไตรจีวรทุกอย่างไว้ที่หน้าถ้ำแห่งนี้ เพื่อขอบูชาความดีที่ท่านได้เป็นผู้กระทำสังคายนารวบรวมพระธรรมวินัย และเป็นผู้เลิศในทางธุดงค์ จากนั้นก็กราบลาท่านกลับมาที่บ้านพักในอุทยาน

(คุณมิคกี้บอกว่าห่างจากนี้ไปอีกประมาณ ๓๐ กม. จะมีรอยพระพุทธบาทอยู่ที่ **เมืองกิง** เรียกกันว่า **พระพุทธบาทมิงกิง** ดังนี้)

ถ้ำพระมหากัสสป - พุกาม

วันที่ ๑๕ ก.พ. ๔๕ ต้องออกเดินทางกันแต่เช้า เพื่อแวะทานอาหารเช้าในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่อยู่ปลายสุดด้านตะวันตกของธรณีสงฆ์ในสมัยพระเจ้าอชาตศัตรู จากนั้นก็เดินทางไปฉันเพลที่ **เมืองกะโคกกุ** เดินทางตามเส้นทาง

พระพุทธเจ้าเคยเสด็จพยากรณ์บนภูเขาตันจิต่อง

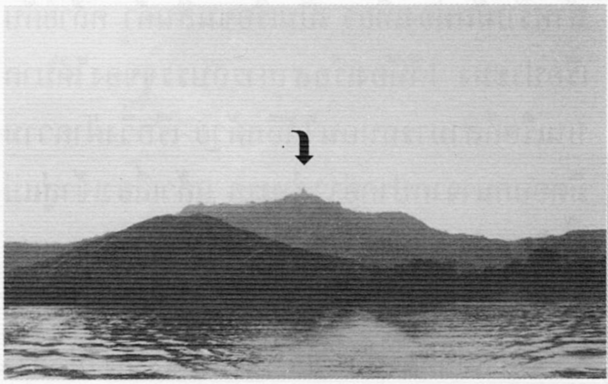

เมื่อปี ๒๕๓๘ แสงรุ้งเคยขึ้นที่ภูเขาตุรินต่องนี้

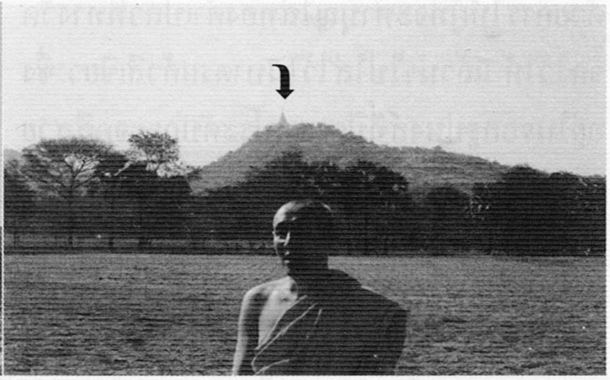

ทางเดิมเหมือนปีก่อนถึง **พระเจดีย์ตันจิต่อง** ในเวลาบ่ายสองโมงเศษ (ตอนหลังหลวงพี่โอก็ได้เดินทางมาเส้นนี้เหมือนกัน)

สำหรับสถานที่เหล่านี้เคยได้มาบูรณะไป จึงอยากจะมาชมว่าปิดทองแล้วสวยงามแค่ไหน พวกเราได้ทำบายศรีไหว้พระเขี้ยวแก้วรวมทั้ง ๔ แห่ง แล้วจึงได้ทำบุญเป็นค่าบูรณะศาลาและพระพุทธรูปยืนประทับพยากรณ์ ๔๐,๐๐๐ จ๊าด จากนั้นก็ข้ามแม่น้ำอิระวดีไปพักค้างคืนที่โรงแรมเอย่าตามเดิม มีข้อมูลว่าเดิมเคยเป็นอุทยานของ **พระเจ้าอโนรธามังช่อ** (พระเจ้าอนุรุทธมหาราช)

วันรุ่งขึ้น วันที่ ๑๖ ก.พ. ๔๕ จึงพาคนที่ยังไม่เคยไหว้พระเขี้ยวแก้วครบทั้ง ๔ แห่ง ไปที่ **พระเจดีย์โลกะนันดา** ได้ทำบุญค่าไฟ๑๐,๐๐๐จ๊าด แล้วกลับมาที่ **พระเจดีย์ชเวซิก่อง** เห็นนั่งร้านรอบองค์พระธาตุ คงจะมีการซ่อมแซมอีกบ้าง จึงได้ทำบุญเป็นค่าบูรณะ ๔๐,๐๐๐ จ๊าด

ต่อจากนั้นก็ขึ้นไปที่ **พระเจดีย์ตุรินต่อง** เดิมได้เคยมาบูรณะเพิ่งจะได้มาเห็นที่ปิดทองแล้วสวยงามดี แต่ทางวัดกำลังจะทำฉัตรใหม่ จึงร่วมทำบุญสร้างยอดฉัตร ๓๐,๐๐๐ จ๊าด และทำบุญค่าไฟฟ้าเปิดบูชาพระธาตุ ๑๐,๐๐๐ จ๊าด

พุกาม - แปร - ย่างกุ้ง

เมื่อได้นำคนที่ติดตามมาครั้งนี้ ได้ไหว้พระเขี้ยวแก้วในเมืองพุกามครบถ้วนแล้ว จึงเดินทางล่องลงมาที่ **เมืองแปร** แล้วไปไหว้ **พระเจดีย์ชเวซานดอว์** ร่วมทำบุญ ๗,๐๐๐ จ๊าด แล้วเดินชมพระพุทธรูปต่างๆ ภายในวัด จากนั้นก็ไปที่พระพุทธรูปแว่นทอง ร่วมทำบุญ ๑๐,๐๐๐ จ๊าด และร่วมสร้างแว่นตาทองคำใหม่ ๒,๐๐๐ จ๊าด

หลังจากนั้นก็กลับมาพักค้างคืนที่ **ย่างกุ้ง** ตอนเช้าวันที่ ๑๘ ก.พ. ๔๕ ผู้เขียนยังมีภาระต้องนำพวกเราไปไหว้ที่ **พระเจดีย์โบตาทอง** บางคนอยากจะไปบน **เทพเจ้าทันใจ** ซึ่งมีมะพร้าว ส้มโอ กล้วย เป็นต้น เป็นเครื่องแก้บน ภายในพระเจดีย์จะมองเห็นพระเกศาธาตุได้ ลักษณะเป็นเส้นตรงคล้ายเส้นหมี่แต่เล็กกว่า ยาวประมาณ ๘ นิ้ว สีมุก

ก่อนจะปิดรายการที่ย่างกุ้ง ได้ไปไหว้ **พระนอนเฉ้าทัตยี** และ **พระเจดีย์ซะแวดอว์** ซึ่งเป็นที่บรรจุพระเขี้ยวแก้ว ผู้เขียนได้มาที่นี่กับท่าน **พระครูปลัดอนันต์** เมื่อปี ๒๕๔๔ ท่านได้มาเห็นที่นี่เป็นครั้งแรก ถึงกับปีตินำตาไหลด้วยความปลื้มใจ หลังจากนั้นก็เดินทางพาญาติโยมมาอีกหลายครั้ง เพราะความประทับใจนั่นเอง

NO.25/3

ขณะนี้ทางวัดบอกบุญค่าปิดทองพระเจดีย์ ด้วยการให้ผู้ที่จะทำบุญใส่ทองคำเปลวที่ทางวัดจัดไว้ให้ แล้วนำไปใส่ไว้ในบาตรแก้วสีเขียว ซึ่งอยู่ในรอกรูปหงส์ที่ปิดทองประดับกระจกสีสวยงาม แล้วให้ผู้ทำบุญชักรอกนำแผ่นทองขึ้นไปสู่ยอดพระเจดีย์ โดยมีเจ้าหน้าที่คอยรับอยู่ข้างบน พวกเราได้ทำบุญค่าทองคำเปลว ๑๐,๐๐๐ จ๊าด

ย่างกุ้ง - มร้อกอู (ยะไข่)

ครั้นได้นมัสการสถานที่สำคัญในย่างกุ้งเสร็จแล้ว จึงดินทางไปขึ้นเครื่องบิน เพื่อเดินทางไปสู่ **เมืองมร้อกอู** (ยะไข่) ทั้งนี้ เมื่อสองปีก่อนผู้เขียนเคยค้างเอาไว้ ในตอนนั้นจะเดินทางโดยรถยนต์ โดยไปข้ามเขาอารกันโยมาที่ **เมืองมินบู** แต่ไม่สามารถข้ามไปได้ จึงต้องเดินทางอีกครั้งในปีนี้ ผู้อ่านคงจะเหนื่อยแทนนะ

ถ้ายังไม่เหนื่อยก็ติดตามกันต่อไป หลังจากที่เครื่องบินลงสู่ **เมืองสิตทวย** ใช้เวลาบินทางทิศตะวันตกของพม่าเป็นเวลา ๑ ชั่วโมง ๔๕ นาที เมืองสิตทวยจะมีพรมแดนติดกับบังคลาเทศ คนที่นี่เขาจะเรียกตัวเองว่าเป็น **ชาวศากยะ** แต่ว่ามีคำพูดของคนที่นี่ฟังดูแล้วจะคล้ายกับภาษาไทยมาก เช่นคำว่า "กิน" และ "ไปแล้ว" เป็นต้น

เวลาเย็นแล้วจึงได้หาที่พักกัน แต่ก็หาได้ไม่พอเหมาะพอดีกับพวกเรา จึงตัดสินใจเดินทางต่อในคืนนั้นเลย โดยติดต่อเรือที่ขนของมาจากมร้อกอู ระหว่างที่กำลังขนของ พวกเราก็ไปรับประทานอาหารเย็นกันที่ **ร้านริเวอร์ วิลเล็จ** บรรยากาศดีมากจะอยู่ใกล้กับชายหาด

หลังอาหารเย็นผ่านไปแล้ว เรือก็ยังขนของไม่เสร็จ รอจนถึงสองทุ่มเศษ จึงออกเดินทางกันไปได้ เรือวิ่งไปไม่เร็วนัก เพราะไม่ใช่เรือสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นเรือขนสินค้า คล้ายกับเรือประมง ใต้ท้องเรือสามารถบรรจุของได้มาก บนเรือก็สามารถนอนได้อีกด้วย เรือวิ่งฝ่าความมืดออกมาจากปากอ่าวสู่ทะเล แล้วเลี้ยวเข้าสู่แม่น้ำกิสสปะ ถึงท่าเรือเมืองมร้อกอู เวลาตีสองเศษ ใช้เวลาเดินทาง ๖ ชั่วโมง

แต่ก็ต้องนอนต่อในเรือเพราะยังไม่สว่าง รอจนเช้าแล้ว จึงนั่งทานอาหารเช้ากันแถวท่าเรือ ระหว่างนี้ได้ไปติดต่อรถสองแถวให้มารับที่โรงแรม แต่พวกเราต้องไปเข้าที่พักเพื่อเตรียมทำบายศรี ซึ่งเป็นต้นสุดท้ายที่เตรียมมาเพื่อบูชา **พระมหามุนีองค์ต้น** เป็นการเดินทางมาได้ยาก ต้องนั่งเครื่องบินแล้วลงเรือมานั่งรถต่อไปอีก

คงจะมีคนไทยมากันน้อยมาก ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะเป็นพวกฝรั่งต่างชาติ พวกนี้ชอบศึกษาโบราณสถาน เมืองยะไข่เป็นเมืองเก่าแก่ จึงมีโบราณวัตถุในทางพระพุทธศาสนามากมาย รถสองแถวมารับแล้ว จึงออกเดินทางไปที่ **วัดโลกะมันเอา** มีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ในพระเจดีย์ วัดนี้สร้างมาประมาณ ๓๐๐ ปีแล้ว คงจะสร้างในสมัยเดียวกับอยุธยา

เมื่อได้เข้าไปนมัสการข้างในแล้ว จึงออกเดินทางต่อ เพราะทางวัดกำลังจัดงานอยู่ มีผู้คนเป็นจำนวนมาก จุดต่อไปในเมืองมร้อกอูก็คือ **วัดเวสาลี** อันเป็นที่ประดิษฐาน **พระพุทธรูปเวสาลี** บริเวณนี้จะเป็นที่ตั้งของเมืองเก่า เดิมชื่อว่า **เมืองธัญญาบุรี** มีเจ้าเมืองชื่อ **พระเจ้าจันทราสุริยา** และ **พระนางสุภาเทวี** ซึ่งภายในวัดมีรูปปั้นของท่านทั้งสองไว้ด้วย

เบื้องหลังคือเทือกเขาอารกันโยมา

ซึ่งทั้งสองพระองค์ได้สร้างศาสนสถานเป็นจำนวนมากในเมืองและสถานที่ที่ทำสังคายนาขนาดเล็กในเมืองนี้ วัดนี้จะตั้งอยู่ในเขตพระราชฐาน ทำให้องค์พระเจดีย์ไม่เสียหายไปมากนัก ส่วนที่บริเวณอื่นๆ พระเจดีย์จะเสียหายไปเกือบหมด ส่วนหมู่บ้านโดยรอบที่ผ่านมานั้น จะเป็นแนวกำแพงเมือง ภายหลังเมืองนี้ได้เปลี่ยนชื่อเป็นเมืองเวสาลี(แต่คนละเวสาลีในสมัยพุทธกาล)

หลังจากที่ได้เข้าสักการบูชาภายในแล้วจึงได้ร่วมทำบุญ ๑๐,๐๐๐ จ๊าด เพื่อร่วมสร้างพระอุโบสถและบูรณะทุกอย่าง แล้วจึงออกเดินทางต่อไป ตามสภาพที่เห็นจะเป็นเหมือนตามชนบทของบ้านเรา ชาวบ้านแถวนี้คงมีอาชีพทำนาทำไร่

พระมหามุนีองค์พี่

ในตอนนี้ คงจะเหลือจุดสุดท้ายที่สำคัญ เราจะต้องเดินทางอีกประมาณ ๑ ชั่วโมง ถนนยังมีสภาพไม่ดีนัก เพราะเมืองนี้มีทะเลอยู่ด้านหน้า ส่วนด้านหลังทางขวามือของเรานี้ จะมองเห็นเทือกเขาอารกันโยมา ขึงเป็นแนวยาวตลอด

สมัยโบราณใช้แนวเขาเป็นกำแพง แต่ก็มาพลาดท่าเสียที **พระเจ้าโบดอพญา** (ปะดุง) ผู้ชาญฉลาด ที่เคยยกกองทัพ ๙ กอง มาเพื่อจะพิชิต

พระวิหารพระมหามุนีองค์ต้น

ประเทศสยาม เรียกกันว่า **สงคราม ๙ ทัพ** นับเป็นศึกหนักมาก แต่พม่าก็ทำการไม่สำเร็จ เพราะด้วยพระบรมเดชานุภาพของ **พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก** รัชกาลที่ ๑

พระเจ้าแผ่นดินพม่าองค์นี้ ถ้าได้ศึกษาประวัติศาสตร์แล้ว จะเห็นว่าไม่ธรรมดา พระองค์ได้ทรงปราบปรามหัวเมืองต่างๆ ในพม่าไว้เป็นอันมาก แม้กระทั่ง **พระมหามุนีองค์น้อง** ไม่เคยมีใครสามารถนำมาได้ แต่พระองค์ก็ทรงทำได้ แทนที่จะยกทัพเข้ามาทางทะเล แต่กลับข้ามเขาอารกันโยมา โจมตีแบบไม่ทันตั้งตัว แล้วแยกพระมหามุนีออกเป็น ๓ ส่วน แล้วนำกลับไปได้

ฉะนั้น เมื่อพวกเราเดินทางมาถึงวิหารพระมหานุนีแห่งนี้ ซึ่งอยู่ทางด้านซ้ายมือของเรา หากเข้าไปภายในจะเห็นแท่นของพระมหามุนีองค์น้องว่างเปล่า คงมีแต่พระมหามุนีองค์พี่ประดิษฐานอยู่องค์เดียว แต่ในสมัยปัจจุบันนี้ ทางวัดได้สร้างองค์ใหม่ขึ้นแทนที่แล้ว

นับเป็นความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของชาวยะไข่ สมัยก่อนกษัตริย์องค์ไหนที่มีอำนาจ หากทรงทราบว่าเมืองไหนมีสิ่งสำคัญ พระองค์มักจะทรงแผ่ศักดานุภาพ ด้วยการขอสิ่งนั้นสิ่งนี้ พอ

พระมหามุนีองค์พี่ (อารกันมหามุนี) เมืองยะไข่

ไม่ให้ก็ยกทัพเข้ามาแย่งชิงไป นี่เป็นการย้อนเหตุการณ์ที่ผ่านไป ในขณะที่ยืนมองดูพระวิหารหลังใหญ่ที่มียอดแหลม ถ้ามองไกลไปอีกนั้น จะเห็น **พระเจดีย์สีทอง** ที่เชื่อกันว่าพระพุทธองค์ได้เสด็จมาประทับบนยอดเขานี้ มีชื่อว่า **"ศิลาคีรี"**

ฉะนั้น พระมหามุนีองค์ที่อัญเชิญไปไว้ที่เมืองมัณฑเลย์นั้น โอกาสที่จะกลับมาคงไม่มีอีกแล้ว พวกเราได้มาไหว้ครบในวันนี้แล้ว สิ่งของมีค่าที่เตรียมมาคือ **คุณประสงค์** ถวายพระเลี่ยมทอง ๑ องค์ **คุณสุชัย** (ทิ้ง) ถวายแหวนจักรพรรดิของหลวงพ่อตัวเรือนทองคำ ๑ วง **คุณวัชรพล** (บุ๋ม) ถวายพระเลี่ยมทองอีก ๒ องค์

ส่วนต้นบายศรีและเครื่องบูชาทั้งหมดนี้ หลังจากทำพิธีบวงสรวงแล้ว จะได้ถวายไว้ที่นี่ทั้งหมด (แต่เก็บผ้าสไบไว้อีกผืนหนึ่ง เพื่อที่จะไปถวายพระพุทธรูปสัจจะมุนี) เพื่อเป็นการบูชาพระพุทธรูปองค์แรกที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงปลุกเสกเอง คือ **หายใจรดพระพุทธรูปองค์นี้** แล้วทรงรับสั่งให้อยู่ ณ สถานที่นี้ต่อไป

คุณมิคกี้บอกว่าสมัยก่อน พระมหามุนีองค์นี้ จะมีเหงื่อออกมาด้วย พวกเราจึงได้เตรียมผ้าซับเหงื่อกันมา แต่พอมาถึงปรากฏว่าได้ถูกปิดทองไปหมดทั้งองค์แล้ว พูดถึงเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แล้ว สมัยก่อนมีชื่อเสียงมาก ดังมีปรากฏอยู่ในหนังสือ **คำให้การของขุนหลวงหาวัด** ไว้ดังนี้

"พระเจ้าหงสาวดีได้ยินข่าวเลื่องลือมาว่ายังมีพระมหามุนีองค์หนึ่ง เสด็จอยู่เมืองพม่าใหญ่ เรียกเมืองยะไข่ เป็นพระพุทธรูปสร้างไว้แต่เมื่อครั้งพระพุทธเจ้ายังเสด็จอยู่นั้น มีพุทธานุภาพยิ่งนัก ปาฏิหาริย์ได้ ให้มีพระรัศมีนั้นเป็นต่างๆ ถ้าบุคคลใดจะปรารถนาสิ่งใดๆ ก็ดี ทูลขออธิษฐานแล้วก็ได้ดั่งใจปรารถนา

พระเจ้าหงสาจึ่งมีพระทัยศรัทธาพระมหามุนีเป็นหนักหนา จึ่งสั่งให้จัดแจงแต่งเครื่องสักการบูชาเป็นอันมาก มีทั้งผ้าทรงและไตรจีวรทอง ทั้งธูปเทียนทอง และข้าวตอกดอกไม้ทอง และมีทั้งฉัตรธงและธงทอง ต่างๆ เป็นอันมากกับรูปสิบสองนักษัตรที่พระเจ้าหงสาแบ่งเอามาแต่เมืองกรุงศรีอยุธยานั้น คือรูปมนุษย์ เป็นต้น

เครื่องสักการบูชาทั้งปวงเป็นอันมาก พระเจ้าหงสาจึ่งบูชาแล้ว ก็ทำการฉลองเป็นอันมาก แล้วจึงหลั่งน้ำทักษิโณทก แล้วก็ให้อำมาตย์คุมเครื่องบูชาเหล่านี้ลงสำเภา แล้วก็ไปถวายไว้กับพระมหามุนีเมืองยะไข่ เมื่อครั้งจุลศักราชได้ ๘๓๐ ปี ดังนี้.."

พระเจ้าหงสาองค์นี้ คงจะเป็น **พระเจ้าบุเรงนอง** ครองเมืองหงสาวดี นี่เป็นเรื่องนานมาแล้ว คงต้องกลับมาสู่เรื่องปัจจุบันว่า หลังจากได้

โบราณสถาน "วัดซิต่อง" คล้าย "โบโรพุทโธ"

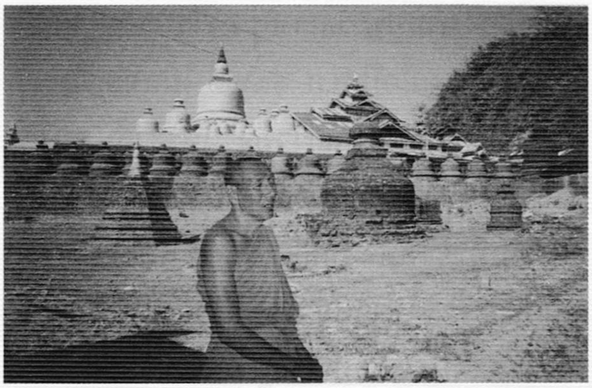

ถวายบายศรีและสิ่งของมีค่าแล้วจึงได้ถวายปัจจัยเป็นการบูรณะทุกอย่าง ๓๐,๐๐๐ จ๊าด และ ๗๐ ดอลลาร์แล้วจึงเดินทางกลับด้วยความประทับใจ

พวกเราโชคดีทุกอย่าง แม้เจ้าหน้าที่ก็ได้อนุญาตให้ขึ้นไปบูชาถึงองค์พระได้เลย จึงได้นำผ้าขึ้นไปซับพระพักตร์ โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับพระมหามุนีที่เมืองมัณฑเลย์ เป็นการทดแทนการซับเหงื่อจากองค์พระ จนได้เวลาต้องรีบไปฉันเพลที่ร้านอาหารข้างวัดพระมหามุนีกัน

ในตอนบ่าย หลังจากกลับมาพักผ่อนกันแล้ว เพื่อรอให้แดดร่ม จึงออกไปไหว้พระกันต่อ ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญในอดีต มองไกลๆ คล้ายกับที่ **บูโรพุทโธ** ประเทศอินโดนีเซีย เรียกกันว่า **วัดชิต่อง** (ชิต่อง แปลว่า แปดหมื่น) มีพระเจดีย์องค์ใหญ่เป็นประธานอยู่ตรงกลาง และมีพระพุทธรูปเป็นจำนวนมากบรรจุอยู่ภายในพระเจดีย์

วัดนี้ได้สร้างในสมัยเวสาลีซึ่งมีศิลาจารึกบอกเอาไว้ และมีรอยพระพุทธบาทจำลอง (พระเจ้าเนงบาอัญเชิญมาจากพุทธคยา เรียกว่า "ศิระปาทะ") อยู่ใกล้กับศิลาจารึก พระเจดีย์สร้างในสมัย **พระเจ้าอนันดาจันทรา** ส่วนฝั่งตรงข้ามก็จะมีโบสถ์ซึ่งสร้างคล้ายกับเจดีย์มียอดมนเหมือนดอกเห็ด เป็นศิลปะแบบอินเดียผสมลังกาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช

ส่วนภายในเจดีย์ทางด้านนี้ มีพระพุทธรูปเป็นจำนวนมาก เดิมตั้งใจจะสร้าง ๘๔,๐๐๐ องค์แต่สร้างไม่สำเร็จสร้างได้เพียง๘๐,๐๐๐องค์เท่านั้น ในปัจจุบันนี้ จะมีพระพุทธรูปเหลือเพียง ๘,๐๐๐องค์เท่านั้นขณะนี้ทางวัดกำลังบูรณะพระเจดีย์ เนื่องจากมีน้ำซึมลงมา จึงได้ร่วมทำบุญบูรณะเป็นเงิน ๕,๐๐๐ จ๊าด

ต่อจากนั้นก็เดินไปชมฝั่งโบสถ์ แล้วย้อนกลับมาจากเดิม พบเด็กอยู่หน้าประตูหลายคน จึงแจกลูกอมกันไปเท่าที่มี แล้วเดินทางไปที่ **พระเจดีย์เลงปันยะ** เป็นเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยม มียอดแหลมคล้ายฉัตร เจดีย์องค์กลางจะเป็นทรงกลม และมีเจดีย์ทรงพุทธคยาอยู่ทั้งสี่ทิศ

บริเวณนี้จะเป็นทุ่งพระเจดีย์ เพราะว่าตรงข้ามจะมีเจดีย์อีก ๓ องค์ ลักษณะจะแตกต่างกันไป และบนเนินเขาใกล้ๆ ก็ยังมีพระเจดีย์อีก ๓ องค์อยู่บนยอดเขาด้วย จากนั้นก็ออกเดินทางต่อ จะมองเห็นพระเจดีย์ตลอดทาง จนมาถึงพระเจดีย์องค์หนึ่งซึ่งมีฐานใหญ่มากจึงได้แวะเข้าไป

วัดนี้ชื่อว่า **วัดโกดอง** เป็นเจดีย์ร้างองค์ใหญ่มาก ซึ่งเหลือสภาพแต่ฐานอยู่บนลานชั้นบนสุด จะมีบันไดเดินขึ้นสู่ลานพระเจดีย์ชั้นบนสุดท้ายด้วย ตามผนังระเบียงจะมีการแกะสลักพระพุทธรูปไว้เป็นจำนวนมาก คงจะจบแต่เพียงเท่านี้ ที่สุดท้ายนี้จึงได้นั่งสมาธิ แล้วอุทิศส่วนกุศลผลบุญทั้งหมด เป็นอันเสร็จพิธี

วันนี้กลับถึงที่พักในตอนเย็น เพื่อชดเชยวันก่อนๆ ที่ลำบากกันมาตลอดทาง ตอนเช้ามืด

วันที่ ๒๐ ก.พ. ๔๕ จะต้องออกเดินทางกันตี ๔ เป็นเรือลำเดียวที่เราเช่ามานั่นแหละ ระหว่างนี้ท้องฟ้ายังมืดอยู่ จึงนอนพักผ่อนกันต่อในเรือ จนท้องฟ้าเริ่มสว่างต้องลุกขึ้นมาชมบรรยากาศทั้งสองด้านของแม่น้ำ เป็นการชดเชยเมื่อคืนวานที่มองไม่เห็นอะไรกันเลย

ขณะนี้เรือวิ่งอยู่ในแม่น้ำกิสสปะนที จะเห็นตลิ่งและเนินเขาสลับกันไป และจะมีวัดกับพระเจดีย์อยู่ตามยอดเขาด้วย ระหว่างนี้ก็รับประทานอาหารเช้าบนเรือ มีขนมปังกับเนยและแยมพร้อมไข่ต้มสองฟอง โดยคุณมิคกี้ให้ทางโรงแรมมร้อกอูจัดเตรียมไว้ให้

เวลาประมาณ ๐๘.๔๐ น. ถึงท่าเรือเมือง**สิตทวย** ใช้เวลาเดินทาง ๕ ชั่วโมงเศษ เร็วกว่าตอนไปนิดหน่อย จากนั้นคุณมิคกี้ก็นำไปที่ **พระเจดีย์โลกะนันทะ** ในเมืองสิตทวย พระเจดีย์องค์นี้ถือว่ามีขนาดใหญ่มาก สร้างขึ้นใหม่ได้เพียง ๓ ปี ประตูทางเข้ายังมีการก่อสร้างตบแต่งในส่วนต่างๆ อยู่ ภายในจะโปร่งโล่งเย็นสบาย ประดับตกแต่งไว้อย่างสวยงาม

จากนั้นก็เดินทางต่อไปที่เป็นจุดสุดท้าย นั่นก็คือ **พระสัจจะมุนี** ที่ประดิษฐานอยู่ภายในมณฑปมีหลังคาเป็นยอดพระเจดีย์สูงเด่น อยู่ในเมืองสิตทวย เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะแปลกไปจากพระพุทธรูปทั่วไป คือเป็นเนื้อโลหะ แต่จีวรแกะสลักเป็นองค์พระเล็กๆเต็มไปหมดจนถึงพระเศียร ตามประวัติเล่ากันมาว่า

สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๑๑๖๒ ในสมัย **พระเจ้าอนุรุทธ** โดยมีการสลักไว้ที่ฐานพระ ค้นพบโดยชาวประมงที่ไปทอดแหจับปลาบริเวณแม่น้ำแห่งนี้ แต่แทนที่จะได้ปลา กลับได้พระพุทธรูปติดขึ้นมาแทน จึงได้นำไปถวายไว้ที่วัดในเมือง พระทางวัดก็ได้นำไปมอบให้รัฐบาล

ทางรัฐบาลก็แสนดี เห็นว่าพบได้ในเขตนี้ ควรจะประดิษฐานไว้ ณ ที่นี้ จึงได้สร้างมณฑปเพื่ออัญเชิญไว้เป็นที่สักการบูชาต่อไป เพิ่งสร้างได้เพียงปีกว่าเท่านั้น โดยสร้างเป็นมณฑปและกั้นกระจก สามารถจะมองเข้าไปภายในได้ พระพุทธรูปจะอยู่ตรงกลาง และประทับอยู่บนดอกบัวที่แกะสลักจากหินอ่อนไว้อย่างสวยงาม แล้วครอบไว้ด้วยกระจกแก้วแววับ

ส่วนเพดานด้านใน จะสร้างด้วยไม้แกะสลักเป็นรูปองค์พระสัจจะมุนี โดยมีลายผ้าจีวรเหมือนองค์จริงอยู่เต็มเพดาน พระพุทธรูปองค์นี้เมื่อเปิดไฟสปอตไลท์ส่องลงมาจากด้านบนแล้ว เวลาถ่ายรูปองค์พระจะเป็นสีทองอร่าม พวกเราจึงได้แต่เพียงบูชานอกตู้กระจกเท่านั้น หลังจากได้ร่วมทำบุญ ๓,๑๐๐ จ๊าด แล้วจึงเดินทางกลับ

สรุปการเดินทาง ครั้งที่ ๓ นี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ - ๒๐ ก.พ. ๒๕๔๕ ทำบุญทั้งหมดประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ จ๊าด (๒๘,๐๐๐ บาทเศษ) ยังไม่รวมค่าใช้จ่ายและค่าสิ่งของต่างๆ มีบายศรี ๓ ต้น ผ้าทอง ๓ ม้วน เป็นต้น ซึ่งไปได้ครบถ้วนทุกรายการ แต่ยังมีค้างที่จะต้องไปทางใต้ของประเทศพม่าอีก โปรดได้ติดตามในตอนต่อไป ฯ

การเดินทาง ครั้งที่ ๔
วันที่ ๑๖ - ๒๖ เมษายน ๒๕๔๕
(พม่าตอนใต้)

๑.	วัดสุวรรณภูมิ	เมืองสะเทิม
๒.	วัดสัมปัญญะ	เมืองพะอ่าน
๓.	วัดเวนเซโตยะ	เมืองบูโด
๔.	พระพุทธรูป วัดไจ้คามี	เมืองไจ้คามี
๕.	วัดโลกะสะระภู	เมืองเมาะละแหม่ง
๖.	วิหารมุคันธิมหามุนี	เมืองเมาะละแหม่ง
๗.	พระเจดีย์ฮ่องสิทธิ์	เมืองเมาะละแหม่ง
๘.	พระเจดีย์ไจ้ตาลาน	เมืองเมาะละแหม่ง
๙.	พระเจดีย์มอละบู	เมืองเมาะตะมะ
๑๐.	พระเจดีย์เจ๊าตินบอ	เมืองสินไจ้
๑๑.	พระเจดีย์สินไจ้	เมืองสินไจ้
๑๒.	เจดีย์ไจ้ทีซอ (ไจ้ทีละสระ)	เมืองเกลาสะ
๑๓.	พระเจดีย์ซิม่า	เมืองมะริด
๑๔.	วัดเชายีเจาไต	เมืองตะนาวศรี
๑๕.	พระพุทธบาทซิทโตยา	เมืองตะนาวศรี
๑๖.	วัดสี่ยาสุขะ	เมืองตะนาวศรี
๑๗.	วัดปอดอมู	เมืองมะริด
๑๘.	วัดประเทศ	เมืองประเทศ
๑๙.	วัดโลกะมาละชิน	เมืองทวาย
๒๐.	พระพุทธบาทนะบูแล	เมืองนะบูแล
๒๑.	วัดมะยอยิด	เมืองทวาย
๒๒.	วัดแชมเปญยิด	เมืองทวาย
๒๓.	วัดยัดตอมู (พระยืน)	เมืองทวาย
๒๔.	พระพุทธรูป วัดชีมุที	เมืองทวาย
๒๕.	วัดโลกะสรภู	เมืองทวาย
๒๖.	วัดพองดอว์อู (พระบัวเข็ม)	ทะเลสาบอินเล
๒๗.	วัดอะลูลอปั๊ก	ทะเลสาบอินเล
๒๘.	วัดงาแพซอง	ทะเลสาบอินเล

****

ย่างกุ้ง - พระธาตุอินทร์แขวน

สาเหตุที่จะต้องเดินทางกันอย่างเร่งรีบนี้ เป็นเพราะว่าจะปิดงาน **ตามรอยพระพุทธบาท** ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ นี้ โดยจะทำพิธีมหาบวงสรวง ๘ ทิศ ไหว้พระพุทธบาทและพระมหาธาตุเจดีย์ทั่วสกลชมพูทวีป ณ **วัดสิริเขตคีรี** อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

ผู้อ่านจะเห็นได้ว่า หลังจากเดินทางเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ไปแล้ว เดือนเมษายนปีเดียวกันจะต้องเดินทางไปภาคใต้ของพม่ากันอีก แล้ววกกลับขึ้นเหนือไปที่ **ทะเลสาบอินเล** ถือว่าการเดินทางเที่ยวนี้ น่าจะเป็นการปิดรายการสถานที่สำคัญของประเทศพม่าได้ครบถ้วน

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เหตุที่บันดาลใจให้ต้องกลับไปอีกครั้งนี้ ตามที่ได้เล่าผ่านไปแล้วว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ในขณะที่เดินทางมาจาก **เมืองสะเทิม** แล้วจะเลี้ยวไปทาง **เมืองตองอู** แต่กลับมีปรากฏการณ์เกิดขึ้น คือ เห็นแสงรุ้งเป็นรูปสี่เหลี่ยม ขึ้นทางด้านทิศใต้ของพม่า นั่นก็คือ เมืองเมาะละแหม่ง ทวาย มะริด เป็นต้น

ด้วยเหตุผลเช่นนี้ จึงคิดย้อนถึงแสงรุ้งที่เกิดขึ้นพุกาม เป็นทำนองเดียวกันนี้ เราควรจะไปตามพุทธนิมิตที่ปรากฏขึ้น เสมือนเป็นการบอกทางให้เราไป ผู้เขียนจึงได้อาศัยพุทธบารมีชี้นำเช่นนี้ จึงทำให้ได้มีโอกาสไปกราบไหว้ และเป็นจังหวะที่เขากำลังบูรณะซ่อมแซมเกือบทุกแห่ง

บางครั้งก็ยังได้ร่วมทำบุญสร้างฉัตรใหม่ โดยเฉพาะยอดฉัตรของพม่า เขาสร้างได้อลังการใหญ่โตมโหฬาร ทำด้วยทองคำแท้ ประดับเพชรพลอย และอัญมณีอันมีค่ามากมาย ฉะนั้น โอกาสที่จะได้ซ่อมองค์พระเจดีย์ว่ายากแล้ว จังหวะที่จะได้ทำยอดฉัตรใหม่นะ ยากยิ่งกว่าหลายร้อยหลายพันเท่า เพราะบางแห่งนับเป็นร้อยปีจึงจะมีการเปลี่ยนใหม่กันสักครั้ง

จึงขอให้ผู้อ่านติดตามกันต่อไปว่า แสงรุ้งที่ปรากฏเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้านั้น เป็นปริศนา

ยอดฉัตรใหม่บนพระธาตุอินทร์แขวน

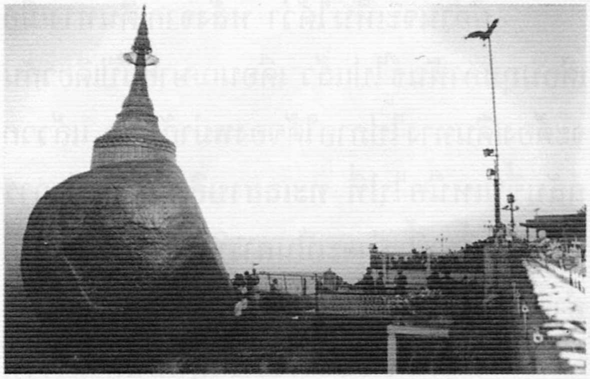

คืออะไร ส่วนแสงรุ้งที่เป็นรูปพระเขี้ยวแก้ว ณ เมืองพุกาม เราก็ได้ตีปริศนาจบไปแล้ว ในตอนนี้ก็ขอเชิญท่านผู้อ่านได้ติดตามกันต่อไป โปรดทำจิตคิดตามไปด้วย หากจิตเป็นทิพย์อาจจะได้ทดสอบภาพเหตุการณ์ในอดีตได้ตามความจริง

การเดินทางครั้งปิดท้ายรายการนี้ มีผู้ร่วมเดินทางประมาณ ๑๐ คน ฉบับพ๊อคเก็ตจึงสะดวกรวดเร็ว แต่ไม่ลืมที่จะทำบายศรี ผ้าสีทอง ผ้าตุงและระฆังเล็กๆ ไปทำพิธีบวงสรวงด้วยทุกครั้ง เริ่มแรกการเดินทางวันนี้ คือ วันอังคารที่ ๑๖ เม.ย. ๔๕ หลังจากเสร็จงานสงกรานต์ที่วัดท่าซุงแล้ว เราก็เดินทางไปประเทศพม่ากันเลย

ขณะที่ไปถึงเมืองย่างกุ้ง ปรากฏว่าชาวพม่ายังสาดน้ำกันอยู่ พวกเราไม่ได้เป็น "โรคกลัวน้ำ" จำต้องหลบกันอยู่ในรถบัส ร้านอาหารหรือภัตตาคารก็ยังปิดอยู่ เพราะยังอยู่ในเทศกาลวันสงกรานต์ เขาจะเล่นน้ำกันถึงวันที่ ๑๘ เม.ย. คนพม่าจะเล่นสงกรานต์กันเต็มที่ โดยใช้สายยางต่อน้ำมาฉีดกันเลย มิใช่เอาขันมาสาดกันแบบไทย ถนนบางสายจะมีคนเล่นกันมาก จนน้ำท่วมบนถนนไปเลย

หัวหน้าทัวร์จึงวางแผนลงไปซื้อข้าวผัดใส่กล่องมากินกันบนรถ เพื่อจะเดินทางกันต่อและตัวไม่ต้องเปียกด้วย รถวิ่งไปทางหงสาวดีมองเห็น **พระธาตุมุเตา** เด่นเป็นสง่าอยู่ใจกลางเมือง แล้วก็ไปถึงแม่น้ำสะโตง ซึ่งบริเวณนี้จะเป็นรัฐปกครองของชาวมอญมาก่อน เมื่ออยู่บนสะพานข้ามแม่น้ำ จะเห็น **พระเจดีย์ไจ้ตาร้าง** อยู่ริมแม่น้ำ ซึ่งบรรจุพระทันตธาตุไว้ ๑ องค์

ในบริเวณนี้ที่เป็น **อาณาจักรสุธรรมวดี** เดิมนั้น มีพระเจดีย์ที่บรรจุ **พระทันตธาตุ** รวมทั้งสิ้น ๓๓ องค์ จุดนี้ไม่เคยแวะแต่ก็นึกไหว้อยู่บนรถ และขอกราบไหว้ทุกแห่งด้วย จากนั้นก็เดินทางไปพักค้างคืนที่ **พระธาตุอินทร์แขวน** กัน

ผู้เขียนเคยไปหลายครั้งแล้ว แต่จำเป็นที่จะต้องแวะไหว้ เพราะมีบางคนในคณะยังไม่เคยไป จึงได้ร่วมทำบุญบูรณะทุกอย่าง ๓๖,๐๐๐ จ๊าด กลับมาครั้งนี้ก็อยากจะไปดูฉัตรใหม่ ที่เคยทำบุญมาแล้วที่พระเจดีย์ชเวดากอง เมื่อปี ๒๕๔๔ แล้วมีละอองฝนพรมลงมาให้พร ลืมเล่าไปอีกว่า

เมื่อปี ๒๕๔๔ หลังจากได้ทำบุญสร้างฉัตรใหม่แล้ว ผู้เขียนก็ได้ทำบุญบูรณะพระเจดีย์บริวารชเวดากองด้วย โดยเจ้าหน้าที่ได้ออกใบอนุโมทนาบัตรให้ แล้วได้อนุญาตให้ผู้เขียนขึ้นไปถึงข้างบนพระเจดีย์ เพื่อจะได้สัมผัสกับแผ่นทองคำจังโกที่หุ้มห่อพระเจดีย์ ซึ่งมีมูลค่ามหาศาล จึงได้ทำประทักษิณเวียนรอบ ซึ่งชั้นบนสุดนี้ เขาไม่อนุญาตให้ใครขึ้นมา นอกจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลระดับสูงของพม่า หรือพระเถระผู้ใหญ่ของพม่าเท่านั้น

จากนั้นผู้เขียนก็ไปกราบนมัสการพระพุทธรูปองค์หนึ่งที่มีความสำคัญมาก เขาจะใช้

รูปปั้นพระมเหสีพระเจ้าสุธรรมวดีที่วิ่งหนีมาตาย

โทรทัศน์วงจรปิดลงไปให้คนดูกันข้างล่าง การที่เขาหวงห้ามเพราะดวงพระเนตรขององค์พระนั้นมีค่ามาก ถ้าจำไม่ผิดเขาจะทำด้วยมรกตนะ

เรื่องที่เล่าค้างไว้ก็มีแค่นี้ จากนี้ก็เข้าไปปิดทองที่ก้อนหินใหญ่ แล้วเงยมองยอดฉัตรได้ยินเสียงระฆังดังขึ้น คงมีของเราหนึ่งในจำนวนนั้นที่แกว่งไปมาด้วย มองเห็นแล้วอดจะปลื้มใจไม่ได้ เมื่อคุณมิคกี้บอกว่า ฉัตรที่เห็นอยู่นี้ไม่ได้เปลี่ยนมานานถึง ๓๒ ปีแล้ว

โอ้โฮ..นานหลายสิบปีนะ กว่าจะทำใหม่สักครั้งจริงหรือเปล่าก็ไม่รู้ จริงไม่จริงก็ไม่เป็นไร แต่ที่จะไปทำกันจริงๆ ก็คือเดินไปปิดทอง และบูชาด้วยเต้าเทียนที่เตรียมไป จุดเทียนบูชาเสร็จแล้วได้พบกับคนไทยที่มาจากแม่สอด เขาบอกว่าจะต้องใช้เวลาเดินทางหลายวัน

ใกล้กับบริเวณนี้ จะมีศาลาหลังเล็ก เป็นที่ตั้งรูปปั้นของ **ท่านมหาฤๅษีเทวะ** เป็นผู้อารักขาที่นี่ จะมีผู้คนมาขอพรและแก้บนกันเป็นจำนวนมาก ถัดไปก็จะเป็นเสาและมีลูกโลก ซึ่งหมายถึงเสาแห่งความสำเร็จ ชาวพม่าจะสร้างขึ้นมาหลังจากที่ได้สร้างพระธาตุหรือวัดเสร็จแล้ว

ภาพวาดช่องว่างของก้อนหินจากเดิมจนถึงสมัยนี้

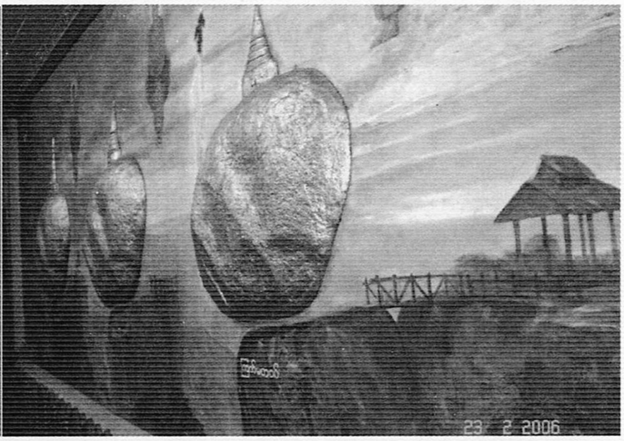

เมื่อได้เดินชมโดยรอบ ทั้งลงบันไดไปชมก้อนหินที่วางหมิ่นเหม่อยู่หน้าผาแล้ว ก็เป็นเวลาท้องฟ้ามืดพอดี จึงเดินทางกลับที่พัก ในระหว่างทางลง จะเห็นคนที่มุ่งมาแสวงบุญเดินกันมาเรื่อยๆ บางก็มานั่งสมาธินับลูกประคำ บางคนไม่มีที่พักก็นอนกันบนลานนั้น อากาศบนลานพระธาตุเย็นและลมแรงพอสมควร น่านับถือในความศรัทธาของเขาจริงๆ

ค่ำคืนนี้ก็ได้มาพักบนเขาสูง จึงมองเห็นจากที่พักได้ว่า มีไฟป่าไหม้ลามไปทั่ว เมื่อหันไปมองดูทางพระธาตุอินทร์แขวน เห็นไฟสว่างไสวไปทั่วบริเวณนั้น มองดูท่ามกลางความมืดเหมือนกับก้อนหินสีทองลอยอยู่ในอากาศฉะนั้น

ตอนเช้ามืดวันที่ ๑๗ เม.ย. ๔๕ พวกเราที่มีศรัทธาก็พากันไหว้พระธาตุกันอีกครั้ง ได้ร่วมกันทำความสะอาดบริเวณพระเจดีย์ มองไปที่ทิวเขาไกลออกไป จะเห็นพระเจดีย์และวัดตั้งอยู่บนยอดเขาต่างๆ เป็นจำนวนมาก กลับมาฉันอาหารเช้าแล้ว พวกที่รับจ้างหามเสลี่ยงมารออยู่เพราะยังไม่ได้เงินจากเรา เขาจะเป็นห่วงเป็นใยเรามาก แทบจะไม่ให้คลาดสายตาไปเลย

พระธาตุคะเจากะและ หมู่บ้านพะอ่าน

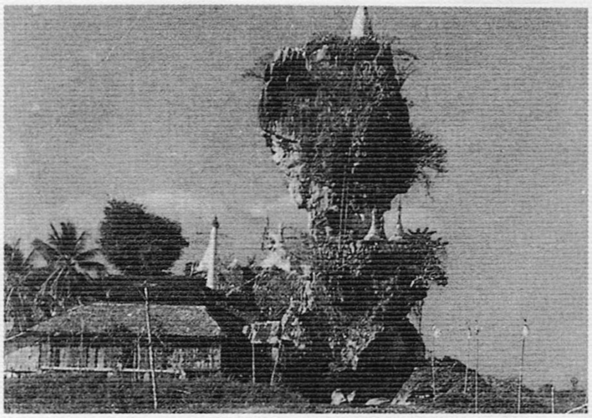

อินทร์แขวน - พะอ่าน - เมาะละแหม่ง

เมื่อทุกคนพร้อมแล้ว จึงนั่งเสลี่ยงกลับลงมา แล้วเปลี่ยนเป็นรถหกล้อ กว่าจะถึงรถบัสที่จอดรออยู่ก็เป็นเวลา ๑๐.๒๐ น. แวะฉันเพลที่ **เมืองบีเลน** ถึง **เมืองสะเทิม** ในเวลาบ่ายโมง ยังมีสถานที่ตกค้างอยู่อีกแห่งหนึ่ง จึงได้เข้าไปที่ **วัดสุวรรณภูมิ** (ธุเมนะภูมิ) เพื่อสอบถามเรื่องพระพุทธรูป ๑ ใน ๕ องค์ ของ **พระพุทธสิขีปฏิมาหินดำ** (อาทรศิลา)

ตามประวัติย่อๆ ตอนที่ **พระเจ้าอนุรุทธ** ยกทัพมาตีเมืองสะเทิม **พระเจ้ามนูหะ** ได้นำพระพุทธรูปองค์นี้ไปซ่อนไว้ แต่ไม่ทราบว่าซ่อนไว้ที่ไหน ซึ่งทางวัดก็ได้แนะนำให้ไปอีกวัดหนึ่ง ซึ่งเจ้าอาวาสมีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ แต่เมื่อไปพบแล้วท่านไม่อยู่ จึงออกเดินทางต่อไป

คงจะสืบหายาก เพราะเป็นเรื่องเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๖๐๐ ซึ่งเป็นปีที่เมืองสุธรรมวดีพ่ายแพ้แก่พม่า มอญกับพม่านี้เขารบกันมาหลายสมัยแล้ว จนถึงปัจจุบันนี้ก็ยังไม่ถูกกันเลย เราก็นั่งสนทนากันไปในรถถึงเรื่องที่ผ่านมาบ้าง และเรื่องที่จะไปถึงข้างหน้าบ้าง สายตาก็มองออกไปนอกรถบ้าง มองเห็นพระเจดีย์ตั้งอยู่บนโขดหินที่มีรูปร่างแปลกมาก ตรงกลางคอดกิ่วแต่ยังทรงตัวอยู่ได้ เรียกว่า **พระธาตุคะเจากะและ** ชาวกะเหรี่ยงเมืองพะอ่านสร้างไว้แต่เราไม่ได้แวะกัน

หลวงพ่อธัมมิยะ

พอถึงตรงนี้สำคัญยิ่ง ผู้อ่านบางท่านอาจจะเคยได้ยินชื่อเสียงของท่านมาแล้วก็ได้ เพราะท่านเป็นผู้มีชื่อเสียง เป็นพระมหาเถระอาวุโสองค์หนึ่งที่สำคัญและเป็นที่เคารพนับถือของชาวพม่าและชาวมอญโดยทั่วไป มีคนบอกว่าเป็นอันดับ ๑ ของพระในพม่า ที่มีคนนับถือมากที่สุด

ฉะนั้น ขอให้ผู้อ่านติดตามกันต่อไป เมื่อเข้าไปถึงวัดของท่าน ชื่อว่า **วัดสัมปัญญูะ** ในเวลา ๑๖.๐๐ น. แถวนี้เขาเรียกว่า **"พะอ่าน"** เป็นเขตแดนที่ติดต่อกับแม่สอด ฉะนั้น ท่านจึงมักจะเดินทางไปโปรดชาวแม่สอดอยู่เสมอๆ

แต่ผู้เขียนก็ยังไม่เคยพบกับท่าน เคยแต่ได้ยินพวกเราที่อยู่ภูเก็ตมาเล่าให้ฟังอยู่เสมอ และได้นำเอารูปภาพของ **หลวงพ่อธัมมิยะ** มาให้ไว้ คนพม่าคนมอญที่อยู่พะอ่านไปทำงานที่เมืองไทยกันมาก เพราะดูสภาพแถวนี้มีแต่ท้องทุ่งนาแห้งแล้ง ป่าไม้ก็ไม่เหลือเลย จะสวยงามก็เฉพาะพระเจดีย์ที่อยู่บนเขาบ้าง อยู่ภายในวัดเท่านั้น

การเดินทางครั้งนี้มี **เจ๊ชุ้น** และ **นา** มาจากภูเก็ตด้วย ทั้งสองคนรู้จักหลวงพ่อจากคนพม่าที่มาทำงานที่ภูเก็ตแล้ว จึงอยากจะมากราบท่านถึงที่นี่ พอดีปีที่แล้วมีข่าวว่าท่านมรณภาพไปแล้ว ผู้เขียนรู้สึกเสียดายที่ไปกราบท่านไม่ทัน แต่พออีกไม่นาน **สนิท** (ตุ๊) ได้ข่าวว่า ท่านกลับฟื้นขึ้นมาอีก พวกเราจึงจัดรายการมากราบท่าน

ถวายผ้าไตรจีวรแด่หลวงพ่อธัมมิยะ บ้านพะอ่าน

โรงทานของหลวงพ่อธัมมิยะ เลี้ยงฟรีตลอดเวลา

กันโดยเฉพาะ อีกทั้งผู้เขียนก็ได้เตรียมสังฆทาน มีผ้าไตรจีวร เป็นต้น ที่จะมาถวายท่านด้วย

ครั้นรถบัสได้วิ่งเข้าไปจอดข้างศาลาหลังใหญ่ มีผู้ชายคนหนึ่งเดินเข้ามา บอกว่าหลวงพ่อให้ขึ้นไปเลย พวกเราก็เดินขึ้นไปด้วยความแปลกใจ เข้าไปในศาลาเห็นคนนั่งรออยู่เต็มไปหมด ผู้ชายคนนั้นจึงขอทางให้เราเดินผ่านไปข้างในท่ามกลางสายตาของคนที่อยู่ในนั้น

พวกเราเดินเข้าไปอย่างงง เพราะไม่นึกว่าพอมาถึงจะได้เข้าพบท่านทันที นึกว่าคงจะเป็นเวลาที่ท่านรับแขกจึงเดินตามเข้าไปอย่างกระชั้นชิด จนเข้าไปถึงห้องพักของท่านข้างใน ซึ่งห้ามมิให้บุคคลภายนอกเข้าไป ในตอนนี้จึงมีแต่เฉพาะกลุ่มพวกเราเท่านั้น ที่เข้าไปนั่งเต็มไปหมด

ภาพที่ปรากฏเฉพาะหน้าของเรา คือได้เห็นหลวงพ่อธัมมิยะนั่งอยู่บนเตียง ท่าทางอิดโรยเล็กน้อย มองดูสังขารของท่าน คงจะมีอายุราวๆ ๘๐ กว่าปีแล้ว สายตาท่านมองดูมองเราเฉยๆ นะ ทุกคนต่างก็หาที่นั่งรอบๆ ท่าน เพื่อเตรียมผ้าไตรจีวรและสิ่งของต่างๆ พร้อมปัจจัยที่รวบรวมไว้ในตอนนั้น ประมาณ ๕๐,๐๐๐ จ๊าด

เมื่อทุกคนพร้อมแล้ว ผู้เขียนได้กล่าวนำคำถวายสังฆทาน โดยให้พวกเรากล่าวตาม ในตอนท้าย ท่านยังได้บอกให้เรากล่าวต่ออีกว่า **"นิพพานะ ปัจจโย โหตุ.."** นับว่าเป็นสิ่งที่ปลื้มปีติแก่ทุกคนในครั้งนั้น ที่ยากจะลืมเลือน ภาพในอดีตที่ได้พบท่านในวันนั้น ยังอยู่ในความทรงจำตลอดเวลา แม้ว่าท่านจะมรณภาพไปแล้ว หลังจากพวกเรากลับมาได้ไม่นาน การได้พบและทำบุญกับท่านครั้งนั้น จึงถือว่าเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายในชีวิตของท่านและของเราด้วยนะ

ผู้เขียนได้เข้าถวายผ้าไตรกับท่านแล้ว ได้ถือโอกาสสรงน้ำที่มือของท่าน และให้พวกเราทุกคนได้เข้าไปกราบและถ่ายรูปเป็นที่ระลึกกันทุกคนแล้ว ต่างก็ยิ้มอย่างมีความสุข เราไม่อยากรบกวนท่านนาน หลวงพ่อท่านจึงให้คนที่ไปตามพวกเรามานั้น นำไปชมบริเวณสถานที่ภายในวัด โดยเฉพาะ **โรงทาน** ของท่านที่อยู่บนเขา

คณะของเราเดินกลับออกมา ท่ามกลางสายตาของคนที่รออยู่ด้วยความแปลกใจ มีคนไทยที่มาจากแม่สอดคนหนึ่ง ได้เข้ามาทักทายแล้วถามว่าทำไมถึงเข้าไปหาหลวงพ่อได้ จึงได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟัง เขาบอกว่าปกติธรรมดาหลวงพ่อจะรับแขกเวลา ๑๘.๐๐ น.

พอได้ยินได้ฟังเช่นนั้น ถึงกับขนลุกซู่ คนที่เขามานั่งรอตั้งนานยังไม่ได้พบเลย แต่เรามาถึงปุ๊บก็ได้เข้าพบเลย ตอนแรกผู้เขียนยังนึกว่าเรามาโชคดีตรงเวลาที่ท่านรับแขกพอดี แต่ที่ไหนได้ท่านให้ลูกศิษย์ไปตามพวกเรามานั่นเอง ปกติท่านจะรับแขกวันละ ๔ เวลา คือ ตีห้า, แปดโมงเช้า, เที่ยง, หกโมงเย็น เป็นประจำทุกวัน แต่ในระยะปั้นปลาย ท่านจะป่วยอยู่เสมอ

จากนั้นหลวงพ่อท่านได้เมตตาให้ลูกศิษย์นำคณะเราเยี่ยมชมกิจกรรมต่างๆ ในวัด โดยนำไปที่ห้องที่หลวงพ่อปฏิบัติกรรมฐานและได้มอบพระพุทธรูปหน้าตัก ๓ นิ้ว ให้คนละหนึ่งองค์ หนังสือประวัติและรูปภาพให้เป็นที่ระลึก ต่อมาเขาก็ได้นำรถกระบะของวัดนำเราขึ้นไปบนเขาเพื่อชมสถานที่ต่างๆ โดยเฉพาะที่สำคัญ คือ **โรงทาน** ที่ทางวัดทำเลี้ยงชาวบ้านตลอด ๒๔ ชั่วโมง

นับว่าพระประเภทนี้ไม่ใช่หาได้ง่าย จะเห็นว่าท่านมีจริยวัตรในด้านการสงเคราะห์สูง มีผู้คนเดินทางเข้ามาในวัดมากมายทุกวัน ขณะที่ขึ้นไปชมโรงทานนั้น ในโรงครัวคนงานกำลังหุงข้าวด้วยกะทะใบใหญ่ หม้อต้มก็ใบเบ้อเร่อ ท่านเลี้ยงด้วยอาหารมังสวิรัติทั้งหมด มิน่าถึงได้เห็นต้นขนุนบนเขาเต็มไปหมด

เมื่อก้มมองดูในหม้อต้ม เห็นเขากำลังปรุงอาหารด้วยขนุน ฉะนั้น ขนุนไม่ได้เป็นผลไม้อย่างเดียว นำมาทำเป็นอาหารก็ได้ คนที่มากราบท่านที่วัด เมื่อรู้ว่าท่านมีโรงทานเลี้ยงอาหาร บางคนก็นำข้าวสาร อาหารแห้งมาถวายท่านด้วย วัดนี้จึงมีกินมีใช้ตลอด เลี้ยงคนได้ทุกวันตลอด ๒๔ ชั่วโมง หมู่บ้านแถวนี้จึงทานมังสวิรัติกัน

โรงครัวของที่นี่จะแยกเป็นครัวหุงข้าวอย่างเดียว ซึ่งใช้ข้าวสารถึงวันละ ๔๐ เข่ง หุงโดยใช้กะทะใบบัวหุงด้วยไม้ฟืน ห้องครัวสำหรับทำน้ำแกง ห้องครัวสำหรับทำอาหารอื่นๆ เป็นต้น เดินถึงบนยอดเขาจะเห็นพระเจดีย์องค์ใหญ่มากสององค์ทาสีทอง ซึ่งมีเรื่องเล่าว่าเจดีย์สององค์นี้แต่เดิมสร้างโดยคนไทยที่อาศัยอยู่แถวนี้

และเมื่อ **พระเจ้าบุเรงนอง** สวรรคต คนไทยที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ เห็นว่าบ้านเมืองคงจะไม่สงบ จึงได้สร้างพระเจดีย์สององค์ขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึก และได้เดินทางกลับเมืองไทย คนไทยส่วนหนึ่งก็ยังอยู่ที่นี่ก็มี สถานที่นี้หลวงพ่อท่านทราบจากในนิมิตของท่าน เมื่อประมาณ ๒๐ กว่าปีมาแล้ว ท่านก็ออกค้นหาจนได้มาพบ

ทางเจ้าหน้าที่ของวัดได้นำชมแล้ว จึงพาพวกเราไปที่โรงทานอีกครั้ง เพราะเป็นธรรมเนียมของที่นี่ เมื่อแขกมาถึงแล้วก็ต้องมาทานอาหารกัน เขาได้จัดเตรียมโต๊ะอาหารไว้ให้เป็นพิเศษ คือมีช้อนไว้ให้ด้วย ปกติคนมอญคนพม่าจะกินข้าวด้วยมือ เหมือนกับคนไทยสมัยก่อน

เมื่อพวกฆราวาสได้ลิ้มรสน้ำพริกผักสดและแกงส้มใส่ขนุนอ่อนกับหน่อไม้แล้ว ทั้งที่ตอนแรกคงจะไม่สนใจเท่าไร ผู้เขียนบอกให้กินเพื่อรักษาน้ำใจเขา แต่พอลองกินแกงส้มกันแล้วชักติดใจ ต้องไปตักข้าวมาเพิ่มกันอีก แล้วออกเดินทางต่อไป ได้ทั้งอิ่มกายและอิ่มใจไปทุกอย่าง

พะอ่าน - เมาะละแหม่ง

ในเวลาห้าโมงเย็นเศษๆ เห็นว่ายังไม่มืดจึงออกเดินทางไป **เมืองเมาะละแหม่ง** ตามโปรแกรมจะต้องพักค้างคืนที่วัด แต่เห็นคนมากัน

ร่วมสร้างพระนอน ณ วัดเวนเซโตยะ เมืองบูโด

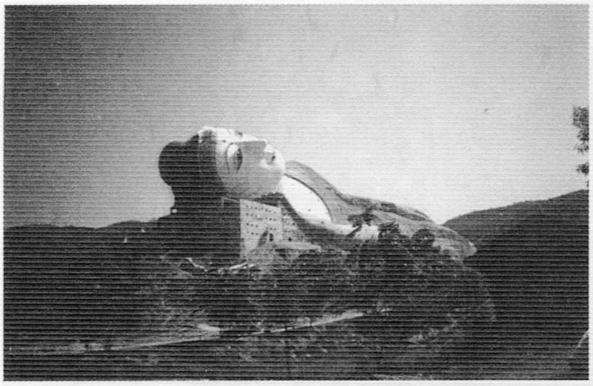

เยอะ จึงตัดสินใจไปค้างคืนในเมืองดีกว่า ปรากฏว่าเมาะละแหม่งเจริญกว่าที่คิดมาก บ้านเมืองใหญ่โตกว้างขวาง เพราะเป็นเมืองท่านั่นเอง ที่ด้านหน้าโรงแรมติดกับทะเล มีเวทีแสดงดนตรีเนื่องในเทศกาลสงกรานต์ สังเกตคนพม่าที่มาชม จะดูกันอย่างเงียบสงบ ไม่ครึกครื้นเหมือนบ้านเรา

เมาะละแหม่ง - ไจ้คามี

วันที่ ๑๘ เม.ย. ๔๕ เป็นวันที่สำคัญอีกวันหนึ่งในโปรแกรม ตามที่ได้เล่าไปแล้วว่า ทางประเทศพม่ามีพระพุทธรูปลอยน้ำ ๔ องค์ ที่เก่าแก่มาแต่โบราณ ผู้เขียนก็ได้ติดตามไปกราบไหว้ได้ ๒ องค์แล้ว คือ **พระพุทธรูปไจ้ปอลอ** เมืองไจ้โท **พระพุทธรูปไจ้มุทธอว์** เมืองพะสิม ยังขาดที่ **เมืองไจ้คามี** และ **เมืองทวาย** อีก ๒ แห่ง

ฉะนั้น เราต้องล่องใต้ลงไปอีก ระหว่างทางได้แวะที่ **วัดเวนเซโตยะ** เมืองบูโด เพื่อร่วมทำบุญสร้างพระนอนที่ใหญ่ที่สุดในพม่า มีความยาว ๒๐๐ เมตร และสูง ๖๐ เมตร ชาวพม่าชอบทำให้ใหญ่ขึ้น อาจจะเป็นการทำสถิติกันก็ได้ แต่ก็ดีที่แข่งกันทำความดี เราก็ได้มีโอกาสร่วมบุญกับท่านด้วย โดยร่วมทำบุญจำนวน ๔๐,๐๐๐ จ๊าด และอีก ๓๐ ดอลลาร์

เมื่อทำบุญกับพระตัวแทนเจ้าอาวาสแล้ว (หลวงพ่อเกสร เจ้าอาวาสไม่อยู่ ท่านไปกราบหลวงพ่อธัมมิยะ) ท่านได้มอบรูปภาพที่เป็นต้นแบบในการสร้าง "องค์พระนอนใหญ่" ให้เป็นที่ระลึก จากนั้นได้มีช่างก่อสร้างองค์พระ ซึ่งเคยไปทำงานที่เมืองไทย และพอพูดภาษาไทยได้ อาสานำไปชมพระนอนที่กำลังก่อสร้างอยู่

พระนอนองค์นี้ สร้างมาแล้วประมาณ ๑๐ ปี ขณะนี้ใช้ทุนในการสร้างไปแล้วประมาณ ๑ ล้านจ๊าด คาดว่าอีก ๓ ปี บริเวณด้านหน้าองค์พระจะแล้วเสร็จ ภายในองค์พระจะเป็นอาคาร ๖ ชั้น และจะแบ่งเป็นห้องต่างๆ ประมาณ ๑๐๐ กว่าห้อง มีบันไดเดินเชื่อมต่อกันตลอดองค์พระ

ในแต่ละห้องก็จะมีรูปปูนปั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติและนรกสวรรค์ โดยจะมีคณะศรัทธาเป็นเจ้าภาพห้องละ ๕ แสนจ๊าด อาคารภายในมีการนำแสงสว่างจากธรรมชาติเข้ามาใช้ เพื่อการประหยัดไฟฟ้าด้วย คาดว่าเมื่อเสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยคงสวยงามให้ความรู้ดีมาก

ดังจะเห็นได้ว่าชาวมอญชาวพม่าสามารถสร้างพระเจดีย์และพระพุทธรูปได้ใหญ่โตมาก สิ่งของที่บูชาก็มีค่ามหาศาล ภาพลายปูนปั้นที่ทำไว้ก็สวยงาม การที่ได้มาร่วมทำบุญ ณ ประเทศพม่านี้ นับว่าได้เสริมสร้างบุญบารมีเป็นอย่างมากทีเดียว เพราะเราจะไปทำเองให้ใหญ่โตเช่นนี้คงยากที่จะทำได้

เมื่อได้เดินชมการสร้างพระนอนใหญ่กันแล้ว จึงออกเดินทางไปได้เวลาฉันเพลที่หน้า **วัดไจ้คามี** เป็นร้านอาหารอยู่ใกล้ชายทะเล ถ้าลงจากรถแล้ว มองตรงไปก็จะเห็นพระเจดีย์อยู่ตรง

วิหารพระพุทธรูปอยู่ที่แหลมไจ้คามี

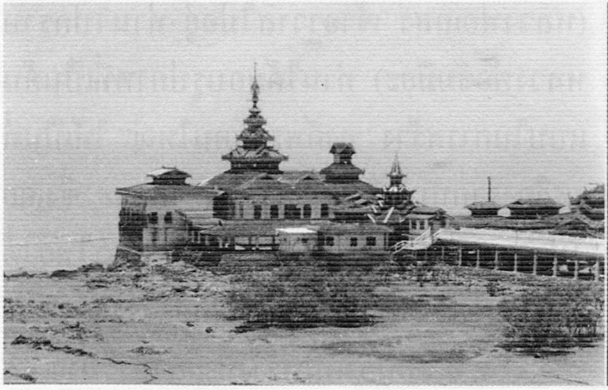

ปลายทางไม่ไกลนัก จึงเดินไปกราบไหว้กันก่อน แล้วเดินอ้อมไปทางด้านหลังของศาลาริมน้ำ

จากมุมนี้จะสามารถมองเห็นพระวิหาร สถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญ องค์ที่เราตามหากันอยู่นี่แหละ จุดที่วิหารตั้งอยู่สวยงามมาก คือยื่นออกไปในทะเล เล่ากันว่าเหตุที่สร้างวิหารยื่นออกไปในทะเล เพราะว่าบริเวณนี้ เป็นจุดที่พระพุทธรูปได้ลอยน้ำมาติดอยู่ตรงจุดนี้

เราเดินย้อนกลับมาทางเดิม เพื่อเดินไปยังวิหารที่ประดิษฐานพระพุทธรูป ทางเดินเขาก็ทำดีนะ เขาจะสร้างเป็นสองชั้นทอดตัวไปในทะเลประมาณ ๓๐๐ เมตร เพราะช่วงเวลาน้ำลด จะเดินไปตามทางเดินชั้นล่างจะดีกว่า เพราะว่าจะไม่ร้อนจากแสงแดด และถ้าเป็นเวลาน้ำขึ้น จะเดินไปตามทางชั้นบนได้โดยสะดวก

ทางเดินจะเทด้วยปูนและมีราวกั้นอย่างดี และสวยงาม ระหว่างทางเดินด้านขวามือ จะเห็นเขาสร้างตึกเป็นรูปเรือสำเภา ด้านหน้าจะมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ เมื่อเดินมาถึงวิหารพระพุทธรูปจะขึ้นได้เฉพาะผู้ชาย ส่วนผู้หญิงจะต้องเดินไปขึ้นทางบันไดซ้ายมือ จะเป็นศาลาอีกหลังหนึ่งที่อยู่ใกล้กัน แต่ก็พอมองเห็นพระพุทธรูปได้

พระพุทธรูปไจ้คามีอยู่ภายในพระวิหารนี้

พระพุทธรูปที่เห็นอยู่ในมณฑปทั้งหมด จะเป็นพระพุทธรูปที่สร้างจำลององค์จริงขึ้นมา ส่วนองค์จริงๆ นั้น จะเป็นไม้มีหน้าตัก ๒๐ นิ้ว ปัจจุบันได้สร้างเจดีย์องค์เล็กครอบไว้ด้านบน องค์พระก็จะบรรจุไว้ข้างใต้พระเจดีย์ เหตุที่ทำเช่นนี้เพราะว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้เกิดไฟไหม้ขึ้นที่วิหาร จึงทำไว้เช่นนี้ก็เพื่อให้ปลอดภัย

เจ้าหน้าที่ของวัดได้อธิบายเสร็จแล้ว จึงได้ร่วมกันทำบุญทุกอย่าง ๑๐,๐๐๐ จ๊าด และถวายพระอีก ๑,๐๐๐ จ๊าด ได้ทำพิธีบวงสรวงและถวายบายศรีพร้อมผ้าห่มสไบ นับเป็นองค์ที่ ๓ แล้วที่ได้ถวายเครื่องสักการบูชา จากนั้นก็เดินกลับมาทางเดิม ด้านซ้ายมือของทางเดินสองชั้น จะมีอาคารไม้ที่สร้างเป็นแถวยาวแบบยกพื้นสูงไว้สำหรับเป็นที่อาศัยของพระภิกษุสงฆ์

ที่นี่มีภาพของ **เจดีย์มอละบู** เมืองเมาะตะมะ ที่สร้างไว้บนหินเทินกันอยู่เป็นแท่งที่มีลักษณะคล้ายกับข้อนิ้วมือ จะเป็นหินสี่ถึงห้าก้อนวางเทินกันแบบหมิ่นเหม่มาก มีความแปลกและอัศจรรย์ไม่แพ้พระธาตุอินทร์แขวน ซึ่งจะเป็นทางผ่านขากลับไปเมืองย่างกุ้ง โดยเลี้ยวเข้าไปประมาณสิบกว่ากิโลเมตร

จากนั้นก็เดินกลับมาที่รถ ใกล้กับที่รถจอดอยู่ จะมีอาคารซึ่งมีรูปภาพแสดงพระพุทธรูปองค์จริง ซึ่งถ่ายไว้นานแล้ว พร้อมทั้งวิหารหลังเดิม คงจะเป็นภาพก่อนที่ไฟจะไหม้กระมัง และยังมีภาพถ่ายวิหารตอนที่น้ำขึ้นและน้ำลงด้วย ในเวลาบ่ายโมงเศษ จึงออกเดินทางกลับไปเมืองเมาะละแหม่ง ระหว่างทางได้แวะที่ **หาดแซะแซ** เมืองไจ้คามี เดินชมชายหาดเพราะว่าไม่ได้สูดอากาศริมชายทะเลมานานแล้ว

เดินพักผ่อนกันไปประมาณ ๑๕ นาที แล้วจึงออกเดินทางถึงที่พัก หลังจากพักผ่อนกันเพื่อหลบไอร้อนของแดดแล้ว เวลา ๑๗.๓๐ น. ออกเดินทางไปไหว้พระในเมืองเมาะละแหม่งกัน เมืองเมาะละแหม่งในอดีตเป็นเมืองท่าที่สำคัญมาก ในสมัยรัชกาลที่ ๕ คนไทยที่มีฐานะดี มักจะนิยมส่งบุตรหลานมาเรียนหนังสือที่เมืองนี้กันมาก นับว่าเป็นนักเรียนนอกเหมือนกัน

เริ่มแรกไปกันที่ **พระเจดีย์โลกะสรภู** กันก่อน เพื่อจะขึ้นไปชมพระอาทิตย์ในยามเย็นและทิวทัศน์แถวชายทะเล ถ้ายืนให้ถ่ายรูปด้านหลังจะเห็น **พระเจดีย์ไจ้ตาลาน** ที่เราจะไปเป็นจุดต่อไป แต่ระหว่างทางได้แวะที่ **วิหารมุคันธีมหามุนี** กันก่อน

เดินเข้าไปภายในวิหาร จะเห็นพระพุทธรูปที่สร้างจำลองแบบ **พระมหามุนี** วิหารหลังนี้สร้างมาร้อยกว่าปีแล้ว ก่อนจะไปได้ทำบุญใส่ตู้กันตามอัธยาศัย เดินทางต่อไปที่ **พระเจดีย์ฮ่องสิทธิ์** ได้กราบไหว้และสรงน้ำแล้วออกเดินทางไปที่ **พระเจดีย์ไจ้ตาลาน** (ชเวซานดอว์) ก่อนที่จะมืด

เราต้องทำเวลากันเพราะใกล้จะค่ำ จึงได้ร่วมทำบุญทุกอย่าง ๒๐,๐๐๐ จ๊าด และ ๑๒ ดอลลาร์ ร่วมทำบุญถวายระฆัง ๔ ใบ และกระเบื้อง ๕ แผ่น ตามที่ทางวัดบอกบุญไว้ เพื่อบูชา **พระเกศาธาตุ ๑ องค์** และ **พระทันตธาตุ ๑ องค์** ด้วย ก่อนจะกลับก็ได้ถวายบายศรีไว้ พร้อมกับฝากผ้าห่มพระเจดีย์ให้แก่เจ้าหน้าที่ทางวัด

ตามประวัติบอกว่าสมัยที่พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาที่ **ไจ้เที่ยว** และได้เสด็จต่อมา ณ ที่นี้ด้วย แล้วได้ประทานเส้นพระเกศา ๑ เส้น หลังจากเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว **พระควัมปติ** ก็ได้อัญเชิญ **พระทันตธาตุ** จำนวน ๓๓ องค์ มาบรรจุไว้บริเวณเมืองนี้ และได้แบ่งบรรจุไว้ที่นี้ จำนวน ๑ องค์

ครั้นได้กราบไหว้พระธาตุคู่บ้านคู่เมืองเมาะละแหม่งครบถ้วนแล้วเราจะเดินทางต่อโดยรถยนต์ไปถึง **ทวาย มะริด** ไม่ได้ เพราะไม่ปลอดภัยจากชนกลุ่มน้อย ฉะนั้น จำต้องนั่งรถบัสย้อนกลับไปที่ย่างกุ้งอีก แล้วถึงจะนั่งเครื่องบินกลับมาลงที่มะริด

เมาะละแหม่ง - ย่างกุ้ง

เช้าวันที่ ๑๙ เม.ย. ๔๕ เป็นฤดูร้อนก็จริง แต่เราก็พอไปกันได้ เพราะเป็นรถปรับอากาศ จุดมุ่งหมายในตอนขากลับ คุณมิคกี้จะนำไปไหว้พระเกศาธาตุและพระทันตธาตุที่ **พระควัมปติ** ได้นำมาบรรจุไว้ ๓๓ แห่ง แต่เราคงจะไหว้ไม่ครบ

รถได้วิ่งมาถึง **พระเจดีย์มอละมู** เมืองเมาะตะมะ ตามที่ได้เล่าไว้ก่อนหน้านี้ว่า เป็นที่บรรจุ **พระเกศาธาตุ ๑ เส้น** อยู่ในเจดีย์ที่คล้ายกับพระธาตุอินทร์แขวน แต่เจดีย์อยู่บนเขาสูง และทางก็เป็นลูกรังคดเคี้ยว เวลาไม่พอเลยต้องตั้งจิต

พระเจดีย์เจ๊าตินบอ สร้างอยู่บนหินรูปเรือ

พระเจดีย์ไจ้ทีซอ (ไจ้ทีละสะ) เมืองเกลาสะ

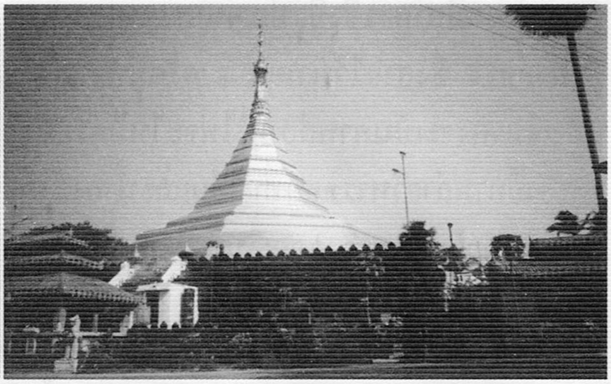

อธิษฐานไหว้อยู่บนรถ

ระหว่างทางได้แวะฉันเพล แล้วออกเดินทางต่อไปที่ **เมืองสินไจ้** เพื่อไปไหว้ **พระเจดีย์เจ๊าตินบอ** ที่สร้างอยู่บนโขดหินรูปร่างเหมือนเรือตั้งอยู่บนเขาสูง ในฤดูฝนจะมีน้ำไหลลงมาตามหน้าผาลาดชัน มองดูจะคล้ายกับเรือที่แล่นอยู่ในน้ำ ธรรมชาติช่างสร้างสรรค์ไว้นี่กระไร

เราลงมายืนมองดูแล้วคงจะขึ้นไปไม่ไหว ได้แต่ยืนไหว้กันอยู่ตรงนั้น แล้วขึ้นรถต่อไปที่ **พระเจดีย์สินไจ้** เมืองอะเปา ตามที่ได้เล่าประวัติไปแล้วว่า พระฤาษีสองพี่น้องได้พระเกศาธาตุจากพระพุทธเจ้าคนละ ๑ เส้น ฤาษีผู้พี่ได้บรรจุไว้ที่ **พระธาตุอินทร์แขวน** ส่วนฤาษีผู้น้องได้นำมาบรรจุไว้ที่นี้

คณะของเราจึงได้มีโอกาสตามมากราบไหว้ครบถ้วนทั้งสองแห่ง แต่คงได้แค่ไหว้กันอยู่ข้างล่างอีกเช่นเคย เพราะเจดีย์อยู่บนยอดเขาสูงมาก แค่ได้มาเห็นก็ชื่นใจแล้ว นั่งรถกันต่อไปดีกว่าไม่ร้อนมาก คงเหลืออีกแห่งเดียวแล้วนะซึ่งเป็นที่สำคัญสุดท้ายนั่นก็คือ **พระเจดีย์ไจ้ทีซอ** (ไจ้ทีละสะ) แห่งเมืองเกลาสะ

คราวนี้สบายเราแล้วละ ไม่ต้องขึ้นเขา รถวิ่งเข้าไปถึงหน้าวัดได้เลย แล้วก็โชคดีตามเคย พอมาถึงวัดรถก็ยางแบนพอดี ในระหว่างที่เปลี่ยนยางรถกัน พวกเราก็เดินเข้าไปในบริเวณวัด มองเห็นเจดีย์สูงใหญ่สีทองงามอร่าม จึงเข้าไปภายในวิหาร แล้วกระทำพิธีสักการบูชาพระเกศาธาตุจำนวน ๘ เส้น และพระทันตธาตุ ๑ องค์ ที่บรรจุอยู่ในพระเจดีย์แห่งนี้

ย่างกุ้ง - มะริด

เมื่อได้เดินทางไปไหว้สถานที่สำคัญครบทุกแห่งแล้ว จึงเดินทางย้อนกลับไปที่ **พระธาตุมุเตา** ร่วมทำบุญซ่อมกระเบื้องปูพื้น ๓,๐๐๐ จ๊าด แล้ว เดินทางกลับไปพักที่ย่างกุ้ง รุ่งขึ้นวันที่ ๒๐ เม.ย. ๔๕ ในตอนบ่ายนั่งเครื่องบินไปมะริด ใช้เวลาบิน ๒ ชั่วโมงเศษ

ความจริงเมืองมะริดและเมืองทวายมีเขตติดต่อกับประเทศไทย ผู้เขียนพยายามที่จะหาวิธีเดินทางข้ามพรมแดนออกไปทางแม่สอดบ้างทางเมืองกาญจนบุรี หรือทางด่านสิงขร จ.ประจวบฯ แต่ก็ไม่สามารถออกไปได้ เนื่องจากไม่ปลอดภัย คือมีชนกลุ่มน้อยระหว่างชายแดน จึงต้องลำบากเดินทางย้อนไปย้อนมาเช่นนี้

แต่ก็คุ้มค่ากับการลงทุน หมายถึงว่าเรา

NO.25/3

พระเจดีย์ซิม่า เมืองมะริด

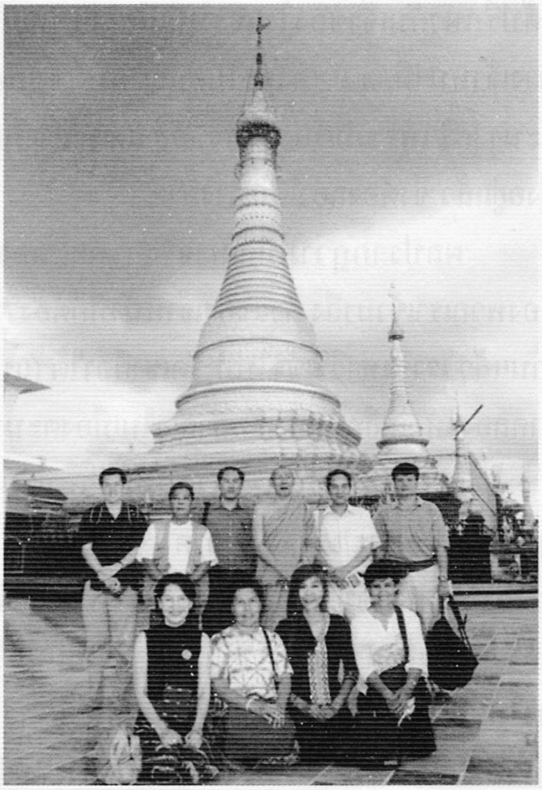

ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมากขึ้น เพราะว่าเมืองมะริด หรือที่เพี้ยนมาจากความหมายที่ว่า "มีม้าที่มีฤทธิ์ได้มาผูกไว้ที่นี้" เป็นเมืองที่สำคัญแห่งหนึ่ง ในการค้าขายกับต่างประเทศ เพราะเป็นเมืองท่าที่ติดอยู่กับชายทะเล

และที่สำคัญยิ่งก็คือเป็นสถานที่พระพุทธเจ้าเมื่อครั้งเสด็จมายังเมืองทวาราวดีและเมืองโกสัมพีพร้อมพระสาวก แล้วพระพุทธองค์ได้ทรงแวะมาที่นี้ พระอรหันต์สาวกที่มาด้วยจึงทูลถามว่า พระองค์เสด็จมาแวะที่นี้ด้วยเหตุใด องค์สมเด็จพระจอมไตรตรัสว่า

"ในอดีตชาติ ตถาคตเคยเสวยพระชาติเป็นพญาหนูโพธิสัตว์ได้เคยอาศัยอยู่ภายใต้ภูเขาแห่งนี้ โดยภายในจะมีถ้ำอยู่ ๘ ถ้ำ และตถาคตเคยอยู่ในถ้ำเหล่านี้.."

สถานที่ว่านี้คือ **พระเจดีย์ซิม่า** ซึ่งเป็นพระเจดีย์คู่บ้านคู่เมืองมะริดมานาน สร้างโดยพระโอรสของพระเจ้าเชียงใหม่ เนื่องจากพระเจ้าเชียงใหม่ได้มีโอรสถึง ๒๐ องค์ จึงได้ให้พระโอรสแต่ละองค์ออกมาหาสถานที่สร้างเมืองของตนเอง จึงได้มีราชบุตรองค์หนึ่งได้เดินทางมาถึงที่แห่งนี้ แล้วได้สร้างเมืองและพระเจดีย์ขึ้นไว้

เมื่อเดินขึ้นมาถึงข้างบนนี้ ซึ่งเป็นบนเขาสูงริมชายทะเล บรรยากาศยามเย็นสบายๆ เมื่อมองจากลานพระเจดีย์ จะสามารถมองเห็นทะเลอยู่อีกด้านหนึ่ง เดินหาที่ตั้งบายศรีได้แล้ว จึงทำพิธีบวงสรวงกัน ขณะเริ่มพิธีมีเมฆฝนครึ้มดำมาเลย ส่วนทางด้านทะเลกลับมีแสงลอดออกมาเป็นรัศมี ซึ่งคิดว่ายังไงฝนก็ตกแน่ เพราะได้มีเสียงฟ้าร้องและฟ้ามืดไปหมด

เฉลยปริศนาที่มะริด

แต่ก็ทำพิธีบูชาสักการะต่อไปจนเสร็จ ปรากฏว่าฝนไม่ตกลงมาเลย ในตอนแรกก่อนเริ่มพิธีบูชาก็ได้มีการรวบรวมปัจจัยบูรณะวัด คุณมิคกี้ได้ไปพูดคุยกับเจ้าหน้าที่วัดแล้ว ปรากฏว่าทางวัดมีโครงการจะบูรณะพระเจดีย์ โดยนำเอาแผ่นทองคำแท้ ขนาด ๘ คูณ ๘ นิ้ว น้ำหนักทองประมาณ ๒ บาท มีมูลค่า ๑๔๐,๐๐๐ จ๊าด นับว่าเป็นจำนวนเงินที่มากเกินไป

เมื่อเรารวมเงินกันไม่ถึง คงจะทำได้เพียงแค่นี้ จากนั้นก็นั่งสมาธิกัน ผู้เขียนก็นึกขึ้นได้ว่าเมื่อสองปีก่อนที่ได้เดินทางมาที่เมืองสะเทิม แล้วได้เห็นแสงรุ้งเป็นรูปสี่เหลี่ยม ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับแผ่นทองที่ใช้ปิดพระเจดีย์แห่งนี้กระมัง จึงลืมตาขึ้นพูดคุยกับพวกเรา แต่ละคนก็มีความคิด

อยากจะทำบุญเพิ่มให้ครบจำนวนเหมือนกัน

คราวนี้แต่ละคนต่างก็ล้วงเงินออกมาเป็นครั้งที่ ๒ แล้วช่วยกันนับให้ครบตามจำนวนค่าแผ่นทองคำ ทั้งเงินจ๊าดเงินดอลลาร์ ควักกันให้วุ่นไปหมด ผลที่สุดก็ครบจนได้ ทำให้ปริศนาแห่งแสงรุ้งที่ค้างคาอยู่นั้นก็หมดสิ้นไป ท่านคงจะนำทางให้พวกเราได้มาร่วมถวายแผ่นทองคำแท้ประดับองค์พระเจดีย์นี้เอง

ทุกคนต่างก็ปลื้มใจ เมื่อได้เล่าเรื่องนี้ให้ฟัง ต่างก็เต็มใจที่จะร่วมบุญกันทุกอย่าง จากนั้นได้มาที่วิหารที่อยู่ข้างพระเจดีย์ ภายในจะมีพระพุทธรูปจำนวน ๒๘ องค์ ปางมารวิชัยแบบของไทย ซึ่งจะมียอดเกศแหลม จึงได้ถวายผ้าห่มสีทองพระนอน ขณะที่เดินออกจากวิหาร ปรากฏว่ามีละอองฝนลงมาเพียงเล็กน้อย พอให้รู้สึกเย็นแล้วก็หายไปทันที หลังจากนั้นก็กลับเข้าที่พัก

มะริด - ตะนาวศรี

พวกเราทานอาหารเช้าเร็วหน่อย เพราะจะต้องเดินทางสู่ **เมืองตะนาวศรี** แต่ก็มีอุปสรรคพอสมควร เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองได้มาคอยดูแลพวกเรา เพราะเมืองนี้ไม่ใช่เมืองท่องเที่ยว เขาเกรงจะไม่ปลอดภัย หรืออาจจะระแวงเราก็ได้ แต่ดีที่มีพระเดินทางไปด้วย เขาก็อนุญาตให้เราไปไหว้พระพุทธบาทกันได้

ความจริงเมืองตะนาวศรี ถ้าเราเข้ามาทางด่านสิงขรก็ไม่ไกล แค่นั่งรถมอเตอร์ไซค์มาประมาณ ๔ ชั่วโมงก็ถึงแล้ว แต่ก็ต้องหลบๆ ซ่อนๆ เข้าไปนะ ก่อนที่จะเดินทาง มีพระอาจารย์ที่หัวหินนำรูปรอยพระพุทธบาทที่ตะนาวศรีมาให้ดูก่อนแล้ว จึงทำให้อยากจะมาสำรวจถึงที่นี่

ซึ่งคุณมิคกี้ได้บอกภายหลังว่า ตอนเช้าได้ปรึกษากับเจ้าของโรงแรมที่เมืองมะริดแล้ว ทางเจ้าหน้าที่ ต.ม. คงจะไม่อนุญาตให้เข้าเมืองตะนาวศรี เพราะมีเรื่องไม่สงบอยู่ แต่เรามาเกือบถึงอยู่แล้ว จึงต้องลองเดินทางมาดู

ผลปรากฏว่ามีปัญหาจริงๆ คือ พอรถของพวกเราเข้ามาถึง สายของเจ้าหน้าที่ก็ต้องรายงานแล้ว เราจึงหาวิธีเข้าไปที่ **วัดเชายีจาไต** (แปลว่าคลองใหญ่) ถือว่าเป็นวัดสำคัญในเมืองตะนาวศรี ได้เข้าไปกราบเจ้าอาวาสและร่วมทำบุญบูรณะวัดจำนวน ๒๑,๐๐๐ จ๊าด

ท่านดีใจมากเมื่อรู้ว่าเป็นคนไทย ได้ให้กล้วยหอมและสับปะรดไว้เป็นเสบียงจากนั้นก็ได้พาไปชมวิหารที่มีคนไทยนำพระพุทธรูปมาถวาย แล้วท่านได้ให้พระในวัด ๒ รูป นำทางขึ้นไปกราบรอยพระพุทธบาทบนยอดเขา ท่านพูดไทยได้เป็นอย่างดี แต่พูดสำเนียงแบบคนใต้ ผู้เขียนถนัดอยู่แล้ว หมู่บ้านที่อยู่ด่านสิงขรพูดไทยได้

รอยพระพุทธบาทซิทโตยา

ขณะที่จะเดินทางออกจากวัด พวกเจ้าหน้าที่ ต.ม. ก็ได้ตามมาที่วัดอีก เพื่อมาตรวจดูคณะของเรา และยังตามไปถึงที่เขาพระพุทธบาทอีกด้วย ตอนนี้เราต้องเข้าตลาดไปซื้อเสบียงไว้สำหรับขึ้นไปกินข้างบน จากนั้นก็นั่งรถต่อไปอีกประมาณ ๘ กม. ซึ่งเป็นทางลูกรังไปจนถึงเชิงเขา ลงแวะถ่ายภาพระยะไกลแล้ว จะเห็นเจดีย์สีทององค์เล็กๆ สะท้อนแสงแดดอยู่บนยอดเขาไกลลิบตา นั่งรถต่อไปจนถึงหมู่บ้านแล้วจอดรถไว้

จากนั้นก็ได้เวลาบริหารแข้งขากันแล้ว พวกเราต้องรีบเดินขึ้นเพื่อทำเวลา ไม่อยากอยู่ที่นี่

รอยพระพุทธบาทอยู่บนภูเขาลูกนี้

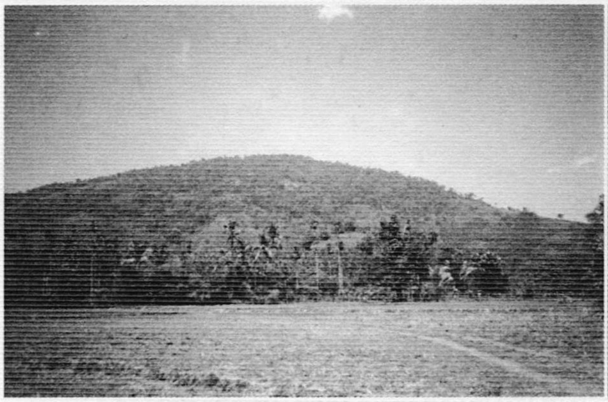

รอยพระพุทธบาทซิทโตยา เมืองตะนาวศรี

นาน รู้สึกอึดอัดรำคาญพอสมควร ก่อนจะขึ้นไปก็ได้แวะที่วัดในหมู่บ้าน ซึ่งทางวัดจะเป็นผู้ดูแลรักษารอยพระพุทธบาทแห่งนี้อยู่ เมื่อเดินขึ้นไปสักพักได้แวะฉันเพลที่ศาลาที่พักสงฆ์ในระหว่างทางบนเขา เพราะพระที่ท่านนำทางมายังไม่ได้ฉันอาหารเช้าเลย

ประกอบกับที่นี่ก็มีน้ำและห้องน้ำ คณะของเราก็เลยนำเสบียงออกมากินพร้อมกันเลย จะได้ไม่หนักและไม่ต้องเสียเวลากันอีก หลังจากนั้น พระที่อาศัยอยู่ที่ศาลานี้ ก็ได้เข้าป่าหาสมุนไพรมาให้ เรียกว่า “มาก๋า” มีสรรพคุณช่วยให้มีกำลัง เวลาขึ้นเขาแล้วจะไม่ปวดเมื่อย ผู้เขียนได้ถวายปัจจัยให้ท่าน ๑,๐๐๐ จ๊าดแล้วเดินทางต่อไป

ตอนนี้เวลาเที่ยงตรง วันนี้อากาศจะร้อนมาก ทางขึ้นเขาก็ชันมาก มีแต่ขึ้นอย่างเดียวตลอดจนเมื่อยล้ากันไปหมด มาก๋าช่วยหน่อยซิ ช่วงแรกจะไม่มีร่มไม้ใหญ่ให้บังแดด เมื่อเดินไปได้ประมาณ ๓๐ นาที พบชาวบ้านได้นำน้ำชามาถวาย เลยนั่งพักสักครู่แล้วออกเดินทางกันต่อ

กว่าจะเดินถึงยอดเขาต้องแวะแล้วแวะอีก เพราะเขาสูงเหลือเกิน ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมงครึ่งจึงจะถึง ค่อยๆ ทยอยกันขึ้นมาจนครบทุกคน จากนั้นก็เตรียมบายศรีกระทำพิธีบวงสรวงกัน รอยพระพุทธบาทซิทโตยา อยู่บนเขาชิดอยะ คือเขาพระบาทนั่นเอง มีรอยพระพุทธบาท ๒ รอย ทั้งเบื้องขวาและเบื้องซ้าย รอยขวาจะใหญ่กว่า

ปรากฏว่าได้พบกันมานานแล้ว แต่เพิ่งจะสร้างเป็นรูปพญานาคล้อมรอบ ปกติจะมีน้ำขังอยู่ในรอยพระพุทธบาทตลอด หลังจากก่อขอบพญานาคน้ำก็ได้แห้งไป แต่ว่าคณะเราที่ไปถึงนั้นปรากฏว่ามีน้ำขังอยู่ในรอยพระพุทธบาทด้วยละ เพราะว่าก่อนที่เราจะเดินทางมานั้น คืนนั้นฝนได้ตกลงมาอย่างหนัก ชาวบ้านแถวนี้ได้บอกว่าเคยเห็นดวงไฟลอยขึ้นจากบริเวณนี้ด้วย

เวลา ๑๕.๔๐ น. เริ่มทยอยลงจากเขากัน พอมาถึงระหว่างทาง ชาวบ้านคนเดิมก็ได้เตรียมน้ำชาและน้ำเปล่าไว้ถวายพระกับให้พวกเราได้ดื่มกัน ได้พบกับเจ้าหน้าที่ ต.ม. อีก ยังอุตส่าห์ตามมาถึงที่นี่ เพื่อตรวจนับจำนวนคนว่าพวกเราอยู่ครบหรือเปล่า จึงรู้สึกแปลกใจมากจนลงมาถึงข้างล่าง ได้ทราบว่าที่เขามาตรวจเพราะเป็นห่วงว่าจะได้รับอันตรายจากกองโจรกะเหรี่ยง

พระเกศาธาตุ ณ วัดปอดอมู เมืองมะริด

ลงเรือไปทำบุญซ่อมพระนอนที่เกาะประเทศ

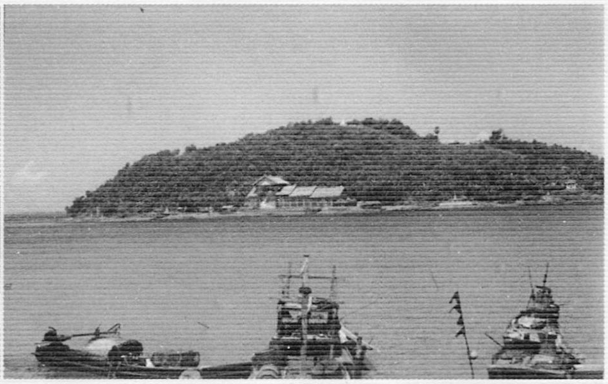

ติดอาวุธที่ปะปนกับชาวบ้านแถวนี้

ปรากฏว่าในกลุ่มของเราบางคนก็ได้เห็นว่า ตอนที่ขึ้นเขาไปมีคนเดินตามไปพร้อมทั้งอาวุธ ซึ่งตอนนั้นคุณมิคกี้ที่เดินตามไปด้วยในตอนแรก ผู้เขียนบอกว่าถ้าไม่ไหวก็ให้รอที่ศาลาก็แล้วกัน คุณมิคกี้จึงรออยู่แถวนั้น พระองค์นั้นจึงเล่าให้ฟังว่า บนเขามีกองโจรติดอาวุธ เลยต้องรีบเดินตามขึ้นไปจนถึงยอดเขา ซึ่งคุณมิคกี้ก็ได้พบกะเหรี่ยงคนที่ว่านี้ และก็ได้ให้เงินไปเล็กน้อย เพื่อจะได้ไม่มายุ่งกับพวกเรา

ครั้นเดินลงมาถึงข้างล่างแล้วได้แวะไปที่ **วัดสี่ยาสุขะ** เพื่อร่วมทำบุญสร้างศาลาครอบพระพุทธบาทที่ค้างอยู่ จำนวน ๖,๐๐๐ จ๊าด และถวายพระนำทางอีก ๒ รูป ๔,๐๐๐ จ๊าด รวมเป็น ๑๐,๐๐๐ จ๊าด เสร็จแล้วรีบเดินทางกลับทันทีด้วยความโล่งใจ แต่ก็เหนื่อยเหนื่อยเมื่อยล้าพอสมควร

วันที่ ๒๒ เม.ย. ๔๕ ออกเดินทางไปไหว้พระเจดีย์ในเมืองมะริดต่อ ชื่อว่า **วัดปอดอมู** ตามประวัติเล่าว่า พระพุทธเจ้าได้ประทานพระเกศาธาตุให้พระอรหันต์ ๖ รูปๆ ละ ๑ เส้น โดยอัญเชิญพระเกศาใส่ในผอบแก้ว พระพุทธองค์ได้ตรัสสั่งให้นำไปไว้ในสถานที่ต่างๆ ที่ห่างไกลเพื่อให้ประชาชนเคารพบูชาเป็นสิริมงคล

พระอรหันต์ทั้ง ๖ รูปก็ได้เหาะมาจนถึงสถานที่แห่งนี้ ในอดีตยังเป็นป่ารกอยู่ และไม่รู้ว่าจะประดิษฐานพระเกศาธาตุไว้ที่ตรงไหนดี พระอินทร์จึงได้ลงมารับอาสาทำการบรรจุให้ แล้วได้อธิษฐานให้พื้นที่นั้นเป็นหลุมกว้าง และอัญเชิญผอบทั้ง ๖ ลงบรรจุไว้ภายใน และสร้างพระเจดีย์ครอบไว้

พระเจดีย์ก็ได้ถูกทิ้งร้างเอาไว้ และมีการบูรณะกันมาเสมอ ซึ่งได้ค้นพบเมื่อประมาณ ๑๐๐ กว่าปีก่อน ได้มีการบูรณะครั้งหลังสุดเมื่อประมาณ ๕๕ ปีมานี้เอง โดยการสร้างพระเจดีย์ครอบองค์เก่าที่ได้พังทลายลงไปแล้ว หลังจากนั้นก็ไปที่ท่าเรือ ซึ่งเปลี่ยนจากแผนเดิมที่จะไปช้อปปิ้ง

ท่าเรือมะริดนี้สามารถนั่งเรือไปถึงเมืองย่างกุ้งได้ ใช้เวลาประมาณ ๗ วัน จากจุดนี้จะมองเห็นเกาะที่อยู่ใกล้ๆ และเกาะที่อยู่ตรงข้าม มองเห็นพระนอนองค์ใหญ่มาก คล้ายมีนั่งร้านตั้งอยู่ จึงนั่งเรือรับจ้างข้ามไปทันที ประมาณ ๑๐ นาทีก็ถึงเกาะประเทศ วัดนี้จึงชื่อ **วัดประเทศ** สร้างพระนอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๖ มีความยาวถึง ๒๑๖ ฟุต จึงร่วมทำบุญค่าทาสีใหม่ ๒๐,๐๐๐ จ๊าด

มณฑปครอบพระพุทธบาทนะบูแล (สปาทะ)

รอยพระพุทธบาทอยู่ภายในพระมณฑป

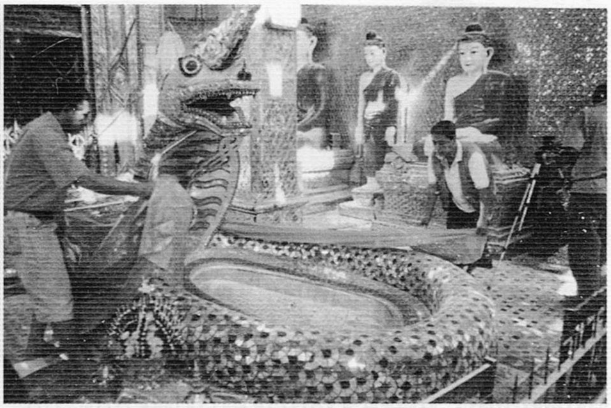

มะริด - ทะวาย

ทำบุญเป็นที่อิ่มใจแล้ว จึงกลับที่พักเพื่อเดินทางไป **เมืองทวาย** เดิมจะต้องนั่งเรือไป แต่เรือเพิ่งจะออกจาก **เกาะสอง** ต้องรออีกวันหนึ่ง จึงเปลี่ยนแผนไปนั่งเครื่องบินแทน พวกเราต้องจ่ายเพิ่มอีกคนละ ๔๐ ดอลลาร์ ใช้เวลาบินไปทวายประมาณ ๓๐ นาที เข้าที่พักก่อนแล้วจึงเดินทางไปไหว้พระเจดีย์ตามที่ต่างๆ

จุดแรกที่สำคัญ คือ **พระเจดีย์ชเวตองซา** วัดโลกะมาละซิน เป็นที่บรรจุพระเกศาธาตุ และพระบรมธาตุอื่นๆ สร้างขึ้นเมื่อปีจุลศักราชที่ ๖๘ โดย **พระเจ้ารุทิตย์** และหลานของท่านคือ **พระเจ้าจันทราสุริยา** ได้มาบูรณะในปีจุลศักราช ๑๒๘ จากนั้นในปีจุลศักราช ๘๗๘ **พระเจ้าพละเทวะนารทะ** ได้มาบูรณะขึ้นอีก ด้วยว่าเป็นที่สำคัญดังกล่าวนี้ จึงได้จัดพิธีบวงสรวงใหญ่ พร้อมได้ถวายเครื่องสักการะครบทุกอย่าง

รอยพระพุทธบาทนะบูแล

รุ่งเช้า วันที่ ๒๓ เม.ย. ๔๕ ออกเดินทางสู่ **เมืองนะบูแล** โดยเตรียมอาหารกลางวันไปด้วย เพราะว่าที่จะไปเป็นเมืองเล็กๆ เกรงว่าจะหาร้านอาหารได้ยาก เดินทางประมาณ ๒ ชั่วโมง ถึงพระพุทธบาทเบื้องซ้าย ที่ได้มีการสร้างจำลองครอบไว้แล้ว จึงร่วมบูรณะพระวิหารครอบเป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ จ๊าด

ตามประวัติเล่าว่า **พระอรหันต์ควัมปติ** และ **พระเจ้ายะขะเทวะ** ผู้ปกครองเมืองนี้ ได้ช่วยกันอธิฐานจิตน้อมระลึกถึงคุณพระพุทธเจ้า จากนั้นพระพุทธองค์ก็ได้เสด็จมาประทับรอยพระพุทธบาทไว้บนก้อนหินใหญ่ในพรรษาที่ ๑๑ และมีชื่อเรียกว่า **"พระบาทสปาทะ"** ปัจจุบันได้สร้างวิหารทับก้อนหินก้อนนี้ จะเห็นเฉพาะส่วนรอยพระพุทธบาทเท่านั้น

และได้สร้างรอยพระพุทธบาทให้มีลวดลายเป็นเหมือนจำลอง ทำไว้เมื่อ ๔๐ - ๕๐ ปีที่ผ่านมา ด้านหลังรอยพระพุทธบาทนี้ จะมีพระพุทธรูปอยู่ ๓ องค์ ซึ่งจะมีความแปลกตรงที่ว่าพระพุทธรูปองค์ที่ ๒ ซึ่งปกติน่าจะอยู่ตรงกลาง แต่ปรากฏว่าองค์พระจะอยู่เยื้องไปทางองค์ที่ ๑ เล่ากันว่าเพิ่งจะเป็นเช่นนี้เมื่อ ๕๐ ปีมานี้เอง

ด้านนอกวิหารทางขวามือ จะมีระฆังโบราณใบใหญ่ที่มีการจารึกประวัติเอาไว้รอบตัว

วัดมะยอยิด อยู่ริมชายหาด เมืองทวาย

ระฆังว่า ได้สร้างระฆังถวาย **"พระบาทสปาทะ"** คนถวายอยู่แถวนี้ มีเจ้าผู้ปกครองคือ **เจ้าพระยานันทปัญญา** มีพระสงฆ์มาร่วมในพิธีด้วย แต่ช่างที่สร้างเป็นชาวมอญ สร้างในปี พ.ศ. ๒๓๗๑

จากนั้นก็เดินทางกลับมาฉันเพลที่ร้านริมชายหาด **เมืองเหมามะวัน** เดินชมชายหาดได้เห็นวัดอยู่บนเขาที่ยื่นออกไปในทะเล จึงออกเดินทางไปยังวัดดังกล่าว ชื่อ **วัดมะยอยิด** จะต้องเดินไปตามสะพานคอนกรีตที่ทอดไปในทะเล จากนั้นเดินขึ้นบันไดไปที่ศาลา จึงแวะไหว้พระที่ในศาลา ด้านหลังศาลามีพระเจดีย์ ถ้าไปจะมีพระพุทธรูปและรูปปั้นต่างๆ อยู่ตามไหล่เขาด้านชายทะเล มีลมเย็นมากได้นั่งพักผ่อนกัน

หลังจากได้ทำบุญกับวัด ๓,๐๐๐ จ๊าดแล้ว จึงเดินทางกลับไปที่ **วัดแชมเปญยิด** ฟังชื่อแล้วน่ากินไหมละ วัดนี้มีพระพุทธรูปศิลาชื่อ **"แชมเปญคิ้ว"** พระเกศจะแหลมแบบศิลปะไทย แต่จะมีกระจังหน้าแบบพม่า มีอายุประมาณ ๔๐๐ ปี เมื่อ ๖ ปีก่อนได้เกิดเพลิงไหม้ เผาบ้านที่อยู่รอบวัดจนหมด แต่วัดและพระเจดีย์ไม่ได้รับความเสียหายจากไฟเลย ร่วมบูรณะเจดีย์ ๑๐,๐๐๐ จ๊าด

เดินทางต่อไป ณ **วัดพระยืน** (ยัดตอมู) เป็นพระยืนองค์ใหญ่มาก อยู่ในที่โล่งแจ้ง แต่มีฉัตรอยู่บนพระเศียร สร้างเมื่อ ๖๒ ปีก่อน จะมี

ร่วมบูรณะพระนอน ณ วัดโลกะสรภู ทวาย

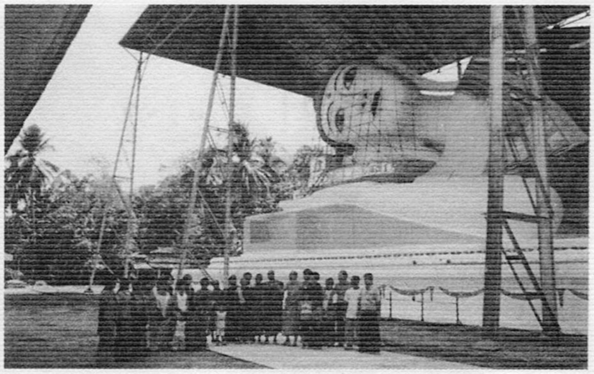

การซ่อมปิดทององค์พระทุกๆ ๑๐ ปี และภายในวิหารยังมี **พระมหามุนีจำลอง** ถัดไปจะเป็นวิหารพระเก่าแก่ มีพระพุทธรูปปางมารวิชัย ซึ่งจีวรขององค์พระมีลวดลายสายงามมาก จึงได้ทำบุญทุกอย่าง ๕,๐๐๐ จ๊าด แล้วจึงกลับที่พัก

พระพุทธรูปลอยน้ำ องค์ที่ ๔

เช้าวันที่ ๒๔ เม.ย. ๔๕ ออกเดินทางไปที่ **วัดชิมุที** หมู่บ้านชิมุที พระพุทธรูปองค์นี้ตามที่ได้เล่าประวัติไปแล้วว่า ได้สร้างสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ต่อมา **พระมหินทเถระ** ได้อธิษฐานให้ลอยน้ำมา ซึ่งผู้เขียนได้ติดตามไปกราบไหว้จนครบเป็นองค์ที่ ๔ ณ สถานที่นี้แล้ว

ในอดีตน้ำทะเลได้มาถึงวิหารหลังนี้ **พระเจ้าพละเทวะนารทะ** ได้อัญเชิญขึ้นมาจากน้ำ และบริจาคที่ดินบริเวณนี้ที่เป็นส่วนหนึ่งของวัง เพื่อสร้างพระวิหาร และได้ย้ายพระราชวังไปสร้างใหม่ที่อื่น ส่วนพระเจดีย์ได้สร้างมาแล้ว ๘๐๐ ปี จึงได้ร่วมปิดทองพระเจดีย์ ๒๐,๐๐๐ จ๊าด และบูรณะพระวิหารอีก ๑๐,๐๐๐ จ๊าด

ออกเดินทางไปวัดพระนอน ณ **วัดโลกะสรภู** เพราะมองเห็นตอนนั่งอยู่บนเครื่องบิน เป็นพระนอนองค์ใหญ่ที่สุดในทวาย ยาวประมาณ

พระพุทธรูปลอยน้ำ ณ วัดชีมุที เมืองทวาย

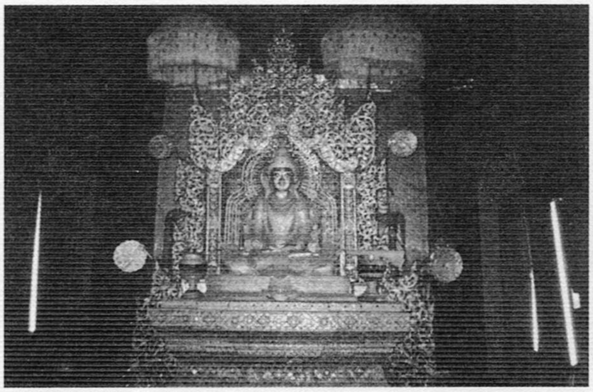

๒๔๓ ฟุต สร้างมาประมาณ ๘๐ ปี จึงได้ร่วมทำบุญปิดทองพระ และปูกระเบื้องพื้นที่หน้าองค์พระ ๒๐,๐๐๐ จ๊าด แล้วกลับที่พัก ตอนนี้พนักงานของโรงแรมได้เอารูปภาพ **พระเจดีย์ซานดอว์เซน** เมืองเกงออง มาให้ด้วย

เมืองเกงออง อยู่ห่างจากทวายไปทาง**เมืองเย** ประมาณ ๘๐ กม. พระเจดีย์นี้บรรจุพระเกศาธาตุพระพุทธเจ้ามาแล้ว ๔ พระองค์ ซึ่งตามรายการจะไปเมืองเยด้วย แต่ว่ามีการจี้ปล้นรถโดยสารกันก่อน เราจึงต้องงดรายการนี้ไป แล้วเดินทางกลับไปที่สนามบินเมืองทวาย

ทวาย - ย่างกุ้ง - อินเล

ระหว่างเดินทางท้องฟ้าแจ่มใสดี แต่พอถึงสนามบินฟ้ามืดครึ้ม ลมพัดแรงจนหน้าต่างกระแทกดังสนั่น พอสักครู่ก็สงบไป ตอนนี้เจอปัญหากับเจ้าหน้าที่สนามบิน ตรวจค้นกระเป๋าละเอียดจะขอโน่นขอนี่ พอใกล้เวลาเครื่องบินจะไปย่างกุ้ง พวกเราได้เห็นรุ้งขึ้นเสี้ยวหนึ่งด้วย

จากนั้นก็อำลา **"พม่าทางตอนใต้"** ได้กราบไหว้พระเกศาธาตุและพระทันตธาตุหลายแห่งทีเดียว ตามที่ **พระควัมปติ** ได้นำไปบรรจุไว้ ความจริงก็จะจบรายการในพม่าแล้ว แต่พวกเรายังไม่เคยไปไหว้ **พระบัวเข็ม** ที่ทะเลสาบอินเล จึงได้จัดรายการนี้ติดต่อกันไปเลย

จึงออกเดินทางในตอนเช้าวันที่ ๒๕ เม.ย.๔๕ ถึงสนามบินแฮโฮ ใช้เวลา ๑ ชั่วโมงกับ ๑๐ นาที ขึ้นเหนือสู่ไทยใหญ่ "รัฐฉาน" (ชาน) ซึ่งมี **เมืองตองยี** เป็นเมืองหลวง บริเวณนี้อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ๕๐๐๐ เมตร มีดอกไม้สวยงามมาก เช่น ดอกซากุระ ดอกบัวตอง เป็นต้น

จากสนามบินแฮโฮ มีรถมารับเดินทางต่อไปตามเส้นทางที่คดเคี้ยวไปตามไหล่เขา คงคล้ายกับทางไปแม่ฮ่องสอน ถ้ามาจากพุกามโดยทางรถ ระยะทาง ๑๕๐ กม. ใช้เวลาประมาณ ๖ ชั่วโมง จากตองยีไปถึงเชียงตุงประมาณ ๒ - ๗ วัน แต่จะไปทางรถไฟก็ได้ใช้เวลา ๑๓ ชั่วโมง

นั่งรถไป ๑ ชั่วโมงจึงถึงที่พักริมทะเลสาบ ลงเรือท่องทะเลสาบอินเลกันเลย เรือจะคล้ายกับเรือหางยาว นั่งได้ลำละ ๖ คน มีเก้าอี้นั่งแต่ไม่มีหลังคา ลมพัดเย็นสบาย ทะเลสาบกว้างใหญ่ มีสาหร่ายลอยอยู่เต็มไปหมด **ชาวอินเล** คือ **ชาวอินคะ** ใช้ภาษาคล้ายทางเหนือของไทย จะอาศัยอยู่บนเกาะลอยน้ำมานานนับพันปีมาแล้ว

ทะเลสาบมีความลึกประมาณ ๕ เมตร แต่กว้าง ๒๕ กม. ยาว ๔๐ กม. ชาวอินเลสร้าง

นั่งเรือหางยาวล่องทะเลสาบปอินเล

พระวิหารพระบัวเข็ม วัดพองดอว์อู

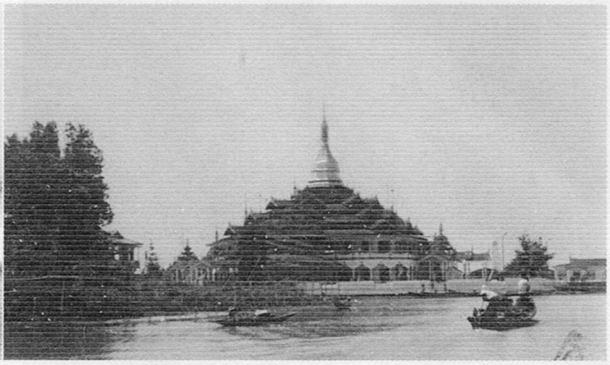

บ้านอยู่บนสาหร่าย ที่ปักเสาลงไปในน้ำ แล้วเอาสาหร่ายมากองเรียงไปตามไม้ จากนั้นนำดินมาโปะไว้บนสาหร่าย สามารถเพาะปลูกผักได้ ชาวอินเลจึงมีอาชีพเพาะปลูกและจับปลา

เวลานั่งเรือผ่าน จะมองเห็นเขาพายเรือด้วยเท้าข้างเดียว แทนที่จะใช้มือพายอย่างคนทั่วไปรอบทะเลสาบอินเลมีวัดประมาณ ๑๕๐ วัด วัดแรกที่จะไป คือ **วัดพองดอว์อู** (พระบัวเข็ม) ที่คนไทยชอบมาไหว้ **พระบัวเข็ม ๕ องค์** กัน เราได้นำบายศรีมาไหว้ที่วัดนี้เป็นจุดศูนย์รวมทั้งหมด

แต่ต้องฉันเพลฉันแถวนี้ก่อน แล้วจึงเดินไปที่วัด ตามประวัติเล่าว่าเมื่อพันปีที่ผ่านมา **พระเจ้าอลองสินธุ** กษัตริย์พุกาม ได้เดินทางข้ามอ่าวเบงกอลและแม่น้ำอิระวดีไปที่ประเทศอินเดีย พระเจ้าแผ่นดินที่นั่นได้มอบกิ่งต้นศรีมหาโพธิ์ที่นำมาจาก **พุทธคยา** (กิ่งทางทิศใต้) ซึ่งพระเจ้าพุกามและชาวพม่าเชื่อกันว่า พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้และเป็นทิศที่เป็นมงคลยิ่ง

พระองค์ได้อัญเชิญกิ่งโพธิ์กลับมาด้วย และได้ให้ช่างแกะสลักเป็นพระพุทธรูป ๕ องค์ไว้สำหรับบูชาในพระราชวัง ฝ่ายพระสังฆราชและอำมาตย์ได้กราบทูลว่า พระองค์ทำเช่นนี้ก็เหมือนเห็นแก่พระองค์ ควรที่จะนำพระพุทธรูปให้ประชาชนได้บูชาด้วย แต่ยังหาที่เหมาะสมไม่ได้ พระองค์จึงเสี่ยงอธิษฐานอัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นบนหลังช้าง ถ้าเหมาะสมที่ใดก็ขอให้ช้างหยุดที่นั้น ปรากฏว่าช้างได้วิ่งออกไปทางทิศตะวันออก

จากพุกามมาถึงที่นี้ใช้เวลาประมาณ ๓ เดือน โดยที่ช้างมิได้หลับนอนมีเพียงกินอาหารเท่านั้น เมื่อถึงที่นี้ก็หยุดจึงทำการสร้างวิหารขึ้น ต่อมาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้อัญเชิญพระพุทธรูปบรรจุไว้ในเจดีย์ หลังสงครามสงบจึงได้สร้างวิหารขึ้นใหม่

นอกจากนี้ยังมีประเพณีแห่พระทางเรือในช่วงเทศกาลออกพรรษา จะอัญเชิญพระพุทธรูปทั้ง ๕ องค์ ขึ้นเรือและแห่ไปตามน้ำ เพื่อให้ประชาชนได้บูชาเป็นเวลา ๒ สัปดาห์ ครั้นเรือมาถึงกลางทางเกิดล่ม พระทั้งห้าองค์ได้จมน้ำไป ชาวบ้านก็ได้ช่วยกันงมขึ้นมา แต่ทว่าหาได้เพียง ๔ องค์เท่านั้น องค์ที่ ๕ องค์เล็กหาไม่เจอ ก็เลยแห่พระกันต่อ

จนถึงวันสุดท้ายเมื่อกลับมาถึงวัด ปรากฏว่าพระองค์ที่ ๕ กลับมาอยู่วัดแล้ว โดยมีสาหร่ายติดอยู่ที่พระเศียรเต็มไปหมด จากนั้นประเพณีนี้

มณฑปน้อยพระบัวเข็ม

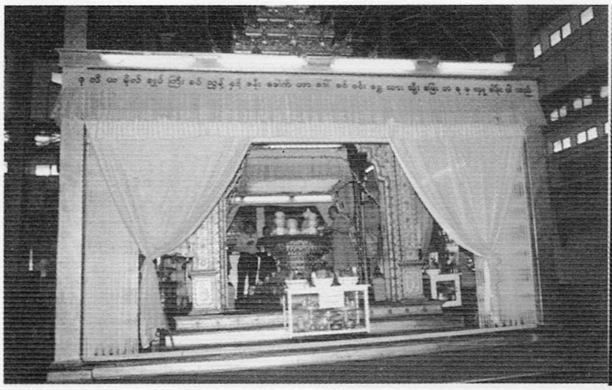

กราบนมัสการพระบัวเข็มทั้ง ๕ องค์

ก็ยังมีอยู่ ๓ ปี เหตุการณ์ก็ยังคงเป็นเช่นเดิม ชาวบ้านเห็นว่าพระองค์เล็กคงไม่ชอบออกมานอกวัด จึงมีการอัญเชิญไปเพียง ๔ องค์เท่านั้น

จนเมื่อสิบกว่าปีมานี้ รัฐบาลชุดปัจจุบัน ซึ่งคงจะไม่ค่อยเชื่อเรื่องแบบนี้ จึงให้นำพระออกมาแห่ทั้ง ๕ องค์ เหตุการณ์ก็เป็นเช่นเดิม คือองค์เล็กจะหายและมาปรากฏที่วัดในวันสุดท้าย จนเป็นที่เล่าลือถึงความศักดิ์สิทธิ์ ชาวบ้านได้มาปิดทององค์พระจนหนาขึ้นมา ไม่สามารถจะมองเห็นองค์พระได้ ถูกวางไว้บนพานเงิน โดยให้องค์เล็กอยู่ตรงกลาง อีกสี่องค์วางอยู่รอบสี่ทิศ

พวกเราได้เดินชมภายในวิหารหลังใหญ่มียอดแหลม มีภาพถ่ายรูปพระบัวเข็มเก่าแก่มาก แต่ก็ยังเห็นไม่ชัดเจน มีคนมาปิดทองกันมากมาย กระดาษเกลื่อนเต็มไปหมด รอจนพวกเราเข้าไปปิดทองได้แล้ว จึงลงเรือชมวิวต่อไป ได้เห็นเรือที่ใช้ในพิธีแห่พระบัวเข็ม ทำลวดลายประดับไว้สวยงาม เหมือนพิธีแห่เรือไฟที่หนองคาย

หลังจากได้ทำบุญบูรณะ ๒๐,๐๐๐ จ๊าด แล้วจึงได้นั่งเรือหางยาวต่อไปอีกที่ **วัดอะลูลอปั๊ก** (ทุกสิ่งสมปรารถนา) มองเห็นยอดพระเจดีย์ได้แต่ไกล เล่าลือกันว่าสร้างในสมัย **พระเจ้าอโศกมหาราช** ภายหลัง **พระเจ้าอนุรุทธ** ได้มาบูรณะใหม่เนื่องจากยอดหักพังลงมา จึงได้บรรจุพระบรมธาตุเพิ่มอีก ๘ องค์ ปัจจุบันได้สร้างครอบองค์เดิมไว้ แต่จะทำช่องไว้เล็กน้อยสำหรับมองดูพระเจดีย์องค์เดิมได้

พวกเราจึงถือโอกาสสรงน้ำและปิดทองพระเจดีย์องค์เดิม โดยการปีนขึ้นไปบนด้านข้างฐานพระ ส่วนด้านหน้าวัดมีศิลาจารึกเล่าประวัติการสร้างพระเจดีย์ ๘๔,๐๐๐ องค์ ในสมัยพระเจ้าอโศกด้วย จึงร่วมทำบุญบูรณะ ๕,๐๐๐ จ๊าด แล้วเดินทางสู่ **วัดงาแพซอง** กันต่อไป ท่ามกลางบรรยากาศในทะเลสาบอินเล ที่มีแต่เสียงเครื่องเรือหางยาววิ่งสวนกัน บางครั้งก็ต้องชลอ เมื่อมีเรือที่ใช้เท้าพาย มองดูสองข้างทางเต็มไปด้วยแปลงผักลอยน้ำอยู่ข้างๆ บ้านแต่ละหลัง

คุณมิคกี้บอกว่า ยังมีพระที่มีกลิ่นตัวหอมอีกองค์หนึ่งแถวนี้ เรียกกันว่า "หลวงพ่อเนื้อหอม" แต่เราก็ได้แค่ฟังเขาเล่า ถ้าจำไม่ผิดตอนหลังท่านได้มรณภาพไปแล้ว พวกเรานั่งอยู่ในเรือ ๒ ลำวิ่งติดตามกันไปจนน้ำกระจาย นับเป็นวัดสุดท้ายในทะเลสาบแห่งความฝัน

หมายถึงความฝันที่จะได้มาเห็น ก็เป็น

พระเจดีย์ วัดอะลูลอปั๊ก สร้างสมัยพระเจ้าอโศก

จริงตามคำเล่าลือนั่นเอง ที่คนสามารถสร้างบ้านเรือน สร้างวัดอยู่บนสาหร่ายจนกลายเป็นพื้นดินสะสมมานานไม่รู้กี่ร้อยกี่พันปี ฉะนั้น ใครที่มีรถยี่ห้อดีๆ ไม่ต้องเอามาให้ชาวอินเลนะ เพราะที่นี่เขาใช้แต่เรือกันเท่านั้น

เมื่อเรือวิ่งใกล้จะถึงวัด ได้เห็นแสงส่องผ่านก้อนเมฆเป็นรัศมีสวยงามมาก พอขึ้นมาถึงบนวัดแล้ว ทางวัดได้นำถั่วและน้ำชาที่ขึ้นชื่อของอินเลมาเลี้ยงต้อนรับ แล้วก็ได้มีการนำแมวที่ฝึกสอน โดยพระที่วัดนำมาแสดงโชว์การกระโดดลอดห่วง บริเวณวัดนี้เดิมก็เป็นผืนน้ำเช่นกัน

วัดแห่งนี้สร้างมาได้ ๑๕๘ ปีแล้ว จะมีซุ้มพระ ๗๒ ซุ้ม มีความงดงามวิจิตรตระการตา ถือว่าสวยงามที่สุดในพม่าและยังมีบัลลังก์ไม้เก่าแก่ ที่แกะสลักได้อย่างงดงาม มีพระพุทธรูปที่มีโครงทำด้วยไม้ไผ่มาสานกัน หลังจากได้ทำบุญกับเจ้าอาวาส ๕,๐๐๐ จ๊าด แล้วเดินทางกลับ

สรุปยอดทำบุญครั้งที่ ๔ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ - ๒๖ เมษายน ๒๕๔๕ อันเป็นรายการสุดท้ายในประเทศพม่า ได้เดินทางกราบไหว้สถานที่สำคัญครอบคลุมทั่วประเทศพม่า ซึ่งอาจจะยังมีอยู่บ้างแต่ก็ถือว่าไปได้เป็นส่วนใหญ่ จึงได้ไปทำพิธีบวงสรวง ถวายผ้าห่ม ผ้าตุง ระฆังเล็ก และร่วมบูรณะทั้งพระเจดีย์และฉัตรหลายแห่ง

วัดกุโสดอ ณ เมืองมัณฑเลย์

โดยเฉพาะพระเจดีย์คู่บ้านคู่เมืองครบทุกเมือง จะเป็นที่บรรจุพระเขี้ยวแก้ว หรือบรรจุพระเกศาธาตุ และพระพุทธรูปที่สำคัญ ๔ องค์ หรือพระมหามุนีทั้งสององค์เป็นต้นแต่ยังขาดอีกแห่งหนึ่งที่ยังไม่ได้เล่า เพราะเพิ่งไปเมื่อปี ๒๕๔๔ นั่นก็คือ **วัดกุโสดอ** ณ เมืองมัณฑเลย์

วัดนี้สำคัญเหมือนกัน สร้างในสมัย **พระเจ้ามินดง** เมื่อ ปี ๒๔๐๐ มี **พระเจดีย์กูตูดอ** คือมณฑป ๔๐๐ หลัง สร้างในปี ๒๔๑๕ เพื่อเก็บรักษาแผ่นหินอ่อนจารึกพระไตรปิฎก ๗๒๙ แผ่น บังเอิญพวกเราได้มีโอกาสบูรณะมณฑปที่มียอดแหลมนี้ ทางวัดเอาแผนผังมาให้เลือก

เราก็เลือกเป็นเจ้าภาพซ่อม ลำดับที่ ๗๓ และ ลำดับที่ ๗๔ กลับมาปรากฏว่าเลขท้ายสองตัวออกตรงพอดี แต่คงไม่มีใครถูก เพราะไม่ได้หวังเช่นนั้น หวังแค่บุญอย่างเดียวพอ รวมความว่าเงินที่ทำบุญครั้งที่ ๔ นี้ มีจำนวนประมาณ ๕๐๔,๘๐๐ จ๊าด (๓๑,๕๕๐ บาท) ขอได้โปรดอนุโมทนาด้วยกันทุกท่านทุกคนเทอญ ฯ

****

พระพุทธรูปแว่นทอง (พระพุทธรูปใส่แว่น) เมืองแปร

พระพุทธไสยาสน์ เจ้าทัตยี มีพระพักตร์งดงามที่สุดในเมืองย่างกุ้ง

พระพุทธบาทมานเซ็ทต่อว์ อยู่ริมแม่น้ำมันชอว์ เมืองมินบู

พระพุทธไสยาสน์ ยาว ๒๑๖ ฟุต ณ วัดเกาะประเทศ เมืองมะริด

วิหารพระบัวเข็ม ณ พองดอว์อู ทะเลสาบอินเล

พระบัวเข็มทั้ง ๕ องค์ มีผู้นำแผ่นทองปิดจนมองไม่เห็นองค์พระ

ชาวบ้านในทะเลสาบอินเล ใช้เท้าข้างเดียวยืนพายเรือ

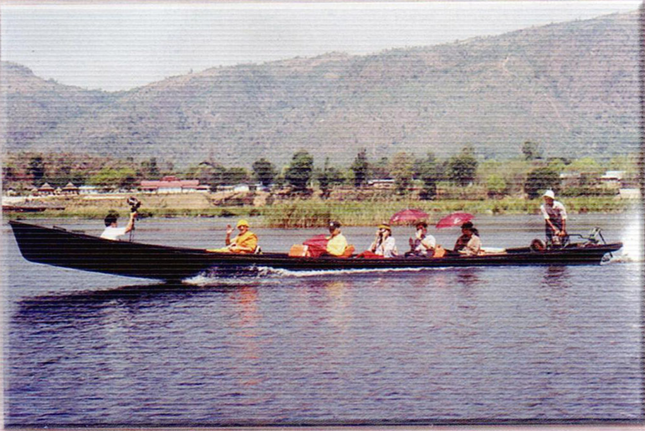

พวกเรานั่งเรือหางยาวไปไหว้ พระบัวเข็ม กัน

ชมพระอาทิตย์เที่ยงคืน ณ นอร์ทเคป ประเทศนอร์เวย์

สุดแผ่นดิน ณ มหาสมุทรอาร์คติค มีลูกโลกเป็นสัญลักษณ์

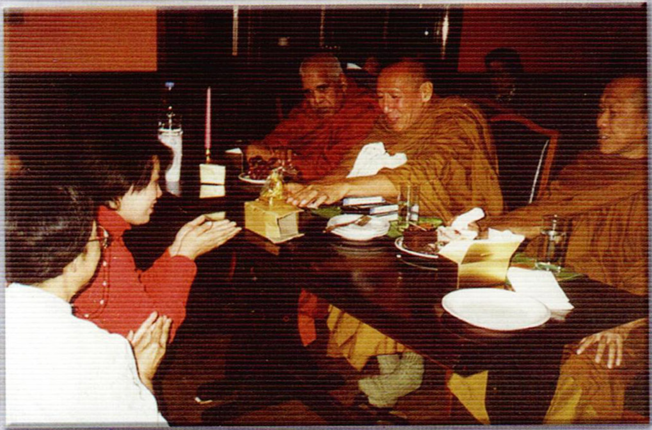

ฉันเพลที่ ร้านอาหารคุ้มหลวง ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

ชมเรือโบราณ ณ กรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์

สะพาน Golden Gate เมืองซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา

ทิวทัศน์ในเมืองซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา

แสงสีรุ้งขึ้นระหว่างเดินทางเข้าเมืองเตอะนาว นิวซีแลนด์

พอออกจากเมืองเตอะนาวในตอนเช้า ได้มีแสงสีรุ้งขึ้นสองชั้นอีก

การเยือนประเทศ

สหรัฐอเมริกา - ยุโรป -- นิวซีแลนด์ - ออสเตรเลีย - สแกนดิเนเวีย

สหรัฐอเมริกา (ครั้งที่ ๑)

๒๑ มีนาคม - ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๐

ซานฟรานซิสโก - ฟิลลาเดลเฟีย - บัลติมอร์

วอชิงตันดีซี - บัฟฟาโล่ - ไนแองการ่า

นิวยอร์ค - ลาสเวกัส - แกรนด์แคนยอน

การเดินทางไปสหรัฐอเมริกานี้ ผู้เขียนได้รับการชักชวนจาก **คุณแน่งน้อย ธีระชาติ** อีกเช่นเคย หลังจากที่ไปประเทศจีนพร้อมกับ **หลวงพี่โอ** เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มาแล้ว ซึ่งมีเรื่องเกี่ยวเนื่องกับ **หลวงปู่ชัยวงศา** ตามที่คุณแน่งน้อยเล่าไว้ในหนังสือ "ธรรมปกิณกะ เล่ม ๓" ของ **วัดพระบาทห้วยต้ม** อ.ลี้ จ.ลำพูน มีเนื้อความว่า

"เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ มีคนมากราบหลวงปู่ว่าจะไปเรียนที่สหรัฐอเมริกา หลวงปู่กล่าวขึ้นลอยๆ ว่า **"ตะกะศิลา"** ตอนหลังคุณแน่งน้อยจึงได้ถามว่า ตะกะศิลาอยู่ที่ไหน หลวงปู่ตอบว่ายังมีอยู่ อยู่ใต้นครนิวยอร์คลงไป

ตอนหลังได้เอาแผนที่สหรัฐอเมริกาไปให้ท่านชี้จุดที่จะไป หลวงปู่ชี้ที่เมืองฟิลลาเดลเฟีย ซึ่งอยู่ใต้นิวยอร์คเหมือนที่ท่านบอกไว้ก่อนนี้แล้ว และอธิบายเพิ่มเติมว่า **เป็นเกาะ ๓ เกาะ อยู่ในอ่าวแห่งหนึ่ง** พร้อมกับเขียนเกาะให้ดูในกระดาษ

คุณแน่งน้อยได้ค้นหาตามแผนที่ต่างๆ ในที่สุดก็เห็นเกาะเล็กๆ ๓ - ๔ เกาะในอ่าว Great - Bay และมีชื่อ Mystic Island อยู่ด้วย จึงค่อนข้างแน่ใจว่าใช่ เพราะรูปร่างอ่าวนั้น คล้ายกับที่ท่านเขียนให้ดู ต่อมาได้ข้อความเพิ่มเติมจากหลวงปู่อีกว่า **ตะกะ** หรือ **ทะกะ** แปลว่า "น้ำ" **ศิลา** แปลว่า "หิน" **ตะกะศิลา** จึงแปลว่า "หินตั้งอยู่กลางน้ำ"

เพราะว่าเป็นภูเขาหินที่เกิดขึ้นบนพื้นดินใต้มหาสมุทร แล้วโผล่ส่วนยอดขึ้นมาพ้นน้ำเป็นภูเขาหิน ๓ เกาะ เกาะหนึ่งรูปคล้ายช้างลุยน้ำ เกาะหนึ่งรูปคล้ายเรือสำเภาบรรทุกของหนัก อีกเกาะหนึ่งรูปคล้ายจานเรดาร์ เกาะ ๓ เกาะ ตั้งเป็นรูปสามเหลี่ยม ระหว่างเกาะทั้งสามเกาะนี้ ถ้าผู้ใดเข้าไปแล้ว จะหลงหาทางออกไม่ได้คล้ายค่ายกล พวกฝรั่งคงจะเคยมาสำรวจแล้ว และหลงหาทางออกไม่ได้ จึงให้ชื่อ "Mystic Island" ตรงกับที่หลวงปู่เรียกว่า "เกาะลี้ลับ"

รอบๆ เกาะจะมีคลื่นใหญ่ซัดตลอดเวลา

เพื่อป้องกันไม่ให้คนขึ้นไปบนเกาะ บนเกาะนี้ยังมีท่านฤาษี และท่านมหาครู ผู้เป็นปรมาจารย์ของวิชาการแขนงต่างๆ พำนักอยู่ คนทั่วไปไม่อาจจะเห็นองค์ท่านได้ หลวงปู่บอกว่าเกาะนี้จะอยู่คู่โลกตลอดไป..."

กรุงเทพฯ - ฟิลลาเดลเฟีย

เมื่อมีข้อมูลเช่นนี้แล้ว คุณแน่งน้อยก็ได้ชักชวนผู้ร่วมเดินทางไปด้วย ประมาณ ๑๒ คน โดยมีพระภิกษุ ๒ รูป และฆราวาสอีก ๑๐ คน เริ่มออกเดินทางตั้งแต่ วันที่ ๒๑ มี.ค. ๔๐ แล้วไปลงเรือที่ **เมืองบาร์เนแกต** รัฐนิวเจอร์ซี่

ครั้นเรือวิ่งออกไปทะเลนอกชายฝั่ง คุณแน่งน้อยก็ได้ไปทำพิธีตามที่หลวงปู่แนะนำ โดยการนำกระทงใส่เครื่องบูชาลอยไปในน้ำ ขณะที่จะหย่อนกระทงลงยังไม่ถึงพื้นน้ำ มีลมแรงกรรโชกมา เทน้ำส้มป่อยในกระทงออกผสมกับน้ำในมหาสมุทร เป็นการขอขมาคารวะท่าน

เมื่อกระทงถึงผิวน้ำก็พลิกคว่ำเหมือนกับจะเทสิ่งของเครื่องบูชา และคำอธิษฐานของพวกเราไว้ตรงนั้น แล้วกระทงก็กลับตั้งขึ้นดังเดิมได้อย่างอัศจรรย์ แล้วก็ลอยไปตามกระแสน้ำ พอเสร็จพิธีก็มีฝนโปรยลงมา เป็นการแสดงว่าท่านรับทราบการมาของพวกเรา และเทวดาพรมน้ำมนต์อวยพรให้ทุกคน (คุณแน่งน้อยเป็นผู้บันทึก)

วันต่อมาก็ได้ไปชมสถานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น กรุงวอชิงตัน ดี.ซี ทำเนียบไวท์เฮ้าส์ เป็นต้น จากนั้นก็บินสู่ **เมืองบัฟฟาโล่** พอไปถึงสนามบินฝนตกลงมาอย่างหนัก จากนั้นนั่งรถโค้ชข้ามไป **อุทยานแห่งชาติไนแองการ่า** รัฐออนตาริโอ ประเทศแคนาดา

ในตอนเช้า วันที่ ๒๖ มี.ค. ๔๐ มีหิมะตกลงมาบางๆ เป็นละอองโปรยปราย คล้ายฝนแก้ว อากาศหนาวเย็นพอสมควร ทั้งที่ไม่ใช่หน้าหิมะ เขาบอกว่าเพิ่งจะตกลงมาด้วย พวกเราได้ไปชม **น้ำตกไนแองการ่า** อันสวยงามแล้วจึงไปชมนาฬิกาดอกไม้ แต่ไม่มีดอกไม้เหลืออยู่เลย

ในวันรุ่งขึ้นจึงเดินทางกลับ ตอนเช้าได้นั่งรถโค้ชข้ามกลับไปฝั่งอเมริกาสู่สนามบิน **บัฟฟาโล่** ขณะนั่งอยู่ในรถได้เห็นพระอาทิตย์ทรงกลดเป็นรัศมี ๓ วงซ้อนกันเล็กๆ นับว่าเป็นนิมิตหมายที่ดี ในบริเวณนี้เคยเป็นที่อาศัยของชนพื้นเมืองเดิม คือ **"พวกอินเดียนแดง"**

เรื่อง **"อินเดียนแดง"** นี้มีอยู่คราวหนึ่งที่ **หลวงพี่พระใบฎีกาประทีป** ไปกับหลวงพ่อ ท่านได้เล่าให้ฟังว่า หลวงพี่ประทีปเคยเกิดมา ๓ ชาติ ชาติแรกยังไม่มีเสื้อผ้าใส่ ชาติต่อมาก็พอมีบ้าง และเมื่อ ๒๑๐ ปีที่แล้ว นับเป็นชาติที่ ๓ ก็เริ่มดีขึ้นตามลำดับ เป็นคนพื้นเมืองเดิม มีรูปร่างสูงใหญ่ เป็นหัวหน้าเผ่าปกครองอยู่ในเขตนี้

นับว่าเป็นเรื่องที่แปลกมาก เพราะถ้าใครสนิทสนมกับหลวงพี่ประทีบ จะเห็นรอยสักที่ต้นขาเป็นรูป **หัวหน้าเผ่าอินเดียนแดง** ที่มีขนนกอยู่เต็มศีรษะนั่นแหละ แล้วหลวงพ่อท่านจะรู้ได้ยังไง ในเมื่อหลวงพี่ประทีปสักเอาไว้ก่อนที่จะบวชด้วยซ้ำไป..!

อนึ่ง ในขณะที่เดินไปในเมืองนั้น มีพวกนิโกรเห็นหลวงพี่ประทีบ ต่างก็เป่าปากบ้าง หัวเราะกันบ้าง แล้วเข้ามาเอาเงินให้ บอกให้หลวงพี่ประทีปไปซื้อเสื้อผ้าใส่ หลวงพ่อบอกว่า พวกนี้เคยเป็นลูกน้องของหลวงพี่ประทีบมาก่อนฯ

สหรัฐอเมริกา (ครั้งที่ ๒)

๑๖ เมษายน - ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

(ลอสเองเจลิส - ชิคาโก)

สำหรับการเดินทางครั้งที่ ๒ นี้ ผู้เขียนได้มีโอกาสเดินทางร่วมกับ **ท่านพระครูปลัดอนันต์ พุทฺธญาโณ** พร้อมด้วยคณะครูฝึกมโนมยิทธิ มีกำหนด ๑๕ วัน มีชาวไทยที่อยู่ในสหรัฐสนใจมาร่วมฝึกกันมาก บางคนต้องเดินทางไกลมาจากรัฐอื่นๆ เจ้าอาวาสท่านได้เห็นถึงความมีศรัทธาเช่นนี้ จึงได้เดินทางไปเป็นประจำทุกปี

โดยเฉพาะปีสุดท้ายก่อนที่ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระราชพรหมยาน** จะมรณภาพ ท่านก็ได้เดินทางไปครั้งสุดท้ายเมื่อปีพ.ศ.๒๕๓๕ ผู้ที่เคยพบและเคยกราบท่านด้วยความเคารพนับถือ ต่างก็ยังมีจิตศรัทธากันอย่างมั่นคง ผู้เขียนจึงได้มีโอกาสรู้จักกับโยมที่นี่หลายคน

จากการเดินทางวันที่ ๑๖ เม.ย. ๔๓ จึงนับเป็นครั้งแรกในชีวิตของผู้เขียน ที่ได้มีโอกาสมาเยือน **เมืองลอสเองเจลิส** พร้อมกับ **หลวงพี่โอ** และ **ท่านอาจินต์** ในขณะที่เครื่องลงจอดรันเวย์แล้วเข้ามาถึงชานชาลา พอเดินออกมาข้างนอกก็ได้เห็นพระอาทิตย์ทรงกลดสวยเด่นอยู่ท่ามกลางนภากาศ ท้องฟ้าก็แจ่มใสในเวลากลางวัน

พระแต่ละองค์ก็ปลื้มใจ แม้แต่ **คุณฉลาด เพชรรัตน์** ไปต้อนรับที่สนามบินก็ได้เห็นด้วย ทรงกลดอยู่นานนับชั่วโมง จนกระทั่งเดินทางไปถึงที่พักบ้าน **คุณโสมนัส** (ต้อย) **จิตตนูน** แสดงให้เห็นถึงว่า เมืองนี้มีเทพยดาผู้อารักขาอยู่ด้วย

ถ้าจะจำไม่ผิด หลวงพ่อท่านเคยเล่าว่า อดีตประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาบางคนตายแล้วก็ไปเกิดเป็นเทวดาเช่น **ท่านรูธเวลส์** และ **ท่านทรูแมน** บางครั้งท่านจะมาต้อนรับหลวงพ่อในขณะที่เดินทางอยู่บนเครื่องบิน พร้อมกับฝากบอกว่า หากใครจะให้ท่านช่วยเหลือ จะบนแค่บุหรี่ซิการ์มวนเดียว ท่านก็ยินดีที่จะช่วยเหลือ

ในเมือง **ลอสเองเจลิส** บ้านเมืองสะอาดเป็นระเบียบ บ้านแต่ละหลังจะมีสวนหย่อมอยู่หน้าบ้าน เมืองดูสวยงามน่าอยู่ คนไทยอยู่ในเมืองนี้กันมาก หลังจากพระสงฆ์อยู่ที่นี่ประมาณ ๖ - ๗ วันแล้ว วันที่ ๒๔ เม.ย. ๔๓ จึงเดินทางต่อไปที่เมืองชิคาโก มีการฝึกสอนมโนมยิทธิที่บ้าน **คุณหมอสุภรณ์ หล่อพิศิษฐ์** โดยมี **คุณไพโรจน์** เป็นผู้ประสานงานให้เป็นอย่างดี

เมืองชิคาโกนี้ก็ไม่ธรรมดา ขณะที่คณะของท่านเจ้าอาวาสและคณะครูฝึกจะเดินทางกลับในตอนเช้าวันนั้น ฝนจะโปรยลงมาเป็นละอองด้วย คือ อากาศเปลี่ยนไปไม่เหมือนวันแรกที่มาถึง จึงคิดว่าน่าจะมีอะไรดีอยู่บ้างในสมัยอดีต จึงขออนุญาตนำบันทึกของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระราชพรหมยาน** มาเล่าสู่กันฟัง ดังนี้

บันทึกพิเศษที่ชิคาโก

๑๑ เมษายน ๒๕๓๐ เวลา ๑๔.๑๒ น.

ตามบันทึกของท่านได้เล่าว่า **สมเด็จองค์ปัจจุบัน** ได้เสด็จมาเล่าเรื่อง **เมืองชิคาโก** ว่า ในบริเวณบ้านสร้างใหม่ของ **คุณหมอสุภรณ์** นั้น ถอยหลังไปในสมัย **สมเด็จพระพุทธทีปังกร** (ย้อนไปเมื่อ ๔ อสงไขย กำไรแสนกัปที่ผ่านมา)

สมัยนั้น ในอาณาเขตนี้มีเจ้าผู้ครองนครพระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า **ท้าวอินทราชา** ครองเมือง **มหาบรมไตรจักรภพ** พระราชฐานตั้ง

"ชิคาโก" เคยเป็นเมืองพระเจ้าจักรพรรดิ

ห่างจากบ้านนี้ไปทางทิศตะวันตก ประมาณ ๒ กิโลเมตรพอดี พระองค์ทรงมีพระราชโอรสองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า **"นวราชบรมจักรพรรดิ"**

พระเจ้านวราชบรมจักรพรรดิได้ทรงเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ เมื่อมีพระชนมายุได้ ๒๑ ปี ๓ เดือน (ผู้เขียนขอแทรกนิดว่า ตำแหน่งพระเจ้าจักรพรรดิจะเกิดขึ้นแก่ผู้ใด เมื่อนั้นจะมี **จักรแก้ว** ลอยมาหาผู้นั้นก่อนทันที ภายหลังจะมี **นางแก้ว ขุนพลแก้ว ขุนคลังแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว** และ **แก้วมณี** เป็นต้น เกิดขึ้นตามมาอีก หลวงพ่อเล่าต่อไปอีกว่า)

นอกจากมีจักรแก้ว เกือกแก้ว พระขรรค์แก้ว แล้วยังมี **"วิสสศร"** สามารถใช้งานได้ทุกอย่าง จะนำไปตามหาลูกก็ได้ หรือฆ่าคนก็ได้ จะมีเสียงออกมาจาก "ศร" ด้วย (เทวดารักษา "ศร" พูด) เวลาใช้ตามคน สามารถนั่งมาได้ด้วย

เมื่อพระเจ้านวราชบรมจักรพรรดิเห็นว่าราชธานีเดิมคับแคบไป จึงได้ทรงรับสั่งขยายกำแพงราชธานีออกไป โดยมีเนื้อที่กว้างและยาวด้านละ ประมาณ ๑๐ โยชน์ (๑ โยชน์ = ๑๖ กิโลเมตร) ส่วนตำแหน่งของบ้านหมอสุภรณ์ปัจจุบันนี้ ได้ตั้งอยู่ตรงโรงครัวปรุงอาหารถวายพระเจ้านวราชบรมจักรพรรดิพอดี

พระองค์ทรงมีพระมเหสี ๓ ศรีพี่น้อง ทรงพระนามว่า **พระนางปทุมวดี** (เป็นพี่สาวคนโต) **พระนางมหารัตนนารี (ท่านแม่ศรี** เป็นน้องรอง แต่ได้ตำแหน่งเป็น **พระมเหสีเอก**) และ **พระนางศิริรัตนาวดี** (น้องสาวคนเล็ก) รวมทั้งมเหสีในเมือง ๓๗ คน และมเหสีเมืองภายนอกอีก ๓๑๐ คน

เมืองมหาบรมไตรจักรภพนั้นมีอาณาเขตครอบครองมหาสมุทรทั้งหมด (มหาสมุทรทั้ง ๔) พระองค์ทรงปกครองประชาราษฎร์อยู่นานถึง ๔๐,๐๐๐ ปี จึงเสด็จสวรรคต คนสมัยนั้นมีอายุ ๖๐,๐๐๐ ปี เป็นอายุขัย **คุณหมอสุภรณ์** เป็นลูกชายคนที่ ๗ ของพระมเหสีองค์ที่ ๑ เป็นนักรบและนักบุญ คนที่มาทั้งหมดเกิดในสมัยนั้นด้วย.."

และหลวงพ่อได้กล่าวถึงอดีตประธานาธิบดีที่เคยเกี่ยวข้องกันอีกว่า

๑. **ท่านโรสเวลล์** เคยเป็นน้องชายสมัยที่ปกครองอาณาเขตชิคาโก้ สมัย **พระเจ้านวราชบรมจักรพรรดิ** และต่อมาอีก ๔ สมัยด้วย

๒. **ท่านทรูแมน** เป็นน้องสมัยเมื่อครองเมืองแคลิฟอร์เนีย

๓. **สมัยครองชิคาโก** เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ๑ คราว และเป็นบรมกษัตริย์ครองอเมริกาปัจจุบัน ๑๑ คราว

๔. ต่อมาได้ครองเมือง **ซานฟรานซิสโก** ได้เป็นใหญ่ครอบคลุมประเทศอเมริกาทั้งหมด มีเมืองสำคัญที่ **เดนเวอร์** ในสมัยนั้นได้ **แม่กลาง** เป็นพระมเหสี ซึ่งเป็นลูกกษัตริย์ที่นั่น และมีอำนาจคลุมอเมริกาในปัจจุบัน

๕. สมัยต่อมาได้ครองเมือง **แคลิฟอร์เนีย** สามารถครอบคลุมประเทศอเมริกา แค่ครึ่งพื้นที่ในปัจจุบัน ลงไปทางตอนใต้แคลิฟอร์เนียเป็นเมืองเกษตร

สมบัติที่ฝังไว้

ในเมือง **ชิคาโก** มีทรัพย์สมบัติที่ฝังอยู่ในห้องใหญ่ใต้ดิน รวม ๗ แห่ง ราคาในปัจจุบันหลายล้านแสนล้านดอลลาร์ ในเมือง **เดนเวอร์** มีสมบัติที่ฝังดินไม่มาก แต่ที่ **ซานฟรานซิสโก** มีมากมหาศาล มากกว่าที่ชิคาโก แต่ที่**แคลิฟอร์เนีย** สมบัติที่ฝังดินไว้มีมาก

รูปร่างสมัยนั้น

๑. สมัยครองเมือง **ซานฟรานซิสโก** รูปร่างสูง ไม่อ้วน สมทรง สง่า แก่แล้วยังสวย มีเมียมาก

๒. สมัยครองเมือง **ชิคาโก** สูงสง่า หน้าตาคล้ายคนไทย รูปทรงดี ผิวเหลือง ไม่เหมือนชาวพื้นเมือง คนพื้นเมืองผิวขาว

๓. สมัยครองเมือง **แคลิฟอร์เนีย** รูปร่างสูงไม่มาก สันทัด รูปร่างเหมือนคนไทย ใจเย็นแต่ดุร้าย เฉียบขาด เมืองทุกเมืองรวยหนัก

ภรรยาและลูก

"เมียเอก" ติดตามเต็มชุดทุกชาติ (ท่านคงหมายถึง **ท่านแม่ใหญ่ ท่านแม่กลาง** และ **ท่านแม่เล็ก**) ส่วน **"ลูก"** บางคราวมาบ้าง ไม่มาบ้าง ที่ไม่มาก็เป็นเทวดาหรือพรหม ช่วยงานในเมืองมนุษย์ต่อไป **ท่านโรสเวล** เป็นคนเล่าให้ฟัง **ท่านทรูแมน** ก็มาด้วย

เวลานี้ (วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๓๐) ทั้ง **ท่านโรสเวล** และ **ท่านทรูแมน** ช่วยดูแลคณะที่มาด้วย **ท่านโรสเวล** เป็นพรหม เพราะใจรักพระพุทธศาสนาและ **ท่านทรูแมน** เป็นเทวดาชั้นดาวดึงส์ เพราะมีเมตตา และรักพระพุทธศาสนา ลูกทุกคนที่อยู่ในอเมริกา **ท่านโรสเวล** ดูแลทุกคน ส่วน **ท่านทรูแมน** ดูแลทางใต้ คนที่ไม่ใช่ลูก ขอให้ช่วยก็ช่วย ไม่ให้ช่วยก็เฉย.."

บันทึกพิเศษที่ลอสเองเจลิส

๒๒ เมษายน ๒๕๓๐ เวลา ๔.๒๖ น.

บันทึกของท่านก็จบที่ "ชิคาโก" เพียงนี้ ต่อมาท่านได้เดินทางไปที่ **ลอสเองเจลิส** เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๐ ยังมีเรื่องที่น่าสนใจอีกว่า

"คืนนี้นอนหลับสนิท สบายมาก ท้องดีแต่ก่อนนอน ท้องถ่ายตั้งแต่เริ่มมาถึง ตอนเย็นเวลา ๑๖.๐๐ น. **หมอชัยศรี** ลูกที่รักและห่วง ร่วมด้วย **พรนุช** ให้ยาฉีดและยาระบายตามปกติ หลังจากนั้น ท้องก็ถ่ายจนใจหวิว หมดแรง ทนทรงกายไปรับแขก

เมื่อมาถึง LA ใหม่ๆ เข้าส้วมพบพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ทรงขอร้องให้ทำงานทุกอย่างต่อไป เพราะที่ **เดนเวอร์** อาการหนักจะเอาชีวิตไม่รอดอาการอย่างนี้เริ่มตั้งแต่ที่ชิคาโกหมดอาลัยในชีวิต ถ่ายไม่ออก กินยาระบายอย่างแรงแต่ก็ไม่ออก ล้างท้องวันละ ๒ ครั้ง ๓ วัน ก็ไม่มีอะไรออกมา ภายในร่างกายร้อนเหมือนไฟเผา

อาเจียนออกมา น้ำที่ออก..ร้อนมาก เอามือจับก้นกระโถนไว้เมื่อเริ่มอาเจียน กระโถนร้อนเหมือนใส่น้ำร้อน ๖๐ เปอร์เซนต์ คอร้อนจัด เสมหะก็มาก นั่งขากเสมหะจนคอเจ็บ ร้อนเหนื่อยเกือบขาดใจ

ในที่สุดต้องหยุดพบกับผู้มาหา ก็เลยหมด

สะพาน GOLDEN GATE ซานฟรานซิสโก

อาลัยในชีวิต คิดว่าเราอยู่เพื่อพระพุทธศาสนา เพื่อคน แต่คนบางคนก็ดีมาก บางพวกก็เลวมาก เราเมตตาทุกอย่าง จนอยากเหลือเมตตาตามแต่ตัวเอง เห็นร่างกายเป็นศัตรู จึงตัดสินใจขึ้นไปหาท่านพ่อและท่านแม่ ท่านนั่งรวมอยู่กับน้องทั้งหมด ท่านขอร้องว่า ปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าท่านสอนเถอะ

จึงได้เรียนถามท่านว่า ร่างกายทนไม่ไหวแล้ว ขอลาไปบ้านที่สร้างไว้ หมดห่วง หมดงานกันที..ทนทำ..ทนทรมานจนหมดกำลังกายแล้ว เมื่อกรรมมันจะตัดร่างกายก็เชิญมันตัดไป ส่วนจิตใจขอลา เพราะโอกาสมีนานแล้ว หลายคนเขาจบ ป.๘ แล้ว เขาไม่เหนื่อย เขามีความสุข นั่งนอนสบาย

แต่ลูกเองไม่เคยได้พัก ทั้งกลางวันและกลางคืน ทำเพื่อคนอื่น ถูกภัยจากคนกลั่นแกล้งแสนสาหัสก็ทนได้ แต่กลับทำลายร่างกาย เดินไม่ไหว นั่งรถก็ไม่ไหว ทุกคนที่ดีก็ตามช่วยทุกอย่าง ตั้งใจทำจนหมดกำลัง พระก็แสนดี ช่วยกันเอาชีวิตแลก ลูกๆ ก็แสนดี เหนื่อยแสนเหนื่อยพ่อจะเอาอย่างไร ลูกทำทุกอย่าง

แต่ตัวพ่อเองเหมือนสัตว์ที่ถูกกันรุมทุบจนลุกไม่ขึ้น ปวดร้าวทั้งร่างกาย เมื่อบุญช่วยไม่ได้อย่างนี้ ก็ขอไปอยู่บ้าน ไม่ขออยู่ให้คนเสื่อมศรัทธาในพระพุทธศาสนา ใครๆ มาก็ขอให้เป็นที่พึ่ง แต่ตัวเองกลับโทรมจนลุกไม่ขึ้น ใครเขาจะเชื่อว่า พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งได้ พระพุทธศาสนกิจพังกันตอนนี้ ก่อนที่ร่างกายเลวจนทำให้ศาสนาพัง จึงขอลาไปก่อน

ท่านพ่อ..ท่านแม่..ก็ขอร้อง น้องๆ ก็ร่วมกันขอร้อง แต่ฉันเป็นคนพูดแล้วไม่ยอมถอนคำพูด กราบเรียนท่านว่า ถ้าร่างกายไม่ดีขึ้นแบบนี้กลับไปเมืองไทยจะรีบจัดการการเงินที่คั่งค้างให้เสร็จภายในพฤษภาคม ๒๕๓๐

แล้วขออำลาแบบสงบ เพราะร่างกายถูกทรมานอย่างนี้ จนคนพยาบาลหลายคน พระก็ไม่ได้หลับได้นอน พรนุชก็พยาบาลจนตาโหลขอให้คนอื่นได้มีความสุขบ้าง..ไปเสียดีกว่ากรรมมีหน้าที่กัดกาย ก็ให้มันกัดตามชอบใจ

พอกราบเรียนท่านพ่อเสร็จ ก็เห็น **พระพุทธเจ้าองค์ปฐม, พระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน**เสด็จมา ท่านขอร้องขอให้อยู่ช่วยต่อไป ด้วยงานที่จะให้ทำยังมีอีกมาก กราบเรียนท่านว่า เมื่อพูดแล้วขอทำตามที่พูด ในเมื่อบุญปล่อยให้อกุศลรังแกร่างกายเป็นกีฬาแบบนี้ ทนได้ตลอดวันรวมเวลา ๒ ปีมาแล้ว นอนไม่หลับ กินไม่ได้ ถ่ายไม่ออกดูสนุกสนานมาก ก็ขอให้อกุศลกัดกายต่อไป ไม่ขออดทนต่อไป อดทนจนเหลือคนสั่งแล้ว

ไปสอนธรรม..ไข้ก็กินเสียโงไม่ขึ้นก็ต้องทน ต่อไปนี้ไม่ขอทนแบบเดิมอีก ถ้าร่างกายถูกทรมานอย่างนี้อีก จะนอนให้มันทรมาน ไม่ทำงานสาธารณะเพื่อให้มันทรมานต่อไป กราบท่านแล้วขออนุญาตท่านไปพักที่บ้าน พอกราบ

อนุญาตเห็นพระพุทธเจ้ามาเต็มหมด และพระอรหันต์เต็มหมด

โลกดาวดึงส์เต็มไปด้วยพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลาย เทวดาอยู่ไกลจนมองไม่เห็น มีแต่ท่านพ่อและท่านแม่ น้องๆ ที่นั่งอยู่ด้วยในขณะนั้น ทุกองค์นั่งหลับตาหมด ฉันนั่งลืมตาดูท่าน สักครู่หนึ่งท่านลืมตาพร้อมกัน เสียง **สมเด็จองค์ปฐม** ตรัสขึ้นว่า...

"ทุกองค์สวด...**โส อัตถะลัดโท** พร้อมกัน ๕ จบ..!"

มองดูร่างกายที่ร้อนค่อยๆ คลายตัว จนเกือบปกติ เมื่อทรงสวดจบ ขอลาท่านไปบ้าน ท่านอนุญาตแต่บอกว่า กลับลงไปด้วยนะ จะร่วมกันช่วยถึงที่สุด ถ้าเกินวิสัยก็อนุญาต ไม่มีใครที่จะช่วยฉันได้เหมือนเธอ เขาอยากจะช่วย แต่กำลังใจเขาเท่านั้น

ท่านตรัสแล้ว แต่ฉันก็ไม่ตอบ ลาท่านไปบ้าน เห็นบ้านแสงสวยงามระยิบแพรวพราว วันนี้ดูค่อยชัดเจนแจ่มใสเป็นพิเศษ พอนั่ง **"แม่"** ของลูก และลูกๆ แล้วก็มี **"อ๋อย"** เป็นต้น ยกทีมกันมา ต่างคนต่างดีใจ แต่สักครู่เดียว **สมเด็จองค์ปัจจุบัน** และท่านแม่ก็มา เข้าไปกราบท่าน

ท่านพ่อบอกว่า ใช้กำลังเต็มที่สุดตลอดเวลา และลูกพระที่ชิคาโกนี้มากันหลายวัด ทั้งไทยและฝรั่งเขาตั้งใจจริง เจ้าของบ้านและคณะก็ทุ่มเทถึงที่สุด ใช้เต็มกำลัง ๒๔ ชั่วโมงนะ เป็นการตอบสนองความดีของทุกคน ทำไมเขาจึงโชคดีอย่างนั้น เต็มกำลังนี้เขาใช้กันเป็นบางครั้งบางคราว แต่ที่ "ชิคาโก" ว่ากันตลอดเวลา

ท่านแม่ก็บอกว่า ขอให้อยู่ช่วยพ่อต่อไปอีกนะลูก งานของพ่อที่จะให้ทำมีอีกมาก กราบเรียนท่านว่า งานไม่หนักใจ เต็มใจพร้อมทำอยู่แล้ว แต่ร่างกายเป็นอย่างนี้ก็เหลืออด ต่อนี้ไปจะไม่ทรมานแบบนี้อีก ถ้าเครียดหน่อยจะหยุดทันทีอะไรจะค้าง..จะไม่เสร็จ..ปล่อย..! ถือว่าไม่ใช่งานเพื่อตัวเอง

ท่านแม่เห็นด้วย ท่านบอกว่า พ่อเขาก็เห็นใจ แม่ก็เห็นใจ ทนไม่ไหวก็หยุดชั่วครั้งชั่วคราว พอกายมีแรงก็ค่อยช่วยกันตามกำลังนะ..ลูก อย่าเพิ่งทิ้งงานของพ่อเลย กราบเรียนท่านว่า

ขอให้เวลาไปอีก ๓ เดือน ถ้าเครียดแบบนี้ จะเคลียร์เรื่องการเงินให้เสร็จ แล้วขอหยุด.. ไปได้ก็ไป..ไปไม่ได้..จะขออยู่อย่างคนแก่ อายุ ๗๐ ปีแล้ว ขอพักกันเสียที งานทุกอย่างทำแค่ทนไหว ไม่ขอทนทำต่อไปอีก ทั้งงานสร้าง..งานสงเคราะห์ และสอนธรรม...ขอพอกันเสียที..!

ท่านแม่เห็นด้วย..ท่านพ่อนั่งนิ่ง เมื่อจะลาท่านกลับ..ท่านตามมาหมดทุกคณะ ท่านบอกว่า..นอนเสีย..ลูก ต่อนี้ไปลงได้..แค่ให้ศีลและสมาทานนะ คณะพ่อจะพยามยามช่วยให้ผลานิสงส์...และร่างกายก็ถูกทรมานจนนั่งนอนหาความสุขไม่ได้..."

เดนเวอร์

พอมาที่ **เดนเวอร์** อาการคงเดิม รับแขกไม่ได้ ยังมีการทรมานมากขึ้น ท่านหมอนวดประจำบ้าน ท่านก็ช่วยจริงๆ แต่ก็ไม่กิน..ไม่ขี้ อาเจียนเป็นเสมหะออกมาครั้งละ ๒ กระโถน นอนพิจารณาร่างกายเห็นว่า ไม่ควรอยู่ต่อไป ตัดสินใจแล้วว่า กลับวัด..ไปแน่..! เพื่อไม่ให้ลำบากเรื่องสังขารต่อไป..."(บันทึกจบเพียงแค่นี้)

NO.27/3

การเยือนประเทศยุโรป

อังกฤษ - เบลเยี่ยม - เนเธอร์แลนด์ - เยอรมัน ออสเตรีย - สวิตเซอร์แลนด์ - อิตาลี - ฝรั่งเศส

๑๗ พฤษภาคม - ๑ มิถุนายน ๒๕๔๔

การเดินทางไปยุโรป เมื่อวันที่ ๑๗ พ.ค. ๔๔ ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์จาก **คุณกิจจา แก้วผดุง** ทำงานอยู่ที่อังกฤษ ได้ช่วยติดต่อเรื่องหนังสือเดินทางและสถานที่พักให้ ผู้เขียนและ**หลวงพี่โอ** พร้อมญาติโยมได้ไปพักที่ **วัดอมรวดี** โดยมี **ท่านพระอาจารย์สุเมโธ** เป็นเจ้าอาวาส ณ กรุงลอนดอน ได้ร่วมทำบุญทอดผ้าป่ากันอีกด้วย

วันต่อมาก็ได้ไปฉันเพลที่ **ร้านอาหารคุ้มหลวง** โดยคณะศิษย์หลวงพ่อให้การต้อนรับ มีเจ้าของร้านคือ **คุณสุดาลักษ์** (ก๊อง) **โกษา**, **คุณวันทนา ทรัพย์เฮง**, **คุณชลลดา บุญช่วย** และ**คุณน้ำค้าง** หลังจากนั้นก็เดินทางไปสถานีรถไฟวอเตอร์ลูข้ามไปเบลเยี่ยมและประเทศต่างๆ ต่อไป

แต่พอไปถึงเยอรมัน **คุณจริณา คลายส์** เป็นผู้ติดต่อทำหนังสือนิมนต์และจัดหาที่พักให้ และก่อนเดินทางไปยุโรป **คุณอ้อย** อยู่ที่เนอร์นเบิร์ก ได้ข่าวจากพระที่นั่นว่าผู้เขียนจะไปพักที่วัดแถวแฟรงค์เฟิร์ต โทรศัพท์มาถามว่าจะแวะที่**เนอร์นเบิร์ก** ไหม จึงได้ตอบว่าแค่ไปฉันเพล เพราะโปรแกรมจะเดินทางไปพักที่วัดไทยมิวนิค

วัดนี้ก็ได้อาศัยเพื่อนของ **คุณแก้ว** ที่อยู่ในเมืองมิวนิคช่วยติดต่อให้ พร้อมกับนำอาหารมาจัดเลี้ยงต้อนรับด้วย จำชื่อไม่ได้เสียแล้ว วันรุ่งขึ้นเดินทางไปอินส์บรูค ระหว่างที่รถจอดแวะที่ปั๊มน้ำมันใกล้ชายแดนนั้น พวกเราได้มองเห็นพระอาทิตย์ทรงกลดด้วย

หลังจากกลับมาถึงเมืองไทยแล้ว จึงได้ทราบว่า **คุณอ้อย** นิมนต์พระวัดท่าซุงไปฝึกสอนที่เยอรมัน พระอาทิตย์ทรงกลดในวันนั้นคงบอกไว้ล่วงหน้านั่นเอง เพราะต่อมาก็มีพระวัดท่าซุงไปจำพรรษาติดต่อกันมาได้ ๖ ปีแล้ว ซึ่งมี **หลวงพี่โอ** และ **ท่านอาจินต์** สลับกันไป

หลวงพ่อไปช่วย ๕ ทหารเสือ สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒

ตามที่ลงบันทึกการเดินทางของท่านแล้ว จะเห็นว่าหลวงพ่อต้องฝืนทนสังขารไปโปรดลูกหลานถึงเมืองนอก เพราะเวลาก็ต่างกัน จึงทำให้ท่านต้องป่วยหนักทุกครั้ง หลังจากที่ท่านกลับมาจากอเมริกาแล้ว ในปีต่อมา พ.ศ. ๒๕๓๑ พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็ได้เดินทางไปยุโรปอีก เพราะมีภารกิจที่สำคัญ ณ ประเทศเยอรมัน

ท่านกลับมาแล้วจึงได้เล่าเรื่องที่ไปช่วยห้าทหารเสือให้พ้นจากขุมนรก โดยการสร้างพระพระพุทธรูปหน้าตัก ๔ ศอก ๑ องค์ แล้วก็หน้าตัก ๒๐ นิ้วอีก ๓ องค์ บวชเณร ๑ องค์ บวชพระ ๑ องค์ สังฆทาน ๑ ชุด เจริญกรรมฐาน ๗ วัน หลวงพ่อได้กล่าวต่อไปอีกว่า...

"ทำบุญให้เค้าน่ะ คือว่ารับมาจะทำบุญให้ คือว่ามันเป็นวันพ้นพอดี ไม่ใช่ว่าว่าใครจะไปช่วยกันให้ขึ้นมาจากขุมนรกน่ะมันช่วยไม่ได้..ใช่ไหม? ก็นรกที่เขาลงมันก็ไม่ลึกแค่อเวจี เท่านั้น ไม่ลึกกว่านั้นอีกน่ะ ถ้าลึกจริงๆ เราก็มองไม่เห็น นี่มันไม่ลึกมากก็มองเห็น

แต่ไม่ใช่ฉันนะ ก่อนจะไปต่างประเทศคราวนี้มันมีเหตุมีเรื่องแปลก นี่ฉันก็จะไปไม่ไหวแล้วแต่พระท่านให้ไปและท่านก็ไม่บอกเหตุ

ล่องแม่น้ำไรน์ เมืองโคโลญจ์ ประเทศเยอรมัน

ไม่บอกผล นี่เราเจริญกรรมฐานนะ ฉันพูดได้ถามท่านว่า ถ้าไปร่างกายไม่ดีแล้วจะเป็นยังไง ท่านบอกว่าไม่เป็นไร จะเป็นทางท้องนิดหน่อย ไม่มากนัก จะมีการล้างท้องสักครั้งหนึ่ง ให้น้ำเกลือสักครั้งหนึ่งก็หมดกัน เท่านั้นระหว่างเดินทาง ฉันก็เลยลอง...!

แล้วไปคราวนี้มันเครียดต้องทรมานกายเหนื่อยทุกวัน คิดว่ามันจะทนไหวไหม คือจะไปลองทนตามที่พระท่านพูด มันก็ไหวก็ตรงตามท่านว่า พอไปถึง **อิตาลี** ไม่เห็นใครเลย เห็นก็แต่ผีอื่น ผีที่เราต้องการไม่เห็น อยากจะรู้ **มุสโสลินี** อยู่ไหน..ไม่เห็น พอเข้าเขต **สวิตเซอร์แลนด์** จึงรู้ที่มาของคน ๒ - ๓ คน

๑.ฮิตเลอร์ ๒.มุสโสลินี ๓.เกอร์ริ่ง นายเกอร์ริ่งน่ะคู่หูเขา แต่ฉันไม่ดูเอง เวลานอนฉันก็ไปหาพระ ตามปกติฉันเป็นอย่างนั้นนะ หัวถึงหมอนปั๊บก็ถึงพระแล้ว เพราะอยู่กับพระ..เราคุยสนุกคุยสบายใจกว่า แล้วก่อนจะไปท่านก็บอกว่าถ้าต้องการรู้อะไรให้ถามได้ ท่านสองคนคือ **พระอินทร์** กับ **ท่านสหัมบดีพรหม**

ฉันไม่เคยมีอาการแบบนี้มาก่อนเลย ถ้าถามสององค์ ถามองค์หนึ่งก็เป็นหัวหน้าเทวดาทั้งหมดเป็นเทวราชา อีกองค์หนึ่งก็เป็นประธานของพรหม..ใหญ่ที่สุด พอไปถึงสวิตเซอร์แลนด์ก็ไปนอนๆ พอจิตสบายน่ะ..ไม่ได้ดูอะไรนะ ไอ้เรื่องดูนี่ขี้เกียจดู จิตมันเต็มกำลังมันก็หลุดพั๊วะไปโน่น..ไปหาพระ..ไปเอง..ไม่ต้องสั่ง..พอไปถึงท่าน

ท่านก็เลยถามว่าต้องการรู้ที่อยู่ของคนสองคนใช่ไหม ก็บอกว่า..ใช่ ท่านบอกว่า..ถามโยมสิโยมแกทั้งสองโยมนะ..เขารู้ พอดีโยมท่านก็ไปถึงพอดี แล้วถามท่าน ท่านก็บอกสองคนเวลานี้ลงอเวจีทั้งคู่ เราก็สบายใจเพราะคนที่อยู่อเวจีได้ต้องใหญ่จริงๆ ไม่ใหญ่มันอยู่ไม่ได้..ใช่ไหมคุณบาปไม่ใหญ่มันลงไม่ได้นะ

พอท่านบอก ๒ คนอยู่อเวจีก็หมดทางที่พระพุทธเจ้าท่านบอกให้ถามสองคนนี้เป็นความจริง อำนาจของเราหมด เราสามารถจะช่วยได้ แต่ช่วยได้ยาก แค่ **ปรทัตตูปชีวีเปรต** เปรตอีก ๑๒ จำพวกเราก็ช่วยไม่ได้ อสุรกายเราก็ช่วยไม่ได้ สัตว์เดรัจฉานเราก็ช่วยไม่ได้ สัตว์นรก ๘ ขุม ช่วยไม่ได้เลย

ทีนี้อยู่ขุม ๘ ก็หมดทาง..ใช่ไหม ถามบอกหมดทาง ท่านถามอยากจะช่วยไหม บอกไอ้อยากช่วยน่ะ อยากช่วยมานานไม่ว่าใครหมดน่ะ แต่ว่าในเมื่ออยู่ในขุมนี้ก็หมดทาง ท่านบอกไม่เป็นไร ท่านถามถึงความรู้สึก บอกผมมีอุเบกขา ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาของคนมีกรรม คือมีอกุศลกรรมหนักต้องลงนรกเป็นเรื่องธรรมดา เราก็ไม่หนักใจ

ท่านบอกว่าช่วยได้ แต่ไม่ใช่คุณต้องสององค์นี้จึงช่วยได้ **พระอินทร์** กับ **สหัมบดีพรหม** ก็เลยเริ่มทัวร์ ทัวร์อันดับสองใช่ไหม ทัวร์จากนิพพานลงไปอเวจี..ไปด้วยกันไหม..(หัวเราะ)

เห็นหน้าอยู่คนพอไปได้ คนนี้ก็ไปได้นะ แต่ห้ามอยู่นะ (หัวเราะ) ไม่มีสิทธิ์ ไม่มีสิทธิ์..ก็ไปได้น่ะ

ถึงวันเวลาพอดี

ทีนี้ก็เลยทัวร์ซ้อนทัวร์ จากนิพพานไปอเวจี พอถึงอเวจีก็มีเจ้าของถิ่น ๒ ท่าน คือ **พระยายม** กับ **นายบัญชีใหญ่** ไปถึง ท่านก็ถึงทันทีเหมือนกัน พอหันมา "นายบัญชีใหญ่" เปิดบัญชี และบัญชีท่านไม่พลิกอย่างเรา เล่มหนาขนาดเนี้ย เปิดปั๊บถึงพอดี แกล้งเปิดหรือไงไม่รู้ พอเปิดปั๊บ.. หมดสิ้นวัน..วันนี้ครับ เขาหมดเขต แน่ะ....เป็นวันพอดี มิน่า..พระถึงได้เข็น..!

ฉันปฏิเสธหลายครั้ง การไปยุโรปนี่ ฉันบอกมันไปไม่ไหวนะ ขอท่าน..บอกขอไม่ไป ท่านไม่ตกลง..บอกต้องไป พอเปิดบัญชีมาบอกหมดวันนี้ครับ..มีสิทธิ์ สององค์ท่านก็เรียกเอาขึ้นมา..ไม่ใช่ฉันนะ เราน่ะหมดสิทธิ์แล้ว พระนะหมดแหงแก๋แล้ว..ยิ้มแหยแล้ว

ท่านก็บอกนายนิริยบาล บอกเอาคนนี้ขึ้นมาเขาหมดเวลาแล้ว ก็เลยถามท่านว่า อเวจีนี่มันมีอายุ ๑ กัป แล้วพวกนี้ที่ลงไปยังไม่ถึง ๑ วันนรกเลยแล้วขึ้นมาได้ยังไง ท่านบอกว่านรกมันมีอายุ ๑ กัปจริง แต่คนที่ตกลงมาในเขตนี้มีบุญถึงขั้นนี้ แต่ไม่เต็มกัปมันมีอยู่ ตัวอย่าง **พระนางมัลลิกา** ลงสัญชีพนรกแค่ ๗ วันมนุษย์ ใช่ไหม..?

โทษเขาหนักถึงขั้นนั้นจริง แต่ว่าอายุเขาไม่ต้องอยู่นาน เป็นอย่างนั้นต่างหากล่ะ..ใช่ไหม สารวัตรมีไหม? เรือนจำน่ะ คนที่เขาเข้าเรือนจำไม่ต้องจำอยู่ตลอดชีวิตใช่ไหม..ไม่จำเป็น โทษน้อยมี โทษมากมี ไม่ใช่กำลังฉันนะ อย่าลืม..ของ ๒ องค์และเป็นวันที่หมดเกณฑ์ของเขาพอดี ไม่ใช่ว่าไปดึงเขามาจากขุมนรก

แต่ว่าการหมดเกณฑ์ที่ขุมนั้นต้องลงนรกบริวาร และก็เศษยังผ่าน **ยมโลกียนรก** อีกต่างหาก อันนี้ถือว่าขุมใหญ่มีความจำเป็นก็ลงแล้วก็ไปตัดจากปากขุมพอดี ถ้าไม่ตัดต้องล้อมไป แต่ว่าเขาบอกว่ามีสิทธิ์อีก ๒๐๐ ปีถึงจะเกิดเป็นมนุษย์ได้ บางทีถ้าลงบริวารก็ลงแค่นิดเดียว ก็เลยถามว่าต้องการอะไรบ้าง ตอนนั้นเขาขึ้นมาแล้ว..โปร่งแล้วนี่ ต้องการสังฆทานครับ บอก อือ..ไม่เป็นไร..อะไรอีก? พระหน้าตัก ๒๐ นิ้ว ๓ องค์ นี่ไม่ได้ใบ้หวยนะ..อย่าเล่นนะ มันกินหมด (หัวเราะ) บวชเณร ๑ องค์

บอกเออ..แล้วก็ผลที่เธอได้..จะเป็นยังไง ผมก็เป็นเทวดาชั้น **จาตุมหาราช** ถามว่านักรบ..เป็นเทวดาได้ยังไง.. มันมีแต่รบอย่างเดียว เขาบอกว่าผมไม่ได้มีแต่รบอย่างเดียวครับ บุญผมทำเมตตาผมมี เอ้อ ..เราก็เถียงไม่ได้เว้ย เลยถามว่าเอาอย่างนี้ก็แล้วกัน แกไปเกิดประเทศไทยดีไหม แกบอก..แหลกเลยครับ..ผมฆ่าแหลกเลย..!

ถ้ารูปนี้ก็ไม่เหลือ (หัวเราะ) **ฮิตเลอร์** เก่งจริงๆ ถามทำไมละ ขโมยขโจรไอ้พวกนี้..ผมฆ่าแหลกเลยนะ ก็เลยบอกเอาอย่างนี้ก็แล้วกัน งั้นแกไปเกิดประเทศไทย ถ้าต้องการไปเกิดประเทศไทยมันจะต้องทำยังไงบ้าง ก็ต้องสร้างพระหน้าตัก ๔ ศอก และก็บวชพระให้ ๑ องค์ ผมไปเกิดประเทศไทยได้ครับ

ถามว่าแกไปเกิดแล้วแกจะช่วยวัดฉันได้ไหม บอกช่วยได้แน่นอนครับ ใน **แผ่นทองคำ** ๒๐๐ ปีนั้น คือผมนะครับ โอ้..มันรู้เลย มันรู้ด้วย ถามแกว่าอ่านยังไงวะ บอกผมอยู่ในนรกผม

อ่านออก แหม..ไอ้ตานรกมันอ่านยาว เพราะเหลืออีก ๒๐๐ ปีพอดีไง ๒๐๐ ปีมนุษย์

เอ้อ...อัศจรรย์..ถามแกเป็นอะไร บอกผมก็เป็นตามตำแหน่งนั้นแหละ **มุสโสลินี** เป็นอำมาตย์ พอเราตกลงช่วย อย่างนี้มันไม่ยาก ยังไม่ได้สั่งช่างทำนี่ ถาม **มุสโสลินี** บอกผมขอเท่ากันครับ ถามแกเป็นอะไร..? บอกผมก็เป็น **อำมาตย์** ต่อมาผมก็บวชอยู่ที่วัดนั้น ถามแก "จบ" ไหม..? บอก "จบ" ครับ ..!

แน่ะ...อย่าทำเป็นเล่นไปนะ สัตว์นรกนี่มันต่ำสุดก็สูงสุดได้เหมือนกัน..ใช่ไหมคุณ..ทำเป็นเล่นไปนะ ลองๆ ก็ได้นะ (**"แผ่นทอง"** หมายถึง **คำพยากรณ์** ที่หลวงพ่อบรรจุไว้ในหลุมพระอุโบสถ เมื่อวันตัดลูกนิมิต ๒๔ เมษายน ๒๕๒๐ บอกว่าอีก ๑๘๐ ปี จะมี **พระเจ้าธรรมิกราช** (คือ ท่านฮิตเลอร์) พร้อมด้วย **พระอรหันต์** (ท่านมุสโสลินี) มาบูรณะวัดนี้

แล้วก็ต่อมาอีกวันหนึ่งนึกถึง **เกอร์ริ่ง** มันคู่กับ **มุสโสลินี** คนนี้อยู่ที่ไหน ท่าน ๒ องค์บอกอยู่นั่นไง..กระดูกแดงฉานน่ะ ไฟแดงเผาโชนหมดวันเหมือนกัน ก็ขนขึ้นมาอีกทำบุญเท่ากัน และต่อมาก็ถึงฮอลันดา กำลังออกจากฮอลันดาสิ **ฮิตเลอร์** บอกนึกถึง **เปแตงค์** อาจจะเป็นศัตรูก็ได้ ไม่เป็นในตอนนั้นนะ..เพราะยอมแพ้นี่ บอกให้ช่วย **เปแตงค์** ด้วยครับ ถามเปแตงค์อยู่ที่ไหน บอกที่เดียวกันครับ บอกเออ..ฉันไม่มีสิทธิ์หรอก

เลยบอกเอ็งก็ไปบอกพ่อ ๒ องค์สิ ฉันไม่มีสิทธิ์ ฉันรับทราบได้..แต่ไม่มีสิทธ์ในการช่วย เขาก็ไปบอก ๒ ท่าน ไปบอก **นายบัญชี** โผล่อีกเหมือนกันกับ **พระยายม** หมดวัน...รู้สึกวันพอดีแต่ว่านายนี่พอขึ้นมาแล้ว ถามต้องการอะไรบ้าง?

บอกต้องการสังฆทานอย่างเดียวครับ บอกแกเอาเท่าเขาแล้ววะ..ไม่อย่างนั้นใช้ยาก (หัวเราะ) หนอยแน่ มันเล่นขี้เกียจน่ะ เลยเหมาเสร็จให้เท่ากัน แล้วก็ต่อมาพอข้ามมาถึงอังกฤษ นายเปแตงค์ก็เป็นห่วง **เชอร์ชิล** ไอ้เจ้านี่..รู้สึกลำบากนิดหนึ่ง ทั้งสองท่านมา..บอกฉันจะลองดู กระดูกแดงเหมือนกันที่เดียวกันแหละ..คนนี้มีบุญ..!

แหม... ไม่มีสนิมเลยคุณ เผาแดงช๊าดเลย สนิมเกาะไม่ได้ ทั้งสองท่านไป.. ไปขออนุญาตนายบัญชี มาถึงเปิดบัญชีปั๊ป..ขาด ๓ วันครับ ต้องอีก ๓ วัน วันที่ ๓๐ - ๓๑ - ๓๒ เปล่า ๓๐ ขึ้น ๑ - ๒ ต้องวันที่ ๓ ถึงรับโมทนาได้

พอขาด ๓ วัน ทั้งสองท่านบอกเอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ฉันให้เป็นสัมภเวสี ๓ วัน อ้อ.. เค้าเรียกมีทางแก้..! ถ้าอย่างเราแหงแก๋..ดูเฉยๆ แล้วหมดสิทธิ์..ใช่ไหม เขาก็เลยให้..ให้เป็นสัมภเวสี ๓ วัน แล้วก็ต่อนั้นมา..มาวันที่ ๓ ก็รับโมทนาได้ ก็เลยให้เท่ากัน ก็เลยถามพระท่านว่า การมานี่มีกิจเท่านี้หรือครับ ท่านบอกใช่

ก็บอกว่า ถ้าบอกผมสักหน่อยเดียวผมไม่มาหรอก (หัวเราะ) ท่านไม่บอกเลยนะ บอกแต่ให้ไปๆ ฉันยืนยันว่าไปได้ ไม่เป็นไรๆ เป็นบ้าง..เป็นทางท้องนิดหน่อย ต้องล้างท้องหนึ่งครั้ง ให้น้ำเกลือหนึ่งครั้ง ก็ตรงตามนั้นหมด บอกถ้ารู้อย่างนี้ผมก็ไม่ต้องไป..นอนวัดก็ช่วยได้

ท่านบอกมันก็ไม่ได้เหมือนกันนะ คงจะมีอะไรสักอย่าง ถ้านอนวัดเราก็ห่วงงานมากกว่าใช่ ..ห่วงงานของเรา เราก็เลยไม่ห่วงพวกนี้ เวลานั้นนั่งรถไป เราก็รำคาญการนั่งรถ..ใช่ไหม เรา

ก็ใช้กำลังใจ รถจะถึงไหนก็ช่างหัวมัน เราธุระของเราไปเรื่อยเฉื่อย อย่างไปถึง **เยอรมัน** นี่เราก็ดูซ่อนอะไรที่ไหนมั่งหว่า.. (หัวเราะ)

ดูของที่ซ่อน โอ้..บานเจ้าเลย ความโง่ของฉัน เมื่อสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ยังไม่ถึงสงครามโลกครั้งที่ ๒ นี่จะโกหกให้ฟังนะ ใครจะเชื่อก็เชื่อไม่เชื่อก็ตามใจ บอกแล้วว่าโกหก เพราะไม่ได้ไปเห็นจริงน่ะ..แค่รู้ เพราะเค้าบอกว่าเยอรมันสร้างอาวุธ แล้วเก็บในเขา ฉันก็คิดว่าเก็บในถ้ำ มันไม่ใช่อย่างงั้น เค้าสร้างถ้ำในเขา

เพราะว่าออกจาก **อิตาลี** แต่ก่อนจะถึง **สวิตเซอร์แลนด์** เรารู้สึกมันผ่านถ้ำไม่รู้เท่าไรเลย ใช่ไหม ภูเขา..ถนนเค้าไม่อ้อมเขา เขาทะลุถ้ำไปเลย..ยาวเหยียดๆ ขนาดตอนนั้น เขายังขนาดนี้ ตอนก่อนเขาก็ทำใต้เขาให้เป็นถ้ำ ตามความประสงค์ของเขา..แค่นี้เอง

นี่รวมความฉันโง่แน่ ฉันไปนี่..ฉันฉลาดขึ้นมาหน่อย..หน่อยเดียวนะ รู้ว่าเขาเจาะเขาได้สะดวกด้วย..ใช่ไหม ทีนี้มันก็มีปัญหาว่า ตามถนนรถยนต์ต่างๆนะ มันมีอะไรอยู่ใต้ถนนบ้างหรือเปล่า นั่งไป เอ..นี่มันมีถนนสองชั้นนี่หว่า จิ้งจกทัก (หัวเราะ) ห้ามพูดอันตราย ท่านบอกอันตราย .. ไม่เป็นเรื่อง.." (บันทึกจบเพียงแค่นี้)

ความสามารถของหลวงพ่อตอนเด็ก ๆ

บันทึกโดย คุณปรุง ตุงคเศรณี

"คืนวันที่ ๑๖ ธ.ค. ๒๖ ก่อนเวลานั่งกรรมฐาน หลวงพ่อท่านไม่ได้ลงสอน และท่านคุยกับเราถึงเรื่อง เมื่อเด็กๆ อยู่โรงเรียน

๑. ท่านชอบเล่นกีฬาฟุตบอล และสามารถเตะจากประตูที่ยืนโด่งไปเข้าประตูตรงกันข้ามได้และหัดอยู่ไม่นาน ก่อนที่จะสามารถเตะได้เช่นนี้ ท่านเตะกับเพื่อนอีก ๑ คน ผลัดกันเตะ โดยอยู่คนละด้านตรงหน้าประตู และเพื่อนก็สามารถเตะเข้าประตูที่ท่านยืนอยู่ได้

๒. ท่านเคยลงแข่งขันเป็น "นายประตู" และเตะแบบข้อ ๑ เตะเข้าประตูฝ่ายตรงข้าม และผู้รักษาประตูฝ่ายตรงข้าม คือเพื่อนที่ซ้อมเตะมาด้วยกันนั้น ก็สามารถเตะเข้าประตูที่ท่านรักษาอยู่ได้เหมือนกัน เมื่อลงเล่นเตะได้ประตูเช่นนี้คนละครั้ง กรรมการเลยให้ท่านและเพื่อนออกไปนอกสนาม เพราะไม่อยากให้เล่นต่อไป

๓. ท่านชอบ "มวยไทย" เคยหัดเตะต้นกล้วยที่ตัดยอดและโคนออกแล้ว เอามาปักตั้งไว้ แล้วเตะด้วยขาทั้งซ้ายและขวา..ต้นกล้วยไม่ล้ม ท่านบอกว่าครั้งแรกต้นกล้วยไม่ล้ม ..แต่ตัวเราล้ม

๔. ท่านชอบเล่นปามีด สามารถปามีดปาดโคนเครือกล้วยทั้งเครือ ให้ขาดตกลงมารับได้อย่างสบาย ท่านเล่าว่าหัดปาเพียงวันเดียวเท่านั้น เข้าใจว่าคงจะเป็นของเดิม (ในชาติก่อนๆ ท่านคงปามีดเก่ง) ท่านพกมีดปา ๕ เล่ม ตามขอบกางเกงที่พุง

เคยมีนักเลง ๕ คนจะรุมทำร้ายท่าน เป็นนักเลงต่างถิ่น ท่านแสดงปามีดปักผลกล้วยให้ดู และบอกว่าแค่นี้ปานัยน์ตาไม่พลาด พวกนักเลงต่างถิ่นรีบหนีไปเลย (ผู้เขียนเคยได้ยินท่านเล่าเหมือนกัน ท่านสามารถใช้มีดปามะม่วงให้ตกลงมาได้ โดยขอให้ชี้ว่าต้องการลูกไหน)

๕. ท่านหัดว่ายน้ำข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ท่าราชวรดิฐ หัดว่ายอยู่จนสามารถว่าไปกลับข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา รวม ๒๐ เที่ยวได้อย่างสบาย.

มหาวิหารเซ็นปีเตอร์ ประเทศอิตาลี

วันที่ ๒๕ พ.ค. ๔๔ ผู้เขียนและหลวงพี่โอพร้อมญาติโยม เดินทางจากประเทศเยอรมัน ผ่านอินส์บรูก จนมาถึง **นครวาติกัน** อยู่ในกรุงโรม ประเทศอิตาลี แล้วได้ไปยืนอยู่หน้า **มหาวิหารเซ็นปีเตอร์** ขณะที่ไกด์อธิบายว่า จุดนี้เป็นจุดเซ็นเตอร์ที่มองเห็นเสาด้านหน้าวิหารตรงกัน

ครั้นพอเอ่ยชื่อผู้สร้าง คือ **ไมเคิล แองเจลโล** เท่านั้นแหละ เสียงฟ้าคำรามครืน..มาเลย ทุกคนได้ยินหมด ต่างก็แปลกใจไปตามๆ กัน เมื่อเข้าไปภายในวิหาร หลังจากเดินชมสุสานโป๊ปจำลองด้วยหินอ่อน แล้วจึงเดินออกมา ปรากฏว่าฝนตกเพิ่งหยุดพอดี ทั้งๆ ที่ไม่มีเค้าว่าฝนจะตก

ผู้เขียนคิดว่าน่าจะเป็นจริง ตามคำเล่าลือที่ว่า มหาวิหารเซ็นปีเตอร์อันศักดิ์สิทธิ์ จึงคิดถึงคำพูดที่หลวงพ่อบอกว่า เคยไปพบ **พระเยซู** อยู่บนดาวดึงส์ **ท่านเป็นพระโพธิสัตว์** นับว่ามีความสำคัญเหมือนกับที่ผู้เขียนได้ประสบที่เมืองจีนมาแล้ว แผ่นดินใดที่พระโพธิ์สัตว์ทั้งหลายได้บำเพ็ญบารมี น่าจะเป็นสถานที่สำคัญเช่นกัน

เกี่ยวกับเรื่อง **พระเยซู** นี้ก่อนจะเขียนไม่กี่วัน บังเอิญ **อ.เสริมสวาท ทองพันชั่ง** ได้นำบทความที่ลงใน **ประชาทรรศน์** วันที่ ๒๖ มี.ค - ๑ เม.ย. ๒๕๕๐ ในหัวข้อเรื่อง **"พระโลกนาถ" พระฝรั่งใจสิงห์** ขอนำมาเล่าย่อๆ ดังนี้ว่า

"..อาจจะมีคำถามขึ้นในใจว่า **พระโลกนาถ** นั้นมีมุมมองที่ลึกซึ้งต่อคำสอนของพุทธะอย่างไร ถึงมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ที่จะไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนตะวันตก เพื่อให้เข้าใจถึงความคิดอ่านของท่านผู้อ่าน

จึงมีเอกสารชิ้นหนึ่งของผู้ใช้นามปากกาว่า **ป.สาครบุตร์** ตีพิมพ์การเทศน์ของท่าน จากหนังสือของ **พุทธธรรมสมาคม** จ.เชียงใหม่ โดย **พระยาพนานุจร** ได้รับสนับสนุนจาก **เจ้าแก้วนวรัฐ** แจกจ่าย เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ปีพ.ศ. ๒๔๗๗ โดยสรุปเป็นประเด็นไว้อย่างย่อ เนื้อหานี้อาจทำให้คนรุ่นหลังรู้จักตัวตน **พระฝรั่งใจสิงห์** รูปนี้มากขึ้น

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๔๗๖ **พระโลกนาถ** ภิกษุชาวอิตาเลียนรูปหนึ่ง ได้จาริกไปถึงจังหวัดเชียงใหม่ ท่านได้แสดงธรรม ณ **วิหารวัดเจดีย์หลวง** เป็นภาษาอังกฤษ เป็นภาษาไทยสู่อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลายฟัง พอจะสรุปได้ว่า

๑. ท่านว่า..สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราเป็นมหาราชาธิราชที่อัศจรรย์ในโลก โดยสมภพ (เกิด) ในราชตระกูลที่สูงสุด อุดมพร้อมและแวดล้อมไปด้วยความสุขต่างๆ ดังปรากฏอยู่ในพุทธประวัติของเราแล้ว เป็นต้น

๒. ในการที่จะปลดเปลื้องตัณหาต่างๆ ท่านว่าต้องเริ่มด้วยการรักษาศีล ๕ เพราะศีล ๕ เป็นบรรทัดบังคับให้ดำเนินไปตามทาง และเป็นบันไดตอนแรก จะก้าวขึ้นขั้นสุดทีเดียวไม่ได้

๓. ท่านได้แสดงประวัติพุทธศาสนาและ

พระโลกนาถ (ซัลวาโตเล ซิโอฟฟี) พระฝรั่งใจสิงห์

ประวัติคริสตศาสนา ได้พิสูจน์ว่า **คริสตศาสนา** เป็นส่วนหนึ่งของพุทธศาสนาเท่านั้น จึงยังไม่ครบบริบูรณ์ **พระเยซู** ได้เป็นสาวกของพระพุทธองค์ คือ ได้มาร่ำเรียนพระพุทธศาสนายังประเทศ **อินเดีย** ภายหลังที่พระพุทธองค์เข้านิพพานแล้ว ๕๐๐ ปี เศษ พระเยซูได้มาร่ำเรียนอยู่ถึง ๑๘ ปี

แต่เวลาไปเผยแผ่ศาสนานั้น ได้มีเวลาทำอยู่เพียง ๓ ปี พร้อมด้วยมีหมู่มีคณะคอยกีดกันอยู่รอบข้าง และมีศัตรูคอยปองร้ายมากมาย ถึงกับภายหลังได้ลงทัณฑ์ต่อพระเยซูอย่างทราบกันทั่วๆ ไปแล้ว ฉะนั้น รสพระธรรมที่มีอยู่พร้อมมูลใน **พระไตรปิฎก** ของพระพุทธศาสนา จึงไม่ประจักษ์มากเท่าใดนัก

ในคำสั่งสอนของ **พระเยซู** หากว่าพระเยซูได้มีพระชนม์สั่งสอนอยู่อีกนานปี คล้ายคลึงกับสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว คำสั่งสอนในคริสตศาสนา คงจะใกล้ชิดคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาเข้ามาอีกเป็นอันมาก

ฉะนั้น สำหรับผู้ที่ถือคริสตศาสนาอยู่แล้ว เพื่อจะให้การปฏิบัติเต็มเปี่ยมอย่างองค์พระเยซูมุ่งไว้แล้ว ก็ยังเสริมได้โดยเรียน **พระธรรม** ในพระพุทธศาสนาต่อเติม และถือปฏิบัติให้ครบถ้วนทั้งนี้ จะขึ้นชื่อว่าได้เป็น **"สาวกของพระเยซู"** หรือของ **"องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า"** เองโดยแท้จริง.."

ต่อมามีผู้พบหลักฐานบนกระดาษ มีอายุกว่า ๑,๕๐๐ ปี เขียนเป็นภาษาทิเบต **โปรเฟสเซอร์นิคเล่อร์ส โรห์ลิค** จึงได้นำเอกสารโบราณมาเปิดเผยต่อชาวโลก โดยปรากฏเป็นการค้นคว้าวิจัยว่า

"...**อิสซา** หรือ **พระเยซู** ในวัยเด็กได้เดินทางไป **อินเดีย** กับกองคาราวาน พร้อมกับบิดามารดาของตน บิดามีอาชีพค้าขายระหว่างซีเรียกับอินเดีย บิดาได้ฝากให้อาศัยอยู่กับพระสงฆ์ในพุทธศาสนาในฐานะเป็นศิษย์ และได้กลับไปบ้านเกิดเมืองนอนใน **ปาเลสไตน์** เมื่อมีอายุได้ ๒๘ ปี

ณ เวลานั้น **นาลันทา** เป็นศูนย์กลางการศึกษาของพระพุทธศาสนา กำลังมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักไปทุกอาณาจักร ไม่มีข้อสงสัยใดๆ เลยว่าชายหนุ่มนาย **"เยซู"** ซึ่งเป็นบุคคลแห่งประวัติศาสตร์ผู้นี้ จะไม่เข้าไปรับการศึกษาที่นั่น

มันสามารถพิสูจน์ได้เป็นอย่างดีว่า การที่เยซูได้ศึกษาปฏิบัติจิตของชาวพุทธที่นั่น ทำให้เยซูได้เดินทางขึ้นสู่ทิเบต และได้เข้าวัดเพื่อฝึกหัดญาณและอิทธิ แม้แต่คัมภีร์ไบเบิลเองก็ไม่มีการบันทึกเรื่องราวตอนนี้ ขาดหายไปในช่วงสถานที่และการงานที่เขาได้กระทำระหว่างวัยเด็กจนถึงอายุ ๒๘ ปี ว่าเป็นอย่างไร

จากเอกสารงานวิจัยได้นำเสนอต่อคณะกรรมการประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา ภายใต้ชื่อว่า **การประหารชีวิตบนไม้กางเขน โดยพยานเอก** มีว่า เยซูไม่ได้เสียชีวิตบนไม้กางเขน พระองค์ดูคล้ายกับสลบไปก่อนที่เชือกที่เท้าจะถูกตัด เขาได้

NO.27/3

เคลื่อนย้ายออกจากไม้กางเขน และเพราะความกลัวว่าพวกยิวทั้งหลายจะรู้ และกลับมาฆ่า

เขาจึงได้หนีออกจากเมืองไปสู่แคว้น **แคชเมียร์** และที่นั่นคือถิ่นเดิมยามเยาว์วัยของเขา ซึ่งผู้คนได้รู้จักและเรียกขาน **"เยซู"** ด้วยชื่อเดิมของเขาว่า **"อิสซา"** และ **"ยูซา"** เขาอาศัยอยู่ที่นั่นอย่างสงบ จากนั้นอีกหลายปีเขาจึงตาย ศพของเยซูได้ถูกฝังไว้ที่เมือง **ศรีนาคา** แคว้นแคชเมียร์

"นางมาเรีย" (ชาวคริสต์ยกย่องให้เป็นผู้วิเศษอีกคนหนึ่ง โดยเรียกว่า **"พระแม่มาเรีย"**...ผู้เรียบเรียง) ได้หนีออกจากเมืองไปพร้อมกับเยซู โดยไปอยู่ในแคว้นแคชเมียร์ อันเป็นที่อยู่เดิม เมื่อครั้งสมัยแรกซึ่งได้มาอยู่ในขณะเยซูยังเป็นเด็ก และได้อาศัยอยู่ ณ ที่นั้นจนกระทั่งหมดอายุขัย

นอกจากนี้ **ศาตราจารย์ ปอล คารัสล์** ยังได้พบจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีว่า พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่ทวีปยุโรปตั้งแต่ครั้งโบราณ ก่อนที่ศาสนาคริสต์จะเกิดขึ้นในโลก ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านไปนั้น ได้มีการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างอินเดีย ยุโรป และเอเซียตะวันตก ทำให้มีการทอดถ่ายวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมด้วยในเวลาเดียวกัน

แต่เนื่องจากเป็นเวลาที่เนิ่นนานมาก การค้นหาร่องรอยต่างๆ จึงทำได้ยากเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากหลักฐานโบราณคดีได้ถูกทำลายโดยนักบวชและศาสนิกในยุคหลังจนแทบหมดสิ้น **Dr. Mahaffy** ได้พบหลักฐานทางโบราณคดี เป็นสิ่งก่อสร้างพุทธสถาน พร้อมทั้งเครื่องใช้ของพระภิกษุสงฆ์ รวมทั้งศิลาจารึกพระสูตรที่มีอายุก่อนคริสตกาลถึง ๔๐๐ ปี

ดร.โกลด์ สิฮาห์ ยังได้ค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีว่า ศาสนาพุทธได้เข้าไปเผยแผ่และเจริญอยู่ใน **เกาะอังกฤษ** อีกด้วย ซึ่งเป็นสมัยก่อนที่จะมีคริสตศาสนา ในกรณีนี้ คณะวิจัยได้ค้นพบมีเอกสารหลักฐานยืนยัน โดยนักบวชยุคแรกเริ่ม เอกสารบันทึกนั้นเป็นของ **ออริเก้น** แห่งอเล็กซานเดรีย เขาได้บันทึกยืนยันไว้ด้วยตนเองว่า

"ศาสนาพุทธได้เจริญเป็นอย่างมาก ได้ตั้งศาสนสถาน และมีเหล่าพระสงฆ์สามเณรเป็นจำนวนมาก รวมทั้งสถานศึกษาทางพุทธศาสนาตั้งอยู่ทั่วไปบนเกาะอังกฤษ ก่อนที่ศาสนาคริสต์จะแผ่ไปถึง.."

และยิ่งปราศจากข้อสงสัยใดๆ เพราะเราได้รับการยืนยันจากหลักฐาน โดยการค้นคว้าของ **ดี.เอ.แมคเคนซี่** ในเอกสารงานวิจัยของชื่อ **"พระพุทธศาสนาบนเกาะอังกฤษ ก่อนคริสตศาสนา"** พยานหลักฐานทางโบราณคดี ซึ่งปรากฏบนเกาะอังกฤษ

ซึ่งหมายถึงหินแกะสลักเป็นพระสงฆ์และสามเณร หินสลักเป็นอักษรบรรยายพระสูตรในพระพุทธศาสนา เอกสารโบราณมากมายได้ถูกนำมาเผยแพร่และพิสูจน์ได้ทางวิทยาศาสตร์

และประวัติศาสตร์ว่า ศาสนาพุทธได้เจริญอย่างกล้าแข็งอยู่บนเกาะอังกฤษ ก่อนที่อังกฤษจะรู้เรื่องคริสตศาสนา.."

ในการประชุมคณะกรรมการประวัติศาสตร์โลก ซึ่งจัดขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๒๖ (พ.ศ. ๒๔๖๙) ที่เมืองลานาว ได้ปรากฏเหตุการณ์สำคัญในการประชุมนี้ ที่ชาวโลกควรรับรู้ก็คือ **โปรเฟสเซอร์เมสรอฟบ์ ที.เซ็ธ** ได้นำเสนองานวิจัยค้นคว้าของท่านต่อคณะกรรมการบันทึกประวัติศาสตร์โลก เนื้อหางานวิจัยของท่านส่วนหนึ่ง มีดังนี้

หนังสือประวัติศาสตร์เรื่อง **ทารอน** โดยผู้แต่งชื่อ **เซนอบ** ซึ่งมีชีวิตอยู่ในยุคต้นๆ ของคริสต์คาทอลิก **อาร์เมเนีย** ได้กล่าวว่าในช่วงศตวรรษที่ ๒ ก่อนคริสต์ศักราช มีศาสนาพุทธเข้ามาตั้งอย่างมั่นคงใน **อาร์เมเนีย** ที่มีชาวพราหมณ์อาศัยอยู่ก่อนแล้ว ๔๕๐ ปี

พวกเขาเหล่านี้ได้เปลี่ยนไปนับถือศาสนาพุทธ และพวกชาวพุทธเหล่านี้ได้สร้างเมือง หมู่บ้าน วัดวาอารามหลายแห่ง ต่อมาพวกนี้ได้ทำลายวัดวาอารามของพวกเขา เข่นฆ่าพวกพระทั้งหลาย ข้าพเจ้าได้รู้เห็นเป็นพยานด้วยตัวข้าพเจ้าเอง ต่อการทำลายเหล่านี้

และจากความโหดร้ายที่ได้รับ ทำให้ชาวพุทธเหล่านี้ จำเป็นต้องเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์ แล้วผสมผสานกับชาวอาร์เมเนีย จากนั้นจึงกลายเป็นชนชาติหนึ่ง มีหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่า **เอเซียตะวันตก** และ **ยุโรป** มีชาวพุทธและศาสนาพุทธ มันเป็นที่แน่ชัดว่า มีผู้ทำลายพระพุทธศาสนาและเข้ายึดครอง ได้เผาทำลายห้องสมุดอเล็กซานเดรีย จนคัมภีร์ต่างๆ เสียหายไปหมด..!

หน้าบ้านคุณแจ็ค - แต๋ว ริมอ่าวเมืองโอคแลนด์

นิวซีแลนด์ - ออสเตรเลีย
๒๒ มีนาคม - ๘ เมษายน ๒๕๔๕

เหตุที่ไปครั้งนี้เพราะ **คุณถนอมศรี** (แต๋ว) ได้แต่งงานกับ (หนุ่มน้อย) ชาวนิวซีแลนด์คนหนึ่ง ชื่อว่า **มิสเตอร์แจ็ค** มีบ้านอยู่ที่เมืองโอคแลนด์ ต่อมาได้นิมนต์ไปเยี่ยมพร้อมกับ **หลวงพี่โอ** เจ้าเก่า โดยมีผู้ประสานงาน คือ **คุณสุวลี** (อ้อ) และน้องสาว **ดร.ณัฐสุรางค์ หอมจันทร์** (เสียชีวิตแล้ว)

การเดินทางไปครั้งนี้ ก็เพื่อย้อนรอยตามที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ เคยไป เนื่องจากท่านเคยเล่าว่า สมัยที่ท่านเป็น **พระเจ้าจักรพรรดิ** ปกครอง ณ ประเทศอเมริกานั้น อาณาเขตมาถึงเขตนี้ด้วย แต่สมัยโบราณนั้น เป็นแผ่นดินติดต่อกันทั้งหมด ไม่ได้ถูกน้ำท่วมเหลือแค่เกาะอย่างนี้

เวลาที่ **พระเจ้านวราชบรมจักรพรรดิ** จะเสด็จมาที่ **นิวซีแลนด์** ท่านก็ได้นำผู้ติดตามทั้งหลายขึ้นบน **จักรแก้ว** แล้วก็เหาะมาถึงที่นี่ ฉะนั้นพวกเราจึงได้ติดตามมาถึงเช่นกัน และก็ได้พบปรากฏการณ์หลายแห่ง ทั้งเกาะเหนือเกาะใต้

โดยเฉพาะได้พบหิมะตกที่ **มิวฟอร์ดซาวด์** ล่องเรือลงไปชมฟยอร์ด แล้วกลับไปค้าง

ชมอ่าวซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย

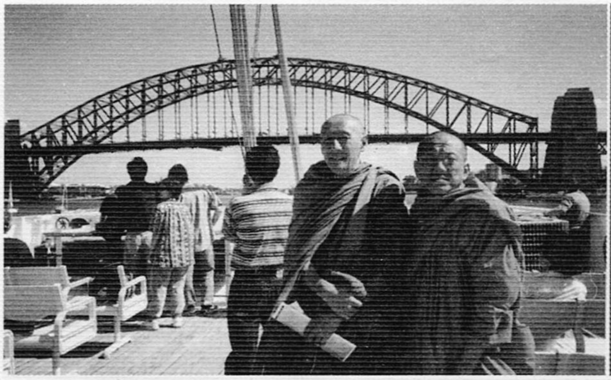

น้องสาว - น้องเขย และหลาน มารับที่สนามบิน

คืนที่ **เมืองเตอะนาว** ระหว่างทางได้เห็นรุ้งขึ้นเป็นรูปโค้งคร่อมระหว่างภูเขา ได้ลงไปถ่ายรูปกับหลวงพี่โอ ปรากฏว่ารุ้งขึ้นอยู่หน้าถนนที่จะผ่านไปพอดี เหมือนซุ้มประตูสวยงามมาก

ในตอนเช้าประมาณ ๗ โมงเศษ ออกเดินทางจากเมืองเตอะนาว พอรถออกมานอกเมืองได้นิดหน่อย เห็นรุ้งขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จึงเดินลงไปถ่ายรูป ทุกคนคิดว่าเป็นธรรมชาติ ด้วยความสงสัยจึงพูดว่า ถ้าเป็นธรรมชาติก็คงมีชั้นเดียว หากไม่ใช่ธรรมชาติก็ต้องเป็นสองชั้น

ครั้นพอพูดจบลง รุ้งก็ขึ้นวงในอีกชั้นหนึ่งทันที จึงเป็นที่หายสงสัยของทุกคน แล้วจึงออกเดินทางต่อไป ด้วยความประทับใจ จนกระทั่งจบครบทั้งหมด แล้วเดินทางกลับไป **เมืองซิดนีย์** ประเทศออสเตรเลีย ขณะที่นั่งอยู่บนเครื่องบินได้เห็นพระอาทิตย์ทรงกลดอีกด้วย

เมื่อชมอ่าวซิดนีย์ที่สวยงามแล้ว ได้ไปที่ **บลูเมาท์เทนส์** เพื่อชมภูเขาน้ำตกที่เป็นธรรมชาติ จากการได้ไปพบเห็นทั้งสองประเทศแล้ว มีข้อคิดว่าชาวนิวซีแลนด์มีอัธยาศัยดี ในประเทศก็มีจำนวนพลเมืองน้อยกว่าจำนวนแกะ เพราะส่วนใหญ่จะเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงแกะ จึงขอจบเพียงแค่นี้ฯ

สแกนดิเนเวีย

เดนมาร์ก-นอร์เวย์-สวีเดน-ฟินแลนด์

๒๕ มิถุนายน - ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๗

ประเทศแถบสแกนดิเนเวียนี้ ผู้เขียนได้มีโอกาสไป ๒ ครั้ง คือครั้งแรกปี ๒๕๔๗ และครั้งที่ ๒ ปี ๒๕๕๐ จะขอเล่าครั้งแรกก่อนว่า น้องสาวได้แต่งงานกับชาวเดนมาร์ก จึงได้เดินทางไปแวะเยี่ยมเยียน เมื่อวันที่ ๒๕ มิ.ย. ๔๗ พร้อมกับ **หลวงพี่โอ** แ ละญาติโยมทั้งหลาย

หลังจากนั้นก็ได้ออกเดินทางไปตามสถานที่ต่างๆ จากเดนมาร์กไปสุดที่ **นอร์ธเคป** ประเทศนอร์เวย์ เป็นการตามรอย **พระพุทธเจ้าหลวง** กัน พระองค์ได้เสด็จมาจารึกพระปรมาภิไธยย่อ จปร. ค.ศ. ๑๙๐๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ไว้บนก้อนหินใหญ่ นับเป็นเวลา ๑๐๐ กว่า ปีผ่านมาแล้ว

สมัยนั้น ต้องเสด็จโดยทางเรือแล้วปีนขึ้นทางโขดหินฺ ไม่เหมือนสมัยนี้ที่มีทางรถยนต์เข้ามาถึงบนหน้าผาใหญ่ ที่ยื่นออกไปในมหาสมุทรอาร์คติก ลมฟ้าอากาศไม่แน่นอน เพราะทะเลกระแสน้ำอุ่น จะมีเมฆหมอกบังพระอาทิตย์อยู่เสมอ การชมพระอาทิตย์เที่ยงคืนจึงยาก เว้นแต่โอกาสดีจะมีจังหวะให้เห็นในยามเที่ยงคืนได้

พระพุทธเจ้าหลวงเสด็จที่นอร์ธเคป ปี ๒๔๔๐

ชาวบ้านบิสโกเด้นร่วมใจกันสร้างถนนจุฬาลงกรณ์

ตามประวัติในคราวเสด็จประพาสยุโรป ครั้งแรก พ.ศ. ๒๔๔๐ **พระพุทธเจ้าหลวง** ทรงเปล่งคำปฏิญาณ ๓ ประการ เฉพาะหน้าพระภิกษุสงฆ์ ในการประพฤติพระองค์ขณะประทับอยู่ต่างแดน ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๙

๑. ข้าพเจ้ามิได้มีใจน้อมไปในศาสดาอื่นนอกจากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระธรรมอันพระองค์ได้ตรัสรู้ชอบดีแล้ว กับทั้งพระสงฆ์หมู่ใหญ่ อันได้ประพฤติตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

๒. ข้าพเจ้ามิได้ร่วมประเวณีด้วยสตรีใดจนกลับเข้ามาถึงพระราชอาณาเขต

๓. ข้าพเจ้ามิได้เสพสุราเมรัยมึนเมา แม้แต่มีกายวิกลเกินปกติ

เมื่อพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทางชลมารค ในภาคเหนือสวีเดนนอร์เวย์ ประชาชนจำนวนมากเดินทางมาเฝ้าคอยรับเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง ตลอดสองฝั่งแม่น้ำ ในเขตเบอร์เกฝูงชนเฝ้ารับเสด็จมีมาก จนทำให้ไม้รั้วที่ใช้กั้นบนฝั่งแม่น้ำ ไม่สามารถทนทานได้ มีหลายคนตกลงไปในแม่น้ำอินดัลแต่ไม่มีใครเป็นอันตราย

คนที่ตกลงไปในน้ำต่างดีใจเพราะอากาศวันนั้นร้อนมากเรียกกันว่า **"อากาศของพระราชาแห่งกรุงสยาม"** (ประเทศเมืองหนาว ถ้าวันไหนอากาศร้อน เขาถือว่าอากาศดี) มีเรื่องเล่าสืบต่อกันมาเกี่ยวกับการตกน้ำอีกว่า ผู้ชายมีอายุหลายคนดีใจมาก ถือเป็นโชคสองชั้น เพราะปรากฏว่าในจำนวนผู้ที่ตกลงไปในน้ำนั้น มีผู้หญิงบางคนไม่สวมกางเกงชั้นใน

เพื่อการรำลึกถึงการเสด็จทางชลมารค ในแม่น้ำอินดัลของพระพุทธเจ้าหลวง ชาวบ้านบิสโกเด้น เรียกถนนสายที่พระพุทธเจ้าหลวงเสด็จก่อนที่จะประทับเรือพระที่นั่งกลับว่า **"ถนนจุฬาลงกรณ์"** ซึ่งมีความยาวประมาณ ๓ กิโลเมตร

ครั้งนั้น ยังมีเรื่องที่น่าอัศจรรย์อย่างหนึ่ง เมื่อเดินทางไปถึงที่สุดของถนนสายนี้ จะเห็นหินซึ่งอยู่ฝั่งตรงกันข้ามมีสีแดง ชาวบ้านเล่ากันว่าก่อนที่จะเสด็จมาถึง ได้เกิดไฟป่าไหม้อย่างหนักในบริเวณแถบนั้น ที่ปรากฏมีหินแดงปัจจุบัน แต่ครั้นพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จมาถึง ไฟป่าดับสงบลง สร้างความสบายใจแก่ชาวบ้านที่มาเฝ้ารับเสด็จ

ผู้ร่วมเดินทาง ณ กรุงมอสโคว์ ประเทศรัสเซีย

ลูกศิษย์หลวงพ่อที่เนอร์นเบิร์ก ประเทศเยอรมัน

รัสเซีย - สแกนดิเนเวีย - เยอรมัน

๑๓ - ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

การเดินทางครั้งนี้มีผู้นิมนต์พระวัดท่าซุง จำนวน ๔ รูป มี **ท่านพระครูปลัดอนันต์, ท่านพระครูสมุห์พิชิต** (หลวงพี่โอ), **ผู้เขียน**, และ **ท่านอาจินต์** โดย **คุณอัญชัญ** (โยมชอ) **ศุทธรัตน์** เป็นเจ้าภาพออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด ซึ่งมี **คุณต้น** จาก "อาร์ตแพลนเน็ต" เป็นหัวหน้าทัวร์ มีญาติโยมร่วมเดินทางอีกด้วยประมาณ ๑๔ คน

เริ่มออกเดินทางตั้งแต่ วันที่ ๑๓ ก.ค. ๕๐ มุ่งตรงไปที่ **รัสเซีย** ก่อน โดยมีผู้ตามมาสมทบอีก ๕ คน คือ **กัปตันศรัญสุข** และ **คุณคนึงพิมพ์ ศุขสวัสดิ์** กับบุตรสาวคนหนึ่ง ยังมี **คุณกฤษณะพงศ์** (ต้น) **คุณภัคชาดา** (ตุ้ม) **หิรัญเตชะ** อีกด้วย ก่อนที่เครื่องบินลงจอดที่มอสโคว์กัปตันศรัญสุขบอกว่า ขณะนี้อากาศดีท้องฟ้าแจ่มใส

แต่พอเดินออกมาจะขึ้นรถข้างนอกสนามบิน ปรากฏว่าอากาศมืดครึ้ม ลมฝนทำท่าจะมาซะแล้ว ภายหลังกัปตันบอกว่า อากาศในตอนนั้นเปลี่ยนแปลงกระทันหัน ทำให้เครื่องบินในเย็นวันนั้นขึ้นไม่ได้ นับว่าเป็นเรื่องที่แปลกมาก

ต่อมาก็ได้ไปชมสถานที่ต่างๆ ในเมืองมอสโคว์ ซึ่งเป็นเมืองเก่าแก่มานาน สมัยก่อนที่คอมมิวนิสต์จะล่มสลายพระเดชพระคุณหลวงพ่อได้บอกก่อนล่วงหน้าหลายปีว่า **ต่อไปประเทศรัสเซียจะแตก** ท่านได้เขียนบันทึกนี้ไปให้ อดีตนายกรัฐมนตรีสมัยนั้น คือ **พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันท์** ได้รับทราบด้วย

ในปีนี้ ทางรัฐบาลรัสเซียได้กราบบังคมทูลเชิญ **สมเด็จพระบรมราชินีนาถ** เสด็จไปที่ประเทศรัสเซีย เนื่องในวโรกาสที่ **พระพุทธเจ้าหลวง** เคยเสด็จไปเมื่อ ๑๑๐ ปีที่แล้ว คณะของเราได้ไปชมสถานที่ต่างๆ ภายในมอสโคว์แล้วจึงเดินทางต่อไปที่ **เซนต์ปีเตอร์เบิร์ก** เจ้าอาวาสวัดท่าซุง ประทับใจ **มหาวิหารเซนต์ไอแซค** มาก

ต่อจากนั้นก็ไป **สแกนดิเนเวีย** แล้วกลับมาที่ **เนอร์นเบิร์ก** ประเทศเยอรมัน คนไทยที่เป็นลูกศิษย์หลวงพ่อให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยให้สามีที่เป็นชาวเยอรมันคอยตักน้ำล้างเท้า และคอยเช็ดเท้าให้พระทุกองค์ เป็นภาพที่น่าประทับใจเป็นอย่างยิ่ง จึงขออนุโมทนาทุกท่านที่ได้ร่วมกันจัดตั้งสำนักปฏิบัติให้ตั้งมั่นจนถึงทุกวันนี้

ลุงมาร์ติน, ลุงเก็ต กำลังล้างเท้าให้พระทุกองค์

สรุปการเดินทาง นับตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ ถึงปี ๒๕๕๐ ผู้เขียนก็ได้เดินทางไปทุกจังหวัดของประเทศไทย ส่วนประเทศต่างๆ ที่ได้เล่าไปแล้วนั้น พอจะสรุปได้ว่า ทางเอเซียได้แก่ **ประเทศศรีลังกา - อินเดีย - เนปาล - ปากีสถาน - เวียดนาม - อินโดนีเซีย - เกาหลี - จีน - พม่า**

แล้วก็ **สหรัฐอเมริกา** และยุโรป ได้แก่ **อังกฤษ - เบลเยี่ยม - เนเธอร์แลนด์ - เยอรมัน - ออสเตรีย - สวิตเซอร์แลนด์ - อิตาลี - ฝรั่งเศส** และ **ประเทศรัสเซีย** ส่วนประเทศสแกนดิเนเวียก็มี **เดนมาร์ก - สวีเดน - ฟินแลนด์ - นอร์เวย์**

เป็นอันว่าขอยุติการเล่าเรื่องทั้งหมดไว้เพียงแค่นี้ การเดินทางตลอดเวลา ๑๕ ปี ได้รับความสะดวกทุกอย่าง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ แต่ก็มีอุปสรรคขัดข้องบ้างเป็นธรรมดา จึงได้ค้นคว้านำมาเล่าไว้ได้ครบถ้วนในหนังสือ**รวมเล่มที่ ๔** นี้ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนต้องขออภัยท่านผู้รู้ทั้งหลายไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย จึงขออนุโมทนาทุกท่านที่เป็นเจ้าภาพในการพิมพ์หนังสือเล่มนี้...ขอเจริญพร...สวัสดี.

ขออนุโมทนาผู้บริจาคค่าพิมพ์

ตั้งแต่ ๑ พ.ย. ๒๕๔๙ - ๙ พ.ย. ๒๕๕๐

คณะพนักงานการบินไทย	๗๐๐ บาท
คุณภัคชาดา - คุณกฤษณะพงศ์ หิรัญเตชะ	๔,๐๐๐ บาท
คุณอุเทน พานนท์	๑,๐๐๐ บาท
คุณป้าใบ นินแล่ และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณยิ้ม - คุณเสาวคนธ์ กุลปราการ	๓๐๐ บาท
คุณศิริลักษณ์ ปุณณสร้างเกียรติ	๑,๐๐๐ บาท
คุณเพ็ญแข ธรมธัช	๒๐๐ บาท
คุณศรญิกานท์ สมศักดิ์	๒๐๐ บาท
คุณมาลีรัตน์ กู่จาน	๑๐๐ บาท
คุณวรวิทย์	๑๐๐ บาท
คุณจำรัส แตงอ่อน	๒๐๐ บาท
คุณกิ่งกานต์ วังอุดม	๒๐๐ บาท
คุณบุญรอด แซ่ฉั่ว	๑๐๐ บาท
คุณประพนธ์ ทางสกุล - กุสิสรา เรืองวีระ	๓๐๐ บาท
คุณกมลเนตร จิระประภูศักดิ์	๒,๐๐๐ บาท
พระครูมงคลสุตาภรณ์ วัดชัยชนะสงคราม หาดใหญ่	๑,๐๐๐ บาท
คุณศิริสม แอสอารี และครอบครัว	๓๐๐ บาท
คุณโสภณ กัณวเศรษฐ และครอบครัว	๒๐๐ บาท
คุณตรีภพ - คุณเบญจวรรณ สุวรรณนาค	๒๐๐ บาท
คุณนคร ตั้งบวรพิเชฐ	๑,๐๐๐ บาท
คุณสุภาวดี พรประสิทธิ์กุล	๑,๐๐๐ บาท
คุณเสรี-กรองแก้ว พรประสิทธิ์กุล, ครอบครัว	๒๐๐ บาท
คุณอารียา พรประสิทธิ์กุล และ คุณทวิชา หวังโภคา และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณชุมพล ประกอบวัฒน์	๕๐๐ บาท
คุณจำรัส วรรณม่วง	๑๐๐ บาท
คุณกมลวรรณ พลูเกษม และคณะ	๑๐๐ บาท
คุณจรูญ บุญสวัสดิ์	๒๐๐ บาท
คุณไพรินทร์ แว่นสอน และครอบครัว	๗๐๐ บาท
คุณรสกร จรรยา	๒๐๐ บาท
คุณปรีชา อารีกุล	๒๐๐ บาท
คุณอภิญญา (ทีน่า) ติยวลีศรี	๕๐๐ บาท
คุณแสงชัย-คุณจันทิรา-ดช.นิธิศ มธุรสสกุล	๑,๗๐๐ บาท
คุณป้าสงวน	๕๐๐ บาท
คุณธนังกร กู้สุจริต และคณะจังหวัดตรัง	๑,๐๐๐ บาท
คุณฉัตร - คุณเยือน รอสูงเนิน	๕๐๐ บาท
เจ๊จู (ร้านแว่นตา)	๕๐๐ บาท
คุณธนชัย ทักษิณายัน	๑๐๐ บาท

คุณไพศาล - คุณนภา วจะโนภาส	๕๐๐ บาท
ครอบครัวคุณวัชระ ศรีสวัสดิ์อัมพร	๕๐๐ บาท
ครอบครัวทรงสวัสดิ์	๓๐๐ บาท
คุณกรธนา ดีสว่างเนตร	๕๐๐ บาท
คุณบุญญา ช่วยปล้อง	๑,๕๐๐ บาท
คุณศิริพล-คุณสมพร พรทวีกุล	๒๒๐ บาท
คุณสมศักดิ์ - คุณกาหลง สายบรรดาศักดิ์	๔๐๐ บาท
คุณกิตติศักดิ์ ชัยธัมมะปกรณ์	๒๐๐ บาท
คุณอรทัย ชัยมูลฐาน	๒๐๐ บาท
พ.จ.อ.โกวิท - คุณบุญนาค นวลปลั่ง	๑,๕๐๐ บาท
คุณละออ สินธุรัตน์ และครอบครัว	๕๐๐ บาท
พล.ต.พัลลภ - คุณมาลินี - คุณโอฬาร	
คุณจิรภา - ด.ญ.ร่มลักขณา วีระผล	๓,๑๐๐ บาท
คุณกรธนา ดีสว่างเนตร	๕๐๐ บาท
คุณจิรารัตน์ จินตมากุล	๕๐๐ บาท
คุณพัชรินทร์ บูรีจิตตินันท์	๒,๐๐๐ บาท
คุณวรวรรณ (จิม) เพ็ญจิรัตน์	๑,๐๐๐ บาท
คุณเศรษฐา	๘๐๐ บาท
คุณจรัส พรสินกุล	๓๐๐ บาท
คุณนิพนธ์ พรสินกุล	๑๐๐ บาท
คุณซุ่นหั่น แซ่โง้ว	๑๐๐ บาท
คุณเง็ก แซ่ซิ้ม	๑,๐๐๐ บาท
พระมหาสมบัติ เมธิโก และคณะ	๑,๐๒๘ บาท
คุณเดือนฉาย คอมันตร์ และครอบครัว	๕,๐๐๐ บาท
น.พ.ศุภวิทย์ - คุณสิริมาศ มุตตามระ และ	
คุณเฉลา คชาชีวะ	๓๐๐ บาท
คุณชาติประชา สอนกลิ่น	๑.๐๐๐ บาท
คุณสมใจ - คุณทิวา โพธิ์วงศ์ไพรเลิศ และ	
ร้านสุขสมใจ & แบลคแมน	๑,๐๐๐ บาท
คุณณัฐนันท์ ปาทะ	๓,๐๐๐ บาท
คุณมานิต - คุณพิมพ์พรรณ มีลาภ	๒๐๐ บาท
คุณกรณิศ สันติประเสริฐกุล	๒๐๐ บาท
คุณบุญธรรม, แม่หลาน และ	
คุณศักดา อินนันชัย	๕๐๐ บาท
หลวงพ่อเห้งเจีย	๒๐,๐๐๐ บาท
คุณนิตยา ธรรมสันติ, คุณสุนทรี สัจพจน์ และ	
คุณลักขณา ใจดี	๒๐,๐๐๐ บาท
คุณอุทัย - คุณวัชรพล ศรีขวัญ	๕๐๐ บาท
คุณพีระพงศ์ - คุณนิตยา อรรถวานิช	๑,๕๐๐ บาท
คุณประเสริฐ-คุณสมนึก มณีทรัพย์สุคนธ์	๑,๐๐๐ บาท
คุณนิวัตร์-คุณวรรณา ปาวสกุล	๕๐๐ บาท
คุณพา พวกสนิท	๑,๐๐๐ บาท
คุณจรัสศรี ตุ่มทอง, คุณอิทธิไกร อิทธิพงษ์ และ	
คุณสรัญญา เศวตมาลย์, คุณพรพิลาศ เรืองโชติวิทย์ และ	
คุณสมพร วงศ์เจริญ, คุณขวัญใจ เฉลิมวรรณ์ และ	
คุณศิริลักษณ์ เมืองสมบัติ	๑,๓๐๐ บาท
คุณมยุรี ศิริวัฒนไพฑูรย์,คุณสุภาพ ราชโคตร	๑,๕๐๐ บาท
ครอบครัว ภาคย์ธารากุล	๑,๐๐๐ บาท
ครอบครัว ถิระปรารมณ์	๑,๐๐๐ บาท
คุณประเทือง สังข์มะนะ	๑,๐๐๐ บาท
คุณณรงค์ ศรีนุกูล - คุณสุรินทร์ ฉันทะเบ้า	๑๐๐ บาท
คุณพงศ์พร จึงธนวงศ์	๑,๐๐๐ บาท
คณะพระมหาเพิ่มทรัพย์ อธิปญฺโญ	
วัดสวนธรรมจักร	๑,๐๐๐ บาท
คุณอัจฉรา ไพบูลย์	๕๐๐ บาท
คุณถนอมรัตน์ กลิ่นหรั่น	๕๐๐ บาท
คุณศิริลักษณ์ วารรัตน์ และครอบครัว	๑,๐๐๐ บาท
คุณปิ่นอนงค์ พวงเพชร	๕๐๐ บาท
คุณอุไรวรรณ เพิ่มพิพัฒน์	๕๐๐ บาท
คุณสุวภา นิยมไทย	๑๐๐ บาท
คุณปรีดาภรณ์ ศรลัมภ์	๑๐๐ บาท
ครอบครัวคุณจุฑาพร (พลอย) ศรีอร่าม	
และญาติมิตรเพชรบุรี	๒,๕๐๐ บาท
คุณณรรฐพล ศรีอร่าม	๑,๐๐๐ บาท
คุณพิทักษ์ , คุณ Nick Sturman	๑,๐๐๐ บาท
คุณจุฑารัตน์ ปรีชากาญจนดิษฐ์, ครอบครัว	๑,๐๐๐ บาท
คุณพรสรัญ - คุณวิโรจน์ ปริยายสุทธิ์ และลูก	๕๐๐ บาท
ร.ท.หญิง นภัสมณ สุขภิรมย์,	
ร.ต.สนธนา ทองรักษ์	๑๐๐ บาท
คุณจรรยา แซ่ปึ๋ง	๑๐๐ บาท
คุณกุลณิชย์ ถาวรวัชรกุล	๑๐๐ บาท
น.ท.ไพรัช - อ.มลิวัลย์ สมุทรเสน	๑๐๐ บาท
คุณวิสิทธิ์ - คุณภัทรา พฤกษ์สินงาม	๑๐๐ บาท
คุณนงเยาว์ ศุภระกาญจน์	๑๐๐ บาท
คุณมานิตย์ ธาราไพศาล	๑๐๐ บาท
คุณไพโรจน์ - คุณพัชรินทร์ สมุทรเสน	๑๐๐ บาท
คุณขัน แสงสุวรรณ	๑๐๐ บาท
คุณศิริชัย คร่ำทอง	๑๐๐ บาท
คุณรัฐกุล สอนกลิ่น, คุณเสกสรร แรมชื่น	๑๐๐ บาท
คุณชัยรัตน์ สมสุด	๑๐๐ บาท
น.ท.มาโนชญ์-คุณกมล นาคา และครอบครัว	๕๐๐ บาท
คุณน้ำทิพย์ ลี้ภากรณ์	๔๑๐ บาท
พระโอฬาร สิริปัญโญ	๒๐๐ บาท
พระชิตพล สีลเตโช	๑๒๐ บาท

พระจิตพิชัย สิริภัทโธ ๒๐๐ บาท
คุณธิติภรณ์ ศรีจันทร์ ๑๐๐ บาท
คุณฐิศานาฎ ทิมทอง ๒๐๐ บาท
คุณภวริศา ศรีชมภู ๒๐๐ บาท
ดร.พรสุชาดา สมบูรณ์ยิ่ง ๒,๐๐๐ บาท
คุณเขียม - คุณบุษณี เจริญชนม์ และ
คุณเขียน ประคองแก้ว พร้อมคณะ ๕๐,๐๐๐ บาท
คณะคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ ๑๐,๐๐๐ บาท
คุณลักษมี วิไลวรรณ ๑,๐๐๐ บาท
คุณสุกิต กาญจนวลีกุล และครอบครัว ๓๐๐ บาท
คุณสัณห์-คุณลักษมี-คุณสิริมา เปี่ยมสง่า ๑,๐๐๐ บาท
คุณเพ็ญ และคณะ ๓,๐๐๐ บาท
คุณสฤษฎ์ อ้วนล่ำ ๒๐๐ บาท
คุณบุญชู-คุณมายิน เดียวสุรินทร์ ๑,๐๐๐ บาท
คุณศหลิน เดียวสุรินทร์ ๕๐๐ บาท
คุณปภาพินท์ เดียวสุรินทร์ ๕๐๐ บาท
คุณปรมินทร์ เดียวสุรินทร์ ๕๐๐ บาท
คุณดำรงค์ฤทธิ์ เดียวสุรินทร์ ๕๐๐ บาท
คุณธิติมา เดียวสุรินทร์ และครอบครัว ๑๐๐ บาท
คุณบุญธรรม-คุณสุกรี บำรุงไทย, ครอบครัว ๖๐๐ บาท
คุณสายสมร จึงวัฒนา และน้องวิว,
คุณเจนศิลป์ เจริญบวรศักดิ์ ๑,๐๐๐ บาท
คุณนารี อนุตรโสตถิ และครอบครัว ๑,๐๐๐ บาท
คุณทรงศักดิ์-คุณประมวล บูรณ์พงษ์, ครอบครัว ๑๐๐ บาท
คุณไอ๊เหลี่ยน-คุณกมล วงศ์เมือง ๑๐๐ บาท
คุณสกุลทิพย์ อัษฎาธานนท์ ๑๐๐ บาท
คุณอัษฎากานต์ อัษฎาธานนท์ และครอบครัว ๑๐๐ บาท
ครอบครัวคุณทนงฤทธิ์ สีทับทิม ๑๐๐ บาท
ครอบครัวคุณธนพนธ์ เมธาธนาพิสิฐ ๑๐๐ บาท
คุณสมชาย-คุณลัดดาวัลย์ คณิวรานนท์
และครอบครัว ๑๐๐,๐๐๐ บาท
ครอบครัวแม่ชีทัศนีย์ (แต๋ว) อาจบุตร ๓๑,๐๐๐ บาท
คุณนิภา (น้อย) ในเมือง และครอบครัว ๑๐๐,๐๐๐ บาท
คุณวิริยะ ผาทอง,
คุณแม่สุนีย์ สมพิมพ์ และลูกหลาน ๒,๐๐๐ บาท
ครอบครัวคุณวัชรี-คุณประถม สีดำ ๕๐๐ บาท
คุณทิพากร-คุณกฤตภัส และ
ด.ญ.ธนพร แพรทอง ๕๐๐ บาท
พ.ต.ต.บุญญานุภาพ-คุณเฉลิมศรี ไชยมาลา
และครอบครัว ๑,๐๐๐ บาท
คุณบุปผา วิเลิศสัก (บัวเขียว) ๑,๐๐๐ บาท
คุณรุ่งนภา - คุณพรเลิศ และ

คุณศิริธร จันทร์ศิริเกียรติ ๑,๐๐๐ บาท
คุณอิสริยา จันทร์ศิริเกียรติ และ
คุณณัชฎาภรณ์- คุณเจษฎา-ดญ.หยก สุทธิสาคร ๕๐๐ บาท
คุณสมนึก จันทร์ศิริเกียรติ ๕๐๐ บาท
คุณสุนทร-คุณบานเย็น วิเลิศสัก, ครอบครัว ๑,๐๐๐ บาท
คุณเลิศชาย-คุณอนงค์ วิเลิศสัก, ครอบครัว ๑,๐๐๐ บาท
คุณยุพิน หีบขุนทด และครอบครัว ๑,๐๐๐ บาท
คุณนงลักษณ์ พินทุโสภณ และครอบครัว ๑,๐๐๐ บาท
คุณเพชรเอง พิสิฐบัณฑูรย์ และครอบครัว ๑,๐๐๐ บาท
คุณพิสิทธิ์-คุณณิชาพร อรุณเลิศพิทักษ์
และครอบครัว ๑,๐๐๐ บาท
คุณไพฑูรย์, คุณณิชนันทน์,
คุณมัญชุ์ชิษา, คุณศุภมาส,
คุณปาลิดา อดุลภัทร (ไม่ระบุจำนวนเงิน)
คุณณชญาดา ชูชัยศรี ๑,๐๐๐ บาท
คุณพ่อสุข-คุณแม่ทิพย์-คุณสำราญ แก่นสมบัติ ๓๐๐ บาท
คุณองอาจ - ด.ญ. พรรษา วันติยา ๓๐๐ บาท
คุณรสสุคนธ์ พรมแตง ๓๐๐ บาท
คุณวิทยา จันติยะ ๑๐๐ บาท
คุณฉัตรชนก วัชเรนทร์พงศ์ ๑๐๐ บาท
คุณสายทอง โพนศักดิ์ และครอบครัว ๑,๐๐๐ บาท
คุณมณีพร นิ่มแก้ว และครอบครัว ๑,๐๐๐ บาท
คุณกนกพร (มะยม) มธุรส และครอบครัว ๕๐๐ บาท
คุณชอุ้ม มาลีจ้อย และครอบครัว ๕๐๐ บาท
คุณปทุม แซ่ลุ่ย และครอบครัว ๒๐๐ บาท
ด.ช.ถิรภาคย์ ถิระปรารมณ์ ๑,๐๐๐ บาท
ด.ช.ถิรภัทร ถิระปรารมณ์ ๑,๐๐๐ บาท
คุณนันกฉัตร คำสอน ๑๐๐ บาท
คุณกมลชนก ข่ายสุวรรณ ๑๐๐ บาท
คุณบุบผา โยนกลอง ๓๐๐ บาท
คุณกาญจนา ไพศาลภาวนา ๕๐๐ บาท
ด.ต.บุญรอด สุทัสคน์ และคณะระยอง ๓,๐๐๐ บาท
คุณนิรมล จันทร์คง ๕๐๐ บาท
คุณประไพ เหตระกูล - คุณวรการ
ทรงคุ้มครอง และครอบครัว, คุณชาธร และ
คุณศุภฤกษ์ - คุณชนินทร เหตระกูล ๑,๓๐๐ บาท
น.อ.ชาลี โมกขะเวส ๑,๐๐๐ บาท
คุณสุวรรณ ดำรงค์กิจ ๕๐๐ บาท
ครอบครัว "กาญจนธำรงค์กุล" ๒,๘๐๐ บาท
คุณอภิญญา (ติ๋ม), คุณธาณินทร์ นาคสวัสดิ์ ๖๐๐ บาท
พระชัยวัฒน์ อชิโต และคณะญาติมิตร ๑๐๐,๐๐๐ บาท

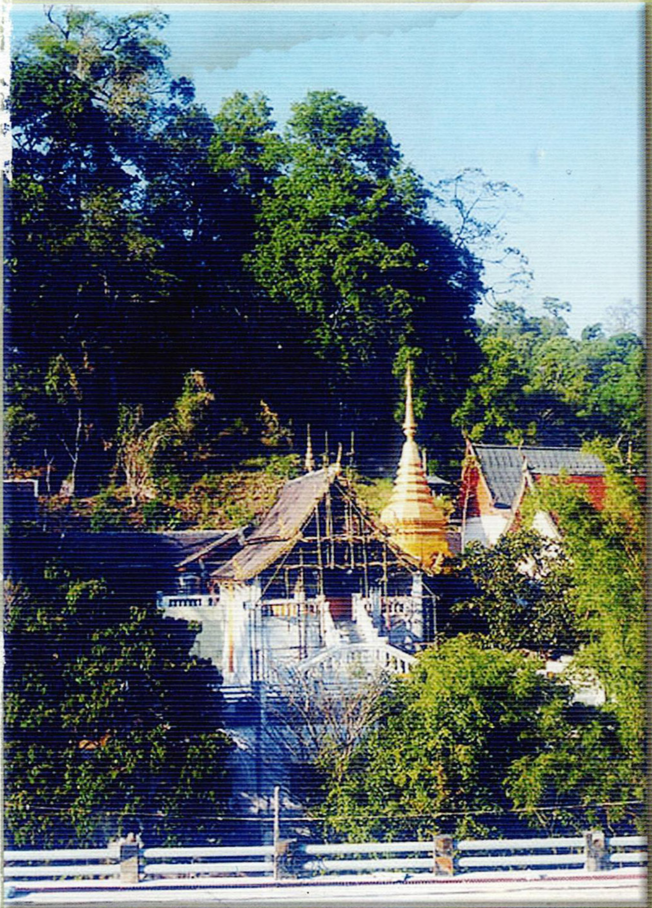

ภาคเหนือ : ร่วมบูรณะ วัดพระบาทสี่รอย จ.เชียงใหม่ ปี ๒๕๓๖

ภาคใต้ : ร่วมบูรณะ วัดมหาธาตุ จ.นครศรีธรรมราช ปี ๒๕๓๗

ภาคอีสาน : ร่วมบูรณะ วัดพระธาตุพนม จ.นครพนม ปี ๒๕๓๘

ภาคกลาง : ร่วมบูรณะ วัดพระพุทธบาท จ.สระบุรี ปี ๒๕๓๘

คณะสยามกลการ เป็นผู้ริเริ่มงาน "ตามรอยพระพุทธบาท"

หลวงพ่อดาบส อาศรมไผ่มรกต จ.เชียงราย ปี ๒๕๓๖

เริ่มสร้างพระพุทธรูป "ปางประทับรอยพระบาท" ปี ๒๕๓๗

พระอาจารย์จำเนียร วัดถ้ำเสือ ปี ๒๕๓๗

เริ่มบูรณะ พระวิหารน้ำน้อย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

และอัญเชิญรูปเหมือน หลวงปู่ปาน - หลวงพ่อ ปี ๒๕๓๗

ถวายพระพุทธรูป วัดพระบาทภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ปี ๒๕๓๘

จัดงานพิธีถวายพระเพลิง ณ วัดพระแท่นดงรัง ปี ๒๕๓๙

พระพุทธบาทนะบูแล พม่า

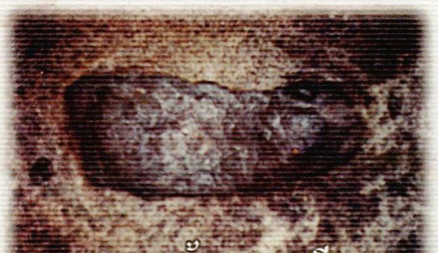
พระพุทธบาทนุ้ยบาแดง เวียดนาม

พระพุทธบาทสุมนกูฏ ศรีลังกา

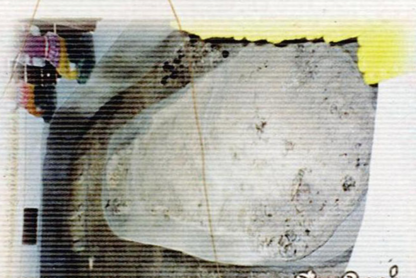
พระพุทธบาทดอยถมด เชียงใหม่

พระพุทธบาทถ้ำพระเจ้า แม่ฮ่องสอน

วัดพระพุทธบาท แม่ฮ่องสอน

รอยวางบาตร จ.แพร่

พระพุทธบาทเขาจำปา จันทบุรี

พระพุทธบาทดอยถา เชียงราย

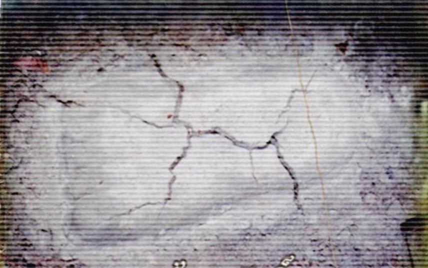
พระพุทธบาทบ้านนาโพธิ์ หนองคาย

พระพุทธบาทลานหินร่อง มหาสารคาม

พระพุทธบาทแม่น้ำเซบาย อุบลฯ

พระพุทธบาทดานเม็ก กาฬสินธุ์

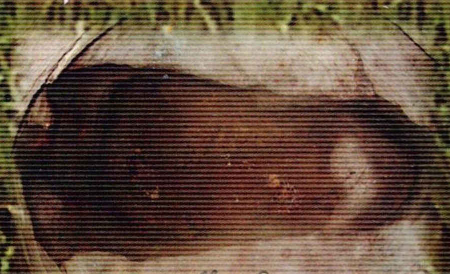
พระพุทธบาทวัดภูลำดวน อุบลฯ

พระพุทธบาทพุแค สระบุรี

พระพุทธบาทภูน้ำจั้น กาฬสินธุ์

พระพุทธบาทหิน นครศรีธรรมราช

พระพุทธบาทเกาะช้าง ระนอง

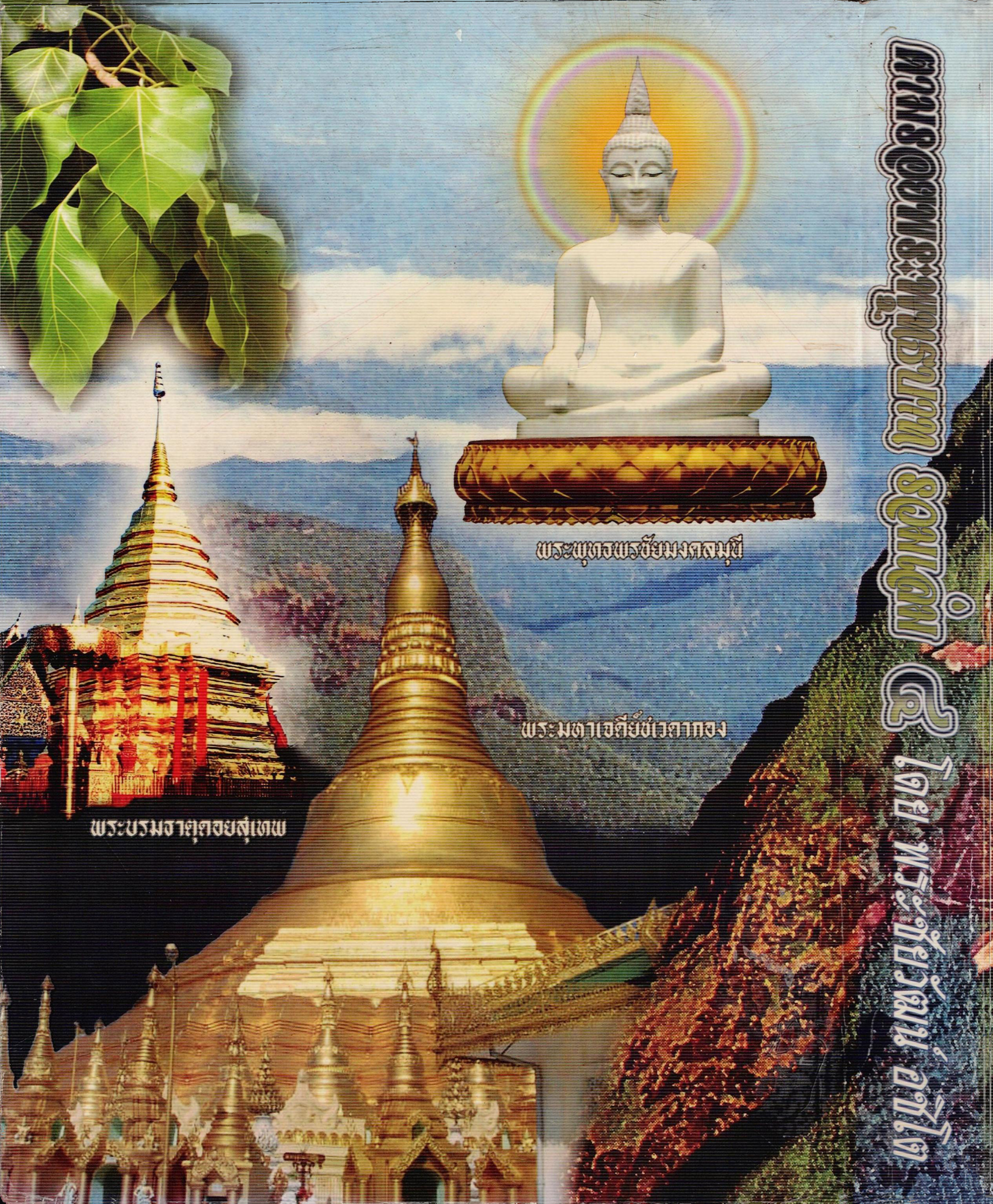
ตามรอยพระพุทธบาท รวมเล่ม ๔ โดย พระชัยวัฒน์ อชิโต
พระพุทธพรชัยมงคลมุนี
พระมหาเจดีย์ชเวดากอง
พระบรมธาตุดอยสุเทพ